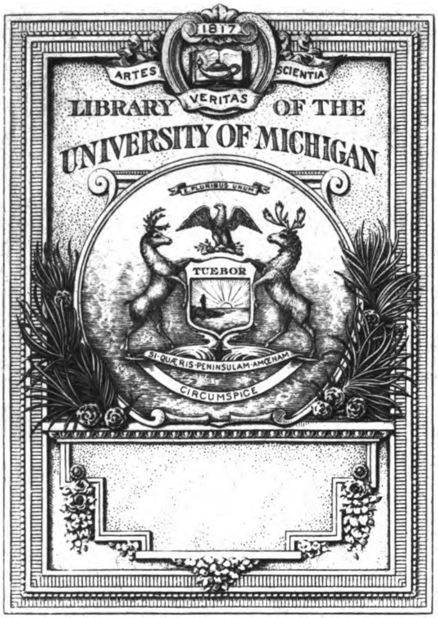

1817
ARTES
VERITAS
SCIENTIA
LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF MICHIGAN
E PLURIBUS UNUM
TUEBOR
SI QUÆRIS PENINSULAM AMŒNAM
CIRCUMSPICE

A. F. Kirkpatrick

GENESIS

GRAECE.

E FIDE EDITIONIS SIXTINAE ADDITA SCRIPTURAE DISCREPANTIA E LIBRIS MANU SCRIPTIS A SE IPSO CONLATIS ET EDITIONIBUS COMPLUTENSI ET ALDINA ADCURATISSIME ENOTATA

EDIDIT

PAULUS ANTONIUS DE LAGARDE,

THEOLOGIAE LICENTIATUS, PHILOSOPHIAE DOCTOR, PROFESSOR REGIUS.

LIPSIAE

1868

PROSTAT IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI.

Geneseos uersioni graecae ueteri ex editione romana anni 1586 repetitae addidi discrepantiam scripturae e libris a me ipso conlatis quantum fieri poterat diligentissime enotatam: cuius operae suscipiendae tres causas habui. nam et ipse de codicum indole edoceri et discere cupiebam, quid ex eorum conlatione sperari posset quidque de uastis oxoniensium uoluminibus iudicandum haberemus — et uiris doctis aliis ea uidendi occasionem dare uolebam, quae ipse uidissem — et iuuenibus harum rerum studiosis, etsi eos fere nullos esse scirem, materiam offerre in animo erat, qua uel se ipsi exercerent uel a peritioribus exercerentur.

ceteros Pentateuchi libros simili adparatu instructos Genesi addere, quod speraueram fore ut facere possem, et aduersa ualetudine et sumptibus uesane grandibus prohibitus sum, cum fere nemo sit his nouissimis theologiae temporibus, qui talia curet.

Testes igitur a me adhibiti sunt hice non mea uoluntate selecti, sed e necessitate accepti:

A codex alexandrinus musei britannici ex editione Henrici Harvey Baber (Londinii 1816—1828). „Genes 1, 21—26 ultimae literae uel syllabae octodecim linearum perierunt, folio primo exteriori parte in inferiori ora detruncato: unde etiam postremae capitis 1 parti usque ad uersum 3 capitis 2 idem accidit. deperditi quoque aliquot uersus capitum 14 15 16 Geneseos, dum inferior ora folii 8 codicis nostri abscissa est: quippe ex prima columna exciderunt omnia a cap 14 uers 14 κατεδίωξεν usque ad uers 17 καὶ τῶν: ex secunda columna a cap 15 uers 1 ὁ μισθός σου πο usque ad finem uersus 5 σπέρμα σου: ex columna tertia

a principio uersus 16 cap 15 usque ad finem uersus 19 Καδμοναίους: ex quarta columna a cap 16 uers 6 παιδίσκη σου ἐναντίον usque ad finem uersus 9 inclusiue: unde sequens folium 9 incipit a uersu 10 καὶ εἶπεν." in primis codicis foliis non raro elementa temporis dentibus ita exesa sunt, ut legi amplius non possint. idem etiam in medio codice interdum accidit. coeperam haec omnia notare, sed cum intellegerem quam exiguam iacturam lectores essent facturi, si haec in commentario meo non inuenirent (nam in θεὸς κύριος Ἰσραὴλ et quae uocabula horum similia sunt, literam unam desiderari, id scire nullius interesse poterat), ut sumtibus a me ipso ferendis parcerem, omnia iterum deleui. haec igitur apud Baberum quaerent, quorum nosse refert, et gratias agent, ni fallor, quod calumniandi materiam eis ultro optulerim. saeculi quinti.

D cottonianus musei britannici. edidit CTischendorf in monumentis sacris ineditis, nouae conlectionis uolumine II, 1857. de libro Richardus Jones apud Henricum Owen in praefatione conlationi grabianae 1778 praemissa: „liber Geneseos pulcherrimis figuris illuminatus et antiquissimis literis capitalibus ante quatuordecim aut circiter centenos annorum exaratus: quem de Philippis in Angliam secum tulerunt duo Graecorum episcopi temporibus Henrici VIII, ei dono offerentes et perhibentes ex antiqua traditione receptum quod olim dominum agnosceret b Originem. Elizabetha regina ... eum in bibliothecae regiae archiuis repertum dedit illustrissimo equiti Iohanni Fortescue, suo in graecis praelectori: qui eodem, consulens posteritati, beauit thesaurum cottonianum". pergit Owenus: „pretiosissimus hic codex funesto tandem incendio, quo bibliotheca cottoniana anno 1731 correpta fuit, praeter schedas quasdam flammis misere uitiatas ... prorsus interiit". supersunt (Tischendorfium XIII sequor) 1, 14 16—19 26—28 3, 1—5 4, 1 2 4—5 18 25—26 5, 1—3 6—8 9—10 18—24 6, 11—15 7, 1—5 11—16 8, 1—6 8—9 9, 15—23 11, 4—7 12—13 16—17 29—32 12, 1—8 10 11 13, 12—18 14, 1—3 17—20 22—24 15, 13—16, 5 16, 16—17, 10 18, 3—13 24—30 32 33 19, 1—4 12—26 30—33 [36] 37 38 20, 1—4 21, 4—19 23—26 22, 2—18 22—23, 10 13—15 17—20 24, 1—7 32—39

52—67 25, 1—9 11—13 20 21 27—26, 9 18—20 27, 15—34 37 38 28, 4—6 8—14 16—22 29, 18—20 25—29 30, 16—18 31, 26—35 32, 16—21 33, 10—15 17 34, 4—11 14—23 30—35, 14 36, 2—30 37, 14—30 38, 6—12 20—21 26—30 39, 1—40, 15 21—41, 41 46—49 57 57 42, 1—23 35 36—43, 4 6—10 31—33 44, 5—10 12—16 31—45, 1 5—9 17—21 47, 4—7 48, 15—17 49, 1 9 13—18 24—27. saeculi quinti.

E codex bodleianus saeculi octaui exeuntis. editus eodem loco quo D. continet 1, 1—14, 6 18, 24—20, 14 24, 54—42, 18.

F codex ambrosianus saeculi quinti. e Macedonia Corcyram aduectus ibique iussu Friderici Borromaei cardinalis emtus et in ambrosianam inlatus. edere coepit ACeriani in monumentorum sacrorum uolumine tertio. supersunt 31, 15—37 42, 14—21 28—46, 5 47, 16—48, 3 21—50, 14.

G sarrauianus, nunc lugdunensis Batauorum, editus a Tischendorfio, in conlectionis nouae uolumine III. Geneseos habet 31, 54—36, 18. saeculi quinti.

S sinaiticus, nunc petropolitanus. superest lacinia parua, Genes 24, 9—10 41—43 continens, edita a Tischendorfio in nouae conlectionis uolumine primo. de aetate, quum librum ab homine barbaro scriptum esse autumem, nihil certi ausim adfirmare.

a editio aldina anni 1518.

b editio romana anni 1586. in exemplo, quo utor, calamo ad VI numeri additum est I.

c editio complutensis anni 1514.

m codex monacensis graecus 9, qui apud Holmesium 25 uocatur. „Vetus Testamentum graece cum Commentariis, Illustr. Principi Christoph: a Toxitae [sic] Rheto donatum, cuius rei honorarii loco accepit centum aureos.“ in fine libri, qui ultra Exodum non procedit (mentitus esse uidetur Rhaetus ille, quo maius praemium a principe, ut par est, indocto, sed literarum amorem prae se ferente acciperet), haec scripta: ὅλην τὴν βίβλον ἐγὼ μαρτῖνος ὁ χρούσιος ἀνέγνων, ἐν τυβίγγῃ, ἀπὸ τῆς ιβ Δεχεμβρίου αφος ἕως τῆς κθ ἰανουαρ αφοζ (τῷ θεῷ δόξα) χρήσαντος μοι ἰῶ ἑρμάννου τοῦ ὀξεμπαχχίου, τοῦ τῆς τοῦ λαμπροτάτου χυρίου λοδοΐχου ἀχροπόλεως φρουράρχου. huius putidissimi nebu-

tonis, digni, qui nostro saeculo plebis suffragia ferret, manu totus liber ut basileensis mox nominandus conscribillatus est: nimirum ita opiniones saeculo undeuicesimo probatas praeceperat maximus ille uir, ut librum aut publicum aut priuatum ducis sui quasi proprius esset conspurcaret, plane ut solent qui Berolini regis libris uti permissi sunt. codex monacensis ab Hardtio saeculo undecimo scriptus esse perhibetur, quod uereor ut recte factum sit. uidetur enim literis ex arte uetustiorum formam imitantibus exaratus esse neque ego ultra saeculum XII ausim proferre. quum integrum exhaurire nondum potuerim, conabor ad eum, si quando commodiore otio fruar, redire. conlatus est integer, catena ingens nondum excussa.

r basileensis B VI 18, apud Holmesium 135. membraneus, Genesin et partem Exodi adiuncta catena continens, saeculi (ut uidetur) XIII, tempore concilii basileensis in bibliothecam praedicatorum rauracensium inlatus. praeclarus codex, quem me temporis angustia prohibitum doleo ultra 88, 1 editionis meae conferre non potuisse. omnia mouebo, ut opus absoluere aliquando possim.

t uindobonensis theologicus graecus 3, antea 57, „ex libris Sebastiani Tengnagel I. V. D. caes. consil. et biblioth.“, apud Holmesium 130. membraneus octateuchum continens, saeculi (ut uidetur) XIII.

w uindobonensis theologicus graecus 4, apud Holmesium 31. chartaceus, Genesin adiuncta catena continens, saeculi XV. a me non conlatus, sed inspectus tantum.

x uenetus marcianus 2, apud Holmesium 29. membraneus, pentateuchum inde a Genesis 43, 15 continens, post pentateuchum Iosue, Iudices, Ruth, Regum α et β. nam qui folio 200 secuntur Maccabaeorum libri bombycini sunt et multo parte membranea libri recentiores. saeculi X.

y uenetus marcianus 6, apud Holmesium 122. e codice ueneto 5 (Holmesii 68) descriptus esse perhibetur ab editore oxoniensi, quod utrum uerum sit nescio, quum quintum illum examinare nondum potuerim. hoc scio editionis aldinae lectiones, quae dicuntur, singulares paene omnes in hoc codice a me inuentas esse, quem inspexi omnibus ni fallor in locis, quibus aldina a ceteris testibus eius di-

screpabat, licet non semper ad testimonium codicis y in commentario prouocarim.

z zittauiensis, chartaceus saeculi XV. continet pentateuchum, Iosue, Iudices, Ruth, regum libros quatuor, paralipomenon utrumque, Esdrae primum et secundum, Nehemiam, Maccabaeorum quatuor, Esther, Iudith, Tobiam. mox post folium unum uacuum euangelia, actus, epistulas catholicas, Pauli tredecim, epistulam ad Hebraeos datam, apocalypsin.

antiqua manu praemissa haec sunt: „David Fleischman oder Karcander Prister in Plauen bey Dressden von DPeucer nach des Vaters Nicolai Tode mit Gewalt eingeschoben 1570. aber als heiml. Calvinist enterlaubt [id est uenia concionandi priuatus: adde uocabulum Grimmiorum operi] 1574. ward 1577 Past. in Herwigsd. bei Zittau 1591 zu Renchenau † 1606. vid Iccanders Ch S Minister. XII. Supplement. in Praefat.“ et paulo inferius: „Hoc opus sanctissimum donatur à Iohanne Fleischmanno Zittaviensi, Pastore NBolesla [nunc Jung-Bunzlau uocant] vico Bohem: Teutonico. 16 Decembr: anno 1620“.

in tegmine codicis anteriori haec scripta:

v. M. Adam Miri Gymn: Zittav: Con-Rect: Unterricht von der Griechisch. Accentuation Colloqvio IV. pag. 85.

Ao 1725 ♄ 11 Augusti am Sonnabende vor dem XI Sonntage post Trinitat: war auf dieser Bibliothec ein gebohrner Grieche, der in seinem 25 Jahre aus seinem Vaterlande gereiset u. sich eine lange Zeit in Italien, darauf in Pariss beym Abt de Bignon, nach dem zu Londen u. Oxfurt, wie auch in Petersburg aufgehalten hatte, endl. aber von dar nach Lübeck, Hamburg, Halle, Leipzig, Dressden u. Zittau kommen war. Dieser im Griechischen wohlerfahrne Passagier, der das alte und neue Griechische wohl verstand, sahe diesen Codicem vor ein rares Stücke an u. meinte, dass er im 15 Seculo wäre geschrieben worden u. zwar in Monte Atos in Griechen Land. So bewiese er auch aus der egalitaet der littern, dass der Text mit keiner Feder, sondern mit einem Stylo geschrieben sey. Er lass die Schrifft fertig u. geschwinde weg. Von dem Monte Atos erzehlte er, dass auf selbigem der grösste Schatz von griechischen MSTis aufgehoben würde. Seiner Religion nach war er noch ein Grieche.

in fine uoluminis haec leguntur:

Singulari beneficio et humanitate Consulum ac ceterorum Senatorum ciuitatis Zittauiensis, Virorum Magnificorum, Illustrium, Consultissimorum, Sapientissimorum, Grauissimorum et Doctissimorum, hunc praestantissimum Codicem, a Graeco docto et satis diligente exeunte Seculo XIV. scriptum, sponsore Rudolpho, Gymnasii Zittauiensis Directore Viro Eruditissimo, a mense Octobri anni 1801. ad medium Maium 1802. domi meae habui, eumque totum examinaui. Variae lectiones V. Test. comparebunt in editione Oxoniensi Roberti Holmes: N. Test. autem mea cura aliquando prodibunt. De textu τῶν ό Holmes Aprili XII. anni 1802. Oxonio ita ad·me scripsit: "Zittauiensi prorsus similis Codex seruatur in bibliotheca Carmelitarum Ferrarae in Italia". Haec memoriae et grati animi caussa palam hic testificanda censui. Vitembergae d. VII. Mai. 1802. Christianus Fridericus Matthaei Professor Vitembergensis et Collegiorum Imperialium Rossicorum Assessor.

codices contuli quam adcuratissime. iota uel adscriptum uel subscriptum omissum, ubi poni debebat, praeterii, positum, ubi non scribendum erat, notaui. fieri tamen potest ut in τῷ ἀνθρώπῳ similibus, si e pluribus libris proferenda haberem, quae hic τω ανθρωπω, ille τῶι ἀνθρώπωι, tertius τῷ ἀνθρώπῳ scribit, cum omnes idem uoluisse constet, singulorum scripturam uolens praeterierim et, ut hoc utar, ad τῳ ανθρωπῳ Em addiderim, licet E iota non habeat, m habeat adscriptum. ad interpunctionis quae dicitur discrepantiam raro tantum in tantis temporis angustiis animum aduertere poteram, neque magnum damnum hac re lecturis crediderim inlatum esse.

Schleusingae Franconum die XV Aprilis 1868.

Lagarde.

נִירוּ לָכֶם נִיר וְאַל־תִּזְרְעוּ אֶל־קֹצִים׃

Hieremias 4, 3.

Cum aduersa ualetudine ex diuturna mearum rerum priuata et publica horum temporum tristitia indefessisque circa codices describendos et conferendos studiis contracta cogar statim post absolutam Genesis editionem inerti balneorum otio me dare, facere non possum, quod aliquantumdiu speraueram fore ut facere possem, ut meam — non plane noui in hoc literarum genere hominis — de uersione septuaginta uirorum edenda opinionem libro germanico explanem. uerum cum sciam non nullorum uirorum laude mea maiorum scire interesse, quas mihi ipse in opere exsequendo leges scripserim, breuiter de toto consilio meo apud animum constitui exponere.

Ac primum quidem id negari a nullo poterit, uersionis illius codicem non superesse, e quo ceteros constet deriuatos esse, qualem laurentianum habemus Sophoclis et Aeschyli et tot alios, aliorum scriptorum edendorum fontes unicos. sequitur neque eos qui uaticanum librum neque qui alexandrinum editionum suarum fundamentum esse uelint, recte hoc uelle dici posse.

Proximum est ut e codicum uncialibus literis scriptorum omnium conlatione ueterem aliquam uel unam uetustissimam orationis formam nos credamus inuenire posse. sed ne hac quidem uia multum exspectandum esse uideatur. ac quo facilius intellegatur, quam recte pronos ad sperandum hominum animos hanc spem uetem capere, qui codices ante annum aerae nostrae millesimum scripti supersint enarrabo: tenendumque me eis, quas singulis literas praefixero, in futurum tamquam codicis signo in libris meis usurum esse.

A

apud oxonienses Alex et III.

alexandrinus. uide supra. Stroth in Eichhornii repertorio V 96. praeter ea, quae supra indicaui, desunt

Regum α 12, 17 — 14, 9
Psalm μϑ 20 — οϑ 11.

B

apud oxonienses II.

uaticanus. Angelus Maius edidit, si quidem edere hoc uocandum est. Stroth V 104, Lagarde abhandlungen 113, 37. desunt

Genesis 1, 1 — 46, 27
Psalm ρε 27 — ρλζ 6.

C

deest apud oxonienses.

parisinus, Ephraemi rescriptus. edidit CTischendorf 1845. Stroth VIII 184, Lagarde abhandlungen 94. continet fragmenta Iobi, Prouerbiorum, Ecclesiastae, Cantici.

D

apud oxonienses I.

cottonianus Geneseos. uide supra.

E

deest apud Holmesium.

bodleianus Geneseos. uide supra.

F

apud oxonienses VII.

ambrosianus. uide supra. Stroth VIII 205. praeter Geneseos fragmenta supra indicata continet

Exodi 1, 10 — 8, 19
12, 31 — 30, 29
31, 18 — 32, 6
32, 13 — 36, 3
37, 10 usque ad finem
Leuit 1, 1 — 9, 18
10, 14 — 19, 19
Numeros
Deuteron 1, 1 — 28, 63
29, 14 usque ad finem
Iosue 1, 1 — 2, 9
2, 15 — 4, 5
4, 10 — 5, 1
5, 7 — 6, 23
7, 1 — 9, 27
10, 37 — 12, 12.

G

apud oxonienses IV et V.

sarrauianus, nunc Lugduni Batauorum, Parisiis et Petropoli adseruatus. exceptis 22 foliis parisinis, de quibus uide Montefalconium, editus a Tischendorfio, in nouae conlectionis uolumine III. Stroth V 121 123. continet

Genesis 31, 54 — 36, 18
Exodi 36, 35 — 37, 21
38, 24 — 39, 21
39, 37 — 41
40, 3 7 8 9 12 usque ad finem
Leuitici 1, 1 — 13, 17
13, 49 — 14, 6
14, 33 — 49
15, 24 — 17, 10
18, 28 — 19, 36
24, 9 — 27, 16
Numerorum 1, 1 — 7, 85
11, 18 — 18, 2 [errat Tdf xix!!]
18, 30 — 20, 22
25, 2 — 26, 2
29, 12 usque ad finem
Deuteronomii 4, 11 — 26
7, 13 — 17, 14
18, 8 — 19, 4
28, 12 — 31, 12
Iosue 9, 33 — 19, 23
Iudicum 9, 48 — 10, 6
15, 3 — 18, 16
19, 15 — 21, 12.

H

deest apud Holmesium.

petropolitanus Numerorum. edidit CTischendorfius in nouae conlectionis uolumine I.

I

apud oxonienses 13 uel XIII.

bodleianus. PIBrunsius in Eichhornii repertorio XIII 177. continet psalmos et cantica, quae dicuntur, ueteris testamenti.

K

deest apud oxonienses.

lipsiensis. editus a Tischendorfio in nouae conlectionis uolumine I. fragmenta Numerorum Deuteronomii Iosue Iudicum satis mutila.

L

apud Holmesium VI.

uindobonensis, partes Genesis continens. ex Alteri apographo editus in libro rarissimo, quem ex Eichhornii bibliothek der biblischen litteratur VII 908 cognitum habeo, ipse numquam uidi: Shute Barrington episcopo dunelmensi epistola, complexa Genesin ex codice purpureo-argenteo caesareo uindobonensi expressam .... dedit RHolmes, Oxonii et Londinii 1795. adnexa codici sunt fragmenta Lucae, quae Wetstenius N nominauit.

M

apud oxonienses X.

coislinianus. Montefalconius in bibliotheca coisliniana, Stroth V 113, Griesbach in eodem Eichhornii repertorio I 83 II 194. hexaplaris. octateuchus et libri regum usque ad γ 8, 40. desunt

Genesis 34, 2 — 38, 24
Numerorum 29, 22 — 31, 5
Iosue 10, 6 - 22, 34
post Ruth 4, 19 usque ad finem huius libri initia tantum uersuum seruata
Regum α 4, 19 — 10, 19
14, 26 — 25, 33.

N

apud oxonienses XI.

basiliano-uaticanus. continet

Leuitici 13, 59 usque ad finem
Numerorum 1, 1 — 21, 34
22, 19 usque ad finem
Deuteronomii 1, 1 — 28, 40
30, 16 usque ad finem
Iosue Ruth
Iudices excepto 14, 17 — 18, 1
Regum α 1, 1 — 17, 12
17, 31 usque ad finem
β et δ integros
γ 1, 1 — 8, 8
11, 17 usque ad finem
Paralipomenon αβ
Esdrae β 5, 10 usque ad finem
Nehemiae 1, 1 — 7, 3
Esther.

O

apud Parsonsium VIII.

dublinensis rescriptus. in nouo testamento Z uocatur, a Lachmanno quoque ex editione Barretii in adparatum receptus.

transactions of the royal irish academy 1787, Eichhorn bibliothek II 584, Paulus neues repertorium I 192. continet

Isaiae 30, 2 — 31, 7
36, 18 — 38, 1.

P

apud Parsonsium IX uel 294.

cantabrigiensis.

Psalm οα 14 — ϟα 7
ρκζ 3 — ρκθ 6
ρλε 11 usque ad finem?

Q

apud oxonienses XII.

claromontanus, nunc uaticanus. Stroth VIII 189, AMai noua bibliotheca IV 318. hexaplaris.

sedecim prophetas continet.

quam exigua eius sit fides, disce ex iis, quae Isaiam et quae Ezechielem praecedunt. ibi enim μετελήφθη ὁ Ἡσαΐας ἀπὸ ἀντιγράφου τοῦ ἀββᾶ Ἀπολιναρίου τοῦ κοινοβιάρχου, ἐν ᾧ καθυπόκειται ταῦτα Μετελήφθη ὁ Ἡσαΐας ἐκ τῶν κατὰ τὰς ἐκδόσεις ἑξαπλῶν, ἀντεβλήθη δὲ καὶ πρὸς ἕτερον ἑξαπλοῦν, ἔχον τὴν παρασημείωσιν ταύτην Διώρθωνται ἀκριβῶς πᾶσαι αἱ ἐκδόσεις· ἀντεβλήθησαν γὰρ πρὸς τετραπλοῦν Ἡσαΐαν, ἔτι δὲ καὶ πρὸς ἑξαπλοῦν. πρὸς τούτοις καὶ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ἕως τοῦ ὁράματος Τύρου ἀκριβέστερον διώρθωται· εὐπορήσαντες γὰρ τῶν μέχρι τέλους τοῦ ὁράματος Τύρου τόμων ἐξηγητικῶν εἰς τὸν Ἡσαΐαν Ὠριγένους καὶ ἀκριβῶς ἐπιστήσαντες τῇ ἐννοίᾳ, καθ' ἣν ἐξηγήσατο ἑκάστην λέξιν, καθὼς οἷόν τε ἦν, καὶ πᾶν ἀμφίβολον κατὰ τὴν ἐκείνου ἔννοιαν διωρθωσάμεθα. πρὸς τούτοις συνεκρίθη ἡ τῶν ἑβδομήκοντα ἔκδοσις καὶ πρὸς τὰ ὑπὸ Εὐσεβίου εἰς τὸν Ἡσαΐαν εἰρημένα καὶ ἐν οἷς διεφώνουν, τῆς ἐξηγήσεως τὴν ἔννοιαν ζητήσαντες, πρὸς αὐτὴν ἐδιωρθώσαμεν. hic autem Μετελήφθη δὲ ἀπὸ ἀντιγράφου τοῦ ἀββᾶ Ἀπολιναρίου τοῦ κοινοβιάρχου, ἐν ᾧ καθυπόκειται ταῦτα Μετελήφθη ἀπὸ τῶν κατὰ τὰς ἐκδόσεις ἑξαπλῶν καὶ διωρθώθη ἀπὸ τῶν Ὠριγένους αὐτοῦ τετραπλῶν, ἅτινα καὶ αὐτοῦ χειρὶ διώρθωτο καὶ ἐσχολιογράφητο. ὁ Εὐσέβιος ἐγὼ σχόλια παρέθηκα. Πάμφιλος καὶ Εὐσέβιος ἐδιωρθώσαντο.

R

deest apud Parsonsium.

ueronensis graeco-latinus psalmorum. edidit Blanchinus Veronae 1740.

S

deest apud oxonienses.

sinaiticus, cuius pars aliqua friderico-augustani ab adulatore nomen accepit. hanc anno 1842 Tischendorfius edidit, maiorem idem 1862, folia quaedam singula in nouae conlectionis uolumine I 211—216 II 321. nec sinaitici editio nec friderico-augustani haec scribenti mihi ad manus est. supersunt

Genesis, quae supra indicata
Paralipomenon α 11, 22 — 19, 17
Esdrae β 9, 9 usque ad finem
Nehemias
Esther
Isaias
Hieremias
Threnorum 1, 1 — 2, 20
δωδεκαπροφήτου nouem libri posteriores
psalmi
prouerbia
ecclesiastes
canticum
Iob.

T

apud Parsonsium 262.

turicensis, de quo IoIacBreitingerus iam 1748 egit.

psalmorum κς — λ 1
λς 20 — μα 5
μγ 2 — ξδ 11
οα 4 — ϟζ 16
ρ 6 usque ad finem?

U

deest apud Parsonsium.

londiniensis. edidit Tischendorfius in nouae conlectionis uolumine I.

psalmorum ι 2 — ιη 6
κ 14 — λδ 6.

V

apud oxonienses 23.

uenetus. Stroth VIII 181.

Iob 30, 9 usque ad finem
Prouerbia
Ecclesiastes
Canticum
Prophetae
Threni.

W

apud Parsonsium. 43.

parisinus.

psalmorum ϟβ — ρ 4
ρα 6 — ρι 10
ρια 10 — ριζ 16
ριη 4 — 184
ρκς usque ad finem?

X

apud Parsonsium 258.

uaticanus.

Iobi 1, 1 — 17, 13
17, 17 - 30, 9
30, 23 — 31, 5
31, 24 — 34, 35.

Y

deest apud oxonienses.

taurinensis. Stroth VIII 202.

prophetae minores.

Z

apud oxonienses desunt.

Z^a

editus in Tischendorfii noua conlectione I 177—184.

Regum β 22, 38—42 46—49
23, 2—5 8—10
γ 13, 4—6 8—11
13, 13—17 20—23
16, 31—33
17, 1—5 9—12 14—17.

Z^b

editus eodem loco I 185—198.

Isaiae 3, 8—14
5, 2—14
29, 11—23
44, 26—45, 5.

Z^c

editus eodem loco II 313 314

Ezechiel 1, 16 — 5, 4.

Z^d

editus eodem loco II 315 316.

Regum γ 8, 58 — 9, 1

Z^e

editus eodem loco II 319 320.

Psalmorum ρμβ 7 8
ρμγ 1 — 3
ρμε 7 — 13.

accedunt ad hos priuati quidam, Petropoli, Patmi, Hierosolymis sepulti. accederet Parsonsii 27, si inueniri posset: de quo Rudolfus Roth roganti mihi an Tubingae aliquod eius uestigium exstaret, haec rescripsit: ich bedaure mitteilen zu müssen dass keine der griechischen handschriften sich hier [Tubingae] befindet, auch nicht auf der öffentlichen bibliothek in Stuttgart. wahrscheinlich kamen sie mit den orientalischen codices aus Schnurrers nachlass nach Oxford.

Ac primum quidem secernendi ex hoc numero, qui hexaplares sunt. non quod Origenem ego non maximi faciam, sed credo nos sanioris doctrinae alumnos quam qua ille inter persecutorum gladios saeculo tertio ineunte institutus est, opus hexaplare non adhibituros esse tamquam si res eo esset confecta, sed singulas eius partes conaturos reciperare, quibus non dubito quin Origene multo circumspectius simus usuri. accedit quod codices hexaplares nunc superstites (uide modo quid de Isaia libri claromontani modo docuerim) nisi summa cautione adhibita in usus nostros conuertere non possumus, quos ad catenarum, patrum, uersionum syriacae et arabicae testimonia exactos fide dignos non iudicabimus, nisi ubi se ipsi suapte indole et quasi quadam natura nobis ex diuturna harum interpretationum consuetudine eorum mores edoctis (nam tirones ab hoc toto studiorum genere arceo, deicio, depello) probos testes et qui audiri mereantur probauerint.

iam si hos hexaplares secreuerimus, supererunt testes continui singulis libris edendis adhibendi octoni in psalmis (si quidem integros seruatos sumas, qui perquam mutili supersunt) septeni in Genesi, plerumque quaterni uel terni, interdum bini tantum. at quis est tam ineptus, ut ecclesiae graeco sermone utentis in tot prouinciis per decem fere saecula codicibus ueteris testamenti omnibus cum his tribus quatuorue libris putet conuenisse? praesertim quum horum ipsorum discidium non nimis paruum esse compraehendatur. uersio autem septuaginta uirorum non ecclesiae opus est, sed ante ecclesiam conditam facta, ut ex omnium codicum ecclesiasticorum dissensu sensim ad consensum et ex hoc consensu demum ad primigeniam, quam apud Iudaeos graece loquentes optinuit formam illa interpre-

tatio, adscendendum sit. adde quod nescimus unde aduecti ad nostras oras sint libri unciales nunc superstites. nam D Philippis oriundum, F e Macedonia Corcyram et inde Mediolanum adlatum, A aegyptiacum fortasse esse scimus, S in ipso monte Sinai a barbaro homine descriptum ueri simile uidetur: ceteros unde corraserint uenditores, omnino nos fugit, quum talium deliciarum inuentores consultius esse censeant de locis, quibus illas repppererint, silere. magnum sane erat ad aestimationem codicum momentum, si e diuersis regionibus petiti nihilo minus consentirent: sin ex insulis Propontidis furto ablati uel ex Athois monasteriis coemti congruunt, quid istud ad nos? quum usus rerum doceat iisdem in locis eandem orationis biblicae formam hominibus superstitiosae uel adulatoriae antiquitatis inepte tenacibus placuisse.

quid? quod quum constet Constantinum imperatorem, cuius uide uitam eusebianam δ 36 37, Eusebio caesareensi mandasse ut ὡς τάχιστα quinquaginta bibliorum exempla curaret, quae nimirum τοῦ αὐθέντου dona ecclesiis distributa αὐθεντικά esse perhiberentur, perquam credibile uidetur imperatoriae aurae sectatores — et omni tempore uel principum uel plebis mancipia numerus sunt — haec ipsa curasse describenda: cuius rei memoria in codicibus non omnino paucis resedit. horum igitur si consensum sequeremur (et in nouo testamento nunc secuntur), re uera unum codicem haberemus eum, quem Eusebii aliquo diacono dictante quinquaginta librarii calamo exceperunt, neque si hunc pro ueteris ecclesiae exemplo ab omnibus recepto uenderemus, prudentiores essemus iis, qui libri alicuius typis exscripti praestantiam uellent ea re commendare, quod tot exempla ad amussim congruerent. et post Constantinum inuentus est Theodosius alter, τοῦ καλλιγράφου cognomine nescio utrum ornatus dicam an dehonestatus, qui quum prouida patris amantissimi et sapientissimi cura inter spadones educatus esset, Germanis aliisque hostibus non fines imperii tantum, sed ipsum imperium infestantibus, bibliis, ut magna cum laude Nicephorus Callisti refert, propria manu describendis operam dabat: dignum sane imperatore negotium, quo obeundo sine dubio effecit, ut quae per XLII annos commendasset (ὁ θεῖος λόγος uix dubito quin idem ei semper fuerit) haud paucis non adulatione tantum quaestuosa digna uiderentur, sed seruili etiam opsequio. sequitur circumspiciendum caute esse, ne dum consensum ec-

clesiarum quaerimus, nugatorum byzantinorum inueniamus βωμολοχίαν.

Quae quum ita sint, omnino necessarium uidetur de extendendo adparatu uersioni ueteris testamenti graecae adhibendo cogitare. ac prius est ut uersiones ueteres excutiamus, alterum ut libros graecos literis recentiori modo efformatis scriptos ad archetypos unciales reuocemus.

Iam unde possum rectius dicendi de uersionibus initium facere quam ab enumeratione et earum, quae integrae uel typis exscriptae uel in codicibus seruatae sunt, et earum, quarum partes tantum tam arguto operi adhiberi, quae est inuidia temporis, possunt.

א

armenica. integra edita, sed mala fide, et iam ante quam ederetur, identidem corrupta.

ב

basmurica. nihil aetatem tulit nisi Isaiae 1, 1—16 et 5, 8—25. edidit Zoega in catalogo 145 sqq.

ג

aethiopica, si modo unam nominare possumus, quae e duabus conflata est. confer etiam quae in reliquiarum mearum uolumine graeco X XI abhandlungen 113, 18 materialien I III dixi. in codicibus integra superest. edidit

octateuchum Augustus Dillmannus 1855:
regum α et β idem 1861:
psalterium post et ante alios Iob Ludolfus 1703.

ח

syriaca hexaplaris. notior quam ut mea descriptione egeat, postquam Antonius Ceriani, qui dum haec scribo, ultra Exodi 20, 26 nondum progressus est, edere coepit, cuius partes Norbergius et Bugatus et Skat Roordam iam praeripuerant.

ט

uersio thebana.

cum neque ad mingarellianam librorum nanianorum neque ad codicum Parhami adseruatorum curzonianam enumerationem aditus Schleusingae pateat, oxonienses autem et parisini thesauri publice recensiti nondum sint, totus pendeo e Georgii Zoegae codicum borgianorum catalogo, Romae anno 1810 edito, paginis 193 seqq et 621. supersunt fragmenta, quintae partes fere quatuor totius ueteris testamenti.

ס

Iacobi edesseni pentateuchus et Daniel: nam aliae partes aetatem non tulerunt. Parisiis codices saepe descripti singuli adseruantur.

ף

coptica. edidit

pentateuchum DWilkins 1731 et Paulus de Lagarde 1867:

psalmos post alios MSchwartze 1843:

Iobum HTattam 1846:

prophetas idem 1836 et 1852.

prouerbiorum habeo codicem, qui desinit in 14, 26[a].

harum uersionum hexaplares sunt ףס, ideo cum GMQVZ[e] comparandi et post patientissimos demum aliquot annorum labores ad adparatum adhibendi: ceteri quo modo tractari deberent, in libro gesammelte abhandlungen 99, 38 seqq demonstraui, neque undecim annorum spatio uidi cur a legibus ibi scriptis discederem. hae igitur uersiones legendae sunt diligenter, sed nisi per se singulae antea excussae sunt (Lagarde abhandlungen 119, 11), uix tuto in commentarium criticum recipi poterunt.

Uideamus nunc de codicibus graecis iis, qui literis plus minusue ad formam nunc usitatam effictis scripti sunt. certum est eos non e somniis monachorum undecimi uel alius cuiusquam saeculi natos, sed ex archetypis uncialibus aut ipsos aut intercedentibus aliis deriuatos. unde elucet criticum acuto iudicio et doctrina probabili instructum codicibus recentioribus conlatis effecturum esse quid in communi plurium aliquorum archetypo scriptum fuerit, ita ut archetypi codices ita quasi exputati possint in ordinem eorum recipi, quos supra literis latinis maioribus designaui. hos codices patientia et sagacitate inuentos sed numquam uisos, soleo literis graecis uncialibus designare, quae cum latinis permisceri non possunt, ΓΔΘΛΞΣΦΨΩ. atque utinam possem has literas modo scriptas omnes in commentario producere. uerum unam tantum habeo, quae audeat coram lectoribus comparere, Δ, ex monacensis noni et uindobonensis 130 comparatione comparatam. nam quas alias in animo est aliquando recipere, quum ad eas adquirendas solo paene Holmesii et Parsonsii adparatu usus sim, in minimis, quae etsi praetor non curat, criticus non curare non potest, incredibili modo plerumque neglegenti, ita ut denuo codices ab illis non adcurate excussos debeam, si certi aliquid uelim in medium

proferre, excutere, eas — inquam — ne nominare quidem nunc sustineo. habebunt autem maximam commendationem codices isti, qui sunt et non sunt, ΓΔΘΛΞΣΦΨΩ ea ex re, quod integras ueteris testamenti partes continent, nullis lacunis deformatas, quibus totiens codices unciales literis latinis designatas uidimus deformari.

ac quantae interdum sit uetustatis conformatio orationis in codicibus recentioribus obuia, id uel ex rasuris quibusdam codicis alexandrini patet. confer modo hanc meam Genesis editionem pagina 32, 10 uel 44, 14: uidebis librarium codicis A scripturam reiecisse nunc in recentioribus tantum libris obuiam. quid? quod pagina 44, 14 (quo loco potest τῷ ὀφθέντι αὐτῷ e uersus praecedentis fine repetitum esse) scriptura nullam aliam ob causam mutata uideatur, nisi quod nomen dei apparere non posse creditum sit, quum ueteres deum apparentem hominibus et se manifestantem aut שֵׁם uocarent aut מֵאֲמָר, similis igitur mutatio illa sit atque ea, quam in constitutionibus apostolicis 15, 24 inuenimus, ubi post λέγει κύριος, quum Iesus numquam in nostris euangeliis ea dixisse perhibeatur, uerba (Petri α 4, 8 conlatis quae ad Prouerbiorum 10, 12 adnotaui) ἡ ἀγάπη καλύπτει πλῆθος ἁμαρτιῶν exturbata et Iohannis 13, 35 locus inferctus est. nomina propria sedes praecipua lectionum antiquissimarum. unum tantum exemplum liceat adferre. quantas turbas apud interpretes cierit פוטיפר הסרים Geneseos, sciunt qui theologiam docti sunt: librarii graeci e σπάδων fecerunt ἐπάδων, ἀρχιμάγειρος mutauerunt in ἀρχίμαγος, ut omnia in ordinem sibi conuenientem redigerent. iam si פוטיפר ille Πετεφρῆς uocatur, clarum interpretem aegyptiace doctum π ετ ὲ φ ρη eum qui soli (sanctus est) intellexisse. iam si repperiuntur codices, qui Πεντεφρῆς exhibeant, librarii uidentur aut dialectum Thebaidis calluisse aut antiquiorem formam seruasse, a scribis Alexandriae uiuentibus et memphitice loquentibus in solitum sibi loquendi modum mutatam. nam Thebanis uocaretur ille π εντ ε πρη. ego Πεντεφρῆς recipiendum e recentioribus illis crediderim et פוטיפר masoretarum errorem primitusque פנטיפרע fuisse, quo ex nomine quid de tempore quo pentateuchus scriptus sit, concludi fortasse possit, non est quod moneam.

Restat ut qua ratione in edenda ueteris testamenti uersione graeca procedendum mihi esse uideatur exponam. quod antequam facere adgrediar, id primum monendum esse arbitror me

non cogitare de editione incohata, sed animo conceptam habere eius imaginem, quae possit pro humanarum uirium infirmitate et tenuitate auxiliorum absoluta uocari atque perfecta. quam ut adsequamur, nunc postquam multa frustra tentaui, tribus gradibus procedendum esse dico. nam primum molior librum e codicum uncialium, qui hexaplares non sunt, — et eorum, qui superstites ipsi sunt, et eorum, qui exputari sagaci patientia possunt — consensu haud raro certa coniectura emendando edendum, cui libro scripturae discrepantiam non adiciam. deinceps propositum est codicibus GMQVZ[e] et uersionibus syriacis usum (nam ad arabicam hexaplarem aditus uix patuerit) editionem hexaplarem curare, cui editioni fragmenta interpretationum seriorum quae supersunt omnia nouo labore coacervata additurus sum. tertio loco orationi primae editionis, adcuratius interea fortasse aliorum quoque curis expolitae, adparatum criticum integrum adiungere cogito, sed eum non ex incedentibus confuso ordine scripturarum turbis, uerum e testibus et uersionum et patrum auxilio, acuta praeterea codicum ipsorum aestimatione et perpetua interpretum seriorum consideratione in quosdam quasi manipulos redactis, fauente autem fortuna uel legionatim dispositis conlectum; menda codicum adnotationibus non inferentur, sed in infimo margine literis minimis subicientur.

Fieri autem non potest ut unus homo, cuius iam ad inmaturam senectutem uergit aetas, haec negotia omnia solus gerat. adiutoribus opus est, quibus a magistro perito artem edoctis aliquantum laboris credi possit, qui adiutores quum in hac nouissima theologiae aetate nulli sint nunc, educandi prius sunt et seuere nauiterque instituendi et exercendi.

ac primam quidem editionem quod adtinet, quum copiae oxonienses (quod nunc ex hac ipsa mea Genesis editione constabit) interdum quidem, sed raro, bonae, plerumque autem neglegentissime conlectae, quum codices praeterea non pauci Holmesii et Parsonsii temporibus nondum noti a nobis primis in adparatum recipiendi sint, soli libri recentiores, e quorum consideratione archetypi literis uncialibus scripti diuinandi sunt, aut denuo conferendi et adcuratissime quidem conferendi aut primum excutiendi in censum ueniunt plus quam quadringenti. horum si neque romanos curo (neque poterunt in tanta bibliothecarum romanarum invidia curari) neque eos qui priuatorum

hominum proprii saeculo superiore exeunte oxoniensibus summa cum humanitate offerebantur, nunc autem latent, Zeladae Dorothei Eugenii Demetrii, si excipio plerosque psalmorum libros, qui adtentione indigni mihi uidentur, remanebunt paene ducenti, ad quos excutiendos ea cum fide, qua in hoc editione Geneseos excussos dedi acmrtxz et qua carere ad argutam et laboriosam istam archetyporum exputationem nullo modo possumus, anni insumendi uidentur decem, si cum idoneis adiutoribus rem geras. sequetur conlationem disquisitio de codicum familiis et archetypis, comitabitur uersionum טקנבא perlustratio, quarum uersionum non codices tantum adeundi, sed indoles singulis uoluminibus describenda.

neque ad secundam editionem, quae hexaplaris futura est, tempus multo breuius destinandum erit. nam editionis syriacae hexaplaris tam pigre procedit editio mediolanensis, ut saepius iam de itinere londiniensi describendisque libris syriacis hexaplaribus cogitauerim, sin lenti istius negotii ambrosiani uelimus finem exspectare, quinquennium exspectandum uideatur. Iacobi edesseni libros utrum aliquis suscepturus sit in lucem protrahere nescio: ipse certe quominus id facerem inpeditus sum. neque codices MQV excuti horae momento possunt, ut taceam hominibus haereticis Q Romae uix monstratum, nedum edendum datum iri. nam M foliis 226 constat, V (si libros apocryphos includas, quod facere nunc coactus sum) 164. iam si reputaueris e legibus bibliothecae parisinae per quinas cotidie horas aditum ad codices patere et si ad describenda cum notis hexaplaribus margini inhaerentibus et bis conferenda cum codice singula folia descripta singulos dies sufficere sumseris (at uix suffecerint), coactus eris dies 226, qui nec dominici nec festi sint, Parisiis uiuere. similiter in codice ueneto agendum, qui requiret dies 164. uides codicum MV adcuratam conlationem (neque alia uti ad editionem nostram poterimus) poscere adsiduum quindecim circiter mensium laborem. quod iter quantos sumptus requirat, etiamsi paupere cultu in summis fere domorum tectis habites et in institorum et aurigarum popinis coenes, id melius iis omnibus scio, qui desides domi inter mollitiae suae somnia magni sibi uidentur, si hominem inpigrum quouis modo uel retineant a debitis honoribus uel calumnientur. neque uero hanc secundam uersionis graecae editionem adgredi possumus ante, quam primam illam absoluerimus. fragmenta

enim interpretationum recentiorum in eis ipsis codicibus inueniuntur, quos propter editionem meam primam excutere aut debui aut debebo. pendemus nunc, si lectiones hexaplares uolumus cognoscere, ex opere Montefalconii, quod sane neglegentissimum. uiam muniuerunt editionis sixtinae editores: ex his fere totus (nisi ubi Hieronymum et Theodoretum typis exscriptos excerpit) pendet Iohannes Drusius, perquam iniustis laudibus ob opus suum plerumque elatus: Drusium expilauit et schedas a Francisco Combefisio, Ernesto Grabio, aliis scriptas in usum suum adhibuit Montefalconius. quid ualeant uetera illa, uel ex editione mea quaestionum hieronymianarum ad Genesis 2, 8 14, 8 19, 28 26, 12 cett apparebit.

Sed ut redeat, unde euagata est, oratio: tertiam editionem me ipsum curaturum esse uix credo, quum mihi umbrae iam longiores cadant et ne ad uiginti quidem annorum spatium protracturum me uitam persuasum habeam. huic igitur tertiae editioni ita consulendum censeo, ut patrum libros auctor et (si modo potero) magister sim sollerter e codicum fide edendi, ut ipse edidi Titum bostrenum, constitutiones apostolicas, Clementis homilias. qui patres non possunt — id quod iam saepius monui — ex ipsis indicibus locorum biblicorum, quos eis subiungere solent editores diligentes, iudicari, sed singuli tractandi, et propter differentiam maximam, quae inter singulos locos, quibus auctor biblicis utitur, intercedit, et quod non pauci patres rescripti sunt, ut ita dicam, uelut Ignatius et Clemens romanus ter, alii bis aut pluriens. rescriptis autem nuper demum didici etiam Hieronymum adcensendum esse, qui malam manum scioli cuiusdam iudaici expertus uidetur, eiusdem (ut puto) qui sub ementito stridonensis nomine quaestiones in malachim et dabreiamim ceteraque non nulla ecclesiae obtrusit. nam in quaestionibus hebraicis in libro Geneseos 5, 2 editionis meae si codices quidam e Genesis 2, 8 mimizra exhibent, alii meccedem, id puto unumquemque mihi concessurum esse hanc scripturae differentiam non posse casu ortam esse neque hominem auctorem agnoscere linguae hebraicae inperitum. iam rationi magis consentaneum est lectionem מִמִּוְרַח ab usitato in nostris codicibus מִקֶּדֶם in exilium missam quam מקדם ab illo ממורח pulsum esse. accedit quod Montefalconius in hexaplis I 17 et Nicephorus in catena I 67 [a] Eusebii emiseni haec habent ὁ μὲν οὖν Σύρος οὕτως ἔχει γεγραμμένον „καὶ ἐφύτευσεν ὁ θεὸς παρά-

δεισον ἐν 'Εδέμ", „ἐξ ἀρχῆς" δὲ φησὶ [φασὶ] μὴ κεῖσθαι ἐν [ἐγκεῖσθαι] τῷ ἑβραικῷ. Samuel Lee Syrum facit מן קדים habere, sed Ephraim Syrus in commentario armenice seruato et Venetiis 1836 edito, in quo frequens Hebraei, rara interpretum mentio fit, licet Genesis 16, 2 [I 57, 9], ubi אתביא mutandum in אתבנא, aliisque in locis deprauatum iam codicem habuerit, Ephraim Syrus inquam I 9, 38 מן קדים non agnoscit. neque Aquila מִקֶּדֶם legit, sed מקדמה, quod peruerse ἀπὸ ἀρχῆθεν reddidit. demonstratum uidetur מקדם in Genesi non fuisse, sed quum glossae מקדמה, מקדם, ממורח additae essent, מקדם in textum quem uocant post Hieronymi tempora se insinuasse. correctoris manum hebraici depraehendo in iisdem Hieronymi quaestionibus ad Genesis 3, 8 6, 4 aliisque in locis. codices igitur eos, qui scripturam hebraicam nunc uulgatam exhibent, pro corruptis habui ideoque eos secutus non sum neque deinceps sequar. hos igitur patres παλιμψήστους singulos tractare debemus, et multa iam congessi, quae si editorem inueniam (sumptibus enim meis hunc ultimum librum edo) cum theologis potero communicare.

Haec fere habui quae quum aduersa ualetudine plura dare prohiberer, fractis fere diuturno conferendorum codicum labore uiribus, intra paucorum dierum spatium conscribenda ducerem, quum mea interesset consilia mea iis non incognita esse, quibus haec studia cordi sunt. non una uia ad ueram septuaginta uirorum manum inueniendam procedere conatus sum: nunc ea tantum iri posse intellego, quam his paucis uerbis commendaui. sin cui aliter uidebitur, rogo ut nolit repraehendere me, sed ipse efficiat quae efficere se posse confidet. mea autem Genesis editione conabor uti ad instituendos iuuenes, qui integri ueteris testamenti graeci editionem parantem me possint adiuuare: nam solus tantum laborem sustinere omnino nequeo.

Schleusingae Franconum ante diem XII Kalendas Maias 1868.

Lagarde.

Druck von J. F. Starcke in Berlin.

ΓΕΝΕΣΙΣ.

1 Ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. 2 ἡ δὲ γῆ ἦν ἀόρατος καὶ ἀκατασκεύαστος, καὶ σκότος ἐπάνω τῆς ἀβύσσου, καὶ πνεῦμα θεοῦ ἐπεφέρετο ἐπάνω τοῦ ὕδατος. 3 καὶ εἶπεν ὁ θεὸς Γενηθήτω φῶς, καὶ ἐγένετο φῶς. 4 καὶ εἶδεν ὁ θεὸς τὸ φῶς ὅτι καλόν. καὶ διεχώρισεν ὁ θεὸς ἀνὰ μέσον τοῦ φωτὸς καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σκότους. 5 καὶ ἐκάλεσεν ὁ θεὸς τὸ φῶς ἡμέραν καὶ τὸ σκότος ἐκάλεσε νύκτα. καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο πρωὶ ἡμέρα μία. 6 καὶ εἶπεν ὁ θεὸς Γενηθήτω στερέωμα ἐν μέσῳ τοῦ ὕδατος, καὶ ἔστω διαχωρίζον ἀνὰ μέσον ὕδατος καὶ ὕδατος. καὶ ἐγένετο οὕτως. 7 καὶ ἐποίησεν ὁ θεὸς τὸ στερέωμα. καὶ διεχώρισεν ὁ θεὸς ἀνὰ μέσον τοῦ ὕδατος, ὃ ἦν ὑποκάτω τοῦ στερεώματος καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ ὕδατος τοῦ ἐπάνω τοῦ στερεώματος. 8 καὶ ἐκάλεσεν ὁ θεὸς τὸ στερέωμα οὐρανόν. καὶ εἶδεν ὁ θεὸς ὅτι καλόν.

Inscribitur liber *γενεσις κοσμου* in A, *γενεσις* in Eabz, non inscribitur in crtw. m (qui catenam habet adiunctam) *του αγιου προφητου μωσεως εις την κοσμου γενεσιν* | 1 de primis codicis A foliis uide praefationem | 1 in m, quum margo unius paginae adnotationibus, quae ad comma primum addi debebant, recipiendis non sufficeret, comma primum ter in tribus paginis sequentibus scriptum est | 1 ad *εν αρχη* adscribit r *ἐβρ βρασιθ* et *ἀκυ ἐν κεφαλαιω* | 2 ad *αορατος και ακατασκευαστος* adscribit r *συ ἀργὸν καὶ ἀδιακριτον* et *θ θεν καὶ οὐθέν*. in margine b Aquila *κενωμα και ουδεν*, Symmachus *αργον και αδιακριτον*, Theodotio *κενον και ουθεν* habere refertur | 2 post *σκοτος* + *επεκειτο* a | 3 *επεφερετω* E | 3 *υδαστος* E | 5 *ιδεν* AEz, in A praemissum *ε* paruulum a correctore recenti | 5 *διεχωρησεν* z | 7 *εκαλεσε* abcmrz, *εκαλεσεν* AEt | 9 *γενηθητο* E | 9 *εμ μεσω* E | 10/11 uocabula inter *υδατος* alterum et *εποιησεν* 11 media super rasuram scripta in A manu uel prima uel secunda, antiquissima certe. ueri simile uidetur librarium, postquam *υδατος και* exarauit, statim addidisse *εγενετο κτέ*, quod quum uel ipse uel corrector quidam coaeuus falsum esse perspexisset, radendo deletum est | 10 *και εγενετο ουτως* > c | 11/14 quae inter *και* 11 et *ουρανον* 14 media sunt, bis scripta in m. additur in margine *σημειωσαι δευτερον εγραφη ου κατ αληθη, αλλα δια τα σχολια* | 11 *διεχωρησεν* z | 11 *ο θεος* alterum > z | 13 post *στερεωματος* + *και εγενετο ουτως* rt | 14 *ιδεν* AEz

καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο πρωὶ ἡμέρα δευτέρα. [9]καὶ
εἶπεν ὁ θεὸς Συναχθήτω τὸ ὕδωρ τὸ ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ
εἰς συναγωγὴν μίαν, καὶ ὀφθήτω ἡ ξηρά. καὶ ἐγένετο οὕτως.
καὶ συνήχθη τὸ ὕδωρ τὸ ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὰς συνα-
γωγὰς αὐτῶν, καὶ ὤφθη ἡ ξηρά. [10]καὶ ἐκάλεσεν ὁ θεὸς τὴν
ξηρὰν γῆν καὶ τὰ συστήματα τῶν ὑδάτων ἐκάλεσε θαλάσσας.
καὶ εἶδεν ὁ θεὸς ὅτι καλόν. [11]καὶ εἶπεν ὁ θεὸς Βλαστησάτω
ἡ γῆ βοτάνην χόρτου, σπεῖρον σπέρμα κατὰ γένος καὶ καθ'
ὁμοιότητα, καὶ ξύλον κάρπιμον ποιοῦν καρπόν, οὗ τὸ σπέρ-
μα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ κατὰ γένος ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ἐγένετο οὕτως.
[12]καὶ ἐξήνεγκεν ἡ γῆ βοτάνην χόρτου, σπεῖρον σπέρμα κατὰ
γένος καὶ καθ' ὁμοιότητα, καὶ ξύλον κάρπιμον ποιοῦν καρ-
πόν, οὗ τὸ σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ κατὰ γένος ἐπὶ τῆς γῆς.
[13]καὶ εἶδεν ὁ θεὸς ὅτι καλόν. καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγέ-
νετο πρωὶ ἡμέρα τρίτη. [14]καὶ εἶπεν ὁ θεὸς Γενηθήτωσαν
φωστῆρες ἐν τῷ στερεώματι τοῦ οὐρανοῦ εἰς φαῦσιν ἐπὶ τῆς
γῆς, τοῦ διαχωρίζειν ἀνὰ μέσον τῆς ἡμέρας καὶ ἀνὰ μέσον
τῆς νυκτός· καὶ ἔστωσαν εἰς σημεῖα καὶ εἰς καιροὺς καὶ εἰς
ἡμέρας καὶ εἰς ἐνιαυτούς· [15]καὶ ἔστωσαν εἰς φαῦσιν ἐν τῷ
στερεώματι τοῦ οὐρανοῦ, ὥστε φαίνειν ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ἐγένετο
οὕτως. [16]καὶ ἐποίησεν ὁ θεὸς τοὺς δύο φωστῆρας τοὺς μεγά-
λους, τὸν φωστῆρα τὸν μέγαν εἰς ἀρχὰς τῆς ἡμέρας καὶ τὸν
φωστῆρα τὸν ἐλάσσω εἰς ἀρχὰς τῆς νυκτός, καὶ τοὺς ἀστέ-
ρας. [17]καὶ ἔθετο αὐτοὺς ὁ θεὸς ἐν τῷ στερεώματι τοῦ οὐρα-
νοῦ, ὥστε φαίνειν ἐπὶ τῆς γῆς [18]καὶ ἄρχειν τῆς ἡμέρας καὶ

2 *συναχθητω* LXX, Aquila et Symmachus teste b *συστητω* | 5 *αυτων* AEabmrz. ita etiam t, ut uidetur. *αυτου* c | 6 *συστηματα* Eabcmrz. de t nihil ausim adfirmare. *συστεματα* A | 6 *εκαλεσε* abcmtz, *εκαλεσεν* AEr | 7 *ιδεν* AE | 8 pro *σπειρον* E nil nisi *σπει.* *σπειρων* z | 8 ad *σπειρον σπερμα* in b habere Aquila refertur *σπερματιζον εις το γενος αυτων* | 10 post *αυτω* + *εις ομοιοτητα* E | 10 *κατα γενος* Eabcrz, *καθ ομοιοτητα* mt, *κατα γενος εις ομοιοτητα* A | 10/13 *και* 10 usque ad *γης* 13 > z | 14 *ιδεν* AEz [de A e spatio constat] | 16 *εις φαυσιν* ADabmrtz, *ωστε φαινειν* Ec | 16 *επι* > ADmt. in b huius scripturae [„LU“] mentio fit | 17 post *γης* + *και αρχειν της ημερας και της νυκτος* A, + *και αρχετωσαν της ημερας και της νυκτος* D [Grabe: superest *της ημερας και*] | 17 *του* abcrz, *και* AEmt | 18/19 quae inter *και* primum 18 et *ενιαυτους* 19 media, > z | 19 *εις* prius > D [Grabe] | 23 *ελασσων* t | 24 *ο θεος* > z

τῆς νυκτὸς καὶ διαχωρίζειν ἀνὰ μέσον τοῦ φωτὸς καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σκότους. καὶ εἶδεν ὁ ϑεὸς ὅτι καλόν. [19]καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο πρωὶ ἡμέρα τετάρτη. [20]καὶ εἶπεν ὁ ϑεὸς Ἐξαγαγέτω τὰ ὕδατα ἑρπετὰ ψυχῶν ζωσῶν καὶ πετεινὰ πετόμενα ἐπὶ τῆς γῆς κατὰ τὸ στερέωμα τοῦ οὐρανοῦ. καὶ ἐγένετο οὕτως. [21]καὶ ἐποίησεν ὁ ϑεὸς τὰ κήτη τὰ μεγάλα καὶ πᾶσαν ψυχὴν ζώων ἑρπετῶν, ἃ ἐξήγαγε τὰ ὕδατα κατὰ γένη αὐτῶν, καὶ πᾶν πετεινὸν πτερωτὸν κατὰ γένος. καὶ εἶδεν ὁ ϑεὸς ὅτι καλά. [22]καὶ εὐλόγησεν αὐτὰ ὁ ϑεὸς λέγων Αὐξάνεσϑε καὶ πληϑύνεσϑε, καὶ πληρώσατε τὰ ὕδατα ἐν ταῖς ϑαλάσσαις, καὶ τὰ πετεινὰ πληϑυνέσϑωσαν ἐπὶ τῆς γῆς. [23]καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο πρωὶ ἡμέρα πέμπτη. [24]καὶ εἶπεν ὁ ϑεὸς Ἐξαγαγέτω ἡ γῆ ψυχὴν ζῶσαν κατὰ γένος, τετράποδα καὶ ἑρπετὰ καὶ ϑηρία τῆς γῆς κατὰ γένος. καὶ ἐγένετο οὕτως. [25]καὶ ἐποίησεν ὁ ϑεὸς τὰ ϑηρία τῆς γῆς κατὰ γένος καὶ τὰ κτήνη κατὰ γένος αὐτῶν καὶ πάντα τὰ ἑρπετὰ τῆς γῆς κατὰ γένος. καὶ εἶδεν ὁ ϑεὸς ὅτι καλά. [26]καὶ εἶπεν ὁ ϑεὸς Ποιήσωμεν ἄνϑρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν καὶ καϑ' ὁμοίωσιν, καὶ ἀρχέτωσαν τῶν ἰχϑύων τῆς ϑαλάσσης καὶ τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῶν κτηνῶν καὶ πάσης τῆς γῆς καὶ πάντων τῶν

2 *ιδεν* AD [Grabe] Ez | 3/17 commata 20—25 > D teste Grabio | 4 *πετωμενα* mr | 6 *κητα* z | 6 *ζωων* Eabcrtz, *ζωσαν* m. A hoc loco lacer quid habuerit, non liquet | 7 *α* et uirgulam huic praemissam > mt | 7 *εξηγαγεν* Er. A hoc loco lacer quid habuerit, non liquet | 7 *γενη* Eabcrz, *γενος* mt. A hoc loco lacer quid habuerit, non liquet | 7 *και* . . . 8 *γενος* > z | 8 *κατα* Eabcmrt, *καὶ πᾶ* A | 8 *ιδεν* AE | 9 *ηυλογησεν* AE | 9 *ο ϑεος* > z | 9 *αυξανεσϑαι* Az | 10 post *υδατα* + *τα* mt | 11 *πληϑυνεσϑω* mrtz | 14 *και ϑηρια* > E | 14 *και* primum > r | 14 post *γης* + *και τα κτηνη και παντα τα ερπετα της γης* crz | 14 post *γενος* + *αυτων* c, *και παντα τα ερπετα της γης κατα γενος* + m, + *και τα κτηνη κατα γενος και παντα τα ερπετα της γης κατα γενος* tz, nisi quod z non habet *κατα γενος* post *κτηνη* | 15 *της γης* > mt | 15 post *γενος* + *αυτων* z | 15/16 *και* 15 usque ad *γενος* alterum 16 > z | 15/16 *και τα κτηνη κατα γενος αυτων* > E | 15/16 *κατα γενος αυτων* > c | 16 *αυτων* > Ar | 16 *και παντα τα ερπετα της γης κατα γενος* > mt | 16 post *γενος* alterum + *αυτων* AEcr | 17 *ιδεν* AEz | 17/18 uerba inter *ποιησωμεν* 17 et *ομοιωσιν* 18 media sexies scripta in m | 19 *και των πετεινων του* A in rasura uiginti duarum literarum capaci: eo tamen loco, quo nunc syllaba *νων* legitur, corium intactum uidetur | 20 *ουρα* uocis *ουρανου* in rasura A, post quam decem literae radendo deletae: *νου* prima manu in corio intacto |

ἑρπετῶν τῶν ἑρπόντων ἐπὶ τῆς γῆς. [27]καὶ ἐποίησεν ὁ θεὸς
τὸν ἄνθρωπον, κατ᾽ εἰκόνα θεοῦ ἐποίησεν αὐτόν· ἄρσεν καὶ
θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς. [28]καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς ὁ θεὸς λέγων
Αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε, καὶ πληρώσατε τὴν γῆν καὶ
κατακυριεύσατε αὐτῆς, καὶ ἄρχετε τῶν ἰχθύων τῆς θαλάσσης
καὶ τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ καὶ πάντων τῶν κτηνῶν καὶ
πάσης τῆς γῆς καὶ πάντων τῶν ἑρπετῶν τῶν ἑρπόντων ἐπὶ
τῆς γῆς. [29]καὶ εἶπεν ὁ θεὸς Ἰδοὺ δέδωκα ὑμῖν πάντα χόρτον,
σπόριμον σπεῖρον σπέρμα, ὅ ἐστιν ἐπάνω πάσης τῆς γῆς,
καὶ πᾶν ξύλον, ὃ ἔχει ἐν ἑαυτῷ καρπὸν σπέρματος σπορίμου·
ὑμῖν ἔσται εἰς βρῶσιν [30]καὶ πᾶσι τοῖς θηρίοις τῆς γῆς καὶ
πᾶσι τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ καὶ παντὶ ἑρπετῷ ἕρποντι
ἐπὶ τῆς γῆς, ὃ ἔχει ἐν ἑαυτῷ ψυχὴν ζωῆς, καὶ πάντα χόρτον
χλωρὸν εἰς βρῶσιν. καὶ ἐγένετο οὕτως. [31]καὶ εἶδεν ὁ θεὸς τὰ
πάντα, ὅσα ἐποίησε, καὶ ἰδοὺ καλὰ λίαν. καὶ ἐγένετο ἑσπέρα
2 καὶ ἐγένετο πρωὶ ἡμέρα ἕκτη. [1]καὶ συνετελέσθησαν ὁ οὐρα-
νὸς καὶ ἡ γῆ καὶ πᾶς ὁ κόσμος αὐτῶν. [2]καὶ συνετέλεσεν ὁ

20 post κτηνων + και των θηριων mt | 20 πασης AEabmrtz, παντων c | 20/1 και παντων των ερπετων των ερποντων επι της γης > r | 20 παντων > m | 20 Grabius a D των alterum abesse dicit, nisi forte „librarius recentiori manu adscribens και παν omiserit των“

2 post ανθρωπον + εν εικονι αυτου r | 3 θυλυ D | 3 ηυλογησεν AEz, ευλογησεν D [superest ευλ] abcmrt | 3 αυτους ο θεος Aabcmrtz, ο θεος αυτους E | 4 αυξανεσθαι z [z² = b] | 4 πληθυνεσθαι A | 4 pro πληρωσατε D πληθυν[ετε] habere dicitur a Grabio, ad quam uocem θ nunc superstes pertinere uideatur | 5 αρχετωσαν r | 6 παντων > E | 6/7 κτηνων et sub eo ιά „in charactere minori addita a manu prima, quae olim exarauerat κτηνω¯ καιπα [καιπα Baberus subter illud κτηνω¯ habet]; literae και et maior pars του π perierunt cum pergamena humore laesa“ A | 6/7 και πασης της γης > E | 7 των ερπετων > E | 8 παντα abcmrz, παν AEt | 9 σπειρων A | 9 πασης > acz | 10 ad huius uersus marginem r συ σπερματιζοντα [ντα lego ν, cui τ superscriptum] | 10 ἀυτῳ z | 11 ab υμιν nouam enuntiationem exorditur r | 12 post παντι rasura trium literarum capax A [ergo non fuerat τω, quod duarum literarum est] | 12 ante ερποντι + τω A | 13 ζωσαν z | 14 χλορον m | 14 comma 31 Grabius in D „plane ut in editione romana“ scriptum esse testatur | 14 ιδεν A [de quo e spatio a dubitante coniectura fit] Ez | 14 τα > Em | 15 εποιησεν Ecrt, εποησε m [1]. A hoc loco lacer quid habuerit, non liquet | 16 de D Grabius „integrum hoc caput [secundum] deest, exceptis ultimis uerbis προσκολληθησεται usque ad finem, in quibus codici cotton cum impresso rom

θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἕκτῃ τὰ ἔργα αὐτοῦ, ἃ ἐποίησε·. καὶ κατέπαυσε τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ ὧν ἐποίησε. 3 καὶ εὐλόγησεν ὁ θεὸς τὴν ἡμέραν τὴν ἑβδόμην καὶ ἡγίασεν αὐτήν, ὅτι ἐν αὐτῇ κατέπαυσεν ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ ὧν ἤρξατο ὁ θεὸς ποιῆσαι. 4 αὕτη ἡ βίβλος γενέσεως οὐρανοῦ καὶ γῆς, ὅτε ἐγένετο, ᾗ ἡμέρᾳ ἐποίησε κύριος ὁ θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν 5 καὶ πᾶν χλωρὸν ἀγροῦ πρὸ τοῦ γενέσθαι ἐπὶ τῆς γῆς καὶ πάντα χόρτον ἀγροῦ πρὸ τοῦ ἀνατεῖλαι. οὐ γὰρ ἔβρεξεν ὁ θεὸς ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἄνθρωπος οὐκ ἦν ἐργάζεσθαι αὐτήν. 6 πηγὴ δὲ ἀνέβαινεν ἐκ τῆς γῆς καὶ ἐπότιζε πᾶν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς. 7 καὶ ἔπλασεν ὁ θεὸς τὸν ἄνθρωπον, χοῦν ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἐνεφύσησεν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ πνοὴν ζωῆς, καὶ ἐγένετο ὁ ἄνθρωπος εἰς ψυχὴν ζῶσαν. 8 καὶ ἐφύτευσεν ὁ θεὸς παράδεισον ἐν Ἐδὲμ κατὰ ἀνατολάς, καὶ ἔθετο ἐκεῖ τὸν ἄνθρωπον, ὃν ἔπλασε. 9 καὶ ἐξανέτειλεν ὁ θεὸς ἔτι ἐκ τῆς γῆς πᾶν

conuenit“ | 16 *συνετελεσθη* z | 16 ante *ο* rasura septem literarum capax A | 16/17 ad *ο ουρανος* adscr *αχ συ όι όυρανοι* r. librarius *συμ* iam paulo altius posuerat, quum uidit sibi adnotationem dogmaticam faciendam esse, quae nunc sub illo *συμ* legitur

1 *εν* > r | 1 ad *εκτη* adscr in margine r *όι λοιποι ἑβδόμη*: subscriptum his uerbis *ἀχ συ διέλιπεν*. et mox *ἑβραῖοι λέγουσιν· εἰ κατέπαυσεν τῇ ἡμέρα τῇ ζ. πεποίηκέν τι καὶ ἐν ἀυτῇ* | 1 *εποιησεν* AEcrt[1] | 2 *κατεπαυσεν* AEcmrtz | 2 post *κατεπαυσεν* suum + *ο θεος* z, *ο θεος εν* cr, + *εν* t | 2/3 *αυτου* > z | 3 *εποιησεν* AEcr | 3 *ηυλογησεν* AEtz | 5 *εργων* > E | 5 *ποιησαι* AEabmrtz, *ποιειν* c | 5/6 in margine r *αχ συ ἁύται αἱ γενέσεις* | 6 ante *και* + *τε* z | 6 *οτι* r | 6 *ἐγένετο ἡ ἡμέρα ᾗ ἐποί-* a, *ἐγένετο ἡ ἡμέρα ἐποί-* r | 6/7 *εποιησεν* AEcmrtz | 7 *κυριος* > cmtz | 7 *παν* AEabcrtz, *παντα* m | 7/8 *χλορον* z | 8 *γενεσθαι* AEbcmrtz, *ανατειλαι* a | 8 *παντα* Aabcmrtz, *παν* E | 8 post *χορτον* + *του* mt | 9 *αγρου* > E | 9 *ανατειλαι* AEbcmrtz, *γενεσθαι* a | 9 *εβρεξε* cmt[2] | 9 *εβρεξεν επι της γης ο θεος* E | 9 ante *ο* + *κυριος* cmrt | 9 *της γης* z | 10 *αυτην* abcz, *την γην* AEmrt | 10 *αναιβεννεν* A | 10/11 teste b Aquila *επιβλυγμος ανεβη εκ της γης και εποτισε παν το προσωπον της χθονος* | 11 *εποτιζεν* AErt[1] | 11/12 *επλασε* mt | 12 ante *ο* + *κυριος* mrt | 12 post *χουν* + *λαβων* acz | 13 *προσωπον* LXX, teste b Aquila et Symmachus *μυκτηρα* | 13 *ο* > c | 14 ante *ψυχην* rasura sex literarum capax r | 14 *εφυτευ* m, *ν* uocis *εφυτευσεν* radendo deletum in t | 14 ante *ο* + *κυριος* AEcmt | 14/15 *παραδισον* A | 15 *εδεμ* AEabmrtz, *εδεν* c | 15 *κατα ανατολας* LXX, *απο αρχης* Aquila, *εκ πρωτης* Symmachus, *εν πρωτοις* Theodotio — teste b | 16 *επλασεν* AEcrt[1]

ξύλον ὡραῖον εἰς ὅρασιν καὶ καλὸν εἰς βρῶσιν, καὶ τὸ ξύλον τῆς ζωῆς ἐν μέσῳ τοῦ παραδείσου καὶ τὸ ξύλον τοῦ εἰδέναι γνωστὸν καλοῦ καὶ πονηροῦ. 10 ποταμὸς δὲ ἐκπορεύεται ἐξ Ἐδὲμ ποτίζειν τὸν παράδεισον· ἐκεῖθεν ἀφορίζεται εἰς τέσσαρας ἀρχάς. 11 ὄνομα τῷ ἑνὶ Φισῶν· οὗτος ὁ κυκλῶν πᾶσαν τὴν γῆν Εὐιλάτ, ἐκεῖ οὗ ἐστὶ τὸ χρυσίον 12 (τὸ δὲ χρυσίον τῆς γῆς ἐκείνης καλόν)· καὶ ἐκεῖ ἐστὶν ὁ ἄνθραξ καὶ ὁ λίθος ὁ πράσινος. 13 καὶ ὄνομα τῷ ποταμῷ τῷ δευτέρῳ Γεῶν· οὗτος ὁ κυκλῶν πᾶσάν τὴν γῆν Αἰθιοπίας. 14 καὶ ὁ ποταμὸς ὁ τρίτος Τίγρις· οὗτος ὁ προπορευόμενος κατέναντι Ἀσσυρίων. ὁ δὲ ποταμὸς ὁ τέταρτος Εὐφράτης. 15 καὶ ἔλαβε κύριος ὁ θεὸς τὸν ἄνθρωπον, ὃν ἔπλασε, καὶ ἔθετο αὐτὸν ἐν τῷ παραδείσῳ τῆς τρυφῆς, ἐργάζεσθαι αὐτὸν καὶ φυλάσσειν. 16 καὶ ἐνετείλατο κύριος ὁ θεὸς τῷ Ἀδὰμ λέγων Ἀπὸ παντὸς ξύλου τοῦ ἐν τῷ παραδείσῳ βρώσει φαγῇ, 17 ἀπὸ δὲ τοῦ ξύλου τοῦ

2 εμ AE | 2 του παραδεισου abcmz, τω παραδεισω AE | 4 post αφοριζεται + και γινεται mt. r mg γινεται | 4 εδεμ AEabmrtz, εδεν c | 4 παραδισον A | 5 φεισων Amtz. in margine r adscr ad φισων hinc στόμα το κόρης, illinc φισὼν [δὲ] λέγεται ὁ νῦν καλούμενος δανουβιος | 6 ευειλατ A. ad ευιλατ adscr mr ινδικη χωρα | 6 εκει ου εστι το χρυσιον > r | 6 οὗ b, ὅν c, ου A, ουν Eatz, > m | 6 εστιν AE | 6 το δε AEabmrtz, και το c | 7 και prius > cz | 7 in margine r ad ανθραξ adscr ἀκυ βδελλιον καὶ ἀντι πρασίνου ὄνυξ αντίθραξ χάσματα· ἢ ἐκχύτης ἢ στῆθος | 8 loco alterius τω m το | 8 γαιων mt. ita ab editore futuro scribendum erit. γηων Er, quo pronuntiatio masoretarum gihon indicatur. A non dubito cum b consensisse | 9 in commentario r Ἀιθιοπια· ἥτις ἐστὶν ἑβραϊστὶ χοῦς· σημαίνει σκότωσιν· ἀπὸ τοῦ οὖν [sic] τῆς αἰθιοπίας τουτέστιν ἀπὸ τοῦ κοῦς τὸ κύριον ὄνομα τοῦ υἱοῦ χὰμ. υἱοῦ νῶε, κέκληται χοῦς. διὰ τὸ σκοτῶδες τῆς χρείας [scr χροίας], ἧς ἔσχε παρὰ τοὺς λοιποὺς ἀδελφούς. idem ad haec adscribit in margine οὔτε χ οὔτε κ αλλα μέσον τῶν δύο. στοιχεῖον δέ ἐστιν ἁρμόττον [ἁρμόττων fuerat] τῇ τῶν ἑβραίων καὶ σύρων γλωττη | 10 τιγρης mtz | 10 post ουτος + ο ποταμος E | 10 προπορευομενος ab, πορευομενος AEcmrtz | 10 in ασσυριων post σ prius litera una radendo deleta in m, ασυριων t | 11 post τεταρτος + ουτος AEcmtz, quod non habent abr | 11 ad ευφρατης adscr καρποφορία in margine r | 11 ελαβεν AEcrt, sed in t ν radendo deletum | 12 επλασεν Ecrt, sed in t ν radendo deletum. ueri simile uidetur etiam A επλασεν habere Baberumque ¯ post επλασε praeteruidisse | 12 αυτον > z | 12/13 εν παραδεισω της αλσης Symmachus teste b | 13 της τρυφης > AEa | 13 post φυλασσειν + αυτον r | 15 βρωσει > m

γινώσκειν καλὸν καὶ πονηρόν, οὐ φάγεσθε ἀπ' αὐτοῦ· ᾗ δ' ἂν ἡμέρᾳ φάγητε ἀπ' αὐτοῦ, θανάτῳ ἀποθανεῖσθε. [18]*καὶ εἶπε κύριος ὁ θεὸς Οὐ καλὸν εἶναι τὸν ἄνθρωπον μόνον· ποιήσωμεν αὐτῷ βοηθὸν κατ' αὐτόν.* [19]*καὶ ἔπλασεν ὁ θεὸς ἔτι ἐκ τῆς γῆς πάντα τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ καὶ πάντα τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἤγαγεν αὐτὰ πρὸς τὸν Ἀδὰμ ἰδεῖν τί καλέσει αὐτά· καὶ πᾶν, ὃ ἐὰν ἐκάλεσεν αὐτὸ Ἀδὰμ ψυχὴν ζῶσαν, τοῦτο ὄνομα αὐτῷ.* [20]*καὶ ἐκάλεσεν Ἀδὰμ ὀνόματα πᾶσι τοῖς κτήνεσι καὶ πᾶσι τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ καὶ πᾶσι τοῖς θηρίοις τοῦ ἀγροῦ· τῷ δὲ Ἀδὰμ οὐχ εὑρέθη βοηθὸς ὅμοιος αὐτῷ.* [21]*καὶ ἐπέβαλεν ὁ θεὸς ἔκστασιν ἐπὶ τὸν Ἀδάμ, καὶ ὕπνωσε· καὶ ἔλαβε μίαν τῶν πλευρῶν αὐτοῦ καὶ ἀνεπλήρωσε σάρκα ἀντ' αὐτῆς.* [22]*καὶ ᾠκοδόμησεν ὁ θεὸς τὴν πλευράν, ἣν ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ Ἀδάμ, εἰς γυναῖκα· καὶ ἤγαγεν αὐτὴν πρὸς τὸν Ἀδάμ.* [23]*καὶ εἶπεν Ἀδὰμ Τοῦτο νῦν ὀστοῦν ἐκ τῶν ὀστέων μου καὶ σὰρξ ἐκ τῆς σαρκός μου· αὕτη κληθήσεται γυνή, ὅτι ἐκ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς ἐλήφθη.* [24]*ἕνεκεν*

1 *φαγεσθαι* AEz | 1/2 teste b Symmachus *η δ αν ημερᾳ φαγη απο ξυλου, θνητος εσῃ.* in margine r *ἀκ ὅτι ἐὰν* [scr *εν*] *ἡμέρα βρώσεως σου: οἱ λοιποι θνητὸς ἔσῃ.* ubi *σου* scriptum *σ* imposito *υ*. Hieronymus soli Symmacho *θνητὸς ἔσῃ* tribuit | 2 *ημεραν* z, qui 1 *ᾗ* scribit | 2 *φαγησθαι* A, *φαγη* E, *φαγησθε* z | 2 *αποθανεισθαι* z | 3 *ειπεν* AEcmrt [t² = b] | 3 *κυριος* > r | 3 ad *μονον* in margine r adscr *ἀκυ μοναχόν* | 4 ad *κατ αυτον* in margine r *ἀκ ὡς κατέναντι αὐτοῦ: συ ἀντικρυς αὐτοῦ* | 4 *κατ αυτων* z | 4/5 *ετι ο θεος* r | 7 *εαν* Aab, *αν* c, > Emrtz | 7 *αυτο* > m, *αυτα* z [t²?] | 7 *αδαμ* > r | 7 post *αδαμ* + *εις* mt | 8 *αυτῳ* abcmt, *αυτου* AEr, *αυτοις* z | 8 *αδαμ* > E | 8 *ονοματα* Aabcmrtz, *ονομα* E | 9 priori loco *πασιν* A | 9 *κτηνεσιν* A | 9 in margine r *ἀκ τοῖς ζώοις* | 10 *του αγρου* AEab, *της γης* cmrtz | 11 *ὁμοιως* r | 11 *επεβαλε* a | 11 ante *ο* + *κυριος* a | 11 *εκστασιν* LXX, Aquila *καταφοραν*, Symmachus *καρον* — teste b. in margine r *ἀκ καταφορά. συ κάρον* | 12 *υπνωσεν* AEcrt [t² = b] | 12 *ελαβεν* AEcr | 13 *ανεπληρωσεν* AE. in margine r *ἀκύ ἀπέκλεισεν: συμ συνέκλεισεν* | 13 *ῳκοδομησε* a, *ωικοδομησε* m, *οκοδομησεν* E, qui *ω* super *ο* primum habet, *ωκοδομησε* tz | 13 *ο θεος* b, *κυριος* a, *κυριος ο θεος* AEcmrtz | 14 *απο του αδαμ* > r | 15/16 teste b Symmachus et Theodotio *τουτο απαξ οστουν εκ των οστων μου.* in margine r *συ θ τοῦτο ἅπαξ ὀστοῦν ἐκ τῶν ὀστέων μου* | 15 *οστουν* > A: Grabius in margine suppletum esse tradit, quod nunc paene euanuit | 16 *εκ* prius bis scriptum z | 16 *οστεων* AEabcr, *οστων* t [sed ante *ν* literula radendo deleta], *οστουν* mz | 16/17 *αυτη κληθησεται ανδρις* Symmachus teste b. Apolinarius [sic] in r *Τῇ δὲ γυναικὶ διττὴν*

τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μη-
τέρα, καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ· καὶ
ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. καὶ ἦσαν οἱ δύο γυμνοί, ὅ
3 τε Ἀδὰμ καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ οὐκ ᾐσχύνοντο. [1]ὁ δὲ ὄφις
ἦν φρονιμώτατος πάντων τῶν θηρίων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς ὧν
ἐποίησε κύριος ὁ θεός. καὶ εἶπεν ὁ ὄφις τῇ γυναικὶ Τί ὅτι
εἶπεν ὁ θεὸς Οὐ μὴ φάγητε ἀπὸ παντὸς ξύλου τοῦ παρα-
δείσου; [2]καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ τῷ ὄφει Ἀπὸ καρποῦ τοῦ ξύλου
τοῦ παραδείσου φαγούμεθα, [3]ἀπὸ δὲ τοῦ καρποῦ τοῦ ξύλου,

ἔθετο προσηγορίαν, μίαν μὲν τῆς πρὸς τὸν ἄνδρα σχέσεως, ἣν ἐπὶ τῆς ἑβραΐδος γλώττης παρώνυμον οὖσαν τοῦ ἀνδρὸς καλῶς τις καὶ ἐπὶ τῆς ἑλλάδος ὀνοματοποιήσας παρώνυμόν τι πεποίηκεν αὕτη κληθήσεται ἀνδρίς. ὅτι ἐκ τοῦ ἀνδρὸς ἐλήφθη άύτη, ἑτέρῳ δὲ αὖ ὀνόματι προσεῖπεν αὐτὴν ὡς μητέρα ζώντων, ζωὴν ὀνομάσας, ἔυαν δὲ κατὰ τὴν τῶν ἑβραίων φωνήν. leguntur haec ad comma 18 capitis secundi, quum re uera huc pertineant. iusto loco in margine r συμ αὕτη κληθήσεται ἑις ἀνδρὸς. ὅτι ἀπὸ ἑις ἀνδρὸς ἐλήφθη αὕτη. ὅ ἐστι γυνή. haec malam manum putidissimi nebulonis Martini Crusii tubingensis experta sunt. uidetur Symmachus εισα ανδρις et εις ανδρος scripsisse, ut hebraicum uocabulum eiusque uersionem coniungeret. sequitur in r τὸ ἑβραϊκὸν οὐκ ἔχει γυνὴ. ἀλλα εἰσαδασέως [scr εἶσα δασέως, licet causam spiritus asperi nemo facile inuenturus sit]. ὃ σημαίνει ἄνθρωπον. καὶ τοῦτο μᾶλλον ἀκόλουθον δοκεῖ εἶναι | 17 ελημφθη A | 17 post εληφθη + αυτη A, + ἅυτη crt, + αὕτη m, + άύτη z

1 τουτου Aabcmrtz, τουτο E | 1 καταλιψει A | 1/2 post μητερα + αυτου AErtz | 2 προς την γυναικα D [teste Grabio] Ebcmrtz, τη γυναικι Aa | 2 αυτου > z | 3 caput tertium a uoce και exordiens habent ab, eodem loco nouam sectionem habet m, cz ut ego | 3 οι δυο γυμνοι AEabcrz, γυμνοι οι δυο mt | 4 γυνυ c | 4 ο δε οφις AEabcmrtz, και ο οφις D | 4/5 teste b Aquila και οφις [ita sine articulo] ην πανουργος απο παντος ζωου της χωρας ου εποιησε κυριος ο θεος. „AA LL φρονιμωτερος. utraque lectio reperitur apud latinos doctores“ b | 5 φρονιμωτερος D teste Grabio | 6 εποιησεν AD [superest ησεν] rt [t² = b], εποισεν E | 6/8 in margine r ἀκ μὴ ὅτι ἐῖπεν ὁ θεὸς μη φάγητε ἀπὸ παντὸς ξύλου τοῦ κήπου et ad 6/7 ibidem συ προς τί ἐῖπεν ὁ θεός | 7 ειπε mt² [t ειπεν] | 7 ante ο + κυριος Emt | 7 φαγη E | 7/8 ξυλου του παραδεισου Aabmt [A παραδεισου in rasura, post quam quinque literarum spatium scalpro abrasum, sed non iterum inscriptum est], ξυλου του εν τῳ παραδεισῳ crz | 8 τῳ οφει > a | 8 καρπου του ab, καρπου [omisso του] E, παντος crzA [sed in A τος nunc euanuit, et locus, quo παντος expectatur, a prima manu aliud nescio quid habuerat], παντος καρπου mt [in quibus ξυλου adest] | 9 του εν

ὅ ἐστιν ἐν μέσῳ τοῦ παραδείσου, εἶπεν ὁ θεὸς Οὐ φάγεσθε ἀπ᾽ αὐτοῦ οὐδὲ μὴ ἅψησθε αὐτοῦ, ἵνα μὴ ἀποθάνητε. 4 καὶ εἶπεν ὁ ὄφις τῇ γυναικὶ Οὐ θανάτῳ ἀποθανεῖσθε. 5 ᾔδει γὰρ ὁ θεὸς ὅτι ᾗ ἂν ἡμέρᾳ φάγητε ἀπ᾽ αὐτοῦ, διανοιχθήσονται ὑμῶν οἱ ὀφθαλμοὶ καὶ ἔσεσθε ὡς θεοί, γινώσκοντες καλὸν καὶ πονηρόν. 6 καὶ εἶδεν ἡ γυνὴ ὅτι καλὸν τὸ ξύλον εἰς βρῶσιν καὶ ὅτι ἀρεστὸν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἰδεῖν καὶ ὡραῖόν ἐστι τοῦ κατανοῆσαι, καὶ λαβοῦσα ἀπὸ τοῦ καρποῦ αὐτοῦ ἔφαγε· καὶ ἔδωκε καὶ τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς μετ᾽ αὐτῆς, καὶ ἔφαγον. 7 καὶ διηνοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν δύο, καὶ ἔγνωσαν ὅτι γυμνοὶ ἦσαν· καὶ ἔρραψαν φύλλα συκῆς καὶ ἐποίησαν ἑαυτοῖς περιζώματα. 8 καὶ ἤκουσαν τῆς φωνῆς κυρίου τοῦ θεοῦ περιπατοῦντος ἐν τῷ παραδείσῳ τὸ δειλινόν· καὶ ἐκρύβησαν, ὅ τε Ἀδὰμ καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, ἀπὸ προσώπου κυρίου τοῦ θεοῦ ἐν μέσῳ τοῦ ξύλου τοῦ παραδείσου. 9 καὶ ἐκάλεσεν κύριος ὁ θεὸς τὸν Ἀδὰμ καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἀδάμ, ποῦ εἶ; 10 καὶ εἶπεν αὐτῷ

τω παραδεισω z | 9 *φαγουμεθα* ab, *φαγομεθα* AEcrz, *φαγωμεθα* mt | 9 *του* secundum > A, secundum et tertium > E

1 *εμ* AE | 1 ante *ειπεν* + *ου φαγομεθα* r | 1 post *ου* + *μη* mrtz | 1 *φαγεσθαι* AE, *φαγησθε* mrt, *φαγητε* z | 2 *ουδε μη αψησθε αυτου* > z | 2 *αψεσθαι* E | 2 *αποθανηται* E | 2/3 *και ειπεν ο οφις τη γυναικι* prima manu supra uersum m | 3 *ειδει* D Grabii, *ηδη* z | 4 *ὅτϊ ἥ δ᾽ ἂν ἡμέραν* z | 4 post *οτι* + *εν* AD [Grabii] mrt | 4 *ῆ* > E | 4 *φαγησθε* A [D . . . *τε*] | 4/5 in margine r *θεοδ συνετισθητε* | 5 *ημων* b [contra D] | 5 *οι οφθαλμοι υμων* r | 5 *εσεσθαι* AE | 5 *ως θε ως θεοι* r, radendo correctum | 5 *γεινωσκοντες* A | 5 post *γινωσκοντες* + *το* E | 6 „uersum 6 usque ad finem capitis omittit“ D Grabii | 6 *ιδεν* AE | 7 *οτι* > mt | 7 *αραιστον* A | 7 *εστιν* AEr | 8 post *λαβουσα* + *η γυνη* cmtz | 8 *απο* > AEacrz | 8 *εφαγεν* AEt [t^2 = b] r | 9 *εδωκεν* AErt [t^2 = b] | 9 *και* secundum > r | 9 *μετ αυτης* > t | 9 „*εφαγον* libri ueteres et latini doctores: alia lectio [„AL“?] *εφαγεν*, quae lectio confirmatur latina ueteri editione“ b. *εφαγον* AEabcmrt, *εφαγε* z | 11 *εραψαν* E | 11 *αν φυλλα συ* in rasura A | 11 *εαυτοις* AEabmrtz, *ἀυτοῖς* c | 12 *της φωνης* Eabcmtz, *την φωνην* Ar | 13 *το δειλινον* LXX, teste b Aquila *εν τω ανεμω της ημερας*, Symmachus *δια πνευματος ημερας*, Theodotio *εν τω πνευματι προς καταψυξιν της ημερας* | 13 *διληνον* A, *δειληνον* r | 14 *κυριου* > E | 14 *εμ* AE | 15 *του ξυλου* > Eac | 15 *εκαλεσεν* AEabcrt, *εκαλεσε* mzt^2 [non, ut uulgo traditur, b] | 15 *κυριος* > a | 16 *αδαμ* alterum > crz | 16 post *ειπεν* alterum + *αδαμ* c | 16 loco *ειπεν* alterius *ειπε* z | 16 *αυτω* alterum > cz

Τῆς φωνῆς σου ἤκουσα περιπατοῦντος ἐν τῷ παραδείσῳ, καὶ ἐφοβήθην ὅτι γυμνός εἰμι, καὶ ἐκρύβην. 11 καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ θεὸς Τίς ἀνήγγειλέ σοι ὅτι γυμνὸς εἶ, εἰ μὴ ἀπὸ τοῦ ξύλου οὗ ἐνετειλάμην σοι τούτου μόνου μὴ φαγεῖν, ἀπ' αὐτοῦ ἔφαγες; 12 καὶ εἶπεν ὁ Ἀδὰμ Ἡ γυνή, ἣν ἔδωκας μετ' ἐμοῦ, αὕτη μοι ἔδωκεν ἀπὸ τοῦ ξύλου, καὶ ἔφαγον. 13 καὶ εἶπε κύριος ὁ θεὸς τῇ γυναικὶ Τί τοῦτο ἐποίησας; καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ Ὁ ὄφις ἠπάτησέ με, καὶ ἔφαγον. 14 καὶ εἶπε κύριος ὁ θεὸς τῷ ὄφει Ὅτι ἐποίησας τοῦτο, ἐπικατάρατος σὺ ἀπὸ πάντων τῶν κτηνῶν καὶ ἀπὸ πάντων τῶν θηρίων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς· ἐπὶ τῷ στήθει σου καὶ τῇ κοιλίᾳ πορεύσῃ καὶ γῆν φαγῇ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου. 15 καὶ ἔχθραν θήσω ἀνὰ μέσον σοῦ καὶ ἀνὰ μέσον τῆς γυναικός, καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σπέρματός σου καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σπέρματος αὐτῆς· αὐτός σου τηρήσει κεφαλήν, καὶ σὺ τηρήσεις αὐτοῦ πτέρναν. 16 καὶ τῇ γυναικὶ εἶπε Πληθύνων πληθυνῶ τὰς λύπας σου καὶ τὸν στεναγμόν σου· ἐν λύπαις τέξῃ τέκνα, καὶ πρὸς τὸν ἄνδρα σου ἡ ἀποστροφή σου, καὶ αὐτός σου κυριεύσει. 17 τῷ δὲ

1 *της φωνης* abcmrtz, *την φωνην* AE | 1 *περιπαντος* A, ubi ceteri *περιπατουντος* | 2 post *αυτω* + *κυριος* mt | 2/3 *ο θεος* > AEcrz | 3 *ανηγγειλεν* AErt [t² = b] | 3 post *μη* + *οτι* E | 5 *ο* > Ecrz | 5 *εδωκας* AEabrz, *δεδωκας* cmt | 5 in margine r *ἀκ ἣ συνώκησας με* | 6 *ἀυτή* z | 6 ad *εδωκεν* [sic] adscr in margine r *ακυ ἐπηγάγετό με* | 6 *ειπεν* AEacmrt [t² = b] z | 6/7 *κυριος* > acz | 8 *ηπατησεν* AEcr | 8 *ειπεν* AEcmrt [t² = b] | 9 *συ*] *ει* m, *σοι* E | 10 *κτηνων* et *θηριων* locos mutant in c | 10 *των επι* > Amz. in A „hae uoculae a correctore quodam perantiquo literis gracilioribus additae sunt" | 11 *το στηθος* z | 11 *σου* > cmrtz | 11 post *κοιλια* + *σου* E | 15 *τηρησει* AEabmrt, *τειρησει* c, *τηρηση* z. in margine r: *ἀκυ προστρίψει*: *συ θλίψει* | 15 *τηρησεις* Aabmrt, *τηρησις* E, *τειρησεις* c, *τηρησης* z. ad uersum 10 b „ita libri ueteres et uulgatae editiones, *τηρησει* et *τηρησεις*, non [fuerat pro, sed nō typis manu, non prelo chartae admotis correctum est] *τειρησει* et *τειρησεις*". Franciscus Lucas brugensis in notationibus Antuerpiae 1580 editis „exemplar uaticanum" cum complutensi facere et *τειρησει* et *τειρησεις* exhibere refert. habebat autem „graeca ueteris testamenti biblia, Argentorati edita, collata cum duobus graecis uaticanae bibliothecae antigraphis, quorum uariae lectiones ad marginem adnotatae sunt, iussu reuerendissimi cardinalis Granuellani". codicem B initio nunc mutilum esse constat [cf Lagarde gesammelte abhandlungen 113, 37] | 16 *ειπεν* AEcmrt [t² = b] | 16/17 *τους στεναγμους* crz | 18 loco *τῳ δε* ceterorum *και τω* cz

Ἀδὰμ εἶπεν Ὅτι ἤκουσας τῆς φωνῆς τῆς γυναικός σου καὶ ἔφαγες ἀπὸ τοῦ ξύλου οὗ ἐνετειλάμην σοι τούτου μόνου μὴ φαγεῖν, ἀπ' αὐτοῦ ἔφαγες, ἐπικατάρατος ἡ γῆ ἐν τοῖς ἔργοις σου· ἐν λύπαις φαγῇ αὐτὴν πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου· 18 ἀκάνθας καὶ τριβόλους ἀνατελεῖ σοι, καὶ φαγῇ τὸν χόρτον τοῦ ἀγροῦ. 19 ἐν ἱδρῶτι τοῦ προσώπου σου φαγῇ τὸν ἄρτον σου ἕως τοῦ ἀποστρέψαι σε εἰς τὴν γῆν, ἐξ ἧς ἐλήφθης· ὅτι γῆ εἶ καὶ εἰς γῆν ἀπελεύσῃ. 20 καὶ ἐκάλεσεν Ἀδὰμ τὸ ὄνομα τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Ζωή, ὅτι μήτηρ πάντων τῶν ζώντων. 21 καὶ ἐποίησε κύριος ὁ θεὸς τῷ Ἀδὰμ καὶ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ χιτῶνας δερματίνους, καὶ ἐνέδυσεν αὐτούς. 22 καὶ εἶπεν ὁ θεὸς Ἰδοὺ Ἀδὰμ γέγονεν ὡς εἷς ἐξ ἡμῶν, τοῦ γινώσκειν καλὸν καὶ πονηρόν· καὶ νῦν μήποτε ἐκτείνῃ τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ λάβῃ ἀπὸ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς καὶ φάγῃ, καὶ ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα. 23 καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτὸν κύριος ὁ θεὸς ἐκ τοῦ παραδείσου τῆς τρυφῆς, ἐργάζεσθαι τὴν γῆν, ἐξ ἧς ἐλήφθη. 24 καὶ ἐξέβαλε τὸν Ἀδὰμ καὶ κατῴκισεν αὐτὸν ἀπέναντι τοῦ παραδείσου τῆς τρυφῆς, καὶ ἔταξε τὰ Χερουβὶμ καὶ τὴν φλογίνην ῥομφαίαν τὴν στρεφομένην φυλάσσειν τὴν ὁδὸν τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς.

2 *τουτου* abcmrtz, A hoc loco lacer quid habuerit non constat [statim *ου* superest e uoce *μονου*], *τουτο* E [sed idem statim *μονου*] | 3/4 in margine r: *συμ ἐπικατάρατος ἡ γῆ ἐν τῇ ἐργασίᾳ σου· ἐν κακοπαθείᾳ φαγῇ ἀυτήν. θ ἐπικατάρατος ἡ ἀδὰμ* [scribe *ἀδαμὰ*] *ἐν τῇ παραβάσει σου. μετὰ μόχθου φαγῇ αὐτήν* | 4 *ἐν λυπαις φαγη αυτην πασας τας ημερας της ζωης σου* > E | 5 post *σοι* + *η γη* r | 5 *φάγει* z | 6 *ιδρωτητι* c, *ἰδρῶτϊτϊ* z | 7 *του* Aabcmtz, *ου* Er | 7 *την* > Ez | 7 *ελημφθης* AE | 8/9 „ita libri ueteres. in commentario Iohannis Chrysostomi est *το ονομα της γυναικος αυτου ευα, οπερ εστι ζωη*, quam lectionem sequutus uidetur Origenes" b | 8 *αδαμ* > E | 9 *αυτου* > A | 9 post *οτι* + *ἄυτη ἦν* c, *ἄυτη* + A, + *αὕτη* mrz, + *αυτη* E, + *ἀυτῆ* t | 10 *εποιησεν* AEcr | 11 *ενεδεισεν* z | 11 *ειπε* mt^2 | 11 ante *ο* + *κυριος* AEmrt | 11 *ο θεος* AEabmrtz, *αυτοις* c | 13 *εκτεινει* m | 13 *αυτου* > AEr | 14 *απο* > AE | 14 *φαγη και* > m^1 | 16 *ελημφθη* AE | 16 *εξεβαλεν* AEr | 17 *κατωκεισεν* A, *κατωκησεν* rz, r^2 = b | 17/18 *της τρυφης του παραδεισου* mtz | 18 *εταξεν* AEr | 18 *χερουβιν* A, *χερουβειμ* ar. adscribit r *ἐπίγνωσις πεπληθυμμένη*. in eodem r *σευηριανοῦ ἐπισκόπου γαβάλων· τὸ ἑβραϊκὸν ἀκχερουβεὶμ. ὅ ἐστι χερουβέν. τὸ δὲ ἀκχερουβεὶμ σημαίνει ἐπίγνωθι καὶ συνετίσθητι. καὶ τὸ μὲν ἄχερ* [codex *τὸ μενάχερ*]. *ἐπίγνωθι κεῖται ἐν γενέσει, τὸ δὲ οῦβεὶν μηνίει συνετισθητι ἐν τῷ δανιὴλ* | 19 *την στρεφομενην* > a

4 [1]Ἀδὰμ δὲ ἔγνω Εὔαν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ συλλαβοῦσα ἔτεκε τὸν Κάιν. καὶ εἶπεν Ἐκτησάμην ἄνθρωπον διὰ τοῦ θεοῦ. [2]καὶ προσέθηκε τεκεῖν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ τὸν Ἄβελ. καὶ ἐγένετο Ἄβελ ποιμὴν προβάτων, Κάιν δὲ ἦν ἐργαζόμενος τὴν γῆν. [3]καὶ ἐγένετο μεθ' ἡμέρας, ἤνεγκε Κάιν ἀπὸ τῶν καρπῶν τῆς γῆς θυσίαν τῷ κυρίῳ. [4]καὶ Ἄβελ ἤνεγκε καὶ αὐτὸς ἀπὸ τῶν πρωτοτόκων τῶν προβάτων αὐτοῦ καὶ ἀπὸ τῶν στεάτων αὐτῶν. καὶ ἐπεῖδεν ὁ θεὸς ἐπὶ Ἄβελ καὶ ἐπὶ τοῖς δώροις αὐτοῦ, [5]ἐπὶ δὲ Κάιν καὶ ἐπὶ ταῖς θυσίαις αὐτοῦ οὐ προσέσχε. καὶ ἐλυπήθη Κάιν λίαν καὶ συνέπεσε τῷ προσώπῳ αὐτοῦ. [6]καὶ εἶπε κύριος ὁ θεὸς τῷ Κάιν Ἵνα τί περίλυπος ἐγένου, καὶ ἵνα τί συνέπεσε τὸ πρόσωπόν σου; [7]οὐκ ἐὰν ὀρθῶς προσενέγκῃς, ὀρθῶς δὲ μὴ διέλῃς, ἥμαρτες; ἡσύχασον· πρὸς σὲ ἡ ἀποστροφὴ αὐτοῦ, καὶ σὺ ἄρξεις αὐτοῦ. [8]καὶ εἶπε Κάιν πρὸς Ἄβελ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Διέλθωμεν εἰς τὸ πεδίον. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐν τῷ

1 *συλλαβουσα* Eabcmrtz, *συνελαβεν και* A | 2 *ετεκεν* AEm¹r | 2 ad *καιν* adscr in margine r *κτῆσιν ἢ ζῆλον*. idem in commentario *Ὁ ἑβραῖος καὶ ὁ σύρος. ἐκτησάμην ἄνθρωπον ἐν θεῷ. ὡς ἀνατιθέντος τὸν πρωτότοκον τῷ θεῷ* | 3 *προσεθηκε* bmt, *προσεθηκεν* AEr, *προσεθετο* acz | 5 *ηνεγκεν* AEr | 6 *κυριω* Abcmrtz, *θεω* Ea | 6 *ηνεγκεν* AEcr | 7 *πρωτοτόκον* z | 7 *απο* alterum > r | 8 loco *αυτων* rz *αυτου* | 8 *επειδεν* LXX, *ενεπυρισεν* Theodotio, *απεκηληθη* uel *απεκληθη* Aquila, *ετερφθη* Symmachus, *ευδοκησεν* editio syra — teste b. in margine r *θε συ* [abest Aquilae nomen] *ἐπυρίασεν*: *ἐτέρφθη*: *ἐνεκλήθη*: | 8 *επιδεν* AE | 9 *επι* prius E *επει* scribit | 9 *ταις θυσιαις* ADabcmrtz, *τοις δωροις* E | 9 D teste Grabio „omittit a 4, 5 *θυσιαις αυτου* usque ad 4, 17 *συλλαβουσα*“ | 10 *προσεσχεν* AEcrt [t² = b] | 10 *ελυπηθη καιν* b, *ελυπησεν* [sed r in eodem uocabulo, uerbis repetitis, *ελυπησε*] *τον καιν* AEr, *ελυπησε τον καιν* acmz, *ελυπησε κυριος ο θεος τωι καιν* t | 10 *συνεπεσεν* AE | 10/11 *τω προσωπω* AEabr, *το προσωπον* cmtz | 11 *αυτου* > AEar. in margine r adnotatur *τῶ προσώπω αυτοῦ* | 11 *ειπεν* AEr | 11 *ινα* > z | 11/12 teste b Aquila *εις τι οργιλον σοι* | 12 *συνεπεσεν* AEr | 13 *ουκ* > r | 13 *εαν* AEabr, *αν* cmtz | 13 *προσενεγης* m, *προσενεγκεις* E | 13/14 in margine r *συ ἀλλ ἐαν ἀγαθύνης. ἀφήσω· ἐὰν δὲ μὴ ἀγαθύνης. παρα θύραν ἁμαρτία ἐγκάθηται*: *θε Ὀυκ ἀν ἀγαθῶς ποιῆς δεκτόν· καν μὴ ἀγαθῶς ποιῆς επὶ θύρα ἁμαρτία ἐγκάθηται· καὶ σὺ ἄρξεις αὐτοῦ* | 14/15 *αρξεις αυτου* AEabr, *αυτου αρξεις* cz, *αυτου αρξης* mt | 15 *και ειπε* ab, *και ειπεν* AEcmr, *ειπε δε* mt², *ειπεν δε* t | 15/16 „Cyrillus *παρ ουδενι των λοιπων κειται τα ρηματα του καιν προς αβελ, αλλ ουδε παρ εβραιοις· παρα δε τοις εβδομηκοντα κειται. εχει δε αυτα*

πεδίῳ ἀνέστη Κάιν ἐπὶ Ἄβελ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καὶ ἀπέ-
κτεινεν αὐτόν. 9 καὶ εἶπε κύριος ὁ θεὸς πρὸς Κάιν Ποῦ ἐστὶν
Ἄβελ ὁ ἀδελφός σου; καὶ εἶπεν Οὐ γινώσκω· μὴ φύλαξ τοῦ
ἀδελφοῦ μου εἰμὶ ἐγώ; 10 καὶ εἶπε κύριος Τί πεποίηκας;
φωνὴ αἵματος τοῦ ἀδελφοῦ σου βοᾷ πρὸς μὲ ἐκ τῆς γῆς.
11 καὶ νῦν ἐπικατάρατος σὺ ἀπὸ τῆς γῆς, ἣ ἔχανε τὸ στόμα
αὐτῆς δέξασθαι τὸ αἷμα τοῦ ἀδελφοῦ σου ἐκ τῆς χειρός σου.
12 ὅτε ἐργᾷ τὴν γῆν, καὶ οὐ προσθήσει τὴν ἰσχὺν αὐτῆς δοῦ-
ναί σοι· στένων καὶ τρέμων ἔσῃ ἐπὶ τῆς γῆς. 13 καὶ εἶπε
Κάιν πρὸς κύριον τὸν θεὸν Μείζων ἡ αἰτία μου τοῦ ἀφε-
θῆναί με. 14 εἰ ἐκβάλλεις με σήμερον ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς,
καὶ ἀπὸ τοῦ προσώπου σου κρυβήσομαι, καὶ ἔσομαι στένων
καὶ τρέμων ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ ἔσται πᾶς ὁ εὑρίσκων με ἀπο-
κτενεῖ με. 15 καὶ εἶπεν αὐτῷ κύριος ὁ θεὸς Οὐχ οὕτω· πᾶς ὁ
ἀποκτείνας Κάιν ἑπτὰ ἐκδικούμενα παραλύσει. καὶ ἔθετο
κύριος ὁ θεὸς σημεῖον τῷ Κάιν τοῦ μὴ ἀνελεῖν αὐτὸν πάντα
τὸν εὑρίσκοντα αὐτόν. 16 ἐξῆλθε δὲ Κάιν ἀπὸ προσώπου τοῦ

και το σαμαρειτικον. animaduertendum quoque in thargum hierosolymitano, qui Romae est, haec uerba reperiri“ b | 15/16 post *διελθωμεν* + *δη* mtz | 16 *παιδιον* A

1 *παιδιω* A | 1 post *πεδιῳ* + *και* AEar | 2 *ειπεν* AEcrt [t^2 = b] z | 2 *κυριος* > Acz | 2 *εστιν* > E | 3 *και* abcmtz, *ο δε* AEr | 4 *ειμη* E | 4 *ειπεν* AEcmrtz | 4 *κυριος* ab, *ο θεος* AEcmrtz | 4 post *τι* + *τουτο* mtz, + *του* cui *το* superscriptum E | 4 *πεποιηκας* ab, *εποισας* A, in quo *η* ante uersum adscriptum est, *εποιησας* Ecmrtz. „LL UU *τι εποιησας τουτο*“ b. *τουτο* + post *εποιησας* suum cr | 6 *και νυν* > z | 6 *ει* loco *συ* z | 6 *απο* Ebcmrtz, *επι* Aa | 6 *εχανεν* AEr | 8 *οτε* ab, *οτι* AEcmrtz | 8/9 *δουναι σοι την ισχυν αυτης* r | 9 „schol *ο εβραιος και ο συρος σαλευομενος και ακαταστατων, τουτ εστι μη μενων εν ενι τοπῳ*. Theodoretus *το τρεμειν η κατα τους αλλους ερμηνευτας ακαταστατειν*“ b. in margine r *ὁ ἑβραιος καὶ ὁ σύρος σαλευόμενος καὶ ἀκαταστατῶν: ἀκατάστατος καὶ αναστατος ἐν τῇ γῇ*: | 9 *ειπεν* AEr | 10 *τον* + ante *κυριον* A, *κυριον* > r | 10 *τον θεον* > Acmz | 10 *μειζον* z | 11 *με* prius AEabcmrtz, *μοι* t^2 | 11 *ει εκβαλλεις* Ebr, *ει εκβαλεις* Aa, *και εκβαλης* c, *και ει εκβαλλεις* mt, *και ει εκβαλης* z. in margine r *ἴδοὺ ἐξέβαλες με* | 12 *του* > z | 13 *εσται* > A, additum manu secunda | 13 *πας* AEbcmrtz, *παν* a | 14 *ουτως* AEcmrz. de t certi nihil adfirmari potest, quum codex hoc loco laesus sit | 16 *τω καιν σημειον* r | 16 ad *ανελειν* in margine r *ἀκυ πλῆξαι· συ πατάξαι* | 16 *αναιλειν* A | 16 *αυτον* > t | 17 *εξηλθε δε* abm, *εξηλθεν δε* AErt, *και εξηλθε* cz

ϑεοῦ καὶ ᾤκησεν ἐν γῇ Ναὶδ κατέναντι Ἐδέμ. 17 καὶ ἔγνω Κάιν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ συλλαβοῦσα ἔτεκε τὸν Ἐνώχ. καὶ ἦν οἰκοδομῶν πόλιν· καὶ ἐπωνόμασε τὴν πόλιν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἐνώχ. 18 ἐγεννήϑη δὲ τῷ Ἐνὼχ Γαιδάδ, καὶ Γαιδὰδ ἐγέννησε τὸν Μαλελεήλ, καὶ Μαλελεὴλ ἐγέννησε τὸν Μαϑουσάλα, καὶ Μαϑουσάλα ἐγέννησε τὸν Λάμεχ. 19 καὶ ἔλαβεν ἑαυτῷ Λάμεχ δύο γυναῖκας· ὄνομα τῇ μιᾷ Ἀδά, καὶ ὄνομα τῇ δευτέρᾳ Σελλά. 20 καὶ ἔτεκεν Ἀδὰ τὸν Ἰωβήλ· οὗτος ἦν πατὴρ οἰκούντων ἐν σκηναῖς κτηνοτρόφων. 21 καὶ ὄνομα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ Ἰουβάλ· οὗτος ἦν ὁ καταδείξας ψαλτήριον καὶ κιϑάραν. 22 Σελλὰ δὲ καὶ αὐτὴ ἔτεκε τὸν Θόβελ· καὶ ἦν σφυροκόπος χαλκεὺς χαλκοῦ καὶ σιδήρου. ἀδελφὴ δὲ Θόβελ Νοεμά. 23 εἶπε δὲ Λάμεχ ταῖς ἑαυτοῦ γυ-

1 ad ναιδ in margine r σάλος | 1 εδεμ AEbmrtz, εδωμ a, εδεν c | 2 ad γυναικα in margine r ἡ γυνὴ κάϊν. ἀσαοὺλ ἡ ἀδελφὴ αὐτου | 2 ετεκεν AEr | 2 ενωχ AEabcrt^2, ενως mt^{1}z | 3 και επωνομασε την πολιν > z | 3 επονομασεν AE | 4 του υιου > D teste Grabio | 4/8 in margine r γαϊδά. μαιήλ. μαϑουσάλα. λάμεχ. ἀδᾶ. σελλα. ϑάνατος ἐξαποστελλόμενος. ultima uerba nomen Mathusalae uertunt e lexidio philoniano | 4 utroque loco ενωχ AEbcrt^2, ενως amz [t^1?] | 4 εγενηϑη Art | 5 και γαιδαδ AEabcmtz, γαιδαδ δε r | 5 εγεννησεν AEr | 5/6 quae inter τον 5 et εγεννησε prius 6 media sunt, radendo deleta in t | 5 utroque loco μαλελεηλ abz, μαιηλ Acmr, μαουιηλ E, μαουϊα D teste Grabio [nunc nil superstes nisi και γαιδαδ εγενν .... και μαουϊα] | 6 utroque loco εγεννησεν AEr | 6 „schol παρα τοις εβδομηκοντα μαϑουσάλα κειται. τουτο δε πλανη γραφικη εστιν. ο γαρ μαϑουσάλα εκ της συνεστωσης γενεας εστι του σηϑ. ο [γαρ + r] απο του καιν μαϑουσαλὰ καλειται, ος εξωρισται μετα των λοιπων. in latina quoque editione Mathusala dicitur qui ex Seth, Mathusael qui e Cain ortus est" b. μαϑουσαλὰ utroque loco mc. manu Martini Crusii (ni fallor) μαϑουσαηλ utroque loco in t correctum ex nescio quo | 6/7 τον λαμεχ usque ad comma 25 > D teste Grabio | 7 εαυτῳ AEabmtz, ἀυτῷ c | 8 utroque loco αδδα c, priori loco αδα super uersum addito δ altero tz, posteriori αδδα z | 8 σελα m [idem 11 σελλα] t^2 [t = b] z | 9 ιωβηλ abz, ιωβηδ E, ιωβελ Amrt | 9 post ην + ο AEmt [t^2 = b] | 10/13 in margine r ϊωβελ. ϊουβάλ· ϑοβελ. μεταλλοῖ μεταλλου κλῆσις. επιστροφη σύμπασα: | 11 σελα r [hoc loco] t^2 [t = b] z | 11 δε και αυτη ετεκε ab, δε και ἄυτη ετεκεν r, δε ετεκεν και αυτη AEct, δε ετεκε και αυτη mt^{2}z | 12 χαλκεους E ubi ceteri χαλκευς | 13 νοεμμά r, addita in margine explicatione πιοτης. editori rescribendum erit Νοαίμα. nam νοεμα explicari e legibus linguarum semiticarum non potest. Νοαιμα proxime accedit ad Σοραιχος Βοραιος cetera in inscriptionibus nabataeis saepe

ναιξὶν Ἀδὰ καὶ Σελλά, ἀκούσατέ μου τῆς φωνῆς, γυναῖκες
Λάμεχ, ἐνωτίσασθέ μου τοὺς λόγους· ὅτι ἄνδρα ἀπέκτεινα
εἰς τραῦμα ἐμοὶ καὶ νεανίσκον εἰς μώλωπα ἐμοί. [24]*ὅτι*
ἑπτάκις ἐκδεδίκηται ἐκ Κάιν, ἐκ δὲ Λάμεχ ἑβδομηκοντάκις
ἑπτά. [25]*ἔγνω δὲ Ἀδὰμ Εὔαν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ συλλα-*
βοῦσα ἔτεκεν υἱόν. καὶ ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Σὴθ λέ-
γουσα Ἐξανέστησε γάρ μοι ὁ θεὸς σπέρμα ἕτερον ἀντὶ Ἄβελ,
ὃν ἀπέκτεινε Κάιν. [26]*καὶ τῷ Σὴθ ἐγένετο υἱός, ἐπωνόμασε*
δὲ τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐνώς· οὗτος ἤλπισεν ἐπικαλεῖσθαι τὸ
ὄνομα κυρίου τοῦ θεοῦ. [1]*αὕτη ἡ βίβλος γενέσεως ἀνθρώ-* 5
πων. ᾗ ἡμέρᾳ ἐποίησεν ὁ θεὸς τὸν Ἀδάμ, κατ' εἰκόνα θεοῦ
ἐποίησεν αὐτόν, [2]*ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτοὺς καὶ εὐλό-*
γησεν αὐτούς. καὶ ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἀδάμ, ᾗ ἡμέρᾳ
ἐποίησεν αὐτούς. [3]*ἔζησε δὲ Ἀδὰμ τριάκοντα καὶ διακόσια*
ἔτη καὶ ἐγέννησε κατὰ τὴν ἰδέαν αὐτοῦ καὶ κατὰ τὴν εἰκόνα

inuenienda. scio iam in lapidibus *Ζοβεδος Σοεδος Μοενος Σολεμος* haberi, sed longe frequentiores formae quales *Οναινος Νοαιρος Οδαιναθος Κοαιφος Δοαιος* | 13 *ειπεν* AErt [t² = b] | 13 *εαυτου* > c

1 post *ναιξιν* + *αυτου* c | 1 *αδδα* cz | 1 *σελα* mrtz | 1 *μου* post *φωνης* ponunt rz | 2 *ενωτισασθαι* z | 2 *οτι* > z | 3 loco alterius *εμοι* E *μοι* | 4 *εκ* prius > c | 4/5 in margine r *συ ἑβδομάδος δίκας δώσει* | 5/6 *συλαβουσα* z | 6 *επωνομασεν* AEr. literae *πω* huius uocis A in rasura, post quam sedecim literae radendo deletae: *νομασεν* in corio intacto. *επονομασε* z | 6 in margine r *σήθ ἐξανάστασις ἢ φύτευμα ἢ ποτισμός* | 7 *εξανεστησεν* AEr | 8 *απεκτεινεν* AD [superest *κτεινεν*] E | 8 *εγενετο* AEabcrz, *εγεννηθη* m, *εγενηθη* t | 8 *επωνομασεν* AErt [t² = b], *και επονομασε* z | 9 *δε* > z | 9 in margine r *ἐνώς ἄνθρωπος* | 9/10 „Theodoretus *ο δε ακυλας ουτως τουτο ηρμηνευσεν Τοτε ηρχθη του καλεισθαι εν ονοματι κυριου*" b | 9/10 in commentario r *εὐσεβίου ἐμίσης. Ἐν τῷ ἑβραϊκῷ οὐχ οὕτως λέγει. ἀλλ ὄυτος ἤλπισεν ἐπικαλεῖσθαι τῷ ὀνόματι κυρίου τοῦ θεοῦ· τουτ ἐστιν υἱὸς θεοῦ λέγεσθαι καὶ θεός. οἱ γὰρ ἀπὸ τοῦ σήθ δίκαιοι γεγόνασιν, ὅθεν κτέ* | 10 post *θεου* octo literae radendo deletae in A | 10/11 post *ανθρωπων* quatuor literae radendo deletae in A | 11 ad *κατ εικονα* pertinere uidentur, quae in margine r leguntur *ἀκυ ἐν ομοιώματι: συ ὁμοίως* | 12/13 *και ευλογησεν αυτους* > rz | 12/13 *ηυλογησεν* Ec: A quod initium uocis habuerit, nunc non constat | 13 *επωνομασεν* AE, *επονομασε* z | 13 *αυτου*] „LU *αυτων*" b. *αυτων* AEr: in A et *ων* huius uocis et integra uox *αδαμ* in rasura | 14 *αυτον* z | 14 *εζησσν* ex E edidit Tischendorf haud scio an errore typographi pro *εζησεν*. *εζησεν* Art [t² = b] z | 14 in margine r *ἐυσεβίου ἐμίσης. ἰστέον δὲ ὅτι ὁ ἑβραιος και ὁ σύρος καὶ σύμμαχος*

αὐτοῦ καὶ ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Σήθ. [4]ἐγένοντο δὲ αἱ ἡμέραι Ἀδάμ, ἃς ἔζησε μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Σήθ, ἔτη ἑπτακόσια, καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας. [5]καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι Ἀδάμ, ἃς ἔζησε, τριάκοντα καὶ ἐννακόσια ἔτη, καὶ ἀπέθανεν. [6]ἔζησε δὲ Σὴθ πέντε καὶ διακόσια ἔτη καὶ ἐγέννησε τὸν Ἐνώς. [7]καὶ ἔζησε Σὴθ μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Ἐνὼς ἑπτὰ ἔτη καὶ ἑπτακόσια καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας. [8]καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι Σὴθ δώδεκα καὶ ἐννακόσια ἔτη, καὶ ἀπέθανε. [9]καὶ ἔζησεν Ἐνὼς ἔτη ἑκατὸν ἐννενήκοντα καὶ ἐγέννησε τὸν Καινᾶν. [10]καὶ ἔζησεν

παρα ρ ἔτη ἀεὶ γενεαλογεῖ καὶ ὑποδείγματος ἕνεκεν επ αυτου του ἀδὰμ γέγραπται σλ ἐτων γεννα τον σήθ. ὁ ἑβραιος ρλ. προστίθησι δὲ αυτα εἰς ὑπολοιπον ζωης του ἀδάμ | 14/15 τριακοντα και διακοσια ετη D [superest κοντα και δια] Ebr, διακοσια και τριακοντα ετη A, τριακοντα και τριακοσια ετη a, ετη διακοσια τριακοντα c, λ και σ ετη m, ετη σλ z | 15 εγεννησεν AEr [D = b] | 15 ειδεαν Amz | 15 αυτου > z | 15 κατα την εικονα ADabcmrt, κατ εικονα E, εικονα z

1 και επωνομασε το ονομα αυτου σηθ > m | 1 επωνομασεν Ar, επονομασεν E, επονομασε z [D ασε] | 1/3 quae inter αι 1 et εγενοντο 3 media sunt, > a | 2 ας εζησε > AD [teste Grabio] Emt † 2 εζησεν r | 2 μετα το γεννησαι A in rasura uiginti trium literarum capaci | 2/3 ετη επτακοσια abc, ψ και ε ετη r, επτακοσια ετη AD [teste Grabio] Emt, ετη ψ z | 4 εζησεν AEcm [1]rt [t [2] = b] z | 4/5 ετη ενναχοσια τριακοντα c, ενναχοσια και τριακοντα ετη AEr, ετη ϡλ z | 5 εζησεν AEr | 5 πεντε [ε m] και διακοσια ετη Eabmrt, διακοσια και πεντε ετη A, ετη διακοσια πεντε c, ετη σε z | 6 εγεννησεν AEr | 6 in margine r γυνὴ σὴθ ἀζουρα ἡ ἀδελφὴ ἀυτοῦ | 6 εζησεν ADErt [t [2] = b]. in margine r ὁι λοιποι ρε, quod nescio quo pertineat | 7 αυτον AEbcmrtz, αὐτῷ a | 7 επτα [ζ m] ετη και επτακοσια Eabmrt, procul dubio ita etiam D [superest ενὼς επτα], επτακοσια και επτα ετη A, ετη επτακοσια επτα c, ετη ψζ z. in margine r ὁι λοιποι ωζ | 8 post σηθ + ας εζησεν D teste Grabio | 9 δωδεκα [ιβ m] και ενναχοσια ετη Eabmt, ενναχοσια κάι [sed και coniectura tantum adsequor a prima manu fuisse: nunc eius loco rasura trium literarum capax] δωδεκα ετη A, ετη ενναχοσια δεκαδυο c, δεκαδυο και ενναχοσια ετη r, ετη ϡιβ z | 9 απεθανεν AEcr | 9 ενω r, sed prima manu correctum | 9 in margine r γυνὴ ἐνὼς νωα ἡ ἀδελφη ἀυτου | 10 ρ ετη και ενενηκοντα r [και prima manu supra uersum], ρ και ς ετη m, ετη ρς z. ex D superest ετη εκατον ενε. εκατον ενενηκοντα ετη AE, εκατον και ενενηκοντα ετη t. in margine r ὁι λοιποι ς, quod nescio quo pertineat. εννενηκοντα b ut edidi | 10 εγεννησεν AD [superest ννησεν] Er | 10 in margine r καϊνᾶν· κτῆσις [possis κτήσεις] ἀυτων. γυνὴ καϊνᾶν μαωλιθ ἀδελφὴ αυτου

Ἐνὼς μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Καινᾶν πεντεκαίδεκα ἔτη καὶ ἑπτακόσια, καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας. [11]καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι Ἐνὼς πέντε ἔτη καὶ ἐννακόσια, καὶ ἀπέθανε. [12]καὶ ἔζησε Καινᾶν ἑβδομήκοντα καὶ ἑκατὸν ἔτη καὶ ἐγέννησε τὸν Μαλελεήλ. [13]καὶ ἔζησε Καινᾶν μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Μαλελεὴλ τεσσαράκοντα καὶ ἑπτακόσια ἔτη, καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας. [14]καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι Καινᾶν δέκα ἔτη καὶ ἐννακόσια, καὶ ἀπέθανε. [15]καὶ ἔζησε Μαλελεὴλ πέντε καὶ ἑξήκοντα καὶ ἑκατὸν ἔτη καὶ ἐγέννησε τὸν Ἰάρεδ. [16]καὶ ἔζησε Μαλελεὴλ μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Ἰάρεδ ἔτη τριάκοντα καὶ ἑπτακόσια, καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας. [17]καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι Μαλελεὴλ ἔτη πέντε καὶ ἐνενήκοντα καὶ ὀκτακόσια, καὶ ἀπέθανε. [18]καὶ ἔζησεν Ἰάρεδ δύο καὶ ἑξήκοντα ἔτη καὶ ἑκατὸν καὶ

1 *αυτον* AEbcmrtz, *αὐτῷ* a | 1/2 *πεντεκαιδεκα ετη και επτακοσια* Eab, *πεντε ετη και επτακοσια* r, *επτακοσια και δεκαπεντε ετη* A, *ετη επτακοσια δεκαπεντε* cm, *ετη εννακοσια δεκαπεντε* t, *ετη ψιε* z | 3 *εγεννοντο* c | 3 *ημραι* E[1] | 3 *πεντε ετη και εννακοσια* Eabr, *εννακοσια και πεντε ετη* A, *πεντε ετη και εννακοσια ετη* D [GB], *ετη εννακοσια πεντε* cmt, *ετη ϡε* z | 4 *απεθανεν* AEcrt [t[2] = b] | 4 commata 12—18 > D [GB] | 4 *εζησεν* AErt [t[2] = b] | 4/5 *εβδομηκοντα και εκατον ετη* ab, *εκατον εβδομηκοντα ετη* A, *ετη εκατον εβδομηκοντα* c, *ετη ο και ρ* r, *εβδομηκοντα ετη και εκατον* Emt, *ετη ρπ* z | 5 *εγεννησεν* AErt | 5 *μελελεηλ* c | 5 *εζησεν* AEr | 6 *αυτον* AEbcmrtz, *αὐτῷ* a | 6 *τον* > z | 6 *μελελεηλ* c | 6/7 *τεσσαρακοντα και επτακοσια ετη* ab, *επτακοσια και τεσσερακοντα ετη* A, *τεσσαρακοντα ετη και επτακοσια* Emt, *ετη μ και ψ* r, *ετη επτακοσια τεσσαρακοντα* c, *ετη ψμ* z | 8 *δεκα ετη και εννακοσια* Eabmrt, *εννακοσια και δεκα ετη* A, *ετη εννακοσια δεκα* c, *ετη ϡι* z | 8 *απεθανεν* AEcrt [t[2] = b] | 9 *εζησεν* AEr | 9 *μελελεηλ* c | 9 *πεντε και εξηκοντα και εκατον ετη* Eabmt [sed *ε ξ ρ* m], *εκατον και εξηκοντα πεντε ετη* A, *ε ετη και ξ και ρ* r, *ετη εκατον εξηκονταπεντε* c, *ετη ρξε* z | 10 *εγεννησεν* AEr | 10 *ιαρετ* E | 10 *εζησεν* AEr | 10 *μελελεηλ* c | 11 *αυτον* AEbcmrtz, *αὐτῷ* a | 10 in margine r *γυνὴ μαλελεὴλ. δινα θυγάτηρ βαραχιὴλ πατραδέλφου αὐτοῦ: ἴάρεδ· καταβαίνοντα* | 11 *ιαρετ* E | 11 *ετη τριακοντα* [*λ* m] *και επτακοσια* Eabmt, *επτακοσια και τριακοντα ετη* A: *ετη λ και ψ* r, sed *λ* ex alia litera emendatum: *ετη επτακοσια τριακοντα* c, *ετη ψλ* z | 13 *μελελεηλ* c | 13 *ετη πεντε και ενενηκοντα και οκτακοσια* Ebr: ita a, nisi quod *εννενηκοντα*, r, nisi quod *ετη* post *ενενηκοντα* ponit: *οκτακοσια και ενενηκοντα πεντε ετη* A, *ετη οκτακοσια ενενηκονταπεντε* c, *ετη πεντε και ενενηκοντα και επτακοσια* t, *ετη ε και ς και επτακοσια* m', *ετη ωςε* z | 13/14 *απεθανεν* AEcrt[1] | 14 *ιαρετ* AE [D = b] | 14 *εκατον και εξηκοντα*

ἐγέννησε τὸν Ἐνώχ. 19 *καὶ ἔζησεν Ἰάρεδ μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Ἐνὼχ ὀκτακόσια ἔτη, καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας.* 20 *καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι Ἰάρεδ δύο καὶ ἑξήκοντα καὶ ἐννακόσια ἔτη, καὶ ἀπέθανε.* 21 *καὶ ἔζησεν Ἐνὼχ πέντε καὶ ἑξήκοντα καὶ ἑκατὸν ἔτη καὶ ἐγέννησε τὸν Μαθουσάλα.* 22 *εὐηρέστησε δὲ Ἐνὼχ τῷ θεῷ μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Μαθουσάλα διακόσια ἔτη, καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας.* 23 *καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι Ἐνὼχ πέντε καὶ ἑξήκοντα καὶ τριακόσια ἔτη.* 24 *καὶ εὐηρέστησεν Ἐνὼχ τῷ θεῷ· καὶ οὐχ εὑρίσκετο, ὅτι μετέθηκεν αὐτὸν ὁ θεός.* 25 *καὶ ἔζησε Μαθουσάλα ἑπτὰ ἔτη καὶ ἑξήκοντα καὶ ἑκατὸν καὶ ἐγέννησε*

δυο ετη A, *ετη εκατον εξηκονταδυο* c, *β και ξ και ρ ετη* r, *ετη ρξβ* z, *δυο και εξηκοντα και εκατον ετη* D [nunc desideratur *και εξηκοντα*]

1 in margine r *γυνὴ ϊάρεδ βαραχα θυγάτηρ ἀσουὴλ πατραδέλφου αυτου: ἐνὼχ· χάρις καὶ ἐγκαινισμος* | 1 *εγεννησεν* AEr | 1 hoc loco *ιαρεδ* E | 1 *αυτον* ADEbcmrtz, *αὐτῷ* a | 2 *οκτακοσια ετη* ADEabmrt, *ετη οκτακοσια* c, *ετη ω* z | 3 hoc loco *ιαρεδ* E | 3/4 *δυο και εξηκοντα* [*ξ* r] *και εννακοσια ετη* Eabr, *εννακοσια και εξηκοντα δυο ετη* A, *β και ξ και εννακοσια ετη* m, *ετη εννακοσια εξηκονταδυο* c, *ετη* ϡ*ξβ* z, *δυο και εξηκοντα ετη και εννακοσια* D [teste Grabio: superest *δυο και εξη σια*, quod quum statim literis *και απε* excipiatur, clarum est *ετη* post *εξηκοντα* fuisse] t | 4 *απεθανεν* AEcrt [t² = b] | 4/5 *πεντε* [*ε* mr] *και εξηκοντα* [*ξ* mr] *και εκατον* [*ρ* mr] *ετη* abmrt D [superest *πεντε και εξηκοντα*] E, *εκατον και εξηκοντα πεντε ετη* A, *ετη εκατον εξηκονταπεντε* c, *ετη ρξε* z | 5 *εγεννησεν* ADE | 5 in margine r *γυνὴ ἐνὼχ. εανι. θυγάτηρ δανιὴλ πατραδέλφου αυτου.* et ad *μαθουσαλα* adscribitur *θανάτου ἐξαποστολή* | 6 *ευηρεστησεν* AD [superest *ηρεστησεν*] r | 6 *ευηρεστησε δε ενωχ τω θεω* > E | 6 ante *μετα* + *και εζησεν ενωχ* Ecmrz | 6 *γενησαι* E¹ | 6 *αυτον* ADEbcmrtz, *αὐτῷ* a | 7 *διακοσια* [*σ* m] *ετη* ADEabmrt, *ετη διακοσια* c, *ετη σ* z | 8/9 *πεντε* [*ε* r] *και εξηκοντα* [*ξ* mr] *και τριακοσια* [*τ* r] *ετη* abmrt D [superest *οντα και τριακοσια*] E, *τριακοσια εξηκοντα πεντε ετη* A, *ετη τριακοντα εξηκονταπεντε* c, *ετη τξε* z | 9 in margine r *ἀκυ περιεπάτει ἐνὼχ συν τω θεω: συ καὶ ἀνεστρέφετο ἐνὼχ* | 10 *ηυρισκετο* AD [teste Grabio] Er | 10 *οτι* abmrt, *διοτι* AEcz | 10 *μετεθηκεν* AD [superest *μετεθη*] abmr, *μετετεθηκεν* Ez, *μεΤ■εθηκεν* t, *μετατεθεικεν* c | 10 *εζησεν* AEr | 11 *επτα ετη και εξηκοντα και εκατον* b, *εκατον και ογδοηκοντα επτα ετη* A, sed *ογδο* in rasura: *εξηκοντα* prius fuisse, e remanentibus literarum uestigiis elucet: a manu secunda antiqua „numeralia *ρπζ* margini intercolumnari adscripta“, *επτα και ογδοηκοντα και εκατον* a [*ετη* non adest], *επτα και ογδοηκοντα και εκατον ετη* D [teste Grabio] E, *ετη εκατον εξηκονταπεντε* c, *επτα και εξηκοντα και εκατον ετη* t, *ζ και ξ*

τὸν Λάμεχ. 26 καὶ ἔζησε Μαθουσάλα μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν
τὸν Λάμεχ δύο καὶ ὀκτακόσια ἔτη, καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ
ϑυγατέρας. 27 καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι Μαθουσάλα, ἃς
ἔζησεν, ἐννέα καὶ ἑξήκοντα καὶ ἐννακόσια ἔτη, καὶ ἀπέθανε.
28 καὶ ἔζησε Λάμεχ ὀκτὼ καὶ ὀγδοήκοντα καὶ ἑκατὸν ἔτη, καὶ
ἐγέννησεν υἱόν. 29 καὶ ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Νῶε λέγων
Οὗτος διαναπαύσει ἡμᾶς ἀπὸ τῶν ἔργων ἡμῶν καὶ ἀπὸ τῶν
λυπῶν τῶν χειρῶν ἡμῶν καὶ ἀπὸ τῆς γῆς ἧς κατηράσατο
κύριος ὁ ϑεός. 30 καὶ ἔζησε Λάμεχ μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν
τὸν Νῶε πεντακόσια καὶ ἑξήκοντα καὶ πέντε ἔτη, καὶ ἐγέν-
νησεν υἱοὺς καὶ ϑυγατέρας. 31 καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι
Λάμεχ ἑπτακόσια καὶ πεντήκοντα τρία ἔτη, καὶ ἀπέθανε.
32 καὶ ἦν Νῶε ἐτῶν πεντακοσίων, καὶ ἐγέννησε τρεῖς υἱούς,

και ρ ετη mr, ετη ρξε z | 11 εγεννησεν AEr | 11 in margine r γυνὴ μαθουσάλα ἐδνὰ ϑυγάτηρ ἐζριὴλ πατραδέλφου αὐτοῦ

1 in margine r λάμεχ ταπείνωσις | 1 εζησεν AEr | 1 μαθουσαλας c | 1 αυτον AEbcmrtz, αὐτῷ a | 2 δυο και οκτακοσια ετη b, επτακοσια και ογδοηκοντα δυο ετη A, sed ea quae κοντα praecedunt, in rasura a correctore uetustissimo scripta, nisi quod οσια codice hoc loco lacero periit: β και π και επτακοσια ετη m, β και ω ετη r, ετη ωβ z, δυο και ογδοηκοντα και επτακοσια ετη Eat. ita D teste Grabio, qui uocem ογδοηκοντα recentissima manu ibi scriptam, sed ex antiquis sine dubio literis expressam esse refert, ετη οκτακοσια δυο c | 3 εγενοτο E^1 | 3 ημραι E^1 | 3 μαθουσα A, manu prima λα supra uersum additum | 3/4 ας εζησεν > z | 4 εννεα και εξηκοντα [ξ rm] και εννακοσια ετη Ebmrt, εννακοσια και εξηκοντα εννεα ετη A, εννεα και εξηκοντα και εννεακοσια ετη a, ετη εννακοσια εξηκονταεννεα c, ετη ϡξϑ z | 4 απεθανεν AEcrt [t^2 = b] | 5 εζησεν AErt [t^2 = b] | 5 οκτω και ογδοηκοντα και εκατον ετη Eabt, εκατον ογδοηκοντα οκτω ετη A, η και π και ρ ετη mr, ετη ρπη z, ετη εκατον ογδοηκονταοκτω c | 6 in margine r γυνὴ λάμεχ βεθενως ϑυγατηρ βαραχιὴλ πατραδέλφου αὐτου | 6 επωνομασεν Acrt [t^2 = b], επονομασεν E, επονομασε z | 7 post ουτος + δη z | 7 ἀναπαυσει z | 8 λυπηρων z | 8/9 και απο της γης ης κατηρασατο κυριος ο ϑεος > r. sed explicatur in commentario. eadem uerba > D, cui desunt omnia, quae ante εκειναις pag 20, 9 leguntur — teste Grabio | 9 post ϑεος + ημων mt | 9 εζησεν AErt [t^2 = b] | 9 αυτον AEbcmrtz, αὐτῷ a | 10 πεντακοσια και εξηκοντα και πεντε ετη ab, πεντακοσια και εξηκοντα πεντε ετη A, ετη πεντακοσια εξηκονταπεντε c, πεντε [ε rm] και εξηκοντα [ξ rm] και πεντακοσια ετη Emrt, ετη φξε z | 12 επτακοσια και πεντηκοντα τρια ετη Aab, ετη επτακοσια και πεντηκοντατρια c, τρια [γ r] και πεντηκοντα [ν r] και επτακοσια ετη Emrt, ετη ψνε z | 12 απεθανεν AEcmrt¹ | caput sextum a uersu 13 incohant ab, con-

6 τὸν Σήμ, τὸν Χάμ, τὸν Ἰάφεθ. [1]καὶ ἐγένετο, ἡνίκα ἤρξαντο οἱ ἄνθρωποι πολλοὶ γίνεσθαι ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ θυγατέρες ἐγεννήθησαν αὐτοῖς. [2]ἰδόντες δὲ υἱοὶ τοῦ θεοῦ τὰς θυγατέρας τῶν ἀνθρώπων ὅτι καλαί εἰσιν, ἔλαβον ἑαυτοῖς γυναῖκας ἀπὸ πασῶν ὧν ἐξελέξαντο. [3]καὶ εἶπε κύριος ὁ θεὸς Οὐ μὴ καταμείνῃ τὸ πνεῦμά μου ἐν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις εἰς τὸν αἰῶνα διὰ τὸ εἶναι αὐτοὺς σάρκας· ἔσονται δὲ αἱ ἡμέραι αὐτῶν ἑκατὸν εἴκοσιν ἔτη. [4]οἱ δὲ γίγαντες ἦσαν ἐπὶ τῆς γῆς ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ μετ᾽ ἐκεῖνο ὡς ἂν εἰσεπορεύοντο οἱ υἱοὶ τοῦ θεοῦ πρὸς τὰς θυγατέρας τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἐγεννῶσαν αὐτοῖς· ἐκεῖνοι ἦσαν οἱ γίγαντες οἱ ἀπ᾽ αἰῶνος, οἱ ἄνθρωποι οἱ ὀνομαστοί. [5]ἰδὼν δὲ κύριος ὁ θεὸς ὅτι ἐπληθύνθησαν αἱ κακίαι τῶν ἀνθρώπων ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ

tra a *και* 20, 1 c. in A „manus recens, quae numeros capitibus appinxit, olim ϛ in spatio raso [ad *και εγενετο* 20, 1] scripserat, sed postea, re perpensa, scalpro erasit, et superius [ad initium uersus 13] rescripsit“ | 13 *και* prius > z | 13 *ην νωε* AEabmrt, *νωε ην* cz | 13 *ετων* > z[1], prima manu super uersum additum | 13 *πεντακοσιων ετων* r | 13 *εγεννησεν* Art[1] | 13 post *εγεννησε* + *νωε* AEcmrtz | 13 in margine r *γυνὴ νῶε ἐμζαρα θυγάτηρ βαραχιὴλ πατραδέλφου αὐτοῦ* | 13 *τρις* A

1 in margine r *σήμ· ὄνομα: χάμ· θερμηρός, ἢ ἔκστασις. ἢ θέρμη. ἴάφεθ· πλατυσμός* | 1 *χαφ* A | 2 *γεινεσθαι* A | 2 *εν τη γη* z | 3 *εγενηθησαν* A, sed quum uersus syllabis *εγε* concludatur, haud scio an Baberus ¯ = *ν* (euanidum fortasse) praetermiserit, praesertim quum in adnotationibus *εγενηθησαν* illius mentionem non faciat | 3 *ιδοντες* AEabmrtz, *ειδοτες* c | 3 post *δε* + *οι* AEcmrtz | 3 *υιοι* abcmrtz, *αγγελοι* AE | 3 Aquila apud b *υιοι των θεων*, Symmachus ibidem *οι υιοι των δυναστευοντων*. r ^ms^ *ἀκυ τῶν ἐθνῶν: συ τῶν δυναστευόντων* | 4 *καλαίν* a | 4 post *εαυτοις* + *εις* mt | 5 *εξελεξατο* z | 5 *ειπεν* AEcrt | 5 *κυριος* > t | 5/7 „L U“ apud b *ου καταμενεῖ το πνευμα μου εν τοις ανθρωποις τουτοις δια το ειναι αυτους σαρκας*. Symmachus ibidem *ου κρινεῖ το πνευμα μου τους ανθρωπους αιωνιως*. in margine r *συ οὐ κρίνει τὸ πνευμα μου τοὺς ανθρωπους εἰς ἀιωνίους*, ubi haud scio an *εἰς* manu recentiore additum sit | 6/7 *εις τον αιωνα* > a | 7 *αυτους* Eabcmrtz, *αυτου* A | 8 *ρκ ετη* r, *ετη ρκ* z | 8 *εικοσι* AEct: male ex b *εικοσι* proferunt, quum distincte cum am *εικοσιν* habeat | 8 Aquila teste b *οι επιπιπτοντες οι βιαιοι*, Symmachus teste eodem *οι δυσιατοι βιαιοι*, ubi b *οι δε γιγαντες* habet. in margine r *ἀκ ὁι ἐπιπίπτοντες: συ ὁι βίαιοι* | 8 *γηγαντες* E | 8 *εισαν* t | 9 *μετ εκεινων* z | 9 *εισποpευοντο* E | 11 *ἐγεννῶσαν* AEabmrtz, *ἐγέννησαν* c | 11 *αὐτοῖς* ab, *αυτοις* E, *εαυτοῖς* Acmrtz | 11 in margine r *ακ δυνατοί: συ βίαιοι* | 12 *οι* prius > mz

πᾶς τις διανοεῖται ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ἐπιμελῶς ἐπὶ τὰ πονηρὰ πάσας τὰς ἡμέρας: [6]καὶ ἐνεθυμήθη ὁ θεὸς ὅτι ἐποίησε τὸν ἄνθρωπον ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ διενοήθη. καὶ εἶπεν ὁ θεὸς Ἀπαλείψω τὸν ἄνθρωπον, ὃν ἐποίησα, ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς, ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους καὶ ἀπὸ ἑρπετῶν ἕως πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ· ὅτι ἐνεθυμήθην ὅτι ἐποίησα αὐτούς. [8]Νῶε δὲ εὗρε χάριν ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ. [9]αὗται δὲ αἱ γενέσεις Νῶε. Νῶε ἄνθρωπος δίκαιος, τέλειος ὢν ἐν τῇ γενεᾷ αὐτοῦ· τῷ θεῷ εὐηρέστησε Νῶε. [10]ἐγέννησε δὲ Νῶε τρεῖς υἱούς, τὸν Σήμ, τὸν Χάμ, τὸν Ἰάφεθ. [11]ἐφθάρη δὲ ἡ γῆ ἐναντίον τοῦ θεοῦ, καὶ ἐπλήσθη ἡ γῆ ἀδικίας. [12]καὶ εἶδε κύριος ὁ θεὸς τὴν γῆν, καὶ ἦν κατεφθαρμένη, ὅτι κατέφθειρε πᾶσα σὰρξ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ ἐπὶ τῆς γῆς. [13]καὶ εἶπε κύριος ὁ θεὸς τῷ Νῶε Καιρὸς παντὸς ἀνθρώπου ἥκει ἐναντίον μου, ὅτι ἐπλήσθη ἡ γῆ ἀδικίας ἀπ' αὐτῶν· καὶ ἰδοὺ ἐγὼ καταφθείρω αὐτοὺς καὶ τὴν γῆν. [14]ποίησον οὖν σεαυτῷ κιβωτὸν ἐκ ξύλων τετραγώνων· νοσσιὰς ποιήσεις τὴν κιβωτόν, καὶ ἀσφαλτώσεις αὐτὴν

1 *αυτου* > r | 2 in margine b „Procopius gazaeus *το δε ενεθυμηθη αντι του κατενυγη, συννουν εσχε λογισμον*. Aquila *μετεμεληθη*, Symmachus *απεστρεψεν*. idem Procopius *ενεθυμηθη το εβραικον εχει διενοηθη η προσεσχεν ενταυθα μόνον, αλλαχου δε ει που εχει, μετεμεληθη δηλοι παρεκληθη*“. in margine r *ακ μετεμεληθη· συ ἀπέστρεψεν* | 2 post *ενεθυμηθη* + *κυριος* r | 3 *εποιησεν* AEcrt [t[2] = b | 4 post *ειπεν* + *κυριος* r | 4 *ο θεος* > a | 5 *πρωσωπου* z | 6 post *εως* + *των* AD [teste Grabio] at | 6 *ενεθυμηθην* bcmrtz, *εθυμωθην* AD [GR] E, *μετεμεληθην* a. b „L U *οτι μετεμεληθην*: A L *εθυμωθην*. et ita Augustinus, Origenes et Philo“. r[ms] *ἀκυ μετεμεληθην* | 7 *αυτους* AEabmrt, *αυτον* cz | 7 *ευρεν* AEmrt | 7 *εναντιον* AEabmrt, *ενωπιον* D [teste Grabio], *εναντι* cz | 7 *κυριου* > z | 8 ante *αυται* tres literae radendo deletae in A | 8 *δε* > r | 8 post *νωε* alterum + *δε* r | 8 post *δικαιος* + *και* m | 9 *γενεᾳ* Eabcmrtz, *γενεσει* A | 9 *ευηρεστησεν* AErt [t[2] = b], *εβηρεστησε* z | 9 margo b „schol *συν τω θεω περιεπατει, τω θεω επηκολουθησεν*“ | 10 *εγεννησεν* AErt [t[2] = b] | 10 *τρις* A | 10 *χαφ* A | 11 *εναντι* z | 11 *επλισθη* m | 12 *ειδεν* crt[1], *ιδεν* AD [teste Grabio] E | 13 *κατεφθειρεν* Art, *εφθειρεν* E [ex D superest *θειρεν*] | 14 *ειπεν* AEcrt [t[2] = b] z | 14 *κυριος* > AEcz | 14 *τω* ab, *προς* AD [teste Grabio] Ecmrt | 14 loco *καιρος* teste b Aquila *τελος*, Symmachus *περας*. in margine r *ὑ ἑβραιος καὶ ὁ σύρος πέρας ἢ τέλος ἢ πλήρωμα* | 15 *μου* ADEab, *εμου* cmrtz | 16 *αδικειας* A | 17 *ουν* > r | 17/18 *τετραγονων* Ez | 17/18 schol in margine b: *εκ ξυλων ασηπτων η κεδρινων· ο*

ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν τῇ ἀσφάλτῳ. [15]καὶ οὕτω ποιήσεις τὴν κιβωτόν· τριακοσίων πήχεων τὸ μῆκος τῆς κιβωτοῦ, καὶ πεντήκοντα πήχεων τὸ πλάτος, καὶ τριάκοντα πήχεων τὸ ὕψος αὐτῆς. [16]ἐπισυνάγων ποιήσεις τὴν κιβωτόν, καὶ εἰς πῆχυν συντελέσεις αὐτὴν ἄνωθεν· τὴν δὲ θύραν τῆς κιβωτοῦ ποιήσεις ἐκ πλαγίων· κατάγαια, διώροφα καὶ τριώροφα ποιήσεις αὐτήν. [17]ἐγὼ δὲ ἰδοὺ ἐπάγω τὸν κατακλυσμὸν ὕδωρ ἐπὶ τὴν γῆν, καταφθεῖραι πᾶσαν σάρκα, ἐν ᾗ ἐστὶ πνεῦμα ζωῆς ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ· καὶ ὅσα ἂν ᾖ ἐπὶ τῆς γῆς, τελευτήσει. [18]καὶ στήσω τὴν διαθήκην μου μετὰ σοῦ. εἰσελεύσῃ δὲ εἰς τὴν κιβωτόν, σὺ καὶ οἱ υἱοί σου καὶ ἡ γυνή σου καὶ αἱ γυναῖκες τῶν υἱῶν σου μετὰ σοῦ. [19]καὶ ἀπὸ πάντων τῶν

εβραιος το τετραγωνων φησιν επι πλακων πυξινων | 18 νοσιας t. pro νοσσιας Symmachus teste b καλιας. b[mg] „schol τας εις νεοττοτροφιαν επιτηδειως εχουσας καταλυσεις" | 18 post ποιησεις + κατα ar[2]. ita „AA LL" in margine b | 18 την κιβωτον ADEabmrt, επ αυτης cz | 18 ασφαλτωσις E | 22/1 pro ασφαλτωσεις ασφαλτῳ Aquila teste b αλοιφησεις αλοιφῃ

1 ουτως ADEctz | 2 τετρακοσιων E, τ r | 2 το > D teste Grabio | 2 loco της κιβωτου z αυτης | 3 ν loco πεντηκοντα r | 3 λ loco τριακοντα r | 4 αυτης > cz | 4 loco επισυναγων teste b [ex Hieronymo ?] Symmachus διαφανες, Aquila μεσημβρινον. in margine r συ διαφανή: αχ μεσημβρινον | 4 ποιεισης E | 4 post ποιησεις + κατα a | 5 πηχην D [teste Grabio] z | 5 συντελεις E, συντελεσης z | 5 της κιβωτου > cz | 6 εκ πλαγιων ποιησεις r | 6 καταγαια AEabmrt, κατωγεα z, καταγεια c, AL apud b κατωγαια, quod PLagardius aio e κατωγεω deprauatum esse, quum uocis ανωγεως analogia (conlato Phrynicho Lobeckii 297) κατωγαιος non admittat. uirgulam post καταγαια ego posui, non est in bc | 6 ad καταγαια διωροφα και τριωροφα in margine b adscribitur Symmachus habere κατα διστεγα και τριστεγα. in margine r ad καταγαια relatum συ διστεγα και τριστεγα. in commentario r expositio prolixa [quae apud w 42[a] Origeni adscribitur] de arca Noe occurrit, in qua legitur τοῦτο καὶ ὁ συμμαχος σαφῶς ἐξέθετο εἰπὼν κατὰ δίστεγα καὶ τρίστεγα ποιήσεις αὐτήν. ex eadem ad 13 pertinet νοσσιαί. πῶς [scr ὡς cum w] ὁ σύμμαχος πεποίηκεν καλιαί | 6 διωρωφα A, διωρυφα D [teste Grabio] E, διοροφα z | 6 τριοροφα D [teste Grabio] z. τριωρυφα E | 7 comma 17 cum sequentibus usque ad finem capitis a D abesse testatur Grabius | 7 loco εγω δε ιδου ceterorum E ιδε εγω | 7 επαγω AEabmrtz, επαξω c | 8 εστιν A, qui deinceps + εν αυτη. εστιν sine εν αυτη Er | 9 αν bcmtz, εαν AEar | 9 ην loco ᾗ E | 9/10 τελευτησῃ r | 10 μετα σου bcmtz, προς σε AEar [sed r in rasura] | 11 και η γυνη σου ante και οι υιοι σου E, > t | 12 μετα σου > z

κτηνῶν καὶ ἀπὸ πάντων τῶν ἑρπετῶν καὶ ἀπὸ πάντων τῶν
θηρίων καὶ ἀπὸ πάσης σαρκός, δύο δύο ἀπὸ πάντων εἰσά-
ξεις εἰς τὴν κιβωτόν, ἵνα τρέφῃς μετὰ σεαυτοῦ· ἄρσεν καὶ
θῆλυ ἔσονται. [20]*ἀπὸ πάντων τῶν ὀρνέων τῶν πετεινῶν*
κατὰ γένος καὶ ἀπὸ πάντων τῶν κτηνῶν κατὰ γένος καὶ
ἀπὸ πάντων τῶν ἑρπετῶν τῶν ἑρπόντων ἐπὶ τῆς γῆς κατὰ γένος
αὐτῶν, δύο δύο ἀπὸ πάντων εἰσελεύσονται πρὸς σὲ τρέφεσθαι
μετὰ σοῦ, ἄρσεν καὶ θῆλυ. [21]*σὺ δὲ λήψῃ σεαυτῷ ἀπὸ πάντων*
τῶν βρωμάτων, ἃ ἔδεσθε, καὶ συνάξεις πρὸς σεαυτόν, καὶ
ἔσται σοὶ καὶ ἐκείνοις φαγεῖν. [22]*καὶ ἐποίησε Νῶε πάντα,*
ὅσα ἐνετείλατο αὐτῷ κύριος ὁ θεός, οὕτως ἐποίησε. [1]*καὶ* 7
εἶπε κύριος ὁ θεὸς πρὸς Νῶε Εἴσελθε σὺ καὶ πᾶς ὁ οἶκός
σου εἰς τὴν κιβωτόν, ὅτι σὲ εἶδον δίκαιον ἐναντίον μου ἐν
τῇ γενεᾷ ταύτῃ. [2]*ἀπὸ δὲ τῶν κτηνῶν τῶν καθαρῶν εἰσάγαγε*
πρὸς σὲ ἑπτὰ ἑπτὰ ἄρσεν καὶ θῆλυ, ἀπὸ δὲ τῶν κτηνῶν
τῶν μὴ καθαρῶν δύο δύο ἄρσεν καὶ θῆλυ. [3]*καὶ ἀπὸ τῶν*
πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ τῶν καθαρῶν ἑπτὰ ἑπτὰ ἄρσεν καὶ
θῆλυ, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν πετεινῶν τῶν μὴ καθαρῶν δύο

1 *κτηνων* et *ερπετων* locos mutant in mt | 1 *και απο παντων των ερπετων* > cz | 2 loco *θηριων* teste b Aquila et Symmachus *ζωων*. in margine r, sed nullo signo addito, *συ ζώων*, quod etiam ad *κτηνων* 1 pertinere possit | 3 *τρεφεις* t | 4 *παντων* > r | 4 *των ορνεων* > E | 4 *των πετεινων* > a | 4 *πετινων* A | 4 post *πετεινων* + *του ουρανου* cmtz | 5/6 ex integris uersibus nil seruat nisi unum *κατα γενος* z | 5 *παντων* > r | 5 *και απο παντων των κτηνων κατα γενος* bis habet a | 6 *ερποντων* > E | 7 *αυτων* > r | 7 *απο παντων* > m | 8 *μετα σου αρσεν και θηλυ* > E | 8 *ληψει* c, *λημψη* AE | 8 *σεαυτω* AEabmrt, *μετα σεαυτου* cz | 9 *των* > E | 9 *βροματων* E | 9 *εδεσθαι* Ez | 9 *ἑαυτον* rtz | 10 *εσται* AEabcmt, *εσονται* rz | 10 loco *και εκεινοις* E *κακεινοις* | 10 *εποιησεν* AEr | 11 *κυριος* > Ecz | 11 *εποιησεν* AEcrt [t² = b] z | 11/12 loco *και ειπε* z *ειπε δε* | 12 *ειπεν* AEcrt [t² = b] z | 12 *προς* AEabcrtz, *τω* m | 13 *ιδον* AD [teste Grabio] E | 13 *μου* Aabz, *εμου* DEcmrt | 14 *γενα* E | 14/15 quae inter *απο* 14 et *θηλυ* 15 media sunt, > Ez | 14 post *δε* + *παντων* mt contra ADabcrz | 15/16 e spatio uel nunc concludi potest quam recte Grabius a D abesse testatus sit ea, quae inter *απο* 15 et *θηλυ* 16 media sunt | 15 *νρος* A, *προς* A² | 15 *απο δε* AEabmrtz, *και απο* c | 16 post *μη* + *οντων* Ea | 16 post *απο* + *παντων* D [teste Grabio] mt | 17 *των καθαρων* > c, ante *του ουρανου* ponit m | 18/1 quae inter *και* 18 et *θηλυ* 1 media sunt, > c | 18 *παντων* > D [GB] Erz | 18 post *πετεινων* + *του ουρανου* mrtz

δύο ἄρσεν καὶ θῆλυ, διαθρέψαι σπέρμα ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν. 4 ἔτι γὰρ ἡμερῶν ἑπτὰ ἐγὼ ἐπάγω ὑετὸν ἐπὶ τὴν γῆν τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας, καὶ ἐξαλείψω πᾶν τὸ ἀνάστημα, ὃ ἐποίησα ἀπὸ προσώπου πάσης τῆς γῆς. 5 καὶ ἐποίησε Νῶε πάντα, ὅσα ἐνετείλατο αὐτῷ κύριος ὁ θεός. 6 Νῶε δὲ ἦν ἐτῶν ἑξακοσίων, καὶ ὁ κατακλυσμὸς τοῦ ὕδατος ἐγένετο ἐπὶ τῆς γῆς. 7 εἰσῆλθε δὲ Νῶε καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ καὶ αἱ γυναῖκες τῶν υἱῶν αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν κιβωτὸν διὰ τὸ ὕδωρ τοῦ κατακλυσμοῦ. 8 καὶ ἀπὸ τῶν πετεινῶν τῶν καθαρῶν καὶ ἀπὸ τῶν πετεινῶν τῶν μὴ καθαρῶν, καὶ ἀπὸ τῶν κτηνῶν τῶν καθαρῶν καὶ ἀπὸ τῶν κτηνῶν τῶν μὴ καθαρῶν καὶ ἀπὸ πάντων τῶν ἑρπόντων ἐπὶ τῆς γῆς 9 δύο δύο εἰσῆλθον πρὸς Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν, ἄρσεν καὶ θῆλυ,

2 *την γὴν* AEabmrtz, *της γης* c | 2/3 *μ ημερας και μ νυκτας* prima manu in margine r | 2/3 *τεσσερακοντα* AD [teste Grabio] | 3 *τεσσερακοντα* AD [teste Grabio] | 3/4 *παν το αναστημα ο* ab, *παν το αναστεμα ο* A, *πασαν την εξαναστασιν ην* cmrtz, *πασαν την αναστασιν ην* D teste Grabio [superest *στασιν*] E | 4 *πασης* DEabmt, > Acrz | 4 post *γης* + *απο ανθρωπου εως κτηνους* cz | 5 *εποιησεν* ADErt [$t^2 = b$] | 6 commata 6 7 et 8 usque ad *κτηνων των καθαρων* > D teste Grabio | 6 *εξακοσιων ετων* t, *ετων χ* z | 6 *του υδατος* > A | 6/7 *εγενετο του υδατος* r | 7 *εγενετο* Eabcmrtz, *ην* A | 7 *εισηλθεν* AErt [$t^2 = b$] | 7 *οι* > tz | 9 post *κατακλυσμου* rasura duodecim literarum capax in A | 9/12 comma octauum usque ad uocem *καθαρων* 12 in rasura ita A *και απο των πετεινων* [sequebantur sex literae nunc radendo deletae] *και απο των κτηνων των* [iam tres literae deletae] *καθαρων και απο των κτηνων* [post *η* huius uocis una litera radendo deleta] *των μη καθαρων* [ante *ρ* huius uocis decem literae radendo deletae] | 9/11 quae inter *και* 9 et *καθαρων* 11 media sunt, > Ec | 9/10 quae inter *και* 9 et *καθαρων* 10 media sunt, > cz | 9 post *απο* + *παντων* mt | 10 post *απο* + *παντων* mt | 10 loco utriusque *πετεινων* r *κτηνων* | 11 post utrumque *απο* + *παντων* mt, post alterum + *παντων* E | 11 loco utriusque *κτηνων* r *πετεινων* | 11/12 quae inter *και* prius et *καθαρων* 12 media, > z | 12 post *καθαρων* + *και απο των θηριων* a, + *και απο των πετεινων* AD [teste Grabio] c, *και απο παντων των πετεινων των καθαρων και απο παντων των πετεινων των μη καθαρων* Et | 12 *παντων* > D [GR] z | 12 *ερποντων* b, *ερπετων των* AD [teste Grabio] amrt, *ερπετων των ερποντων* Ecz | 13 post alterum *δυο* + *απο παντων* cmtz | 13 *εισηλθον* Aabmtz, *εισηλθοεν* D teste Holmesio, *εισηλθεν* D [teste Grabio] Er, *εισηλθε* c | 13 *τον* A loco *την* ceterorum

καθὰ ἐνετείλατο ὁ θεὸς τῷ Νῶε. [10]καὶ ἐγένετο μετὰ τὰς ἑπτὰ ἡμέρας, καὶ τὸ ὕδωρ τοῦ κατακλυσμοῦ ἐγένετο ἐπὶ τῆς γῆς. [11]ἐν τῷ ἑξακοσιοστῷ ἔτει ἐν τῇ ζωῇ τοῦ Νῶε, τοῦ δευτέρου μηνός, ἑβδόμῃ καὶ εἰκάδι τοῦ μηνός, τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἐρράγησαν πᾶσαι αἱ πηγαὶ τῆς ἀβύσσου, καὶ οἱ καταρράκται τοῦ οὐρανοῦ ἠνεῴχθησαν· [12]καὶ ἐγένετο ὁ ὑετὸς ἐπὶ τῆς γῆς τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας. [13]ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ εἰσῆλθε Νῶε, Σὴμ Χὰμ Ἰάφεθ οἱ υἱοὶ Νῶε, καὶ ἡ γυνὴ Νῶε καὶ αἱ τρεῖς γυναῖκες τῶν υἱῶν αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν κιβωτόν. [14]καὶ πάντα τὰ θηρία κατὰ γένος καὶ πάντα τὰ κτήνη κατὰ γένος καὶ πᾶν ἑρπετὸν κινούμενον ἐπὶ τῆς γῆς κατὰ γένος καὶ πᾶν ὄρνεον πετεινὸν κατὰ γένος αὐτοῦ [15]εἰσῆλθον πρὸς Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν, δύο δύο ἄρσεν καὶ θῆλυ ἀπὸ πάσης σαρκός, ἐν ᾧ ἐστι πνεῦμα ζωῆς. [16]καὶ τὰ εἰσπορευόμενα ἄρσεν καὶ θῆλυ ἀπὸ πάσης σαρκὸς εἰσῆλθε,

1 post ενετειλατο + κυριος c | 1 ο θεος τω νωε bcz, αυτω ο θεος AD [teste Grabio] amrt, αυτω κυριος E | 1 τας > cz | 2/3 εν τη γη r | 3 in margine r ομου απο αδαμ εως του κατακλυσμου ετη βσμβ | 3 post τω + ενι και Ea, ibidem rasura quinque circa literarum capax A | 3 ετη Ez | 4 του μηνος > z | 4 post μηνος alterum + εν cmtz | 4 τη ημερα ταυτη > E | 5 πασαι > E | 5 ad πηγαι adscribitur in margine r συ θυριδες | 5 καταρακται AD [teste Grabio] Ecrtz. teste b Aquila et Symmachus αι θυριδες | 6 ο ADEabmrtz, > c | 6 ad υετος in margine r adscribitur ακ ὄμβρος: συ χειμών | 7 ημερας τεσσαρακοντα E | 7 τεσσερακοντα AD [teste Grabio] utroque loco, altero loco μ z | 8 εισηλθεν ADEr | 8 ante ιαφεθ + και z | 8 οι > AD [teste Grabio] Emrz | 9 και η γυνη νωε > E | 10 αυτου ADEabmrtz, αυτων c | 10 post κιβωτον + αυτοι r | 10 post κιβωτον in D legi testatur Grabius δια το υδωρ του κατακλυσμου: superest ο υδωρ του κατα | 10 post θηρια + της γης cmtz contra ADEabr | 11 και παντα τα κτηνη κατα γενος post γενος prius uersus 12 conlocant mt: contra ADEabcrz | 11 τα > E | 11 post κτηνη + της γης ct contra ADEabmrz | 11 παν > z | 11/12 quae inter και alterum 11 et γενος prius 12 media sunt, in c post γενος alterum uersus 12 conlocantur | 11/12 κινουμενον επι της γης > mt | 11 κεινουμενον D [superest κεινου] | 12 ορνεον > AD [teste Grabio] Eamt | 12 πτερωτον z loco πετεινον ceterorum | 13 αυτου > AD [teste Grabio] Eacrz | 13 post αυτου + παν ορνεον παν πτερωτον mt | 13 ante comma 15 + και mrt | 13 εισηλθον Aabmt, εισηλθε cz, εισηλθεν Er | 13 προς > E | 13/14 αρσεν και θηλυ > D [teste Grabio: spatium adsentitur] Ecmrtz | 14 θῆλη a | 14 ω AEabmrtz, ῃ c | 14 εστιν AEr | 15 εισηλθον D [teste Grabio] mt, εισηλθεν AE, > r | 15 post εισηλθε + προς νωε εις την κιβωτον c

καθὰ ἐνετείλατο ὁ θεὸς τῷ Νῶε. καὶ ἔκλεισε κύριος ὁ θεὸς τὴν κιβωτὸν ἔξωθεν αὐτοῦ. 17 καὶ ἐγένετο ὁ κατακλυσμὸς τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ ἐπεπληθύνθη τὸ ὕδωρ καὶ ἐπῆρε τὴν κιβωτόν, καὶ ὑψώθη ἀπὸ τῆς γῆς. 18 καὶ ἐπεκράτει τὸ ὕδωρ καὶ ἐπληθύνετο σφόδρα ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ἐπεφέρετο ἡ κιβωτὸς ἐπάνω τοῦ ὕδατος. 19 τὸ δὲ ὕδωρ ἐπεκράτει σφόδρα σφόδρα ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἐκάλυψε πάντα τὰ ὄρη τὰ ὑψηλά, ἃ ἦν ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ. 20 πεντεκαίδεκα πήχεις ὑπεράνω ὑψώθη τὸ ὕδωρ, καὶ ἐπεκάλυψε πάντα τὰ ὄρη τὰ ὑψηλά. 21 καὶ ἀπέθανε πᾶσα σὰρξ κινουμένη ἐπὶ τῆς γῆς τῶν πετεινῶν καὶ τῶν κτηνῶν καὶ τῶν θηρίων καὶ πᾶν ἑρπετὸν κινούμενον ἐπὶ τῆς γῆς καὶ πᾶς ἄνθρωπος. 22 καὶ πάντα, ὅσα ἔχει πνοὴν ζωῆς, καὶ πᾶν, ὃ ἦν ἐπὶ τῆς ξηρᾶς, ἀπέθανε. 23 καὶ ἐξήλειψε πᾶν τὸ ἀνάστημα, ὃ ἦν ἐπὶ προσώπου τῆς γῆς, ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους καὶ ἑρπετῶν καὶ τῶν πε-

1 *καθα ενετειλατο ο θεος* > rz | 1 post *ενετειλατο* + *κυριος* Ec | 1 loco *ο θεος* teste Grabio D *κυριος* | 1 *τῳ νωε* > r, *προς νωε* z | 1 uerba inter *και εκλεισε* et *και υψωθη* pag 27, 3 media > D teste Grabio | 1 *εκλεισεν* AEr | 1 *κυριος* > E | 2 *την κιβωτον εξωθεν αυτου* Aab, *εξωθεν· αυτου την κιβωτον* Ecmrtz | 2 *κατακλυσμμος* a | 2 post *κατακλυσμος* + *επι της γης* A | 3 *τεσσερακοντα* utroque loco A, *μ* utroque loco z | 3 *επι της γης* > c [non omittit A] | 4 *επεπληθυνθη* ab, *επληθυνθη* AEcrtz, *επληθυνθει* m | 4 *επηρεν* AEt [t² = b] | 4 post *επηρε* + *το υδωρ* mt | 5 post *υψωθη* + *τα κυματα* E | 5 *απο* AEabcr, *επι* z, *επανω* mt | 5/6 *επληθυνετο* AEabmrtz, *επληθυνθη* c | 6/8 quae inter *και* 6 et *γης* 8 media sunt, > r | 7 *σφοδρα σφοδρα* abmtz, *σφοδρα* [semel tantum] E, *σφοδρα σφοδρως* Ac | 8/10 quae inter *και* 8 et *υδωρ* 10 media sunt, > m | 8 *εκαλυψε* abmz, *επεκαλυψε* Acrt, *επεκαλυψεν* E | 9 *υπωκατω* c, *υπακατω* [sic] *παντος* r | 9 *πεντεκαιδεκα* Ebmrt, *δεκαπεντε* Aac, *ιε* z | 9 *υπερανω* bt, *επανω* AEacrz | 10 *υψωθη* LXX, teste b Aquila *ενεδυναμωθη*, Symmachus *επεκρατησεν* | 10 *επεκαλυψεν* AE | 10 *τα υψηλα* > Ecz | 11 *απεθανεν* AEcrt [t² = b] | 11 *κεινουμενη* A | 11/13 quae inter *των* 11 et *γης* 13 media sunt, > z | 12/13 *κεινουμενον* A | 14 post *ζωης* + *εν ρωθωσιν αυτου* r | 14 *παν ο* b, *πας ος* AEacmrtz | 14 *υπο* z loco *επι* ceterorum | 14 *απεθανεν* AEcrt [t² = b] | 15 *εξηλειψε* bcmt², *εξηλειψεν* Art, *εξειληφθη* E, *εξηλειφθη* a, *εξαλειφθη* z | 15 *αναστεμα* A | 15 *προσωπου* AEabcrtz, *προσωπον* m | 15 ante *της* + *πασης* AEamrtz | 16 *ανθρωπου* AEabcrtz, *ανθρωπων* m | 16 *των* > c

τεινῶν τοῦ οὐρανοῦ· καὶ ἐξηλίφησαν ἀπὸ τῆς γῆς. καὶ
κατελείφθη μόνος Νῶε καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ κιβωτῷ.
[24]καὶ ὑψώθη τὸ ὕδωρ ἐπὶ τῆς γῆς ἡμέρας ἑκατὸν πεντήκοντα.
[1]καὶ ἀνεμνήσθη ὁ θεὸς τοῦ Νῶε, καὶ πάντων τῶν θηρίων 8
καὶ πάντων τῶν κτηνῶν καὶ πάντων τῶν πετεινῶν καὶ πάν-
των τῶν ἑρπετῶν τῶν ἑρπόντων, ὅσα ἦν μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ
κιβωτῷ· καὶ ἐπήγαγεν ὁ θεὸς πνεῦμα ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐκό-
πασε τὸ ὕδωρ. [2]καὶ ἐπεκαλύφθησαν αἱ πηγαὶ τῆς ἀβύσσου
καὶ οἱ καταρράκται τοῦ οὐρανοῦ, καὶ συνεσχέθη ὁ ὑετὸς ἀπο
τοῦ οὐρανοῦ, [3]καὶ ἐνεδίδου τὸ ὕδωρ πορευόμενον ἀπὸ τῆς
γῆς· καὶ ἠλαττονοῦτο τὸ ὕδωρ μετὰ πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν
ἡμέρας. [4]καὶ ἐκάθισεν ἡ κιβωτὸς ἐν μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ,
ἑβδόμῃ καὶ εἰκάδι τοῦ μηνός, ἐπὶ τὰ ὄρη τὰ Ἀραράτ. [5]τὸ
δὲ ὕδωρ ἠλαττονοῦτο ἕως τοῦ δεκάτου μηνός· καὶ ἐν τῷ
δεκάτῳ μηνί, τῇ πρώτῃ τοῦ μηνός, ὤφθησαν αἱ κεφαλαὶ τῶν
ὀρέων. [6]καὶ ἐγένετο μετὰ τεσσαράκοντα ἡμέρας ἠνέῳξε Νῶε

1 εξηλειφησαν b [quod typographi errori deberi potest], εξηλειφθησαν Aacmrtz, εξειληφθησαν E | 2 κατεληφθη m | 2 μονος νωε AEabmrt, νωε μονος cz | 3 επι AEbcmrtz, απο a | 3 ημερας εκατον πεντηκοντα Aabc, πεντηκοντα και εκατον ημερας D [teste Grabio] E, πεντηκοντα [ν r] και ρ ημερας mrt, ημερας ρν z | 4 ανεμνησθη bc, εμνησθη AD [GB] Eamrtz | 5 και παντων των πετεινων > r | 5/6 και παντων των ερπετων > D [GB] E | 6 των ερποντων > AD [GB] Eamrtz | 6/7 εν τη κιβωτω AEabmrtz, εις την κιβωτον c | 7 την γην AEabmrtz, της γης c | 7/8 εκοπασεν AEcrt [t ² = b]. teste b Aquila εσταλησαν, Symmachus ελωφησαν: sequitur utrumque 8 τα υδατα uertisse | 8 επεκαλυφθησαν Ebcmtz, απεκαλυφθησαν Aar. in margine b ad επεκαλυφθησαν: „ita LL UU. Aquila επεφραγησαν. Hieronymus uidetur legisse απεκαλυφθησαν ut uulgatae quaedam editiones" | 9 καταρακται AEcrtz | 9/10 quae inter και alterum 9 et ουρανου 10 media sunt, > c | 10/11 απο της γης > m | 10 απο AEabcrz, επι t | 10/11 απο της γης πορευομενον r | 11 ante και prius + ενεδιδου το υδωρ A: + ενεδιδου D [GB] E² [ενδιδου E¹] at, και ενεδιδου + m | 11 ηλαττουτο m | 11 το υδωρ > A | 11 πεντηκοντα [ν r] και εκατον [ρ r] AD [superest in hoc μετα πεντη] abmrt, εκατον πεντηκοντα c, ρν z | 12 εκαθησεν m, εκαθεισεν A | 12 μηνι τῳ εβδομῳ [ζ r] D [superest μηνι τω εβδ] Eabr, τω εβδομω μηνι cz, τωι εβδομωι μηνι mt | 13 εβδομη > E | 13 ad αραρατ adscribitur in margine r ορος τετριμμενον | 14 δε > c, habent ADEabmrtz | 14 post υδωρ + πορευομενον AD [teste Grabio, quem recte uidisse monstrat spatium] Eamrt | 14 ελαττονουτο D | 14 του μηνος του δεκατου r | 14 και > cz |

τὴν θυρίδα τῆς κιβωτοῦ, ἣν ἐποίησε, καὶ ἀπέστειλε τὸν κόρακα. [7]καὶ ἐξελθὼν οὐκ ἀνέστρεψεν ἕως τοῦ ξηρανθῆναι τὸ ὕδωρ ἀπὸ τῆς γῆς. [8]καὶ ἀπέστειλε τὴν περιστερὰν ὀπίσω αὐτοῦ ἰδεῖν εἰ κεκόπακε τὸ ὕδωρ ἀπὸ τῆς γῆς. [9]καὶ οὐχ εὑροῦσα ἡ περιστερὰ ἀνάπαυσιν τοῖς ποσὶν αὐτῆς ἀνέστρεψε πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν κιβωτόν, ὅτι ὕδωρ ἦν ἐπὶ πᾶν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς· καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἔλαβεν αὐτὴν καὶ εἰσήγαγεν αὐτὴν πρὸς ἑαυτὸν εἰς τὴν κιβωτόν. [10]καὶ ἐπισχὼν ἔτι ἡμέρας ἑπτὰ ἑτέρας πάλιν ἐξαπέστειλε τὴν περιστερὰν ἐκ τῆς κιβωτοῦ. [11]καὶ ἀνέστρεψε πρὸς αὐτὸν ἡ περιστερὰ τὸ πρὸς ἑσπέραν καὶ εἶχε φύλλον ἐλαίας κάρφος ἐν τῷ

14 *και εν* b, *εν δε* ADEamrt | 14/15 quae inter *εν* 14 et *μηνος* 15 media sunt, post *ορεων* 16 cz | 15 *δεκατῳ* bcz, *ενδεκατῳ* AD [teste Grabio] Eamrt | 15 post *ωφθησαν* + *δε* cz | 16 *ορνεων* a | 16 *και εγενετο* ADEabcrz, *εγενετο δε* mt | 16 *τεσσερακοντα* A, *μ* r, *τας μ* z | 16 *ανεωξε* D [superest *ανεω*] m, *ανεωξεν* rt, *ηνεωξεν* AE, *και ανεωξε* cz

1 *θυριδα* AEabct, *θυραν* mrz. in margine b „*θυριδα*] ita LL UU. Iohannes Chrysostomus et AA LL *θυραν*“ | 1 *εποιησεν* AEr | 1 *απεστειλεν* AD [superest *στειλεν*] E | 2 post *κορακα* + *του ιδειν ει κεκοπακε το υδωρ* A [qui *κεκοπακεν* praebet] D [teste Grabio, nisi quod *κεκοπακεν* fuisse testatur: superest *κεκοπακε*] amt, + *ιδειν ει κεκοπακεν το υδωρ* E, ita crz nisi quod *κεκοπακε* | 2 *ουκ ανεστρεψεν* bcz, *ουχ υπεστρεψεν* ADEamrt | 2 *ου* loco *του* D teste Grabio | 3 post *απο* + *προσωπου* c | 3 *απεστειλε* abmt, *απεστειλεν* A, *εξαπεστειλεν* E, *εξαπεστειλε* cz | 3 loco *οπισω* z *παρ* | 4 post *αυτου* + *του* t | 4 *κεκοπακε* abcz, *κεκοπακεν* AD [superest *κοπακεν*] Er, *εκοπασε* mt | 4 post *απο* + *προσωπου* D [teste Grabio] Ecmrtz | 4/7 quae inter *και* 4 et *γης* 7 media bis scripta in z | 4 *ουχ* AEabmrtz, *μη* c | 5 *ανεστρεψε* ab, *ανεστρεψεν* A, *υπεστρεψε* mrt²z, *υπεστρεψεν* DEct | 6/7 *παν το προσωπον* abcmtz, *παντι προσωπω* AD [teste Grabio: superest *σωπω*] Er | 7 ante *της* + *πασης* ADEa | 7 post *χειρα* + *αυτου* AEacmrtz contra b: neque in D uidetur adfuisse contra quam testatur Grabius | 7/8 *εισηγαγε* m contra reliquos [etiam D] | 8 *αυτην* > Em | 8 *προς εαυτον* Abmrt, > a, *πρὸς ἀυτον* cz, *προς αυτον* ED [GR: „*αυτον* recentiori manu scriptum, sed forte iuxta uestigia antiquarum literarum“] | 9 *ημερας επτα* Aabmt, *επτα ημερας* cz, *ζ ημερας* r | 9 *ετερας* > mt, *ετερας παλιν* > cz | 9 *εξαπεστειλεν* A, *εξαποστειλεν* E | 10 *ανεστρεψε* abmtz, *ανεστρεψεν* AE, *απεστρεψε* cr | 10 *η περιστερα* > E | 11 *το* > D [teste Grabio] mrtz, *το προς εσπεραν* > c | 11 *ειχεν* AEcmrt | 11 *φυλλον ελαιας* AEabcrz, *ελαιας φυλλον* mt. in margine r ad *καρφος* adscribitur *θαλλον*

στόματι αὐτῆς· καὶ ἔγνω Νῶε ὅτι κεκόπακε τὸ ὕδωρ ἀπὸ τῆς γῆς. 12 καὶ ἐπισχὼν ἔτι ἡμέρας ἑπτὰ ἑτέρας πάλιν ἐξαπέστειλε τὴν περιστεράν, καὶ οὐ προσέθετο τοῦ ἐπιστρέψαι πρὸς αὐτὸν ἔτι. 13 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἑνὶ καὶ ἑξακοσιοστῷ ἔτει ἐν τῇ ζωῇ τοῦ Νῶε, τοῦ πρώτου μηνὸς μιᾷ τοῦ μηνός, ἐξέλιπε τὸ ὕδωρ ἀπὸ τῆς γῆς· καὶ ἀπεκάλυψε Νῶε τὴν στέγην τῆς κιβωτοῦ, ἣν ἐποίησε, καὶ εἶδεν ὅτι ἐξέλιπε τὸ ὕδωρ ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς. 14 ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ μηνὶ ἐξηράνθη ἡ γῆ, ἑβδόμῃ καὶ εἰκάδι τοῦ μηνός. 15 καὶ εἶπε κύριος ὁ θεὸς πρὸς Νῶε λέγων 16 Ἔξελθε ἐκ τῆς κιβωτοῦ, σὺ καὶ ἡ γυνή σου καὶ οἱ υἱοί σου καὶ αἱ γυναῖκες τῶν υἱῶν σου μετὰ σοῦ· 17 καὶ πάντα τὰ θηρία, ὅσα ἐστὶ μετὰ σοῦ, καὶ πᾶσα σὰρξ ἀπὸ πετεινῶν ἕως κτηνῶν, καὶ πᾶν ἑρπετὸν κινούμενον ἐπὶ τῆς γῆς ἐξάγαγε μετὰ σεαυτοῦ. καὶ αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε ἐπὶ τῆς γῆς. 18 καὶ ἐξῆλθε Νῶε καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ αἱ γυναῖκες τῶν υἱῶν αὐτοῦ μετ'

1 *κεκοπακεν* AEr | 1 post *απο* + *προσωπου* D [teste Grabio] cmrtz | 2 *ημερας επτα* Aab, *επτα ημερας* Ecmt, *ζ ημερας* rz | 2 *ετερας* > mt, *ετερας παλιν* > c | 2 *παλιν* > z | 3 *εξαπεστειλεν* AE | 3 *του* > mr [r^2 in margine recentiori manu habet *του*] t | 3/4 *επιστρεψαι* AEabcr, *υποστρεψαι* mt, *αποστρεψαι* z | 4 *ενι και* > E | 4/5 *εξακοσιωστω* z | 5 *του πρωτου μηνος* Eabcmrtz, *του μηνος του πρωτου* A | 5/6 *μια του μηνος* > D [teste Grabio] Ecz | 6 *εξελειπεν* AE, *εξελιπεν* r | 6 post *απο* + *προσωπου* crz | 6 *απεκαλυψεν* AE | 7 *στεγην της κιβωτου* AEabcrtz, *κιβωτον* m. in margine r ad *στεγην* prima manu adscriptum *το καλυμμα*. teste b Aquila *το καλυμμα* | 7 *ην εποιησε* > A | 7 *εποιησεν* Ecrt [t^2 = b] | 7 *και ιδεν οτι εξε* in rasura A manu prima: post *εξε* duodecim literae deletae | 7 *ιδεν* AD [teste Grabio] E | 7 *εξελειπεν* AE, *κεκοπακεν* D teste Grabio, *εξελιπεν* r | 7/8 *το υδωρ εξελειπεν* E | 8/9 comma 14 > r, qui in commentario eius explicationem a Philone episcopo factam adfert | 8 *δε* > z | 8 *δευτερω μηνι* bcrz, *μηνι τω δευτερω* AD [teste Grabio] Eamt | 8 post *μηνι* + *επτα και δεκατη ημερα* cz | 9 *εξηρανθη η γη* post *μηνος* AD [teste Grabio] Eamt | 9 post *γη* + *και* cz | 9 post *μηνος* + *ανεωξε την κιβωτον* cz | 9 *ειπεν* AEcrt^1 | 10 *προς* abt, *τω* AD [GB] Ecmrz | 10 *λεγων* > t | 11 ante *συ* + *και* E | 11 *και οι υιοι σου και η γυνη σου* c | 11 loco *υιοι* E *υι* | 11 loco *σου* alterius *σοι* m | 12 *μετα σου* prius > mt | 12 *σου* prius Aabcrz, *σε* E | 12 ante *και* + *και παντα τα κτηνη* E | 12 *και παντα τα θηρια οσα εστι μετα σου* > a | 12 *εστιν* AEr | 14 *κεινουμενον* A | 14 *σεαυτου* abcmrt, *σου* AEz | 14 *αυξανεσθαι* z | 15 *πληθυνεσθαι* A | 15 loco *επι της γης* c *και πληρωσατε την γην* | 15 *εξηλθεν* AEr | 16 *και οι υιοι αυτου* > A, in quo „literis minusculis fini lineae

αὐτοῦ· 19 καὶ πάντα τὰ θηρία καὶ πάντα τὰ κτήνη καὶ πᾶν
πετεινὸν καὶ πᾶν ἑρπετὸν κινούμενον ἐπὶ τῆς γῆς κατὰ γένος
αὐτῶν ἐξήλθοσαν ἐκ τῆς κιβωτοῦ. 20 καὶ ᾠκοδόμησε Νῶε
θυσιαστήριον τῷ κυρίῳ, καὶ ἔλαβεν ἀπὸ πάντων τῶν κτη-
νῶν τῶν καθαρῶν καὶ ἀπὸ πάντων τῶν πετεινῶν τῶν καθα-
ρῶν, καὶ ἀνήνεγκεν εἰς ὁλοκάρπωσιν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον.
21 καὶ ὠσφράνθη κύριος ὁ θεὸς ὀσμὴν εὐωδίας, καὶ εἶπε
κύριος ὁ θεὸς διανοηθεὶς Οὐ προσθήσω ἔτι καταράσασθαι
τὴν γῆν διὰ τὰ ἔργα τῶν ἀνθρώπων, ὅτι ἔγκειται ἡ διάνοια
τοῦ ἀνθρώπου ἐπιμελῶς ἐπὶ τὰ πονηρὰ ἐκ νεότητος αὐτοῦ.
οὐ προσθήσω οὖν ἔτι πατάξαι πᾶσαν σάρκα ζῶσαν καθὼς
ἐποίησα. 22 πάσας τὰς ἡμέρας τῆς γῆς σπέρμα καὶ θερισμός,
ψῦχος καὶ καῦμα, θέρος καὶ ἔαρ, ἡμέραν καὶ νύκτα οὐ κατα-
9 *παύσουσι. 1 καὶ εὐλόγησεν ὁ θεὸς τὸν Νῶε καὶ τοὺς υἱοὺς*
αὐτοῦ καὶ εἶπεν αὐτοῖς Αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε, καὶ

adscriptae sunt a manu prima uel correctore uetustissimo". eadem uerba ante *και η γυνη αυτου* r | 16/1 *μετ αυτου* „his etiam omissis, adduntur a manu secunda" A: > mt

1 post *κτηνη* + *και παντα τα κινουμενα ερπετα επι της γης* r | 2 *ερπετον και παν πετεινον και παν κεινουμενον* D [teste Grabio]. ita, nisi quod *κινουμενον* praebent, Ea | 2 *κινουμενον* > r | 2/3 *κατα γενος αυτων* > cz | 3 *εξηλθον* D [teste Grabio] Emrt, *εξηλθεν* cz | 3 post *κιβωτου* + *εν μια του μηνος του τριτου* z | 3/11 quae inter *και* 3 et *παταξαι* 11 media sunt, > D teste Grabio | 3 *ωκοδομησεν* AE, *ωικοδομησεν* r | 4 *κυριω* bcz, *θεω* AEamrt | 4 *λ* uocis *ελαβεν* in rasura manu prima A | 6 *ηνεγκεν* E. post *ανηνεγκεν* + *αυτω* mt | 6 *εις* ab, > AEcmr [signum lacunae addidit in libro mutuo accepto atramento suo tenui putidissimum animal MCrusius tubingensis, qui in schedula testatur „perlegi, nulla linea *εμην νοησιν* effugiente"] tz | 6 *ολοκαυτωσιν* c, *ολοκαρπωσεις* mt. Symmachus teste b *αναφορας* | 6 *επι* Aabcmrtz, *εις* E | 7 *οσφρανθη* z | 7 in margine b: „schol *οσφρησιν καλει την το ευσεβες αποδεξαμενην κρισιν*" | 7 *ο θεος* > Ea | 7 *ειπε δε* z loco *και ειπε* | 7 *ειπεν* AErt [t² = b] | 7/8 teste b Symmachus *ειπε κυριος προς εαυτον*, Theodotio *ειπε κυριος προς την καρδιαν αυτου* | 8 post *ου* + *μη* cz | 8 post *ετι* + *του* Aaz | 8 *καταρασασθαι ετι* r | 8 *καταρασθαι* c, *καταρασεσθαι* z | 10 *επιμελως* > a | 10 *αυτου* > AEaz | 11 *ετη* E, *ετι* > cz. prima manu supra uersum habet m | 11 *ζωσαν* > E | 12 ante *πασας* + *και* t | 12 *πασας τας ημερας της γης* > m | 13 *θαυμα* z | 13 post *θερος* m bis scripsit *και* | 13 *εαρ και ημερα και νυξ* mt | 14 *παυσουσιν* AEcmr | 14 *ηυλογησεν* AD [teste Grabio] Ez | 14 *τον* > c

πληρώσατε τὴν γῆν καὶ κατακυριεύσατε αὐτῆς. [2] καὶ ὁ τρό-
μος καὶ ὁ φόβος ὑμῶν ἔσται ἐπὶ πᾶσι τοῖς θηρίοις τῆς γῆς,
ἐπὶ πάντα τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἐπὶ πάντα τὰ κινού-
μενα ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς ἰχθύας τῆς θαλάσσης·
ὑπὸ χεῖρας ὑμῖν δέδωκα. [3] καὶ πᾶν ἑρπετόν, ὅ ἐστι ζῶν, ὑμῖν
ἔσται εἰς βρῶσιν· ὡς λάχανα χόρτου δέδωκα ὑμῖν τὰ πάντα.
[4] πλὴν κρέας ἐν αἵματι ψυχῆς οὐ φάγεσθε. [5] καὶ γὰρ τὸ
ὑμέτερον αἷμα τῶν ψυχῶν ὑμῶν, ἐκ χειρὸς πάντων τῶν θη-
ρίων ἐκζητήσω αὐτό· καὶ ἐκ χειρὸς ἀνθρώπου ἀδελφοῦ ἐκζη-
τήσω τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου. [6] ὁ ἐκχέων αἷμα ἀνθρώπου
ἀντὶ τοῦ αἵματος αὐτοῦ ἐκχυθήσεται, ὅτι ἐν εἰκόνι θεοῦ
ἐποίησα τὸν ἄνθρωπον. [7] ὑμεῖς δὲ αὐξάνεσθε καὶ πληθύ-
νεσθε, καὶ πληρώσατε τὴν γῆν καὶ κατακυριεύσατε αὐτῆς.
[8] καὶ εἶπεν ὁ θεὸς τῷ Νῶε καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ

1 loco *και* prioris E *κα* | 1/2 post *τρομος* + *ημων* z | 1/2 *φοβος* et *τρομος* locos mutant in Ear: *και ο τρομος* > t | 2 *υμων* ante *και* AD [teste Grabio] acm [sed cm etiam post *φοβος* habent] | 2 *πασιν* A | 2 post *γης* + *και επι πασι τοις κτηνεσι της γης* D [teste Grabio] E [nisi quod *κτηνεσιν*] mt | 3 ante *επι* prius + *και* AEcmrtz | 3 *πετεινα* bc, *ορνεα* AD [teste Grabio] Eamrtz | 3/4 *κεινουμενα* AD [teste Grabio, qui a D etiam *τα* proxima praecedens afuisse refert] | 4 *επι* alterum > Aacmt, *παν* uocis *παντας* proxime sequentis A in rasura | 5 *υπο χειρας* AEbcrtz, *υποχειριους* a, *υπο χειρος* m | 5 *ερπετον* AEabmrtz, *πετεινον* c | 5 loco *εστι* A literis nunc euanidis *εσται*, *εστιν* E | 5 *ζῶιον* loco *ζων* r | 6 *δεδωκα* Eabcmrtz, *εδωκα* A | 6 *υμιν* ante *δεδωκα* r | 6 *τα* > r | 6 *τα παντα* > z | 7 *κρεα* cmtz | 7 *ψυχης αιματι* r, in cuius margine *ακ ἐν ψυχῆ αυτου αιμα ἀυτου: συ ὀῦ συνψυχῆ ἀυτου αἶμα αυτου*. in margine b ex Aquila idem adlegatur, e Symmacho *οὖ συν ψυχῃ αιμα αυτου* | 7 *φαγεσθαι* E [et fortasse m a prima manu] | 8 *ψυχων υμων* literis minoribus a prima manu serius scripta quam cetera A | 8 *ημων* t | 8 post *υμων* + *εκζητησω* prima manu in rasura A, idem + D [teste Grabio] mr | 8/9 *εκ χειρος παντων των θηριων* > Etz | 8 *παντων* > m | 9 *αυτο και* > z | 9 *ανθρωπου* > r | 9 ante *ανθρωπου* + *του* E, *ανδρος του* loco *ανθρωπου* mt | 9 post *αδελφου* + *αυτου* cmrtz | 9/10 post *εκζητησω* + *αυτο* a | 10 *την ψυχην του ανθρωπου* > a | 10 ante *ο* + *και* mt | 11 post *αιματος* + *ανθρωπου το* c | 12 *αυξανεσθαι* A | 12/13 *θυνεσθε και πλη* prima manu in margine scriptum in m, qui *αυξανεσθε και πληρωσατε* tantum habuerat | 13 in eorum, quae inter *και* prius et *κατακυριευσατε* media sunt, locum r sufficit *επ* | 13 *κατακυριευσατε αὐτης* bcmrtz, *πληθυνεσθε επι της γης* Aa, *πληθυνεσθε επ αυτης* D [teste Grabio] E | 14 post *ειπεν* + *κυριος* E | 14 *τω* ADEabmrtz, *προς* c | 14 *μετ αυτου* > am

λέγων 9 Καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἀνίστημι τὴν διαθήκην μου ὑμῖν καὶ τῷ σπέρματι ὑμῶν μεθ' ὑμᾶς 10 καὶ πάσῃ ψυχῇ ζώσῃ μεθ' ὑμῶν, ἀπὸ ὀρνέων καὶ ἀπὸ κτηνῶν, καὶ πᾶσι τοῖς θηρίοις τῆς γῆς, ὅσα ἐστὶ μεθ' ὑμῶν, ἀπὸ πάντων τῶν ἐξελθόντων ἐκ τῆς κιβωτοῦ. 11 καὶ στήσω τὴν διαθήκην μου πρὸς ὑμᾶς, καὶ οὐκ ἀποθανεῖται πᾶσα σὰρξ ἔτι ἀπὸ τοῦ ὕδατος τοῦ κατακλυσμοῦ, καὶ οὐκέτι ἔσται κατακλυσμὸς ὕδατος καταφθεῖραι πᾶσαν τὴν γῆν. 12 καὶ εἶπε κύριος ὁ θεὸς πρὸς Νῶε Τοῦτο τὸ σημεῖον τῆς διαθήκης, ὃ ἐγὼ δίδωμι ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ ὑμῶν καὶ ἀνὰ μέσον πάσης ψυχῆς ζώσης, ἥ ἐστι μεθ' ὑμῶν εἰς γενεὰς αἰωνίους· 13 τὸ τόξον μου τίθημι ἐν τῇ νεφέλῃ, καὶ ἔσται εἰς σημεῖον διαθήκης ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ τῆς γῆς. 14 καὶ ἔσται ἐν τῷ συννεφεῖν με νεφέλας ἐπὶ τὴν γῆν ὀφθήσεται τὸ τόξον ἐν τῇ νεφέλῃ, 15 καὶ μνησθήσομαι τῆς διαθήκης μου, ἥ ἐστιν ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ ὑμῶν καὶ ἀνὰ μέσον πάσης ψυχῆς ζώσης ἐν πάσῃ σαρκί, καὶ οὐκ ἔσται ἔτι τὸ

1 *και* prius > Acrz | 1 *ιδου εγω* bmrtz, *ιδουι εγω* c, *εγω ιδου* AD [GB] a, *εγω* omisso *ιδου* E | 1 *μου* > z | 2 *ψυχη* > r | 2 ante *ζωση* + *τη* D [GB] Ecmrt | 2 post *ζωση* + *τη* E | 3 *ημων* z | 3 post *υμων* + *εις τον ᾽αιωνα* c | 3 literae *οκτ* uocum *απο κτηνων* A manu prima in spatio septem literarum capaci. singulae literae syllabae *οκτ*, ipsae in locis scalpro non tactis scriptae, utrimque rasura singularum literarum capaci circumdatae | 3 post *απο* alterum + *των* m | 4 *οσα εστι μεθ υμων* > E | 4 loco *οσα εστι* r *τοις* | 4 *εστι* > AD [teste Grabio] amtz | 4 *απαντα* loco *απο* mt [*παντων* iidem ut ceteri] | 5 *εκ* > r | 5 post *κιβωτου* + *και πασι ζωοις της γης* r | 6 *αποθανειτε* A | 6 *ετι* > mt | 7 *ουκετι εσται* bcz, *ουκ εσται ετι* AD [teste Grabio] Eamt, *ουκ εσται* omisso *ετι* r | 7 ante *καταφθειραι* + *του* Aart | 8 *ειπεν* AEamrt [t² = b] | 8 *κυριος* > D [teste Grabio] a | 8 *προς* AEabmrt, *τῳ* cz | 9 post *διαθηκης* + *σου* z | 9 *ης* loco *ο* mrtz | 10 loco *υμων* prioris z *σου* | 10 *πασης* > m | 10 *ζωσης* > cmt | 10 ante *η* duae literae radendo deletae A, *οσα* loco *η* az | 10 *εστιν* AE atque ut uidetur m, cuius *η εστιν* in rasura scriptum. *εσται* r | 11 *ανιους* E, *αιωνος* mt | 11 *τοξο* E, sed correctum | 11 *τημι* E, sed *ιθη* supra uersum | 12 *και εσται* > m | 12 *σημιον* A | 12 *και της γης* AEabcrz, *και υμων* m, in quo supra uersum *αλλοι και της γης* prima manu. *και υμων* t | 13 *συνεφειν* mz, prima manu correctum in m | 13 *με* > t | 13 *της γης* mtz | 14 post *τοξον* + *μου* AEcmrtz | 15 *ανα μεσον εμου και υμων και* > D teste Grabio | 15 *και υμων* > r | 16 *πασης* > mz | 16 *ζωσης* > c | 16 *εν παση* > r | 16 *και* > a | 16 *ουκ ετι εσται* r | 16 *ετι* > c | 16 *το* > cz

ὕδωρ εἰς κατακλυσμόν, ὥστε ἐξαλεῖψαι πᾶσαν σάρκα. 16 καὶ
ἔσται τὸ τόξον μου ἐν τῇ νεφέλῃ, καὶ ὄψομαι τοῦ μνησθῆναι
διαθήκην αἰώνιον ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ τῆς γῆς καὶ ἀνὰ μέσον
ψυχῆς ζώσης ἐν πάσῃ σαρκί, ἥ ἐστιν ἐπὶ τῆς γῆς. 17 καὶ
εἶπεν ὁ θεὸς τῷ Νῶε Τοῦτο τὸ σημεῖον τῆς διαθήκης ἧς
διεθέμην ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ ἀνὰ μέσον πάσης σαρκός, ἥ
ἐστιν ἐπὶ τῆς γῆς. 18 ἦσαν δὲ οἱ υἱοὶ Νῶε οἱ ἐξελθόντες ἐκ
τῆς κιβωτοῦ Σήμ, Χάμ, Ἰάφεθ· Χὰμ δὲ ἦν πατὴρ Χαναάν.
19 τρεῖς οὗτοί εἰσιν υἱοὶ Νῶε· ἀπὸ τούτων διεσπάρησαν ἐπὶ
πᾶσαν τὴν γῆν. 20 καὶ ἤρξατο Νῶε ἄνθρωπος γεωργὸς γῆς,
καὶ ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα. 21 καὶ ἔπιεν ἐκ τοῦ οἴνου καὶ
ἐμεθύσθη, καὶ ἐγυμνώθη ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. 22 καὶ εἶδε Χὰμ
ὁ πατὴρ Χαναὰν τὴν γύμνωσιν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐξελ-
θὼν ἀνήγγειλε τοῖς δυσὶν ἀδελφοῖς αὐτοῦ ἔξω. 23 καὶ λαβόν-
τες Σὴμ καὶ Ἰάφεθ τὸ ἱμάτιον ἐπέθεντο ἐπὶ τὰ δύο νῶτα
αὐτῶν, καὶ ἐπορεύθησαν ὀπισθοφανῶς καὶ συνεκάλυψαν τὴν
γύμνωσιν τοῦ πατρὸς αὐτῶν· καὶ τὸ πρόσωπον αὐτῶν ὀπι-
σθοφανῶς, καὶ τὴν γύμνωσιν τοῦ πατρὸς αὐτῶν οὐκ εἶδον.
24 ἐξένηψε δὲ Νῶε ἀπὸ τοῦ οἴνου, καὶ ἔγνω, ὅσα ἐποίησεν

1 ωστε Abcmrtz, ως εις E | 2 μου > D teste Grabio | 2 του in rasura quinque literarum aliarum capaci A. ante του + αυτην ary, + αυτο c | 3 διαθηκης αιωνιου mtz | 3 loco εμου r του θεου | 3 και της γης > AD [teste Grabio] Emrtz, horum loco και υμων c | 4 ante ψυχης + πασης AD [teste Grabio] Emrtz | 4 εν παση σαρκι > E | 4 πασῒ z | 4 η εστιν ay ante εν | 4 post εστιν + μεθ υμων E | 4 post γης litera una radendo deleta A | 5 ειπε c | 5 ante ο θεος + κυριος D [teste Grabio] cr | 5 τω Aabcmrtz, προς E | 6 εθεμην z | 8 κηβωτου r | 8 χαμ δε > E, δε > AD [teste Grabio] aty | 9 ante υιοι + οι AEcmtz | 9 υιοι εισιν D teste Grabio | 12 ειδεν Acmrt [t² = b], ιδεν DE | 13 ad γυμνωσιν in margine r αχ συ ασχημοσυνην. teste b Aquila et Symmachus την ασχημοσυνην | 14 ανηγγειλεν Art [t² = b], απηγγειλεν E, απηγγειλε cz, de D dubitari potest, superest ηγγειλεν | 14 δυσιν > mt | 15 και > E | 15/16 επεθεντο επι τα δυο νωτα αυτων και > z | 15 επεθεντο Ebcmrt, επεθηκαν Aay | 15 επι τα νωτα τα δυο r | 16 οπιστοφανως A | 16 εκαλυψαν c | 16/18 quae inter και alterum 16 et σθοφανως 18 media sunt, > E | 17/18 οπισθοφανες A [θο nunc euanidum: fuitne το?] D [teste Grabio: subscripto ω sub ε recentiori manu] z | 18 ιδον AD [teste Grabio], οιδον z | 19 εξενηψεν Art [t² = b], εξενειψεν E | 19 post οινου + αυτου D [teste Grabio] r | 19 εγνωσεν E

αὐτῷ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ νεώτερος. 25 καὶ εἶπεν Ἐπικατάρατος
Χαναὰν παῖς· οἰκέτης ἔσται τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ. 26 καὶ
εἶπεν Εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς τοῦ Σήμ, καὶ ἔσται Χαναὰν
παῖς οἰκέτης αὐτοῦ. 27 πλατύναι ὁ θεὸς τῷ Ἰάφεθ, καὶ
κατοικησάτω ἐν τοῖς οἴκοις τοῦ Σήμ· καὶ γενηθήτω Χαναὰν
παῖς αὐτοῦ. 28 ἔζησε δὲ Νῶε μετὰ τὸν κατακλυσμὸν ἔτη
τριακόσια πεντήκοντα. 29 καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι Νῶε
10 ἐννακόσια πεντήκοντα ἔτη, καὶ ἀπέθανεν. 1 αὗται δὲ αἱ
γενέσεις τῶν υἱῶν Νῶε, Σήμ, Χάμ, Ἰάφεθ· καὶ ἐγεννήθησαν
αὐτοῖς υἱοὶ μετὰ τὸν κατακλυσμόν. 2 υἱοὶ Ἰάφεθ· Γαμὲρ καὶ
Μαγὼγ καὶ Μαδοὶ καὶ Ἰώυαν καὶ Ἐλισὰ καὶ Θοβὲλ καὶ
Μοσὸχ καὶ Θείρας. 3 καὶ υἱοὶ Γαμέρ· Ἀσχανὰζ καὶ Ῥιφὰθ
καὶ Θοργαμά. 4 καὶ υἱοὶ Ἰώυαν· Ἐλισὰ καὶ Θάρσεις, Κήτιοι,

2 *χανααν· παις* AD [teste Grabio] c, *χάμ' πας* E, *χαμ παις* ayz, *χανααν και παις* mt. non interpungit r. teste b Aquila *δουλος δουλων* | 2 *οικετις* z | 3 *ο θεος* > E | 4 *οικετης* > AD [teste Grabio] Eamrtyz | 5 *κατοικησατο* E | 5 *οικοις* AEbcrt, *σκηνωμασι* amyz. atque ita „LL UU“ in margine b, ubi Theodoretus in commentario utramque lectionem agnoscere perhibetur | 5 *γενηθητω* AEabmrtz, *εσται* D [teste Grabio] c | 5 *χανααν* Aabcmrtz, *χαμ* E | 6 *αυτου* Eabyz, *αυτων* AD [teste Grabio] cr, *αυτωι* mt | 6 *εζησεν* AErt [t ² = b] | 6/7 *τριακοσια πεντηκοντα ετη* AD [GR] Eamty, *τν ετη* r, *ετη τν* z | 7 ante *νωε* + *του* r | 8 *ετη* ϡ'ν z | 8 *ετη* > D [GR] | 8 *δε* > cz | 9 *γενεσις* E, sed correctum | 9 post *σημ* + *και* z | 9 *εγενηθησαν* A | 10 *των* z | 10 seqq *γάμερ. ἀφ' ὁῦ γαλάται. μαγὼγ. ἀφ' ὁῖ σκῦθαι. μαδαΐμ. ἀφ ὁῦ μήδοι. ϊωϋαν· ἀφ ὁῦ ϊωνία. ἔλισα. ἀφ' ὁῦ αἰολεῖς. θοβελ. αφ ὁῦ ϊβηρες. μοσόχ. ἀφ ὁῦ καππαδοκες θειρας· ἀφ ὁῦ θράκες. ῥειφάθ: ἀφ' ὁῦ παφλαγόνες· θοργαμα: ἀφ ὁῦ φρύγες: ἀσχανὰζ: ἀφ ὁῦ ρηγῆνες* [*η* alterum in *ι* mutatum]: *θαρσεῖς: ἀφ ὁῦ κίλικες: χετιεὶμ: ἀφ' ὁῦ κύπριοι. κίτιοι καὶ ῥόδιοι.* conferatur de *γαμερ* liber meus anno 1866 Lipsiae editus gesammelte abhandlungen 254, 6 | 11 *μαγωγ* Lagarde gesammelte abhandlungen 158, 3 beiträge zur baktrischen lexikographie 72, 18 | 11 *και* semper > z | 11 *μαδοι* ab, *μαδαι* AD [teste Grabio] cmtz, *μαλαι* E, *μαδαΐμ* r | 11 *ιωιναν* c, *αυαν* mt, *ιωουαμ* z | 11 *και ελισα* > c | 11 *ελισσα* mt, *ελησα* z | 11 *θωβελ* t | 12 *μασωχ* z | 12 ante *υιοι* + *οι* D [teste Grabio] r | 12 *θηρας* mt, *θιρας* z | 12 *ασχαναζ* Lagarde abhandlungen 254, 23 | 12 *και* tertium > z | 12 *εριφαθ* D teste Grabio, *ρειφαθ* cr, *ρηφαθ* z | 12 *ριφαθ* Lagarde lc 255, 9 | 13 *θεργαμα* A, *θογωρμα* c, *θερμαγα* z, *θοργαμα* Lagarde lc 255, 23 | 13 *υοι* r | 13 *ιωυναν* c, *αυαν* mt, *ιωουαν* z | 13 *ελισσα* ct [sed m hoc loco = b] | 13 *ελισα και* > r | 13 *και* tertium > z | 13 *θαρσις* A

Ῥόδιοι. 5 ἐκ τούτων ἀφωρίσθησαν νῆσοι τῶν ἐθνῶν ἐν τῇ γῇ αὐτῶν· ἕκαστος κατὰ γλῶσσαν ἐν ταῖς φυλαῖς αὐτῶν καὶ ἐν τοῖς ἔθνεσιν αὐτῶν. 6 υἱοὶ δὲ Χάμ· Χοὺς καὶ Μεσραΐν, Φοὺδ καὶ Χαναάν. 7 υἱοὶ δὲ Χούς· Σαβὰ καὶ Εὐιλὰ καὶ Σαβαθὰ καὶ Ῥεγμὰ καὶ Σαβαθακά. υἱοὶ δὲ Ῥεγμά· Σαβὰ καὶ Δαδάν. 8 Χοὺς δὲ ἐγέννησε τὸν Νεβρώδ· οὗτος ἤρξατο εἶναι γίγας ἐπὶ τῆς γῆς. 9 οὗτος ἦν γίγας κυνηγὸς ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ· διὰ τοῦτο ἐροῦσιν Ὡς Νεβρὼδ γίγας κυνηγὸς ἐναντίον κυρίου. 10 καὶ ἐγένετο ἀρχὴ τῆς βασιλείας αὐτοῦ Βαβυλὼν καὶ Ὀρὲχ καὶ Ἀρχὰδ καὶ Χαλάννη ἐν τῇ γῇ Σεναάρ. 11 ἐκ τῆς γῆς ἐκείνης ἐξῆλθεν Ἀσσούρ· καὶ ᾠκοδόμησε τὴν Νινευὶ καὶ τὴν Ῥοωβὼθ πόλιν καὶ τὴν Χαλὰχ 12 καὶ τὴν

θαρ᾽ σις E, θαρσης z. post θαρσεις + και χετιειμ r, ibidem + χευοθηειμ z | 13 κιτιοι D [teste Grabio] Emrt, κιτοι c, κοτιοι z.

1 ante ροδιοι + και Er, + οι c | 1 ροδιοι > z | 1 αφορισθησαν E | 2 post κατα + την E | 3 εν > c | 3 seqq in margine r: χοῦσ αφ ου χουσαιοι αιθιοπεσ: μεστραιμ αφ ου μεστραιοι αιγυπτιοι. φουθ αφ ου φουσαιοι λιβυεσ: χανααν αφ ου χαναναιοι οι νυν παλαιστινοι. σαβὰ. αφ ου σαβαιοι αιθιοπων γενος: ευιλατ. αφ ου γέτουλοι. σαβαθα αφ ου ασταβαροι. σεβεκαθα. αφ ου σεβεχθηνοι: ρεγμα αφ ου ναμενοι [Caussin essai I 73] ιουδαν αφ ου ιουδαιοι αιθιοπικον εθνος | 3 μεστραιμ D [GR] rz, μεσαραειμ c, μεσαραιμ mt | 4 φουθ D [GR] crz | 4 και primum et tertium > z | 4 χουθ loco χους E | 4 ευιλατ D [GR] rz, ευειλα c, λευιλατ mt | 5 σαβατα z | 5 και prius > z | 5 utroque loco ρεγχμα A | 5 σαβακαθα AD [teste Grabio] Emt, σεβεκαθα rz | 5 σαβαν Emt, σεβα c | 6 δαθαν mt, ἰούδας r, ἰουδὰν z | 6 εγεννησεν AEr | 6 νεβρων E, νεμβρωδ c | 6 ουτως z | 7 priori loco γηγας r | 7 την γην r | 7 ουτος ην γιγας > z | 7 εναντι cmz | 8 του θεου > D [teste Grabio] r | 8 νεβρων D [teste Grabio] E, νεμβρωδ c, νεβρωθ r | 8/9 γυνηγος D teste Grabio, γ priori recenter in κ correcto: κυνιγος E, > a. in margine b ad γιγας κυνηγος „schol βιαιος" | 8/9 quae inter δια 8 et κυριου 9 media sunt, > t | 9 εναντι z | 9 post κυριου + του θεου Ecmz | 9 ante αρχη + η D [teste Grabio] crz. in margine r ὁ εβρ βασιλεια πρωτον επι νεβρωθ ωνομασθη βαβυλωνος | 10 και primum > D [teste Grabio] Emtz | 10 αχαδ D [teste Grabio] Emt | 10 χαλαννη Grabius in D recentiori manu scriptum fuisse testatur. γαλαννι E, χαλανη mtz [z² = b], χαλαννει r, in quo η manu recentiori super ει scriptum |. 10 τη > D teste Grabio | 10 σενναρ AD [teste Grabio] Emrt | 11 ασουρ acrtz | 11 ωκοδομησεν AEt [t² = b] | 12 νινευη AD [teste Grabio, qui addit „suprascriptum"] mrt, νηνευη E. in margine r ἔστιν καὶ εν τῆ αραβία πόλις ϊουδάιων νινευὴ καλουμενη | 12/1 quae inter και primum 12 et νινευι 1 media sunt,

Δασή, ἀνὰ μέσον Νινευὶ καὶ ἀνὰ μέσον Χαλάχ· αὕτη ἡ πόλις μεγάλη. 13 *καὶ Μεσραῒν ἐγέννησε τοὺς Λουδιεὶμ καὶ τοὺς Νεφθαλεὶμ καὶ τοὺς Ἐνεμετιεὶμ καὶ τοὺς Λαβιεὶμ καὶ τοὺς Πατροσωνιεὶμ* 14 *καὶ τοὺς Χασμωνιείμ, ὅθεν ἐξῆλθε Φυλιστιείμ, καὶ τοὺς Γαφθοριείμ.* 15 *Χαναὰν δὲ ἐγέννησε τὸν Σιδῶνα πρωτότοκον αὐτοῦ,* 16 *καὶ τὸν Χετταῖον καὶ τὸν Ἰεβουσαῖον καὶ τὸν Ἀμορραῖον καὶ τὸν Γεργεσαῖον καὶ τὸν Εὐαῖον καὶ τὸν Ἀρουκαῖον* 17 *καὶ τὸν Ἀσενναῖον καὶ τὸν Ἀράδιον καὶ τὸν Σαμαραῖον καὶ τὸν Ἀμαθί.* 18 *καὶ μετὰ*

> ay | 12 *ροωβως* A, *ροωβοθ* D [teste Grabio: „recentiori manu scriptum"] r, *ροωβομ* z | 12 *την* secundum > AD [teste Grabio] Emrt | 12 *καλαχ* D teste Grabio, *χαλακ* Ecr | 12 loco *την* tertii z *τοις*

1 *δασεμ* AD [teste Grabio] c, *δασεν* E, *δασε* mt, *δασεμαν* r, *δασιμαν* z | 1 *ανα μεσον νινευι και* > r | 1 *νινευη* Amt, *νηνευι* E | 1 *ανα μεσον* alterum > z | 1 *χαλεκ* E, *χαλακ* cr, *χαλαχαχ* z | 2 ante *μεγαλη* + *η* AD [teste Grabio, qui addit „recentiori manu, sed ex antiquis forte uestigiis"] ʻcmrtz. *μεγα* E, *λη* supra uersum | 2 commata 13—32 et capitis XI commata 1—4 usque ad *προ του δια* > D teste Grabio | 2 *μεσραειμ* E, *μεσαραειμ* c, *μεσσαραιμ* m, *μεσαραιμ* t, *μεστραιμ* r, *αιμετραημ* z | 2 *εγεννησεν* AErt [t² = b] | 2 *λουδιειν* E, *δουλιειμ* r, in quo atramento Crusii *δ* in *λ* mutatum, *λουδιημ* z | 2/3 *και τους νεφθαλειμ* E in fine uersus post Labieim. ita etiam c, qui tamen *και τους νεφθουειμ* praebet. ita mt, sed *νεφθαλιείμ*. ita r, sed *τον νεφθαβιειμ*. ita z, sed *νεφθαδιειμ* | 4 *νεφθαλιειμ* A | 3 *αινεμετιειμ* A, *ενεμετιειν* E, *αινειαμιειμ* c, *ενεματιειμ* mt, *ενεμιτιειμ* r [*α* super *ι* primum scripto, manu sec?] | 3 *και τον λαβιειν* r | 3 *δαβιειμ* z | 4 *πατροσονοειμ* E, *πατροσονιειμ* c, *πατροσσονιειμ* mrt, *προσθονιειμ* z | 4 *χαλοειμ* E, *χασλωνιειμ* c, *χασλωριειμ* mt, *χασδονιειμ* r, in quo atramento Crusii *δ* in *λ* mutatum, *χελωνιειμ* z | 4 *εξηλθε* ab, *εξηλθεν εκειθεν* AEcmrtz | 5 *φιλιστιειμ* z | 5 *χαφθοριειμ* AE, *καφθοριειμ* cmt, *καφθωριειμ* r, *καμφωριειμ* z, *καμφθωριειμ* z² (prima manu correctum) | 5 *εγεννησεν* AErt [t² = b] | 6 *σιδονα* z | 6 *αυτου* > AEamtz | 6 *και* alterum > z | 7 et 8 sexies *και* > z | 7 *ιεβουσσαιον* m | 7 *και τον αμορραιον* mt ante *και* ultimum 8 | 7 *αμοραιον* r | 7 *γεργεσσαιον* m, *γερσαιον* t | 7/8 *και τον ευαιον* > mt | 8 *και τον αρουκαιον* > mt | 8 *αργγαιον* loco *αρουκαιον* z | 8 *ασσεναιον* mt, *ασεναιον* z | 8 *και* tertium > az | 9 *σαμαρειον* E, in margine additur *αι* | 9 *αμαθει* r. idem in commentario *Τουτων την γην ελαβον οι ισραηλιται κατα τα προφητευθεντα υπο νωε. αμαθει αφ ου αμαθ η νυν υπο μακεδονων προσαγορευομενη επιφανεια. αρουδαιος δε αραδον. αρουκαιον αρκην την εν τω λιβανω. σιδαν αφ ου σιδωνιοι. σαμαραιος τους χαναακ υιους αφ ου σαμαρεια η νυν ἐν πᾶ* [scr *νεαπολις*]. cf Hieronymi quaestiones in Genesin a me editas

τοῦτο διεσπάρησαν αἱ φυλαὶ τῶν Χαναναίων. [19]καὶ ἐγένετο τὰ ὅρια τῶν Χαναναίων ἀπὸ Σιδῶνος ἕως ἐλθεῖν εἰς Γεραρὰ καὶ Γάζαν, ἕως ἐλθεῖν ἕως Σοδόμων καὶ Γομόρρας, Ἀδαμὰ καὶ Σεβωὶμ ἕως Δασά. [20]οὗτοι υἱοὶ Χὰμ ἐν ταῖς φυλαῖς αὐτῶν, κατὰ γλώσσας αὐτῶν, ἐν ταῖς χώραις αὐτῶν καὶ ἐν τοῖς ἔθνεσιν αὐτῶν. [21]καὶ τῷ Σὴμ ἐγεννήθη καὶ αὐτῷ πατρὶ πάντων τῶν υἱῶν Ἕβερ, ἀδελφῷ Ἰάφεθ τοῦ μείζονος. [22]υἱοὶ Σήμ· Ἐλὰμ καὶ Ἀσσοὺρ καὶ Ἀρφαξὰδ καὶ Λοὺδ καὶ Ἀρὰμ καὶ Καινᾶν. [23]καὶ υἱοὶ Ἀράμ· Οὔζ καὶ Οὔλ καὶ Γατὲρ καὶ Μοσόχ. [24]καὶ Ἀρφαξὰδ ἐγέννησε τὸν Καινᾶν, καὶ Καινᾶν ἐγέννησε τὸν Σαλά, Σαλὰ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἕβερ. [25]καὶ τῷ Εβερ ἐγεννήθησαν δύο υἱοί· ὄνομα τῷ ἑνὶ Φαλέγ, ὅτι ἐν

1 *ταυτα* Ecmt | 1 *εγενοντο* AEamt | 2 *των* > A | 2 *χαναναιον* E^1, sed E^2 correxit | 2 *ελθειν* Aabz, *εισελθειν* Ecmrt | 3 *ελθειν* Aabcmtz, *εισελθειν* E, > r | 3 *εως* alterum > Ecmrtz | 3 ante *αδαμα* + *και* r | 4 *σεβωειμ* Ecmrt, *σεβονιειν* z | 4 *δασα* Aaby, *λασα* Ecmrt, *λασαν* z | 4 ante *υιοι* + *οι* Ecmt | 5 loco *κατα γλωσσας* m *και εν ταις γλωσσαις*, t *και γλωσσαις* | 5 ante *γλωσσας* + *τας* E | 6 *σημ* Aabcmrtz, *σηθ* E | 6 *εγενηθη* Ar | 7 *εβορ* E, *ἄβερ* a | 7 *αδελφου* r | 7 *τω μειζονι* z | 8 *αιλαμ* Ac [hoc editori futuro reponendum erit], *αιλαδ* E, *αιλειμ* mt | 8 *ασουρ* Ec | 8 *και* secundum tertium quartum > z | 8 *αρα*, post quod rasura octo literarum capax, in qua media manu secunda *μων* scriptum, ut nunc *αραμων* legatur A. *ἄρδ* loco *αραμ* z | 8 in commentario r *αιλαμ αφ ου αιλυμαιοι περσων οι αρχαιοι. ασσουρ αφ ου ασσυριοι. αρφαξαδ αφ ου χαλδαιοι. αραμ αφ ου συροι: κατω μεντοι* [Genes 22, 21] *και τον καμουηλ πατερα συρων. λουδ αφ ου λυδοι. εβερ αφ ου τους ιουδαιους εβραιους εκαλουν* | 9 *και καιναν* > A | 9 *και* primum > t | 9 *κεναμ* r, *αι* supra uersum manu prima, nunc atramento recentiori [non eo, quo Crusius omnia conspurcauit] instauratum | 9 *και* secundum > E | 9 *οι* + ante *υιοι* r | 9 *ουζ* b, *ουξ* z, *ως* AE, *ῶς* ay, *ὤς* c, *ὧς* m, *ὡς* r, *ώς* t. in margine r *ώς και οὐλ κτίζει την δαμασκον και την τραχωνιτιν* | 9 *και* tertium quartum quintum > z | 9 *ιουλ* mt, *ιεουλ* z | 9 *γαθερ* AEcmrtz | 10 *εγεννησεν* AEt [t^2 = b] | 10 utroque loco *καιναμ* A | 10 *τον καιναμ και* A in rasura manu secunda | 10 loco *και καιναν* cmt *καιναν δε* | 10/11 *τον καιναν και καιναν εγεννησε* > r. sed idem in margine *γυνη καιναν μελχα θυγατηρ μαδαι υιου ιαφεθ. γυνη σαλα μωαχα θυγατηρ χεεδαμ πατραδελφου αυτου. γυνη εβερ αζουρα θυγατηρ νεβρωδ. εβερ εστιν αφ ου αβρααμ και εβραιοι. γυνη φαλεχ δυμνα θυγατηρ σεννααρ* | 11 utroque loco *εγεννησεν* AEt [t^2 = b] | 11 *σαλας δε* c, *και σαλα* z | 11 *εγεννησε* alterum > z | 11 *ἄβερ* a | 12 *ἄβερ* a | 12 *φαλεκ* AEacmtz, *φαλεχ* r, qui in margine *μερισμος*

ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ διεμερίσθη ἡ γῆ, καὶ ὄνομα τῷ ἀδελφῷ αὐ-
τοῦ Ἰεκτάν. 26 Ἰεκτὰν δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλμωδὰδ καὶ Σαλὲθ
καὶ τὸν Σαρμὼθ καὶ Ἰαρὰχ 27 καὶ Ὀδορρὰ καὶ Αἰβὴλ καὶ
Δεκλὰ 28 καὶ Εὐὰλ καὶ Ἀβιμαὲλ καὶ Σαβὰ 29 καὶ Οὐφεὶρ
καὶ Εὐειλὰ καὶ Ἰωβάβ. πάντες οὗτοι υἱοὶ Ἰεκτάν. 30 καὶ
ἐγένετο ἡ κατοίκησις αὐτῶν ἀπὸ Μασσῆ ἕως ἐλθεῖν εἰς Σα-
φηρὰ ὄρος ἀνατολῶν. 31 οὗτοι υἱοὶ Σὴμ ἐν ταῖς φυλαῖς αὐ-
τῶν, κατὰ γλώσσας αὐτῶν, ἐν ταῖς χώραις αὐτῶν καὶ ἐν τοῖς
ἔθνεσιν αὐτῶν. 32 αὗται αἱ φυλαὶ υἱῶν Νῶε κατὰ γενέσεις
αὐτῶν, κατὰ ἔθνη αὐτῶν· ἀπὸ τούτων διεσπάρησαν νῆσοι
11 τῶν ἐθνῶν ἐπὶ τῆς γῆς μετὰ τὸν κατακλυσμόν. 1 καὶ ἦν
πᾶσα ἡ γῆ χεῖλος ἕν, καὶ φωνὴ μία πᾶσι. 2 καὶ ἐγένετο ἐν
τῷ κινῆσαι αὐτοὺς ἀπὸ ἀνατολῶν εὗρον πεδίον ἐν γῇ Σεναὰρ
καὶ κατῴκησαν ἐκεῖ. 3 καὶ εἶπεν ἄνθρωπος τῷ πλησίον αὐ-
τοῦ Δεῦτε πλινθεύσωμεν πλίνθους καὶ ὀπτήσωμεν αὐτὰς

1 *οναμα* c | 2 alterum *εκταν* z | 2 *εγεννησεν* AE | 2 *ελμωδαμ* E, *ιελμοζαδ* c, *ελιωδαμ* z | 2 *και σαλεθ* aby, *και τον σαλεφ* AEcmr, *και τον σαφελ* t, *τον σαλεφ* z | 3 et 4 *και* nouies > z | 3 *τον* E[a], *των* E[1], > tz | 3 *σαρμωθ* aby, *ασαρμωθ* A, *α* priori manu prima supra uersum scripto: *ασαρμωθ* mrt, *σαλμων* E, *ασαραμωθ* c, *ασαραωθ* z | 3 *ιαραδ* A, *τον ιαρεδ* E, *ἱεραχ* ct, *ἱεράχ* m, *ιεραχαμ* z | 3 *τον οδορραμ* c, *δορρα* mt, *οδωρα* z | 3 *και αιβηλ* > E | 3 *αιζηλ* Acr, *ιαζηλ* mt, *ιεζεηλ* z | 4 *και ευαλ* > AEay, *και γεβαλ* c, *και τον γεβαλ* mt, *και τον γιβαλ* r, *ιαβαλ* z | 4 *αβιμεηλ* Aamty, *αβιμελεηλ* E, *τον αβιμεηλ* cr, *αβιαμμεηλ* z | 4 *σαβευ* Ar [Crusius putidissimum animal in r rescripsit *σαβει*], *ααβαυ* E, *σωβευ* ay, *σαβαν* cmt, *σαβεμ* z | 4 *ουφερ* r, *ουφηρ* z | 5 *και* prius > z | 5 *ευιλα* Er, *τον ευειλατ* c, *ευιλατ* mtz | 5 *ιωβαδ* E, *ιωαβαβ* r, *ιωβαμ* z. *ουκουν ο ιωβ το ονομα των ηροπατορων* [recte Crusius *προπατ.*] *ειχεν απο του σημ και του εβερ και του εκλεκτου γενους. ου μην του χαναан. ευγενης των αφ ηλιου ανατολων* | 5 ante *υιοι* + *οι* r | 5 *εκταν* z | 6 *η κατοικησεις* A, *η κατωκησις* z | 6 *αυτω* r | 6 *μασσηε* A, *μανασση* E. ad *μασση* r *χωρα της ινδικης ουτω καλουμενη* | 6 *ελθειν* > c | 6/7 *σωφηρα* AEcmrtz | 7 *ορους* c | 7 ante *υιοι* + *οι* A | 7 *υιοι* > r | 7 *σημ* Eabcmrt, *σηθ* A, *σεμ* z | 9 post *αυται* + *δε* t | 9 ante *υιων* + *των* mtz | 9 *συγγενειας* c loco *γενεσεις*, *συγγενειαν* r | 10 *κατα εθνη αυτων* > E | 10 ante *εθνη* + *τα* Amtz | 11/12 *και πασα η γη ην* r | 12 *πασι* abcmtz, *πασιν* AE, *παντων* r | 12/13 *εγενετο μετα το* [in *τω* mutatum?] *κινησαι* m | 13 *παιδιον* A | 13 ante *γη* + *τη* r | 13 *σεννααρ* AEcmt. ad *σεναар* r adscr *οδοντων εκτιναγμος*. sed idem pagina sequenti *σενναар πολις και πεδιον της βαβυλωνος* | 14 *ειπαν* r | 14/15 *αυτου* > AEmtz | 15 *πληνθευσωμεν πληνθους* mz | 15 *πλινθος* c | 15 *αυτα* E

πυρί. καὶ ἐγένετο αὐτοῖς ἡ πλίνθος εἰς λίθον, καὶ ἄσφαλτος ἦν αὐτοῖς ὁ πηλός. [4]καὶ εἶπαν Δεῦτε οἰκοδομήσωμεν ἑαυτοῖς πόλιν καὶ πύργον, οὗ ἔσται ἡ κεφαλὴ ἕως τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ποιήσωμεν ἑαυτοῖς ὄνομα πρὸ τοῦ διασπαρῆναι ἡμᾶς ἐπὶ προσώπου πάσης τῆς γῆς. [5]καὶ κατέβη κύριος ἰδεῖν τὴν πόλιν καὶ τὸν πύργον, ὃν ᾠκοδόμησαν οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων. [6]καὶ εἶπε κύριος Ἰδοὺ γένος ἓν καὶ χεῖλος ἓν πάντων, καὶ τοῦτο ἤρξαντο ποιῆσαι, καὶ νῦν οὐκ ἐκλείψει ἀπ᾽ αὐτῶν πάντα, ὅσα ἂν ἐπιθῶνται ποιεῖν. [7]δεῦτε καὶ καταβάντες συγχέωμεν αὐτῶν ἐκεῖ τὴν γλῶσσαν, ἵνα μὴ ἀκούσωσιν ἕκαστος τὴν φωνὴν τοῦ πλησίον. [8]καὶ διέσπειρεν αὐτοὺς κύριος ἐκεῖθεν ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς, καὶ ἐπαύσαντο οἰκοδομοῦντες τὴν πόλιν καὶ τὸν πύργον. [9]διὰ τοῦτο ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτῆς Σύγχυσις, ὅτι ἐκεῖ συνέχεε κύριος τὰ χείλη πά-

1 *πλιθος* a | 1 *λιθους* m | 1/2 in commentario r *Ο συρος και ο εβρεος φησιν και ασβεστος ην αυτοις ο πηλος ο και πιθανον* [·] *ασφαλτος γαρ εις οικοδομην αχρηστος.* in margine b „schol *ο συρος και ο εβραιος ασβεστον φασιν. και την ασφαλτον τινες των διδασκαλων ασβεστον εφασαν ειναι, αγνοουντες ως εικος τας εν τη ασσυριᾳ πηγας.* Diodorus *ασφαλτος εις οικοδομην αχρηστος, ασβεστος δε επιτηδειοτατη*" | 2 *αυτοις ην* z | 2 *και ειπαν* > E | 2 *ειπον* crz | 2 post *δευτε* + *και* ay | 2 *ωκοδομησωμεν* z | 2/3 *αυτοις* ay | 3 *εσται η κεφαλη* bcz, *η κεφαλη εσται* AEmrty, *κεφαλη εσται* a | 4 *ποιησωμεν εαυτοις* abcmrtz, *ποιησομεν εαυτων* A, *ποιησωμεν εαυτων* E | 4 *ημας* > A [adfuit, si recte intellego Tischendorfium, teste Grabio in D] Ear | 5 *επι* AEabmrtz, *απο* c | 5 *προσωπον* m | 5 post *κυριος* + *ο θεος* cz | 6 *ωικοδομησα* r^1 [correctum prima manu] | 7 *ειπεν* AEmrt [t^2 = b] | 7 post *κυριος* + *ο θεος* mt | 7 *απαντων* c : *παντων* > E, qui eius loco *και φωνη μια πασιν* habet | 8 *ηρξατο* A, prima manu correctum | 8 *και* AEbcmrtz, *τα* ay | 8 *εκλιψει* A, *'κλείψει* a | 8 *απ* bcmtz, *εξ* AD [teste Grabio] Eary | 9 *αν* > m | 9 *επιθενται* c | 9 *ποιειν* Eabcmrtz, *ποιησαι* A. schol in margine b ad *οσα ... ποιειν* adscribit *οθεν εννοηθησονται* | 9 *και* > z | 10 *αυτων εκει* bcmtz, *εκει αυτων* AE, *αυτων* ante *ινα* D [teste Grabio] ary | 10 *εκει την* > c | 10 *τας γλωσσας* ay | 10 *ακουση* z | 11 *την φωνην* > E: *της φωνης* cmt | 11 post *πλησιον* + *αυτου* D [teste Grabio] Er | 11 *εσπειρεν* a, *διεσπειρε* cz | 11 *κυριος αυτους* cr, *κυριος ο θεος αυτους* z | 11 post *κυριος* + *ο θεος* Ez | 12 post *επι* + *το* ay | 12 *επαυσαν* z | 12/2 quae inter *και* 12 et *γης* 40, 2 media sunt, > E | 14 *αυτης* abcmrz, *αυτου* A | 14 *συγχησις* c | 14 *εκει* > z | 14 *συνεχεεν* Art [t^2 = b] | 14 post *κυριος* + *ο θεος* D [teste Grabio] rz

σης τῆς γῆς, καὶ ἐκεῖθεν διέσπειρεν αὐτοὺς κύριος ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς. 10 καὶ αὗται αἱ γενέσεις Σήμ. καὶ ἦν Σὴμ υἱὸς ἑκατὸν ἐτῶν, ὅτε ἐγέννησε τὸν Ἀρφαξάδ, δευτέρου ἔτους μετὰ τὸν κατακλυσμόν. 11 καὶ ἔζησε Σὴμ μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Ἀρφαξὰδ ἔτη πεντακόσια, καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας, καὶ ἀπέθανε. 12 καὶ ἔζησεν Ἀρφαξὰδ ἑκατὸν τριακονταπέντε ἔτη καὶ ἐγέννησε τὸν Καινᾶν. 13 καὶ ἔζησεν Ἀρφαξὰδ μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Καινᾶν ἔτη τετρακόσια, καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας, καὶ ἀπέθανε. καὶ ἔζησε Καινᾶν ἑκατὸν καὶ τριάκοντα ἔτη καὶ ἐγέννησε τὸν Σαλά. καὶ ἔζησε Καινᾶν μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Σαλὰ ἔτη τριακόσια τριάκοντα, καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας, καὶ ἀπέθανε. 14 καὶ ἔζησε Σαλὰ ἑκατὸν τριάκοντα ἔτη καὶ ἐγέννησε τὸν Ἔβερ. 15 καὶ ἔζησε Σαλὰ μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Ἔβερ τριακόσια τριάκοντα ἔτη, καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς

1 ante *κυριος* + *ο* c: post *κυριος* + *ο θεος* AD [teste Grabio] rtz | 2 *και* prius > r | 2 *και ην* > AD [teste Grabio] Emrtz | 2/3 loco *και ην σημ* c *σημ δε ην* | 3 *υιος* > ay | 3 *εκατον ετων* Eabcmrt, *ρ ετων* z, *ετων εκατον* A | 3 *εγεννησεν* AErt [t² = b] | 4 *εζησεν* AErt [t² = b] | 5 *αυτον* AEbcmrt, *αὐτῷ* ay^semper^, > z | 5 *ετη πεντακοσια* bc, *ετη φ* z, *πεντακοσια ετη* AD [teste Grabio] Emrt, *πεντε και τριακοντα και τριακοσια ετη* ay | 6 *απεθανεν* AEcmrt [t² = b] | 6 *αρφαξαδ εζησεν* r | 7 *ετη εκατον τριακοντα* D [teste Grabio, superest nunc *τη εκατον τριακον*], *πεντε και τριακοντα ετη* E, qui in margine ante *ετη* inserit *και εκατον*, *ετη εκατον τριακονταπεντε* c, *πεντε και τριακοντα και εκατον ετη* mt, *πεντε και τριακοντα ετη και ρ* r, *ετη ρλε* z | 7 *εγεννησεν* AD [superest *εν*] Er | 7 *σαλα* loco *καιναν* r | 8 *αὐτῷ* a, > z | 8 *σαλα* loco *καιναν* r | 8 *ετη* > r | 8/9 *ετη υλ* z | 8/9 *τετρακοσια* Abc, *τριακοσια* Eamrty: de D non constat, quum nil supersit nisi *ακοσια* | 8/9 post *τετρακοσια* + *τριακοντα* AD [superest *τριάκον*] Eacm [supra uersum prima manu praemittitur *και*] y, *και τριακοντα ετη* + r, + *και τριακοντα* t | 9 *απεθανεν* AEcrt [t² = b]. post hoc uocabulum ⁜ E: desunt quae inter *και* primum 10 et commatis decimi tertii finem leguntur | 10 *εζησεν* ADr | 10 *ετη εκατον τριακοντα* D [teste Grabio] ct, *ετη ρλ* m, *ετη ρλθ* rz | 10 *και* secundum > A | 10 *εγεννησεν* ADr, *εγεννησαι* t | 11 *εζησεν* ADr | 11 *αυτον* AEbcmrt, *αὐτῷ* a, > z | 12 *ετη υλ* rz | 13 *απεθανεν* Acmrt [t² = b] | 13 *εζησεν* AE²r, *εζη* E¹ | 13 *ετη εκατον τριακοντα* D [GR] c, *τριακοντα και εκατον ετη* Emt, *ετη λ και ρ* r, *ετη ρλ* z | 14 *εγεννησεν* AEr | 14 *εζησεν* AEr | 14/15 *αυτον* > z, *αὐτῷ* a | 15 *ετη τριακοσια τριακοντα* D [GR] c, *ετη τετρακοσια πεντηκοντα* E, *ετη τριακοσια πεντηκοντα* mt, *τ και λ ετη* r, *ετη τλ* z | 15/1 *και εγεννησεν υιους και θυγατερας* > c

καὶ θυγατέρας, καὶ ἀπέθανε. [16]καὶ ἔζησεν Ἔβερ ἑκατὸν τριακοντατέσσαρα ἔτη καὶ ἐγέννησε τὸν Φαλέγ. [17]καὶ ἔζησεν Ἔβερ μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Φαλὲγ ἔτη διακόσια ἑβδομήκοντα, καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας, καὶ ἀπέθανε. [18]καὶ ἔζησε Φαλὲγ τριάκοντα καὶ ἑκατὸν ἔτη καὶ ἐγέννησε τὸν Ῥαγαῦ. [19]καὶ ἔζησε Φαλὲγ μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Ῥαγαῦ ἐννέα καὶ διακόσια ἔτη, καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας, καὶ ἀπέθανε. [20]καὶ ἔζησε Ῥαγαῦ ἑκατὸν τριάκοντα καὶ δύο ἔτη καὶ ἐγέννησε τὸν Σερούχ. [21]καὶ ἔζησε Ῥαγαῦ μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Σεροὺχ διακόσια ἑπτὰ ἔτη, καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας, καὶ ἀπέθανε. [22]καὶ ἔζησε Σεροὺχ ἑκατὸν τριάκοντα ἔτη καὶ ἐγέννησε τὸν Ναχώρ. [23]καὶ ἔζησε Σεροὺχ μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Ναχὼρ ἔτη δια-

1 *απεθανεν* ADEcrt [t² = b] | 1/2 *ετη εκατον τριακοντα τεσσερα*, si Tischendorfii uerba recte interpretor, D [GB]. *ετη εκατον τριακοντατεσσαρα* c, *τεσσαρα και τριακοντα ετη και εκατον* E, *τεσσαρακοντα και εκατον ετη* m, *δ και λ ετη και ρ* r, *τεσσαρα και τριακοντα και εκατον ετη* t, *ετη ρλδ* z | 2 *τριακοντατεσσερα* A | 2 *εγεννησεν* ADErt [t² = b] | 2 *φαλεγ* brz, *φαλεκ* AD [GB] Eacmt | 3 *αυτον* > z, *αὐτῷ* a | 3 *φαλεγ* brz, *φαλκ* A, *ε* paruulo inter *λ* et *κ* adposito. *φαλεκ* DEacmt | 3/4 *ετη διακοσια εβδομηκοντα* b, *ετη τριακοσια εβδομηκοντα* Aacy, *εβδομηκοντα και διακοσια ετη* Emt, *θ και σ ετη* r, *ετη σθ* z. habet *διακοσια* D [superest *διακο*] | 4 *απεθανεν* ADEcrt [t² = b] | 5 *εζησεν* AEr | 5 *φαλεγ* brz, *φαλεκ* AEacmt | 5 *τριακοντα και εκατον ετη* Eabmt, *εκατον τριακοντα ετη* A, *ετη εκατον τριακοντα τεσσαρα* c, *λδ και ρ ετη* r, *ετη ρλδ* z | 5 *εγεννησεν* AErt [t² = b] | 6 *ραγαβ·* z | 6 *εζησεν* AErz | 6 *φαλεγ* brz, *φαλεκ* AEacmt | 6 *αυτον* > z, *αὐτῷ* a | 7 *ραγαβ* z | 7 *εννεα και διακοσια ετη* Eab, *θ και σ ετη* r, *διακοσια εννεα ετη* A, *ετη διακοσια εννεα* c, *οκτω και διακοσια ετη* mt, *ετη σθ* z | 8 *απεθανεν* AEcrt | 8 *εζησεν* AEr | 8 *ραγαβ* z | 8/9 *εκατον τριακοντα δυο ετη* A, *δυο και τριακοντα και εκατον ετη* Emt, *ετη εκατον τριακονταδυο* c, *β και λ ετη και ρ* r, *ετη ρλβ* z | 9 *εγεννησεν* AEr | 9 in margine r *γυνη ραγαυ ωρα θυγατηρ ὂυρ υιου χεζα* | 9 *εζησεν* AEr | 9 *ραγαβ* z | 10 *γεννησε* t | 10 *αυτον* > z, *αὐτῷ* a | 10 *διακοσια επτα ετη* Aab, *επτα και διακοσια ετη* Emt, *ετη διακοσια επτα* c, *ζ και σ* [omisso *ετη*] r, *ετη σζ* z | 11 *και απεθανε* > z | 11 *απεθανεν* AEcrt [t² = b] | 11 *εζησεν* AEr | 12 integer uersus > E | 12 *ετη εκατον τριακοντα* c, *λ και ρ ετη* mr, *τριακοντα και εκατον ετη* t, *ετη ρλ* z | 12 *εγεννησεν* Ar | 12 *αχωρ* z | 12 in margine r *γυνη σερουχ μελχα θυγατηρ χαβερ πατραδελφου αυτου* | 13 *εζησεν* Art [t² = b], > E | 13 *αυτον* > z, *αὐτῷ* a | 13 *τον* > r | 13 *αχωρ* z | 13/1 *διακοσια ετη* Emt, *σ ετη* r, *ετη σ* z

κόσια, καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας, καὶ ἀπέθανε. [24]καὶ ἔζησε Ναχὼρ ἔτη ἑκατὸν ἑβδομηκονταεννέα καὶ ἐγέννησε τὸν Θάρρα. [25]καὶ ἔζησε Ναχὼρ μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Θάρρα ἔτη ἑκατὸν εἰκοσιπέντε, καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας, καὶ ἀπέθανε. [26]καὶ ἔζησε Θάρρα ἑβδομήκοντα ἔτη καὶ ἐγέννησε τὸν Ἄβραμ καὶ τὸν Ναχὼρ καὶ τὸν Ἀρράν. [27]αὗται δὲ αἱ γενέσεις Θάρρα. Θάρρα ἐγέννησε τὸν Ἄβραμ καὶ τὸν Ναχὼρ καὶ τὸν Ἀρράν, καὶ Ἀρράν ἐγέννησε τὸν Λώτ. [28]καὶ ἀπέθανεν Ἀρρὰν ἐνώπιον Θάρρα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐν τῇ γῇ ᾗ ἐγεννήθη, ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Χαλδαίων. [29]καὶ ἔλαβον Ἄβραμ καὶ Ναχὼρ ἑαυτοῖς γυναῖκας· ὄνομα τῇ γυναικὶ Ἄβραμ Σάρα, καὶ ὄνομα τῇ γυναικὶ Ναχὼρ Μελχά, θυγάτηρ Ἀρράν, καὶ πατὴρ Μελχὰ καὶ πατὴρ Ἰεσχά. [30]καὶ ἦν Σάρα στεῖρα καὶ οὐκ ἐτεκνοποίει. [31]καὶ ἔλαβε Θάρρα τὸν

1 *και απεθανε* > z | 1 *απεθανεν* AEcrt [t^2 = b] | 2 *εζησεν* AErt [t^2 = b] z | 2 *ἀχωρ* z | 2 *ετη εκατον εβδομηκονταεννεα* bc, *ετη εβδομηκοντα εννεα* Aa, *εννεα και εβδομηκοντα ετη* Emt, *θ και ο ετη* r, *ετη οθ* z | 2/3 *εγεννησεν* AEr | 2/3 in margine r *γυνη ναχωρ ιεσθα θυγατηρ νεσθα του χαλδαιου* | 3 *θαρα* AEcr^1 [r^2 = b] z | 3 *εζησεν* AErt [t^2 = b]. z cum nomine coniunctum *ἔζησεναχὼρ* habet, ut certi nihil inde concluseris | 3/4 *αυτον* > z, *αὐτῷ* a | 4 *θαρα* AEcr [r^2 = b] z | 4 *ετη εκατον εικοσιπεντε* bc, *ετη κβ* z, *ετη εκατον εικοσιεννεα* Aa, *εννεα και εικοσι και εκατον ετη* Et, *εννεα και εικοσιν και ρ ετη* m, *β και κ και ρ ετη* r [sed *κ και ρ ετη* prima manu in rasura] | 5 *απεθανεν* AEcrt [t^2 = b] | 5 *εζησεν* AErt [t^2 = b] | 5 *θαρα* AEc [hoc loco primitus *θαρρα* r] z | 5/6 *ετη εβδομηκοντα* c, *εδομηκοντα ετη* m, *ο ετη* r, *ετη ο* z | 6 *εγεννησεν* AEr | 6 *αβρααμ* r^1, radendo correctum. in margine addit r *πατηρ μετεωρος η περατης* | 6 *και* medium > z | 6 *ἀχὼρ* z | 7 *αραν* cz, *αρραμ* mt [t^2 = b] | 7/8 quae inter *αυται* 7 et *αρραν* 8 media, > z | 7 *δε* > cr | 7 utroque loco *θαρρα* A^1, *θαρα* A^2c | 7 post *θαρρα* alterum + *δε* A | 7/8 quae inter *θαρρα* alterum 7 et *αρραν* prius 8 media sunt, > E | 7 *εγεννησεν* Ar | 8 utroque loco *αραν* c, *αρραμ* mt [t^2 = b], altero loco *αραν* z | 8 *και* tertium > c | 8 *εγεννησεν* AErt [t^2 = b] | 9 *αρρα* A, *αραν* cz, *αρραμ* mt [t^2 = b] | 9 hoc loco A *θαρρα*, > E, *θαρα* cz | 10 *αυτου* > a | 10 *εν τη γη η εγεννηθη* > z | 10 ante *ᾗ* + *εν* r | 11 *ελαβεν* D [GR] Er | 11 *αβρααμ* E | 11 hoc loco *ναχωρ* z | 12 *σαρρα* at | 12 in margine r *σαρα θυγατηρ ην του αρραν. αδελφη της μελχας και του λωτ. ως ιστορει ιωσηπος* | 12 *ναχωρ μελαχαν* z | 13 *αραν* cz, hoc loco *αρραν* Dmt | 13 in margine r *μελχα βασιλεια: ιεσχα σκηνη*. hoc loco etiam z *μελχα* | 14 *σαρρα* Et | 14 *ετεκτοποιει* z | 14 *ελαβεν* AEr | 14 *θαρα* AEcz | 14 *τον* > z

Ἄβραμ υἱὸν αὐτοῦ καὶ τὸν Λὼτ υἱὸν Ἀρράν, υἱὸν τοῦ υἱοῦ
αὐτοῦ, καὶ τὴν Σάραν τὴν νύμφην αὐτοῦ, γυναῖκα Ἄβραμ
τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, καὶ ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐκ τῆς χώρας τῶν Χαλ-
δαίων πορευθῆναι εἰς γῆν Χαναάν· καὶ ἦλθον ἕως Χαρράν,
καὶ κατῴκησεν ἐκεῖ. [32] καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι Θάρρα
ἐν γῇ Χαρρὰν διακόσια πέντε ἔτη. καὶ ἀπέθανε Θάρρα ἐν
Χαρράν. [1] καὶ εἶπε κύριος τῷ Ἄβραμ Ἔξελθε ἐκ τῆς γῆς 12
σου καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου καὶ ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρός
σου, καὶ δεῦρο εἰς τὴν γῆν, ἣν ἄν σοι δείξω. [2] καὶ ποιήσω
σε εἰς ἔθνος μέγα καὶ εὐλογήσω σε καὶ μεγαλυνῶ τὸ ὄνομά
σου, καὶ ἔσῃ εὐλογημένος· [3] καὶ εὐλογήσω τοὺς εὐλογοῦντάς
σε, καὶ τοὺς καταρωμένους σε καταράσομαι· καὶ ἐνευλογη-
θήσονται ἐν σοὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς. [4] καὶ ἐπορεύθη
Ἄβραμ καθάπερ ἐλάλησεν αὐτῷ κύριος, καὶ ᾤχετο μετ' αὐ-
τοῦ Λώτ· Ἄβραμ δὲ ἦν ἐτῶν ἑβδομηκονταπέντε ὅτε ἐξῆλ-

1 ante *υιον* primum + *τον* A | 1 D [GR] ad *αβραμ* + *και τον ναχωρ*, ita re uera mrtz | 1 *υιους αυτου* rz [mt = b] | 1 *αραν* c, *αραμ* m, in quo prima manu super uersum *ρ* alterum additum est. *αρραμ* t, *αρραν* t[2] | 1 *τον* loco *του* r | 1/2 *υιον αρραν υιον του υιου αυτου* > z | 2 *την* prius > z | 2 *σαρα* E, *σαρραν* art, *σαρρα* m | 2/3 *γυναικα αβραμ του υιου αυτου* > z, qui eorum loco *και παντα τα υπαρχοντα αυτων* habet | 2 *γυναικαν* D [GR] | 2 post *γυναικα* + *δε* r | 2 *αβραμ* > A | 3 *της* > z | 4 *πορευεσθαι* D [GR: superest *νεσθαι*] | 4 ante *γην* + *την* Aam, *την* omisso *γην* r [z = b] | 4 *χαναaν* AEbcmt, *των χαναναιων* arz | 4 *ηλθεν* AD [GR: superest *εν* ante *εως*] Eamrt | 4 *χαραν* cz. in margine r *χαρραν τρωγλαι η βαρυμμος η επιγνωσις* | 5 *ωκησαν* c | 5 *πασαι* > AD [GR] Ec | 5 *θαρρα* D, *θαρα* AEcz | 6 *γη* > ADEamrtz | 6 *χαραν* c, *χαρρα* r [z hoc loco = b] | 6 *διακοσια πεντε ετη* Ab, *ετη πεντε* omisso *διακοσια* r, *ετη διακοσια πεντε* D [teste Grabio] c. quem recte haec testatum esse inde constat quod *τε και απεθα* uel nunc superest. *πεντε και διακοσια ετη* Et, *ε και σ ετη* m, *ετη σε* [sic] z | 6 *απεθανεν* AErt [t[2] = b] | 6/7 *θαρρα εν χαρραν* > z | 6 *θαρα* AEcz | 7 *χαραν* c | 7 *ειπεν* AErt [t[2] = b] | 7 post *κυριος* + *ο θεος* z | 7 *τω* AEabcrtz, *προς* m | 8 *συγγενιας* E | 9 *και δευρο* > AD [GR] | 9 *την* > amyz | 9 *αν* Aabcmrtz, *εαν* E | 9 *διξω* A | 10 post *μεγα* + *και πολυ* z | 11 *ευλογημενος* abcr [prima manu in margine] z, *ευλογητος* AD [GR] Emr [in orationis serie] t | 12 *καταρουμενους* D [GR] | 12/13 *ενευλογηθησονται* DEabmrtz, *ευλογηθησονται* Ac | 13 *αι* in D correctum ex *α* | 14 *καθα* ct | 14 *ενετειλατο* mt loco *ελαλησεν* | 14 ante *κυριος* + *ο* m[2] | 14 post *κυριος* + *ο θεος* z | 14/15 *μετα του* D [GR] | 15 *ετων εβδομηκονταπεντε* ADabc, *ετων πεντε και εβδομηκοντα* r, *ετων οε* z, *πεντε και εβδομηκοντα ετων* Emt | 15 in commentario r *απο*

θεν ἐκ Χαῤῥάν. 5 καὶ ἔλαβεν Ἄβραμ Σάραν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ τὸν Λὼτ υἱὸν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ καὶ πάντα τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν, ὅσα ἐκτήσαντο, καὶ πᾶσαν ψυχὴν, ἣν ἐκτήσαντο ἐκ Χαῤῥάν, καὶ ἐξήλθοσαν πορευθῆναι εἰς γῆν Χαναάν. 6 καὶ διώδευσεν Ἄβραμ τὴν γῆν εἰς τὸ μῆκος αὐτῆς ἕως τοῦ τόπου Συχὲμ ἐπὶ τὴν δρῦν τὴν ὑψηλήν· οἱ δὲ Χαναναῖοι τότε κατῴκουν τὴν γῆν. 7 καὶ ὤφθη κύριος τῷ Ἄβραμ καὶ εἶπεν αὐτῷ Τῷ σπέρματί σου δώσω τὴν γῆν ταύτην· καὶ ᾠκοδόμησεν ἐκεῖ Ἄβραμ θυσιαστήριον κυρίῳ τῷ ὀφθέντι αὐτῷ. 8 καὶ ἀπέστη ἐκεῖθεν εἰς τὸ ὄρος κατὰ ἀνατολὰς Βαιθήλ, καὶ ἔστησεν ἐκεῖ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ ἐν Βαιθὴλ κατὰ θάλασσαν καὶ Ἀγγαὶ κατὰ ἀνατολάς· καὶ ᾠκοδόμησεν ἐκεῖ θυσιαστήριον τῷ κυρίῳ καὶ ἐπεκαλέσατο ἐπὶ τῷ ὀνόματι κυρίου. 9 καὶ ἀπῆρεν Ἄβραμ καὶ πορευθεὶς ἐστρατοπέδευσεν ἐν τῇ ἐρήμῳ. 10 καὶ ἐγένετο λιμὸς ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ κατέβη Ἄβραμ εἰς Αἴγυπτον παροικῆσαι ἐκεῖ, ὅτι ἐνίσχυσεν ὁ λιμὸς

του κατακλυσμου εως του εβδομηκοστου πεμπτου ετους αβρααμ ετη ͵αρξ et in margine + ως ειναι απο αδαμ ετη γνβ

1 χαραν cz | 1 post αβραμ + την AD [GR] Emt | 1 σαρα A (contra D, si Grabio fides, σαραν: σαραν etiam E): σαρα m, σαῤῥαν rt | 1 την > AD [GR] Emt | 2 τον > mrz | 2 ante υιον + τον z | 2 αυτου > r | 3 αυτω m | 3 et 3/4 εκτησατο m | 3 post εκτησαντο + εν χαῤῥαν r, + εν χαραν z | 3/4 και πασαν ψυχην ην εκτησαντο εκ χαῤῥαν > z | 4 εν χαραν c, εν χαῤῥαν mt, > r | 4 εξηλθεν D [GR] Er, εξηλθε c, εξηλθον mtz | 4/5 post χανααν + και ηλθον εις γην χανααν Amt, + και ηλθεν εις γην χανααν D [GR]: uel nunc ααν ante και διωδευ superest. + και εισηλθον εις την [την > y] γην χανααν ay | 5 διωδευσαν z?? | 5 την γην > Aa | 5 εις το μηκος αυτης > D [GR] cr | 6 ad συχεμ r ms adscr ωμιασις | 6 „schol της δρυος μαμβρη“ b | 6 επι Aabcmrtz, εις E (idem loco την sequentis τ̄) | 6 υψιλην z | 6/7 ad χαναναιοι r ms adscr προσκυνουντες ανομιαν η ητοιμασμενοι ταπεινωσει | 8 το σπερματι m | 9 αβραμ > rz | 9 ante κυριω + τω cmtz | 10 post αυτω rasura unius literae capax A | 10 ανεστη r. „Aquila μετηρεν“ b | 10 κατ z | 10/11 βεθηλ rz. r ms βεθηλ οικος θεου | 11 εστησε c | 11 εκει > c | 11 εν > D [GR] rz | 11 βεθηλ rz | 11/12 „schol απο δυσμων. απο θαλασσης“ b | 12 θαλασσα r | 12 και αγγαι > ay | 12 αγγε c. in margine r αγγαι εορταζων η εορται η εορτασμος | 12 κατ A | 13 επεκαλεσατο το ονομα E | 14 post κυριου quindecim literae radendo deletae in A. post κυριου + τω οφθεντι αυτω ay | 14 απειρεν m | 14 πορευθης r[1], recentius correctum | 14 εστρατοπαιδευσεν mtz | 15 εν τη ερημω] „Aquila νοτονδε, Symmachus εις νοτον“ b | 15 post λιμος + μεγας z | 16 βραμ A[1] | 16 ενισχυεν b ms c, ισχυσεν z. „Aquila εβαρυνεν“ b

ἐπὶ τῆς γῆς. 11 ἐγένετο δέ, ἡνίκα ἤγγισεν Ἄβραμ εἰσελθεῖν
εἰς Αἴγυπτον, εἶπεν Ἄβραμ Σάρᾳ τῇ γυναικὶ Γινώσκω ἐγὼ
ὅτι γυνὴ εὐπρόσωπος εἶ· 12 ἔσται οὖν ὡς ἂν ἴδωσί σε οἱ
Αἰγύπτιοι, ἐροῦσιν ὅτι γυνὴ αὐτοῦ ἐστὶν αὐτή, καὶ ἀπο-
κτενοῦσί με, σὲ δὲ περιποιήσονται. 13 εἰπὸν οὖν ὅτι Ἀδελφὴ
αὐτοῦ εἰμί, ὅπως ἂν εὖ μοι γένηται διὰ σέ, καὶ ζήσεται ἡ
ψυχή μου ἕνεκεν σοῦ. 14 ἐγένετο δέ, ἡνίκα εἰςῆλθεν Ἄβραμ εἰς
Αἴγυπτον, ἰδόντες οἱ Αἰγύπτιοι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ὅτι καλὴ
ἦν σφόδρα. 15 καὶ [ε]ἶδον αὐτὴν οἱ ἄρχοντες Φαραὼ καὶ ἐπῄ-
νεσαν αὐτὴν πρὸς Φαραὼ καὶ εἰσήγαγον αὐτὴν εἰς τὸν οἶκον
Φαραώ, 16 καὶ τῷ Ἄβραμ εὖ ἐχρήσαντο δι᾽ αὐτήν, καὶ ἐγέ-
νοντο αὐτῷ πρόβατα καὶ μόσχοι καὶ ὄνοι καὶ παῖδες καὶ παι-
δίσκαι καὶ ἡμίονοι καὶ κάμηλοι. 17 καὶ ἤτασεν ὁ θεὸς τὸν
Φαραὼ ἐτασμοῖς μεγάλοις καὶ πονηροῖς καὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ
περὶ Σάρας τῆς γυναικὸς Ἄβραμ. 18 καλέσας δὲ Φαραὼ τὸν
Ἄβραμ εἶπεν Τί τοῦτο ἐποίησάς μοι ὅτι οὐκ ἀπήγγειλάς
μοι ὅτι γυνή σου ἐστίν; 19 ἵνα τί εἶπας ὅτι ἀδελφή μου
ἐστίν; καὶ ἔλαβον αὐτὴν ἐμαυτῷ γυναῖκα. καὶ νῦν ἰδοὺ ἡ

1/2 quae inter *εγενετο* 1 et *αιγυπτον* 2 media sunt, > r | 1 *ηγγεισεν* A | 2 ante *ειπεν* + *και* r | 2 *σαρρα* t | 2 post *γυναικι* + *αυτου* AEacmrtz, idem + D [GR] „recentiori manu quasi custos" | 2 *γινωσκων* z | 3 post *ει* + *συ* rz | 3 *ως αν* AEabcmt, *εαν* r, *ως εαν* z | 3 *ιδωσιν* Amrt [t² = b], *ειδωσιν* E | 4 *α* uocis *αιγυπτιοι* in rasura A | 4 *αιρουσιν* E | 4 *οτη* r | 4 *γυγη* E, quod erratum Tischendorfii uidetur, literis uulgaribus codicem describentis et plagulas a nescio quo correctas non inspicientis | 4 *εστιν* > Emrt | 4 *αὔτη* amtz, *ἄυτη* c, *ἀύτη* r | 4/5 *αποκτενουσιν* Art [t² = b], *αποκτεινουσιν* E, *αποκτεινουσι* m | 5 *ἑιπὲ* c, *εἰπὲ* z | 6 *ειμη* E | 7 *ενεκα* c | 7 *εγενετο δε* > z | 7 *ηνικα* > E | 7 *ηλθεν* z | 8 ante *οι* + *ουν* E | 8 *αι* uocis *αιγυπτιοι* A in rasura | 8 *την γυναικα αυτου* > z | 8 *αυτου* > Ecmrt | 9 *ιδον* AEabz, *ειδον* cr, *ιδοντες* mt | 9 *και* alterum > mtz | 10 *προς φαραω και εισηγαγον αυτην* > r | 10/11 *και εισηγαγον αυτην εις τον οικον φαραω* > E | 10 *εις τον οικον* bcmt, *προς τον οικον* z, *προς* A, neutrum horum ay | 11/12 *εγενετο* mrt | 12 *και* tertium > AEamt | 12 *αι* uocis *παιδες* in rasura A manu secunda | 12/13 *πεδισκαι* r | 13 *σ* syllabarum *δισκαι* A ante uersum fortasse manu secunda | 13 *και* primum > AEamt | 13 *ηπασε* cmt² [t = b] | 13 *ο θεος* Aabz, *κυριος* Ecmt, *κυριος ο θεος* r | 13/14 *τωι φαραω* t | 15 *σαρρας* rt | 16 *ειπε* c | 16 post *ειπεν* + *αυτω* Emrz, + *αυτωι* t | 16 *μοι* > r | 17 *εστι* c | 17 ante *ινα* + *και* c | 17 *οτι* alterum > Et | 17 *μου* AEabcmrt, *σου* z | 18 *εστι* ctz |

γυνή σου ἐναντί σου· λαβὼν ἀπότρεχε. [20]καὶ ἐνετείλατο Φα-
ραὼ ἀνδράσι περὶ Ἄβραμ συμπροπέμψαι αὐτὸν καὶ τὴν γυ-
13 ναῖκα αὐτοῦ καὶ πάντα, ὅσα ἦν αὐτῷ. [1]ἀνέβη δὲ Ἄβραμ ἐξ
Αἰγύπτου αὐτὸς καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ καὶ πάντα τὰ αὐτοῦ καὶ
Λὼτ μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν ἔρημον. [2]Ἄβραμ δὲ ἦν πλούσιος
σφόδρα κτήνεσι καὶ ἀργυρίῳ καὶ χρυσίῳ. [3]καὶ ἐπορεύθη,
ὅθεν ἦλθεν, εἰς τὴν ἔρημον ἕως Βαιθήλ, ἕως τοῦ τόπου, οὗ
ἦν ἡ σκηνὴ αὐτοῦ τὸ πρότερον, ἀνὰ μέσον Βαιθὴλ καὶ ἀνὰ
μέσον Ἀγγαί, [4]εἰς τὸν τόπον τοῦ θυσιαστηρίου οὗ ἐποίησεν
ἐκεῖ τὴν ἀρχήν· καὶ ἐπεκαλέσατο ἐκεῖ Ἄβραμ τὸ ὄνομα τοῦ
κυρίου. [5]καὶ Λὼτ τῷ συμπορευομένῳ μετὰ Ἄβραμ ἦν πρό-
βατα καὶ βόες καὶ σκηναί. [6]καὶ οὐκ ἐχώρει αὐτοὺς ἡ γῆ κα-
τοικεῖν ἅμα, ὅτι ἦν τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν πολλά· καὶ οὐκ
ἐχώρει αὐτοὺς ἡ γῆ κατοικεῖν ἅμα. [7]καὶ ἐγένετο μάχη ἀνὰ
μέσον τῶν ποιμένων τῶν κτηνῶν τοῦ Ἄβραμ καὶ ἀνὰ μέσον
τῶν ποιμένων τῶν κτηνῶν τοῦ Λώτ· οἱ δὲ Χαναναῖοι καὶ
οἱ Φερεζαῖοι τότε κατῴκουν τὴν γῆν. [8]εἶπε δὲ Ἄβραμ τῷ
Λὼτ Μὴ ἔστω μάχη ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ, καὶ ἀνὰ μέσον

18 post *εμαυτῳ* + *εις* Aam [in quo ante *εις* rasura quatuor literarum capax] rtz

1 *εναντιον* AEcmtz, *ενωπιον* r | 1 ante *λαβων* + *και* a | 1/2 *φαραω ανδρασι* r post *αβραμ* 2 | 2 *ανδρασιν* AE | 2 *συνπροπεμψαι* AE, *προπεμψαι* m, *συμπροπεμψας* r | 2 *αυτω* z | 3 post *αυτῳ* + *και λωτ μετ αυτου* AEacmrtyz | 4 *αυτος* > E | 4 *και παντα τα αυτου* > m | 4/5 *και λωτ μετ αυτου* > a [non y] | 6 ante *κτηνεσι* + *εν* c | 6 *κτηνεσιν* AE | 7 *εξηλθεν* c | 7 *βεθηλ* rz | 8 post *προτερον* + *και* E | 8 *ανα μεσον βαιθηλ και* > r | 8 *βεθηλ* z | 9 *αγγε* c | 9 *εως του τοπου* r | 10 *αρχην* Ebcmrtz, *σκηνην* Aay | 10 *επεκαλεσεν* Er, *επεκαλει* z | 10 *εκει* alterum > c | 10 *αβραμ* > z | 10 *τῳ ονοματι* ay | 10 *του* > AEacmrtyz | 11 post *κυριου* + *του θεου* mrtz | 11 *τῳ* > z | 11 *συνπορευομενω* E | 12 post *βοες* + *και κτηνη* E [uide sequentia] | 12 *σκηναι* Ebmt, *κτηνη* Aacryz. „*και βοες και σκηναι*] ita LL UU. in aliis est *βοες και κτηνη*. prior lectio reperitur apud Ambrosium, posterior apud Philonem" b | 13 *ην* > c | 13/14 *και ουκ εχωρει αυτους η γη κατοικειν αμα* > Er | 14 *εχωρει αυτους η γη* aby, *εδυναντο* A, *ηδυναντο* cmtz | 14 *εγενοντο μαχαι* z | 15 priori loco *μεσων* z | 15 *ποιμαινων* At | 15 *του* > z | 15 *ανα μεσον* > z | 15/16 quae inter *αβραμ* 15 et *του* 16 media, > t | 16 *ποιμαινων* A | 16 *των κτηνων* > c | 16 *του* > z | 17 *φερεζεοι* m | 17 *ειπεν* AErt [t² = b] | 18 *εμου και σου* Aabcmrt, *ημων* z | 18 *και σου* > D teste Grabio | 18 *ανα μεσον* alterum > z

τῶν ποιμένων μοῦ καὶ ἀνὰ μέσον τῶν ποιμένων σοῦ, ὅτι ἄνθρωποι ἀδελφοί ἐσμεν ἡμεῖς. [9] *οὐκ ἰδοὺ πᾶσα ἡ γῆ ἐναντίον σου ἐστί; διαχωρίσθητι ἀπ' ἐμοῦ. εἰ σὺ εἰς ἀριστερά, ἐγὼ εἰς δεξιά· εἰ δὲ σὺ εἰς δεξιά, ἐγὼ εἰς ἀριστερά.* [10] *καὶ ἐπάρας Λὼτ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ἐπεῖδε πᾶσαν τὴν περίχωρον τοῦ Ἰορδάνου ὅτι πᾶσα ἦν ποτιζομένη πρὸ τοῦ καταστρέψαι τὸν θεὸν Σόδομα καὶ Γόμορρα ὡς ὁ παράδεισος τοῦ θεοῦ καὶ ὡς ἡ γῆ Αἰγύπτου, ἕως ἐλθεῖν εἰς Ζόγορα.* [11] *καὶ ἐξελέξατο ἑαυτῷ Λὼτ πᾶσαν τὴν περίχωρον τοῦ Ἰορδάνου, καὶ ἀπῆρε Λὼτ ἀπὸ ἀνατολῶν· καὶ διεχωρίσθησαν ἕκαστος ἀπὸ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ.* [12] *Ἄβραμ δὲ κατῴκησεν ἐν γῇ Χαναάν, Λὼτ δὲ κατῴκησεν ἐν πόλει τῶν περιχώρων καὶ ἐσκήνωσεν ἐν Σοδόμοις.* [13] *οἱ δὲ ἄνθρωποι οἱ ἐν Σοδόμοις πονηροὶ καὶ ἁμαρτωλοὶ ἐναντίον τοῦ θεοῦ σφόδρα.* [14] *ὁ δὲ θεὸς εἶπε τῷ Ἄβραμ μετὰ τὸ διαχωρισθῆναι τὸν Λὼτ ἀπ' αὐτοῦ Ἀνάβλεψον τοῖς ὀφθαλμοῖς σου καὶ ἴδε ἀπὸ τοῦ*

1 utroque loco *ποιμαινων* A, priori *ποιημενων* E, priori *ποιμαινων* t | 1 *μου* et *σου* locos mutant in AEay | 1 eorum loco, quae inter *μου* et *σου* media sunt, z *ημων* habet | 2 *εσμεν ημεις* bc, *ημεις εσμεν* AD [GB] Eamrtyz | 2 *ουκ* Eabcmrty, *ουχ* D [GB], *και* Az | 2 *ειδου* E | 3 *σου* > E | 3 *εστι* > A, *εστιν* Emrt [t² = b] | 3 *εις* > m | 4 post *εγω* prius + *δε* t | 4 *δε* > A¹ [prima manu super uersum additum] c | 4 post *εγω* alterum + *δε* E | 5 *λωτ* post *αυτου* ponit c | 5 *αυτου* > D [GB] | 5 *επειδε* bc, *ιδεν* A [uulgo non notatur, quum Baberus in adnotationibus eius mentionem non fecerit] DE, *ειδε* at²z, *ειδεν* mrt | 6 ad *ιορδανου* in margine r *καταβαινοντος* | 6 *πασα* > c | 6 *ποτιζομενη ην* c | 7 ad *σοδομα* in margine r *τυφλωσις η στειρωσις η εστωσα σιωπη* | 7 ad *γομορρα* pertinet quod in margine r ad *ζογορα* 8 refertur *μετρον η στασις* | 7 *παραδισος* A | 8 *θεου* AEabcmtz, *κυριου* r | 8 *και* > a [non y] | 8 *η* > E | 8 *σογορα* z | 9 *εξελεξατο* AEabcrtz, *εδεξατο* m | 9 *ἀυτῶ* z | 9 *λωτ εαυτῳ* c | 9/10 *ιορδανου* literâ erasâ ante *δ* t | 10 *απηρεν* AErt [t² = b], *απειρε* m | 10 loco *απο* E *ανθ* [error ex antigrapho antiquissimo explicandus] | 11 *απο του αδελφου* Aabcmrtz, *προς τον αδελφον αδελφον* E, sed *αδελφον* alterum expunctum est | 11 ante *αβραμ* + *και* rz | 11 *αβρααμ* a | 11 *δε* > D [GB], sed recentiori manu „suprascriptum" est. *δε* > rz | 11 *παρωκησεν* z | 11/12 *εις γην* c | 12 post *χανααν* + *εναντιον θεου* z | 12 ante *λωτ* + *και* mt | 12 *δε* > mt | 12 *παρωκησεν* z | 12 *πολει* AEabmrtz, *γη* c | 13 *ενσκηνωσεν* A [ex D superest *εσκην*] | 13 *εν* prius > E | 13/14 comma decimum tertium ita z: *εκεισε δε υπηρχον αμαρτωλοι και πονηροι σφοδρα* | 13 *οι* alterum > r | 14 *του* > r | 14/15 *δε ο θεος* post *ειπε* 15 c | 15 *θεος* Aabcmtz, *κυριος* Er | 15 *ειπεν* AErt [t² = b] | 15 *τω* AEab,

τόπου, ου νῦν σὺ εἶ, πρὸς βορρᾶν καὶ λίβα καὶ ἀνατολὰς καὶ θάλασσαν, 15ὅτι πᾶσαν τὴν γῆν, ἣν σὺ ὁρᾷς, σοὶ δώσω αὐτὴν καὶ τῷ σπέρματί σου ἕως αἰῶνος. 16καὶ ποιήσω τὸ σπέρμα σου ὡς τὴν ἄμμον τῆς γῆς· εἰ δύναταί τις ἐξαριθμῆσαι τὴν ἄμμον τῆς γῆς, καὶ τὸ σπέρμα σου ἐξαριθμηθήσεται. 17ἀναστὰς διόδευσον τὴν γῆν εἴς τε τὸ μῆκος αὐτῆς καὶ εἰς τὸ πλάτος, ὅτι σοὶ δώσω αὐτὴν καὶ τῷ σπέρματί σου εἰς τὸν αἰῶνα. 18καὶ ἀποσκηνώσας Ἄβραμ ἐλθὼν κατῴκησε παρὰ τὴν δρῦν τὴν Μαμβρῆ, ἣ ἦν ἐν Χεβρώμ· καὶ
14 *ᾠκοδόμησεν ἐκεῖ θυσιαστήριον τῷ κυρίῳ. 1ἐγένετο δὲ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῇ Ἀμαρφὰλ βασιλέως Σενναὰρ καὶ Ἀριὼχ βασιλέως Ἐλλασάρ, Χοδολλογομὸρ βασιλεὺς Ἐλάμ καὶ Θαργάλ*

τωι r, *προς* cmt | 15 *αβρααμ* a | 15 *χωρισθηναι* D teste Grabio, *διαχωρησθηναι* r | 15/16 *απ αυτου τον λωτ* E | 16 *αναβλεψας* D [GR: superest nunc *βλεψας*] Ecrz | 16 *σου* > rz | 16 *και* > D [GR] crz, habet E

1 *συ νυν* c | 1 *βορρα* D teste Grabio [superest *ρα* ante *και*] | 1 *ανατολην* c | 2 *θαλλασαν* r, *σ* altero prima manu super uersum *σ* priori inposito | 2 *πασα η γη* D teste Grabio | 2 *σοι*] *συ* t | 3 post *εως* + *του* AD [GR] Eamrtz | 4 *γης* Aabcmrtz, *θαλασσης* E | 4/5 quae inter *ει* 4 et *γης* 5 media, > E | 4/5 *αριθμησαι* z | 5/6 *αριθμηθησεται* AEz, *εξαριθμησεται* acy | 6 *διοδευον* a, *διωδευσον* cz | 6 *ις* E | 6 *τε* > mrtz | 6 *αυτης* bis scriptum A, > z | 7 *εις το* > z | 7 ad *πλατος* + *αυτης* D [GR] Emrtz | 7 *σοι*] *συ* t | 7/8 *και τῳ σπερματι σου εις τον αιωνα* > D [GR] Emrtz. ad suam scripturam b: „ita LL UU et ita legit Ambrosius. in aliis libris desunt illa *και τω σπερματι σου εις τον αιώνα*. nec Augustinus agnoscit" | 8/9 *κατωκησεν* AD [in quo superest *ν* ante *παρα την δρυν*] Er, *παρωικησε* m, *παρωκησεν* t [*ν* radendo deletum] | 9 *περι* a [y = b] | 9 *μαμβρην* AEt, *μαυρη* z. in margine r *απο ορασεως* | 9 *ηι ἦν* m, *την* z | 9 *χεβρωμ* ab, *χεβρων* ADEcmrt, *χευρων* z. in margine r *ζυγη η εταιρια*. in margine m *μαμβρη ερμηνευεται απο ορασεως*, *χεβρων δε ζυγη η εταιρια ερμηνευεται* | 10 *τῳ* > Ar | 10 ante *εγενετο* literae duae radendo deletae A | 10 *δε* > z | 11 *τη* Aabcrtz, *του* E, > m | 11 *αρμαφαλ* mz, *αμαρφαα* r. hoc uno loco compraehendo quae in margine r nominum interpretationes adnotantur. *αμαρφαα λογους πτωσεως*. *αριω ως λεων*. *ελλασαρ θεου ποιησις*. *αιλαμ παραβεβλημενη*. *θαργαλ θεου εκκλησις*. secuntur loco, ad quem referenda sunt, non indicato *κατασκοπη αναβασεως*. *εν ασεβεια*. *μετρου ονομα*. mox ad *ασταρωθ καρναιμ* adscribitur *ποιησις κατασκοπων*, ad *σαυη επαρσις*, ad *χορραιους τρωγλας η υστερουντας*, ad *σηειρ στομα ορασεως*. ad *ασασονθαμαρ*, quod r *ασασαθ θαμ* scribit, in margine ad *ασασαθ* adnotatur *αποστασιας*, ad *θαμ* uero *φοινικη*, tandem ad *σηγωρ μικρα εξοδος μαρτυριου* | 11 *σεννααρ* hoc loco etiam b cum AD [super-

βασιλεὺς ἐθνῶν, 2 ἐποίησαν πόλεμον μετὰ Βαλλὰ βασιλέως
Σοδόμων καὶ μετὰ Βαρσὰ βασιλέως Γομόρρας καὶ μετὰ Σεν-
ναὰρ βασιλέως Ἀδαμὰ καὶ μετὰ Συμοβὸρ βασιλέως Σεβωεὶμ
καὶ βασιλέως Βαλάκ· αὕτη ἐστὶ Σηγώρ. 3 πάντες οὗτοι συνε-
φώνησαν ἐπὶ τὴν φάραγγα τὴν ἁλυκήν· αὕτη ἡ θάλασσα τῶν
ἁλῶν. 4 δώδεκα ἔτη αὐτοὶ ἐδούλευσαν τῷ Χοδολλογομόρ, τῷ
δὲ τρισκαιδεκάτῳ ἔτει ἀπέστησαν. 5 ἐν δὲ τῷ τεσσαρεσκαιδε-
κάτῳ ἔτει ἦλθε Χοδολλογομὸρ καὶ οἱ βασιλεῖς μετ' αὐτοῦ,
καὶ κατέκοψαν τοὺς γίγαντας τοὺς ἐν Ἀσταρὼθ καὶ Καρναῒν
καὶ ἔθνη ἰσχυρὰ ἅμα αὐτοῖς καὶ τοὺς Ὀμμαίους τοὺς ἐν
Σαυῇ τῇ πόλει 6 καὶ τοὺς Χορραίους τοὺς ἐν τοῖς ὄρεσι

est *ννααρ*] cmrz, *σενααρ* Et | 11 *και* > ADEcmrtz | 11 *αριω* r | 11/12 *βασιλευς* AD [GB] Eacmt: de z compendio scribente dubito, licet nominatiuum indicatum credam | 12 *σελλασαρ* Az, *ελασαρ* c, *σαλλασαρ* mt. Aquila *ποντου*, Symmachus *σκυθων* — teste b | 12 ante *χοδολλογομορ* + *και ο* A, ibidem + *και* D [GB] Eamrtz | 12 *χοδολλαγομορ* D teste Grabio [superest *οδολλα*], *χοδολλογομωρ* c, *χοδολογομορ* mz | 12 *αιλαμ* AEcmrt, *σαιλαμ* D [GB] | 12 *θαργαλ* Eabcmt, *θαλγα* A, *θαλγαλ* uel *θαλγαδ* D teste Grabio, *θαλγαλ* z

1 init *βασιλεως* r | 1 *εποιησε* cz | 1 post *πολεμον* + *μεγαν* z | 1 *βαλλα* Aabc, *βαλακ* rz, *βαρα* E, *βαρλα* mt | 2 in margine m *το δε γομορρα μετρου ονομα* | 2 *μετα* alterum > AD [GB] Ecmt | 2/3 hoc loco *σενναρ* etiam Et, *σενααρ* z | 3 *σαδαμα* E | 3 *μετα* > AD [GB] Ecmrtz | 3 *συμοβορ* in A *οβορ* in rasura habet, literae unius post *ρ* ulterioris capaci. *βυμοβορ* D teste Grabio [sed superest *συμ*], *συμορ* c, *σιμορ* z | 3 *βασιλευς* z? | 3 *σεβοειμ* r, *σεβοην* z | 4 *και βασιλεως βαλακ* > z | 4 post *και* + *μετα* A | 4 *βαλα* Et, *σαλα* m [D....*κ*] | 4 *εστιν* AE | 4 *σιγορ* z | 4/5 Aquila *συνεβαλον*, Symmachus *συνηλθον* — teste b | 5 *επι* AEabcrz, *εις* mt | 5 *αλικην* cz | 5 *την αλυκην*] Aquila *των περιπεδινων*, Theodotion *των αλσων* — teste b | 5 post *αυτη* + *εστιν* E | 5 *η* > c | 6 *ιβ* z | 6 *αυτοι* > AD [GB] Eamrtz | 6 *εδουλευσαν* bcmt, *εδουλευον* AD [GB] Earz | 6 *χοδαλλογομορ* D teste Grabio, *χοδολλογομωρ* c, *χοδολογομορ* m, *χολοδογομορ* z | 6/7 *τῳ δε* ADabmrtz, *και τῳ* c | 7 *τρισκεδεκατω* A, *ιγ* z | 7 *ετει* > E | 7/8 *τεσσαρισκαιδεκατω* r, *ιδ* z | 8 *ηλθεν* AEr | 8 *χοδολλογομωρ* c, *χοδολογομορ* m, *χολοδογομορ* z | 8 post *βασιλεις* + *οι* AEamrtz | 9 *εκοψαν* z | 9 *γιγαντας*] *ραφαειμ* Aquila teste b | 9 loco *τους* alterius A *του*, > E | 9 *αστερωθ* E, *εσταρωθ* a [y = b] | 9 *και* alterum > Acmrtz, habent Eab | 9 *καρναιν* Aabcmt, *ναιν* E, *καρναιμ* r, *καρναειμ* z | 10 *ομμαιους* bmt, *ομμεους* z, *εμμαιους* c, *σομαιους* Aay, *σομ' μαιους* E, *σομμαιους* r [Crusii atramento *σ* prius deletum] | 10 *τους* alterum > Ecmrtz | 11 *σανη* c, *σαβα* z | 11 *χορδαιους* E, *χορραιους* c, *χαραιους* z | 11 *ορεσιν* AE

Σηεὶρ ἕως τῆς τερεβίνθου τῆς Φαράν, ἥ ἐστιν ἐν τῇ ἐρήμῳ.
[7] καὶ ἀναστρέψαντες ἦλθον ἐπὶ τὴν πηγὴν τῆς κρίσεως (αὕτη ἐστὶ Κάδης) καὶ κατέκοψαν πάντας τοὺς ἄρχοντας Ἀμαλὴκ καὶ τοὺς Ἀμορραίους τοὺς κατοικοῦντας ἐν Ἀσασονθαμάρ.
[8] ἐξῆλθε δὲ βασιλεὺς Σοδόμων καὶ βασιλεὺς Γομόρρας καὶ βασιλεὺς Ἀδαμὰ καὶ βασιλεὺς Σεβωεὶμ καὶ βασιλεὺς Βαλὰκ (αὕτη ἐστὶ Σηγώρ) καὶ παρετάξαντο αὐτοῖς εἰς πόλεμον ἐν τῇ κοιλάδι τῇ ἁλυκῇ
[9] πρὸς Χοδολλογομὸρ βασιλέα Ἐλὰμ καὶ Θαργὰλ βασιλέα ἐθνῶν καὶ Ἀμαρφὰλ βασιλέα Σενναὰρ καὶ Ἀριὼχ βασιλέα Ἐλλασάρ, οἱ τέσσαρες βασιλεῖς πρὸς τοὺς πέντε.
[10] ἡ δὲ κοιλὰς ἡ ἁλυκὴ φρέατα ἀσφάλτου. ἔφυγε δὲ

1 σιειρ ay, σειρ c, σιηρ z | 1 της prius > c | 1 τερεμινθου Aamt [de t certus non sum. τερεβινθου t^2, sed in angulo literae β rasura, ut primitus μ fuisse uideatur] y, τερμινθου Er. schol apud b: „δρυος. η πολις αυτη του ιωβ“. in commentario r: Αυτη νυν εστι πολις του μακαριου ιωβ επι της βοταναιας [scr Βαταναιας] ουτω καλουμεναι δυο κωμαι, απεχουσι δε αλληλων σημειοις θ μεταξυ αδωρων και αβιλης πολεως. Ορος γη εδωμ ενθα ωικησεν ησαυ εν τη γεβαληνη αφ ου και εκληθη σηειρ δια το δασυτριχον αυτου. Φοραν δε εστι πολις απο την αραβιαν [sic] επι νοτον απεχουσαν αιλιαιας προς ανατολας οδον ημερων τριων δι ης ωδευσαν οι ισραηλιται απαραντες απο σινα | 1 της alterum > z | 1 φαραμ c | 1 post ερημω desunt folia nescio quot in E | 2 ηλθοσαν A | 2 πηγην Aabcr, γην mtz | 3 εστιν Art [t^2 = b] | 3 καδδης z. ad καδης r^{ms} η παρατεινουσα πετρα [= Πέτρᾳ] πολει της αραβειας ενθα μαριαμ ετελευτησεν η αδελφη μωυσεως | 3 ante αμαληκ + του r | 4 αμμορραιους z. postea + και c | 4 ασασανθαμαρ Amt, ασασανσαμαρ z, ασανθαμαρ ay, ασασαθθαμ r | 5 εξηλθεν Art [t^2 = b] | 5 post δε + ο mt | 5 ante σοδομων prima manu super uersum + των m | 5 post και prius + ο mt | 6 βασιλευς primum et secundum > z | 6 σαβαειμ z | 6 βαλακ Aabcrz, σαλα m, βαλα t | 7 εστιν A | 7 σιγωρ z | 7 εις πολεμον > z | 7 εν Aabmrtz, επι c | 8 κυλαδι mr | 8 αλικη cz | 8 post αλυκη + εις πολεμον z | 8 χοδολλογομωρ c, χοδολογομορ mz | 8 βασιλευς z?? | 8 αιλαμ Acmt, ϊλαμ r | 9 θαλγαλ A, θαρσαλ z | 9 utroque loco βασιλευς z?? | 9 εθνων] „Symmachus σκυθων, schol παμφυλιας“ b | 9 λ uocis αμαρφαλ manu recenti in rasura A, αμαρφα z | 9 σεναар z. „schol ποντου“ b | 9 και alterum > A | 10 αριω βασιλευς r | 10 βασιλευς z?? | 10 hoc loco ελλασαρ etiam A, ελασωρ c, σελλασαρ mtz | 10 ante τεσσαρες + και c | 10 post τεσσαρες + ουτοι A | 11 κυλας z | 11 αλικη cz | 11 φρεατα bis scriptum in cmry, quod editori futuro recipiendum erit. uide Dindorfii Epiphanium III^a xvi. φρεατα semel tantum habent Aabtz | 11 εφυγεν Art [t^2 = b], εφυγον z

βασιλεὺς Σοδόμων καὶ βασιλεὺς Γομόρρας, καὶ ἐνέπεσαν
ἐκεῖ· οἱ δὲ καταλειφθέντες εἰς τὴν ὀρεινὴν ἔφυγον. [11]*ἔλα-*
βον δὲ τὴν ἵππον πᾶσαν τὴν Σοδόμων καὶ Γομόρρας καὶ
πάντα τὰ βρώματα αὐτῶν, καὶ ἀπῆλθον. [12]*ἔλαβον δὲ καὶ*
τὸν Λὼτ τὸν υἱὸν τοῦ ἀδελφοῦ Ἄβραμ καὶ τὴν ἀποσκευὴν
αὐτοῦ, καὶ ἀπῴχοντο· ἦν γὰρ κατοικῶν ἐν Σοδόμοις. [13]*πα-*
ραγενόμενος δὲ τῶν ἀνασωθέντων τις ἀπήγγειλεν Ἄβραμ τῷ
περάτῃ· αὐτὸς δὲ κατῴκει παρὰ τῇ δρυῒ τῇ Μαμβρῇ Ἀμορ-
ραίου τοῦ ἀδελφοῦ Ἐσχὼλ καὶ τοῦ ἀδελφοῦ Αὐνάν, οἳ ἦσαν
συνωμόται τοῦ Ἄβραμ. [14]*ἀκούσας δὲ Ἄβραμ ὅτι ᾐχμαλώ-*
τευται Λὼτ ὁ ἀδελφιδοῦς αὐτοῦ, ἠρίθμησε τοὺς ἰδίους οἰκο-

1 *ενεπεσον* cmrtz | 2 *ορινην* A | 2 *εφυγον εις την ορεινην* c | 2/3 *ελαβεν* A | 3 post *δε* + *την ορεινην και επρονομευσαν* a [non y], + *και την ορεινην και* z | 3 *πασαν την ιππον* rz | 3 *την* alterum > arz, *των* my | 4 *βρωματα* Abcmrty, *βρωτα* z, *υπαρχοντα* a | 5 *τον* prius > r[1] [prima manu super uersum suppletum] | 5 *τον* alterum > Ac | 5 *αβραν* A | 6 *ωιχοντο* m, *ωχοντο* t | 6 *κατασκηνων* c. „AA LL *ην γαρ κατασκηνων εν τη γη των σοδομων*“ b. c cetera = b | 7 *τις των ανασωθεντων* cmtz | 7 *ανασωθεν* A [*σ* nunc euanidum, *των* numquam adfuit]. „Symmachus *διαφυγοντων*“ b | 7 *απηγγειλε* cz | 7 ante *αβραμ* + *τω* D [GB] c [*τῳ*] z | 7/8 *τῳ περατῃ* > z | 7/8 „Aquila *περαΐτῃ*, Symmachus *τῳ εβραιῳ*. Acacius *το απο του προπατορος του αβραμ, λεγω δε του εβερ, εθνικον ονομα ερμηνευθεν ετεθη, οιον αντι του αβραμ τῳ εβραιῳ αβραμ τῳ περατῃ. εβραιος γαρ περατης ερμηνευεται.* Diodorus *περατην καλει τον αβραμ ωσανει περαν οικουντα του ιορδανου.* Origenes *περατης ερμηνευεται αβραμ, επειδη απο της χαλδαιων χωρας διαπερασας την μεσοποταμιαν ηλθεν εις τα μερη του χαναν.* schol *τουτο παρα τῳ εβραιῳ κειμενον ευρον εὑρεῖ* [= *ἑβρῖ*]. *ο δε αβρααμ απο της χαλδαιων χωρας εις την παλαιστινην ηλθεν, τον ευφρατην ποταμον διαβας*“ b. in margine m *ερμηνευεται δε και τοις περι ακυλαν εβραιος*. in commentario r nomine auctoris non nominato ea, quae b ex Origene adfert, nisi quod pro *ερμηνευεται* est *εκαλειτο*, ante *χαλδαιων* articulus additur et *του χανααν* in *των χαναναιων* mutatur. sequitur *ἢ περατης ερμηνευεται παρα τοις περι ακυλαν ο εβραιος* | 8 *παρα* bc, *εν* A [sed nunc literae euanidae], *προς* D [GB] amrtyz | 8 *μαυρη* z | 8/9 *αμορραιου* ab, *αμμωρ* c, *ο αμορις* A [*ρ* nunc euanidum] mt, *ο αμορρις* D teste Grabio, *ομορος* r [correctum a nescio quo *ὁμορὶς*] yz | 9 ante *του* prius + *δε* r | 9 *εχωλ* a, *εσχολ* mtz | 9 *του αδελφου* alterum > z | 9 *του* alterum > cr | 9 *ευναν* ay | 10 *συνομοται* Ary | 10 *τω* z | 10 *ακουσας δε* Aabcmtz, *και ακουσας* r | 10/11 *ηχμαλωτευθη* A, *ηχμαλωτισται* mtz | 11 *αδελφιδους* bcz, *αδελφος* AD [GB] amrt | 11 *ηριθμησεν* Art [t[2] = b]

γενεῖς αὐτοῦ, τριακοσίους δέκα καὶ ὀκτώ, καὶ κατεδίωξεν ὀπίσω αὐτῶν ἕως Δάν. 15 καὶ ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτοὺς τὴν νύκτα αὐτὸς καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς καὶ κατεδίωξεν αὐτοὺς ἕως Χοβά, ἥ ἐστιν ἐν ἀριστερᾷ Δαμασκοῦ. 16 καὶ ἀπέστρεψε πᾶσαν τὴν ἵππον Σοδόμων· καὶ Λὼτ τὸν ἀδελφιδοῦν αὐτοῦ ἀπέστρεψε καὶ πάντα τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ καὶ τὰς γυναῖκας καὶ τὸν λαόν. 17 ἐξῆλθε δὲ βασιλεὺς Σοδόμων εἰς συνάντησιν αὐτῷ, μετὰ τὸ ὑποστρέψαι αὐτὸν ἀπὸ τῆς κοπῆς τοῦ Χοδολλογομὸρ καὶ τῶν βασιλέων τῶν μετ' αὐτοῦ, εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ Σαβύ· τοῦτο ἦν τὸ πεδίον τῶν βασιλέων. 18 καὶ Μελχισεδὲκ βασιλεὺς Σαλὴμ ἐξήνεγκε[ν] ἄρτους καὶ οἶνον· ἦν δὲ ἱερεὺς τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου. 19 καὶ εὐλόγησε τὸν Ἄβραμ καὶ εἶπεν Εὐλογημένος Ἄβραμ τῷ θεῷ

1 *δεκα και οκτω και τριακοσιους* D teste Grabio, *οκτω και δεκα και τριακοσιους* mt, *τριακοσιους δεκα και η* r, *τιη* z | 1/9 quae inter *εδιωξεν* uocis *κατεδιωξεν* 1 et *των* prius 9 media sunt [his inclusis], perierunt in A | 1/2 *και κατεδιωξεν οπισω αυτων εως δαν* > a [non y] | 2 *οπισω αυτων* > c | 2 ad *δαν* r ^mg^ *χρισις* | 2 *επεσεν* r | 3 post *αυτου* + *μετ αυτου* z | 3/4 *και κατεδιωξεν αυτους* > z | 3/4 *εδιωξεν* D teste Grabio. in margine m *καὶ ἐξεδί* [sic] prima manu. *εξεδιωξεν* rt | 4 *αυτους* > cmt | 4 *χωβαλ* D [GR] mt, *σοβα* a, *χοβαλ* crz | 4 *εν* > z | 4 *αριστα* z | 5 *απεστρεψεν* rt [t² = b] | 5 ante *λωτ* + *τον* c | 6 *αδελφον* D [GR] amrt | 6 *απεστρεψε* > rz, *απεστρεψεν* t [t² = b] | 6 *παντα* > cr | 6 *αυτου* alterum > mt | 6 post *αυτου* alterum + *απεστρεψεν* r | 7 *εξηλθεν* mrt¹ | 7 post *δε* + ο z | 8 ante *εις* + *και βασιλευς γομορρας* c | 8 *συναντησην* r | 8 *αυτω* Aabmrt, *αυτου* c, > z | 8 *αποστρεψαι* cz, *αναστρεψαι* mrt | 8 *αυτον* > c | 9 *της σκοπης* D teste Grabio | 9 *χοδαλλογομορ* D teste Grabio, *χοδολλογομωρ* c, *χοδολογομορ* mtz. in margine r *επιγνωσις ἐκστασις* | 10 *του σαβυ* b, *του σαβη* ay, *την σαυην* A, *την σαυη* D [GR] cmrt, *την σαβη* z | 10 *το* > cz | 10 *ε* uocis *πεδιον* in rasura ab „emendatore quodam antiquo“ A, procul dubio *παιδιον* fuerat. *παιδιον* tz | 10 *των* > AD [GR] cmtz, *του* r | 11 *βασιλεων* D [GR] ab, *βασιλεως* A, uerum *ς* ab „emendatore quodam antiquo“ in rasura, *βασιλεως μελχισεδεκ* c [qui mox nihilominus habet *και μελχισεδεκ*], *βασιλεως* mrtz | 11 ad *βασιλευς σαλημ* in margine r *βασιλευς δικαιος η δικαιοσυνης* | 11 *εξηνεγκεν* Aacmrtz, quod recepi contra b, cuius *εξηνεγκε* ferri non potest | 11 post *εξηνεγκεν* suum + *αυτω* c | 11/12 *αρτον* t | 12 *του* alterum > a | 13 *ηυλογησεν* A [ex D superest *σεν*], *ευλογησεν* crt [t² = b]. b in margine „*ευλογησεν* [sic!] *τον αβραμ*] ita UU LL. in aliis est *ευλογησεν αυτον μελχισεδεχ*“ | 13 *τον αβραμ* ADabmrtz, *αυτον μελχισεδεκ* c | 13 ante *τω* + *παρα* mt

τῷ ὑψίστῳ, ὃς ἔκτισε τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν· [20]καὶ εὐλο-
γητὸς ὁ θεὸς ὁ ὕψιστος, ὃς παρέδωκε τοὺς ἐχθρούς σου
ὑποχειρίους σοι. καὶ ἔδωκεν αὐτῷ Ἄβραμ δεκάτην ἀπὸ πάν-
των. [21]εἶπε δὲ βασιλεὺς Σοδόμων πρὸς Ἄβραμ Δός μοι
τοὺς ἄνδρας, τὴν δὲ ἵππον λάβε σεαυτῷ. [22]εἶπε δὲ Ἄβραμ
πρὸς τὸν βασιλέα Σοδόμων Ἐκτενῶ τὴν χεῖρά μου πρὸς κύριον
τὸν θεὸν τὸν ὕψιστον, ὃς ἔκτισε τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν,
[23]εἰ ἀπὸ σπαρτίου ἕως σφυρωτῆρος ὑποδήματος λήψομαι
ἀπὸ πάντων τῶν σῶν, ἵνα μὴ εἴπῃς ὅτι Ἐγὼ ἐπλούτισα τὸν
Ἄβραμ. [24]πλὴν ὧν ἔφαγον οἱ νεανίσκοι καὶ τῆς μερίδος
τῶν ἀνδρῶν τῶν συμπορευθέντων μετ' ἐμοῦ, Ἐσχώλ, Αὐνάν,
Μαμβρῆ· οὗτοι λήψονται μερίδα. [1]μετὰ δὲ τὰ ῥήματα ταῦτα 15
ἐγενήθη ῥῆμα κυρίου πρὸς Ἄβραμ ἐν ὁράματι λέγων Μὴ
φοβοῦ, Ἄβραμ· ἐγὼ ὑπερασπίζω σου· ὁ μισθός σου πολὺς
ἔσται σφόδρα. [2]λέγει δὲ Ἄβραμ Δέσποτα κύριε, τί μοι
δώσεις; ἐγὼ δὲ ἀπολύομαι ἄτεκνος· ὁ δὲ υἱὸς Μασὲκ τῆς

1 *υψηστω* t | 1 *εκτισεν* Ar | 1/2 *ευλογημενος* mtz | 2 ante *ο θεος* + *κυριος* c | 2 *υψηστος* t | 2 *παρεδωκεν* Art [t^{2} = b], *εδωκεν* ut uidetur D teste Grabio [superest *κεν*] | 2 *εχθρυς* a | 3 *υπο χειρας* mt | 3 *σου* cz | 3 *αυτω* ante *απο* mt | 3 *αβραμ* > ADarz | 3 *δεκατας* mt | 4 *ειπεν* Art [t^{2} = b] | 4 ante *βασιλευς* + *ο* D [GR] c | 4 *σοδωμον* r^{1}, nunc *ω* radendo in *ο* mutatum, *ο* alterum non correctum | 4 *αβρααμ* m | 5 *τους ανδρας*] Aquila *την ψυχην*, Symmachus *τας ψυχας* — teste b | 5 *σεαυτω*] *μετα σεαυτου* r | 5 *ειπεν* Art [t^{2} = b] | 6 *τον* > AD [GR] mrtz | 6 *κυριον* > AD [GR] cmrtz | 7 *εκτισεν* AD [superest *εν*] r | 8 *σπαρτιου*] Aquila *ραμματος*, Symmachus *νηματος* — teste b. in margine r *ακ ῥάματος. συ νηματος* | 8 *σφαιρωτηρος* A [*σ* prius „manus prima uel antiqua“ super uersum scripsit], *σφερωτηρος* D [GR] c. *σφαιρωτηρος* mt. *φαιρωτηρος* r, sed manus prima literae *φ* super uersum *σ* praefixit. *σφαιροτηρος* z. in margine r *ιμαντος* et mox *ιμαντα τινες ερμηνευουσιν αυτου το υποδημα*. „schol *σφυρωτηρα δε τον ιμαντα του υποδηματος*“ b | 8 *υποδηματος* > z | 8 *λημψομαι* AD [GR] | 9 *πανπων* b errore typographi | 9 *επλουτησα* cmt, *πεπλουτικα* r, *πεπλουτηκα* z [D = b] | 11 *εισχωλ* A, *εσχολ* mtz. *εσχωλ* post *αυναν* r, qui ad *αυναν* adscribit *βοτρυς*, ad *εσχωλ* uero *ψευδος* | 11 *αυναν* Aabmrtz, *ανερ* c | 12 *μαμβρι* t, *μαυρι* z | 12 *λημψονται* AD [GR] | 12 post *μεριδα* + *αυτων* mrt | 13 *εγενετο* mt | 13 post *οραματι* + *της νυκτος* amtz | 13 *λεγον* mt, *λεγων* ante *εν οραματι* z | 14 *φο* a [sic] | 14/54, 8 quae inter *λυς* uocis *πολυς* 14 et *σου* 54, 8 media sunt [his syllabis inclusis], perierunt in A | 15 *κυριε* > cmtz | 16 *δε* alterum > z | 16 *μασεχ* ay | 16/1 „Aquila *ο υιος του ποτιζοντος οικιαν μου*. Theodotio *και*

οἰκογενοῦς μου, οὗτος Δαμασκὸς Ἐλιέζερ. 3 καὶ εἶπεν Ἄβραμ Ἐπειδὴ ἐμοὶ οὐκ ἔδωκας σπέρμα, ὁ δὲ οἰκογενής μου κληρονομήσει με. 4 καὶ εὐθὺς φωνὴ κυρίου ἐγένετο πρὸς αὐτὸν λέγουσα Οὐ κληρονομήσει σε οὗτος, ἀλλ' ὃς ἐξελεύσεται ἐκ σοῦ, οὗτος κληρονομήσει σε. 5 ἐξήγαγε δὲ αὐτὸν ἔξω καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἀνάβλεψον δὴ εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἀρίθμησον τοὺς ἀστέρας, εἰ δυνήσῃ ἐξαριθμῆσαι αὐτούς. καὶ εἶπεν Οὕτως ἔσται τὸ σπέρμα σου. 6 καὶ ἐπίστευσεν Ἄβραμ τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. 7 εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν Ἐγὼ ὁ θεὸς ὁ ἐξαγαγών σε ἐκ χώρας Χαλδαίων, ὥστε δοῦναί σοι τὴν γῆν ταύτην κληρονομῆσαι. 8 εἶπε δὲ Δέσποτα κύριε, κατὰ τί γνώσομαι ὅτι κληρονομήσω αὐτήν; 9 εἶπε δὲ αὐτῷ Λάβε μοι δάμαλιν τριετίζουσαν καὶ αἶγα τριετίζουσαν καὶ κριὸν τριετίζοντα καὶ τρυγόνα καὶ περιστεράν. 10 ἔλαβε δὲ αὐτῷ πάντα ταῦτα, καὶ διεῖλεν αὐτὰ μέσα, καὶ ἔθηκεν αὐτὰ ἀντιπρόσωπα ἀλλήλοις· τὰ δὲ ὄρνεα οὐ διεῖλε. 11 κατέβη δὲ ὄρνεα ἐπὶ τὰ σώματα, ἐπὶ τὰ διχοτομήματα αὐτῶν· καὶ

ο υιος του επι της οικιας μου. schol ο δε συγγενης του οικου μου" b. in margine r ad μασεκ adscribitur εκ φιληατος [scr φιληματος]

1 οικονογενους z | 1 δαμασκος] αιματος φιλημα r^{mg} | 1 ελιεζερ] ο θεος μου βοηθος μου. βοηθεια in margine r et in commentario Η εβραια δαμασκηνος λεγει οθεν ην αυτω η μητηρ· τινες δε τουτον φασιν ειναι τον οικετην τον πιστον αβρααμ τον επι της οικιας αυτου | 1/2 και ειπεν αβραμ > z | 2 σπερμα abmrtz, τεκνον c | 2 δε > z | 3 κυριου abr, θεου cmt, > z | 4 λεγων D [GR] c | 4 ἄλλος a loco αλλ ος | 5 ουτος κληρονομησει σε > m | 5 εξηγαγεν mrt [t^2 = b] | 6 αυτω abcmrtz, προς αυτον D teste Grabio | 6 δη > crz | 7 δυνηση abcmt, δυνησει z, δυνη D teste Grabio, δυνασαι r | 7 και ειπεν > mt | 7 post ειπεν + αυτω rz | 8 ante ουτως + και z | 8 το] τῶ z | 8 και > c | 8 επιστευσε c, qui + δε | 9 ειπεν Amrt [t^2 = b] | 9/10 προς αυτον abcmrtz, αυτω A | 10 post εγω + ειμι rz | 10 χωρας Aabcmtz, χειρος r | 11 post κληρονομησαι + αυτην D [GR] rz | 11 ειπεν Amrt [t^2 = b] | 11 post δε + αυτω z | 12 post κυριε + θεε c | 12 ειπεν Art [t^2 = b] | 12 ante οτι + τουτο z | 13 αιγαν t^1, ν radendo deletum. αιγαν z | 14 κρειον D teste Grabio | 14 και secundum > z | 14 τρυγωνα z | 14 ελαβεν Ar, και ελαβεν c | 15 δε > c | 15 αυτω Aabcmrtz, εαυτω D teste Grabio | 15 ταυτα παντα mrtz | 15 μεσον mtz | 16 αντι προσωπον z | 16 διειλεν Art [t^2 = b] | 17 post δε + τα c | 17 „ita LL UU. in aliis est επι τα σωματα τα διχοτομηθεντα" b | 17 επι alterum > AD [GR] arz, και c

συνεκάθισεν αὐτοῖς Ἄβραμ. [12] περὶ δὲ ἡλίου δυσμὰς ἔκστασις ἐπέπεσε τῷ Ἄβραμ, καὶ ἰδοὺ φόβος σκοτεινὸς μέγας ἐπιπίπτει αὐτῷ. [13] καὶ ἐρρέθη πρὸς Ἄβραμ Γινώσκων γνώσῃ ὅτι πάροικον ἔσται τὸ σπέρμα σου ἐν γῇ οὐκ ἰδίᾳ, καὶ δουλώσουσιν αὐτοὺς καὶ κακώσουσιν αὐτοὺς καὶ ταπεινώσουσιν αὐτοὺς τετρακόσια ἔτη. [14] τὸ δὲ ἔθνος, ᾧ ἐὰν δουλεύσωσι, κρινῶ ἐγώ· μετὰ δὲ ταῦτα ἐξελεύσονται ὧδε μετὰ ἀποσκευῆς πολλῆς. [15] σὺ δὲ ἀπελεύσῃ πρὸς τοὺς πατέρας σου ἐν εἰρήνῃ, τραφεὶς ἐν γήρᾳ καλῷ. [16] τετάρτῃ δὲ γενεᾷ ἀποστραφήσονται ὧδε· οὔπω γὰρ ἀναπεπλήρωνται αἱ ἁμαρτίαι τῶν Ἀμορραίων ἕως τοῦ νῦν. [17] ἐπεὶ δὲ ὁ ἥλιος ἐγένετο πρὸς δυσμάς, φλὸξ ἐγένετο· καὶ ἰδοὺ κλίβανος καπνιζόμενος καὶ λαμπάδες πυρός, αἳ διῆλθον ἀνὰ μέσον τῶν διχοτομημάτων τούτων. [18] ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ διέθετο κύριος τῷ Ἄβραμ διαθήκην λέγων Τῷ

1 *συνεκαθεισεν* A, *συνεκαθησεν* mr. „Aquila *απεσοβησεν*“ b. in margine r *απεσοβησεν*, nomine interpretis non indicato | 1/2 *εκστασεις* A. „Symmachus *καρος*“ b. r^{mg} *ἀκυ κόρσος· συ κάρος* | 2 *επεπεσεν* At [t^2 = b] | 2 *φοβος* Aabmrtz, *γνοφος* c | 2 *σκοτινος* A, *σκοτεινος* post *μεγας* z | 2 *μεγας* > c | 3 *εμπιπτει* m | 3 *ερρηθη* mt | 3 *αβραν* A, *αυτον* z | 3 *γνωσει* z^1, *η* prima manu super uersum | 4 *οτη* r | 4/5 *και κακωσουσιν αυτο και δουλωσουσιν αυτους* A | 4/5 *δουλευσουσιν* m | 5 *κακωσουσι* cz | 5 *αυτους* alterum > cz | 6 *αυτους* > c | 6 *ετη τετρακοσια* c, *ετη υ* z | 6 *το δε* Aabrz, *και το* cmt | 6 *ω* Aabcrtz, *ο* m | 6 *εαν* Aabmrtz, *αν* c | 6 *δουλευσωσιν* Ar | 7 *εγω κρινω* r | 7 post *εγω* + *λεγει κυριος* c | 7 *ωδε* > ay | 8 *απελευση* Aabmtz, *πορευση* cr | 8 *πατερας* in rasura m | 8/9 „AA LL *πατερας σου μετ ειρηνης τραφεις εν γηρᾳ καλῳ*. AA *πατερας σου τραφεις εν ειρηνῃ εν γηρᾳ καλῳ*. schol *εν πολιᾳ αγαθῃ*. omnes LL UU *τραφεις*. nusquam *ταφεις*“ b | 8/9 *τραφεις εν ειρηνῃ* D [GR] ay | 8 *εν ειρηνῃ* D [GR] ab, *μετ ειρηνης* Acmrtz | 9 *ταφεις* c contra Aabmtz, *τραφης* r | 9 *γηρει* ex A notari solet, uerum codex hoc loco lacer amplius spatium habet, quam ut literae abscissae creditae *εν γηρ* ei implendo sufficiant. ...*ει* A, *γηρει* Dmtyz | 9 quae inter *γενεᾳ* 9 et *κεδμωναιους* 56, 3 [his inclusis] media sunt, perierunt in A | 9 *γενεα δε τεταρτη* r | 9 *αποσφησονται* r, MCrusius *ρα* [sic] inter *σ* et *φ* posuit | 10 *οὕτω* z | 10 *αναπεπληροντε* t, *αναπληρωσονται* z | 11 *επειδη* rz | 11 *δε ηδη εγενετο ο ηλιος προς* c, *δε εγενετο ηλιος προς* mt, *δε εγενετο ο ηλιος προς* z | 11 *εγεινετο ο ηλιος προς δυσμαις* D teste Grabio [superest *ιος προς δυ*], *εγενετο ο ηλιος προς δυσμαις* r | 12 ante *λαμπαδες* + *ηλθον* c | 13 *αἳ*] *και* rz | 13 *διηλθεν* r | 13/14 *εν τῃ ημερᾳ εκεινῃ* abcmrtz, *εκει* D teste Grabio | 14 *κυριος* abcmrt, *ο θεος* D [GR], *κυριος ο θεος* z | 14 *διαθηκην* > a [non y], ante *τῳ αβραμ* ponit c | 14 *λεγων* > r

σπέρματί σου δώσω τὴν γῆν ταύτην, ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ
Αἰγύπτου ἕως τοῦ ποταμοῦ τοῦ μεγάλου Εὐφράτου· 19 τοὺς
Κεναίους καὶ τοὺς Κενεζαίους καὶ τοὺς Κεδμωναίους 20 καὶ
τοὺς Χετταίους καὶ τοὺς Φερεζαίους καὶ τοὺς Ῥαφαεὶν καὶ
τοὺς Ἀμορραίους καὶ τοὺς Χαναναίους καὶ τοὺς Εὐαίους καὶ
16 τοὺς Γεργεσαίους καὶ τοὺς Ἰεβουσαίους. 1 Σάρα δὲ ἡ γυνὴ
Ἄβραμ οὐκ ἔτικτεν αὐτῷ· ἦν δὲ αὐτῇ παιδίσκη Αἰγυπτία,
ᾗ ὄνομα Ἄγαρ. 2 εἶπε δὲ Σάρα πρὸς Ἄβραμ Ἰδοὺ συνέκλεισέ
με κύριος τοῦ μὴ τίκτειν· εἴσελθε οὖν πρὸς τὴν παιδίσκην
μου, ἵνα τεκνοποιήσωμαι ἐξ αὐτῆς. ὑπήκουσε δὲ Ἄβραμ τῆς
φωνῆς Σάρας. 3 καὶ λαβοῦσα Σάρα ἡ γυνὴ Ἄβραμ Ἄγαρ τὴν
αἰγυπτίαν τὴν ἑαυτῆς παιδίσκην, μετὰ δέκα ἔτη τοῦ οἰκῆσαι
Ἄβραμ ἐν γῇ Χανάαν, ἔδωκεν αὐτὴν τῷ Ἄβραμ ἀνδρὶ αὐτῆς

2 ante εως + και rz | 2 του μεγαλου > z | 3 κενεους ay [D κεν...], κιναιους rz | 3 τους prius > z | 3 κενεξαιους a, νεζαιους z | 3 και τους alterum > z | 3 κελμωναιους D [GR] r, κεδμοναιους z | 3 και ultimum > z | 4 > z | 4 ραφαειμ ct, ραφαιμ r | 5 αμωρραιους c, αμμορραιους z | 5 τους primum > z | 5 και τους prius > z | 5 ante χαναναιους + φαραην z | 5 και τους ευαιους > crz | 5 και tertium > mtz | 6 τους prius > z | 6 γενεσαιους a [y = b] | 6 εβουσαιους z. r lexicon „philonianum“ hoc modo excerpit κιναιους κεκτημενους. κενεζαιους κτησιν αυτων. κεδμωναιους [sic hoc loco] εμπροσθιους. χετταιους εξισταμενους. φερεζαιους διασκεδαζοντας. χαναναιους ητοιμασμενους ταπεινωσεως η ως σαλευομενους. ραφαιους οιομενους. αμορραιους λαλουμενους. γεργεσαιους παροικιαν εκβεβληκοτας. ιεβουσαιους πεπατημενους | 6 σαρρα t | 7 post παιδισκη + η r | 8 ειπεν ADrt [t² = b] | 8 σαρρα mt | 8 post αβραμ + εν γη χαναακ D [GR: superest χαναακ] tz, εν γηι χαναακ + m | 8 post ιδου + δη D teste Grabio [superest δ]. ita c. ηδη + mt | 8 συνεκλεισεν Ar. in margine r ἀκυ ἐπέσχεν· συ συνέσχεν | 9 με Aabmrtz, μοι c | 9 post με prima manu super uersum + ο z | 9 τεκειν r | 9 ουν προς τ prima manu in rasura A, ην παιδι nunc euanuerunt | 9 ουν > ay | 10 in margine r ακ ἔί πως οἰκοδομηθήσομαι: θε ἔι πως τεκνοθῶ [sic] | 10 τεκνοποιησομαι m, τεκνοποιησεις Az, τεκνοποιησω D teste Grabio. „τεκνοποιησωμαι] ita LL UU et Hieronymus. AA LL τεκνοποιησῃς, quod secutus est Ambrosius, Iohannes Chrysostomus et Philo“ b | 10 υπηκουσεν ADr, επηκουσε c | 11 σαρας abcm, σαρρας rt, αυτης A | 11 σαρα η γυνη αβραμ > z | 11 σαρα > Da, σαρρα rt [y = b] | 12 την παιδισκην εαυτης r | 12/13 quae inter μετα 12 et χαναακ 13 media, > z | 12 συνοικησαι r | 13 τηι mt, ubi γη ceteri | 13 ante εδωκεν + και ADacmt | 13 τω αβραμ Aab, αβραμ τω D [GR] crz, αβραμ τωι mt

αὐτῷ γυναῖκα. 4 *καὶ εἰσῆλθε πρὸς Ἄγαρ, καὶ συνέλαβε· καὶ εἶδεν ὅτι ἐν γαστρὶ ἔχει, καὶ ἠτιμάσθη ἡ κυρία ἐναντίον αὐτῆς.* 5 *εἶπε δὲ Σάρα πρὸς Ἄβραμ Ἀδικοῦμαι ἐκ σοῦ· ἐγὼ δέδωκα τὴν παιδίσκην μου εἰς τὸν κόλπον σου· ἰδοῦσα δὲ ὅτι ἐν γαστρὶ ἔχει, ἠτιμάσθην ἐναντίον αὐτῆς. κρίναι ὁ θεὸς ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ.* 6 *εἶπε δὲ Ἄβραμ πρὸς Σάραν Ἰδοὺ ἡ παιδίσκη σου ἐν ταῖς χερσί σου· χρῶ αὐτῇ ὡς ἄν σοι ἀρεστὸν ᾖ. καὶ ἐκάκωσεν αὐτὴν Σάρα, καὶ ἀπέδρα ἀπὸ προσώπου αὐτῆς.* 7 *εὗρε δὲ αὐτὴν ἄγγελος κυρίου ἐπὶ τῆς πηγῆς τοῦ ὕδατος ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐπὶ τῆς πηγῆς ἐν τῇ ὁδῷ Σούρ.* 8 *καὶ εἶπεν αὐτῇ ὁ ἄγγελος κυρίου Ἄγαρ παιδίσκη Σάρας, πόθεν ἔρχῃ; καὶ ποῦ πορεύῃ; καὶ εἶπεν Ἀπὸ προσώπου Σάρας τῆς κυρίας μου ἐγὼ ἀποδιδράσκω.* 9 *εἶπε δὲ αὐτῇ ὁ ἄγγελος κυρίου Ἀποστράφηθι πρὸς τὴν κυρίαν σου καὶ ταπεινώθητι ὑπὸ τὰς χεῖρας αὐτῆς.* 10 *καὶ εἶπεν αὐτῇ ὁ ἄγγελος κυρίου Πληθύνων πληθυνῶ τὸ σπέρμα σου, καὶ οὐκ ἀριθμηθήσεται ὑπὸ τοῦ πλήθους.* 11 *καὶ εἶπεν αὐτῇ ὁ ἄγγελος κυρίου Ἰδοὺ σὺ ἐν γαστρὶ ἔχεις, καὶ τέξῃ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰσμαήλ, ὅτι ἐπήκουσε κύριος τῇ ταπεινώσει σου.* 12 *οὗτος ἔσται ἄγροικος ἄνθρωπος. αἱ χεῖρες*

1 *αυτῳ γυναικα* > z | 1 *εισηλθεν* Ar | 1 *και* secundum > a | 1 *συνελαβεν* ADrt [t^2 = b] | 2 *ιδεν* AD [GR] z | 2 *εγγαστρι* t[A?] | 2 *γαστρις* a | 2 *ἠτοιμάσθη* z | 2 post *κυρια* + *αυτης* mt | 2 *ἐναντὶ* r | 3 *ειπεν* Ar | 3 *σαρρα* rt | 5 *ν* uocis *εν* in rasura A manu secunda, a prima manu *γ* fuerat | 5 *ητιμασθη* r, *ἠτοιμάσθην* z | 5 *ενωπιον* r | 6 *ειπεν* Ar | 6 utrum *σαραν* an *σαρα* in A fuerit, non liquet, codice lacero. *σαρραν* r | 7 *ιδου ο παιδισκη* c | 7 *σου* prius > z | 7 *εν ταις χερσι* abcmtz, *εν ταις χερσιν* r, *εναντιον* A | 7/15 quae inter *ν* tertium uocis *εναντιον* modo enotatae 7 et *αυτης* 15 media sunt [utroque incluso], periere in A | 7 *ως δ αν* D teste Grabio | 8 post *ᾖ* + *εν οφθ*: r =• *εν οφθαλμοις*, prima manu ita scriptum, ut in marginem promineat. mox r Abrami orationem repetit: in qua repetitione post *ᾖ* in ipso corpore paginae *εν οφθαλμοις σου* additum inuenitur | 8 *αυτῆ* c | 8 *σαρρα* r | 9 *ευρεν* rt | 9 post *κυριου* + *του θεου* D [GR] amt | 10 *εν τῃ ερημῳ επι της πηγης εν τῃ οδῳ Σουρ* > c | 10 *εν τῃ ερημῳ* > z | 10 *επι της πηγης* > rz | 10 *πηγης* Abmt, *γης* ay | 10 *εν τῃ οδῳ* post *σουρ* z | 10 „*σουρ*] schol *τοιχος η ευθυσμος*“ b. r^{mg} *τειχος η ευθυσμος* | 11 *ο αγγελος κυριου* > z | 11 *σαρρας* r | 12 *πορευει* z | 13 *σαρρας* r | 13 *ειπεν* rt [t^2 = b] | 13 *αυτῃ* > z | 14 *κυριου* > c | 14 *αποστραφητι* D [GR] r | 16 *κυριου* > z | 17 *αριθμιθησεται* m, *αρι-*

αὐτοῦ ἐπὶ πάντας καὶ αἱ χεῖρες πάντων ἐπ' αὐτόν, καὶ κατὰ
πρόσωπον πάντων τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ κατοικήσει. 13 *καὶ*
ἐκάλεσε τὸ ὄνομα κυρίου τοῦ λαλοῦντος πρὸς αὐτὴν Σὺ ὁ
θεὸς ὁ ἐπιδών με· ὅτι εἶπε Καὶ γὰρ ἐνώπιον εἶδον ὀφθέντα
μοι. 14 *ἕνεκεν τούτου ἐκάλεσε τὸ φρέαρ Φρέαρ οὗ ἐνώπιον εἶδον·*
ἰδοὺ ἀνὰ μέσον Κάδης καὶ ἀνὰ μέσον Βαράδ. 15 *καὶ ἔτεκεν*
Ἄγαρ τῷ Ἄβραμ υἱόν, καὶ ἐκάλεσεν Ἄβραμ τὸ ὄνομα τοῦ
υἱοῦ αὐτοῦ, ὃν ἔτεκεν αὐτῷ Ἄγαρ, Ἰσμαήλ. 16 *Ἄβραμ δὲ*
ἦν ἐτῶν ὀγδοηκονταέξ, ἡνίκα ἔτεκεν Ἄγαρ τῷ Ἄβραμ τὸν
17 *Ἰσμαήλ.* 1 *ἐγένετο δὲ Ἄβραμ ἐτῶν ἐνενηκονταεννέα, καὶ*
ὤφθη κύριος τῷ Ἄβραμ καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἐγώ εἰμι ὁ θεός
σου· εὐαρέστει ἐνώπιον ἐμοῦ καὶ γίνου ἄμεμπτος, 2 *καὶ*
θήσομαι τὴν διαθήκην μου ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ ἀνὰ μέσον
σοῦ, καὶ πληθυνῶ σε σφόδρα. 3 *καὶ ἔπεσεν Ἄβραμ ἐπὶ*
πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ ἐλάλησεν αὐτῷ ὁ θεὸς λέγων 4 *Καὶ*
ἐγὼ ἰδοὺ ἡ διαθήκη μου μετὰ σοῦ, καὶ ἔσῃ πατὴρ πλήθους

θμησεται A | 17 *υπο* bc, *απο* AD [GR] amrtz | 17/18 *ειπεν αυτη ο αγγελος κυριου* > z | 18 *εγ γαστρι* A | 18/19 *καλεσης* r | 19 ad *ισμαηλ* in margine r *αχ εισακοη θεου. σ θ ερημου ανθρωπος. αχ αγριος. συ κεχωρισμενος ανθρωπων.* quae non omnia huc pertinere clarum est | 19 *επηκουσεν* Acr | 19 *κυριος* Aabmrtz, *ο θεος* c | 19/20 *της ταπεινωσεως* mt | 20 *ουτος εσται αγροικος ανθρωπος* > mr [Crusius in r, libro mutuo accepto, suppleuit!] | 20 ante *αι* + *και* m | 20 *χειραι* z

1 *επ*] *υπ* z | 2 *αυτου* > rz | 3 *εκαλεσεν* Aart [t² = b] yz | 3 ante *το* + *αγαρ* Ayz, ante *ονομα* + *αγαρ* a | 3 *το* > a [non y] | 3 post *συ* + *ει* D [GR] c | 4 *εφιδων* A | 4 *ειπεν* Art [t² = b], *ειπον* ay | 4 *ιδον* AD [GR] | 5 *ενεκα* c | 5 *εκαλεσεν* Art¹ | 5 post *φρεαρ* prius + *εκεινο* a [non y] | 5 *φρεαρ* alterum > r | 5 *ενωπιον ου* z | 5 *ιδον* AD [GR] | 6 *χαδδης* z | 6 *βαραχ* ay, *βαραχ* rz | 7 *εκαλεσε* c | 7 *αβραμ* alterum > c | 8 post *αυτου* + *του γενομενου αυτω* mt [*αυτωι* t] | 8/10 comma 16 > z | 9 *ογδοηκονταεξ ετων* At, *ογδωηκοντα* [sic] *εξ ετων* m, *πς ετων* r. *ετων* ut b ponit D | 9/10 *τον ισμαηλ τω αβραμ* AD [GR: superest. *τον* proxime post *αγαρ*] cmr [nisi quod r *τωι* habet loco *τον* ceterorum: manus recens, quae non Crusii est, *ον* super *ωι* scripsit] t [nisi quod *τωι*] | 10 *αβραν* z | 10 *εννενηκονταεννεα* a, *ϛθ* mr | 11 *τω αβραμ* ceteri, *αυτω* z | 11 post *ειμι* + *κυριος* r | 12 *ευαρεστησεις* a, *ευαρεστη* mz [y = b] | 12 *ενωπιον* bc, *εναντιον* AD [GR] amrtz | 12 *μου* c | 12 *απεμπτος* z | 13 *θησω* mrtz | 13 *ανα μεσον εμου και* > mtz | 13 altero loco *μεσων* z | 14 *σφοδρα* bis mrt | 15 *αυτου* > z | 15 *και* alterum > z | 16 *εγω* > cmtz | 16 post *σου* + *και πληθυνω σε σφοδρα* z | 16 *πληθους* Aabcrz, *πολλων* mt

ἐθνῶν. [5] καὶ οὐ κληθήσεται ἔτι τὸ ὄνομά σου Ἅβραμ, ἀλλ' ἔσται τὸ ὄνομά σου Ἀβραάμ· ὅτι πατέρα πολλῶν ἐθνῶν τέθεικά σε. [6] καὶ αὐξανῶ σε σφόδρα σφόδρα, καὶ θήσω σε εἰς ἔθνη, καὶ βασιλεῖς ἐκ σοῦ ἐξελεύσονται. [7] καὶ στήσω τὴν διαθήκην μου ἀνὰ μέσον σοῦ καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σπέρματός σου μετὰ σὲ εἰς τὰς γενεὰς αὐτῶν, εἰς διαθήκην αἰώνιον εἶναι σοῦ θεὸς καὶ τοῦ σπέρματός σου μετὰ σέ. [8] καὶ δώσω σοὶ καὶ τῷ σπέρματί σου μετὰ σὲ τὴν γῆν, ἣν παροικεῖς, πᾶσαν τὴν γῆν Χαναάν, εἰς κατάσχεσιν αἰώνιον· καὶ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς θεόν. [9] καὶ εἶπεν ὁ θεὸς πρὸς Ἀβραὰμ Σὺ δὲ τὴν διαθήκην μου διατηρήσεις, σὺ καὶ τὸ σπέρμα σου μετὰ σὲ εἰς τὰς γενεὰς αὐτῶν. [10] καὶ αὕτη ἡ διαθήκη, ἣν διατηρήσεις ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ ὑμῶν καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σπέρματός σου μετὰ σὲ εἰς τὰς γενεὰς αὐτῶν· περιτμηθήσεται ὑμῶν πᾶν ἀρσενικόν. [11] καὶ περιτμηθήσεσθε τὴν σάρκα τῆς ἀκροβυστίας ὑμῶν, καὶ ἔσται εἰς σημεῖον διαθήκης ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ ὑμῶν. [12] καὶ παιδίον ὀκτὼ ἡμερῶν περιτμηθήσεται

1 *ετι* ante *αβραμ* m | 1 *αλλα* r | 2 *εσται* Aabcmtz, *κληθησεται* r | 2 *το ονομα σου αβρααμ* D [superest sub *ο ονομα σου* uersu sequenti *μα σου αβρα*] abcm, *αβρααμ το ονομα σου* A | 3 *τεθηκα* r | 3 *σε* secundum *σαι* scribit t | 3 *σφοδρα* alterum > Arz [D=b] | 4 *εθνος* r | 4 post *βασιλεις* + *εθνων* c | 4 *εξελευσονται* Aabmrtz², *εξελευσοται* z¹, *εσονται* c | 4 *θησω* z | 5 *σου* ab, *εμου και ανα μεσον σου* AD [GR, qui spatio inter *αναμε* et *εσον σου* uel nunc emetiendo uera testatus comprobatur] cmrtz | 6 *τας* > AD [GR] rz | 7 ante *θεος* + *ο* c | 7 post *σε* + z *εις γενεας αυτων* 6 et quae sequuntur usque ad *σε* 7 | 7/8 quae inter *και* alterum 7 et *σε* 8 [his inclusis] media, > mt | 7/8 „Symmachus *και διδωμι σοι*" b | 8 *μετα σε* > ay | 8 *κεις* uocis *παροικεις* in rasura A | 9 integer et 10 usque ad *θεος* nostrum [hac uoce inclusa] A in rasura manu prima. pleraque nunc euanida | 9 D punctum habet post *πασαν* | 10 *αυτω* r | 10 *εις θεον* bc, *θεος* ADamrtz | 10 *και ειπεν ο θεος προς αβρααμ* > m | 10 *προς*] *τω* z. D=b | 10 *αβραμ* a | 11 *τηρησεις* m, *διατηρησης* z, qui addit *ανα μεσον εμου και σου* | 11 *συ* > acy | 11 *τῳ σπερματι* ay | 11/12 *μετα σε* > mt | 12 *τας* > rz | 12/13 *ην διατηρησεις* > z | 13 *ημων* a, *σου* z | 14 „inde ab *εις τας γενεας αυτων* usque 18, 2 omnia desunt" D | 14 *εις τας γενεας αυτων* > c | 15 *υμιν* cz | 15 *παν αρσενικον*] *των αρσενικων* z, qui addit *εις τας γενεας αυτων* | 15 *περιτμηθησεσθαι* A, *περιτμηθησεται* z | 16 *εις σημειον* bc, *εν σημειω* Aamrtz | 16 *ανα μεσον* > mt | 17 *υμων*] *σου* z,

ὑμῖν πᾶν ἀρσενικὸν εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν· καὶ οἰκογενὴς καὶ ὁ ἀργυρώνητος ἀπὸ παντὸς υἱοῦ ἀλλοτρίου, ὃς οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σπέρματός σου, [13] περιτομῇ περιτμηθήσεται, ὁ οἰκογενὴς τῆς οἰκίας σου καὶ ὁ ἀργυρώνητος. καὶ ἔσται ἡ διαθήκη μου ἐπὶ τῆς σαρκὸς ὑμῶν εἰς διαθήκην αἰώνιον. [14] καὶ ἀπερίτμητος ἄρσην, ὃς οὐ περιτμηθήσεται τὴν σάρκα τῆς ἀκροβυστίας αὐτοῦ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ, ἐξολοθρευθήσεται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ τοῦ γένους αὐτῆς· ὅτι τὴν διαθήκην μου διεσκέδασε. [15] καὶ εἶπεν ὁ θεὸς τῷ Ἀβραὰμ Σάρα ἡ γυνή σου, οὐ κληθήσεται τὸ ὄνομα αὐτῆς Σάρα, Σάρρα ἔσται τὸ ὄνομα αὐτῆς. [16] εὐλογήσω δὲ αὐτήν, καὶ δώσω σοι ἐξ αὐτῆς τέκνον. καὶ εὐλογήσω αὐτό, καὶ ἔσται εἰς ἔθνη, καὶ βασιλεῖς ἐθνῶν ἐξ αὐτοῦ ἔσονται. [17] καὶ ἔπεσεν Ἀβραὰμ ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ ἐγέλασε καὶ εἶπεν ἐν τῇ διανοίᾳ αὐτοῦ λέγων Εἰ τῷ ἑκατονταετεῖ γενήσεται υἱός, καὶ εἰ ἡ Σάρρα ἐνενήκοντα ἐτῶν τέξεται; [18] εἶπε δὲ Ἀβραὰμ πρὸς τὸν θεὸν Ἰσμαὴλ οὗτος ζήτω ἐναντίον σου. [19] εἶπε δὲ ὁ θεὸς πρὸς Ἀβραὰμ Ναί·

qui addit *και αναμεσον εμου και του σπερματος σου* | 17 post *υμων* + *και αναμεσον του σπερματος σου* r | 17 *και* Aabcmtz, *πλην* r

1 *και οικογενης* b, *ο οικογενης της οικιας σου* Aacrz, *ο οικογενης* sine *της οικιας σου* m in fine paginae, in media pagina t ut m | 2 post *απο* + *δε* a | 2/4 quae inter *απο* 2 et *αργυρωνητος* 4 media, > z | 2 *εστιν* > r | 3 post *σου* + *εστιν* r | 3/4 *ο οικογενης της οικιας σου και ο αργυρωνητος* > c | 4 post *αργυρωνητος* + *σου* r | 5/6 *απεριτμητον αρσεν ο* a | 5/6 *απεριτμητος* > mt | 6 *αρσεν* ceteris non mutatis yz | 7 ante *τῃ* prius + *εν* c | 7 *ηχερᾳ* a | 7 *εξολεθρευθησεται* A | 7 ante *η* + *και αφανισθησεται* c | 8 *διεσκεδασεν* Amrt [t² = b] z. in commentario r *ευσεβιου επισκοπου εμισης. Ο συρος ουτως εχει* [·] *πας ος ου περιτεμνει εξολοθρευθησεται. και ο εβραιος* [·] *πας ο μη περιτεμνων. και εικοτως. ου γαρ το νηπιον δει περι τουτου κολαζεσθαι, αλλ αυτους γονεις* | 9 *και ειπεν* abcmrtz, *ειπεν δε* A | 9 *αβραμ* tz | 10 ante *σαρα* + *ετι* c | 10 ante *σαρρα* + *αλλα* Aa [sed aldina typographi errore etiam altero loco *σαρα* habet] cmrtz | 12 *αυτον* Aamtz | 13 *εσονται* Aabc, *εξελευσονται* mrtz | 13 *αυτου* alterum > Arz | 14 *εγελασεν* Art [t² = b], *εγγιασεν* z | 14 *ειπε τῃ* c | 14 *αυτου* > cz | 14 *λεγων* > mt | 15 *εκατονταετη* mz | 15 *γεννηθησεται* m, *γενηθησεται* t, *γεννησεται* cz | 15 *υιος* > r | 15 *ει* > rtz | 15 *η* > Aamrtz | 15 *εννενηκοντα* ac, *εννενηκον* z | 15 post *ετων* + *ουσα* amrtz | 16 *τεξεται* abcmrtz, *γενησεται* A [superest tantum *σεται*] | 16 *ειπεν* At [t² = b] | 16 *τον* > c | 17 *ενωπιον* c | 17 *ειπεν* At [t² = b] | 17 *προς* abcrz, *τω* Amt [*τωι* t] | 17 *αβραμ* m | 17 *ναι* > c, *και* z

ἰδοὺ Σάρρα ἡ γυνή σου τέξεταί σοι υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰσαάκ· καὶ στήσω τὴν διαθήκην μου πρὸς αὐτὸν εἰς διαθήκην αἰώνιον, εἶναι αὐτῷ θεὸς καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ μετ' αὐτόν. 20 περὶ δὲ Ἰσμαὴλ ἰδοὺ ἐπήκουσά σου· καὶ ἰδοὺ εὐλόγηκα αὐτόν, καὶ αὐξανῶ αὐτὸν καὶ πληθυνῶ αὐτὸν σφόδρα· δώδεκα ἔθνη γεννήσει, καὶ δώσω αὐτὸν εἰς ἔθνος μέγα. 21 τὴν δὲ διαθήκην μου στήσω πρὸς Ἰσαάκ, ὃν τέξεταί σοι Σάρρα εἰς τὸν καιρὸν τοῦτον ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῷ ἑτέρῳ. 22 συνετέλεσε δὲ λαλῶν πρὸς αὐτόν, καὶ ἀνέβη ὁ θεὸς ἀπὸ Ἀβραάμ. 23 καὶ ἔλαβεν Ἀβραὰμ Ἰσμαὴλ τὸν υἱὸν ἑαυτοῦ καὶ πάντας τοὺς οἰκογενεῖς αὐτοῦ καὶ πάντας τοὺς ἀργυρωνήτους καὶ πᾶν ἄρσεν τῶν ἀνδρῶν τῶν ἐν τῷ οἴκῳ Ἀβραάμ, καὶ περιέτεμε τὰς ἀκροβυστίας αὐτῶν, ἐν τῷ καιρῷ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καθὰ ἐλάλησεν αὐτῷ ὁ θεός. 24 Ἀβραὰμ δὲ ἐνενηκονταεννέα ἦν ἐτῶν, ἡνίκα περιετέμετο τὴν σάρκα τῆς ἀκροβυστίας αὐτοῦ. 25 Ἰσμαὴλ δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἦν ἐτῶν δέκα τριῶν, ἡνίκα περιετέμετο τὴν σάρκα τῆς ἀκροβυστίας αὐτοῦ. 26 ἐν δὲ τῷ καιρῷ τῆς ἡμέρας ἐκείνης περιετμήθη

2 *στησω* Aabmrtz, *θησω* c | 3 *ειναι αυτῳ θεος* > Acrz | 4 *μετ αυτων* r | 4 *δε* > z | 5 *και* primum > cmrt | 5 *ιδου* > Az | 5 *ευλογησα* A, *ευλογησω* c | 5 inter *αυτον* prioris syllabam *αυ* et syllabam *τον* quindecim literae erasae A: teste Babero erasae uoces *και αυξανω αυτον* mendose bis scriptae. ante *αυτον* alterum rasura quinque literarum in r: ni fallor, *αυτον* bis scriptum fuerat | 5 *και αυξανω αυτον* > a | 9 *δευτερω* m, *δευτερωι* t | 9 *συνετελεσεν* Art [t^{2} = b] | 9 ante *λαλων* + *ο θεος* az | 10 *και ελαβεν* Aabmrtz, *ελαβε δε* c | 10 *εαυτου* ab, *αυτου* Acmrtz | 11 *αυτου* > mtz | 11 *παντας τους* alterum > z | 11/12 post *αργυρωνητους* + *αυτου* mrtz | 12 post *οικῳ* + *του* r | 12 *αυτου* z, ubi ceteri *αβρααμ* | 13 *περιετεμεν* Ar | 13 *την ακροβυστιαν* mt, *την σαρκα της ακροβυστιας* r | 13 *ακροβυστειας* A | 13 post *καιρῳ* + *εκεινω* z | 15 *εννενηκονταεννεα ην ετων* a, *ην ενενηκοντα εννεα ετων* At, *ην ετων εννενηκοντα εννεα* c, *ην ϙθ ετων* mr, *ην ετων ϙθ* z | 15 *ηνικα* Aabcrz, *οτε* mt | 15 *περιετεμεν* Ar, *περιετεμε* cz, *ετεμε* mt | 16 *ακροβυστειας* A | 16/18 comma 25 > amty | 16/17 *ετων δεκατριων ην* A [sic, aliter ac uulgo traditur] c, *ην ετων ιγ* z | 17 *τριων* r sine *δεκα*, sed *ν* praecedentis *ετων* in *ι* manu recenti mutatum et *ν*, quo illud *ετων* ita spoliatum est, lineola uocali *ω* inposita suppletum | 17/18 quae inter *ηνικα* 17 et *εκεινης* 18 media, > z | 17 *περιετμηθη* Ar, *περιετετμητο* c | 17 *ακροβυστειας* A | 18 *δε* > Acmrt | 18 ante *περιετμηθη* + *και* z

Ἀβραὰμ καὶ Ἰσμαὴλ ὁ υἱὸς αὐτοῦ 27 καὶ πάντες οἱ ἄνδρες
τοῦ οἴκου αὐτοῦ καὶ οἱ οἰκογενεῖς αὐτοῦ καὶ οἱ ἀργυρώνητοι
18 ἐξ ἀλλογενῶν ἐθνῶν. 1 ὤφθη δὲ αὐτῷ ὁ θεὸς πρὸς τῇ δρυῒ
τῇ Μαμβρῇ, καθημένου αὐτοῦ ἐπὶ τῆς θύρας τῆς σκηνῆς
αὐτοῦ μεσημβρίας. 2 ἀναβλέψας δὲ τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ
εἶδε, καὶ ἰδοὺ τρεῖς ἄνδρες εἱστήκεισαν ἐπάνω αὐτοῦ. καὶ
ἰδὼν προσέδραμεν εἰς συνάντησιν αὐτοῖς ἀπὸ τῆς θύρας τῆς
σκηνῆς αὐτοῦ, καὶ προσεκύνησεν ἐπὶ τὴν γῆν 3 καὶ εἶπε
Κύριε, εἰ ἄρα εὗρον χάριν ἐναντίον σου, μὴ παρέλθῃς τὸν
παῖδά σου. 4 ληφθήτω δὴ ὕδωρ, καὶ νιψάτωσαν τοὺς πόδας
ὑμῶν, καὶ καταψύξατε ὑπὸ τὸ δένδρον. 5 καὶ λήψομαι ἄρτον,
καὶ φάγεσθε· καὶ μετὰ τοῦτο παρελεύσεσθε εἰς τὴν ὁδὸν
ὑμῶν, οὗ ἕνεκεν ἐξεκλίνατε πρὸς τὸν παῖδα ὑμῶν. καὶ εἶπεν
Οὕτω ποίησον καθὼς εἴρηκας. 6 καὶ ἔσπευσεν Ἀβραὰμ ἐπὶ
τὴν σκηνὴν πρὸς Σάρραν καὶ εἶπεν αὐτῇ Σπεῦσον καὶ φύρα-
σον τρία μέτρα σεμιδάλεως καὶ ποίησον ἐγκρυφίας. 7 καὶ
εἰς τὰς βόας ἔδραμεν Ἀβραάμ, καὶ ἔλαβεν ἁπαλὸν μοσχάριον
καὶ καλόν, καὶ ἔδωκε τῷ παιδί, καὶ ἐτάχυνε τοῦ ποιῆσαι

1 ο > t | 1/2 και παντες οι ανδρες του οικου αυτου > z | 2 οι prius > r | 2 αυτου alterum > Aamrtz | 2 ἀργυρωνῖται z | 3 ante εξ + οι mrt, + και οι z | 3 post εθνων + περιετεμεν αυτους A, + και περιετεμεν αυτους amrt, + και παντες οι ανδρες του οικου αυτου περιετεμεν αυτους z | 4 μαυρι z | 4 αυτου > z | 4 αυτου προς τηι θυρα m | 5 ante αναβλεψας + και z | 5 δε > z | 5 οφραλμοις c | 6 ιδεν A, ειδεν mrt[2], οιδε z | 6 τρις A | 6 ιστηκεισαν A [a Babero in uolumine IV omissum] m, ειστηκησαν z | 7 post ιδων + αυτους ay | 7 αυτων mz | 7/8 απο της θυρας της σκηνης αυτου > z | 7 της θυρας > r | 8 ειπεν Acmrt [t[2] = b] | 9 παρελθηις scribit m | 10 παιδα Aabcmrtz, δουλον D teste Grabio | 10 λημφθητω AD [GR] | 10 νιψατω A | 11 το > m | 11 λημψομαι AD [GR] | 12 ταυτα mt, τουτου z | 12/13 εις την οδον υμων > D | 12 εις > z | 13 εινεκεν ADz, ενεκα c, εινεκα r | 13 εξεκλεινατε A | 13 ειπαν Dary, ειπον z | 14 ουτως ADcmrt, τουτο z | 14 καθα D [GR] crz | 14 εσπουδασεν z | 15 της σκηνης a | 15 post προς + την ay | 15 και alterum > mr | 15/16 φυρασον post σεμιδαλεως 16 r | 16 „Aquila et Symmachus σατα“ b | 17 βους z | 17/18 ελαβεν απαλον μοσχαριον και καλον a [nisi quod ελαβε habet] b, ελαβον μοσχαριον απαλον και καλον A. ελαβε μοσχαριον απαλον και καλον cmrt [ελαβεν mrt[1]] z [και > z, neglegentia, ut credi possit]. μοσχαριον απαλον ex D seruauit Grabius | 18 εδωκεν AD [superest ν ante τω παιδι] rt [t[2] = b] | 18 post παιδι + αυτου z | 18 εταχυνεν Art [t[2] = b] | 18 του > mt

αὐτῷ. [8] ἔλαβε δὲ βούτυρον καὶ γάλα καὶ τὸ μοσχάριον, ὃ ἐποίησε, καὶ παρέθηκεν αὐτοῖς, καὶ ἔφαγον· αὐτὸς δὲ παρειστήκει αὐτοῖς ὑπὸ τὸ δένδρον. [9] εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν Ποῦ Σάρρα ἡ γυνή σου; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Ἰδοὺ ἐν τῇ σκηνῇ. [10] εἶπε δὲ Ἐπαναστρέφων ἥξω πρὸς σὲ κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον εἰς ὥρας, καὶ ἕξει υἱὸν Σάρρα ἡ γυνή σου. Σάρρα δὲ ἤκουσε πρὸς τῇ θύρᾳ τῆς σκηνῆς, οὖσα ὄπισθεν αὐτοῦ. [11] Ἀβραὰμ δὲ καὶ Σάρρα πρεσβύτεροι προβεβηκότες ἡμερῶν· ἐξέλιπε δὲ τῇ Σάρρᾳ γίνεσθαι τὰ γυναικεῖα. [12] ἐγέλασε δὲ Σάρρα ἐν ἑαυτῇ λέγουσα Οὔπω μέν μοι γέγονεν ἕως τοῦ νῦν· ὁ δὲ κύριός μου πρεσβύτερος. [13] καὶ εἶπε κύριος πρὸς Ἀβραὰμ Τί ὅτι ἐγέλασε Σάρρα ἐν ἑαυτῇ λέγουσα Ἆρά γε ἀληθῶς τέξομαι; ἐγὼ δὲ γεγήρακα. [14] μὴ ἀδυνατήσει παρὰ τῷ θεῷ ῥῆμα; εἰς τὸν καιρὸν τοῦτον ἀναστρέψω πρὸς σὲ εἰς ὥρας, καὶ ἔσται τῇ Σάρρᾳ υἱός. [15] ἠρνήσατο δὲ Σάρρα λέγουσα Οὐκ ἐγέλασα· ἐφοβήθη γάρ. καὶ εἶπεν αὐτῇ Οὐχί,

1 *αυτω* z | 1 *ελαβεν* ADr | 1 *βουτηρον* z | 2 *εποιησεν* Art[t^{2} = b] | 2 *εφαγοσαν* A. in commentario r locus Acacii caesareensis adducitur, in quo *εφαγοσαν* laudatur | 3 *παριστηκει* ADmr, *παρεστηκει* c | 3 *ειπεν* A, *ειπον* amrtz | 5 *ειπε δε* > D teste Grabio | 5 *ειπεν* Aamrt [t^{2} = b] | 5 post *δε* + *ιδου* a | 5 *αναστρεφων* mrt [D = b] | 5 *ειξω* r | 6 *ἥξει* m | 7 *ηκουσεν* ADrt [t^{2} = b] | 7 *την θυραν* ctz | 7 *οπισσθεν* c | 8 *πρεσβυτεροι* > c | 8 *προβεβυκοτες* z | 9 ante *ημερων* + *ησαν* c | 9 *εξελειπεν* AD, *εξελιπον* r, *εξελιπεν* t [t^{2} = b] | 9 *γινεσθαι τη σαρρα* r | 9 *τῃ* > AD [GR] cmtz | 9 *γεινεσθαι* A | 9 *τα* r non habet nisi e correctura Crusii, librarius ipse *τῆ* dedit | 9 *γυναικια* AD | 9/10 *εγελασεν* Art [t^{2} = b] | 9/10 „Aquila *εγελασε κατ αυτης*“ b | 10 *σαρρα λεγουσα προς εαυτην ουπω* mt | 10 *αυτῆ* r | 10 *μεν* > z | 10/11 „Aquila *μετα το κατατριβηναι με εγενετο μοι τρυφερια*. Symmachus *μετα το παλαιωθηναι με εγενετο μοι ακμη*“ b | 11 *πρεσβυτης* c | 11 *και* > cz | 11 *ειπεν* Amrt [t^{2} = b] | 11 post *ειπε* + *δε* cz | 11 post *κυριος* alterum + *ο θεος* mt | 12 *προς* Aabcrz, *τω* mt | 12 ante *τι* + *λεγων* c | 12 *τι* > A [D = b] | 12 *εγελασεν* Ar | 12 ad *εν εαυτη* r in margine *ἀκυ ἐγκάτω ἀρτης*, ubi *ης* compendio * scriptum | 13 post *γε* + *ει* mt | 13 *τεξωμαι* r | 13 *δε* > cr | 13/14 *αδυνατι παρα του θεου* D teste Grabio | 13 *αδυνατει* Aamrtz | 13 *παρα* > m | 14 *τῳ θεῳ* Aabmrtz, *κυριω* c | 14 ante *ρημα* + *παν* mt | 14 ante *εις* + *οτι* z | 14 post *τουτον* + *εις ωρας* c | 14 *επαναστρεψω* a, *επαναστρεφω* z | 15 *εις ωρας* > c | 15 post *δε* + *η* mt | 16 *εφοβηθην* D teste Grabio, „sed *ν* a correctore lineola notatum“ | 16 *αυτῃ* > AD [GR] amt

ἀλλὰ ἐγέλασας. 16 ἐξαναστάντες δὲ ἐκεῖθεν οἱ ἄνδρες κατέβλεψαν ἐπὶ πρόσωπον Σοδόμων καὶ Γομόρρας· Ἀβραὰμ δὲ συνεπορεύετο μετ᾽ αὐτῶν συμπροπέμπων αὐτούς. 17 ὁ δὲ κύριος εἶπε[ν] Οὐ μὴ κρύψω ἐγὼ ἀπὸ Ἀβραὰμ τοῦ παιδός μου, ἃ ἐγὼ ποιῶ. 18 Ἀβραὰμ δὲ γινόμενος ἔσται εἰς ἔθνος μέγα καὶ πολύ, καὶ ἐνευλογηθήσονται ἐν αὐτῷ πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς. 19 ᾔδειν γὰρ ὅτι συντάξει τοῖς υἱοῖς αὐτοῖ καὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ μετ᾽ αὐτόν, καὶ φυλάξουσι τὰς ὁδοὺς κυρίου, ποιεῖν δικαιοσύνην καὶ κρίσιν, ὅπως ἂν ἐπαγάγῃ κύριος ἐπὶ Ἀβραὰμ πάντα, ὅσα ἐλάλησε πρὸς αὐτόν. 20 εἶπε δὲ κύριος Κραυγὴ Σοδόμων καὶ Γομόρρας πεπλήθυνται πρὸς μέ, καὶ αἱ ἁμαρτίαι αὐτῶν μεγάλαι σφόδρα. 21 καταβὰς οὖν ὄψομαι εἰ κατὰ τὴν κραυγὴν αὐτῶν τὴν ἐρχομένην πρὸς μὲ συντελοῦνται· εἰ δὲ μή, ἵνα γνῶ. 22 καὶ ἀποστρέψαντες ἐκεῖθεν οἱ ἄνδρες ἦλθον εἰς Σόδομα· Ἀβραὰμ δὲ ἔτι ἦν ἑστηκὼς ἐναντίον κυρίου.

1 *αλλ* crz | 1 *εγελασες* z | 1 *οι ανδρες εκειθεν* cmt | 1 post *οι* + *τρεις* rz | 3 *συνπροπεμπων* A | 3 *αυτους* > D teste Grabio | 3/5 comma decimum septimum bis scribit r | 3 *ο δε*] *και ο* z | 4 *ειπε* b, quod quum ferri non posset, correxi. *ειπεν* Acrtz, *ειπε* amt^{2} | 4 *ου* > AD [GR] amt, habent bcrz | 4 in repetitione *αποκρυψω* r | 4 *εγω* > cr | 4 post *απο* + *προσωπου* mt | 5 *γεινομενος* A, *γενομενος* ay | 5 *εσται* > m | 6 „Aquila *οστεινον*, Symmachus *ισχυρον*" b | 6 *παντα τα εθνη* Aabcrtz, *πασαι αι φυλαι* m | 7 *ηδειν* Aabcmrz, *ηιδειν* t, *ειδεν* D [GR] | 7 ante *τοις* + *αβρααμ* z | 7 *τοις υιοις* m prima manu mutauit in *τους υιους*, *τους υιους* t | 7/8 *και τῳ οικῳ αυτου* D teste Grabio post *μετ αυτον* 8 | 8 *μετ αυτον* abcmrt, *μεθ εαυτον* A, *μετ αυτων* z | 8 *φυλαξουσιν* A, *φυλαξωσι* mr | 8 post *κυριου* + *του θεου* z | 8 ante *ποιειν* + *του* c, + *οτι συνταξει τους υιους αυτου* mt | 9 *αν* > D teste Grabio | 9 post *κυριος* + *ο θεος* z | 10 *ελαλησεν* Art [t^{2} = b] | 10 *προς* abcmrt, *επ* A | 10 *ειπεν* Amrt [t^{2} = b] | 10 post *κυριος* + *ο θεος* mt | 10 „schol *κραυγην την τολμαν λεγει η και την παρρησιαν*" b | 11 *γομορρων* D teste Grabio | 11 *πεπληθυται* m, *ν* ut uidetur recentius super uersum additum | 11 *προς με* > AD [GR] | 11 *και* alterum > t | 12 *μεγαλαι σφοδρα*] „Aquila et Symmachus *εβαρυνθησαν*" b. in margine r *ακυ εβαρυνθησαν: συ βεβαρηνται.* adde hexaplis | 12 ante *καταβας* + *και* c [*ουν* non deleto] | 13 *συντελουνται*] „Symmachus *επετελεσεν το εργον*" b. in margine r, auctore non nominato *συνετελεσαν το εργον* | 14 *μηγε* r | 14 *ινα* > z, *γνα* A^{1}? | 14/15 quae inter *και* 14 et *σοδομα* 15 media, > z | 14 *οι ανδρες εκειθεν* cmt | 15 *ετι* > AD [GR] cz, post *ην* ponit r | 15 post *εστηκως* + *ινα* z | 15 *εναντι* D^{1} teste Grabio, sed „*ον* additum paullo minoribus literis ad caput literae *ι* recentiori manu, sed ex antiquis uestigiis": at hunc in modum Tischen-

[23]καὶ ἐγγίσας Ἀβραὰμ εἶπε Μὴ συναπολέσῃς δίκαιον μετὰ ἀσεβοῦς, καὶ ἔσται ὁ δίκαιος ὡς ὁ ἀσεβής. [24]ἐὰν ὦσι πεντήκοντα δίκαιοι ἐν τῇ πόλει, ἀπολεῖς αὐτούς; οὐκ ἀνήσεις πάντα τὸν τόπον ἕνεκεν τῶν πεντήκοντα δικαίων, ἐὰν ὦσιν ἐν αὐτῇ; [25] μηδαμῶς σὺ ποιήσεις ὡς τὸ ῥῆμα τοῦτο τοῦ ἀποκτεῖναι δίκαιον μετὰ ἀσεβοῦς, καὶ ἔσται ὁ δίκαιος ὡς ὁ ἀσεβής· μηδαμῶς. ὁ κρίνων πᾶσαν τὴν γῆν, οὐ ποιήσεις κρίσιν; [26]εἶπε δὲ κύριος Ἐὰν ὦσιν ἐν Σοδόμοις πεντήκοντα δίκαιοι ἐν τῇ πόλει, ἀφήσω ὅλην τὴν πόλιν καὶ πάντα τὸν τόπον δι' αὐτούς. [27]καὶ ἀποκριθεὶς Ἀβραὰμ εἶπε Νῦν ἠρξάμην λαλῆσαι πρὸς τὸν κύριόν μου, ἐγὼ δέ εἰμι γῆ καὶ σποδός. [28]ἐὰν δὲ ἐλαττονωθῶσιν οἱ πεντήκοντα δίκαιοι εἰς τεσσαρακονταπέντε, ἀπολεῖς ἕνεκεν τῶν πέντε πᾶσαν τὴν πόλιν; καὶ εἶπεν Οὐ μὴ ἀπολέσω, ἐὰν εὕρω ἐκεῖ τεσσαρακονταπέντε. [29]καὶ προσέθηκεν ἔτι λαλῆσαι πρὸς αὐτὸν καὶ εἶπεν Ἐὰν δὲ εὑρεθῶσιν ἐκεῖ τεσσαράκοντα; καὶ εἶπεν Οὐ

dorfius non putat prima manu emendatum esse. εναντι cz | 15 post κυριου + του θεου mt. ad κυριου in margine r adscribitur του θεου

1 ειπεν Amrt [t^2 = b] | 1 συναπολεσης z | 1/2 μετ ασεβους c | 2 ασσεβης t | 2 post εαν + δε r | 2 ωσιν Ar | 2/3 ν̄ r | 3 δικαιοι εν τη πολει abcrz, δικαιοι εις την πολιν mt, εν τη πολι [sic] δικαιοι A | 3/4 quae inter απολεις 3 et τοπον 4 media, > m | 3 απολεσεις D [GB] crz | 3 ανοισης z | 4 παντα τον τοπον > z | 4 παντα > A | 4 τοπον εκεινον ενεκα D teste Grabio | 4 ενεκα c | 4 E iterum incipit syllabis καιων uocis δικαιων | 4 ν̄ r | 5 αυτοις E | 5 συ > c | 5 ποιησης ct | 5 ως > Ecmz [Dt = b] | 5 του > cr | 6 μετ c | 6 loco ως E ος | 7 μηδαμως] „Symmachus ουχι σου“ b | 7 πασαν post την γην E [D = b] | 8 ειπεν ADErt [t^2 = b] | 8 ante κυριος + ο D | 8 post κυριος + ο θεος mt | 8 ωσιν bc, ωσι mt, ευρω AD [GB] Earz | 8 εν σοδομοις > mt | 8 ν̄ r | 9 δικαιοι bcmt, δικαιους AD [GB] Earz | 9 post δικαιοι + εν σοδομοις mt | 9 εν τη πολει > c | 9 ανησω c | 9 ολην την πολιν και > ADEamrtz | 10 αβρααμ E post ειπεν suum | 10 ειπεν ADErt [t^2 = b] | 11 ειρξαμην z | 11 μου > ADEcmrt | 12 ελαττονοθωσιν E, ελαττωθωσιν mr, ελαττοθωσιν tz [D = b] | 12 ν̄ r | 12 δικαιοι > E | 12/13 εις τεσσαρακονταπεντε abcmtz, εις σαρακονταπεντε E, εις με r, πεντε AD | 13 απολεσεις mtz | 13 πεντε Ab, σαρακονταπεντε E, τεσσαρακονταπεντε cmtz, με r | 14 ante ου + οτι ADE | 14 ου μη απολεσω > mtz [D = b] | 14 ευρω Aabmrtz, ευρεθωσιν Ec | 14/15 τεσσερακονταπεντε AD [superest τεσσερακοντ], με r | 15 post ταπεντε + ου μη απολεσω mtz | 15 in προσεθηκεν r post ο unam literam radendo deleuit | 16 δε >

μὴ ἀπολέσω ἕνεκεν τῶν τεσσαράκοντα. [30]καὶ εἶπε Μή τι,
κύριε, ἐὰν λαλήσω· ἐὰν δὲ εὑρεθῶσιν ἐκεῖ τριάκοντα; καὶ
εἶπεν Οὐ μὴ ἀπολέσω ἕνεκεν τῶν τριάκοντα. [31]καὶ εἶπεν
Ἐπειδὴ ἔχω λαλῆσαι πρὸς τὸν κύριον, ἐὰν δὲ εὑρεθῶσιν ἐκεῖ
εἴκοσι; καὶ εἶπεν Οὐ μὴ ἀπολέσω, ἐὰν εὕρω ἐκεῖ εἴκοσι.
[32]καὶ εἶπε Μή τι, κύριε, ἐὰν λαλήσω ἔτι ἅπαξ· ἐὰν δὲ
εὑρεθῶσιν ἐκεῖ δέκα; καὶ εἶπεν Οὐ μὴ ἀπολέσω ἕνεκεν τῶν
δέκα. [33]ἀπῆλθε δὲ ὁ κύριος, ὡς ἐπαύσατο λαλῶν τῷ Ἀβραάμ,
19 καὶ Ἀβραὰμ ἀπέστρεψεν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ. [1]ἦλθον δὲ
οἱ δύο ἄγγελοι εἰς Σόδομα ἑσπέρας· Λὼτ δὲ ἐκάθητο παρὰ
τὴν πίλην Σοδόμων. ἰδὼν δὲ Λὼτ ἐξανέστη εἰς συνάντησιν
αὐτοῖς, καὶ προσεκύνησε τῷ προσώπῳ ἐπὶ τὴν γῆν [2]καὶ εἶπεν
Ἰδού, κύριοι, ἐκκλίνατε εἰς τὸν οἶκον τοῦ παιδὸς ὑμῶν καὶ κα-
ταλύσατε, καὶ νίψασθε τοὺς πόδας ὑμῶν, καὶ ὀρθρίσαντες ἀπε-
λεύσεσθε εἰς τὴν ὁδὸν ὑμῶν. καὶ εἶπαν Οὐχί, ἀλλ' ἐν τῇ πλατείᾳ
καταλύσομεν. [3]καὶ κατεβιάσατο αὐτούς, καὶ ἐξέκλιναν πρὸς

DEc, post *ευρεθωσι* suum z | 16 *ευρεθωσι* mtz | 16 *εκει* > mt | 16 *τεσσερακοντα* AD [superest *σερακοντα*], *μ* rz | 16/1 *ου μη* Abcz, *ουκ* Eamrt

1 *απολω* a | 1 *ενεκε* t | 1 *τεσσερακοντα* A, *μ* rz | 1 *ειπεν* ADEmrt [t² = b] | 1/2 „schol *μη δη οργιλον τω κυριω*“ b | 2 *εαν λαλησω κυριε* c | 2 *δε* > D [GR] | 2 *λ* rz | 3 *ου μη* Aabcrz, *ουκ* mt | 3 *ενεκεν των* abcmt, *εαν ευρεθωσιν εκει* AEr, *εαν ευρω εκει* z | 3 *λ* rz | 4 post *κυριον* + *μου* mrt | 4 *δε* > Er | 4 *εκει* > E | 5 utroque loco *εικοσιν* m, utroque *κ* rz, altero *κ* t | 5 *εαν ευρω εκει* bc, *ενεκεν των* AD [GR] amrtz, *ενεκεν τον* E | 6 *και ειπε* > m | 6 *ειπεν* AErt [t² = b] | 6 *ετι* > z | 7 *ευρεθωσι* mt | 7 *εκει* > mt | 7 *δεκα εκει* E | 7 *ι* z | 7 *ου μη* Abc, *ουκ* Eamrtz | 8 *ι* z | 8 *απηλθεν* AErt [t² = b] | 8 *ο* > AD [GR] Eamrtz | 8 *κυριος* > r | 9 *και* > z | 9 *αβρααμ* ante *εις* z | 9 *επεστρεψεν* r, *υπεστρεψε δε* z | 9 *ανηλθον* E | 11 *πυλην* Abcmrtz, *πολιν* a | 11 *ειδων* t | 11 *ανεστη* Ac, *εξανεστησεν* E | 12 *προσεκυνησεν* AD [superest *νησεν*] Emrt, *προσεκινησεν* z | 12 ante *τω* + *εν* z | 12 *τω προσωπω*] *επι προσωπον* mt | 13 *εκκλεινατε* A | 13 post *εκκλινατε* + *προς με* mt | 13 *εις* Eabcmrtz, *προς* A | 13/14 quae inter *και* 13 et *υμων* 14 media, > E: in margine suppleta, sed *ατε* uocis *καταλυσατε*, *ατε* uel *ασθε* uocis *νιψατε* (*νιψασθε*), *οδας* uocis *ποδας* nunc perierunt | 13/14 *καλυσατε* A, *τα* prima manu super uersum | 14 *νιψασθαι* z, *νιψατε* Aa | 14 *ορθισαντες* A | 14/15 *απελευσεσθαι* AD [GR] | 15 *εις* > c | 15 post *υμων* + *ου εινεκεν εξεκλινατε προς τον παιδα υμων* Er | 15 *και ειπαν* Eabmt, *ειπαν δε* Ar, *ειπον δε* cz | 15 *αλλα* Emt | 15 post *αλλ* + *η* A | 16 *καταλυσωμεν* Ez [D = b] |

αὐτόν. καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ· καὶ ἐποίησεν αὐτοῖς πότον καὶ ἀζύμους ἔπεψεν αὐτοῖς, καὶ ἔφαγον. [4]πρὸ τοῦ κοιμηθῆναι δὲ οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως οἱ Σοδομῖται περιεκύκλωσαν τὴν οἰκίαν ἀπὸ νεανίσκου ἕως πρεσβυτέρου, ἅπας ὁ λαὸς ἅμα. [5]καὶ ἐξεκαλοῦντο τὸν Λὼτ καὶ ἔλεγον πρὸς αὐτὸν Ποῦ εἰσὶν οἱ ἄνδρες οἱ εἰσελθόντες πρὸς σὲ τὴν νύκτα; ἐξάγαγε αὐτοὺς πρὸς ἡμᾶς, ἵνα συγγενώμεθα αὐτοῖς. [6]ἐξῆλθε δὲ Λὼτ πρὸς αὐτοὺς πρὸς τὸ πρόθυρον, τὴν δὲ θύραν προσέῳξεν ὀπίσω αὐτοῦ. [7]εἶπε δὲ πρὸς αὐτοὺς Μηδαμῶς, ἀδελφοί, μὴ πονηρεύσησθε. [8]εἰσὶ δέ μοι δύο θυγατέρες, αἳ οὐκ ἔγνωσαν ἄνδρα· ἐξάξω αὐτὰς πρὸς ὑμᾶς, καὶ χρᾶσθε αὐταῖς καθὰ ἂν ἀρέσκοι ὑμῖν· μόνον εἰς τοὺς ἄνδρας τούτους μὴ ποιήσητε ἄδικον, οὗ εἵνεκεν εἰσῆλθον ὑπὸ τὴν σκέπην τῶν δοκῶν μου. [9]εἶπαν δὲ αὐτῷ Ἀπόστα ἐκεῖ· εἰσῆλθες παροικεῖν, μὴ καὶ κρίσιν κρίνειν; νῦν οὖν σὲ κακώσωμεν μᾶλλον

16 κατεβιασατο Ebc, παρεβιαζετο A, κατεβιαζετο D [GB] amrt, κατεβιαζεν z | 16 post αυτους + σφοδρα r | 16 εξεκλειναν AD [superest εξεκλει]

1 ηλθον r | 1 τον οικον Eabmtz, την οικιαν Acr | 1 αυτοις radendo ex αυτους factum t | 2 τοπον loco ποτον a | 2 αζυμοις tz | 2 επεμψεν Eatz [D = b] | 2 punctum post εφαγον positum non agnoscunt ADEamrtz | 2/3 κυμηθηναι m. post κοιμηθῆναι + αυτους r | 3 δε bc, και AD [GB] Eamrtz | 3 σοδομειται AE, σοδομηται z | 3/4 εκυκλωσαν c | 4/5 quae inter την 4 et καὶ ἔ 5^{md} media, prima manu in margine r | 4 πρεσβυτου c | 4 απας AEabmrtz, πας c | 4 in λαος nunc ο madore deletum in m | 5 εξεκαλουντο AEabmrtz, προσεκαλουν c | 5 ελεγον AEabmrtz, ειπον c | 6 οι ανδρες > a | 6 ελθοντες mt | 6 την > a | 7 υμας b errore typographi | 7 εξηλθεν AErt [t^2 = b] | 8 προς αυτους λωτ r | 8 προς αυτους > c | 8 προς το προθυρον > A | 8 την δε θυραν Eabcmrtz, και την θυραν A | 8/9 προσοξεν E, προσεαξεν z | 9 αυτων D teste Grabio | 9 ειπεν AEr[?]t [t^2 = b] | 9 προς αυτους AEabz, αυτοις cmrt | 9/10 ante αδελφοι + ανδρες c | 10 πορευεσθε a, πονηρευησθε c, πονηρευεσθε mrt, πονηρευεσθαι z | 10 εισιν AEr | 10 δυο > a | 10 θυγατεραις m compendio scriptum | 11 ανδρας mrtz | 11 εξαξω Aabcmrtz, και αξω E | 11 χρησασθαι A, χρισασθαι z, χρησασθε D [GB] r, χρασθαι E | 11 αυταις Aabcrt, αυτας Emz | 12 καθο D [GB] rz, καθ ο c | 12 αν > Az | 12 αρεσχη AD [GB] Ert, αρεσκει amz | 12 ανδρας Aabcmrtz, ανθρωπους D teste Grabio | 13 ποιησατε z | 13 ante αδικον + μηδεν Arz, + μηθεν mt | 13 ενεκεν c | 13 σκεπην bcrz, στεγην AD [GB] Eamt | 14 ειπον Emrtz | 14 αυτῳ > AD [GB] Eamrtz | 14 post εκει + και ειπαν r | 15 και > m | 15 κρισην t^1 [t^2 = b], νομους r | 15 κρινειν Eabcmrtz, κριναι A | 15 κακωσομεν Aacmrt, κακοσωμεν E

ἢ ἐκείνους. καὶ παρεβιάζοντο τὸν ἄνδρα τὸν Λὼτ σφόδρα, καὶ ἤγγισαν συντρίψαι τὴν θύραν. [10] ἐκτείναντες δὲ οἱ ἄνδρες τὰς χεῖρας εἰσεσπάσαντο τὸν Λὼτ πρὸς ἑαυτοὺς εἰς τὸν οἶκον, καὶ τὴν θύραν τοῦ οἴκου ἀπέκλεισαν· [11] τοὺς δὲ ἄνδρας τοὺς ὄντας ἐπὶ τῆς θύρας τοῦ οἴκου ἐπάταξαν ἐν ἀορασίᾳ, ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου· καὶ παρελύθησαν ζητοῦντες τὴν θύραν. [12] εἶπαν δὲ οἱ ἄνδρες πρὸς τὸν Λὼτ Εἰσί σοι ὧδε γαμβροὶ ἢ υἱοὶ ἢ θυγατέρες, ἢ εἴ τις σοι ἄλλος ἐστὶν ἐν τῇ πόλει, ἐξάγαγε ἐκ τοῦ τόπου τούτου· [13] ὅτι ἡμεῖς ἀπόλλυμεν τὸν τόπον τοῦτον, ὅτι ὑψώθη ἡ κραυγὴ αὐτῶν ἔναντι κυρίου, καὶ ἀπέστειλεν ἡμᾶς κύριος ἐκτρίψαι αὐτήν. [14] ἐξῆλθε δὲ Λὼτ καὶ ἐλάλησε πρὸς τοὺς γαμβροὺς αὐτοῦ τοὺς εἰληφότας τὰς θυγατέρας αὐτοῦ καὶ εἶπεν Ἀνάστητε καὶ ἐξέλθετε ἐκ τοῦ τόπου τούτου, ὅτι ἐκτρίβει κύριος τὴν πόλιν. ἔδοξε δὲ γελοιάζειν ἐναντίον τῶν γαμβρῶν αὐτοῦ. [15] ἡνίκα δὲ ὄρθρος ἐγένετο, ἐσπούδαζον οἱ ἄγγελοι τὸν Λὼτ λέγοντες Ἀναστὰς λάβε τὴν γυναῖκά σου καὶ τὰς δύο θυγατέρας σου, ἃς ἔχεις, καὶ ἔξελθε, ἵνα μὴ καὶ σὺ συναπόλῃ ταῖς ἀνομίαις

1 *τον ανδρα* > mt | 2 *ηγγεισαν* A | 2 *θυρα* E | 3 *επεσπασαντο* Er. „Iustinus pro *εισεσπασαντο* legit *επιασαν*“ b | 3/4 *εις τον οικον προς εαυτους* c | 3/4 *εις τον οικον* > mt | 4 *τας θυρας* z | 4 *οικου* Aabcmrtz, *τοιχους* E | 5 *οντας* > r | 5 *την θυραν* m | 5 *του οικου* > c | 5 *οικου* Aabcmrtz, *τοιχου* [sic] E | 5 *εν* > AD [GR] Eamrtz | 7 *θυρα* E | 7 *ειπον* cmtz [D = b] | 7 *τον* > AD [GR] Emrtz | 7 *εισι* bc, *εστιν τις* AEmt, *εστιν* D [GR] r, *εστι τις* at[2]z, in margine t *εισι τινες* | 8 *γαμβρος* Ez [D = b] | 8 *υοι* r | 8 *η ητις* A, *η τις* E | 9 post *εξαγαγε* + *αυτους* Emtz [D = b] | 9 *εκ* > mt | 9/10 *απολλυμεν ημεις* ADEcmrtz | 10 *αυτην* z | 11 *εναντιον* ADEr, *ενωπιον* c | 11 *ημας* E [non D] post *εκτριψαι* ponit | 11 post *κυριος* + *ο θεος* z | 11 *εντριψαι* a | 12 *εξηλθεν* AErt[1] | 12 *ελαλησεν* AD [superest *σεν*] Er | 14 *εξελθατε* ADEm | 14 *εκτριψει* c | 15 *εδοξεν* AD [superest *οξεν*] E | 15 *δε* > z | 15 *εναντιον* ADabmrtz, *με αντι* E, *ενωπιον* c | 15 *ηνικα* AEabmrtz, *ως* c | 16 *εγινετο* ADt | 16 *επεσπουδαζον* AD [superest *επεσπου*] tz | 16 *αγγελοι* abcr. *αγγελοι τον λωτ λεγοντες* in A *α* primum et *τες* in corio intacto habet. quae *α* illud primum sequebantur literae septem [incluso *τ* uocis *τον*] nunc euanuerunt in rasura. post *ν* uocis *λεγοντες* literae unius rasura, ut et *λεγον* in rasura scriptum | 17 *παραλαβε* c | 17 *δυο* et *σου* > D teste Grabio: quum in D nunc ante *ας εχεις* supersit *σ*, clarum *σου* alterum non adfuisse. *σου* alterum > Emrtz, *δυο* et *σου* alterum > c | 18 post *εχεις* + *ενταυθα* r | 18 *και συ* > Acmtz | 18 *συ* > r | 18 *απολη* E, *συναπολλοι* z

τῆς πόλεως. [16]*καὶ ἐταράχθησαν, καὶ ἐκράτησαν οἱ ἄγγελοι τῆς χειρὸς αὐτοῦ καὶ τῆς χειρὸς τῆς γυναικὸς αὐτοῦ καὶ τῶν χειρῶν τῶν δύο θυγατέρων αὐτοῦ ἐν τῷ φείσασθαι κύριον αὐτοῦ.* [17]*καὶ ἐγένετο, ἡνίκα ἐξήγαγον αὐτοὺς ἔξω, καὶ εἶπαν Σώζων σῶζε τὴν σεαυτοῦ ψυχήν· μὴ περιβλέψῃ εἰς τὰ ὀπίσω μηδὲ στῇς ἐν πάσῃ τῇ περιχώρῳ· εἰς τὸ ὄρος σώζου, μήποτε συμπαραληφθῇς.* [18]*εἶπε δὲ Λὼτ πρὸς αὐτοὺς Δέομαι, κύριε,* [19]*ἐπειδὴ εὗρεν ὁ παῖς σου ἔλεος ἐναντίον σου καὶ ἐμεγάλυνας τὴν δικαιοσύνην σου, ὃ ποιεῖς ἐπ᾽ ἐμὲ τοῦ ζῆν τὴν ψυχήν μου· ἐγὼ δὲ οὐ δυνήσομαι διασωθῆναι εἰς τὸ ὄρος, μήποτε καταλάβῃ με τὰ κακά, καὶ ἀποθάνω.* [20]*ἰδοὺ πόλις αὕτη ἐγγὺς τοῦ καταφυγεῖν με ἐκεῖ, ἥ ἐστι μικρά· καὶ ἐκεῖ διασωθήσομαι. οὐ μικρά ἐστι; καὶ ζήσεται ἡ ψυχή μου ἕνεκεν σοῦ.* [21]*καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἰδοὺ ἐθαύμασά σου τὸ πρόσωπον καὶ ἐπὶ τῷ ῥήματι τούτῳ, τοῦ μὴ καταστρέψαι τὴν πόλιν, περὶ ἧς ἐλάλησας·* [22]*σπεῦσον οὖν τοῖ σωθῆναι ἐκεῖ· οὐ γὰρ δυνήσομαι ποιῆσαι πρᾶγμα ἕως τοῦ ἐλθεῖν σε ἐκεῖ.*

1 *εταραχθησαν*] „Aquila *εμελλησεν*. schol *εστρατευσατο*“ b | 2 initio *τας χειρας* z | 2 *αυτου* prius DEabcmrtz, *αυτων* A | 2 *της χειρος* alterum > E | 2/3 *της χειρος* loco *των χειρων* D [superest *της*] | 3 *δυο* > Emt [non D] | 3 post *κυριον* + *τον θεον* mt [non D] | 4 *αυτω* E | 4 post *αυτου* + *και εξηγαγοσαν αυτον και εθηκαν αυτον απεξω της πολεως* r | 4 *εγενετο ηνικα* > r | 4 post *ηνικα* + *και* t | 4 *εξηγαγοσαν* r, *εξηγαγεν* z | 4 *αυτους* Aabcmrtz, *αυτον* E | 4 *εξω* > z | 4 post *εξω* + *της πολεως* D [GR: superest *πολεως*] | 4 *ειπον* crtz | 5 *σωζων* > r | 5 *περιβλεψης* AEcz, *βλεψη* a | 6 *περιχορω* m | 6/7 post *μηποτε* + *μη* z | 7 *συνπαραλημφθης* A, *συμπαραλημφθης* DE, *συμπαραληφθεις* mz | 7 *ειπεν* AErt [t² = b] | 7 *δαιομε* A | 8 *κυριοι* z | 8 *ευρον* c | 8 *ελεος* AEabmrtz, *χαριν* c | 8 *σου* alterum] *υμων* z | 9 *ο ποιεις* Aabcmt, *ου ποιησεις* E, *ο ποιησεις* r, *ο ποιης* z | 9 *επ*] *εις* z | 9 *ζην* AEabmrtz, *ζησαι* c. „schol *του ζωωσαι*“ b | 10 *σωθηναι* c | 11 *μηποτε* bz, *μη* AD [GR] Eacmrt | 11 *καταλαβει* z | 11 post *ιδου* + *η* AD [GR] Eamrtz | 11 *πολεις* A | 12 *εστιν* ADE | 12 *και* > ADEarz | 12 *εκει* alterum > c, ante *ου* 13 ponit r | 12/13 „ita latina uetus editio. in AA LL *ου μικρα εστι* sine nota interrogationis. Philo *μικραν τε και ου μικραν την πολιν ταυτην οι χρησμοι διασυνιστασιν*“ b | 13 *σωθησομαι* AEacrz | 13 *μακρα* z | 13 *εστιν* ADEmt [t² = b] | 14 *ενεκεν σου* > Dr | 14 *σου* alterum > r | 14/15 „Symmachus *ορασει εδυσωπηθην το προσωπον σου*. Aquila *ηρα το προσωπον σου*“ b. in margine r *ακυ ἴδοὺ ἦρα πρόσωπον σου: συ ὁράσει ἐδυσωπήον* [sic] *προσωπόν σου*: | 15 post *σωπον* + *σου* r | 15 *και* > a | 15 *ρήματη* r | 15 *τουτο* z | 16 *ελαλησε* z | 16 *ουν* > mt [non D] |

διὰ τοῦτο ἐκάλεσε τὸ ὄνομα τῆς πόλεως ἐκείνης Σηγώρ. [23] ὁ ἥλιος ἐξῆλθεν ἐπὶ τὴν γῆν καὶ Λὼτ εἰσῆλθεν εἰς Σηγώρ, [24] καὶ κύριος ἔβρεξεν ἐπὶ Σόδομα καὶ Γόμορρα θεῖον καὶ πῦρ παρὰ κυρίου ἐξ οὐρανοῦ, [25] καὶ κατέστρεψε τὰς πόλεις ταύτας καὶ πᾶσαν τὴν περίχωρον καὶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας ἐν ταῖς πόλεσι καὶ τὰ ἀνατέλλοντα ἐκ τῆς γῆς. [26] καὶ ἐπέβλεψεν ἡ γυνὴ αὐτοῦ εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ ἐγένετο στήλη ἁλός. [27] ὤρθρισε δὲ Ἀβραὰμ τῷ πρωὶ εἰς τὸν τόπον, οὗ εἱστήκει ἐναντίον κυρίου, [28] καὶ ἐπέβλεψεν ἐπὶ πρόσωπον Σοδόμων καὶ Γομόρρας καὶ ἐπὶ πρόσωπον τῆς περιχώρου, καὶ εἶδε· καὶ ἰδοὺ ἀνέβαινεν φλὸξ ἐκ τῆς γῆς ὡσεὶ ἀτμὶς καμίνου. [29] καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐκτρίψαι τὸν θεὸν πάσας τὰς πόλεις τῆς περιοίκου, ἐμνήσθη ὁ θεὸς τοῦ Ἀβραὰμ καὶ ἐξα-

17 ante *ποιησαι* + *του* Da | 17 *του ελθειν σε* abc, *του σε ελθειν* Ar, *ου εισελθης* D [GR: superest *εισελθης* ante *εκει*], *του σε εισελθειν* Emtz

1 *εκαλεσεν* DErt [t² = b], *επωνομασεν* A | 1 *της πολεως* > z | 1 *εκεινης* > D | 1 *σιγωρ* az, *συγωρ* c. in commentario m: *Σηγωρ ερμηνευεται μικρα βραχεια. ταυτην αλλαχου η γραφη ζωγορα καλη. ο δε συρος ζαρὴ και βαλα, τουτεστι καταπιουσα. διο φασι τινες οτι ου κατεκαησαν, αλλα κατεποθησαν κτέ.* in margine r *βραχεῖα μικρά* | 2 *σιγωρ* az | 3 post *κυριος* + *ο θεος* E | 3 *εβρεξε* z [sic] | 3 *πυρ και θειον* m, sed prima manu literis *α* et *β* superscriptis in nostrum ordinem redactum | 4 *παρα κυριου* > z | 4 *εξ ουρανου* bc, *εκ του ουρανου* AD [superest *εκ του ουρα*] Eamrtz | 4 *κατεστρεψεν* AD [superest *ατεστρεψεν*] Er | 4 ante *τας* + *πασας* mt | 4 *πολις* t | 4/5 post *ταυτας* + *εν αις κατωκει εν αυταις λωτ* A: loco *ταυτας* D teste Grabio *πασας*. ut D etiam E | 5 *την περιχωρον* bcm, *περιοικον* [sine articulo] A, *την περιοικον* DEar | 6 *πολεσιν* A? lineola *ν* significans una cum *εσι* nunc euanidis euanuisse potuerit. *πολεσιν* D [superest *σιν*] Ecrt [t² = b] | 6 *και* prius > a | 6 ante *τα* + *παντα* ADEamt | 6 *τα ανατελλοντα*] *παν ανατελλον* z | 6 *εκ της γης* > E, qui: ponit. *επι της γης* c | 7 *αυτου* > E, *του λωτ* z | 8 sqq commata 27 28 29 „desunt“ in D | 8 *ωρθρισεν* Art [t² = b], *ορθρισεν* E, *ορθρισε* m | 8 *τῳ* ab, *τω* mr, *το* AEctz | 9 *ιστηκει* AEm, *εστηκει* c | 9 ante *εναντιου* + *εκει* E | 9 *εναντι* cz | 10 *γομορρων* c | 10 post *επι* + *παν* r | 10 post *προσωπον* + *της γης* Aarz, + *πασης της γης* E, + *πασης της γης εκεινης* mt | 11 *ιδεν* AE, *ειδεν* mrt [t² = b] z | 11 *ανεβαινεν* Abrt, *ανεβεννεν* E, *ανεβαινε* amt²z, > c | 11 *εκ* > AEmt | 11 *ωση* E, *ως* c | 11/12 *καμεινου* A | 12 *τον θεον* bcr, *κυριον* Aamtz, > E | 13 *πολις* E¹ | 13 *περιχωρου* mt | 13 post *εμνησθη* + *δε* c | 13 *ο θεος* Aabcrz, *κυριος* [illegible] | 13/1 *εξαπεστειλεν* AEr

πέστειλε τὸν Λὼτ ἐκ μέσου τῆς καταστροφῆς, ἐν τῷ καταστρέψαι κύριον τὰς πόλεις, ἐν αἷς κατῴκει ἐν αὐταῖς Λώτ. 30 ἀνέβη δὲ Λὼτ ἐκ Σηγώρ, καὶ ἐκάθητο ἐν τῷ ὄρει, αὐτὸς καὶ αἱ δύο θυγατέρες αὐτοῦ μετ᾽ αὐτοῦ· ἐφοβήθη γὰρ κατοικῆσαι ἐν Σηγώρ· καὶ κατῴκησεν ἐν τῷ σπηλαίῳ αὐτὸς καὶ αἱ δύο θυγατέρες αὐτοῦ μετ᾽ αὐτοῦ. 31 εἶπε δὲ ἡ πρεσβυτέρα πρὸς τὴν νεωτέραν Ὁ πατὴρ ἡμῶν πρεσβύτερος, καὶ οὐδείς ἐστιν ἐπὶ τῆς γῆς, ὃς εἰσελεύσεται πρὸς ἡμᾶς, ὡς καθήκει πάσῃ τῇ γῇ· 32 δεῦρο καὶ ποτίσωμεν τὸν πατέρα ἡμῶν οἶνον καὶ κοιμηθῶμεν μετ᾽ αὐτοῦ καὶ ἐξαναστήσωμεν ἐκ τοῦ πατρὸς ἡμῶν σπέρμα. 33 ἐπότισαν δὲ τὸν πατέρα αὐτῶν οἶνον ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ, καὶ εἰσελθοῦσα ἡ πρεσβυτέρα ἐκοιμήθη μετὰ τοῦ πατρὸς αὐτῆς ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ· καὶ οὐκ ᾔδει ἐν τῷ κοιμηθῆναι αὐτὸν καὶ ἐν τῷ ἀναστῆναι. 34 ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ἐπαύριον, καὶ εἶπεν ἡ πρεσβυτέρα πρὸς τὴν νεωτέραν Ἰδοὺ ἐκοιμήθην χθὲς μετὰ τοῦ πατρὸς ἡμῶν· ποτίσωμεν αὐτὸν οἶνον καὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ, καὶ εἰσελθοῦσα κοιμήθητι μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ ἐξαναστήσωμεν ἐκ τοῦ πατρὸς

1/2 *εκτριψαι* mt | 2 *κυριον* > c | 2 post *κυριον* + *τον θεον* E | 2 *τας πολεις* > z | 3 *ανεβη δε* Ebmrtz, *και εξηλθεν* A, *και εξηλθε* a, *εξηλθε δε* c | 3 *εν* loco *εκ* Ez | 3 *σιγωρ* a | 3 *αυτος* > AD [GR] a, habent Ebcmtz | 4 *θυγατεραις* m | 4 *μετ αυτου* > z | 4 ante *εφοβηθη* + *εν τω ορει* z | 4 *εφοβηθησαν* mt | 4 *εφοβηθη* usque ad finem commatis > D teste Grabio, quem uera testatum esse spatium superstes docet. *εφοβηθη* usque ad *σηγωρ* 5 prima manu serius addita in r | 4/5 *οικησαι* Ez | 5 *εν* prius AEabcmtz, *εις* r | 5 *σιγωρ* az | 5 *ωκησεν* Amrtz, *ῳκησεν* a, *ωκοδομησεν* E | 6 *δυο* > amt | 6 *θυγατεραις* E¹z | 6 *ειπεν* AErt [t² = b] | 7 *νεωτερα* A | 8 *επι* AEbcmrtz, *εκ* a | 8/9 *καθῆκε* z | 9 *και* Ebcmrtz, *ουν* Aa | 9 *ποτησωμεν* m | 11 *εποτησαν* m | 12 *εν* > r | 12 *εκεινῃ* bc, *εκεινη* rz, *ταυτη* ADEm, *ταυτῃ* a, *ταυτηι* t | 13 *εν τῃ νυκτι εκεινῃ* > D teste Grabio, *την νυκτα εκεινην* AEamrt | 13 *εν* > z | 14 *ηδει* Aabcrz, *ηιδει* mt, *εγνω* D teste Grabio [?] | 14 *αυτον* bc, *αυτην* AD [superest *την*] Eamrtz | 14 *και*] *ἢ* mt | 14 *εν τῳ* alterum > ADEacrz contra bmt | 14/15 *εγενετὸ δε* > z | 15 *εν* > AD [GR] Eamrz | 15 ante *τῃ* + *και* z | 15 *και* > z | 15/16 *προς την νεωτεραν*] *τηι νεωτερα* m, *την νεωτερα* t¹, *τη νεωτερα* t² | 16 post *ιδου* + *εγω* z | 16 in *εκοιμηθην* post *ε* litera radendo deleta t | 16 *εχθες* AD [GR] Er | 16/17 *ποτησωμεν* m | 17 *εν τῃ νυκτι ταυτῃ* bc, *τηι νυκτι ταυτη* m, *την νυκτα ταυτην* AD [GR] Eartz. m^mg *γρ και την νυκτα ταυτην* manu ut uidetur secunda | 17 post *εισελθουσα* + *την υκτα* [prima manu *ν* super uersum additum] *ταυτην* r | 18 *εξαναστησομεν* a | 18/1 *σπερμα εκ του πατρος ημων* E

ἡμῶν σπέρμα. [35]ἐπότισαν δὲ καὶ ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ τὸν
πατέρα αὐτῶν οἶνον, καὶ εἰσελθοῦσα ἡ νεωτέρα ἐκοιμήθη
μετὰ τοῦ πατρὸς αὐτῆς· καὶ οὐκ ᾔδει ἐν τῷ κοιμηθῆναι αὐ-
τὸν καὶ ἀναστῆναι. [36]καὶ συνέλαβον αἱ δύο θυγατέρες Λὼτ
ἐκ τοῦ πατρὸς αὐτῶν. [37]καὶ ἔτεκεν ἡ πρεσβυτέρα υἱόν, καὶ
ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Μωὰβ λέγουσα Ἐκ τοῦ πατρός μου·
οὗτος πατὴρ Μωαβιτῶν ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας. [38]ἔτεκε
δὲ καὶ ἡ νεωτέρα υἱόν, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἀμμὰν
λέγουσα Υἱὸς γένους μου· οὗτος πατὴρ Ἀμμανιτῶν ἕως τῆς
20 σήμερον ἡμέρας. [1]καὶ ἐκίνησεν ἐκεῖθεν Ἀβραὰμ εἰς γῆν πρὸς
λίβα, καὶ ᾤκησεν ἀνὰ μέσον Κάδης καὶ ἀνὰ μέσον Σούρ· καὶ
παρῴκησεν ἐν Γεράροις. [2]εἶπε δὲ Ἀβραὰμ περὶ Σάρρας τῆς
γυναικὸς αὐτοῦ ὅτι ἀδελφή μου ἐστίν· ἐφοβήθη γὰρ εἰπεῖν
ὅτι γυνή μου ἐστί, μήποτε ἀποκτείνωσιν αὐτὸν οἱ ἄνδρες
τῆς πόλεως δι' αὐτήν. ἀπέστειλε δὲ Ἀβιμέλεχ βασιλεὺς Γε-
ράρων καὶ ἔλαβε τὴν Σάρραν. [3]καὶ εἰσῆλθεν ὁ θεὸς πρὸς

1 *και* > c | 1 *εν* > z | 2 *αυτον* E¹, *ω* super uersum scriptum | 3 post *αυτης* + *την νυκτα εκεινην* r, + *τη νυκτι εκεινη* z | 3 *ηδει*] *εγνω* D [GR], *ηδειν* z | 3/4 *αυτην* AD [GR] Eamrtz | 4 *αι δυο θυγατερες λωτ* c post *αυτων* 5 | 4 *θυγατεραις* z | 6 *εκαλεσεν* AErt | 6 *αυτον* a [sic] | 6 ad *μωαβ* r ᵐᵍ *εκ πατρος μου η υδωρ πατριον* | 6 post *μου* + *ουτος* mt | 7/8 *και η νεωτερα δε ετεκεν* r | 7 *ετεκεν* AD [superest *ν* ante *δε*] Ect¹ [t² = b] | 8 *και* prius > t | 8 *εκαλεσεν* AD [superest *εν* ante *το*] Ert [t² = b] | 8 *αμμον* c, *αμμων* r [qui in margine *λαος ημων*], *αμαν* z | 9 *λεγουσα* > AD [GR] Eacr | 9 ante *υιος* + *ο* A | 9 *υιον* E | 9 post *υιος* + *του* ADEamrtz | 9 *γενου* r | 9 post *μου* + *λεγουσα* a | 9 *αμμονιτων* c [Drz = b]. in commentario r *Οι αμμανιται και αυτοι της αραβιας εκρατησαν τα μερη φιλαδελφιας. ητις αμμων καλειται παρα των επιχωριων* | 10 *εκεινησεν* AE | 10 *αβρααμ εκειθεν* c | 10 *εις γην* > c, *εις την* r | 10 *προς* Aabcmrtz, *εως* E | 11 *λιβαν* z | 11 ad *καδης* r ᵐᵍ *αγιον*, ad *σουρ* idem *τειχος η ευθυσμος* | 11 *καδδης* z | 12 *γαραροις* z | 12 post *γεραροις* r in commentario *Ουτοι* [sed qui?] *της αραβιας κατεσχον τας αμφι την καλουμενην αρεοπολιν. ητις ην μητροπολις το παλαιον του μωαβιτων εθνους* | 12 *ειπεν* AD [superest *εν* ante *δε*] Emrt [t² = b] | 12 *αβραμ* D | 13 *οτι* > DEamt | 13/15 quae inter *εφοβηθη* 13 et *αυτην* 15 media, > rz | 14 *οτι* > D [GR] Ea [habet hoc loco m] | 14 *εστιν* AD [superest *ν* ante *μηποτε*] Emt [t² = b] | 14 *αποκτενουσιν* at, *ἀποκτενᾶσιν* m | 15 *απεστειλεν* AD [superest *στειλεν* ante *δε*] Ert [t² = b] | 15 ad *αβιμελεχ* r ᵐᵍ *πατρος μου βασιλεια* | 15/16 *γαγαραρων* E. in *γεραρων* ante *ω* litera

Ἀβιμέλεχ ἐν ὕπνῳ τὴν νύκτα καὶ εἶπεν Ἰδοὺ σὺ ἀποθνήσκεις περὶ τῆς γυναικὸς ἧς ἔλαβες· αὕτη δὲ ἐστὶ συνῳκηκυῖα ἀνδρί. [4]*Ἀβιμέλεχ δὲ οὐχ ἥψατο αὐτῆς, καὶ εἶπε Κύριε, ἔθνος ἀγνοοῦν καὶ δίκαιον ἀπολεῖς;* [5]*οὐκ αὐτός μοι εἶπεν Ἀδελφή μου ἐστί; καὶ αὕτη μοι εἶπεν Ἀδελφός μου ἐστίν; ἐν καθαρᾷ καρδίᾳ καὶ ἐν δικαιοσύνῃ χειρῶν ἐποίησα τοῦτο.* [6]*εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ θεὸς καθ' ὕπνον Κἀγὼ ἔγνων ὅτι ἐν καθαρᾷ καρδίᾳ ἐποίησας τοῦτο, καὶ ἐφεισάμην σου, τοῦ μὴ ἁμαρτεῖν σε εἰς ἐμέ· ἕνεκα τούτου οὐκ ἀφῆκά σε ἅψασθαι αὐτῆς.* [7]*νῦν δὲ ἀπόδος τὴν γυναῖκα τῷ ἀνθρώπῳ, ὅτι προφήτης ἐστί, καὶ προσεύξεται περὶ σοῦ, καὶ ζήσῃ· εἰ δὲ μὴ ἀποδίδως, γνώσῃ ὅτι ἀποθανῇ σὺ καὶ πάντα τὰ σά.* [8]*καὶ ὤρθρισεν Ἀβιμέλεχ τῷ πρωὶ καὶ ἐκάλεσε πάντας τοὺς παῖδας αὐτοῦ, καὶ ἐλάλησε πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα εἰς τὰ ὦτα αὐτῶν· ἐφοβήθησαν δὲ πάντες οἱ ἄνθρωποι σφόδρα.* [9]*καὶ ἐκάλε-*

radendo deleta r. r [mg] *φραγμος* | 16 *ελαβεν* ADErt [$t^2 = b$] | 16 *σαρρα* r | 16 *ηλθεν* r

1 *εν υπνῳ* > cr | 1 *υπνιω* m, *ενυπνιωι* t [*εν* in utroque praemittitur] | 1 post *υπνῳ* + *αυτου* z | 1 post *ειπεν* + *αυτω* Aa [non D] | 1 *συ* > Ez, post *αποθνησκεις* ponit c | 2 *η* r | 2 *εστιν* ADEt [$t^2 = b$] | 2 *συνωκυια* z | 3 „inde a uersu 4 usque ad 21, 3 desideratur“ D | 3 *ειπεν* AEmrt [$t^2 = b$] | 3 post *κυριε* + *ο θεος* mt | 4 *απολεις* AEabm, *απολεσεις* r, *ουκ αποκτενεις* c | 4 *ειπεν μοι* r | 4 et 5 post *ειπεν* + *οτι* E | 5 initio *εστιν* AEcmrt [$t^2 = b$] | 5 *και αυτη μοι ειπεν αδελφος μου εστιν* > r | 5 *εν*] *εκ* z sequentibus non mutatis | 5/6 loco quo pertineat adcuratius non indicato r [mg] *ἀκυ συνάπλοτητ συ συναγαθοπ* [*π* super *ο* scriptum] | 6 *εν* > cmt | 6 *ειπεν* AEmrt [$t^2 = b$] | 7 *αυτῳ* > az | 7 *καθ υπνον* > mt | 7 *υπνου* z | 7 *καγω*] *καιγε εγω* z | 7 *καθαρᾳ* omiserat E, qui inter scribendum post *καρδια* post finem unius et ante initium uersus sequentis addidit | 8 *εποιησα* A [1], prima manu correctum | 8 *εφησαμην* E | 8 post *εφεισαμην* + *εγω* Aar | 8 post *σου* + *εγω* mt. *σου* bis scribit z | 8 *αμαρτειν σε* AEabmt, *αμαρτησαι* c, *αμαρτανειν* [sine *σε*] r, *αμαρτανειν σε* z | 9 *ενεκεν* AEmrtz | 9 post *σε* + *του* c | 9 *νυνι* mt | 10 *εστιν* AErt [1] [cum taedeat semper referre t^2 radendo idem habere quod b, semel dixisse sufficiat, ubicumque t^1 positurus sum, t^2 cum b conuenire] | 11 *ζησει* E, *ζησεις* c | 11 *αποδως* cmt | 11 *γνωθι* Acmrz, *γνωθη* Et | 12 *οτι* > z | 12 *αποθνησκεις* a | 13 *τῳ* ab, *τω* mr, *το* AEctz | 13 *εκαλεσεν* AEr | 14 *ελαλησεν* AEr | 14 ante *παντα* + *κατα* c | 15 *ανθρωποι* AEabr, *ανδρες* cmtz | 15 ante *σφοδρα* + *τον κυριον* mt, + *τον θεον* r | 15/1 in *εκαλεσεν* ante *α* rasura unius literae capax t

ἀλλὰ ἐγέλασας. [16] ἐξαναστάντες δὲ ἐκεῖθεν οἱ ἄνδρες κατέβλεψαν ἐπὶ πρόσωπον Σοδόμων καὶ Γομόρρας· Ἀβραὰμ δὲ συνεπορεύετο μετ' αὐτῶν συμπροπέμπων αὐτούς. [17] ὁ δὲ κύριος εἶπε[ν] Οὐ μὴ κρύψω ἐγὼ ἀπὸ Ἀβραὰμ τοῦ παιδός μου, ἃ ἐγὼ ποιῶ. [18] Ἀβραὰμ δὲ γινόμενος ἔσται εἰς ἔθνος μέγα καὶ πολύ, καὶ ἐνευλογηθήσονται ἐν αὐτῷ πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς. [19] ᾔδειν γὰρ ὅτι συντάξει τοῖς υἱοῖς αὐτοῖ καὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ μετ' αὐτόν, καὶ φυλάξουσι τὰς ὁδοὺς κυρίου, ποιεῖν δικαιοσύνην καὶ κρίσιν, ὅπως ἂν ἐπαγάγῃ κύριος ἐπὶ Ἀβραὰμ πάντα, ὅσα ἐλάλησε πρὸς αὐτόν. [20] εἶπε δὲ κύριος Κραυγὴ Σοδόμων καὶ Γομόρρας πεπλήθυνται πρὸς μέ, καὶ αἱ ἁμαρτίαι αὐτῶν μεγάλαι σφόδρα. [21] καταβὰς οὖν ὄψομαι εἰ κατὰ τὴν κραυγὴν αὐτῶν τὴν ἐρχομένην πρὸς μὲ συντελοῦνται· εἰ δὲ μή, ἵνα γνῶ. [22] καὶ ἀποστρέψαντες ἐκεῖθεν οἱ ἄνδρες ἦλθον εἰς Σόδομα· Ἀβραὰμ δὲ ἔτι ἦν ἑστηκὼς ἐναντίον κυρίου.

1 αλλ crz | 1 εγελασες z | 1 οι ανδρες εκειθεν cmt | 1 post οι + τρεις rz | 3 συνπροπεμπων A | 3 αυτους > D teste Grabio | 3/5 comma decimum septimum bis scribit r | 3 ο δε] και ο z | 4 ειπε b, quod quum ferri non posset, correxi. ειπεν Acrtz, ειπε amt^2 | 4 ου > AD [GR] amt, habent bcrz | 4 in repetitione αποκρυψω r | 4 εγω > cr | 4 post απο + προσωπου mt | 5 γεινομενος A, γενομενος ay | 5 εσται > m | 6 „Aquila οστεινον, Symmachus ισχυρον" b | 6 παντα τα εθνη Aabcrtz, πασαι αι φυλαι m | 7 ηδειν Aabcmrz, ηιδειν t, ειδεν D [GR] | 7 ante τοις + αβρααμ z | 7 τοις υιοις m prima manu mutauit in τους υιους, τους υιους t | 7/8 και τω οικω αυτου D teste Grabio post μετ αυτον 8 | 8 μετ αυτον abcmrt, μεθ εαυτον A, μετ αυτων z | 8 φυλαξουσιν A, φυλαξωσι mr | 8 post κυριου + του θεου z | 8 ante ποιειν + του c, + οτι συνταξει τους υιους αυτου mt | 9 αν > D teste Grabio | 9 post κυριος + ο θεος z | 10 ελαλησεν Art [t^2 = b] | 10 προς abcmrt, επ A | 10 ειπεν Amrt [t^2 = b] | 10 post κυριος + ο θεος mt | 10 „schol κραυγην την τολμαν λεγει η και την παρρησιαν" b | 11 γομο͂ρρων D teste Grabio | 11 πεπληθυται m, ν ut uidetur recentius super uersum additum | 11 προς με > AD [GR] | 11 και alterum > t | 12 μεγαλαι σφοδρα] „Aquila et Symmachus εβαρυνθησαν" b. in margine r ακυ εβαρυνθησαν: συ βεβαρηνται. adde hexaplis | 12 ante καταβας + και c [ουν non deleto] | 13 συντελουνται] „Symmachus επετελεσεν το εργον" b. in margine r, auctore non nominato συνετελεσαν το εργον | 14 μηγε r | 14 ινα > z, γνα A^1? | 14/15 quae inter και 14 et σοδομα 15 media, > z | 14 οι ανδρες εκειθεν cmt | 15 ετι > AD [GR] cz, post ην ponit r | 15 post εστηκως + ινα z | 15 εναντι D^1 teste Grabio, sed „ον additum paullo minoribus literis ad caput literae ι recentiori manu, sed ex antiquis uestigiis": at hunc in modum Tischen-

23 *καὶ ἐγγίσας Ἀβραὰμ εἶπε Μὴ συναπολέσῃς δίκαιον μετὰ ἀσεβοῦς, καὶ ἔσται ὁ δίκαιος ὡς ὁ ἀσεβής.* 24 *ἐὰν ὦσι πεντήκοντα δίκαιοι ἐν τῇ πόλει, ἀπολεῖς αὐτούς; οὐκ ἀνήσεις πάντα τὸν τόπον ἕνεκεν τῶν πεντήκοντα δικαίων, ἐὰν ὦσιν ἐν αὐτῇ;* 25 *μηδαμῶς σὺ ποιήσεις ὡς τὸ ῥῆμα τοῦτο τοῦ ἀποκτεῖναι δίκαιον μετὰ ἀσεβοῦς, καὶ ἔσται ὁ δίκαιος ὡς ὁ ἀσεβής· μηδαμῶς. ὁ κρίνων πᾶσαν τὴν γῆν, οὐ ποιήσεις κρίσιν;* 26 *εἶπε δὲ κύριος Ἐὰν ὦσιν ἐν Σοδόμοις πεντήκοντα δίκαιοι ἐν τῇ πόλει, ἀφήσω ὅλην τὴν πόλιν καὶ πάντα τὸν τόπον δι' αὐτούς.* 27 *καὶ ἀποκριθεὶς Ἀβραὰμ εἶπε Νῦν ἠρξάμην λαλῆσαι πρὸς τὸν κύριόν μου, ἐγὼ δέ εἰμι γῆ καὶ σποδός.* 28 *ἐὰν δὲ ἐλαττονωθῶσιν οἱ πεντήκοντα δίκαιοι εἰς τεσσαρακονταπέντε, ἀπολεῖς ἕνεκεν τῶν πέντε πᾶσαν τὴν πόλιν; καὶ εἶπεν Οὐ μὴ ἀπολέσω, ἐὰν εὕρω ἐκεῖ τεσσαρακονταπέντε.* 29 *καὶ προσέθηκεν ἔτι λαλῆσαι πρὸς αὐτὸν καὶ εἶπεν Ἐὰν δὲ εὑρεθῶσιν ἐκεῖ τεσσαράκοντα; καὶ εἶπεν Οὐ*

dorfius non putat prima manu emendatum esse. *εναντι* cz | 15 post *κυριου* + *του θεου* mt. ad *κυριου* in margine r adscribitur *του θεου*

1 *ειπεν* Amrt [t^{2} = b] | 1 *συναπολεσης* z | 1/2 *μετ ασεβους* c | 2 *ασσεβης* t | 2 post *εαν* + *δε* r | 2 *ωσιν* Ar | 2/3 *ν̄* r | 3 *δικαιοι εν τη πολει* abcrz, *δικαιοι εις την πολιν* mt, *εν τη πολι* [sic] *δικαιοι* A | 3/4 quae inter *απολεις* 3 et *τοπον* 4 media, > m | 3 *απολεσεις* D [GR] crz | 3 *ανοισης* z | 4 *παντα τον τοπον* > z | 4 *παντα* > A | 4 *τοπον εκεινον ενεκα* D teste Grabio | 4 *ενεκα* c | 4 E iterum incipit syllabis *καιων* uocis *δικαιων* | 4 *ν̄* r | 5 *αυτοις* E | 5 *συ* > c | 5 *ποιησης* ct | 5 *ως* > Ecmz [Dt = b] | 5 *του* > cr | 6 *μετ* c | 6 loco *ως* E *ος* | 7 *μηδαμως*] „Symmachus *ουχι σου*“ b | 7 *πασαν* post *την γην* E [D = b] | 8 *ειπεν* ADErt [t^{2} = b] | 8 ante *κυριος* + *ο* D | 8 post *κυριος* + *ο θεος* mt | 8 *ωσιν* bc, *ωσι* mt, *ευρω* AD [GR] Earz | 8 *εν σοδομοις* > mt | 8 *ν̄* r | 9 *δικαιοι* bcmt, *δικαιους* AD [GR] Earz | 9 post *δικαιοι* + *εν σοδομοις* mt | 9 *εν τη πολει* > c | 9 *ανησω* c | 9 *ολην την πολιν και* > ADEamrtz | 10 *αβρααμ* E post *ειπεν* suum | 10 *ειπεν* ADErt [t^{2} = b] | 11 *ειρξαμην* z | 11 *μου* > ADEcmrt | 12 *ελαττονοθωσιν* E, *ελαττωθωσιν* mr, *ελαττοθωσιν* tz [D = b] | 12 *ν̄* r | 12 *δικαιοι* > E | 12/13 *εις τεσσαρακονταπεντε* abcmtz, *εις σαρακονταπεντε* E, *εις με* r, *πεντε* AD | 13 *απολεσεις* mtz | 13 *πεντε* Ab, *σαρακονταπεντε* E, *τεσσαρακονταπεντε* cmtz, *με* r | 14 ante *ου* + *οτι* ADE | 14 *ου μη απολεσω* > mtz [D = b] | 14 *ευρω* Aabmrtz, *ευρεθωσιν* Ec | 14/15 *τεσσερακονταπεντε* AD [superest *τεσσερακοντ*], *με* r | 15 post *ταπεντε* + *ου μη απολεσω* mtz | 15 in *προσεθηκεν* r post *ο* unam literam radendo deleuit | 16 *δε* >

μὴ ἀπολέσω ἕνεκεν τῶν τεσσαράκοντα. 30 *καὶ εἶπε Μή τι,*
κύριε, ἐὰν λαλήσω· ἐὰν δὲ εὑρεθῶσιν ἐκεῖ τριάκοντα; καὶ
εἶπεν Οὐ μὴ ἀπολέσω ἕνεκεν τῶν τριάκοντα. 31 *καὶ εἶπεν*
Ἐπειδὴ ἔχω λαλῆσαι πρὸς τὸν κύριον, ἐὰν δὲ εὑρεθῶσιν ἐκεῖ
εἴκοσι; καὶ εἶπεν Οὐ μὴ ἀπολέσω, ἐὰν εὕρω ἐκεῖ εἴκοσι.
32 *καὶ εἶπε Μή τι, κύριε, ἐὰν λαλήσω ἔτι ἅπαξ· ἐὰν δὲ*
εὑρεθῶσιν ἐκεῖ δέκα; καὶ εἶπεν Οὐ μὴ ἀπολέσω ἕνεκεν τῶν
δέκα. 33 *ἀπῆλθε δὲ ὁ κύριος, ὡς ἐπαύσατο λαλῶν τῷ Ἀβραάμ,*
19 *καὶ Ἀβραὰμ ἀπέστρεψεν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ.* 1 *ἦλθον δὲ*
οἱ δύο ἄγγελοι εἰς Σόδομα ἑσπέρας· Λὼτ δὲ ἐκάθητο παρὰ
τὴν πύλην Σοδόμων. ἰδὼν δὲ Λὼτ ἐξανέστη εἰς συνάντησιν
αὐτοῖς, καὶ προσεκύνησε τῷ προσώπῳ ἐπὶ τὴν γῆν 2 *καὶ εἶπεν*
Ἰδού, κύριοι, ἐκκλίνατε εἰς τὸν οἶκον τοῦ παιδὸς ὑμῶν καὶ κα-
ταλύσατε, καὶ νίψασθε τοὺς πόδας ὑμῶν, καὶ ὀρθρίσαντες ἀπε-
λεύσεσθε εἰς τὴν ὁδὸν ὑμῶν. καὶ εἶπαν Οὐχί, ἀλλ' ἐν τῇ πλατείᾳ
καταλύσομεν. 3 *καὶ κατεβιάσατο αὐτούς, καὶ ἐξέκλιναν πρὸς*

DEc, post *ευρεθωσι* suum z | 16 *ευρεθωσι* mtz | 16 *εκει* > mt | 16 *τεσσεραχοντα* AD [superest *σεραχοντα*], *μ* rz | 16/1 *ου μη* Abcz, *ουκ* Eamrt

1 *απολω* a | 1 *ενεκε* t | 1 *τεσσεραχοντα* A, *μ* rz | 1 *ειπεν* ADEmrt [t² = b] | 1/2 „schol *μη δη οργιλον τω κυριω*" b | 2 *εαν λαλησω κυριε* c | 2 *δε* > D [GB] | 2 *λ* rz | 3 *ου μη* Aabcrz, *ουκ* mt | 3 *ενεκεν των* abcmt, *εαν ευρεθωσιν εκει* AEr, *εαν ευρω εκει* z | 3 *λ* rz | 4 post *κυριον* + *μου* mrt | 4 *δε* > Er | 4 *εκει* > E | 5 utroque loco *εικοσιν* m, utroque *κ* rz, altero *κ* t | 5 *εαν ευρω εκει* bc, *ενεκεν των* AD [GB] amrtz, *ενεκεν τον* E | 6 *και ειπε* > m | 6 *ειπεν* AErt [t² = b] | 6 *ετι* > z | 7 *ευρεθωσι* mt | 7 *εκει* > mt | 7 *δεκα εκει* E | 7 *ι* z | 7 *ου μη* Abc, *ουκ* Eamrtz | 8 *ι* z | 8 *απηλθεν* AErt [t² = b] | 8 *ο* > AD [GB] Eamrtz | 8 *κυριος* > r | 9 *και* > z | 9 *αβρααμ* ante *εις* z | 9 *επεστρεψεν* r, *υπεστρεψε δε* z | 9 *ανηλθον* E | 11 *πυλην* Abcmrtz, *πολιν* a | 11 *ειδων* t | 11 *ανεστη* Ac, *εξανεστησεν* E | 12 *προσεκυνησεν* AD [superest *νησεν*] Emrt, *προσεκινησεν* z | 12 ante *τω* + *εν* z | 12 *τω προσωπω*] *επι προσωπον* mt | 13 *εκκλεινατε* A | 13 post *εκκλινατε* + *προς με* mt | 13 *εις* Eabcmrtz, *προς* A | 13/14 quae inter *και* 13 et *υμων* 14 media, > E: in margine suppleta, sed *ατε* uocis *καταλυσατε*, *ατε* uel *ασθε* uocis *νιψατε* (*νιψασθε*), *οδας* uocis *ποδας* nunc perierunt | 13/14 *καλυσατε* A, *τα* prima manu super uersum | 14 *νιψασθαι* z, *νιψατε* Aa | 14 *ορθισαντες* A | 14/15 *απελευσεσθαι* AD [GB] | 15 *εις* > c | 15 post *υμων* + *ου εινεκεν εξεκλινατε προς τον παιδα υμων* Er | 15 *και ειπαν* Eabmt, *ειπαν δε* Ar, *ειπον δε* cz | 15 *αλλα* Emt | 15 post *αλλ* + *η* A | 16 *καταλυσωμεν* Ez [D = b] |

αὐτόν. καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ· καὶ ἐποίησεν αὐτοῖς πότον καὶ ἀζύμους ἔπεψεν αὐτοῖς, καὶ ἔφαγον. 4 πρὸ τοῦ κοιμηθῆναι δὲ οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως οἱ Σοδομῖται περιεκύκλωσαν τὴν οἰκίαν ἀπὸ νεανίσκου ἕως πρεσβυτέρου, ἅπας ὁ λαὸς ἅμα. 5 καὶ ἐξεκαλοῦντο τὸν Λὼτ καὶ ἔλεγον πρὸς αὐτὸν Ποῦ εἰσὶν οἱ ἄνδρες οἱ εἰσελθόντες πρὸς σὲ τὴν νύκτα; ἐξάγαγε αὐτοὺς πρὸς ἡμᾶς, ἵνα συγγενώμεθα αὐτοῖς. 6 ἐξῆλθε δὲ Λὼτ πρὸς αὐτοὺς πρὸς τὸ πρόθυρον, τὴν δὲ θύραν προσέῳξεν ὀπίσω αὐτοῦ. 7 εἶπε δὲ πρὸς αὐτοὺς Μηδαμῶς, ἀδελφοί, μὴ πονηρεύσησθε. 8 εἰσὶ δέ μοι δύο θυγατέρες, αἳ οὐκ ἔγνωσαν ἄνδρα· ἐξάξω αὐτὰς πρὸς ὑμᾶς, καὶ χρᾶσθε αὐταῖς καθὰ ἂν ἀρέσκοι ὑμῖν· μόνον εἰς τοὺς ἄνδρας τούτους μὴ ποιήσητε ἄδικον, οὗ εἵνεκεν εἰσῆλθον ὑπὸ τὴν σκέπην τῶν δοκῶν μου. 9 εἶπαν δὲ αὐτῷ Ἀπόστα ἐκεῖ· εἰσῆλθες παροικεῖν, μὴ καὶ κρίσιν κρίνειν; νῦν οὖν σὲ κακώσωμεν μᾶλλον

16 *κατεβιασατο* Ebc, *παρεβιαζετο* A, *κατεβιαζετο* D [GB] amrt, *κατεβιαζεν* z | 16 post *αυτους* + *σφοδρα* r | 16 *εξεκλειναν* AD [superest *εξεκλει*]

1 *ηλθον* r | 1 *τον οικον* Eabmtz, *την οικιαν* Acr | 1 *αυτοις* radendo ex *αυτους* factum t | 2 *τοπον* loco *ποτον* a | 2 *αζυμοις* tz | 2 *επεμψεν* Eatz [D = b] | 2 punctum post *εφαγον* positum non agnoscunt ADEamrtz | 2/3 *κυμηθηναι* m. post *κοιμηθῆναι* + *αυτους* r | 3 *δε* bc, *και* AD [GB] Eamrtz | 3 *σοδομειται* AE, *σοδομηται* z | 3/4 *εκυκλωσαν* c | 4/5 quae inter *την* 4 et *καὶ ἔ* 5^{md} media, prima manu in margine r | 4 *πρεσβυτου* c | 4 *απας* AEabmrtz, *πας* c | 4 in *λαος* nunc *ο* madore deletum in m | 5 *εξεκαλουντο* AEabmrtz, *προσεκαλουν* c | 5 *ελεγον* AEabmrtz, *ειπον* c | 6 *οι ανδρες* > a | 6 *ελθοντες* mt | 6 *την* > a | 7 *υμας* b errore typographi | 7 *εξηλθεν* AErt [t^2 = b] | 8 *προς αυτους λωτ* r | 8 *προς αυτους* > c | 8 *προς το προθυρον* > A | 8 *την δε θυραν* Eabcmrtz, *και την θυραν* A | 8/9 *προσοξεν* E, *προσεαξεν* z | 9 *αυτων* D teste Grabio | 9 *ειπεν* AEr[?]t [t^2 = b] | 9 *προς αυτους* AEabz, *αυτοις* cmrt | 9/10 ante *αδελφοι* + *ανδρες* c | 10 *πορευεσθε* a, *πονηρευησθε* c, *πονηρευεσθε* mrt, *πονηρευεσθαι* z | 10 *εισιν* AEr | 10 *δυο* > a | 10 *θυγατεραις* m compendio scriptum | 11 *ανδρας* mrtz | 11 *εξαξω* Aabcmrtz, *και αξω* E | 11 *χρησασθαι* A, *χρισασθαι* z, *χρησασθε* D [GB] r, *χρασθαι* E | 11 *αυταις* Aabcrt, *αυτας* Emz | 12 *καθο* D [GB] rz, *καθ ο* c | 12 *αν* > Az | 12 *αρεσκη* AD [GB] Ert, *αρεσκει* amz | 12 *ανδρας* Aabcmrtz, *ανθρωπους* D teste Grabio | 13 *ποιησατε* z | 13 ante *αδικον* + *μηδεν* Arz, + *μηθεν* mt | 13 *ενεκεν* c | 13 *σκεπην* bcrz, *στεγην* AD [GB] Eamt | 14 *ειπον* Emrtz | 14 *αυτῳ* > AD [GB] Eamrtz | 14 post *εκει* + *και ειπαν* r | 15 *και* > m | 15 *κρισην* t^1 [t^2 = b], *νομους* r | 15 *κρινειν* Eabcmrtz, *κριναι* A | 15 *κακωσομεν* Aacmrt, *κακοσωμεν* E

ἢ ἐκείνους. καὶ παρεβιάζοντο τὸν ἄνδρα τὸν Λὼτ σφόδρα, καὶ ἤγγισαν συντρίψαι τὴν θύραν. [10] ἐκτείναντες δὲ οἱ ἄνδρες τὰς χεῖρας εἰσεσπάσαντο τὸν Λὼτ πρὸς ἑαυτοὺς εἰς τὸν οἶκον, καὶ τὴν θύραν τοῦ οἴκου ἀπέκλεισαν· [11] τοὺς δὲ ἄνδρας τοὺς ὄντας ἐπὶ τῆς θύρας τοῦ οἴκου ἐπάταξαν ἐν ἀορασίᾳ, ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου· καὶ παρελύθησαν ζητοῦντες τὴν θύραν. [12] εἶπαν δὲ οἱ ἄνδρες πρὸς τὸν Λὼτ Εἰσί σοι ὧδε γαμβροὶ ἢ υἱοὶ ἢ θυγατέρες, ἢ εἴ τις σοι ἄλλος ἐστὶν ἐν τῇ πόλει, ἐξάγαγε ἐκ τοῦ τόπου τούτου· [13] ὅτι ἡμεῖς ἀπόλλυμεν τὸν τόπον τοῦτον, ὅτι ὑψώθη ἡ κραυγὴ αὐτῶν ἔναντι κυρίου, καὶ ἀπέστειλεν ἡμᾶς κύριος ἐκτρίψαι αὐτήν. [14] ἐξῆλθε δὲ Λὼτ καὶ ἐλάλησε πρὸς τοὺς γαμβροὺς αὐτοῦ τοὺς εἰληφότας τὰς θυγατέρας αὐτοῦ καὶ εἶπεν Ἀνάστητε καὶ ἐξέλθετε ἐκ τοῦ τόπου τούτου, ὅτι ἐκτρίβει κύριος τὴν πόλιν. ἔδοξε δὲ γελοιάζειν ἐναντίον τῶν γαμβρῶν αὐτοῦ. [15] ἡνίκα δὲ ὄρθρος ἐγένετο, ἐσπούδαζον οἱ ἄγγελοι τὸν Λὼτ λέγοντες Ἀναστὰς λάβε τὴν γυναῖκά σου καὶ τὰς δύο θυγατέρας σου, ἃς ἔχεις, καὶ ἔξελθε, ἵνα μὴ καὶ σὺ συναπόλῃ ταῖς ἀνομίαις

1 *τον ανδρα* > mt | 2 *ηγγεισαν* A | 2 *θυρα* E | 3 *επεσπασαντο* Er. „Iustinus pro *εισεσπασαντο* legit *επιασαν*“ b | 3/4 *εις τον οικον προς εαυτους* c | 3/4 *εις τον οικον* > mt | 4 *τας θυρας* z | 4 *οικου* Aabcmrtz, *τοιχους* E | 5 *οντας* > r | 5 *την θυραν* m | 5 *του οικου* > c | 5 *οικου* Aabcmrtz, *τοιχου* [sic] E | 5 *εν* > AD [GR] Eamrtz | 7 *θυρα* E | 7 *ειπον* cmtz [D = b] | 7 *τον* > AD [GR] Emrtz | 7 *εισι* bc, *εστιν τις* AEmt, *εστιν* D [GR] r, *εστι τις* at[2]z, in margine t *εισι τινες* | 8 *γαμβρος* Ez [D = b] | 8 *υοι* r | 8 *η ητις* A, *η τις* E | 9 post *εξαγαγε* + *αυτους* Emtz [D = b] | 9 *εκ* > mt | 9/10 *απολλυμεν ημεις* ADEcmrtz | 10 *αυτην* z | 11 *εναντιον* ADEr, *ενωπιον* c | 11 *ημας* E [non D] post *εκτριψαι* ponit | 11 post *κυριος* + *ο θεος* z | 11 *εντριψαι* a | 12 *εξηλθεν* AErt[1] | 12 *ελαλησεν* AD [superest *σεν*] Er | 14 *εξελθατε* ADEm | 14 *εκτριψει* c | 15 *εδοξεν* AD [superest *οξεν*] E | 15 *δε* > z | 15 *εναντιον* ADabmrtz, *με αντι* E, *ενωπιον* c | 15 *ηνικα* AEabmrtz, *ως* c | 16 *εγινετο* ADt | 16 *επεσπουδαζον* AD [superest *επεσπου*] tz | 16 *αγγελοι* abcr. *αγγελοι τον λωτ λεγοντες* in A *α* primum et *τες* in corio intacto habet. quae *α* illud primum sequebantur literae septem [incluso *τ* uocis *τον*] nunc euanuerunt in rasura. post *ν* uocis *λεγοντες* literae unius rasura, ut et *λεγον* in rasura scriptum | 17 *παραλαβε* c | 17 *δυο* et *σου* > D teste Grabio: quum in D nunc ante *ας εχεις* supersit *σ*, clarum *σου* alterum non adfuisse. *σου* alterum > Emrtz, *δυο* et *σου* alterum > c | 18 post *εχεις* + *ενταυθα* r | 18 *και συ* > Acmtz | 18 *συ* > r | 18 *απολη* E, *συναπολλοι* z

τῆς πόλεως. [16]καὶ ἐταράχθησαν, καὶ ἐκράτησαν οἱ ἄγγελοι τῆς χειρὸς αὐτοῦ καὶ τῆς χειρὸς τῆς γυναικὸς αὐτοῦ καὶ τῶν χειρῶν τῶν δύο θυγατέρων αὐτοῦ ἐν τῷ φείσασθαι κύριον αὐτοῦ. [17]καὶ ἐγένετο, ἡνίκα ἐξήγαγον αὐτοὺς ἔξω, καὶ εἶπαν Σώζων σῶζε τὴν σεαυτοῦ ψυχήν· μὴ περιβλέψῃ εἰς τὰ ὀπίσω μηδὲ στῇς ἐν πάσῃ τῇ περιχώρῳ· εἰς τὸ ὄρος σώζου, μήποτε συμπαραληφθῇς. [18]εἶπε δὲ Λὼτ πρὸς αὐτοὺς Δέομαι, κύριε, [19]ἐπειδὴ εὗρεν ὁ παῖς σου ἔλεος ἐναντίον σου καὶ ἐμεγάλυνας τὴν δικαιοσύνην σου, ὃ ποιεῖς ἐπ᾽ ἐμὲ τοῦ ζῆν τὴν ψυχήν μου· ἐγὼ δὲ οὐ δυνήσομαι διασωθῆναι εἰς τὸ ὄρος, μήποτε καταλάβῃ με τὰ κακά, καὶ ἀποθάνω. [20]ἰδοὺ πόλις αὕτη·ἐγγὺς τοῦ καταφυγεῖν με ἐκεῖ, ἥ ἐστι μικρά· καὶ ἐκεῖ διασωθήσομαι. οὐ μικρά ἐστι; καὶ ζήσεται ἡ ψυχή μου ἕνεκεν σοῦ. [21]καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἰδοὺ ἐθαύμασά σου τὸ πρόσωπον καὶ ἐπὶ τῷ ῥήματι τούτῳ, τοῦ μὴ καταστρέψαι τὴν πόλιν, περὶ ἧς ἐλάλησας· [22]σπεῦσον οὖν τοῖ σωθῆναι ἐκεῖ· οὐ γὰρ δυνήσομαι ποιῆσαι πρᾶγμα ἕως τοῦ ἐλθεῖν σε ἐκεῖ.

1 εταραχθησαν] „Aquila εμελλησεν. schol εστρατευσατο“ b | 2 initio τας χειρας z | 2 αυτου prius DEabcmrtz, αυτων A | 2 της χειρος alterum > E | 2/3 της χειρος loco των χειρων D [superest της] | 3 δυο > Emt [non D] | 3 post κυριον + τον θεον mt [non D] | 4 αυτω E | 4 post αυτου + και εξηγαγοσαν αυτον και εθηκαν αυτον απεξω της πολεως r | 4 εγενετο ηνικα > r | 4 post ηνικα + και t | 4 εξηγαγοσαν r, εξηγαγεν z | 4 αυτους Aabcmrtz, αυτον E | 4 εξω > z | 4 post εξω + της πολεως D [GR: superest πολεως] | 4 ειπον crtz | 5 σωζων > r | 5 περιβλεψης AEcz, βλεψη a | 6 περιχορω m | 6/7 post μηποτε + μη z | 7 συνπαραλημφθης A, συμπαραλημφθης DE, συμπαραληφθεις mz | 7 ειπεν AErt [t² = b] | 7 δαιομε A | 8 κυριοι z | 8 ευρον c | 8 ελεος AEabmrtz, χαριν c | 8 σου alterum] υμων z | 9 ο ποιεις Aabcmt, ου ποιησεις E, ο ποιησεις r, ο ποιης z | 9 επ] εις z | 9 ζην AEabmrtz, ζησαι c. „schol του ζωωσαι“ b | 10 σωθηναι c | 11 μηποτε bz, μη AD [GR] Eacmrt | 11 καταλαβει z | 11 post ιδου + η AD [GR] Eamrtz | 11 πολεις A | 12 εστιν ADE | 12 και > ADEarz | 12 εκει alterum > c, ante ου 13 ponit r | 12/13 „ita latina uetus editio. in AA LL ου μικρα εστι sine nota interrogationis. Philo μικραν τε και ου μικραν την πολιν ταυτην οι χρησμοι διασυνιστασιν“ b | 13 σωθησομαι AEacrz | 13 μακρα z | 13 εστιν ADEmt [t² = b] | 14 ενεκεν σου > Dr | 14 σου alterum > r | 14/15 „Symmachus ορασει εδυσωπηθην το προσωπον σου. Aquila ηρα το προσωπον σου“ b. in margine r ακυ ἴδοὺ ἦρα πρόσωπον σου: συ ὁράσει ἐδυσωπήον [sic] προσωπόν σου: | 15 post σωπον + σου r | 15 και > a | 15 ῥήματη r | 15 τουτο z | 16 ελαλησε z | 16 ουν > mt [non D] |

διὰ τοῦτο ἐκάλεσε τὸ ὄνομα τῆς πόλεως ἐκείνης Σηγώρ. 23 *ὁ ἥλιος ἐξῆλθεν ἐπὶ τὴν γῆν καὶ Λὼτ εἰσῆλθεν εἰς Σηγώρ,* 24 *καὶ κύριος ἔβρεξεν ἐπὶ Σόδομα καὶ Γόμορρα θεῖον καὶ πῦρ παρὰ κυρίου ἐξ οὐρανοῦ,* 25 *καὶ κατέστρεψε τὰς πόλεις ταύτας καὶ πᾶσαν τὴν περίχωρον καὶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας ἐν ταῖς πόλεσι καὶ τὰ ἀνατέλλοντα ἐκ τῆς γῆς.* 26 *καὶ ἐπέβλεψεν ἡ γυνὴ αὐτοῦ εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ ἐγένετο στήλη ἁλός.* 27 *ὤρθρισε δὲ Ἀβραὰμ τῷ πρωὶ εἰς τὸν τόπον, οὗ εἱστήκει ἐναντίον κυρίου,* 28 *καὶ ἐπέβλεψεν ἐπὶ πρόσωπον Σοδόμων καὶ Γομόρρας καὶ ἐπὶ πρόσωπον τῆς περιχώρου, καὶ εἶδε· καὶ ἰδοὺ ἀνέβαινεν φλὸξ ἐκ τῆς γῆς ὡσεὶ ἀτμὶς καμίνου.* 29 *καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐκτρίψαι τὸν θεὸν πάσας τὰς πόλεις τῆς περιοίκου, ἐμνήσθη ὁ θεὸς τοῦ Ἀβραὰμ καὶ ἐξα-*

17 ante *ποιησαι* + *του* Da | 17 *του ελθειν σε* abc, *του σε ελθειν* Ar, *ου εισελθης* D [GR: superest *εισελθης* ante *εκει*], *του σε εισελθειν* Emtz

1 *εκαλεσεν* DErt [t² = b], *επωνομασεν* A | 1 *της πολεως* > z | 1 *εκεινης* > D | 1 *σιγωρ* az, *συγωρ* c. in commentario m: *Σηγωρ ερμηνευεται μικρα βραχεια. ταυτην αλλαχου η γραφη ζωγωρα καλη. ο δε συρος ζαρὴ και βαλα, τουτεστι καταπιουσα. διο φασι τινες οτι ου κατεκαησαν, αλλα κατεποθησαν κτέ.* in margine r *βραχεῖα μικρά* | 2 *σιγωρ* az | 3 post *κυριος* + *ο θεος* E | 3 *εβρεξε* z [sic] | 3 *πυρ και θειον* m, sed prima manu literis *α* et *β* superscriptis in nostrum ordinem redactum | 4 *παρα κυριου* > z | 4 *εξ ουρανου* bc, *εκ του ουρανου* AD [superest *εκ του ουρα*] Eamrtz | 4 *κατεστρεψεν* AD [superest *ατεστρεψεν*] Er | 4 ante *τας* + *πασας* mt | 4 *πολις* t | 4/5 post *ταυτας* + *εν αις κατωκει εν αυταις λωτ* A: loco *ταυτας* D teste Grabio *πασας*. ut D etiam E | 5 *την περιχωρον* bcm, *περιοικον* [sine articulo] A, *την περιοικον* DEar | 6 *πολεσιν* A? lineola *ν* significans una cum *εσι* nunc euanidis euanuisse potuerit. *πολεσιν* D [superest *σιν*] Ecrt [t² = b] | 6 *και* prius > a | 6 ante *τα* + *παντα* ADEamt | 6 *τα ανατελλοντα*] *παν ανατελλον* z | 6 *εκ της γης* > E, qui: ponit. *επι της γης* c | 7 *αυτου* > E, *του λωτ* z | 8 sqq commata 27 28 29 „desunt“ in D | 8 *ωρθρισεν* Art [t² = b], *ορθρισεν* E, *ορθρισε* m | 8 *τῳ* ab, *τω* mr, *το* AEctz | 9 *ιστηκει* AEm, *εστηκει* c | 9 ante *εναντιον* + *εκει* E | 9 *εναντι* cz | 10 *γομορρων* c | 10 post *επι* + *παν* r | 10 post *προσωπον* + *της γης* Aarz, + *πασης της γης* E, + *πασης της γης εκεινης* mt | 11 *ιδεν* AE, *ειδεν* mrt [t² = b] z | 11 *ανεβαινεν* Abrt, *ανεβεννεν* E, *ανεβαινε* amt²z, > c | 11 *εκ* > AEmt | 11 *ωση* E, *ως* c | 11/12 *καμεινου* A | 12 *τον θεον* bcr, *κυριον* Aamtz, > E | 13 *πολις* E¹ | 13 *περιχωρου* mt | 13 post *εμνησθη* + *δε* c | 13 *ο θεος* Aabcrz, *κυριος* mt | 13/1 *εξαπεστειλεν* AEr

πέστειλε τὸν Λὼτ ἐκ μέσου τῆς καταστροφῆς, ἐν τῷ καταστρέψαι κύριον τὰς πόλεις, ἐν αἷς κατῴκει ἐν αὐταῖς Λώτ. [30]ἀνέβη δὲ Λὼτ ἐκ Σηγώρ, καὶ ἐκάθητο ἐν τῷ ὄρει, αὐτὸς καὶ αἱ δύο θυγατέρες αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ· ἐφοβήθη γὰρ κατοικῆσαι ἐν Σηγώρ· καὶ κατῴκησεν ἐν τῷ σπηλαίῳ αὐτὸς καὶ αἱ δύο θυγατέρες αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ. [31]εἶπε δὲ ἡ πρεσβυτέρα πρὸς τὴν νεωτέραν Ὁ πατὴρ ἡμῶν πρεσβύτερος, καὶ οὐδείς ἐστιν ἐπὶ τῆς γῆς, ὃς εἰσελεύσεται πρὸς ἡμᾶς, ὡς καθήκει πάσῃ τῇ γῇ· [32]δεῦρο καὶ ποτίσωμεν τὸν πατέρα ἡμῶν οἶνον καὶ κοιμηθῶμεν μετ' αὐτοῦ καὶ ἐξαναστήσωμεν ἐκ τοῦ πατρὸς ἡμῶν σπέρμα. [33]ἐπότισαν δὲ τὸν πατέρα αὐτῶν οἶνον ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ, καὶ εἰσελθοῦσα ἡ πρεσβυτέρα ἐκοιμήθη μετὰ τοῦ πατρὸς αὐτῆς ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ· καὶ οὐκ ᾔδει ἐν τῷ κοιμηθῆναι αὐτὸν καὶ ἐν τῷ ἀναστῆναι. [34]ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ἐπαύριον, καὶ εἶπεν ἡ πρεσβυτέρα πρὸς τὴν νεωτέραν Ἰδοὺ ἐκοιμήθην χθὲς μετὰ τοῦ πατρὸς ἡμῶν· ποτίσωμεν αὐτὸν οἶνον καὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ, καὶ εἰσελθοῦσα κοιμήθητι μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐξαναστήσωμεν ἐκ τοῦ πατρὸς

1/2 εκτριψαι mt | 2 κυριον > c | 2 post κυριον + τον θεον E | 2 τας πολεις > z | 3 ανεβη δε Ebmrtz, και εξηλθεν A, και εξηλθε a, εξηλθε δε c | 3 εν loco εκ Ez | 3 σιγωρ a | 3 αυτος > AD [GR] a, habent Ebcmtz | 4 θυγατεραις m | 4 μετ αυτου > z | 4 ante εφοβηθη + εν τω ορει z | 4 εφοβηθησαν mt | 4 εφοβηθη usque ad finem commatis > D teste Grabio, quem uera testatum esse spatium superstes docet. εφοβηθη usque ad σηγωρ 5 prima manu serius addita in r | 4/5 οικησαι Ez | 5 εν prius AEabcmtz, εις r | 5 σιγωρ az | 5 ωκησεν Amrtz, ῳκησεν a, ωκοδομησεν E | 6 δυο > amt | 6 θυγατεραις E¹z | 6 ειπεν AErt [t² = b] | 7 νεωτερα A | 8 επι AEbcmrtz, εκ a | 8/9 καθηκε z | 9 και Ebcmrtz, ουν Aa | 9 ποτησωμεν m | 11 εποτησαν m | 12 εν > r | 12 εκεινῃ bc, εκεινη rz, ταυτη ADEm, ταυτῃ a, ταυτηι t | 13 εν τῃ νυκτι εκεινῃ > D teste Grabio, την νυκτα εκεινην AEamrt | 13 εν > z | 14 ηδει Aabcrz, ηιδει mt, εγνω D teste Grabio [?] | 14 αυτον bc, αυτην AD [superest την] Eamrtz | 14 και] ἢ mt | 14 εν τω alterum > ADEacrz contra bmt | 14/15 εγενετο δε > z | 15 εν > AD [GR] Eamrz | 15 ante τῃ + και z | 15 και > z | 15/16 προς την νεωτεραν] τηι νεωτερα m, την νεωτερα t¹, τῃ νεωτερα t² | 16 post ιδου + εγω z | 16 in εκοιμηθην post ε litera radendo deleta t | 16 εχθες AD [GR] Er | 16/17 ποτησωμεν m | 17 εν τῃ νυκτι ταυτῃ bc, τηι νυκτι ταυτη m, την νυκτα ταυτην AD [GR] Eartz. m^mg γρ και την νυκτα ταυτην manu ut uidetur secunda | 17 post εισελθουσα + την υκτα [prima manu ν super uersum additum] ταυτην r | 18 εξαναστησομεν a | 18/1 σπερμα εκ του πατρος ημων E

ἡμῶν σπέρμα. 35 *ἐπότισαν δὲ καὶ ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ τὸν*
πατέρα αὐτῶν οἶνον, καὶ εἰσελθοῦσα ἡ νεωτέρα ἐκοιμήθη
μετὰ τοῦ πατρὸς αὐτῆς· καὶ οὐκ ᾔδει ἐν τῷ κοιμηθῆναι αὐ-
τὸν καὶ ἀναστῆναι. 36 *καὶ συνέλαβον αἱ δύο θυγατέρες Λὼτ*
ἐκ τοῦ πατρὸς αὐτῶν. 37 *καὶ ἔτεκεν ἡ πρεσβυτέρα υἱόν, καὶ*
ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Μωὰβ λέγουσα Ἐκ τοῦ πατρός μου·
οὗτος πατὴρ Μωαβιτῶν ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας. 38 *ἔτεκε*
δὲ καὶ ἡ νεωτέρα υἱόν, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἀμμὰν
λέγουσα Υἱὸς γένους μου· οὗτος πατὴρ Ἀμμανιτῶν ἕως τῆς
20 *σήμερον ἡμέρας.* 1 *καὶ ἐκίνησεν ἐκεῖθεν Ἀβραὰμ εἰς γῆν πρὸς*
λίβα, καὶ ᾤκησεν ἀνὰ μέσον Κάδης καὶ ἀνὰ μέσον Σούρ· καὶ
παρῴκησεν ἐν Γεράροις. 2 *εἶπε δὲ Ἀβραὰμ περὶ Σάρρας τῆς*
γυναικὸς αὐτοῦ ὅτι ἀδελφή μου ἐστίν· ἐφοβήθη γὰρ εἰπεῖν
ὅτι γυνή μου ἐστί, μήποτε ἀποκτείνωσιν αὐτὸν οἱ ἄνδρες
τῆς πόλεως δι' αὐτήν. ἀπέστειλε δὲ Ἀβιμέλεχ βασιλεὺς Γε-
ράρων καὶ ἔλαβε τὴν Σάρραν. 3 *καὶ εἰσῆλθεν ὁ θεὸς πρὸς*

1 *και* > c | 1 *εν* > z | 2 *αυτον* E^1, *ω* super uersum scriptum | 3 post *αυτης* + *την νυκτα εκεινην* r, + *τη νυκτι εκεινη* z | 3 *ηδει*] *εγνω* D [GR], *ηδειν* z | 3/4 *αυτην* AD [GR] Eamrtz | 4 *αι δυο θυγατερες λωτ* c post *αυτων* 5 | 4 *θυγατεραις* z | 6 *εκαλεσεν* AErt | 6 *αυτον* a [sic] | 6 ad *μωαβ* r^{mg} *εκ πατρος μου η υδωρ πατριον* | 6 post *μου* + *ουτος* mt | 7/8 *και η νεωτερα δε ετεκεν* r | 7 *ετεκεν* AD [superest *ν* ante *δε*] Ect^1 [t^2 = b] | 8 *και* prius > t | 8 *εκαλεσεν* AD [superest *εν* ante *το*] Ert [t^2 = b] | 8 *αμμον* c, *αμμων* r [qui in margine *λαος ημων*], *αμαν* z | 9 *λεγουσα* > AD [GR] Eacr | 9 ante *υιος* + *ο* A | 9 *υιον* E | 9 post *υιος* + *του* ADEamrtz | 9 *γενου* r | 9 post *μου* + *λεγουσα* a | 9 *αμμονιτων* c [Drz = b]. in commentario r *Οι αμμανιται και αυτοι της αραβιας εκρατησαν τα μερη φιλαδελφιας. ητις αμμων καλειται παρα των επιχωριων* | 10 *εκεινησεν* AE | 10 *αβρααμ εκειθεν* c | 10 *εις γην* > c, *εις την* r | 10 *προς* Aabcmrtz, *εως* E | 11 *λιβαν* z | 11 ad *καδης* r^{mg} *αγιον*, ad *σουρ* idem *τειχος η ευθυσμος* | 11 *καδδης* z | 12 *γαραροις* z | 12 post *γεραροις* r in commentario *Ουτοι* [sed qui?] *της αραβιας κατεσχον τας αμφι την καλουμενην αρεοπολιν. ητις ην μητροπολις το παλαιον του μωαβιτων εθνους* | 12 *ειπεν* AD [superest *εν* ante *δε*] Emrt [t^2 = b] | 12 *αβραμ* D | 13 *οτι* > DEamt | 13/15 quae inter *εφοβηθη* 13 et *αυτην* 15 media, > rz | 14 *οτι* > D [GR] Ea [habet hoc loco m] | 14 *εστιν* AD [superest *ν* ante *μηποτε*] Emt [t^2 = b] | 14 *αποκτενουσιν* at, *ἀποκτενᾶσιν* m | 15 *απεστειλεν* AD [superest *στειλεν* ante *δε*] Ert [t^2 = b] | 15 ad *αβιμελεχ* r^{mg} *πατρος μου βασιλεια* | 15/16 *γαγαραρων* E. in *γεραρων* ante *ω* litera

Ἀβιμέλεχ ἐν ὕπνῳ τὴν νύκτα καὶ εἶπεν Ἰδοὺ σὺ ἀποθνήσκεις περὶ τῆς γυναικὸς ἧς ἔλαβες· αὕτη δὲ ἐστὶ συνῳκηκυῖα ἀνδρί. [4]Ἀβιμέλεχ δὲ οὐχ ἥψατο αὐτῆς, καὶ εἶπε Κύριε, ἔθνος ἀγνοοῦν καὶ δίκαιον ἀπολεῖς; [5]οὐκ αὐτός μοι εἶπεν Ἀδελφή μου ἐστί; καὶ αὕτη μοι εἶπεν Ἀδελφός μου ἐστίν; ἐν καθαρᾷ καρδίᾳ καὶ ἐν δικαιοσύνῃ χειρῶν ἐποίησα τοῦτο. [6]εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ θεὸς καθ' ὕπνον Κἀγὼ ἔγνων ὅτι ἐν καθαρᾷ καρδίᾳ ἐποίησας τοῦτο, καὶ ἐφεισάμην σου, τοῦ μὴ ἁμαρτεῖν σε εἰς ἐμέ· ἕνεκα τούτου οὐκ ἀφῆκά σε ἅψασθαι αὐτῆς. [7]νῦν δὲ ἀπόδος τὴν γυναῖκα τῷ ἀνθρώπῳ, ὅτι προφήτης ἐστί, καὶ προσεύξεται περὶ σοῦ, καὶ ζήσῃ· εἰ δὲ μὴ ἀποδίδως, γνώσῃ ὅτι ἀποθανῇ σὺ καὶ πάντα τὰ σά. [8]καὶ ὤρθρισεν Ἀβιμέλεχ τῷ πρωὶ καὶ ἐκάλεσε πάντας τοὺς παῖδας αὐτοῦ, καὶ ἐλάλησε πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα εἰς τὰ ὦτα αὐτῶν· ἐφοβήθησαν δὲ πάντες οἱ ἄνθρωποι σφόδρα. [9]καὶ ἐκάλε-

radendo deleta r. r[mg] φραγμος | 16 ελαβεν ADErt [t[2] = b] | 16 σαρρα r | 16 ηλθεν r

1 εν υπνῳ > cr | 1 υπνιω m, ενυπνιωι t [εν in utroque praemittitur] | 1 post υπνῳ + αυτου z | 1 post ειπεν + αυτω Aa [non D] | 1 συ > Ez, post αποθνησκεις ponit c | 2 η r | 2 εστιν ADEt [t[2] = b] | 2 συνωκυια z | 3 „inde a uersu 4 usque ad 21, 3 desideratur“ D | 3 ειπεν AEmrt [t[2] = b] | 3 post κυριε + ο θεος mt | 4 απολεις AEabm, απολεσεις r, ουκ αποκτενεις c | 4 ειπεν μοι r | 4 et 5 post ειπεν + οτι E | 5 initio εστιν AEcmrt [t[2] = b] | 5 και αυτη μοι ειπεν αδελφος μου εστιν > r | 5 εν] εκ z sequentibus non mutatis | 5/6 loco quo pertineat adcuratius non indicato r[mg] ἀκυ συνάπλοτητ συ συναγαθοπ [π super ο scriptum] | 6 εν > cmt | 6 ειπεν AEmrt [t[2] = b] | 7 αυτῳ > az | 7 καθ υπνον > mt | 7 υπνου z | 7 καγω] καιγε εγω z | 7 καθαρᾳ omiserat E, qui inter scribendum post καρδια post finem unius et ante initium uersus sequentis addidit | 8 εποιησα A[1], prima manu correctum | 8 εφησαμην E | 8 post εφεισαμην + εγω Aar | 8 post σου + εγω mt. σου bis scribit z | 8 αμαρτειν σε AEabmt, αμαρτησαι c, αμαρτανειν [sine σε] r, αμαρτανειν σε z | 9 ενεκεν AEmrtz | 9 post σε + του c | 9 νυνι mt | 10 εστιν AErt[1] [cum taedeat semper referre t[2] radendo idem habere quod b, semel dixisse sufficiat, ubicumque t[1] positurus sum, t[2] cum b conuenire] | 11 ζησει E, ζησεις c | 11 αποδως cmt | 11 γνωθι Acmrz, γνωθη Et | 12 οτι > z | 12 αποθνησκεις a | 13 τῳ ab, τω mr, το AEctz | 13 εκαλεσεν AEr | 14 ελαλησεν AEr | 14 ante παντα + κατα c | 15 ανθρωποι AEabr, ανδρες cmtz | 15 ante σφοδρα + τον κυριον mt, + τον θεον r | 15/1 in εκαλεσεν ante α rasura unius literae capax t

σεν Ἀβιμέλεχ τὸν Ἀβραὰμ καὶ εἶπεν αὐτῷ Τί τοῦτο ἐποίησας ἡμῖν; μήτι ἡμάρτομεν εἰς σέ, ὅτι ἐπήγαγες ἐπ' ἐμὲ καὶ ἐπὶ τὴν βασιλείαν μου ἁμαρτίαν μεγάλην; ἔργον, ὃ οὐδεὶς ποιήσει, πεποίηκάς μοι. [10] εἶπε δὲ Ἀβιμέλεχ τῷ Ἀβραὰμ Τί ἐνιδὼν ἐποίησας τοῦτο; [11] εἶπε δὲ Ἀβραάμ Εἶπα γάρ Ἄρα οὐκ ἔστι θεοσέβεια ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, ἐμέ τε ἀποκτενοῦσιν ἕνεκεν τῆς γυναικός μου. [12] καὶ γὰρ ἀληθῶς ἀδελφή μου ἐστὶν ἐκ πατρός, ἀλλ' οὐκ ἐκ μητρός· ἐγενήθη δὲ μοὶ εἰς γυναῖκα. [13] ἐγένετο δὲ ἡνίκα ἐξήγαγέ με ὁ θεὸς ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρός μου, καὶ εἶπα αὐτῇ Ταύτην τὴν δικαιοσύνην ποιήσεις εἰς ἐμέ, εἰς πάντα τόπον, οὗ ἐὰν εἰσέλθωμεν ἐκεῖ, εἰπὸν ἐμὲ ὅτι Ἀδελφός μου ἐστίν. [14] ἔλαβε δὲ Ἀβιμέλεχ χίλια δίδραγμα καὶ πρόβατα καὶ μόσχους καὶ παῖδας καὶ παιδίσκας, καὶ ἔδωκε τῷ Ἀβραάμ· καὶ ἀπέδωκεν αὐτῷ Σάρραν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. [15] καὶ εἶπεν Ἀβιμέλεχ τῷ Ἀβραὰμ Ἰδοὺ ἡ γῆ μου ἐναντίον σου· οὗ ἂν σοι ἀρέσκῃ, κατοίκει. [16] τῇ δὲ Σάρρᾳ εἶπεν Ἰδοὺ δέδωκα χίλια δίδραγμα τῷ ἀδελφῷ σου· ταῦτα ἔσται σοι εἰς τιμὴν τοῦ προσώπου σου καὶ πάσαις ταῖς μετὰ σοῦ, καὶ πάντα ἀλήθευσον. [17] προσηύξατο δὲ Ἀβραὰμ πρὸς τὸν θεόν, καὶ ἰάσατο ὁ θεὸς τὸν

1/2 „Aquila τι ειδες οτι εποιησας συ το ρημα τουτο; Symmachus τι ιδων εποιησας το πραγμα τουτο; Theodotio τι εωρακας οτι εποιησας τον λογον τουτον;" b | 2 ημιν AEabmrtyz, μοι c | 2 ημαρτον c | 2 επηγαγες AEabmrtz, εποιησας c | 4 ουθεις c | 4 ποιησει AEabmrtz, πεποιηκεν c | 4/5 ειπε δε αβιμελεχ τω αβρααμ > z | 4 ειπεν AEmrt¹ | 5 πεποιηκας m | 5 τουτο] το ρημα r | 5 ειπεν AEmrt¹ | 6 αρα AEbcmt, μηποτε arz | 6 εστιν AErt¹ | 6 τοῦτο mz | 6 τε Aabcrz, δε Emt | 7 αληθως > r | 8 εκ alterum A ε, sed prima manu κ super uersum | 9 post μοι + και a | 9 δε alterum > E | 9 εξηγαγεν AEr | 9 ο θεος] κυριος z | 10 ειπον z | 11 ποιησεις εις bcmt, ποιησον επ A, ποιησεις επ Earz | 11 εαν AEabrtz, αν c, > m | 12 εκει cum ειπον coniungit a | 12 ειπε z | 12 εμε] περι εμου mt | 12 οτ E [sic] | 12 ελαβεν AErt¹ | 13 διδραγμα abrt, διδραχμα AEcmz | 13 και primum > AEamrt | 13 και tertium > amtz | 14 εδωκεν AErt¹ | 14 αβραμ A | 14 post απε uocis απεδωκεν folia quaedam absunt ab E | 15 post ειπεν + αυτω z | 15/16 αβιμελεχ τω αβρααμ > z | 16 γη μου] γυνη σου rz | 16 μου > a | 16 ante οὗ + εστιν z | 16 αν abr, εαν Acmtz | 16 αρεσκει z | 17 κατωκει z | 17 τη δε Aabmrt, και τη c, και τη z | 17 χιλια διδραχμα suum c post σου 18 | 17 διδραγμα abrt, διδραχμα Acmz | 18 ταυτα > m | 18 εστω t | 18 σοι εσται c | 20 και ιασατο

Ἀβιμέλεχ καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ τὰς παιδίσκας αὐτοῦ,
καὶ ἔτεκον· [18]ὅτι συγκλείων συνέκλεισε κύριος ἔξωθεν πᾶσαν
μήτραν ἐν τῷ οἴκῳ Ἀβιμέλεχ ἕνεκεν Σάρρας τῆς γυναικὸς
Ἀβραάμ. [1]καὶ κύριος ἐπεσκέψατο τὴν Σάρραν καθὰ εἶπε· 21
καὶ ἐποίησε κύριος τῇ Σάρρᾳ καθὰ ἐλάλησε. [2]καὶ συλλα-
βοῦσα ἔτεκε τῷ Ἀβραάμ υἱὸν εἰς τὸ γῆρας, εἰς τὸν καιρὸν
καθὰ ἐλάλησεν αὐτῷ κύριος. [3]καὶ ἐκάλεσεν Ἀβραὰμ τὸ
ὄνομα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ τοῦ γενομένου αὐτῷ, ὃν ἔτεκεν αὐτῷ
Σάρρα, Ἰσαάκ· [4]περιέτεμε δὲ Ἀβραὰμ τὸν Ἰσαὰκ τῇ ἡμέρᾳ
τῇ ὀγδόῃ, καθὰ ἐνετείλατο αὐτῷ ὁ θεός. [5]καὶ Ἀβραὰμ ἦν
ἑκατὸν ἐτῶν, ἡνίκα ἐγένετο αὐτῷ Ἰσαὰκ ὁ υἱὸς αὐτοῦ. [6]εἶπε
δὲ Σάρρα Γέλωτά μοι ἐποίησε κύριος· ὃς γὰρ ἂν ἀκούσῃ,
συγχαρεῖταί μοι. [7]καὶ εἶπε Τίς ἀναγγελεῖ τῷ Ἀβραὰμ ὅτι
θηλάζει παιδίον Σάρρα, ὅτι ἔτεκον υἱὸν ἐν τῷ γήρᾳ μου;

ο θεος τον > z, qui in horum loco, sequentibus non mutatis, *περι* sufficit | 20 *ο θεος* > m

1 ante *τας* + *πασας* c | 1 post *αυτου* alterum + *και παντα τα κτηνη αυτων* c, + *και ολον τον οικον αυτου* rz | 2 *συγκλειων* > A | 2 *συνεκλεισεν* Acmrt | 2 *κυριος* Aabrz, *ο θεος* cmt | 2 *εξωθεν* > mt | 2 post *πασαν* + *την* a | 3 post *οικω* + *του* Amrt | 4 post *κυριος* + *ο θεος* mt | 4 *την* > r | 4 *ειπεν* Art[1]z | 5 *εποιησεν* Art[1] | 5 post *κυριος* + *ο θεος* mt | 5 *την σαρραν* ct | 5 *καθως* m | 5/6 quae inter *καθα* 5 et *καιρον* 6 media, > r | 5 *ελαλησεν* At[1] | 5/6 post *συλλαβουσα* + *σαρρα* mt | 6 *ετεκεν* Amt[1] | 6 ante *τω* + *σαρρα* Aaz | 6 *το* > m[1], prima manu super uersum additum | 6 *εις τον καιρον* > z | 6 *καιρων* b, manu correctum | 7 post *κυριος* + *ο θεος* mtz | 7 *εκαλεσε* c | 7 *αβρααμ* > c | 8 *του υιου* > z | 8/9 *του γενομενου αυτω ον ετεκεν αυτω σαρρα* > z | 8 *του* alterum > a | 8 *ετεκε* A [sic] | 9 post *ισαακ* prius + *και* z | 9 *περιετεμεν* ADrt[1]z | 9 *δε* > z | 9 *αβρααμ τον ισαακ*] *αυτον* z | 9 post *ισαακ* alterum + *υιον αυτου* D [GR] r, + *τον υιον αυτου* mt | 9/10 *τη ημερα τη ογδοη* D [superest *ρα τη ογδοη*] bc, *τη ογδοη ημερα* Az, *τηι ογδωηι ημερα* m, *τη η ημερα* r, *τηι ογδοηι ημεραι* t, *τη ογδοη ημερα* az | 10 *ενετειλατο*] *ελαλησεν* z | 10 *ο θεος* Aabr, *κυριος* cz, *κυριος ο θεος* mt | 10 *και αβρααμ* bc, *αβρααμ* a, *αβρααμ δε* Amtz, *και ην αβρααμ* r | 10/11 *ην εκατον ετων* Aab, *η ετων εκατον* D, *ην ετων εκατον* cmt, *ην ετων ρ* z, *ρε ετων* r | 11 *γεγονεν* c | 11 *ειπεν* AD [superest *εν* ante *δε*] rt[1] | 12 *μοι* > Dr | 12 *εποιησεν* ADrt[1] | 12 ante *κυριος* + *μοι* D [GR] r | 12 post *κυριος* + *ο θεος* mt | 12 *γαρ* > mt | 12 *αν* Dbcmrt, *εαν* A, > az | 13 *συγχαρειτε* Dt, *συγχαρητε* z | 13 *ειπεν* ADmrt[1] | 13 *τω* > mt | 13/14 *οτι θηλαζει παιδιον σαρρα* rz post *μου* 14 | 14 *ετεκεν* r | 14 *υιον* > r | 14 *τω* > z | 14 *γηρει* ADmtz

[8]*καὶ ηὐξήθη τὸ παιδίον καὶ ἀπεγαλακτίσθη· καὶ ἐποίησεν Ἀβραὰμ δοχὴν μεγάλην ᾗ ἡμέρᾳ ἀπεγαλακτίσθη Ἰσαὰκ ὁ υἱὸς αὐτοῦ.* [9]*ἰδοῦσα δὲ Σάρρα τὸν υἱὸν Ἄγαρ τῆς Αἰγυπτίας, ὃς ἐγένετο τῷ Ἀβραάμ, παίζοντα μετὰ Ἰσαὰκ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς,* [10]*καὶ εἶπε τῷ Ἀβραὰμ Ἔκβαλε τὴν παιδίσκην ταύτην καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς· οὐ γὰρ μὴ κληρονομήσει ὁ υἱὸς τῆς παιδίσκης ταύτης μετὰ τοῦ υἱοῦ μου Ἰσαάκ.* [11]*σκληρὸν δὲ ἐφάνη τὸ ῥῆμα σφόδρα ἐναντίον Ἀβραὰμ περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ.* [12]*εἶπε δὲ ὁ θεὸς τῷ Ἀβραὰμ Μὴ σκληρὸν ἔστω ἐναντίον σου περὶ τοῦ παιδίου καὶ περὶ τῆς παιδίσκης· πάντα, ὅσα ἂν εἴπῃ σοι Σάρρα, ἄκουε τῆς φωνῆς αὐτῆς· ὅτι ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεταί σοι σπέρμα.* [13]*καὶ τὸν υἱὸν δὲ τῆς παιδίσκης ταύτης εἰς ἔθνος μέγα ποιήσω αὐτόν, ὅτι σπέρμα σόν ἐστιν.* [14]*ἀνέστη δὲ Ἀβραὰμ τὸ πρωί, καὶ ἔλαβεν ἄρτους καὶ ἀσκὸν ὕδατος καὶ ἔδωκεν τῇ Ἄγαρ· καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὸν ὦμον αὐτῆς τὸ παιδίον, καὶ ἀπέστειλεν αὐτήν. ἀπελθοῦσα δὲ ἐπλανᾶτο κατὰ τὴν ἔρημον, κατὰ τὸ φρέαρ τοῦ ὅρκου.* [15]*ἐξέλιπε δὲ τὸ ὕδωρ ἐκ τοῦ ἀσκοῦ, καὶ ἔρριψε τὸ παιδίον ὑποκάτω μιᾶς ἐλάτης·* [16]*ἀπελθοῦσα δὲ ἐκάθητο ἀπέναντι αὐτοῦ μακρόθεν ὡσεὶ τόξου βολήν· εἶπε γὰρ Οὐ*

1 *ηυξηνθη* z | 2 *μεγαλην* > r | 2 *η ημερα*] *εν ημερα η* r | 3 comma 9 et quatuor prima uocabula 10 bis scripta in r | 3 uix crediderim *αγαρ* umquam adfuisse in D | 4 *τω* > a | 4 „Acacius *μηποτε το παιζειν αντι της μαχης και διωξεως ειρηται;*“ b | 5 *αυτης* abcmrt, *εαυτης* A, *αυτου* z | 5 *και* > mrtz | 5 *ειπεν* Amrt[1] | 6 *ταυτην* > cmt | 6 in *τον υιον* ante *ν* litera una radendo deleta t, *τω υιω* z | 6 *μη* > Dz | 6 *κληρονομηση* mrt[2] | 7 *ταυτης* > Aac, habent Ɒbmrtz | 8 *σφοδρα* > r | 9 post *αυτου* + *ισμαηλ* Aac | 9 *ειπεν* Amrt[1] | 9 *εσται* z | 9 post *εστω* + *το ρημα* Amrtz | 10 *παιδος* z | 10 *περι* alterum > D [GR] m [habet etiam t] rz | 11 *αν* abcmtz, *εαν* ADr | 11 *ακουση* m, *ακουσης* t, *ακουσον* z | 13 *ταυτης* > c | 14 *σον εστιν* Aabcmrtz, *εστιν σον* D | 14 *αναστη* D [GR] | 14 *τωι πρωι* m | 14 *αρτον* m | 15 *εδωκε* c | 15 *τη* > AD [GR] amrtz | 15 *επεθηκε* c, qui *το παιδιον* ex 16 huc transfert | 16 *τῶν* [sic] *ωμων* c, *τον ωμων* m, *των ωμων* rt | 16 *αυτης* > ADa | 16 ante *το* + *και* ADamrtz | 16 *το παιδιον* hic > c | 16/17 *απελθουσαι* t | 17 *κατα* prius > ADatz | 17 *φεαρ* m | 18 *εξελειπεν* AD [superest *ελειπεν*], *εξελιπεν* rt[1] | 18 *εκ* > c, *απο* z | 18 *ερριψεν* ADt[1] | 19 post *ελατης* + *και* Dcrz | 19 *δε* > Dcrz | 19 *εκαθισεν* z | 20 *μακροθεν* Dabcmrtz, *μακροτερον* A | 20 *βολην τοξου* r | 20 *ειπεν* ADmrt[1] | 20 *ου* > r

μὴ ἴδω τὸν θάνατον τοῦ παιδίου μου. καὶ ἐκάθισεν ἀπέναντι αὐτοῦ· ἀναβοῆσαν δὲ τὸ παιδίον ἔκλαυσεν. 17 εἰσήκουσε δὲ ὁ θεὸς τῆς φωνῆς τοῦ παιδίου ἐκ τοῦ τόπου οὗ ἦν, καὶ ἐκάλεσεν ἄγγελος θεοῦ τὴν Ἄγαρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ εἶπεν αὐτῇ Τί ἐστιν, Ἄγαρ; μὴ φοβοῦ· ἐπακήκοε γὰρ ὁ θεὸς τῆς φωνῆς τοῦ παιδίου ἐκ τοῦ τόπου, οὗ ἐστίν. 18 ἀνάστηθι καὶ λάβε τὸ παιδίον, καὶ κράτησον τῇ χειρί σου αὐτό· εἰς γὰρ ἔθνος μέγα ποιήσω αὐτό. 19 καὶ ἀνέῳξεν ὁ θεὸς τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς, καὶ εἶδε φρέαρ ὕδατος ζῶντος· καὶ ἐπορεύθη καὶ ἔπλησε τὸν ἀσκὸν ὕδατος καὶ ἐπότισε τὸ παιδίον. 20 καὶ ἦν ὁ θεὸς μετὰ τοῦ παιδίου, καὶ ηὐξήθη καὶ κατῴκησεν ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἐγένετο δὲ τοξότης. 21 καὶ κατῴκησεν ἐν τῇ ἐρήμῳ Φαράν· καὶ ἔλαβεν αὐτῷ ἡ μήτηρ γυναῖκα ἐκ τῆς Αἰγύπτου. 22 ἐγένετο δὲ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ καὶ εἶπεν Ἀβιμέλεχ καὶ Ὀχοζὰθ ὁ νυμφαγωγὸς αὐτοῦ καὶ

1 εκαθισεν D [superest θισεν] abcmtz, εκαθητο Ar | 2 αυτου > c | 2 post αυτου + μακροθεν Aa | 2 ανεβοησεν D [superest οησεν] t¹, εβοησε m, ανεβοησε t² | 2 ante εκλαυσεν + και D [GR] mt | 2/3 εισηκουσεν AD [superest υσεν] r, επηκουσε c | 3 της φωνης > c | 4 ante θεου + του D [GR] r | 4 θεου AD [GR] abmrtz, κυριου c | 5 επακηκοεν Art¹ | 6 πεδιου A | 6 ante εκ + σου AD [GR] amrtz. post σου ita additum + και εκαλεσεν r | 6 εστιν] ην r, εστι z | 7 και prius > D [GR] cmrt, ante αναστηθι ponit z | 7 post παιδιον + σου z | 7/8 τη χειρι σου αυτο Aabmrt, αυτω τη χειρι σου z, της χειρος αυτου c | 7/8 „ita LL UU et ita legit Augustinus. AA LL κρατησον της χειρος αυτου, quae lectio extat apud Ioannem Chrysostomum et Hieronymum" b | 8 ποιησω] καταστησω z | 8 post ποιησω A αυτον | 9 ιδεν AD [GR], ειδεν mrt¹ | 10 και επορευθη > r | 10 in και post κ minio in margine scriptum litera [κ] radendo deleta, postquam miniator officio suo functus est. talia deinceps tacebo | 10 επλησεν Ar, επληρωσεν t¹, επληρωσε mt² | 10 υδατος > c. ante υδατος + του D [GR] a. post υδατος + ζωντος z | 10 εποτισεν Art¹ | 11 post παιδιον + αυτης c | 11 ηυξηνθη z | 12 και κατωκησεν εν τη ερημω > m | 12 post ερημω + τη φαραν r, + φαραν t, + χαρραν z | 12 εγενετο δε]˙ και εγενετο mrz | 12/13 και κατωκησεν εν τη ερημω φαραν > rz | 13 post ερημω + τη AD [GR] a | 13 φαραη a. > b, in cuius margine calamo adscriptum est | 13 αυτων r | 13 post μητηρ + αυτου crz | 14 της in b calamo correctum quo loco typis exscriptum est φαραν, της etiam cmt, γης AD [GR] a | 14 ante εγενετο + και crz | 14 εγενετο > z | 14 δε > D [GR] crz | 15 και primum > z | 15 aldina fortasse heic et in sequentibus ὁ χοζαθ. quum saepius uocabula disiuncta adpareant in hac editione, certi nihil

Φιχὸλ ὁ ἀρχιστράτηγος τῆς δυνάμεως αὐτοῦ πρὸς Ἀβραάμ λέγων Ὁ θεὸς μετὰ σοῦ ἐν πᾶσιν οἷς ἐὰν ποιῇς. [23]νῦν οὖν ὄμοσόν μοι τὸν θεὸν μὴ ἀδικήσειν με μηδὲ τὸ σπέρμα μου μηδὲ τὸ ὄνομά μου· ἀλλὰ κατὰ τὴν δικαιοσύνην, ἣν ἐποίησα μετὰ σοῦ, ποιήσεις μετ' ἐμοῦ, καὶ τῇ γῇ ᾗ σὺ παρῴκησας ἐν αὐτῇ. [24]καὶ εἶπεν Ἀβραὰμ Ἐγὼ ὀμοῦμαι. [25]καὶ ἤλεγξεν Ἀβραὰμ τὸν Ἀβιμέλεχ περὶ τῶν φρεάτων τοῦ ὕδατος ὧν ἀφείλοντο οἱ παῖδες τοῦ Ἀβιμέλεχ. [26]καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἀβιμέλεχ Οὐκ ἔγνων τίς ἐποίησέ σοι τὸ ῥῆμα τοῦτο· οὐδὲ σύ μοι ἀπήγγειλας οὐδὲ ἐγὼ ἤκουσα ἀλλ' ἢ σήμερον. [27]καὶ ἔλαβεν Ἀβραὰμ πρόβατα καὶ μόσχους καὶ ἔδωκε τῷ Ἀβιμέλεχ· καὶ διέθεντο ἀμφότεροι διαθήκην. [28]καὶ ἔστησεν Ἀβραὰμ ἑπτὰ ἀμνάδας προβάτων μόνας. [29]καὶ εἶπεν Ἀβιμέλεχ τῷ Ἀβραὰμ Τί εἰσιν αἱ ἑπτὰ ἀμνάδες τῶν προβάτων τούτων, ἃς ἔστησας μόνας; [30]καὶ εἶπεν Ἀβραὰμ ὅτι Τὰς ἑπτὰ ἀμνάδας λήψῃ παρ' ἐμοῦ, ἵνα ὦσί μοι εἰς μαρτύριον ὅτι ἐγὼ ὤρυξα τὸ φρέαρ τοῦτο. [31]διὰ τοῦτο ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου Φρέαρ ὁρκισμοῦ, ὅτι ἐκεῖ ὤμοσαν ἀμφότεροι. [32]καὶ διέθεντο διαθήκην ἐν τῷ φρέατι τοῦ ὁρκισμοῦ. ἀνέστη δὲ Ἀβιμέλεχ, Ὀχοζὰθ ὁ νυμφαγωγὸς αὐτοῦ

adfirmo. ὀχοζαδ c. r[mg] male ad *αβιμελεχ* et *οχοζαθ* refert, quae ad *οχοζαθ* et *φιλοχ* referenda erant: *αδελφου ισχυς* et *στομα πληθους*. *οχοαζαθ* mt, *χοζατ* z

1 *φιχολ* bz, *φικολ* AD [GR], *φιλοχ* ar, *φιχωρ* c, *φιλ* mt | 1 *αρχηστρατηγος* t | 1 *της* > cm[1], habet m[2] super uersum manu prima | 2 *εαν* Aabm[2]rtz, *αν* cm[1] | 2 *ουν* > t | 3 *ωμοσον* cz | 3 *τον θεον* > r | 3 ante *μη* + *του* r | 3 *αδικισιν* A, *αδικησεις* z | 4 *μου* > z | 5 *ποιησειν* r | 5 *συ* > c | 5 *παροικησας* z | 6 *ηλλεξεν* A, *ε* prius in rasura prima manu | 7 *τον* > mt | 7 *ων*] *ον* z | 8 *αφειλαντο* AD [GR] mrt | 8 *του* > c | 8 *αυτω* > D [GR] z | 8/9 *αβιμελεχ* > c | 9 *εποιησεν* Ar | 9 *σοι* > AD [GR] crz | 9 *ρημα* bc, *πραγμα* AD [GR: superest *γμα*] amrtz | 10 *απηγγειλας μοι* r | 10 *αλλα* A | 10 *η* > A | 11 *εδωκεν* Acrt[1] | 11 *τω* > c | 13 *αμναδῶν* z | 13 *μονας* > mt | 14 *τω*] *προς* mt | 14 *τι εστιν αι* z | 14 *αμναδαις* z[1], z[2] prima manu = b | 15 *τουτων* > D | 15 *ας εστησας μονας* > m | 15 *αβρααμ* > cr | 16 post *αμναδας* + *ταυτας* AD [GR] amrtz | 16 *λημψη* AD [GR] | 16 *ωσιν* Amrt[1] | 16 *μοι* > Ar | 16 post *μαρτυριον* + *μοι* r | 17 *επωνομασεν* At[1], *ωνομασεν* r | 18 *ορκισμου*] *ορκου* z | 19 *εθηκαν* c, *εθεντο* mrt | 19 ante *διαθηκην* + *αμφοτεροι* a, + *εκει* mt | 19 *επι το φρεαρ* c, *επι τω φρεατι* rz | 20 *ορκισμου* abcrz, *ορκου* AD [GR: ex „emendatione“

καὶ Φιχὸλ ὁ ἀρχιστράτηγος τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, καὶ ἐπέ-
στρεψαν εἰς τὴν γῆν τῶν Φυλιστιείμ. 33 καὶ ἐφύτευσεν
Ἀβραὰμ ἄρουραν ἐπὶ τῷ φρέατι τοῦ ὅρκου, καὶ ἐπεκα-
λέσατο ἐκεῖ τὸ ὄνομα κυρίου, θεὸς αἰώνιος. 34 παρῴκησε
δὲ Ἀβραὰμ ἐν τῇ γῇ τῶν Φυλιστιεὶμ ἡμέρας πολλάς.
1 καὶ ἐγένετο μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα ὁ θεὸς ἐπείρασε τὸν 22
Ἀβραὰμ καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἀβραὰμ Ἀβραάμ. καὶ εἶπεν Ἰδοὺ
ἐγώ. 2 καὶ εἶπε Λάβε τὸν υἱόν σου τὸν ἀγαπητόν, ὃν ἠγά-
πησας, τὸν Ἰσαάκ, καὶ πορεύθητι εἰς τὴν γῆν τὴν ὑψηλήν,
καὶ ἀνένεγκε αὐτὸν ἐκεῖ εἰς ὁλοκάρπωσιν ἐφ' ἓν τῶν ὀρέων
ὧν ἄν σοι εἴπω. 3 ἀναστὰς δὲ Ἀβραὰμ τὸ πρωὶ ἐπέσαξε
τὴν ὄνον αὐτοῦ· παρέλαβε δὲ μεθ' ἑαυτοῦ δύο παῖδας καὶ
Ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ, καὶ σχίσας ξύλα εἰς ὁλοκάρπωσιν ἀνα-
στὰς ἐπορεύθη. καὶ ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, ὃν εἶπεν αὐτῷ ὁ
θεὸς τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ. 4 καὶ ἀναβλέψας Ἀβραὰμ τοῖς
ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ εἶδε τὸν τόπον μακρόθεν. 5 καὶ εἶπεν
Ἀβραὰμ τοῖς παισὶν αὐτοῦ Καθίσατε αὐτοῦ μετὰ τῆς ὄνου·
ἐγὼ δὲ καὶ τὸ παιδάριον διελευσόμεθα ἕως ὧδε, καὶ προσκυ-

Tischendorfii] mt | 20 in *αβιμελεχ* ante *μ* litera radendo deleta t | 20 ante *οχοζαθ* + *και* AD [GR] cmrtz | 20 hoc loco *ὀχοζὰθ* c. *χοζατ* z | 20/1 *ο νυμφαγωγος αυτου και φιχολ* > z

1 *φικολ* A, *φιλωχ* r, *φιλοχ* a, *ο φιχωρ* c, *φιλ* mt | 1 *της* > mt | 1/2 *απεστρεψαν* cm, *επεστρεψεν* r | 2 *φιλιστιειμ* mz, sed *ι* primum in monacensi e correctura? *φυλησιειμ* t | 2 ad *φυλιστιειμ* r mg *αλλοφυλων* | 3 *αρουραν*] „Aquila et Symmachus *δενδρων φυτειαν*“ b | 3 *επι* Aabcmrtz, *εν* D [GR] | 3 *του φρεατος* z | 3 *ορκισμου* D [GR] | 4 *εκει επι τῳ ονοματι* a | 4 *εκει* > z | 4 *παρωκησεν* Art¹ | 5 *δε* > z | 5 *φιλιστιειμ* mz | 6 *επειραζεν* AD [GR] rt¹, *επειραζε* amt²z. „Symmachus *εδοξασεν*“ b | 6 *το* r | 7 priori loco *ειπε* t²z | 7 *αυτῳ* abcm, *προς αυτον* AD [GR] rtz | 7 *και* alterum abcz, *ο δε* AD [GR] mrt | 8 *ειπεν* Acmrt¹ | 8 *τον αγαπητον* LXX: „Aquila *τον μονογενη*, Symmachus *τον μονον σου*“ b. contra r mg *ἀκυ τὸν μοναχὸν. συ τὸν μόνον σου* | 9 *πορευθεις* mt | 9 *την υψηλην* LXX: „Aquila *την καταφανη*, Symmachus *της οπτασιας*“ b | 10 *και* > mt | 10 *ανενεγκον* A, *ανενεγκαι* D [GR] | 10 ante *αυτον* + *μοι* r | 10 *εκει* > D [GR] mtz | 10 *ολοκαυτωσιν* D [GR] | 10 *εφ* Abc, *επι* D [GR] arz, *υφ* mt | 11 *ὧν*] *ὃν* a | 11 *αν* Aabcrtz, *εαν* Dm | 11 *αβρααμ* > D | 11 *τω πρωι* mr | 11 *επεσαξεν* ADcrt¹ | 12 *και παρελαβεν* D [GR] | 12 *παρελαβεν* Art¹ | 12 *δυο παιδας μεθ εαυτου* r | 14 *ηλθον* c | 14 *επι* Aabmrt, *εις* cz | 14 *τον*] *το* z | 14 *ον* Aabcmrtz, *ου* D [GR] | 16 *αυτου* > AD [GR] a | 16 *ειδεν* mrt¹, *ιδεν* AD | 16 post *τοπον* + *απο* c | 17 *καθεισατε* A | 18 *παιδαριον* abcmrtz,

νήσαντες ἀναστρέψομεν πρὸς ὑμᾶς. 6 ἔλαβε δὲ Ἀβραὰμ τὰ ξύλα τῆς ὁλοκαρπώσεως καὶ ἐπέθηκεν Ἰσαὰκ τῷ υἱῷ αὐτοῦ· ἔλαβε δὲ μετὰ χεῖρας καὶ τὸ πῦρ καὶ τὴν μάχαιραν, καὶ ἐπορεύθησαν οἱ δύο ἅμα. 7 εἶπε δὲ Ἰσαὰκ πρὸς Ἀβραὰμ τὸν πατέρα αὐτοῦ Πάτερ. ὁ δὲ εἶπε Τί ἐστι, τέκνον; εἶπε δὲ Ἰδοὺ τὸ πῦρ καὶ τὰ ξύλα, ποῦ ἐστι τὸ πρόβατον τὸ εἰς ὁλοκάρπωσιν; 8 εἶπε δὲ Ἀβραὰμ Ὁ θεὸς ὄψεται ἑαυτῷ πρόβατον εἰς ὁλοκάρπωσιν, τέκνον. πορευθέντες δὲ ἀμφότεροι ἅμα 9 ἦλθον ἐπὶ τὸν τόπον, ὃν εἶπεν αὐτῷ ὁ θεός. καὶ ᾠκοδόμησεν ἐκεῖ Ἀβραὰμ τὸ θυσιαστήριον καὶ ἐπέθηκε τὰ ξύλα· καὶ συμποδίσας Ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐπέθηκεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἐπάνω τῶν ξύλων. 10 καὶ ἐξέτεινεν Ἀβραὰμ τὴν χεῖρα αὐτοῦ λαβεῖν τὴν μάχαιραν, σφάξαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ. 11 καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν ἄγγελος κυρίου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ εἶπεν Ἀβραὰμ Ἀβραάμ. ὁ δὲ εἶπεν Ἰδοὺ ἐγώ. 12 καὶ εἶπε Μὴ ἐπιβάλῃς τὴν χεῖρά σου ἐπὶ τὸ παιδάριον μηδὲ ποιήσῃς αὐτῷ μηδέν· νῦν γὰρ ἔγνων ὅτι φοβῇ σὺ τὸν θεόν, καὶ οὐκ ἐφείσω τοῦ υἱοῦ σου τοῦ ἀγαπητοῦ δι' ἐμέ. 13 καὶ ἀναβλέψας Ἀβραὰμ τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ εἶδε, καὶ ἰδοὺ κριὸς εἷς κα-

παιδιον A | 18 *ελευσομεθα* r [qui in margine *εις βηθανιαν ισως*], *διελευσωμεθα* z

1 *αναστρεψωμεν* ADrz. z *αναστρεψωμεν* suum post *προς υμας* ponit | 1 ante *προς* + *εκειθεν* D | 1 *προς υμας* > r | 1 *ελαβεν* ADrt¹ | 2 *ολοκαυτωσεως* D [superest *ολοκαυτω*] | 2 *επεθειχεν* r | 3 *ελαβεν* Art¹ | 3 *χειρα* ADmrt | 3 *και το πυρ* ante *μετα* Acmtz [contra D], ante *ελαβε* z omisso *δε* | 3 *και* primum > a | 3 *μαχαιρα* m | 4 *ειπε δε* bmt², *ειπεν δε* Drt¹, *και ειπεν* A, > a | 5 *τον πατερα αυτου* > m | 5 post *αυτου* + *ειπας* Ac | 5 priori loco *ειπεν* Acmrt¹ | 5 *εστιν* AD | 5/6 *ειπε δε* abc, *λεγων* AD, *ειπεν δε λεγων* mt¹ [*ειπε κτἑ* t²], > r | 6 *το* primum *ο* in rasura habet m | 6 *εστιν* AD | 6 post *εις* + *την* r | 7 *ολοκαυτωσιν* D [GR] z | 7 *ειπεν* ADmrt¹ | 7 *αυτω* z | 7/8 *πραβατον* c | 8 *ολοκαυτωσιν* z | 9 *ο* > z | 10 *εκει* > cz, post *αβρααμ* ponunt mt | 10 *αβρααμ* > D [GR] | 10 *το* > AD [GR] cmrtz | 10 *επεθηκεν* Art¹ | 11 *συμποδησας* c | 12 *τω* r¹, *ν* prima manu super uersum | 13 *λαβειν την μαχαιραν* > mt | 14 *κυριου* > t | 14 *και ειπεν*] *λεγων αυτω* mt | 14 post *ειπεν* + *αυτω* Acrz | 15 *αβρααμ* alterum > m | 15 *ο δε ειπεν* > A, *και ειπεν* mt | 15 *και ειπε*] *ειπε δε* z | 15 fin *ειπεν* Acmrt¹ | 16 *επιβαλεις* z | 16 *ποιησεις* mz | 17 *μηθεν* z | 17 ad *νυν* r^mg *ὁ εβραιος νῦν ἔδειξας* | 17 *σu τον θεον* Dabctz, *τον θεον σu* Amr | 19 *αβρααμ* ante *ειδε* ponit z | 19 *αυτου* > z | 19 *ειδεν* mrt¹, *ιδεν* AD | 19/1 „Me-

τεχόμενος ἐν φυτῷ Σαβὲκ τῶν κεράτων. καὶ ἐπορεύθη Ἀβραὰμ καὶ ἔλαβε τὸν κριόν, καὶ ἀνήνεγκεν αὐτὸν εἰς ὁλοκάρπωσιν ἀντὶ Ἰσαὰκ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. 14 καὶ ἐκάλεσεν Ἀβραὰμ τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου Κύριος εἶδεν· ἵνα εἴπωσι σήμερον Ἐν τῷ ὄρει κύριος ὤφθη. 15 καὶ ἐκάλεσεν ἄγγελος κυρίου τὸν Ἀβραὰμ δεύτερον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγων 16 Κατ' ἐμαυτοῦ ὤμοσα, λέγει κύριος, οὗ εἵνεκεν ἐποίησας τὸ ῥῆμα τοῦτο καὶ οὐκ ἐφείσω τοῦ υἱοῦ σου τοῦ ἀγαπητοῦ δι' ἐμέ, 17 ἦ μὴν εὐλογῶν εὐλογήσω σε, καὶ πληθύνων πληθυνῶ τὸ σπέρμα σου ὡς τοὺς ἀστέρας τοῦ οὐρανοῦ καὶ ὡς τὴν ἄμμον τὴν παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης· καὶ κληρονομήσει τὸ σπέρμα σου τὰς πόλεις τῶν ὑπεναντίων, 18 καὶ ἐνευλογηθήσονται ἐν τῷ σπέρματί σου πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς, ἀνθ' ὧν ὑπήκουσας τῆς ἐμῆς φωνῆς. 19 ἀπεστράφη δὲ Ἀβραὰμ πρὸς τοὺς παῖδας αὐτοῦ, καὶ ἀναστάντες ἐπορεύθησαν ἅμα ἐπὶ τὸ φρέαρ τοῦ ὅρκου· καὶ κατῴκησεν Ἀβραὰμ ἐπὶ τὸ φρέαρ τοῦ ὅρκου. 20 ἐγένετο δὲ μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα

lito *ο συρος και ο εβραιος κρεμαμενος φησι ως σαφεστερον τυπουν τον σταυρον*" b

1 *εν φυτω σαβεκ* rz post *των κερατων* | 1 *σαβεκ*] „Aquila *συχνῷ*. schol *το σαβεκ αφεσιν τινες εκδεδωκασιν, οι δε ορθιος, ως ειναι αυτο το λεγομενον τραγος ορθος επαναβεβηκως φυτω. ενταυθα δε ορθος των κερατων κατεχομενος, ως ειναι φανερον τυπον σταυρου. δια τουτο δε ουχ ερμηνευεται, οτι η εβραικη μια ουσα λεξις πολλα σημαινει ερμηνευομενη, προς δε τους πυνθανομενους δει αποκρινεσθαι και λεγειν οτι το σαβεκ επηρμενος ερμηνευει*" b. idem scholion fere iisdem uerbis in catena Nicephori I 282 ζ et m: prima uerba Gennadio adscribit Nicephorus. quae e Diodoro habet Nicephorus, etiam in m leguntur atque ita quidem *Το εν φυτω ουκ εχει· ο συρος, μονον δε το σαβεκ. τουτο δε το ονομα του φυτου ειναι νομιζω. τοις δε εβραιοις το σαβεκ δοκει αφεσιν σημαινειν. και τουτο δε του μυστηριου του σταυρου δηλωτικον αν ειη*. r ad *σαβεκ* in margine adscribit *συχνέω εἶπεν τὸ σαβέκ* | 1 ante *των* + *εκ* cmt | 2 *ελαβεν* AD [superest *αβεν*] rt¹ | 2 *απηνεγκεν* z | 2 *αυτον* > a | 2 *εις* > r | 4 *αβρααμ* > r | 4 *εκεινου* > z | 4 *ιδεν* AD [GR], *οιδεν* z | 5 *ειπωσιν* ADr | 5 *ορη* z | 5 *εκαλεσε* z | 6 *αγγελος κυριου*] *κυριος* z | 6 *δευτερον τον αβρααμ* z | 7 *ωμωσα* bz | 7 *ενεκεν* c | 8 *εφισω* D | 9 *δι εμε* > a | 9 *η* abcmtz, *ει* ADr | 13 *ευλογηθησονται* c | 13/82,4 quae post *τω σπερ* secuntur, > D „usque v. 21" [GR] | 13/14 *της γης* > A | 14 *επηκουσας* z | 14 *Επεστραφη* r | 16 *αμα* > Aa | 16 *επι* usque ad *αβρααμ* > mt | 17 *το φρεαρ* abcr, *τω φρεατι* Az, *τωι φρεατι* mt

καὶ ἀνηγγέλη τῷ Ἀβραὰμ λέγοντες Ἰδοὺ τέτοκε Μελχὰ καὶ
αὐτὴ υἱοὺς τῷ Ναχὼρ τῷ ἀδελφῷ σου, [21] *τὸν Οὒζ πρωτότο-*
κον καὶ τὸν Βαὺξ ἀδελφὸν αὐτοῦ καὶ τὸν Καμουὴλ πατέρα
Σύρων [22] *καὶ τὸν Χαζὰδ καὶ Ἀζαῦ καὶ τὸν Φαλδὲς καὶ τὸν*
Ἰελδὰφ καὶ τὸν Βαθουήλ. [23] *Βαθουὴλ δὲ ἐγέννησε τὴν Ῥε-*
βέκκαν. ὀκτὼ οὗτοι υἱοί, οὓς ἔτεκε Μελχὰ τῷ Ναχὼρ τῷ
ἀδελφῷ Ἀβραάμ. [24] *καὶ ἡ παλλακὴ αὐτοῦ, ᾗ ὄνομα Ῥεύμα,*
ἔτεκε καὶ αὐτὴ τὸν Ταβὲκ καὶ τὸν Ταὰμ καὶ τὸν Τοχὸς καὶ
23 *τὸν Μοχά.* [1] *ἐγένετο δὲ ἡ ζωὴ Σάρρας ἔτη ἑκατὸν εἰκοσιεπτά.*
[2] *καὶ ἀπέθανε Σάρρα ἐν πόλει Ἀρβόκ, ἥ ἐστιν ἐν τῷ κοιλώ-*
ματι· αὕτη ἐστὶ Χεβρὼν ἐν τῇ γῇ Χαναάν. ἦλθε δὲ Ἀβραάμ
κόψασθαι Σάρραν καὶ πενθῆσαι. [3] *καὶ ἀνέστη Ἀβραὰμ ἀπὸ*
τοῦ νεκροῦ αὐτοῦ· καὶ εἶπεν Ἀβραὰμ τοῖς υἱοῖς τοῦ Χὲτ
λέγων [4] *Πάροικος καὶ παρεπίδημος ἐγώ εἰμι μεθ' ὑμῶν· δότε*

1 *λεγοντων* z | 1 *τετοκεν* Acr | 2 *τω* prius > Aa | 2 *ουζ* b, *ωζ* z, *ωξ* Aacmrt | 2/3 post *πρωτοτοκον* + *αυτου* r | 3 loco *βαυξ* z *ζᾶβ* | 4 *χασζαδ* Amt, *χασ[αδ]* D, *χαζαθ* cr, *χοζατ* z | 4 ante *αζαυ* + *τον* ADacmrtz | 4 *ναζαυ* a, *αζαν* r | 4 *φαλδας* AD [e correctione uel primae manus uel coaeuae librario ipsi] mrtz, *φαλδαλ* D[1], *φαλας* c | 4/5 *και τον ιελδαφ* > D | 4 *τον* quartum > m | 5 *ιελδαθ* c, *ελαφ* mt, *ιελαμ* z. *ιελδαφ* hoc loco r | 5 *βαθουηλ δε* abr, *και βαθουηλ* ADcmt, *και μαθουηλ* z | 5 *εγεννησεν* ADrt[1] | 5/6 *ρεβεκαν* z | 6 *υιοι ουτοι* z | 6 *ετεκεν* ADr | 7 *παλλακις* a | 7 *ρευμα* b, *ρεηρα* A, *ρεημα* D [GR] amrtz, *ρεμαν* c | 8 *ετεκεν* ADcrt[1] | 8 post *αυτη* + *τον βααικ* m, + *τον βαακ* t | 8 *τον ταβεκ και τον τααδ* r, *τον τααμ και τον ταβεκ* D, *τον τααδ και τον γαεν* c, *τον τααδ και τον ταβεκ* z, *και τον τααμ και τον ταβεχ* mt | 8 *τοχως* t, *τουχως* z, *χως* m [D=b] | 9 *μωχα* AD [GR] rz, *χωμα* c, *μωχαν* mt | 9 *ετη ρκζ* tz, *ρκζ ετη* r | 9 post *εικοσιεπτα* + *ετη ζωης σαρρας* D | 9 r: *μελχᾶ βασιλεια. ωξ βουλευομενον. ναχωρ αναπαυσεως φωτος. βαυξ εξουδενωμενον. καμουηλ αναστασις θεου. συρων μετεωρων. χαζαθ ψευδος. φαλδας πτωσιν ενδεους η πτωσιν πτωχειας. αζαυ ορωντα. ιελδαβ* [sic] *χειρος περισσεια η χειρα λαβε. βαθουηλ ενοικον θεου η θυγατερα θεου. ρεβεκκαν υπομονην. τοχος σιγη. ρεεμα* [sic hoc loco] *ορασις προσδοκωμενη η αγαπητη η ορωσαν. τααμ διαμηρυκομενον ἢ φαραγγα καυματος. μωχα εντερον κενον* | 10 *απεθανεν* Art[1] | 10 ante *πολει* + *τη* c | 10 *πολλει* z | 10/13 r: *αρβοχ* [sic in commentario] *τετραγωνω. χεβρων συζυγη η εταιρια. χετ εκστασεως* | 10 ...*βοκ* etiam D. *αρβουκ* a, *αρβωκ* mtz | 10/11 *κυλωματι* t | 11 *εστιν* ADt[1] | 11 *χευρων* z | 11 *τη* > AD [GR] m, t habet *τῆι* | 11 *ηλθεν* ADrt[1] | 12 *σαρραν* post *πενθησαι* m | 12 post *πενθησαι* + *αυτην* r | 13 *αυτου* > cr | 13 *ειπε* ct[2]z | 13 *αβρααμ* > Dcmrtz | 13 *του* alterum > Aacmz [non t] | 14 *παρεπιδιμος* z | 14/1 quae inter *δοτε* 14 et *υμων* 1 media, > r

μοι οὖν κτῆσιν τάφου μεθ' ὑμῶν, καὶ θάψω τὸν νεκρόν μου ἀπ' ἐμοῦ. 5 ἀπεκρίθησαν δὲ οἱ υἱοὶ Χὲτ πρὸς Ἀβραὰμ λέγοντες 6 Μή, κύριε· ἄκουσον δὲ ἡμῶν. βασιλεὺς παρὰ θεοῦ σὺ εἶ ἐν ἡμῖν, ἐν τοῖς ἐκλεκτοῖς μνημείοις ἡμῶν θάψον τὸν νεκρόν σου· οὐδεὶς γὰρ ἡμῶν οὐ μὴ κωλύσει τὸ μνημεῖον αὐτοῦ ἀπὸ σοῦ, τοῦ θάψαι τὸν νεκρόν σου ἐκεῖ. 7 ἀναστὰς δὲ Ἀβραὰμ προσεκύνησε τῷ λαῷ τῆς γῆς, τοῖς υἱοῖς τοῦ Χέτ. 8 καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτοὺς Ἀβραὰμ λέγων Εἰ ἔχετε τῇ ψυχῇ ὑμῶν ὥστε θάψαι τὸν νεκρόν μου ἀπὸ προσώπου μου, ἀκούσατέ μου καὶ λαλήσατε περὶ ἐμοῦ Ἐφρὼμ τῷ τοῖ Σαάρ· 9 καὶ δότω μοι τὸ σπήλαιον τὸ διπλοῦν, ὅ ἐστιν αὐτῷ, τὸ ὂν ἐν μέρει τοῦ ἀγροῦ αὐτοῦ· ἀργυρίου τοῦ ἀξίου δότω μοι αὐτὸ ἐν ἱμῖν εἰς κτῆσιν μνημείου. 10 Ἐφρὰν δὲ ἐκάθητο ἐν μέσῳ τῶν υἱῶν Χέτ· ἀποκριθεὶς δὲ Ἐφρὼν ὁ Χετταῖος πρὸς Ἀβραὰμ εἶπεν, ἀκουόντων τῶν υἱῶν Χὲτ καὶ τῶν εἰσπορευομένων εἰς τὴν πόλιν πάντων, λέγων 11 Παρ' ἐμοὶ γενοῦ, κύριε, καὶ ἄκουσόν μου. τὸν ἀγρὸν καὶ τὸ σπήλαιον τὸ ἐν αὐτῷ σοὶ δίδωμι· ἐναντίον πάντων τῶν πολιτῶν μου δέδωκά σοι· θάψον τὸν νεκρόν σου. 12 καὶ προσεκύνησεν Ἀβραὰμ ἐναντίον τοῦ λαοῦ τῆς γῆς 13 καὶ εἶπε τῷ Ἐφρὼν εἰς τὰ ὦτα ἐναντίον τοῦ λαοῦ τῆς γῆς Ἐπειδὴ πρὸς ἐμοῦ εἶ, ἄκουσόν

1 μοι ουν ab, ουν μοι ADcmtz | 1 ταφου > c | 2 απ εμου Dabcmrtz, εκει A | 2 οι > crz | 2 ante χετ + του Dc | 3 μη κυριε > r | 3 δε > r | 3 υμων a | 3 ante βασιλευς + κυριος r | 4 ει συ Dcmrt | 4 ει > z | 5 ουθεις mt | 5 ου μη > Aarz, ου > D | 5 κωλυση mt | 5/6 κωλυση το μνημειον αυτου απο σου Dt, το μνημειον αυτου κωλυσει απο σου Aar | 6 απο σου > m, habet t | 6 του θαψαι Aabcrz, θαψον D, θαψαι mt | 6 ante εκει + απο σου z | 7 προσεκυνησεν ADrt[1] | 7 ante τοις + και m [non t] | 7 του > Amrtz, habet D | 8 ελαλησεν ADrt[1] | 8 αβρααμ > rz | 10 και > c | 10 εφρωμ b contra D et reliquos | 10 εφρων χους λιπαρος. σααρ κραυγη r^{mg} | 10 τω] το z | 11 δοτο t, δοτε z | 11 αυτου crz | 11 ante το ον + εν t | 11 το ων z | 12 μερει Dabcmrtz, μεριδει A | 12 δοτω Dabcmrtz, δοτε A | 12 αυτω z | 13 δε > r | 13 ante μνημειου + του D [GR] | 13 εμμεσω A | 14 δε > z | 15 αβρααμ] αυτον mt | 15 post ακουοντων + παντων r | 15 post και + παντων AD [GR] cmrtz | 15 των alterum > c | 16 πολιν] πυλην της πολεως αυτου r | 16 παντων > Acmrtz | 16 λεγω mt | 16 εμου mtz | 16 γινου c | 17 post αγρον + δεδωκα z, qui διδωμι 18 nihilominus habet, + δεδωκα σοι r | 18 ενωπιον z | 18 παντων > A | 20/21 του 20 usque ad γης 21 > t in spatio uacuo octo tantum literarum capaci | 20 post γης + και τοις υιοις του χετ a | 20 ειπεν Amr | 21 εναντιον > D [GR] | 21 ante του + παν-

μου· τὸ ἀργύριον τοῦ ἀγροῦ λάβε παρ' ἐμοῦ, καὶ θάψω τὸν νεκρόν μου ἐκεῖ. 14 ἀπεκρίθη δὲ Ἐφρὼν τῷ Ἀβραὰμ λέγων 15 Οὐχί, κύριε· ἀκήκοα γάρ, γῆ τετρακοσίων διδράχμων ἀργυρίου· ἀλλὰ τί ἂν εἴη τοῦτο ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ; σὺ δὲ τὸν νεκρόν σου θάψον. 16 καὶ ἤκουσεν Ἀβραὰμ τοῦ Ἐφρών· καὶ ἀπεκατέστησεν Ἀβραὰμ τῷ Ἐφρὼν τὸ ἀργύριον, ὃ ἐλάλησεν εἰς τὰ ὦτα τῶν υἱῶν Χέτ, τετρακόσια δίδραχμα ἀργυρίου δοκίμου ἐμπόροις. 17 καὶ ἔστη ὁ ἀγρὸς Ἐφρών, ὃς ἦν ἐν τῷ διπλῷ σπηλαίῳ, ὅς ἐστι κατὰ πρόσωπον Μαμβρῇ, ὁ ἀγρὸς καὶ τὸ σπήλαιον, ὃ ἦν ἐν αὐτῷ, καὶ πᾶν δένδρον, ὃ ἦν ἐν τῷ ἀγρῷ, καὶ πᾶν, ὅ ἐστιν ἐν τοῖς ὁρίοις αὐτοῦ κύκλῳ, 18 τῷ Ἀβραὰμ εἰς κτῆσιν ἐναντίον τῶν υἱῶν Χὲτ καὶ πάντων τῶν εἰσπορευομένων εἰς τὴν πόλιν. 19 μετὰ ταῦτα ἔθαψεν Ἀβραὰμ Σάρραν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ἐν τῷ σπηλαίῳ τοῦ ἀγροῦ τῷ διπλῷ, ὅ ἐστιν ἀπέναντι Μαμβρῇ· αὕτη ἐστὶ Χεβρὼν ἐν τῇ γῇ Χαναάν. 20 καὶ ἐκυρώθη ὁ ἀγρὸς καὶ τὸ σπήλαιον, ὃ ἦν ἐν αὐτῷ τῷ Ἀβραὰμ εἰς κτῆσιν τάφου παρὰ τῶν υἱῶν

τος Aaz | 21 post *γης* + *λεγων* r | 21 *επειδη* habet *η* in rasura scriptum r

1 *θαψον* Az | 2 *εφρωμ* t | 2 *τω αβρααμ* > z | 2 post *λεγων* + *αυτω* r | 3 post *κυριε* + *μου* r | 3 *γη* > AD [GR] crz, eius loco *οτι* a | 3 *διδραγμων* mt. *διδαχμων* r^1, *διδραχμων* r^2, *δραχμων* z. in margine r *στατηρες ως φησιν ωριγενης. το ημισυ της ογκιας εχει δραχμας δυο* et *μαλλον εις αργυρον οι τοτε συνηλλαττον ως μεχρι νυν περσαι και τα περι την αρμενιαν* | 4 *αλλα* > AD [GR] amrtz | 4 *τι αν ειη τουτο ανα μεσον εμου και σου* bc, *ανα μεσον εμου και σου τι αν ειη τουτο* Aamt, *ανα μεσον εμου και ανα μεσον σου τι αν ειη τουτο* D [GR] rz | 5 *του* bcmrtz, *τω* Aa | 6 *και απεκατεστησεν αβρααμ τω εφρων* > az | 6 *απεκατεστησεν* Abt, *αποκατεστησεν* cm, *απεστειλεν* r | 7 ante *χετ* + *του* mt | 7 *ῡ* z | 7 *διδραγμα* mrt | 8 *ενποροις* A | 8 *εστη* Abcmtz, *εστιν* ar | 9 *εν τω σπηλαιω τω διπλω* cz | 9 *ος* Aabmrt, *ο* D [GR] cz | 9 *εστιν* A | 10 *ὃ* prius ... *δενδρον* > z initio nouae paginae | 10 *εν* > A | 10 *παν* > a | 11 *και παν* > AD [GR] acmrtz | 11 ante *τοις* + *πασιν* D [GR], + *πασι* ar | 11 *ορεοις* z | 12 *τω*] *του* z | 12 *κτισιν εναντιων* z | 12 *των* > z | 12 ante *χετ* + *του* c | 12 *και παντ* in rasura A, manu uel prima uel correctoris antiquissimi | 13 *πολιν*] *πυλην της πολεως αυτου* r | 13 ante *μετα* + *και* mt, post *μετα* + *δε* c | 14 *την γυναικα αυτου σαρραν* m, sed *α β* uersui inpositis prima manu in ordinem uulgatum redacta | 15 *εστιν χεβρων* At^1 | 15 *χευρων* z | 16 *τη* > D [GR] z | 16/17 *ο ην* Aabmrtz, *το* c | 17 *εν* > A | 17 *κτισιν* z

Χέτ. 1 *καὶ Ἀβραὰμ ἦν πρεσβύτερος προβεβηκὼς ἡμερῶν,* **24**
καὶ κύριος ηὐλόγησε τὸν Ἀβραὰμ κατὰ πάντα. 2 *καὶ εἶπεν*
Ἀβραὰμ τῷ παιδὶ αὐτοῦ τῷ πρεσβυτέρῳ τῆς οἰκίας αὐτοῦ
τῷ ἄρχοντι πάντων τῶν αὐτοῦ Θὲς τὴν χεῖρά σου ὑπὸ τὸν
μηρόν μου, 3 *καὶ ἐξορκιῶ σε κύριον τὸν θεὸν τοῦ οὐρανοῦ*
καὶ τὸν θεὸν τῆς γῆς, ἵνα μὴ λάβῃς γυναῖκα τῷ υἱῷ μου
Ἰσαὰκ ἀπὸ τῶν θυγατέρων τῶν Χαναναίων, μεθ' ὧν ἐγὼ
οἰκῶ ἐν αὐτοῖς. 4 *ἀλλ' ἢ εἰς τὴν γῆν μου, οὗ ἐγεννήθην, πο-*
ρεύσῃ καὶ εἰς τὴν φυλήν μου, καὶ λήψῃ γυναῖκα τῷ υἱῷ μου
Ἰσαὰκ ἐκεῖθεν. 5 *εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ παῖς Μήποτε οὐ*
βούληται ἡ γυνὴ πορευθῆναι μετ' ἐμοῦ ὀπίσω εἰς τὴν γῆν
ταύτην, ἀποστρέψω τὸν υἱόν σου εἰς τὴν γῆν, ὅθεν ἐξῆλθες
ἐκεῖθεν; 6 *εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν Ἀβραὰμ Πρόσεχε σεαυτῷ μὴ*
ἀποστρέψῃς τὸν υἱόν μου ἐκεῖ. 7 *κύριος ὁ θεὸς τοῦ οὐρανοῦ*
καὶ ὁ θεὸς τῆς γῆς, ὃς ἔλαβέ με ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρός
μου καὶ ἐκ τῆς γῆς ἧς ἐγεννήθην, ὃς ἐλάλησέ μοι καὶ ὃς
ὤμοσέ μοι λέγων Σοὶ δώσω τὴν γῆν ταύτην καὶ τῷ σπέρ-

1 ante *χετ* + *του* cz | 1 *προβεβηκος* z | 2 *ευλογησεν* ADt[1], *ευλογησε* cmt[2]z, *ηυλογησεν* r | 3 *παιδι αυτω τω* z | 4 *παντων* post *των αυτου* ponunt cz | 4 post *των* rasura duarum literarum capax A | 4 *αυτου*] *υπαρχοντων αυτωι* mt | 4/5 *επι τὸν μηρῶν* z | 5 in commentario r *Εβραιος δε τις ελεγεν τον ορκον ειναι κατα της περιτομης, αλλοι δε κατα του εκ σπερματος εκπορευομενου χριστου. Ευσεβιου εμισης Ο ελλην σεμνοτερον ερμηνευει· ο γαρ εβραιος και ο συρος αυτο λεγει του ανδρος το τεκνοποιον οργανον. κελευει δε εκεινον θειναι την χειρα, ινα κατα της περιτομης ομοση της του θεου διαθηκης* | 5 *εξορκιω* A[2]bcmrt, *εξορκισω* A [prima manu, si Babero fides] D [GR], *εξορκιζω* a, *ορκιω* z | 6 *τον θεον* > Ar | 6/7 *ισαακ τω υιω μου* c | 7 ante *ισαακ* + *τωι* t | 7 *απο* Aabmrtz, *εκ* c | 7 *εγω* > z | 8 *εν αυτοις* Dabcmrtz, *μετ αυτων* A | 8 *αλλ η* D[?]abmrtz, *αλλα* A, *αλλ* c | 8 *εγεννηθην* D [superest *εννη*] b, *εγενομην* Aamrtz, *εγω εγενομην* c | 9 post *μου* prius + *και εις τον οικον του πατρος μου* z | 9 *λημψη* AD [GR], *ληψει* z | 10 *ειπεν* ADrt[1] | 10 *μηποτε ου* Aabmrt, *εαν ουν μη* c, *εαν μη* z | 11 *βουλεται* AD, *βουληθη* z | 11 *πορευθηναι* Aabcmrtz, *ελθειν* D [GR : superest *ειν*] | 12 ante *αποστρεψω* + *και αποστρεφων* mt, *μη αποστρεφων* r | 12 *εις την γην οθεν εξηλθες* > z | 13 *ειπεν* ADrt[1] | 13 *αβραμ* m[1], prima manu correctum | 14 *αποστρεψεις* z | 14/15 quae inter *τον* 14 et *γης* 15, > r | 14 *κυριε* t | 15 *ο θεος* > z | 15 *ελαβεν* Ar | 16 *ης* > r [addidit MCrusius in libro mutuo accepto] | 16 *εγενηθην* Aar | 16 *ελαλησεν* Ar | 16 *μοι* > z, *μου* m | 16/17 *και ος ωμοσε μοι* > r | 16 *ος* alterum > ADcmtz | 17 „ab *ωμοσε* usque

ματί σου· αὐτὸς ἀποστελεῖ τὸν ἄγγελον αὐτοῦ ἔμπροσθέν σου, καὶ λήψῃ γυναῖκα τῷ υἱῷ μου ἐκεῖθεν. 8 *ἐὰν δὲ μὴ θέλῃ ἡ γυνὴ πορευθῆναι μετὰ σοῦ εἰς τὴν γῆν ταύτην, καθαρὸς ἔσῃ ἀπὸ τοῦ ὅρκου μου· μόνον τὸν υἱόν μου μὴ ἀποστρέψῃς ἐκεῖ.* 9 *καὶ ἔθηκεν ὁ παῖς τὴν χεῖρα αὐτοῦ ὑπὸ τὸν μηρὸν Ἀβραὰμ τοῦ κυρίου αὐτοῦ, καὶ ὤμοσεν αὐτῷ περὶ τοῦ ῥήματος τούτου.* 10 *καὶ ἔλαβεν ὁ παῖς δέκα καμήλους ἀπὸ τῶν καμήλων τοῦ κυρίου αὐτοῦ καὶ ἀπὸ πάντων τῶν ἀγαθῶν τοῦ κυρίου αὐτοῦ μεθ' ἑαυτοῦ, καὶ ἀναστὰς ἐπορεύθη εἰς τὴν Μεσοποταμίαν εἰς τὴν πόλιν Ναχώρ.* 11 *καὶ ἐκοίμισε τὰς καμήλους ἔξω τῆς πόλεως παρὰ τὸ φρέαρ τοῦ ὕδατος τὸ πρὸς ὀψέ, ἡνίκα ἐκπορεύονται αἱ ὑδρευόμεναι.* 12 *καὶ εἶπε Κύριε ὁ θεὸς τοῦ κυρίου μου Ἀβραάμ, εὐόδωσον ἐναντίον ἐμοῦ σήμερον καὶ ποίησον ἔλεος μετὰ τοῦ κυρίου μου Ἀβραάμ.* 13 *ἰδοὺ ἐγὼ ἕστηκα ἐπὶ τῆς πηγῆς τοῦ ὕδατος, αἱ δὲ θυγατέρες τῶν οἰκούντων τὴν πόλιν ἐκπορεύονται ἀντλῆσαι ὕδωρ·* 14 *καὶ ἔσται ἡ παρθένος, ᾗ ἂν ἐγὼ εἴπω Ἐπίκλινον τὴν ὑδρίαν σου, ἵνα πίω, καὶ εἴπῃ μοι Πίε σύ, καὶ τὰς καμήλους σου ποτιῶ, ἕως ἂν παύσωνται πίνουσαι — ταύτην ἡτοίμασας τῷ παιδί σου τῷ Ἰσαάκ· καὶ ἐν τούτῳ γνώσομαι ὅτι*

v. 14 omnia desiderantur" D [GB] | 17 *ωμοσεν* A, *ωμωσεν* m | 17/1 *λεγων τω σπερματι σου δωσω την γην ταυτην* r

1 *εμπροθεν* m¹, prima manu correctum | 2 *λημψη* A | 2 post *μου* + *ισαακ* Aaz | 2 *δε* > z | 3 *θελει* z | 3 *μετα σου* post *ταυτην* conlocant mt | 4 *εσῃ*] *ει συ* z | 4 *ορκου μου* b, *ορκου τουτου* Aamrtz, *ορκου μου τουτου* c | 5 *αυτου* > m | 5/6 *επι των μηρων* z | 6 *αβρααμ του κυριου* > z | 6 *αβρααμ* > A, additum est a correctore quodam perantiquo | 7 inde a syllabis *ματος* uocis *ρηματος* usque ad *Μεσοποταμιαν* 10 superest lacinia codicis S | 8/9 *των αγαθων του κυριου αυτου* > r | 9 *την* > c | 10 *εκοιμησεν* A, *εκοιμισεν* r, *εκοιμησε* mtz. „schol *εγονατισεν*" b^mg | 11 *παρα*] *περι* z | 11 *υδατος τωι προς* m | 12 post *ηνικα* + *δε* z | 12 *επορευοντο* r | 12 *και* > z | 12 *ειπεν* Amrt¹ | 12 *κυριος* a | 13 *μου* > A | 13 *εμου*] *μου* mt | 15 *εγω* > c | 15 *την πηγην* c | 15 *πηγης*] *γης* a | 15 *δε* > z | 15/16 *θυγατεραις* z | 16 ante *των* + *των ανθρωπων* c | 16 *ενοικουντων* z | 16 *αντλησαι* r in margine manu prima, in media pagina *υδρευσασθαι* | 17 *ειπω εγω* r | 17 ante *την* + *μοι* mrt, + *μ* (quod uulgo *μου* legendum est) z | 18 ante *πιω* + *εγω* mt | 18 *ειπει* m | 18 *μοι* > mrt | 18 post *πιε* + *και* m | 18 *συ* > crt | 19 *παυσονται* tz | 19 *πιννουσαι* A | 19/20 *ταυτην* usque ad *ισαακ* bis scripsit r | 19/20 „schol *απεδειξας*" b^mg. *συ ἀπέδειξας* r^mg | 20 *τῳ* alterum > Acmrtz | 20 *τουτῳ*] *του* A, *τουτο* t

ἐποίησας ἔλεος μετὰ τοῦ κυρίου μου Ἀβραάμ. 15 καὶ ἐγένετο πρὸ τοῦ συντελέσαι αὐτὸν λαλοῦντα ἐν τῇ διανοίᾳ αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ Ῥεβέκκα ἐξεπορεύετο ἡ τεχθεῖσα Βαθουήλ, υἱῷ Μελχᾶς τῆς γυναικὸς Ναχώρ, ἀδελφοῦ δὲ Ἀβραάμ, ἔχουσα τὴν ὑδρίαν ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτῆς. 16 ἡ δὲ παρθένος ἦν καλὴ τῇ ὄψει σφόδρα· παρθένος ἦν, ἀνὴρ οὐκ ἔγνω αὐτήν. καταβᾶσα δὲ ἐπὶ τὴν πηγὴν ἔπλησε τὴν ὑδρίαν αὐτῆς, καὶ ἀνέβη. 17 ἐπέδραμε δὲ ὁ παῖς εἰς συνάντησιν αὐτῆς καὶ εἶπε Πότισόν με μικρὸν ὕδωρ ἐκ τῆς ὑδρίας σου. 18 ἡ δὲ εἶπε Πίε, κύριε· καὶ ἔσπευσε καὶ καθεῖλε τὴν ὑδρίαν ἐπὶ τὸν βραχίονα αὐτῆς καὶ ἐπότισεν αὐτὸν ἕως ἐπαύσατο πίνων. 19 καὶ εἶπε Καὶ ταῖς καμήλοις σου ὑδρεύσομαι, ἕως ἂν πᾶσαι πίωσι. 20 καὶ ἔσπευσε καὶ ἐξεκένωσε τὴν ὑδρίαν εἰς τὸ ποτιστήριον, καὶ ἔδραμεν ἐπὶ τὸ φρέαρ ἀντλῆσαι πάλιν, καὶ ὑδρεύσατο πάσαις ταῖς καμήλοις. 21 ὁ δὲ ἄνθρωπος κατεμάνθανεν αὐτήν, καὶ παρεσιώπα τοῦ γνῶναι εἰ εὐώδωκε κύριος τὴν ὁδὸν αὐτοῦ ἢ οὔ. 22 ἐγένετο δὲ ἡνίκα ἐπαύσαντο πᾶσαι αἱ κάμηλοι πίνουσαι, ἔλαβεν ὁ ἄνθρωπος ἐνώτια χρυσᾶ ἀνὰ δραχμὴν ὁλκῆς

1 *πεποιηκας* mt | 1 *μετα του κυριου* bcmtz, *τω κυριω* Aar | 2 *αυτον* in rasura prima manu A | 2 *αυτον συντελεσαι* D [GR] r | 2 *αυτου* > AD [GR] cmrtz | 3 *ρεβεκα* z | 3 ad *ρεβεκκα* adscr r[mg] *πολλη υπομονη* | 3 ante *υιω* + *τω* z | 4 *ναχωρ του αδελφου αβρααμ* c | 4 *δε* > rt | 4 7 10 13 *υδρειαν* r | 5 *τον ωμον* z | 5 *αυτης* > cz | 7 in *πηγην* post *π* litera deleta A | 7 *επλησεν* Ar | 7 *αυτης* > D [GR] cmtz | 7/8 *επεδραμεν* Art[1], *εδραμε* c | 8 *δε* > r | 8 *αυτη* cr | 8 *ειπεν* Amrt[1], *ειπεν αυτη* c | 8 *ποτησον μοι* m | 9 *υδωρ* > mt | 9 *υδρειας* r | 9 *ειπεν* Amrt[1] | 9 post *κυριε* + *μου* r | 10 *εσπευσεν* Art[1] | 10 loco *και καθειλε* rz *καθελειν* | 10 *καθειλεν* At[1], *καθιλεν* D [GR] | 10 post *υδρειαν* + *αυτης* r | 10 *εαυτης* r | 11 *εποτησεν* m | 11 post *εως* + *ου* D [GR] c | 11 *ειπεν* Amrt[1] | 12 *τας καμηλους σου ποτιω και υδρευσομαι* a | 12 *πιωσιν* Art[1] | 13 *εσπευσεν* Art[1] | 13 *εξεκενωσεν* Ar, *εξεκαινωσε* m | 13 ante *εις* + *εαυτης* r | 13 *εις* abmrtz, *επι* Ac | 13 *ποτηστηριον* m, *ποτηριον* tz | 14 *εδραμε* c | 14 ante *επι* + *ετι* D [GR] amrtz | 14 *παλιν* b, *υδωρ* Aamt, neutrum D [GR] rz, ante *επι* ponit *παλιν* c sine *υδωρ* | 14 *υδρευσαντο* r [Crusium expertum est] | 14/15 *ταις καμηλοις πασαις* z | 15 post *καμηλοις* + *αυτου* r | 16 *του γνωναι* > m | 16 *ει ευωδωκε* bmt[2], *η ευοδωκεν* A [*οδωκεν κς την* prima manu in rasura A], *ει ευοδωκεν* r, *ευοδωσεν* D [GR: de *ει* tacetur], *ει ευοδωσε* a, *ει ευοδωκε* cz, *ει ευωδωκεν* t[1] | 17 *εγενετο δε* > z | 17 post *ηνικα* + *δε* z | 17 *πασαι* > D [GR] z | 17 *καμιλοι* m, *καμηλαι* z | 17 „a uoce *καμηλοι* usque v. 30 omnia desunt" D [GR] | 18 ante *ενωτια* + *δυο* c | 18 *ανα δραχμην ολκης*] „L U *διδραχμήν*. Hieronymus

καὶ δύο ψέλλια ἐπὶ τὰς χεῖρας αὐτῆς· δέκα χρυσῶν ὁλκὴ αὐτῶν. 23 *καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὴν καὶ εἶπε Θυγάτηρ τίνος εἶ; ἀνάγγειλόν μοι· εἰ ἔστι παρὰ τῷ πατρί σου τόπος ἡμῖν τοῦ καταλῦσαι;* 24 *ἡ δὲ εἶπεν αὐτῷ Θυγάτηρ Βαθουήλ εἰμι τοῦ Μελχᾶς, ὃν ἔτεκε τῷ Ναχώρ.* 25 *καὶ εἶπεν αὐτῷ Καὶ ἄχυρα καὶ χορτάσματα πολλὰ παρ' ἡμῖν καὶ τόπος τοῦ καταλῦσαι.* 26 *καὶ εὐδοκήσας ὁ ἄνθρωπος προσεκύνησε τῷ κυρίῳ καὶ εἶπεν* 27 *Εὐλογητὸς κύριος, ὁ θεὸς τοῦ κυρίου μου Ἀβραάμ, ὃς οὐκ ἐγκατέλιπε τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ καὶ τὴν ἀλήθειαν ἀπὸ τοῦ κυρίου μου· ἐμέ τ' εὐώδωκε κύριος εἰς οἶκον τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ κυρίου μου.* 28 *καὶ δραμοῦσα ἡ παῖς ἀνήγγειλε[ν] εἰς τὸν οἶκον τῆς μητρὸς αὐτῆς κατὰ τὰ ῥήματα ταῦτα.* 29 *τῇ δὲ Ῥεβέκκᾳ ἀδελφὸς ἦν, ᾧ ὄνομα Λάβαν· καὶ ἔδραμε Λάβαν πρὸς τὸν ἄνθρωπον ἔξω ἐπὶ τὴν πηγήν.* 30 *καὶ ἐγένετο, ἡνίκα εἶδε τὰ ἐνώτια καὶ τὰ ψέλλια ἐν ταῖς χερσὶ τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ, καὶ ὅτε ἤκουσε τὰ ῥήματα Ῥεβέκκας τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ λεγούσης Οὕτω λελάληκέ μοι ὁ ἄνθρωπος: καὶ*

in quaest hebr uertit didrachmum pondus eius" b mg | 18 *δραχμης* A, *διδραγμον* mt, *δραχμων* z | 18 post *ολκης* + *και εθηκεν εις τα ωτα αυτης* z

1 ultra hunc uersum, temporis angustia inpeditus, codicem r conferre non potui, ad quem spero fore ut redire aliquando possim | 1 *ψελια* Ac | 1 ante *επι* + *χρυσα* z | 2 *ειπεν* Acmt¹z | 3 *μοι*] *ημιν* m [t = b] | 3 ante *ει* + *και* cz | 3 *εστιν* At¹ | 3 *τοπος* post *εστι* z | 3 *του* > Acmtz | 4 *η δε* ab, *και* Acmtz | 4 *ειπε* z | 4 *αυτῳ* > z | 4 ante *ειμι* + *εγω* m, post *ειμι* + *εγω* Atz | 5 *μελχα* a | 5 *ετεκε τω* abcmz, *ετεκεν αυτω* A, *ετεκεν τωι* t | 5 *ειπεν* > z | 5 *και* alterum > ctz | 6 *χορτασματα* abcmtz, *χορτασμα* A | 6 *πολλα* > mt, *πολυ* A | 6 post *τοπος* + *ημιν* z | 6 *του* > z | 7 *προσεκυνησεν* A | 7 *τῳ* > A | 8 post *ειπεν* + *αυτη* z | 9 *ου* cz | 9 *εγκατελειπεν* A, *κατελιπες* c, *κατελιπε* z | 9 *αυτου* > Aa, *σου* c | 10 post *μου* + *αβρααμ* cmtz | 10 *εμε τ ευωδωκε* b, *εμε ευοδωκεν* A, *εμε ευωδωκε* at², *εμε τε ευοδωσε* c, *εμε ευωδοκε* m, *εμε ευωδωκεν* t¹, *και εμε εν οδω ηγαγε* z | 10 post *εις* + *τον* c | 10 *του* alterum > m | 11 post *μου* + *λαβειν γυναικα τω υιω αυτου* c | 11 *απηγγειλεν* At, *ανηγγειλε* ab | 12 *εις τον οικον* > a | 12 *τη μητρι* a | 12 *τα* > A¹, super uersum scripsit uel ipse librarius uel corrector coaeuus | 13 *ην αδελφος* c | 13 *εδραμεν* A, *ελαβε* m [MCrusius *εδραμε* super uersum scripsit, in libro mutuo accepto!] | 14 *εξω επι την πηγην προς τον ανθρωπον* z | 15 *ιδεν* A, *ειδεν* t¹ | 15 *ψελια επι τας χειρας* A, *ψελλια επι τας χειρας* az, *ψελια επι τας δυο χειρας* c | 16 *οτι* mtz | 16 *ηκουσεν* Az | 16 *τα ρηματα* > z | 16/17 *της*

ἦλθε πρὸς τὸν ἄνθρωπον, ἑστηκότος αὐτοῦ ἐπὶ τῶν καμήλων ἐπὶ τῆς πηγῆς, 31 καὶ εἶπεν αὐτῷ Δεῦρο εἴσελθε, εὐλογητὸς κυρίου· ἵνα τί ἕστηκας ἔξω; ἐγὼ δὲ ἡτοίμασα τὴν οἰκίαν καὶ τόπον ταῖς καμήλοις. 32 εἰσῆλθε δὲ ὁ ἄνθρωπος εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ ἀπέσαξε τὰς καμήλους· καὶ ἔδωκεν ἄχυρα καὶ χορτάσματα ταῖς καμήλοις, καὶ ὕδωρ νίψασθαι τοῖς ποσὶν αὐτοῦ καὶ τοῖς ποσὶ τῶν ἀνδρῶν τῶν μετ' αὐτοῦ, 33 καὶ παρέθηκεν αὐτοῖς ἄρτους φαγεῖν. καὶ εἶπεν Οὐ μὴ φάγω ἕως τοῦ λαλῆσαί με τὰ ῥήματά μου. καὶ εἶπεν Λάλησον. 34 καὶ εἶπε Παῖς Ἀβραὰμ ἐγώ εἰμι. 35 κύριος δὲ ηὐλόγησε τὸν κύριόν μου σφόδρα, καὶ ὑψώθη· καὶ ἔδωκεν αὐτῷ πρόβατα καὶ μόσχους καὶ ἀργύριον καὶ χρυσίον, παῖδας καὶ παιδίσκας, καμήλους καὶ ὄνους. 36 καὶ ἔτεκε Σάρρα ἡ γυνὴ τοῦ κυρίου μου υἱὸν ἕνα τῷ κυρίῳ μου μετὰ τὸ γηρᾶσαι αὐτόν· καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὅσα ἦν αὐτῷ. 37 καὶ ὥρκισέ με ὁ κύριός μου λέγων Οὐ λήψῃ γυναῖκα τῷ υἱῷ μου ἀπὸ τῶν θυγατέρων τῶν Χαναναίων, ἐν οἷς ἐγὼ παροικῶ ἐν τῇ γῇ αὐτῶν· 38 ἀλλ' εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου πορεύσῃ καὶ εἰς τὴν φυλήν μου, καὶ λήψῃ γυναῖκα τῷ υἱῷ μου ἐκεῖθεν.

αδελφης αυτου ρεβεκκας t, αυτης eorum loco z | 17 ουτως Amt | 17 λελαληκεν A | 17/89, 5 quae inter και 17 et και prius 89, 5 media, > z

1 ηλθεν At[1] | 2 ante της + της γης m [sic, non t] | 2 post πηγης + του υδατος m | 2 δευρω t | 3 ante ινα + και c | 2/3 „ita LL UU et latina editio. AA LL ευλογητος κυριος“ b[mg] | 3 κυριος AD [GR] amt | 3 ητοιμακα D [GR] mt | 4 post και + τον a | 4 εισηλθεν At[1] | 5 επεσαξεν A | 6 νιψασθαι > Aacz | 7 post και + υδωρ z | 7 ποσιν των A | 8 αυτους t | 8 αρτον z | 8 post ειπεν + ο ανθρωπος z | 9 με > mt | 9 ειπαν Aamt, ειπον z, ειπε c | 10 ειπεν Amt[1] | 10 παις ειμι εγω του αβρααμ z | 10 ειμι εγω c | 10 δε > D [GR], post δε + ευλογητος m | 10/11 ευλογησεν At[1], ευοδωσεν D [GR], ευλογησε cmt[2]z | 11 εδωκεν] εγενετο z | 12 μοσχοι z, βοας mt | 12 και secundum > z | 12 και χρυσιον και αργυριον D, χρυσιον και αργυριον cmt | 12 ante παιδας + και Dc. παιδες z | 13 παιδισκαι καμηλοι ονοι z | 13 ετεκεν ADt[1] | 14 ενα > D [GR: spatium assentitur] | 14 τω κυριω μου > z | 15 αυτην D [GR] mt, τον κυριον μου z | 15 ante οσα + παντα Dmt | 15 ωρκισεν AD, ωρκησε z | 16 λημψη AD, ληψει z | 17 θυρατερων D, si Tischendorfio fides | 17 εν οις] μεθ ων mt | 17 οικω mt | 18 αυ αυτων m, τον κυριον μου z | 18 αλλα mt | 18 post αλλ + η ADa | 19 λημψη AD | 19 ante εκειθεν + ισαακ mt | 19 εκειθεν > c

39 εἶπα δὲ τῷ κυρίῳ μου Μήποτε οὐ πορεύσεται ἡ γυνὴ μετ' ἐμοῦ. 40 καὶ εἶπέ μοι Κύριος ὁ θεός, ᾧ εὐηρέστησα ἐναντίον αὐτοῦ, αὐτὸς ἐξαποστελεῖ τὸν ἄγγελον αὐτοῦ μετὰ σου καὶ εὐοδώσει τὴν ὁδόν σου· καὶ λήψῃ γυναῖκα τῷ υἱῷ μου ἐκ τῆς φυλῆς μου καὶ ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρός μου. 41 τότε ἀθῷος ἔσῃ ἀπὸ τῆς ἀρᾶς μου· ἡνίκα γὰρ ἐὰν ἔλθῃς εἰς τὴν φυλήν μου καὶ μή σοι δῶσι, καὶ ἔσῃ ἀθῷος ἀπὸ τοῦ ὁρκισμοῦ μου. 42 καὶ ἐλθὼν σήμερον ἐπὶ τὴν πηγὴν εἶπα Κύριε ὁ θεὸς τοῦ κυρίου μου Ἀβραάμ, εἰ σὺ εὐοδοῖς τὴν ὁδόν μου, ἐν ᾗ νῦν ἐγὼ πορεύομαι ἐν αὐτῇ. 43 ἰδοὺ ἐγὼ ἐφέστηκα ἐπὶ τῆς πηγῆς τοῦ ὕδατος, καὶ αἱ θυγατέρες τῶν ἀνθρώπων τῆς πόλεως ἐκπορεύονται ἀντλῆσαι ὕδωρ, καὶ ἔσται ἡ παρθένος, ᾗ ἂν ἐγὼ εἴπω Πότισόν με ἐκ τῆς ὑδρίας σου μικρὸν ὕδωρ, 44 καὶ εἴπῃ μοι Καὶ σὺ πίε καὶ ταῖς καμήλοις σου ὑδρεύσομαι: αὕτη ἡ γυνή, ἣν ἡτοίμασε κύριος τῷ ἑαυτοῦ θεράποντι Ἰσαάκ· καὶ ἐν τούτῳ γνώσομαι ὅτι πεποίηκας ἔλεος τῷ κυρίῳ μου Ἀβραάμ. 45 καὶ ἐγένετο πρὸ

1 ειπον δε z, και ειπα c | 1 post δε + εγω mt | 1 πορευσεται η γυνη b, πορευθη η γυνη Ac, βουληται η γυνη πορευθηναι a, πορευθησεται η γυνη mt, μη πορευθη η γυνη z | 2 ειπεν Amt¹ | 2 ο θεος > D [teste Grabio] | 2 ευηρεστησω z | 3 αποστελει D [GB] cmtz | 3 με uocis μετα in rasura manu secunda A | 4 ευωδωσει m, ευοδωση z | 4 λημψη AD [GB] | 6 απο abcmtz, εκ A | 6 γαρ] δε mt, > z | 6 εαν > tz | 7 την φυλην μου Aabz, την εμην φυλην D [GB] cmt | 7 μη σοι δωσι bcz, μη δωσιν σοι AD [GB], μη σοι δωσωσι a, μη σοι δωσιν mt | 7 και alterum > D [GB] c | 8 μου uocis ορκισμου usque ad και 11 supersunt ex S. | 8 ορκισμου σου c | 8 ειπον cz | 9 ευοδεις συ z | 10 εν η bc, ην AD [GB] Samtz | 10 νυν > mt | 10 εγω prius in rasura prima manu m | 10 πορευσομαι a | 10 εν αυτη bc, επ αυτην AD [GB] Sa, εις αυτην mtz | 10 εγω alterum > ac | 11 εστηκα A [post tres literas radendo deletas: Baberus prima manu εφεστηκα fuisse contendit] D [GB] Sz | 11 την πηγην A, της γης της πηγης m | 11 και αι Aabcz, αι δε D [GB] mt | 11 θυγατεραις tz | 12 εκπορευονται αντλησαι bc, εξελευσονται υδρευσασθαι A [εξε et σ praecedentis πολεως in rasura A, cui prima manus inscripsit] D [GB] amtz | 13 ην αν t | 13 ποτησον t | 13/14 μικρον υδωρ εκ της υδριας σου AD [GB] mtz, μικρον υδωρ απο της υδριας σου c | 14 ειπε z | 14 και συ πιε abmtz, πιε συ Ac | 14/15 τας καμηλους t | 14 τοις z | 15 υδρευσωμαι m | 15 ητοιμασεν A | 16 θεραποντι αυτου ισαακ z | 16/17 εποιησας c | 17 αβραμ m¹, prima manu correctum | 17/1 προ του Aabcmtz, πριν η D [GB]

τοῦ συντελέσαι με λαλοῦντα ἐν τῇ διανοίᾳ μου εὐθὺς Ῥεβέκκα ἐξεπορεύετο ἔχουσα τὴν ὑδρίαν ἐπὶ τῶν ὤμων, καὶ κατέβη ἐπὶ τὴν πηγὴν καὶ ὑδρεύσατο. εἶπα δὲ αὐτῇ Πότισόν με. 46 *καὶ σπεύσασα καθεῖλε τὴν ὑδρίαν ἐπὶ τὸν βραχίονα αὐτῆς ἀφ' ἑαυτῆς καὶ εἶπε Πίε σύ, καὶ τὰς καμήλους σου ποτιῶ· καὶ ἔπιον, καὶ τὰς καμήλους ἐπότισε.* 47 *καὶ ἠρώτησα αὐτὴν καὶ εἶπα Θυγάτηρ τίνος εἶ; ἀνάγγειλόν μοι. ἡ δὲ ἔφη Θυγάτηρ Βαθουὴλ εἰμι υἱοῦ τοῦ Ναχώρ, ὃν ἔτεκεν αὐτῷ Μελχά. καὶ περιέθηκα αὐτῇ τὰ ἐνώτια καὶ τὰ ψέλλια περὶ τὰς χεῖρας αὐτῆς.* 48 *καὶ εὐδοκήσας προσεκύνησα τῷ κυρίῳ, καὶ εὐλόγησα κύριον τὸν θεὸν τοῦ κυρίου μου Ἀβραάμ, ὃς εὐώδωσέ με ἐν ὁδῷ ἀληθείας λαβεῖν τὴν θυγατέρα τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ κυρίου μου τῷ υἱῷ αὐτοῦ.* 49 *εἰ οὖν ποιεῖτε ὑμεῖς ἔλεος καὶ δικαιοσύνην πρὸς τὸν κύριόν μου· εἰ δὲ μή, ἀπαγγείλατέ μοι, ἵνα ἐπιστρέψω εἰς δεξιὰν ἢ ἀριστεράν.* 50 *ἀποκριθεὶς δὲ Λάβαν καὶ Βαθουὴλ εἶπαν Παρὰ κυρίου ἐξῆλθε τὸ πρᾶγμα τοῦτο· οὐ δυνησόμεθά σοι ἀντειπεῖν κακὸν ἢ καλόν.* 51 *ἰδοὺ Ῥεβέκκα ἐνώπιόν σου, λαβὼν ἀπό-*

1 *με συντελεσαι* ctz [m = b] | 1 *εν* > c | 1 *μου* > mtz | 1 *ευθυς* Aabz, *και ιδου* D [GB], *και ιδου ευθυς* c, *ευθυ* mt | 2 *τον ωμον* z | 3 *ειπον δε* z, *και ειπα* c | 4 post *με* + *μικρον υδωρ* c, + *υδωρ μικρον* z | 4 *καθειλεν* At^1 | 4 *επι τον βραχιονα* > D [GB] cmtz | 5 *αυτης* > mtz | 5 *ειπεν* Amt^1 | 5 *α* uocis *τας* prima manu in rasura A | 5 *σου* > z | 6 post *καμηλους* + *μου* AD [GB] cz | 6 *εποτισεν* A, *ισε* uocis *εποτισε* m manu prima in rasura, *εποτησεν* t^1, *εποτησε* t^2 | 6/7 *επηρωτησα* mt | 7 *ειπον* mtz | 7 *τινος θυγατηρ ει* Ac, *τινος ει θυγατηρ* mt, *τινος θυγατηρ* omisso *ει* z | 7 *αναγγειλον μοι* > D [GB] az | 8 *εφη*] *ειπε* cz | 8 post *ειμι* + *εγω* Acmtz | 8 *υιου του* b, *του υιου* AD [GB] mtz, *υιου* sine *του* a, *του* sine *υιου* c | 9 *α* uocis *περιεθηκα* prima manu in rasura alterius quoque literae capaci A | 9 post *ενωτια* + *επι τον βραχιονα αυτης* a | 9 *ψελια* AD [GB] c | 10 *περι* abcmtz, *επι* A | 10 *τῳ* > AD [GB] | 12 *ευωδωσε με* bm, *ευωδοσε με* a, *ευοδωσεν μοι* A: *μοι* ex D notauit Grabius: *ευοδωσε με* cz [*μ* z] | 13 *ποιειται* z | 14 *ελεον* z | 14 post *μου* + *απαγγειλατε μοι* complutensis, sequentibus non mutatis | 14 *ει δε μη* > AD [GB] amtz | 15 *απαγγειλαται* A | 15 post *μοι* + *ει δε μη* mt | 15 *υποστρεψω* z | 15 *δεξια η αριστερα* D [GB], *δεξια η εις αριστερα* cmt | 15 post *η* + *εις* Acmtz | 16 *αποκριθεντες* c | 16 *βαθουηλ και λαβαν* D [GB] | 16 *και και* z | 16 *βαιθουηλ* z | 16 *ειπον* cz | 17 *εξηλθεν* At^1 | 17 *πραγμα* abcz, *προσταγμα* AD [GB] mt | 17 ante *σοι* + *ουν* AD [GB], *ουν* omisso *σοι* mt | 17 *αντιπειν* Acz | 18 *καλον κακω* z | 18 *η καλον* bc, *καλω* AD [GB] am, *καλωι* t. „AA LL *κακον καλῳ*.

τρεχε· καὶ ἔστω γυνὴ τῷ υἱῷ τοῦ κυρίου σου καθὰ ἐλάλησε κύριος. 52 *ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἀκοῦσαι τὸν παῖδα τοῦ Ἀβραὰμ τῶν ῥημάτων αὐτῶν, προσεκύνησεν ἐπὶ τὴν γῆν τῷ κυρίῳ.* 53 *καὶ ἐξενέγκας ὁ παῖς σκεύη ἀργυρᾶ καὶ χρυσᾶ καὶ ἱματισμὸν ἔδωκε τῇ Ῥεβέκκᾳ, καὶ δῶρα ἔδωκε τῷ ἀδελφῷ αὐτῆς καὶ τῇ μητρὶ αὐτῆς.* 54 *καὶ ἔφαγον καὶ ἔπιον καὶ αὐτὸς καὶ οἱ ἄνδρες οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντες, καὶ ἐκοιμήθησαν. καὶ ἀναστὰς τὸ πρωὶ εἶπεν Ἐκπέμψατέ με, ἵνα ἀπέλθω πρὸς τὸν κύριόν μου.* 55 *εἶπαν δὲ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῆς καὶ ἡ μήτηρ Μεινάτω ἡ παρθένος μεθ' ἡμῶν ἡμέρας ὡσεὶ δέκα, καὶ μετὰ ταῦτα ἀπελεύσεται.* 56 *ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτοὺς Μὴ κατέχετέ με· καὶ κύριος εὐώδωσε τὴν ὁδόν μου ἐν ἐμοί· ἐκπέμψατέ με, ἵνα ἀπέλθω πρὸς τὸν κύριόν μου.* 57 *οἱ δὲ εἶπαν Καλέσωμεν τὴν παῖδα καὶ ἐρωτήσωμεν τὸ στόμα αὐτῆς.* 58 *καὶ ἐκάλεσαν τὴν Ῥεβέκκαν καὶ εἶπαν αὐτῇ Πορεύσῃ μετὰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; ἡ δὲ εἶπε Πορεύσομαι.* 59 *καὶ ἐξέπεμψαν Ῥεβέκκαν τὴν ἀδελφὴν αὐτῶν καὶ τὰ ὑπάρχοντα αὐτῆς, καὶ τὸν παῖδα τοῦ Ἀβραὰμ καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ.* 60 *καὶ εὐλό-*

schol *ο συρος η καλον η κακον*“ b mg | 18 *ενωπιον* Aabmt, *εναντιον* D [GR] cz

1 *ελαλησεν* At[1] | 2 post *κυριος* + *ο θεος* z | 2 *του* abcmtz, *τον* AD [superest *ν* ante *αβρααμ*] | 3 *αυτων* abcmtz, *τουτων* AD [GR] | 3 *τω* > Am, habet D [superest *ω* ante *κ̅ω̅*] | 4 *προσενεγκας* c [D = b] | 4 ante *χρυσα* + *σκευη* D | 5 *εδωκεν* utroque loco A, priori D, priori *δεδωκε* a, altero *εδωκεν* t[1] | 5 *τη* > ADamtz | 5 *ρεβεκκαν* z | 6 *αυτης* alterum > z | 6 *και* quartum > AD [GR] cmtz | 8 post *αναστας* + *ο παις* c [non D] | 8 *το* > ADamtz | 8 post *ειπεν* + *ο παις* z | 8 *εκπεμψαται* A. syllaba *τε* huius imperatiui denuo incipit E | 9 *ειπον* cz [non D] | 9 *αυτης* post *μητηρ* ponit E | 10 *μεθ ημων η παρθενος ημερας ωσει δεκα* E | 10/11 *μετ αυτα* D [GR], *μετα τουτο* c | 11 *απελευσεσθε* z | 11 *ειπεν* AEmt[1] | 11 *κατεχεται* mt | 12 post *και* + *γαρ* Emt | 12 *ευωδωσεν* t[1], *ευοδωσεν* AE, *ευωδοσε* a, *ευοδωσε* z | 12 *μου*] *αυτου* a | 12 *εν εμοι* > ADEcmtz | 12 *εκπεμψαται* t, sed *αι* in rasura? | 13 *οι δε ειπον* m, *ειπον δε* cz | 13/14 *καλεσομεν* z | 14 *και* prius > c | 14 *ερωτησομεν* m, *επερωτησωμεν* AD [GR: superest *επ*] | 15 *την* > AD [GR] Eamt | 15 *ρεβεκκα* m | 15 *ειπον* cz | 16 *η δε* Eabcmtz, *και* A | 16 *ειπεν* AEt[1] | 17 ante *ρεβεκκαν* + *την* c | 17 *ρεβεκκα* m | 17 „Aquila *και την τιτθην αυτης*, Symmachus *και την τροφον αυτης*“ in margine b | 18 *του* Eabcmt, *τον* AD [GR], > z | 18 *αυτου*] *αυτων* m, *αυτον* t | 18/1 *ηυλογησαν* E

γησαν Ῥεβέκκαν καὶ εἶπαν αὐτῇ Ἀδελφὴ ἡμῶν εἶ· γίνου εἰς χιλιάδας μυριάδων, καὶ κληρονομησάτω τὸ σπέρμα σου τὰς πόλεις τῶν ὑπεναντίων. 61 *ἀναστᾶσα δὲ Ῥεβέκκα καὶ αἱ ἅβραι αὐτῆς ἐπέβησαν ἐπὶ τὰς καμήλους, καὶ ἐπορεύθησαν μετὰ τοῦ ἀνθρώπου· καὶ ἀναλαβὼν ὁ παῖς τὴν Ῥεβέκκαν ἀπῆλθεν.* 62 *Ἰσαὰκ δὲ διεπορεύετο διὰ τῆς ἐρήμου κατὰ τὸ φρέαρ τῆς ὁράσεως· αὐτὸς δὲ κατῴκει ἐν τῇ γῇ τῇ πρὸς λίβα.* 63 *καὶ ἐξῆλθεν Ἰσαὰκ ἀδολεσχῆσαι εἰς τὸ πεδίον τὸ πρὸς δείλης, καὶ ἀναβλέψας τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ εἶδε καμήλους ἐρχομένας.* 64 *καὶ ἀναβλέψασα Ῥεβέκκα τοῖς ὀφθαλμοῖς εἶδε τὸν Ἰσαὰκ καὶ κατεπήδησεν ἀπὸ τῆς καμήλου,* 65 *καὶ εἶπε τῷ παιδὶ Τίς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὁ πορευόμενος ἐν τῷ πεδίῳ εἰς συνάντησιν ἡμῖν; εἶπε δὲ ὁ παῖς Οὗτός ἐστιν ὁ κύριός μου· ἡ δὲ λαβοῦσα τὸ θέριστρον περιεβάλετο.* 66 *καὶ διηγήσατο ὁ παῖς τῷ Ἰσαὰκ πάντα τὰ ῥήματα, ἃ ἐποίησεν.* 67 *εἰσῆλθε δὲ Ἰσαὰκ εἰς τὸν οἶκον τῆς*

1 *ρεβεκκα* m | 1 post *ρεβεκκαν* + *την αδελφην αυτων* AD [GR: superest *ελφη*] Ecmtz | 1 *ειπον* cz | 2 *χειλιαδας* D [superest *χειλια*] | 2/3 *και* 2 usque ad *των υ* 3 „atramento nouo obductae a manu recenti“ A | 3 *αναστα* A^1, prima manu correctum | 3 ante *ρεβεκκα* + *η* c, post *ρεβεκκα* + *απηλθεν* D [GR: spatium assentitur] | 4 *αβραι*] „Aquila *παιδισκαι*, Symmachus *κορασια*“ in margine b | 5 *μετα του ανθρωπου* Eabcmt, *μετα του* A, in quo *το* [non *υ* sequens?] „rescriptae sunt a manu recenti: cetera perierunt cum pergamena abscissa“ | 5 *και αναλαβων* ADabcmtz, *αναλαβων δε* E | 5 *ρεβεκκα* m | 6 *επορευετο* ADEcmtz | 7 *τη* alterum > Ecz | 8 *και εξηλθεν*] *εξηλθε δε* c | 8 *αδολεσχισαι* z | 8 „Symmachus *λαλησαι εν τω αγρω*. Aquila *ομιλησαι εν χωρα*. schol *εξηλθε κατα μονας τοις ιδιοις λογισμοις ενομιλησαι. ου προσκειται δε τίνι. εικοτως, επει μηδε ανθρωπων η τοιαυτη ομιλια γινεται, αλλ ητοι προς θεον η αυτου τινος προς εαυτον*“ b in margine | 8 *εν τω πεδιω* c | 8 *παιδιον* A | 8 *το* alterum > Ec | 9 *δειλην* c, *δηλης* z | 9 *αυτου* > ADEcmtz | 9 *ιδεν* AD [superest *ιδ*] E, *ειδεν* t^1, *ιδε* z | 11 *ιδεν* AE, *ειδεν* t | 12 *ειπεν* AEt^1 | 12 *παιδιω* z | 12 *τι* z | 12 *εκεινος* > z | 13 *εν τω πεδιω* > E | 13 *παιδιω* A | 13 *ημων* Ecmtz | 13 *ειπεν* AEt^1 | 14 integer et 15 usque ad *ο παις* > z | 14 *εστιν* > c | 14 *θεριστον* t | 16 *α εποιησεν* ADabcz, *ταυτα* E, *ταυτα α εποιησε* [sic] m, *ταυτα α εποιησεν* t | 16 *εισηλθεν* ADEt | 16/1 „Aquila *εισηγαγεν αυτην εις την σκηνην σαρρας της μητρος αυτου*“ b^{ms}. idem m | 16/1 *της μ* prima manu in rasura A

μητρὸς αὐτοῦ καὶ ἔλαβε τὴν Ῥεβέκκαν, καὶ ἐγένετο αὐτοῦ
γυνή, καὶ ἠγάπησεν αὐτήν· καὶ παρεκλήθη Ἰσαὰκ περὶ Σάρ-
25 *ρας τῆς μητρὸς αὐτοῦ.* 1 *προσθέμενος δὲ Ἀβραὰμ ἔλαβε*
γυναῖκα, ᾗ ὄνομα Χεττούρα. 2 *ἔτεκε δὲ αὐτῷ τὸν Ζομβρᾶν*
καὶ τὸν Ἰεζὰν καὶ τὸν Μαδὰλ καὶ τὸν Μαδιὰμ καὶ τὸν
Ἰεσβὼκ καὶ τὸν Σωιέ. 3 *Ἰεζὰν δὲ ἐγέννησε τὸν Σαβὰ καὶ*
τὸν Δεδάν· υἱοὶ δὲ Δεδὰν Ἀσσουριεὶμ καὶ Λατουσιεὶμ καὶ
Λαωμείμ. 4 *υἱοὶ δὲ Μαδιὰμ Γεφὰρ καὶ Ἀφεὶρ καὶ Ἐνὼχ*
καὶ Ἀβειδὰ καὶ Ἐλδαγά. πάντες οὗτοι ἦσαν υἱοὶ Χεττούρας·
5 *ἔδωκε δὲ Ἀβραὰμ πάντα τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ Ἰσαὰκ τῷ*
υἱῷ αὐτοῦ. 6 *καὶ τοῖς υἱοῖς τῶν παλλακῶν αὐτοῦ ἔδωκεν*
Ἀβραὰμ δόματα, καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτοὺς ἀπὸ Ἰσαὰκ τοῦ

1 *ελαβεν* ADEt^1 | 1 *ρεβεκκα* mz | 2 *και ηγαπησεν αυτην* > m [habet t] | 3 *σθε* uocis *προσθεμενος* manu secunda in rasura A | 3 *δε* > E | 3 *ελαβεν* AEt^1 | 4 post *χεττουρα* + *και* z | 4 *ετεκεν* ADEt^{1}z | 4 *δε* > z | 4 *ζεβραν* A^{1}Et, *ζεμβραν* A^{2}cm, *ζεμβραμ* z | 5 *ιεηξαν* A^1?, *ιεξαν* A^{2}D[GR], *ιεκταν* Ecmt | 5 *μαδαλ* bc, *μαδαιμ* A, in quo „corrector quidam scalpro erasit *μ*“. *μαδαν* D [GR] Emt, *μαδα* a, *μανδαν* z | 5 *μαδιαν* c [sed 8 *μαδιαμ* c], *μαδαιμ* mt | 6 *ιεσβοκ* Ac, *ιεσβουκ* D [GR], *ιεσοκ* E, *ιεβωκ* a, *ιεσβαυκ* mt | 6 *σωυε* ADE, *σοβε* c, *σουε* mt | 6 *ιεζαν* hoc loco etiam A^1: *ιεξαν* A^2, sed *ξ* in rasura manu recenti, *ιεκταν* Ecmt | 6 *εγενησεν* A, si Babero fides. *εγεννησεν* E | 6 *σαβα* Eabc, *σαβαν* AD [GR] mt, *σαλωτ* z | 7 ante *τον* + *τον θαιμαν και* AD [GR] mt, + *τον θεμαν και* Ez, + *τον θαμαν και* a | 7 priori loco *δεδαν* abc, *δαιδαν* AD [GR], *μαδιαμ* E, *δαιμαν* mtz | 7 *δε* > c | 7 altero loco *δεδαν* abc, *δαιδαν* AE, *δαιδαμ* D [GR: superest *δαιδα*], *δαιμαν* mtz | 7 post *δεδαν* alterum + *εγενοντο ραβουηλ και ναβδεηλ και* A, + *εγενοντο ρασουηλ και ναβδεηλ και* D [GR: superest *γεν ρασου και*], + *εγενοντο ραγουηλ και ναβδεηλ και* Eamt, + *εγενοντο ραγουηλ ναυδεηλ* z, + *εγενοντο* c | 7 *ασσουριειμ* D [GR: superest *α σο*] abcmt, *ασουριμ* A, *ασσουριηλ* E, *ασουριειμ* z | 7 *λατουσιειμ* AEbmt, *λατουριειμ* D [GR: superest *ριειμ*] a, *λαττουσιειμ* c, *λατωσιειμ* z *και* non praemisso | 8 *λαωμειμ* b, *λοωμειν* AD [GR: superest *λοωμ*: „sed recentiori manu scriptum *ειν*“] E, *λαωμιειμ* c, *λοωμειμ* amt, *λωωμιν* z | 8 *γαιφαρ* D [GR] Emt | 8 *και* utrumque > z | 8 *αφερ* AD [„sed forte prius fuit *αφειρ*. nam litera *ε* recentiori manu super lituram scripta“ GR] Emrtz | 8 *ενωκ* z | 9 *και* prius > z | 9 *αβιρα* AD [GR] z, *αβια* E, *αβιδα* c, *αβιδρα* mt | 9 *ελδαγα* ab, *θεργαμα* A, *θερπαμα* D [GR: superest *ερπαμ*], *αραγα* E^1, *εραγα* E^2, *ραγα* c, *σεργαμα* mt, *θασα* z | 9 *παντες ουτοι* DEabcmt, *ουτοι παντες* A, *ουτοι παντες ουτοι* z | 10 *εδωκεν* ADEt^1 | 10/11 *του υιου* z | 10 *αυτω* m | 11 *παλακων* mtz | 11/12 *εδωκε δοματα αβρααμ* mt^2 [t^1 *εδωκεν*] | 12 *δωματα* Ez

*υἱοῦ αυτοῦ ἔτι ζῶντος αὐτοῦ πρὸς ἀνατολὰς εἰς γῆν ἀνατο-
λῶν.* 7 *ταῦτα δὲ τὰ ἔτη ἡμερῶν τῆς ζωῆς Ἀβραάμ, ὅσα ἔζησεν,
ἑκατὸν ἑβδομηκονταπέντε ἔτη.* 8 *καὶ ἐκλείπων ἀπέθανεν
Ἀβραὰμ ἐν γήρᾳ καλῷ, πρεσβύτης καὶ πλήρης ἡμερῶν, καὶ
προσετέθη πρὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ.* 9 *καὶ ἔθαψαν αὐτὸν Ἰσαὰκ
καὶ Ἰσμαὴλ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ εἰς τὸ σπήλαιον τὸ διπλοῦν, εἰς
τὸν ἀγρὸν Ἐφρὼν τοῦ Σαὰρ τοῦ Χετταίου, ὅς ἐστιν ἀπέναντι
Μαμβρῇ.* 10 *τὸν ἀγρὸν καὶ τὸ σπήλαιον, ὃ ἐκτήσατο Ἀβραὰμ
παρὰ τῶν υἱῶν τοῦ Χέτ, ἐκεῖ ἔθαψαν Ἀβραὰμ καὶ Σάρραν
τὴν γυναῖκα αὐτοῦ.* 11 *ἐγένετο δὲ μετὰ τὸ ἀποθανεῖν Ἀβραὰμ
εὐλόγησεν ὁ θεὸς τὸν Ἰσαὰκ υἱὸν αὐτοῦ· καὶ κατῴκησεν Ἰσαὰκ
παρὰ τὸ φρέαρ τῆς ὁράσεως.* 12 *αὗται δὲ αἱ γενέσεις Ἰσμαὴλ
τοῦ υἱοῦ Ἀβραάμ, ὃν ἔτεκεν Ἄγαρ ἡ αἰγυπτία ἡ παιδίσκη
Σάρρας τῷ Ἀβραάμ.* 13 *καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν
Ἰσμαὴλ κατ' ὀνόματα τῶν γενεῶν αὐτοῦ· πρωτότοκος Ἰσμαήλ,
καὶ Ναβαϊὼθ καὶ Κηδὰρ καὶ Ναβδεὴλ καὶ Μασσὰμ* 14 *καὶ
Μασμὰ καὶ Δουμὰ καὶ Μασσῆ* 15 *καὶ Χοδδὰν καὶ Θαιμὰν*

1 ante *γην* + *την* z | 2 *της* > ADEamtz | 2 *οσας* t | 2 *εζησε* t[2] | 3 *ροε ετη* mtz | 3 *εβδομηκοντα* sine *πεντε* E | 3 *ἐκλιπὼν* cz | 4 „Aquila et Symmachus *εν πολιᾳ αγαθῃ*“ b[mg] | 4 *γηρει* ADEmtz | 4 *πρεσβυτερος* mtz | 4 *πληρεις* mz | 5 *τον λαον* Aabcmtz, *τους πατερας* D [GR: superest *τους πα ας*] E. „schol *προς τους περατας*“ b[mg], quem facile uides *πατερας* uoluisse | 6 post *οι* + *δυο* AEamt | 7 in margine m: *εφρων χους η γηινος η σποδος. σααρ μεσημβριας. ιδουμα σιωπη. μαμβρη απο ορασεως. μασσι επαρσις. ισμαηλ ακοη θεου. χολδαδ μετρον κενουμενον. ναβαιωθ προφητεια. θεμαν συντελεια. κηδαρ συσκοτασμος. ιετουρ εξορισμος. ναβδεηλ δουλευων θεω. ναφες αναψυχη. μασμαν προσοχη ἢ ακοη. κεδμα εμπροσθιος. μασσαν εξ ηδυσμων. ευιλατ ωδινουσα. σουρ τειχος* | 7 *εφρων*] *χεβρων* mt | 7 ante *του* prius + *το* mt | 7 ante *σααρ* + *υιου* a | 7 *ος* Eabcmtz, *ο* AD [GR] | 8 *ον* mt | 9 *παρα των υιων του χετ* > E | 9 *του* > Az | 9/11 quae inter *και* 9 et *αυτου* 11 media, > z | 11 *ηυλογησεν* E | 11 *τον* > c | 11 ante *υιον* + *τον* Ac | 13 *του* > mt | 13 *η αιγυπτια* > AD [GR] Eaz | 13 *η* alterum > E | 14 *σαρρα* z | 15 *κατ*] *και τα* Ec, *κατα το* z | 15 *ονομα* AD [GR] amtz | 15 post *αυτου* + *κατ ονομα των γενεων αυτου* c | 16 et 17 *και* semper omittit z | 16 *και* primum > AD [GR] Ecmtz | 16 *ναβαιωθ* Aabmt, *ναιβεωρ* E, *ναβεωθ* c, *ναβαιωτ* z | 16 *κιδαρ* t | 16 *ναβδαιηλ* D [GR], *αβδιηλ* mt | 16 *μασσαν* D [GR] cmt, *μαβσαμ* E, *μασομ* z | 17 *μασμαν* D [GR] Ec, *μασσαμ* m, *μασμαμ* t, > z | 17 *ιδουμα* AD [GR] cmt, *ιδουμαν* E, > z |

καὶ Ἰετοὺρ καὶ Ναφὲς καὶ Κεδμά. [16] οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ Ἰσμαήλ, καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἐν ταῖς σκηναῖς αὐτῶν καὶ ἐν ταῖς ἐπαύλεσιν αὐτῶν· δώδεκα ἄρχοντες κατὰ ἔθνη αὐτῶν. [17] καὶ ταῦτα τὰ ἔτη τῆς ζωῆς Ἰσμαήλ, ἑκατὸν τριακονταεπτὰ ἔτη· καὶ ἐκλείπων ἀπέθανε, καὶ προσετέθη πρὸς τὸ γένος αὐτοῦ. [18] κατῴκησε δὲ ἀπὸ Εὐιλὰτ ἕως Σούρ, ἥ ἐστι κατὰ πρόσωπον Αἰγύπτου, ἕως ἐλθεῖν πρὸς Ἀσσυρίους· κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ κατῴκησε. [19] καὶ αὗται αἱ γενέσεις Ἰσαὰκ τοῦ υἱοῦ Ἀβραάμ· Ἀβραὰμ ἐγέννησε τὸν Ἰσαάκ. [20] ἦν δὲ Ἰσαὰκ ἐτῶν τεσσαράκοντα, ὅτε ἔλαβε τὴν Ῥεβέκκαν, θυγατέρα Βαθουὴλ τοῦ Σύρου ἐκ τῆς Μεσοποταμίας Συρίας, ἀδελφὴν Λαβὰν τοῦ Σύρου, ἑαυτῷ εἰς γυναῖκα. [21] ἐδέετο δὲ Ἰσαὰκ κυρίου περὶ Ῥεβέκκας τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, ὅτι στεῖρα ἦν· ἐπήκουσε δὲ αὐτοῦ ὁ θεός, καὶ συνέλαβεν ἐν γαστρὶ Ῥεβέκκα ἡ γυνὴ αὐτοῦ. [22] ἐσκίρτων δὲ τὰ παιδία ἐν αὐτῇ· εἶπε δὲ Εἰ οὕτω μοι μέλλει γίνεσθαι, ἵνα τί μοι τοῦτο; ἐπορεύθη δὲ πυθέσθαι παρὰ κυρίου. [23] καὶ

17 *μασση* AEabcmtz, *μανασση* D [GR] | 17 *χοδδαν* Aab, *χαλδα* D [GR], *χοδδαδ* E, *χολδαδ* cmt, > z | 17 *θημαν* D [GR] Emt, *θεμαν* cz

1 *και* primum et secundum > z | 1 *ιεττουρ* D [GR] E, *θητουρ* cmt, > z | 1 *ναφεθ* D [GR], *ναφεις* c. post *ναφες* + *μασμαν ιδουμα χολδαμ ιετουρ* z | 1 *κεδμαν* D [GR] mt, *κεδεμα* c | 1 *οι* > Emz | 2 *αυτων* alterum > z | 2/3 *εν ταις επαυλεσιν αυτων και εν ταις σκηναις αυτων* c | 3 *εθνος* Aaz, *τα εθνη* mt | 4 *ετη*] *εθνη* D [GR], *ετη ημερων* mtz | 4 *της* > D [GR], eius loco *ημερων* E | 4/5 *ρλζ ετη* tz | 5 *ἐκλιπὼν* cz | 5 *απεθανεν* AEct¹ | 6 *το γενος* Aabcmtz, *τους πατερας* E | 6 *κατωκησεν* At¹, *και κατωκησεν* E | 6 *δε* > E | 6 *ευειλατ* AD [GR] | 6 *σουρ* Eabcmtz, *σουηλ* A | 7 *εστιν* AE | 7 post *προς* + *τους* E | 7 *ασυριους* t | 8 *κατωκησεν* AEcmt | 8/9 *και αυται* Aabcz, *αυται δε* D [GR] Emt | 9 *του* > mt | 9/10 *εγεννησεν* AE | 10 *τεσσερακοντα* AD [GR], *μ* z | 10 *μγ* m, *τεσσαρακοντια τριων* t | 10 *ελαβεν* AE | 11 *την* > z | 11 *ρεβεκκα* m | 11 *του συρου εκ της μεσο* in rasura manu prima A | 11/12 quae inter *εκ* 11 et *συρου* 12 media, > ac | 11/12 *εκ της μεσοποταμιας συριας αδελφην λαβαν του συρου εαυτω* > E | 12 *συριας* > AD [GR] z | 12 post *αδελφην* + *δε* z | 12 *εις* > AD [GR] cz | 13 *εδειτο* AEaz | 13 *κυριου* > cz | 13 *ρεβεκκας* > z | 14 post *αυτου* prius + *ρεβεκκας* z | 14 ante *οτι* + *του κυριου* c | 14 *ην στειρα* Ec | 14 *επηκουσεν* AEt¹, *εισηκουσε* a, *υπηκουσε* z | 14 *αυτω ο θεος* E, *αυτωι ο θεος* mt | 15 *συνελαβε ρεβεκκα εν γαστρι* c | 15 *ελαβεν* AD [GR] Eamtz | 15 *εγγαστρι* At | 15 *εσκιρτων*] „Symmachus *διεπαλαιον*“ b^mg | 16 *ειπεν* AEt¹ | 16 *ουτως* AD [GR] Emt | 16 *μοι* > z | 16 *γενεσθαι* Ea | 17 *πειθεσθαι* z

εἶπε κύριος αὐτῇ Δύο ἔθνη ἐν γαστρί σου εἰσί, καὶ δύο λαοὶ ἐκ τῆς κοιλίας σου διασταλήσονται· καὶ λαὸς λαοῦ ὑπερέξει, καὶ ὁ μείζων δουλεύσει τῷ ἐλάσσονι. 24 καὶ ἐπληρώθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ τεκεῖν αὐτήν· καὶ τῇδε ἦν δίδυμα ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς. 25 ἐξῆλθε δὲ ὁ πρωτότοκος πυρράκης ὅλος, ὡσεὶ δορὰ δασύς· ἐπωνόμασε δὲ τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἡσαῦ. 26 καὶ μετὰ τοῦτο ἐξῆλθεν ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἐπειλημμένη τῆς πτέρνης Ἡσαῦ· καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰακώβ. Ἰσαὰκ δὲ ἦν ἐτῶν ἑξήκοντα, ὅτε ἔτεκεν αὐτοὺς Ῥεβέκκα. 27 ηὐξήθησαν δὲ οἱ νεανίσκοι· καὶ ἦν Ἡσαῦ ἄνθρωπος εἰδὼς κυνηγεῖν, ἄγροικος, Ἰακὼβ δὲ ἄνθρωπος ἄπλαστος, οἰκῶν οἰκίαν. 28 ἠγάπησε δὲ Ἰσαὰκ τὸν Ἡσαῦ, ὅτι ἡ θήρα αὐτοῦ βρῶσις αὐτῷ· Ῥεβέκκα δὲ ἠγάπα τὸν Ἰακώβ. 29 ἥψησε δὲ Ἰακὼβ ἕψημα· ἦλθε δὲ Ἡσαῦ ἐκ τοῦ πεδίου ἐκλείπων. 30 καὶ εἶπεν Ἡσαῦ τῷ Ἰακὼβ Γεῦσόν με ἀπὸ τοῦ ἑψέματος πυρροῦ τούτου, ὅτι ἐκλείπω· διὰ τοῦτο ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐδώμ. 31 εἶπε δὲ Ἰακὼβ τῷ Ἡσαῦ Ἀπόδου μοι σήμερον τὰ πρωτοτόκιά σου ἐμοί. 32 καὶ εἶπεν Ἡσαῦ Ἰδοὺ ἐγὼ πορεύο-

1 ειπεν AEt[1] | 1 post αυτη + ιδου z | 1 εν τη γαστρι AD [GR] Ecmtz [τηι mt] | 1 εισιν AE, εστι z | 3 ελαττονι m[1] | 4 του του E | 4 κοιλια Eabcmt, γαστρι Az | 5 εξηλθεν AEt[1] | 5 post δε + ο υιος AD [GR] amtz, + ο υιος αυτης E | 5 πυρακκιος c, πυρρακις t | 5 ολως z? | 5 post ολος + και c | 5 δορρα z | 6 επωνομασεν At[1], επονομασεν E, επονομασε z | 6 δε > z | 7 τουτο AEabcmtz, ταυτα D [GR] | 7/8 επιλημμενη AEt, επηλειμμενη z | 8 εκαλεσεν AEt[1] | 9 ετων ξ z | 9 ετεκεν Eabcmtz, εγεννησεν A | 9 αυτω η ρεβεκκα z | 10 ηυξηνθησαν c et ex correctura seriori t | 10 ανθρωπος ειδως > z | 11 κυνηγος z | 11 post δε + ην Ac | 11 απλαστος ανθρωπος z | 11 αβλαστος A. „Aquila απλους, Symmachus αμωμος" b[mg] | 12 οικιαν etiam D, εν οικια ay | 12 ηγαπησεν ADEt[1] | 12 η > c | 13 δε prius > t | 13 ηψησεν ADEt[1] | 14 εψεμα ADE | 14 post εψημα + φακου c | 14 ηλθεν AEt[1] | 14 παιδιου A, παιδειου t | 14/15 και ειπεν] ειπε δε c | 15 β uocis ιακωβ manu prima in rasura A | 15 με] μοι mt | 15 απο] εκ c | 15 εψεματος AEb [male uulgo e romana editione εψηματος proferunt, quum bis (in capite et in margine) εψεματος sit] yz, εψηματος acmt | 15 ante πυρρου + του AD [GR: superest τ] Eamtyz. ibidem + σου του c | 15 πυρου Eayz | 15 πυρρου] „Symmachus αδαμ" b in margine | 16 post εκλειπω + εγω A | 16 τουτο Eabcmtz, το A in fine uersus | 17 ειπεν ADEt[1] | 17 αποδους E, αποδος mt | 18 πρωτοτοκια A hoc loco, semper E excepto 98, 5. πρωτοτοκα ay | 18 εμοι > D [GR: uel nunc clarum] c | 18 και ειπεν Eabmt, ειπεν δε AD, ειπε δε cz | 18 ιδου > E

μαι τελευτᾶν, καὶ ἵνα τί μοι ταῦτα τὰ πρωτοτόκια; [33]καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἰακὼβ Ὅμοσόν μοι σήμερον. καὶ ὤμοσεν αὐτῷ· ἀπέδοτο δὲ Ἠσαῦ τὰ πρωτοτόκια τῷ Ἰακώβ. [34]Ἰακὼβ δὲ ἔδωκε τῷ Ἠσαῦ ἄρτον καὶ ἕψημα φακοῦ· καὶ ἔφαγε καὶ ἔπιε, καὶ ἀναστὰς ᾤχετο· καὶ ἐφαύλισεν Ἠσαῦ τὰ πρωτοτόκια.

26 [1]ἐγένετο δὲ λιμὸς ἐπὶ τῆς γῆς, χωρὶς τοῦ λιμοῦ τοῦ πρότερον, ὃς ἐγένετο ἐν τῷ καιρῷ τοῦ Ἀβραάμ· ἐπορεύθη δὲ Ἰσαὰκ πρὸς Ἀβιμέλεχ βασιλέα Φυλιστιεὶμ εἰς Γέραρα. [2]ὤφθη δὲ αὐτῷ κύριος καὶ εἶπε Μὴ καταβῇς εἰς Αἴγυπτον· κατοίκησον δὲ ἐν τῇ γῇ ᾗ ἄν σοι εἴπω. [3]καὶ παροίκει ἐν τῇ γῇ ταύτῃ καὶ ἔσομαι μετὰ σοῦ καὶ εὐλογήσω σε· σοὶ γὰρ καὶ τῷ σπέρματί σου δώσω πᾶσαν τὴν γῆν ταύτην, καὶ στήσω τὸν ὅρκον μου, ὃν ὤμοσα τῷ Ἀβραὰμ τῷ πατρί σου. [4]καὶ πληθυνῶ τὸ σπέρμα σου ὡς τοὺς ἀστέρας τοῦ οὐρανοῦ· καὶ δώσω τῷ σπέρματί σου πᾶσαν τὴν γῆν ταύτην· καὶ εὐλογηθήσονται ἐν τῷ σπέρματί σου πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς· [5]ἀνθ᾽ ὧν ὑπήκουσεν Ἀβραὰμ ὁ πατήρ σου τῆς ἐμῆς φωνῆς, καὶ ἐφύλαξε τὰ προστάγματά μου καὶ τὰς ἐντολάς μου καὶ τὰ δικαιώματά μου καὶ τὰ νόμιμά μου. [6]κατῴκησε δὲ

1 τελευτησαι D [GR] | 1 πρωτοτοκεια Aay, ρωτοτοκια superest ex D | 2 med ωμοσον Emt, ωμωσον z | 2 αυτω alterum αυτο scribit z | 3 δε prius > mt | 3 πρωτοτοκεια Aay, sed πρωτοτοκια etiam D. πρωτοκια t | 3 τω ιακωβ] αυτου c, αυτου τω ιακωβ z | 3 τω > E | 4 εδωκεν ADEmt | 4 τω > mt | 4 εψεμα ADEz | 4 εφαγεν AEt[1] | 4 επιεν ADEt[1] | 5 απωχετο e | 5 εφαυλησεν tz | 5 πρωτοτοκεια Aay, sed πρωτοτοκια etiam D. πρωτοκια E | 5 post πρωτοτοκια + αυτου c | 6/7 προτερου DEc | 7 εγενετο Eabcmtz, εγενηθη A | 7 εν] επι t | 7 καιρω bmt, χρονω AD [GR] Eacyz | 7 του Aabctz, τω D [GR: superest ω] E, τωι m | 7 επορευθη δε] και επορευθη c | 8 φιλιστιειμ mz [D == b] | 9 κυριος Aabcmtz, ο θεος E | 9 ειπεν ADEt[1] | 10 εν τη γη prius > t | 10 post γη prius + ταυτη Em | 10 η αν σοι ειπω > mt | 10 ην αν E | 10/11 και παροικει εν τη γη ταυτη > D [GR], και παροικει εν τη γη > mt | 10 παροικησεις ay, παροικησει z | 11 συ γαρ z | 12 πασαν > Ect, post ταυτην ponit z | 12 ταυτην > ay | 12/15 quae inter και 12 et ταυτην 15 media, > m | 13 τω prius > ADEctz | 15 post δωσω + σοι και tz | 15 πασαν > t | 15/16 ενευλογηθησονται AD [GR] Eamtz | 16 εθνη Aabcmtz, περατα E | 17 επηκουσεν z | 17 ο πατηρ σου > mt | 18 εφυλαξεν AE | 18 εφυλαξε τας εντολας μου και τα προσταγματα μου z | 18 ante τα + παντα c | 18 και τας εντολας μου > mt | 19 μου prius > z | 19 ante τα alterum + παντα c | 19 τα alterum > z | 19 κατωκησεν δε Dt[1], και κατωκησεν A, παρωκησεν δε E

Ἰσαὰκ ἐν Γεράροις. 7 ἐπηρώτησαν δὲ οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου περὶ Ῥεβέκκας τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, καὶ εἶπεν Ἀδελφή μου ἐστίν· ἐφοβήθη γὰρ εἰπεῖν ὅτι Γυνή μου ἐστί, μήποτε ἀποκτείνωσιν αὐτὸν οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου περὶ Ῥεβέκκας, ὅτι ὡραία τῇ ὄψει ἦν. 8 ἐγένετο δὲ πολυχρόνιος ἐκεῖ· καὶ παρακύψας Ἀβιμέλεχ ὁ βασιλεὺς Γεράρων διὰ τῆς θυρίδος εἶδε τὸν Ἰσαὰκ παίζοντα μετὰ Ῥεβέκκας τῆς γυναικὸς αὐτοῦ. 9 ἐκάλεσε δὲ Ἀβιμέλεχ τὸν Ἰσαὰκ καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἀρά γε γυνή σου ἐστί; τί ὅτι εἶπας Ἀδελφή μου ἐστίν; εἶπε δὲ αὐτῷ Ἰσαὰκ Εἶπα γὰρ Μήποτε ἀποθάνω δι' αὐτήν. 10 εἶπε δὲ αὐτῷ Ἀβιμέλεχ Τί τοῦτο ἐποίησας ἡμῖν; μικροῦ ἐκοιμήθη τις ἐκ τοῦ γένους μου μετὰ τῆς γυναικός σου, καὶ ἐπήγαγες ἂν ἐφ' ἡμᾶς ἄγνοιαν. 11 συνέταξε δὲ Ἀβιμέλεχ παντὶ τῷ λαῷ αὐτοῦ λέγων Πᾶς ὁ ἁψάμενος τοῦ ἀνθρώπου τούτου καὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ θανάτῳ ἔνοχος ἔσται. 12 ἔσπειρε δὲ Ἰσαὰκ ἐν τῇ γῇ ἐκείνῃ, καὶ εὗρεν ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἐκείνῳ ἑκατοστεύουσαν κριθήν· εὐλόγησε δὲ αὐτὸν κύριος. 13 καὶ ὑψώθη ὁ ἄνθρωπος, καὶ προβαίνων μείζων ἐγένετο ἕως οὗ

1 *και επηρωτησαν* c | 2 post *ειπεν* + *οτι* A | 3 *γαρ*] *δε* z | 3 *οτι* > D [GR] amtz | 3 *γυναικα* z | 3 *εστιν μηποτε* ADEmt¹ | 4 post *ρεβεκκας* + *της γυναικος αυτου* mtz | 5 *ωραια ην τη οψει* E, *ην ωραια τη οψει* c, *ωραιαν ην τη οψει* z | 5/6 *και παρακυψας* ab, *παρακυψας δε* ADcmtz [*παρακυψας* in z bis scriptum], *παραχυψας* E | 6 *αβιμελεχ* > z | 6 *ο* > mt | 6 *γεραρων* > c | 6 *δια της θυριδος* > mt | 6 *ειδεν* b^mg t¹, *ιδεν* ADE | 7 *πεζοντα* Et. „schol *ευσχημονως ειρηται*" in margine b | 8 *εκαλεσεν* AEt¹ [non z] | 8 *δε* > z | 9 *σου εστιν* AEt¹ | 9 *τι ειπας οτι* mt | 9 *ειπες* z | 9 ante *αδελφη* + *οτι* Ecz | 9 *ειπεν* AEt¹ | 10 *αυτω* > mt | 10 *ειπον* z | 10 *μηποτε* AEabcmtz, *μη* D [GR] | 10 *αποθανη* A | 10 *ειπεν* AEt¹ | 11 *αυτω* > Emtz | 11 *τουτο* in E *το* super uersum scriptum habet | 11/12 *τις εκοιμηθη* c | 12 *εκ του γενους μου* > E | 12 *εκ* > AD [GR] âmtz | 12 *μετ αυτης της* m | 13 *αν* > AEcz, post *ημας* ponit m | 13 *αγνοιαν*] „Aquila et Symmachus *πλημμελημα*" b | 13 *συνεταξεν* AEt¹ | 14 *λεγων* > m | 14 *αψαμενος* bc, *απτομενος* AD [GR] Eamtz | 14 *και* bcz, *η* AD [GR] Eamt | 15 uerba *θανατου ενοχος εσται* in rasura manu prima A, quae rasura ante *θανατου* trium, post *ενοχος* nouem, post *εσται* septem aliarum literarum capax est | 15 *θανατου* AD [GR] Ecmtz | 15 *ενωχος* z | 15 *εσπειρεν* AEt¹ | 17 *εκαστοτευουσαν* ay, *εκατωστευουσαν* z. „Aquila *εκατον εικασμενον*" b | 17 ante *κριθην* + *την* m [non t] | 17 *ευλογησεν* A, *ηυλογησεν* D [GR] Emt¹, *ηυλογησε* t² | 17 ante *κυριος* + *ο* mz | 17/18 *και υψωθη ο ανθρωπος* > m [non t] | 18 *υψωθη* Aabctz,

μέγας ἐγένετο σφόδρα. [14]*ἐγένετο δὲ αὐτῷ κτήνη προβάτων καὶ κτήνη βοῶν καὶ γεώργια πολλά. ἐζήλωσαν δὲ αὐτὸν οἱ Φυλιστιείμ·* [15]*καὶ πάντα τὰ φρέατα, ἃ ὤρυξαν οἱ παῖδες τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐν τῷ χρόνῳ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἐνέφραξαν αὐτὰ οἱ Φυλιστιεὶμ καὶ ἔπλησαν αὐτὰ γῆς.* [16]*εἶπε δὲ Ἀβιμέλεχ πρὸς Ἰσαὰκ Ἄπελθε ἀφ' ἡμῶν, ὅτι δυνατώτερος ἡμῶν ἐγένου σφόδρα.* [17]*καὶ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν Ἰσαὰκ καὶ κατέλυσεν ἐν τῇ φάραγγι Γεράρων, καὶ κατῴκησεν ἐκεῖ.* [18]*καὶ πάλιν Ἰσαὰκ ὤρυξε τὰ φρέατα τοῦ ὕδατος, ἃ ὤρυξαν οἱ παῖδες Ἀβραὰμ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ ἐνέφραξαν αὐτὰ οἱ Φυλιστιεὶμ μετὰ τὸ ἀποθανεῖν Ἀβραὰμ τὸν πατέρα αὐτοῦ· καὶ ἐπωνόμασεν αὐτοῖς ὀνόματα κατὰ τὰ ὀνόματα, ἃ ὠνόμασεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ.* [19]*καὶ ὤρυξαν οἱ παῖδες Ἰσαὰκ ἐν τῇ φάραγγι Γεράρων, καὶ εὗρον ἐκεῖ φρέαρ ὕδατος ζῶντος.* [20]*καὶ ἐμαχέσαντο οἱ ποιμένες Γεράρων μετὰ τῶν ποιμένων Ἰσαάκ, φάσκοντες αὐτῶν εἶναι τὸ ὕδωρ· καὶ ἐκάλεσαν τὸ ὄνομα τοῦ φρέατος Ἀδικία· ἠδίκησαν γὰρ αὐτόν.* [21]*ἀπάρας δὲ ἐκεῖθεν ὤρυξε φρέαρ ἕτερον· ἐκρίνοντο δὲ καὶ περὶ ἐκείνου, καὶ*

ηυξηθη E | 18 *μειζον* E | 18 *εγινετο* AD [teste Grabio] | 18/1 *εως ου μεγας εγενετο* > z

1 init *εγινετο* A | 1 *αυτῳ* Eabcmtz, *αυτη* A | 2 *και* prius > z | 2/3 *αυτω οι φιλιστιειμ* m, *αυτωι οι φυλιστιειμ* t, *αυτων οι φιλιστιειμ* z | 4 *του πατρος* prius > D [GR] Eay | 4 post *αυτου* prius + *ενεφραξαν αυτα* c, quae postea omittit | 4 *εν τῳ χρονῳ του πατρος αυτου* > t | 4 post *χρονῳ* + *αβρααμ* z | 5 *φιλιστιειμ* z | 5 *ειπεν* AEt[1] | 6 *προς*] *τω* m | 6 *ισαακ* recentiori atramento super antiquas literas nescio quas in rasura m | 7 *ισαακ εκειθεν* D [GR] c | 7/8 *κατελυσεν* Aabcmtz, *κατωκησεν* E | 8 *και κατωκησεν εκει* > E, *και κατεσκηνωσεν εκει* ay | 9 *ωρυξεν* AEmt | 9 ante *τα* + *εκει* mt | 9 *α*] *ο* a | 10/11 quae inter *και* 10 et *αυτου* 11 media, > D [GR:?] | 10/11 *φιλιστιειμ* z | 11 *τον* > a | 12 init *επονομασεν* Ez | 12 *κατα τα ονοματα* > D [GR] z, *και τα ονοματα* ay | 12 *ονομασεν* z, *επωνομασεν* D [GR] Emt | 12 ante *ο* + *αβρααμ* AD [GR] mt, ibidem + *αυτοις* z | 13 *και ωρυξαν* Dabcmtz, *ωρυξαν δε* A | 14 *ευρεν* D [GR] cz, *ευραν* E | 14/15 „schol *εδικασαντο*" b | 15 *ποιμαινες* A | 15 *ποιμαινων* A | 15 ante *ισαακ* + *του* E | 16 *εκαλεσεν* AD [GR] Et[1], *εκαλεσε* mt[2]z | 17 post *φρεατος* + *εκεινου* Az, loco *φρεατος* c *τοπου εκεινου* | 17 „schol *συκοφαντια. εσυκοφαντησαν γαρ αυτον*" b | 17 post *δε* + *ισαακ* AD [GR] Emtz | 18 *ωρυξεν* AEt[1] | 18/2 quae inter *εκρινοντο* 18 et 101, 2 *ετερον* media, > E | 18 *περι*] *υπερ* c

ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐχθρία. [22] ἀπάρας δὲ ἐκεῖθεν ὤρυξε φρέαρ ἕτερον, καὶ οὐκ ἐμαχέσαντο περὶ αὐτοῦ· καὶ ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Εὐρυχωρία, λέγων Διότι νῦν ἐπλάτυνε κύριος ἡμῖν καὶ ηὔξησεν ἡμᾶς ἐπὶ τῆς γῆς. [23] ἀνέβη δὲ ἐκεῖθεν ἐπὶ τὸ φρέαρ τοῦ ὅρκου. [24] καὶ ὤφθη αὐτῷ κύριος ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ καὶ εἶπεν Ἐγώ εἰμι ὁ θεὸς Ἀβραὰμ τοῦ πατρός σου, μὴ φοβοῦ· μετὰ σοῦ γάρ εἰμί, καὶ εὐλογήσω σε· καὶ πληθυνῶ τὸ σπέρμα σου δι' Ἀβραὰμ τὸν πατέρα σου. [25] καὶ ᾠκοδόμησεν ἐκεῖ θυσιαστήριον καὶ ἐπεκαλέσατο τὸ ὄνομα κυρίου, καὶ ἔπηξεν ἐκεῖ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ· ὤρυξαν δὲ ἐκεῖ οἱ παῖδες Ἰσαὰκ φρέαρ ἐν τῇ φάραγγι Γεράρων. [26] καὶ Ἀβιμέλεχ ἐπορεύθη πρὸς αὐτὸν ἀπὸ Γεράρων, καὶ Ὀχοζὰθ ὁ νυμφαγωγὸς αὐτοῦ καὶ Φιχὼλ ὁ ἀρχιστράτηγος τῆς δυνάμεως αὐτοῦ. [27] καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ἰσαὰκ Ἵνα τί ἤλθετε πρὸς μέ; ὑμεῖς δὲ ἐμισήσατέ με καὶ ἐξαπεστείλατέ με ἀφ' ὑμῶν. [28] οἱ δὲ εἶπαν Ἰδόντες ἑωράκαμεν ὅτι ἦν κύριος μετὰ σοῦ, καὶ εἴπαμεν Γενέσθω ἀρὰ ἀνὰ μέσον ἡμῶν καὶ ἀνὰ μέσον σοῦ, καὶ διαθησόμεθα μετὰ σοῦ διαθήκην [29] μὴ ποιῆσαι μεθ' ἡμῶν κακόν, καθότι οὐκ ἐβδελυξάμεθά σε ἡμεῖς, καὶ

1 *επωνομασεν* At¹, *επονομασε* z | 1 *αυτου*] *του τοπου εκεινου* c | 1 *εχθρια* A, de quo Baberus in uolumine quarto tacet. „Aquila et Symmachus *αντικειμενη*, *εναντιωσις*" b | 2 *ωρυξεν* Act¹ | 2 *εμαχησαντο* E, *εμαχευσαντο* z | 2 *και* alterum > z | 3 *επωνομασεν* AEt¹, *επονομασε δε* z | 4 *επλατυνεν* AEmt | 4 ante *κυριος* + *ο* mt | 5 post *κυριος* + *ο θεος* mt | 7 *ηυλογηκα* D [GR] E, *ευλογηκα* amtz. „AA LL *ευλογηκα σε*" b | 8 *δια* AD [GR] mz | 9 ante *και* alterum + *τω κυριω* Ez | 9 *επεκαλεσατο*] *επωνομασε* z | 9 ante *το* + *εκει* E | 11 *ισακ* a | 11 *φρεαρ* post *γεραρων* ponunt Emtz | 11 *εν τη φαραγγι γεραρων* > AD [GR] ay | 11 *τη* > mt | 12 *προς αυτον* > m | 12 *οχοζαχ* D [GR], *ὁ χοζαθ* a [y *ὁ* in fine uersus unius, *χοζαθ* initio alterius habet], *χοζατ* z | 13 *φικολ* AD [GR], *φιχολ* Eay, *φιγωρ* c, *φιλ* mt, *φιλοχ* z | 13 *ο* alterum > z | 14 *ηλθατε* AD [GR] E | 15 *εμεισησατε* A | 15 *απεστειλατε* Aay, *αποστειλατε* z | 15 *με* tertium > z | 16 *οι δε* ab, *και* AD [GR] Ecmtz | 16 *ειπον* cz | 16 ante *ιδοντες* + *αυτω* c, post *ιδοντες* + *σε* aty | 16 *ην* > z | 16 *κυριος ην* c | 17 *ειπομεν* cz | 17 *ημων*] *σου* c | 17 *ανα μεσον* alterum > z | 18 *σου και*] *ημων και* c | 18 *διαθησομαι* E | 18 *ποιησειν* AD [GR] amtyz, *ποιησιν* E | 19 ante *κακον* + *μηδεν* E | 19 *κακον* A¹ teste Babero, nunc *κακα* sequente rasura unius literae capaci et *α* „a correctore perantiquo super rasura" scripto | 19 *ημεις σε ουκ εβδελυξαμεθα* A [sed Baberus, in uolumine quarto

ὃν τρόπον ἐχρησάμεθά σοι καλῶς καὶ ἐξαπεστείλαμέν σε
μετ᾽ εἰρήνης· καὶ νῦν εὐλογημένος σὺ ὑπὸ κυρίου. 30 καὶ
ἐποίησεν αὐτοῖς δοχήν· καὶ ἔφαγον καὶ ἔπιον. 31 καὶ ἀνα-
στάντες τὸ πρωί, ὤμοσεν ἕκαστος τῷ πλησίον· καὶ ἐξαπέ-
στειλεν αὐτοὺς Ἰσαάκ, καὶ ἀπῴχοντο ἀπ᾽ αὐτοῦ μετὰ σωτη-
ρίας. 32 ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ καὶ παραγενόμενοι
οἱ παῖδες Ἰσαὰκ ἀπήγγειλαν αὐτῷ περὶ τοῦ φρέατος οὗ
ὤρυξαν, καὶ εἶπαν Οὐχ εὕρομεν ὕδωρ. 33 καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸ
Ὅρκος· διὰ τοῦτο ἐκάλεσεν ὄνομα τῇ πόλει ἐκείνῃ Φρέαρ
ὅρκου ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας. 34 ἦν δὲ Ἠσαῦ ἐτῶν τεσσα-
ράκοντα καὶ ἔλαβε γυναῖκα Ἰουδίθ, θυγατέρα Βεὼχ τοῦ
Χετταίου, καὶ τὴν Βασεμάθ, θυγατέρα Ἐλὼν Χετταίου·
27 35 καὶ ἦσαν ἐρίζουσαι τῷ Ἰσαὰκ καὶ τῇ Ῥεβέκκᾳ. 1 ἐγένετο
δὲ μετὰ τὸ γηρᾶσαι τὸν Ἰσαὰκ καὶ ἠμβλύνθησαν οἱ ὀφθαλ-
μοὶ αὐτοῦ τοῦ ὁρᾶν· καὶ ἐκάλεσεν Ἠσαῦ τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν

tacens, ex alexandrino edidit εκβδελυξαμεθα] D [GR] Emt, ημεις ουκ εβδελυξαμεθα a, sed y = ADE. και ημεις σε ουκ εβδελυσσομεθα z

1 εχρημεθα A | 1 σοι] σου c | 2 μετα c | 2 ευλογημενος συ bc, συ ευλογητος AD [GR] Eay, εση ευλογητος συ m, εση συ ευλογητος t, συ ευλογημενος z | 2 κυριου] θεου mt | 3 αυτους mt | 3/4 quae inter και secundum 3 et πλησιον 4 media, > z | 4 super ο uocis το E scripsit ω | 4 τω πρωι m, τωι πρωι t | 4 ωμοσαν AD [GR] | 4 εκαστος bc, ανθρωπος AD [GR] Eamty | 4 post πλησιον + αυτου AD [GR] Eamty | 6 παραγεναμενοι E, > z | 7 απηγγειλαν ισαακ οι παιδες αυτου περι z | 7 απηγγελαν E | 8 ειπον cz | 8 post ειπον suum + αυτῳ c | 8 ουχ > c | 8 αυτο Eabcmty, το ονομα αυτου AD [GR], ἀυτῶ z | 9 εκαλεσε cz | 9 ante ονομα + το AEcz | 9 τη πολει εκεινῃ] του τοπου εκεινου z | 9 εκεινῃ > AD [GR] Eamty | 10/11 μ ετων z | 10/11 τεσσερακοντα AD [GR] | 11 ελαβεν AEt¹ | 11 γυναικας z | 11 post γυναικα + την c | 11 ιουδιθ bc, ιουδιν A [non, ut uulgo traditur, ιουθιν] z, ιουδειν D [GR] Eamty | 11 ante θυγατερα + την Eamtyz | 11 βεωχ b, βεωρ c, βεηρ AD [GR], βαιηρ mt, βηρην z, βαιηλ E, βεηλ ay | 12 priori loco χετ᾽γαιου E | 12 βασεμαθ bc, μασεμμαθ AE, μασεμμα mt, βασεναμαθ D [GR: „ut uidetur: nam posteriores literae sunt exesae"], βασεμκαθ ay, ἀσεματ z | 12 αιλωμ AEmt, αιδωμ D [GR], ελωμ c, z = ab | 12 fin χετταιου b, του ευαιου Aamtyz, ευαιου D [GR], του χετ᾽γαιου E | 13 αιριζουσαι A | 13 ισαλκ E? | 14 μετα το] εν τω c | 14 τον > AD [GR] Ec | 14 ισακ A | 14 και > cm | 14 ηβλυωπησαν D [GR], ηνβλυωπησαν E, ημβλυθησαν c | 14/15 αυτου οι οφθαλμοι z | 15 του οραν > m | 15 ante οραν + μη D [GR] z | 15 και > z | 15 εκαλεσε z | 15 ησαυ] ισαακ mt, ησαυ z post αυτου alterum ponit | 15/1 το πρεσβυτερον c

πρεσβύτερον καὶ εἶπεν αὐτῷ Υἱέ μου. καὶ εἶπεν Ἰδοὺ ἐγώ. [2] καὶ εἶπεν Ἰδοὺ γεγήρακα, καὶ οὐ γινώσκω τὴν ἡμέραν τῆς τελευτῆς μου· [3] νῦν οὖν λάβε τὸ σκεῦός σου, τήν τε φαρέτραν καὶ τὸ τόξον, καὶ ἔξελθε εἰς τὸ πεδίον καὶ θήρευσόν μοι θήραν. [4] καὶ ποίησόν μοι ἐδέσματα, ὡς φιλῶ ἐγώ, καὶ ἔνεγκέ μοι, ἵνα φάγω· ὅπως εὐλογήσῃ σε ἡ ψυχή μου πρὶν ἀποθανεῖν με. [5] Ῥεβέκκα δὲ ἤκουσε λαλοῦντος Ἰσαὰκ πρὸς Ἠσαῦ τὸν υἱὸν αὐτοῦ· ἐπορεύθη δὲ Ἠσαῦ εἰς τὸ πεδίον θηρεῦσαι θήραν τῷ πατρὶ αὐτοῦ. [6] Ῥεβέκκα δὲ εἶπε πρὸς τὸν Ἰακὼβ τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν ἐλάσσω Ἴδε, ἤκουσα τοῦ πατρός σου λαλοῦντος πρὸς Ἠσαῦ τὸν ἀδελφόν σου λέγοντος [7] Ἔνεγκόν μοι θήραν, καὶ ποίησόν μοι ἐδέσματα, ἵνα φαγὼν εὐλογήσω σε ἐναντίον κυρίου πρὸ τοῦ ἀποθανεῖν με. [8] νῦν οὖν, υἱέ μου, ἄκουσόν μου καθὰ ἐγώ σοι ἐντέλλομαι· [9] καὶ πορευθεὶς εἰς τὰ πρόβατα λάβε μοι ἐκεῖθεν δύο ἐρίφους ἁπαλοὺς καὶ καλούς, καὶ ποιήσω αὐτοὺς ἐδέσματα τῷ πατρί σου, ὡς φιλεῖ· [10] καὶ εἰσοίσεις τῷ πατρί σου, καὶ φάγεται, ὅπως εὐλογήσῃ σε ὁ πατήρ σου πρὸ τοῦ ἀποθανεῖν αὐτόν. [11] εἶπε δὲ Ἰακὼβ πρὸς Ῥεβέκ-

1 αυτῳ > c | 1 υιε > t | 1 μου και ειπεν ιδου εγω > Et | 1 μου > cz | 1 ante ιδου + αυτω A | 2 και ειπεν > Et, ειπε δε z | 2 ante ιδου + αυτω D [GB] m, + αυτῳ ay, + αυτω ισαακ z | 2 post ιδου + εγω mtz | 2 γεγηρηκα z | 3 σκευος A manu secunda in rasura | 3 σου > A | 4 post τοξον + σου E | 4 παιδιον AEm^1 [m^2 sero correctum] | 5 και alterum κα scribit E | 6 ενεγκον AE | 6 οπως] και c | 6 ευλογησει D [GB] Emz | 6 πριν Eabmty, προ του A, πριν η cz | 7 ηκουσεν AEmt, ηκουε ay | 7 ισαακ λαλουντος mt | 8 παιδιον Am^1 [m^2 sero correxit] t | 9 ρεβεκκα δε] και ρεβεκκα c | 9 post δε + ηκουσε λαλουντος ταυτα και z | 9 ειπεν AEt^1 | 10 τον primum > AD [GB] Eacmtyz | 10 ιακωβ > a [habet y], ισαακ A | 10 αυτης > E | 10 ελασσω] νεωτερον cz | 10 ιδου mt | 10 ante ηκουσα + εγω AD [GB] Ecmtz | 11 λαλουντος του πατρος σου cz | 11 ἱσαῦ a, ἡσαῦ y | 11/12 τον αδελφον σου > z | 12 ενεγκε z, θηρευσον c | 13 ινα] και cz | 13 ab εναντιον κυριου usque ad και εφαγε commatis 25 [105, 10] hiabat D iam Grabii tempore | 13/14 προ του αποθανειν με > c | 14 με αποθανειν z | 14 μου prius > AEtz | 14 μου alterum μοι scribit E | 15 εντελλομαι σοι A | 15 εντελλωμαι m | 16 αιριφους A | 16 post απαλους + τε mt | 17 αυτους > c | 17/18 ως φιλει και εισοισεις τῳ πατρι σου > z | 18 φαγηται a. de y dubitare possis, uidetur habere φαγηται | 18 ευλογησει Em [t=b] z | 19 αυτον > cz | 19 ειπεν AEt^1 | 19/1 προς ρεβεκκαν την μητερα αυτου > z | 19/1 ρεβεκκα m [t = b]

καν τὴν μητέρα αὐτοῦ Ἔστιν Ἠσαῦ ὁ ἀδελφός μου ἀνὴρ δασύς, ἐγὼ δὲ ἀνὴρ λεῖος. 12 μήποτε ψηλαφήσῃ με ὁ πατήρ, καὶ ἔσομαι ἐναντίον αὐτοῦ ὡς καταφρονῶν, καὶ ἐπάξω ἐπ᾽ ἐμαυτὸν κατάραν καὶ οὐκ εὐλογίαν. 13 εἶπε δὲ αὐτῷ ἡ μήτηρ Ἐπ᾽ ἐμὲ ἡ κατάρα σου, τέκνον· μόνον ἐπάκουσόν μου τῆς φωνῆς, καὶ πορευθεὶς ἔνεγκέ μοι. 14 πορευθεὶς δὲ ἔλαβε καὶ ἤνεγκε τῇ μητρί· καὶ ἐποίησεν ἡ μήτηρ αὐτοῦ ἐδέσματα καθὰ ἐφίλει ὁ πατὴρ αὐτοῦ. 15 καὶ λαβοῦσα Ῥεβέκκα τὴν στολὴν Ἠσαῦ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς τοῦ πρεσβυτέρου τὴν καλήν, ἣ ἦν παρ᾽ αὐτῇ ἐν τῷ οἴκῳ, ἐνέδυσεν αὐτὴν Ἰακὼβ τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν νεώτερον. 16 καὶ τὰ δέρματα τῶν ἐρίφων περιέθηκεν ἐπὶ τοὺς βραχίονας αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τὰ γυμνὰ τοῦ τραχήλου αὐτοῦ. 17 καὶ ἔδωκε τὰ ἐδέσματα καὶ τοὺς ἄρτους, οὓς ἐποίησεν, εἰς τὰς χεῖρας Ἰακὼβ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς. 18 καὶ εἰσήνεγκε τῷ πατρὶ αὐτοῦ. εἶπε δὲ Πάτερ. ὁ δὲ εἶπεν Ἰδοὺ ἐγώ· τίς εἶ σύ, τέκνον; 19 καὶ εἶπεν Ἰακὼβ τῷ πατρὶ Ἐγὼ Ἠσαῦ ὁ πρωτότοκός σου, πεποίηκα καθὰ ἐλάλησάς μοι· ἀναστὰς κάθισον καὶ φάγε ἀπὸ τῆς θήρας μου, ὅπως εὐλογήσῃ με ἡ ψυχή σου. 20 εἶπε δὲ Ἰσαὰκ τῷ υἱῷ αὐτοῦ Τί τοῦτο, ὃ ταχὺ εὗρες, ὦ τέκνον; ὁ δὲ εἶπεν Ὃ παρέδωκε κύ-

1 ησαυ > cz | 1 ανθρωπος E loco ανηρ | 2 ανηρ > mt | 2 λιος AEz | 2 post μηποτε + ουν c | 2 ψιλαφησει z | 2/3 post πατηρ + μου AEmt | 3 καταφρονων] „Aquila καταμωκωμενος. Symmachus καταπαιζων“ b. O συμμαχος το καταφρονων αντι του καταπαιζων O δε ακυλας καταμωκωμενος m | 4 επ αυτον E | 4 επ > z | 4 ειπεν AEmt[1] | 5 υπακουσον Amt, ακουσον z | 5/6 της φωνης μου AEcmtz | 6 ενεγκαι AE | 6 ελαβεν AEt[1] | 7 ηνεγκεν AE | 7 την μητερα t[1] | 7 post μητρι + αυτου mtz | 8 καθως mtz | 9 αυτης] αυτου z | 10 ενεδυσεν αυτην bc, και ενεδυσεν A [sine αυτην], ενεδυσεν E [sine και (eius loco ‸) et sine αυτην] amtyz | 11/12 περιεθηκε cz, εθηκεν mt | 12 επι τους βραχιονας αυτου και > mt | 12 επι utrumque] περι c | 12 επι prius] περι z | 13 εδωκεν AEt[1] | 14 ιακωβ abcmtz, ρεβεκκας A, αυτου E | 14 του υιου αυτης > E | 14/15 εισηνεγκεν AE, ηνεγκε ay | 15 τω πατρι αυτου > a | 15 ειπε δε] και ειπε cz | 15 med ειπεν AEt[1] | 15 post πατερ + μου A | 16 ante τις + ο δε ειπεν A | 16 post ιακωβ + ο υιος αυτου A | 16 post πατρι + αυτου AEcmtz | 17 post σου + και m [t = b] | 17 εποιησα Az | 17 καθως λελαληκας c | 18 απο της θηρας μου > z | 18 απο > AEamty | 18 μ uocis μου [an integra uox?] manu prima in rasura A | 18/19 ευλογησει m [t = b] z | 19 ειπεν AEt[1] | 19 του υιου E | 20 ο primum οτι scribunt Emt | 20 ο δε] και Ez | 20 παρεδωκεν AEt[1]

ριος ὁ θεός σου ἐναντίον μου. 21 εἶπε δὲ Ἰσαὰκ τῷ Ἰακὼβ Ἔγγισόν μοι καὶ ψηλαφήσω σε, τέκνον, εἰ σὺ εἶ ὁ υἱός μου Ἠσαῦ ἢ οὔ. 22 ἤγγισε δὲ Ἰακὼβ πρὸς Ἰσαὰκ τὸν πατέρα αὐτοῦ· καὶ ἐψηλάφησεν αὐτὸν καὶ εἶπεν Ἡ μὲν φωνὴ φωνὴ Ἰακώβ, αἱ δὲ χεῖρες χεῖρες Ἠσαῦ. 23 καὶ οὐκ ἐπέγνω αὐτόν· ἦσαν γὰρ αἱ χεῖρες αὐτοῦ ὡς αἱ χεῖρες Ἠσαῦ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ δασεῖαι. καὶ εὐλόγησεν αὐτὸν 24 καὶ εἶπε Σὺ εἶ ὁ υἱός μου Ἠσαῦ; ὁ δὲ εἶπεν Ἐγώ. 25 καὶ εἶπε Προσάγαγέ μοι καὶ φάγομαι ἀπὸ τῆς θήρας σου, τέκνον, ἵνα εὐλογήσῃ σε ἡ ψυχή μου. καὶ προσήνεγκεν αὐτῷ, καὶ ἔφαγε· καὶ εἰσήνεγκεν αὐτῷ οἶνον, καὶ ἔπιε. 26 καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἰσαὰκ ὁ πατὴρ αὐτοῦ Ἔγγισόν μοι καὶ φίλησόν με, τέκνον. 27 καὶ ἐγγίσας ἐφίλησεν αὐτόν· καὶ ὠσφράνθη τὴν ὀσμὴν τῶν ἱματίων αὐτοῦ, καὶ εὐλόγησεν αὐτὸν καὶ εἶπεν Ἰδοὺ ὀσμὴ τοῦ υἱοῦ μου ὡς ὀσμὴ ἀγροῦ πλήρους, ὃν εὐλόγησε κύριος. 28 καὶ δῴη σοι ὁ θεὸς ἀπὸ τῆς δρόσου τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἀπὸ τῆς πιότητος τῆς γῆς, καὶ πλῆθος σίτου καὶ οἴνου. 29 καὶ δουλευσάτωσάν σοι ἔθνη, καὶ προσκυνησάτωσάν σοι ἄρχοντες· καὶ γίνου κύριος τοῦ ἀδελφοῦ σου, καὶ προσκυνήσουσί σοι

1 σου > Az | 1 εμου Ec | 1 ειπεν AEt¹ | 3 ηγγεισεν A, ηγγισεν Eat¹, ηγγεισε z | 3 δε > a, habet y | 4 εψηλαφησεν A, η prius et λ manu secunda in rasura | 4 μεν > A | 6 χειρες alterum χειραις scribit m [A?] | 6 ησαν „rescriptum a manu secunda erasis prioribus literis: super spatio raso plures olim fuerunt literae“ A | 7 ηυλογησεν AEmtz | 7 ειπεν AEcmt¹z | 7 ante συ + εἰ z | 8 και ειπε] ειπε δε ισαακ m [non t] | 8 ειπεν προσαγαγε AEt¹ | 9 φαγω z | 9 ινα Eabcmty, οπως A, και z | 9 ευλογησει m [t = b] z | 10 προσηγαγεν z | 10 εφαγεν AEct¹ | 11 επιεν ADEct¹ | 11 αυτω alterum > z | 11/12 ο πατηρ αυτου > Ez, ante ισαακ ponit c | 12 ante εγγισον + τω υιω αυτου z | 12 εγγεισον A | 12 μοι etiam z? qui μ scribit | 12 φιλησω σε mt, φιλησον μοι z | 12 τεκνον post μοι ponit E, > m | 13 οσφρανθη mz | 14 ηυλογησεν A, sed „literae ηυλο abrasae sunt non scalpro, sed iniuria quadam“. ηυλογησεν DEmt | 15 „Diodorus αντι του αγρου αρουρας εχει. το δε πληρους πεπληρωμενου βλαστηματων ευωδεστατων“ b | 15 πληρης D [GR: nunc ρη legi non potest] Ez | 15 ηυλογησε mt², ηυλογησεν A [Baberus in adnotationibus ευλογησεν, in uolumine primo ηυλογησεν] D [GR: superest η prius] t¹, ευλογησεν E | 16 δωσει c | 16 post ουρανου + ανωθεν Amt | 17 ποιοτητος z | 17 και primum > c | 18 προσκυνησουσιν A, προσκυνησουσι c, προσηνησουσι z | 18 σοι alterum] σε z | 19 προσκυνησουσιν AE | 19 σοι abcmt, σε Az

οἱ υἱοὶ τοῦ πατρός σου· ὁ καταρώμενός σε ἐπικατάρατος, ὁ δὲ εὐλογῶν σε εὐλογημένος. 30 καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ παύσασθαι Ἰσαὰκ εὐλογοῦντα Ἰακὼβ τὸν υἱὸν αὐτοῦ, καὶ ἐγένετο, ὡς ἂν ἐξῆλθεν Ἰακὼβ ἀπὸ προσώπου Ἰσαὰκ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ Ἠσαῦ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἦλθεν ἀπὸ τῆς θήρας. 31 καὶ ἐποίησε καὶ αὐτὸς ἐδέσματα καὶ προσήνεγκε τῷ πατρὶ αὐτοῦ· καὶ εἶπε τῷ πατρὶ Ἀναστήτω ὁ πατήρ μου καὶ φαγέτω ἀπὸ τῆς θήρας τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ὅπως εὐλογήσῃ με ἡ ψυχή σου. 32 καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἰσαὰκ ὁ πατὴρ αὐτοῦ Τίς εἶ σύ; ὁ δὲ εἶπεν Ἐγώ εἰμι ὁ υἱός σου ὁ πρωτότοκος Ἠσαῦ. 33 ἐξέστη δὲ Ἰσαὰκ ἔκστασιν μεγάλην σφόδρα καὶ εἶπε Τίς οὖν ὁ θηρεύσας μοι θήραν καὶ εἰσενέγκας μοι, καὶ ἔφαγον ἀπὸ πάντων πρὸ τοῦ ἐλθεῖν σε; καὶ εὐλόγησα αὐτόν, καὶ εὐλογημένος ἔσται. 34 ἐγένετο δέ, ἡνίκα ἤκουσεν Ἠσαῦ τὰ ῥήματα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἰσαάκ, ἀνεβόησε φωνὴν μεγάλην καὶ πικρὰν σφόδρα καὶ εἶπεν Εὐλόγησον δὴ κἀμέ, πάτερ. 35 εἶπε δὲ αὐτῷ Ἐλθὼν ὁ ἀδελφός σου μετὰ δόλου

1 *οι* > ctz | 1 *σε*] *σοι* c | 2 *ο δε*] *και ο* m | 3 ante *ισαακ* + *τον* t | 3 ante *ιακωβ* + *τον* AD | 3 *ιακωβ* > z | 3 *τον* > D | 4 *ως αν* b, *οσον* Eamtyz, *ως* sine *αν* AD [GR] c et super uersum prima manu monacensis | 5/6 *απο της θηρας* > E | 6 post *θηρας* + *αυτου* A | 6 *εποιησεν* ADEt[1] | 6 *προσηνεγκεν* ADEt[1] | 7 *ειπεν* AD [*ν* a Tischendorfio non uisum esse uidetur] Ect[1]z | 7 *τῳ πατρι* alterum > cz | 7 post *πατρι* alterum + *αυτου* A | 8 *απο* > ADEay | 8 *ευλογησει* A [cuius uocis *η* in rasura manu uel prima uel perantiqua alia] z | 10 *ειμι ο πρωτοτοκος υιος σου* m, sed *α* super *σου*, *β* super *υιος* scriptum. *ειμι ο πρωτοτοκος σου υιος* t | 12 *ειπεν* AEcmt[1] | 12 ante *τις* + *και* z | 12 *ουν*] *εστιν* a [y = b] z | 12 *μοι* prius] *με* m | 12 *εισηνεγκας* A, *εισηνεγκε* c, *εισενεγκων* z | 12 post *μοι* alterum + *θηραν* E | 12 *και* alterum > z | 13 *πατων* D [GR] | 13 *ελθειν σε* abz, *σε εισελθειν* A, *σε ελθειν* D [GR] Ecmt, *εισελθειν σε* y | 13 *ηυλογησα* AE | 14 *εσται* Abc, *εστω* D [GR] Eamtyz. „ita [ut b] LL UU et Ioannes Chrysostomus. AA LL *ευλογημενος εστω*. et ita Augustinus“ b. Augustinus in sermone IV de Iacob et Esau § 27 [tom V 23[a] Mabillon] „benedictus sit“ | 14 *ηνικα* Aabcmtz, *ως* D [GR] E | 14/15 *ηκουσε τα ρηματα ησαυ* mt | 15 *ισαακ του πατρος αυτου* AD [GR] cmtyz | 15 *ισαακ* > E | 15 ante *ανεβοησεν* suum + *και* E | 15 *ανεβαησεν* AE, *και εβοησε* c | 15 ante *φωνην* + *ησαυ* A | 15/16 *φωνη μεγαλη* Ez | 16 *και πικρα* E, > z | 16 *σφοδραν* D [GR], > z | 16 *ειπε* t[2] | 16 post *ειπεν* + *τω πατρι αυτου* D [GR] mt [*τωι* t] | 16/17 *ε* uocis *πατερ* manu prima in rasura A | 17 *ειπε δε*] *και ειπεν* mt |

ἔλαβε τὴν εὐλογίαν σου. 36 καὶ εἶπε Δικαίως ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰακώβ· ἐπτέρνικε γάρ με ἰδοὺ δεύτερον τοῦτο· τά τε πρωτοτόκιά μου εἴληφε καὶ νῦν ἔλαβε τὴν εὐλογίαν μου. καὶ εἶπεν Ἠσαῦ τῷ πατρὶ αὐτοῦ Οὐχ ὑπελίπου μοι εὐλογίαν, πάτερ; 37 ἀποκριθεὶς δὲ Ἰσαὰκ εἶπε τῷ Ἠσαῦ Εἰ κύριον αὐτὸν πεποίηκά σου, καὶ πάντας τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ πεποίηκα αὐτοῦ οἰκέτας, σίτῳ καὶ οἴνῳ ἐστήριξα αὐτόν: σοὶ δὲ τί ποιήσω, τέκνον; 38 εἶπε δὲ Ἠσαῦ πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ Μὴ εὐλογία μία σοι ἐστί, πάτερ; εὐλόγησον δὴ κἀμέ, πάτερ. κατανυχθέντος δὲ Ἰσαὰκ ἀνεβόησε φωνῇ Ἠσαῦ καὶ ἔκλαυσεν. 39 ἀποκριθεὶς δὲ Ἰσαὰκ ὁ πατὴρ αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ Ἰδοὺ ἀπὸ τῆς πιότητος τῆς γῆς ἔσται ἡ κατοίκησίς σου καὶ ἀπὸ τῆς δρόσου τοῦ οὐρανοῦ ἄνωθεν. 40 καὶ ἐπὶ τῇ μαχαίρᾳ σου ζήσῃ, καὶ τῷ ἀδελφῷ σου δουλεύσεις· ἔσται δέ, ἡνίκα ἐὰν καθέλῃς καὶ ἐκλύσῃς τὸν ζυγὸν αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ τραχήλου σου. 41 καὶ ἐνεκότει Ἠσαῦ τῷ Ἰακὼβ περὶ τῆς εὐλογίας ἧς εὐλόγησεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ. εἶπε δὲ Ἠσαῦ ἐν τῇ διανοίᾳ

17 ειπεν AE | 17 super ω uocis ελθων manus recens ο adscripsit in m | 17 μετα δολου] „Aquila ενεδρας, Symmachus εν επιθεσει“ b

1 ελαβεν AEt[1] | 1 ειπεν AEmt[1]z | 1 ante δικαιως + ησαυ z | 1 επεκληθη m [t = b], επεκλιθη z | 2 επτερνικεν A, επτερνηκε cz, επτερνισεν D [GB] t, επτερνησεν E, επτερνισε mt[2]. „Cyrillus πτερνιστης ιακωβ, τουτεστι τεχνιτης ητοι νικαν ειδως“ b | 2 με γαρ E | 2 ιδου b, ηδη AD [GB] Eacmtyz | 2 τουτο > c | 3 πρωτοτοκεια Aay | 3 ειληφεν AEt[1] | 3 post νυν + ιδου m | 3 ελαβε bc, ειληφεν AD [GB] Et[1], ειληφε amt[2]yz | 4 υπελειπω Am, υπελιπω D [teste Grabio] t, υπολειπω Ez, υπολελειπτο c | 5 ευλογια c | 5 δε > a, habet y | 5 ειπεν AEmt[1] | 6 εποιησα AD [teste Grabio] Ecmtz | 6 αυτου > z | 7 πεποιηκα αυτου > c | 7 εποιησα Az | 7 ου uocis αυτου in rasura manu secunda A | 7 εστηρισα AEm, εστερεωσα c, ετηρισα t | 7 αυτωι t | 8 ειπεν AEmt[1] | 8/9 προς τον πατερα αυτου > z | 8 post προς + ισαακ AD [GB: superest ακ] | 9 post μια + μονη D | 9 εστιν σοι E | 9 εστιν At[1] | 10 πατερ > z | 10/11 quae inter κατανυχθεντος 10 et εκλαυσεν 11 media, > A | 10 ανεβοησεν Et[1] | 10 φωνην D [GB: superest ην ante ης] mtz | 10 post φωνῃ + μεγαλη Ea [ῃ a] y | 10 ησαυ > E | 11 ο πατηρ αυτου > z | 13 και > mt | 13 μαχαιρη AD [GB] E | 14 δουλευσης Em | 14/15 „schol εσται δε εαν καμφθῃς. και εσται καθα καταβιβασῃς“ b | 15 εαν θελης E, αν καθελης cmtz | 15 εκλυσεις A, ἑλκύσης c | 15 αυτου > z | 16 τῳ > mt | 17 ηυλογησεν D [GB] E | 17 post αυτον + ισαακ mtz | 17 ειπεν AEt[1]

αὐτοῦ Ἐγγισάτωσαν αἱ ἡμέραι τοῦ πένθους τοῦ πατρός μου,
ἵνα ἀποκτείνω Ἰακὼβ τὸν ἀδελφόν μου. 42 ἀπηγγέλη δὲ
Ῥεβέκκᾳ τὰ ῥήματα Ἠσαῦ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς τοῦ πρεσβυτέρου·
καὶ πέμψασα ἐκάλεσεν Ἰακὼβ τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν νεώτερον
καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἰδοὺ Ἠσαῦ ὁ ἀδελφός σου ἀπειλεῖ σοι τοῦ
ἀποκτεῖναί σε. 43 νῦν οὖν, τέκνον, ἄκουσόν μου τῆς φωνῆς,
καὶ ἀναστὰς ἀπόδραθι εἰς τὴν Μεσοποταμίαν πρὸς Λάβαν
τὸν ἀδελφόν μου εἰς Χαρράν. 44 καὶ οἴκησον μετ' αὐτοῦ
ἡμέρας τινὰς 45 ἕως τοῦ ἀποστρέψαι τὸν θυμὸν καὶ τὴν
ὀργὴν τοῦ ἀδελφοῦ σου ἀπὸ σοῦ, καὶ ἐπιλάθηται, ἃ πεποίη-
κας αὐτῷ· καὶ ἀποστείλασα μεταπέμψομαί σε ἐκεῖθεν, μή-
ποτε ἀποτεκνωθῶ ἀπὸ τῶν δύο ὑμῶν ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ. 46 εἶπε
δὲ Ῥεβέκκα πρὸς Ἰσαὰκ Προσώχθικα τῇ ζωῇ μου διὰ τὰς
θυγατέρας τῶν υἱῶν Χέτ· εἰ λήψεται Ἰακὼβ γυναῖκα ἀπὸ
28 τῶν θυγατέρων τῆς γῆς ταύτης, ἵνα τί μοι τὸ ζῆν; 1 προσκα-
λεσάμενος δὲ Ἰσαὰκ τὸν Ἰακὼβ εὐλόγησεν αὐτόν, καὶ ἐνετεί-
λατο αὐτῷ λέγων Οὐ λήψῃ γυναῖκα ἐκ τῶν θυγατέρων τῶν
Χαναναίων. 2 ἀναστὰς ἀπόδραθι εἰς τὴν Μεσοποταμίαν εἰς
τὸν οἶκον Βαθουὴλ τοῦ πατρὸς τῆς μητρός σου, καὶ λάβε
σεαυτῷ ἐκεῖθεν γυναῖκα ἐκ τῶν θυγατέρων Λάβαν το ῦἀδελ-
φοῦ τῆς μητρός σου. 3 ὁ δὲ θεός μου εὐλογήσαι σε καὶ
αὐξήσαι σε καὶ πληθύναι σε, καὶ ἔσῃ εἰς συναγωγὰς ἐθνῶν.

1 *υ* alterum uocis *αυτου* in rasura A. *αυτου* > Emt | 1 *παθους* z | 2 *αποκτινω* E | 2 *απηγγειλεν* E, *απηγγελλη* t, *απηγγελει* z | 3 post *ρηματα* + *ταυτα* m [t = b] | 4 *εκαλεσε* mt²z | 4 *ιακωβ* > Emtz | 4 post *αυτης* + *τον ιακωβ* z | 5 *απειλειται* E, *απηλειται* c, *απειλη* mz | 5/6 „schol *διανοειται κατα σου*“ b | 6 ante *τεκνον* + *ὦ* c | 7 *εις την μεσοποταμιαν* > E | 7 *την* > mz | 9 *τοὺ*] *ου* m [t = b] | 10 *επιλαθητε* z | 11 *μεταπεμψωμαι* E | 12 *ατεκνωθω* AD [GR: ??] amty, *κενωθω* E, *αποτεκνοθω* z | 12 *ημων* editio romana et D, *υμων* AEacmtz | 12 *εις ημεραν μιαν* E | 12 *ειπεν* AEt¹ | 13 *προς*] *τω* E | 13 *προσοχθεικα* A [sed *ικ* nunc euanidae], *προσωχθισα* D [GR] mt, *προσωχθησα* E. „Aquila *εσιχχανα*, Symmachus *ενεκακησα*“ b | 14 *λημψεται* ADE, *ληψωμαι* c | 14 *γυναικα* > E, eius loco *ὧδε* z | 15 *το* > ADEamtyz | 16 *ηυλογησεν* E | 17 *αυτῳ* > Ez | 17 *λημψῃ* ADE, *ληψει* z | 17 *εκ* Aabcmt, *απο* D [GR] Ez | 17/18 *των χαναναιων* bc, *χανααν* ADEamtyz | 18 ante *εις* alterum + *συριας* Az | 19 *του* > c | 20 *σεαυτου* E | 20 *εκειθεν* > Ec | 21 post *σε* + *τεκνον* c | 22 *και πληθυναι σε* E ante *και αυξησαι σε*, absunt a complutensi | 22 *πληθῆναι* z | 22 *συναιγωγας* m [antiquam *α* formam noui]

4 καὶ δῴη σοι τὴν εὐλογίαν Ἀβραὰμ τοῦ πατρός μου, σοὶ καὶ τῷ σπέρματί σου μετὰ σέ, κληρονομῆσαι τὴν γῆν τῆς παροικήσεώς σου, ἣν ἔδωκεν ὁ θεὸς τῷ Ἀβραάμ. 5 καὶ ἀπέστειλεν Ἰσαὰκ τὸν Ἰακώβ· καὶ ἐπορεύθη εἰς τὴν Μεσοποταμίαν πρὸς Λάβαν τὸν υἱὸν Βαθουὴλ τοῦ Σύρου, ἀδελφὸν Ῥεβέκκας τῆς μητρὸς Ἰακὼβ καὶ Ἠσαῦ. 6 εἶδε δὲ Ἠσαῦ ὅτι εὐλόγησεν Ἰσαὰκ τὸν Ἰακὼβ καὶ ἀπέστειλεν εἰς τὴν Μεσοποταμίαν Συρίας λαβεῖν ἑαυτῷ γυναῖκα ἐκεῖθεν ἐν τῷ εὐλογεῖν αὐτόν, καὶ ἐνετείλατο αὐτῷ λέγων Οὐ λήψῃ γυναῖκα ἐκ τῶν θυγατέρων τῶν Χαναναίων. 7 καὶ ἤκουσεν Ἰακὼβ τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐπορεύθη εἰς τὴν Μεσοποταμίαν Συρίας. 8 ἰδὼν δὲ καὶ Ἠσαῦ ὅτι πονηραί εἰσιν αἱ θυγατέρες Χαναὰν ἐναντίον Ἰσαὰκ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, 9 ἐπορεύθη Ἠσαῦ πρὸς Ἰσμαήλ, καὶ ἔλαβε τὴν Μαελὲθ θυγατέρα Ἰσμαὴλ τοῦ υἱοῦ Ἀβραάμ, ἀδελφὴν Ναβεώθ, πρὸς ταῖς γυναιξὶν αὐτοῦ γυναῖκα. 10 καὶ ἐξῆλθεν Ἰακὼβ ἀπὸ τοῦ φρέατος τοῦ ὅρκου καὶ ἐπορεύθη εἰς Χαρράν. 11 καὶ ἀπήντησε τόπῳ καὶ ἐκοιμήθη ἐκεῖ· ἔδυ γὰρ ὁ ἥλιος· καὶ ἔλαβεν ἀπὸ τῶν λίθων τοῦ τόπου καὶ ἔθηκε πρὸς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ ἐκοιμήθη ἐν τῷ τόπῳ ἐκείνῳ. 12 καὶ ἐνυπνιάσθη· καὶ

1 δωσει c | 1 την > c | 1 του πατρος αβρααμ z, omisso μου | 1 μου Eabcm, σου A [de quo uulgo tacent] | 3 δεδωκεν A | 3 post εδωκεν + κυριος E | 4 ante επορευθη + αναστας ιακωβ z | 4 την > mt | 5 ante προς + συριας Ez | 5/8 quae inter προς 5 et συριας 8 media, > z | 5 τον > c | 5 αδελφου m | 5 post αδελφον + δε AD [GB] | 6 ιδε editio romana, ιδεν ADE, ιδων a, ειδεν t[1], ειδε y | 7 ηυλογησεν D [GB] Em[2] | 7 απεστειλεν b, απωχετο AD [GB] amty, αποχετο E | 7/8 quae inter εις 7 et γυναικα 8 media, > mt | 8 ante συριας + της c | 8 εαυτω AEabcz, αυτω D [GB] | 8 εκειθεν > A, ante γυναικα ponit z | 8 ante εν + και z | 9 και > z | 9 λημψη AE, ληψει z | 9 εκ bc, απο AD [GB] Eamtyz | 10 των χαναναιων bc, χαναναν AEamtyz | 11 post πατρος + αυτου D [GB] E | 11 εαυτου A | 11 την > c | 12 συριας > Ac | 12 ιδων δε και ab, και ιδεν AD [GB: superest δεν ante ησαυ] E, και ειδεν cmty [sic] z | 13 ισαακ] ησαυ E | 14 ante επορευθη + και AD [GB] Ecmtz | 14 ησαυ > E | 14 ελαβεν AE | 14 μαελεθ] μασεματ z | 15 post αδελφην + δε z | 15 ναβεωθ abcy, ναβαιωθ ADEm, ἀβαιωθ t, ναβαωτ z | 16 εαυτου z | 17/18 απηντησεν AEt[1], υπηντησε z | 18/19 ελαβε λιθον απο των λιθων mt | 19 εθηκεν Ect[1], επεθηκεν A [non, ut uulgo traditur, επεθηκε] | 20 εκεινω > E | 20 ηνυπνιασθη D [GB] E

ἰδοὺ κλίμαξ ἐστηριγμένη ἐν τῇ γῇ, ἧς ἡ κεφαλὴ ἀφικνεῖτο εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ οἱ ἄγγελοι τοῦ θεοῦ ἀνέβαινον καὶ κατέβαινον ἐπ' αὐτῇ. [13]ὁ δὲ κύριος ἐπεστήρικτο ἐπ' αὐτῆς. καὶ εἶπεν Ἐγώ εἰμι ὁ θεὸς Ἀβραὰμ τοῦ πατρός σου καὶ ὁ θεὸς Ἰσαάκ, μὴ φοβοῦ· ἡ γῆ, ἐφ' ἧς σὺ καθεύδεις ἐπ' αὐτῆς, σοὶ δώσω αὐτὴν καὶ τῷ σπέρματί σου. [14]καὶ ἔσται τὸ σπέρμα σου ὡς ἡ ἄμμος τῆς γῆς, καὶ πλατυνθήσεται ἐπὶ θάλασσαν καὶ λίβα καὶ βορρᾶν καὶ ἐπὶ ἀνατολάς· καὶ ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς καὶ ἐν τῷ σπέρματί σου. [15]καὶ ἰδοὺ ἐγώ εἰμι μετὰ σοῦ, διαφυλάσσων σε ἐν τῇ ὁδῷ πάσῃ, οὗ ἂν πορευθῇς, καὶ ἀποστρέψω σε εἰς τὴν γῆν ταύτην· ὅτι οὐ μή σε ἐγκαταλίπω ἕως τοῦ ποιῆσαί με πάντα, ὅσα ἐλάλησά σοι. [16]καὶ ἐξηγέρθη Ἰακὼβ ἐκ τοῦ ὕπνου αὐτοῦ καὶ εἶπεν ὅτι Ἔστι κύριος ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, ἐγὼ δὲ οὐκ ᾔδειν. [17]καὶ ἐφοβήθη καὶ εἶπεν Ὡς φοβερὸς ὁ τόπος οὗτος· οὐκ ἔστι τοῦτο ἀλλ' ἢ οἶκος θεοῦ, καὶ αὕτη ἡ πύλη τοῦ οὐρανοῦ. [18]καὶ ἀνέστη Ἰακὼβ τὸ πρωί, καὶ ἔλαβε τὸν λίθον, ὃν ὑπέθηκεν ἐκεῖ πρὸς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ ἔστησεν αὐτὸν στήλην, καὶ ἐπέχεεν ἔλαιον ἐπὶ τὸ ἄκρον αὐτῆς. [19]καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου Οἶκος θεοῦ· καὶ Οὐλαμ-

1 *αφικνιτο* D [? superest *κνι*], *αφηκνειτο* E | 2/3 *αναβαινοντες και καταβαινοντες* E | 3 initio *αυτῃ* Dabmt, *αυτης* AE, *αυτην* cz | 3 *εστηρικτο* m [t = b] | 4 *ειμι* > AD [GB] Eacyz | 4/5 *ο θεος αβρααμ και ο θεος ισαακ του πατρος σου μη* mt | 4 *του πατρος σου αβρααμ* c | 5 *ης* etiam t, *ἧ* cm [qui mox *ἀυτῆς* ut b] z [qui mox *αυτην*] | 5 *καθευδες* E | 6 *σοι*] *συ* Et | 6 *το σπερματι* E | 7 *ως*] *ωσει* Eay | 7 *η* > Eay | 7 *η αμμος της γης*] *τα αστρα του ουρανου* z | 7 *γης* Eabcmt, *θαλασσης* A | 8 *και επι λιβαν και επι βορραν και επ ανατολας* A. ita E, nisi quod *λιβα*. c = b, nisi quod ante *βορραν* addit *επι*. mt + *επι* ante *λιβα* et ante *βορραν*, quod m *βοραν* scribit. z ≠ b, nisi quod *λιβαν*. ex D Grabius adfert *επι λιβα κὰι επι βορρα και επ ανατολας* | 8 a *και* quarto 8 usque ad *σοι* 13 D iam Grabii tempore hiabat | 10 *εγω ιδου* E | 10 *ειμι* > AEcmtz | 10 *διαφυλαττων* m [t = b] | 11 *οδῳ*] *γῃ* c | 11 *αν* ab, *εαν* AEcmtz | 11 *πορευσῃ* c | 12 *εγκαταλειπω* AEcz | 13 *με* > z | 13 *εκ* Eabcmt, *απο* AD [GB] z | 14 *εστιν* AE | 14 *τουτο* t | 15 *ιδειν* E | 15 *εφοβηθειν* m | 16 *εστιν* AE | 17 *και ανεστη ιακωβ το πρωι* > m | 17 *τωι πρωι* t | 17 *ελαβεν* AE | 18 *υπεθηκεν* abmt, *εθηκεν* AE, *επεθηκεν* z | 18 *εκει* > E | 19 *ελεον* D [superest *εον* ante *επι*] | 19 *αυτης*] *αυτου* z | 20 *εκαλεσεν* AD [GB] Emtz | 20 ante *το* + *ιακωβ* AD [GB: superest *ωβ*] mtz | 20 *οικος θεου*] „Aquila *βαιθηλ*“ b |

λοὺζ ἦν ὄνομα τῇ πόλει τὸ πρότερον. [20]καὶ ηὔξατο Ἰακὼβ
εὐχὴν λέγων Ἐὰν ᾖ κύριος ὁ θεὸς μετ' ἐμοῦ, καὶ διαφυλάξῃ
με ἐν τῇ ὁδῷ ταύτῃ ᾗ ἐγὼ πορεύομαι, καὶ δῷ μοι ἄρτον
φαγεῖν καὶ ἱμάτιον περιβαλέσθαι, [21]καὶ ἀποστρέψῃ με μετὰ
σωτηρίας εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου: καὶ ἔσται κύριός
μοι εἰς θεόν· [22]καὶ ὁ λίθος οὗτος, ὃν ἔστησα στήλην, ἔσται
μοι οἶκος θεοῦ· καὶ πάντων ὧν ἐάν μοι δῷς, δεκάτην ἀπο-
δεκατώσω αὐτά σοι. [1]καὶ ἐξάρας Ἰακὼβ τοὺς πόδας ἐπο- 29
ρεύθη εἰς γῆν ἀνατολῶν πρὸς Λάβαν τὸν υἱὸν Βαθουὴλ τοῦ
Σύρου, ἀδελφὸν δὲ Ῥεβέκκας μητρὸς Ἰακὼβ καὶ Ἠσαῦ. [2]καὶ
ὁρᾷ, καὶ ἰδοὺ φρέαρ ἐν τῷ πεδίῳ. ἦσαν δὲ ἐκεῖ τρία ποίμνια
προβάτων ἀναπαυόμενα ἐπ' αὐτοῦ· ἐκ γὰρ τοῦ φρέατος ἐκεί-
νου ἐπότιζον τὰ ποίμνια· λίθος δὲ ἦν μέγας ἐπὶ τῷ στό-
ματι τοῦ φρέατος. [3]καὶ συνήγοντο ἐκεῖ πάντα τὰ ποίμνια,
καὶ ἀπεκύλιον τὸν λίθον ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ φρέατος,
καὶ ἐπότιζον τὰ πρόβατα, καὶ ἀπεκαθίστων τὸν λίθον ἐπὶ
τὸ στόμα τοῦ φρέατος εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ. [4]εἶπε δὲ αὐτοῖς
Ἰακὼβ Ἀδελφοί, πόθεν ἐστὲ ὑμεῖς; οἱ δὲ εἶπαν Ἐκ Χαρράν

20/1 *ουλαμμαυς* A, *ουλαμμαους* DEyz, *ου λαμμαους* a, *λαμμαους* c, *ουαλαμ* mt. „Aquila *προτερον λουζ ονομα τη πολει*. LL UU uariant. in aliis est *ουλαμμαους*. in aliis *λαμμαους*. in aliis *ουαλαμ*“ b

2 post *ευχην* + *τω κυριω* z | 2 *ο θεος* > Emt | 2 *και* > a [y=b] | 2 *φυλαξη* c, *διαφυλαξει* z | 3 *εγω* > m | 3 *πορευσομαι* c | 3 post *πορευομαι* + *εν αυτη* D, + *εν αυτηι* mt | 3 *δω* D. *δωη* Ec, manus recens in t *σει* super *δω* scripsit | 4 *φαγιν* D | 4 *περιβαλεσθαι* ADabctz, *περιβαλλεσθαι* m, *ενδυσασθαι* E | 4/5 *και μετα σωτηριας αποστρεψει με* E | 4 *αποστρεψει* a [y=b] z, *αποστρεψομαι* c, *αποστρεψαι* m | 4 *με* > cz | 5/6 *κυριος μοι* abmt, *μοι κυριος* AEcz | 7 *αν* Ez | 7 *δὸς* z | 7/8 *αποδεκατωσοι* A | 8 *αυτας* t | 8 *σοι* > z | 9 *τον του βαθουηλ* E, *τον εκ βαθουηλ* c | 9 *βαιθουηλ* z | 10 *δε* > Ec | 10 ante *μητρος* + *της* D [GB] E | 10/11 *και ορα* > z | 11 *παιδιω* A | 11 *τρια*] *δυο* mt | 12 *επ αυτου* abmtz, *επι το αυτο* A, > E | 13 *εποτιζοντο* E | 13/14 *λιθος* 13 usque ad *ποιμνια* 14 > z | 13 post *λιθος* + *εἷς* mt | 13/14 *του στοματος* D [GB] | 14 *συνηγαγοντο* E | 14 post *ποιμνια* + *και οι ποιμενες* c | 15 post *και* + *οι ποιμενες* z | 15 *επι τω στοματι* D teste Grabio | 15 post *φρεατος* + *εκεινον* z | 16 post *και* alterum + *παλιν* c | 16 *αποκαθιστων* Eacy | 16 *το[illegible]ν λιθο[illegible]ν* t | 16 *επι*] *εις* ay | 17 *τω στοματι* c, *του στοματος* z | 17 *ειπεν* AEt[1] | 17 post *δε* + *ιακωβ* t | 17 *αυτοις*] *προς αυτους* mt | 18 *ιακωβ* > t | 18 *εσται* Am | 18 *ειπον* z | 18 *χαρρας* E, *χαραν* z

ἐσμεν. [5] εἶπε δὲ αὐτοῖς Γινώσκετε Λάβαν τὸν υἱὸν Ναχώρ; οἱ δὲ εἶπαν Γινώσκομεν. [6] εἶπε δὲ αὐτοῖς Ὑγιαίνει; οἱ δὲ εἶπαν Ὑγιαίνει· καὶ ἰδοὺ Ῥαχὴλ ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ ἤρχετο μετὰ τῶν προβάτων. [7] καὶ εἶπεν Ἰακὼβ Ἔτι ἐστὶν ἡμέρα πολλή, οὔπω ὥρα συναχθῆναι τὰ κτήνη· ποτίσαντες τὰ πρόβατα ἀπελθόντες βόσκετε. [8] οἱ δὲ εἶπαν Οὐ δυνησόμεθα ἕως τοῦ συναχθῆναι πάντας τοὺς ποιμένας, καὶ ἀποκυλίσουσι τὸν λίθον ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ φρέατος, καὶ ποτιοῦμεν τὰ πρόβατα. [9] ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος αὐτοῖς, καὶ ἰδοὺ Ῥαχὴλ ἡ θυγάτηρ Λάβαν ἤρχετο μετὰ τῶν προβάτων τοῦ πατρὸς αὐτῆς· αὐτὴ γὰρ ἔβοσκε τὰ πρόβατα τοῦ πατρὸς αὐτῆς. [10] ἐγένετο δέ, ὡς εἶδεν Ἰακὼβ τὴν Ῥαχὴλ τὴν θυγατέρα Λάβαν ἀδελφοῦ τῆς μητρὸς αὐτοῦ καὶ τὰ πρόβατα Λάβαν τοῦ ἀδελφοῦ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ προσελθὼν Ἰακὼβ ἀπεκύλισε τὸν λίθον ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ φρέατος, καὶ ἐπότιζε τὰ πρόβατα Λάβαν τοῦ ἀδελφοῦ τῆς μητρὸς

1 *εσμεν* > c | 1 *ειπεν* AEt[1] | 1 post *αυτοις* + *ιακωβ* E | 1 post *αυτοις* + *μη* c | 1 *γινωσκεται* z | 1 *ἀχωρ* c | 2 *οι δε ειπον* z | 2 med *ειπεν* AEt[1] | 2 *υγιαινη* z | 3 *ειπον* cz | 3 *υγιαινη* z | 3 ante *και* + *ετι αυτου λαλουντος* AE | 3 *ραχιηλ* m | 3/4 *και* 3 usque ad *προβατων* 4 > D | 4 post *προβατων* + *του πατρος αυτης αυτη γαρ εβοσκεν τα προβατα του πατρος αυτης* A, + *του πατρος αυτης* Ecz | 4 post *ειπεν* + *αυτοις* c | 5 post *ουπω* + *εστιν* mt | 5 *ωρα* > c | 5 *κτηνη*] *ποιμνια* c | 6 *προβατα*] *κτηνη* E | 6 *βοσκεται* E | 6 *οι δε ειπαν* AEabmt, *ειπαν δε* D [GB], *οι δε ειπον* cz | 6 *δυναμεθα* c, *δυνησωμεθα* z | 7 *ποιμαινας* m[1]? certe *ε* prima manu in rasura | 7/8 *αποκυλισωσι* Acmt, *αποκυλισωσιν* D [GB] E, *αποκυλισωμεν* z | 8 *του στοματος* > c | 8 *του φρεατος* > E | 9 *ποβατα* E[1]? | 9 *ιδου* > Aamtz | 10 *η θυγατηρ λαβαν* > mt | 10 *η* > c | 11/12 *αυτη* 11 usque ad *αυτης* 12 > E | 11 *αὔτη* mt, *ἀυτή* z | 11 *εβοσκεν* At[1] | 12 *ιδεν* AD [GB] E | 12 *την* prius > c | 12 *την* alterum > AD [GB?] cmtz | 12/15 *την θυγατερα* 12 usque ad *ιακωβ* 15 > E | 12/13 a uoce *θυγατερα* usque ad *ημερων* 113, 10 in D „omnia sunt exesa et charta insuper recentior folio obducta, exceptis uerbis 113, 4 *και δραμουσα ανηγγειλεν τω πατρι αυτης*“ | 13 *αδελ'*▮▮▮*φ*▮*ο*▮*υ*▮ A. „syllabam *φου* fini lineae praecedentis olim adscriptam manus prima derasit, scalpro deleuit etiam manus eadem literas quasdam in initio lineae sequentis mendose exaratas, earumque loco ultimam syllabam uocis *αδελφου* rescripsit“ | 13/14 *και τα προβατα λαβαν του αδελφου της μητρος αυτου* > Amt | 14 *λαβαν του αδελφου της μητρος* > z | 14 *και* > z | 15 *απεκυλισεν* A, *απεκυλησεν* E | 16 *εποτισεν* AE [m[1]?], *εποτισε* cmz, *εποτησε* t

αὐτοῦ. 11 καὶ ἐφίλησεν Ἰακὼβ τὴν Ῥαχήλ, καὶ βοήσας τῇ
φωνῇ αὐτοῦ ἔκλαυσε. 12 καὶ ἀπήγγειλε τῇ Ῥαχὴλ ὅτι ἀδελ-
φὸς τοῦ πατρὸς αὐτῆς ἐστί, καὶ ὅτι υἱὸς Ῥεβέκκας ἐστί.
καὶ δραμοῦσα ἀπήγγειλε τῷ πατρὶ αὐτῆς κατὰ τὰ ῥήματα
ταῦτα. 13 ἐγένετο δέ, ὡς ἤκουσε Λάβαν τὸ ὄνομα Ἰακὼβ
τοῦ υἱοῦ τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ, ἔδραμεν εἰς συνάντησιν αὐτῷ,
καὶ περιλαβὼν αὐτὸν ἐφίλησε, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν εἰς τὸν
οἶκον αὐτοῦ· καὶ διηγήσατο τῷ Λάβαν πάντας τοὺς λόγους
τούτους. 14 καὶ εἶπεν αὐτῷ Λάβαν Ἐκ τῶν ὀστῶν μου καὶ
ἐκ τῆς σαρκός μου εἶ σύ. καὶ ἦν μετ' αὐτοῦ μῆνα ἡμερῶν.
15 εἶπε δὲ Λάβαν τῷ Ἰακὼβ Ὅτι γὰρ ἀδελφός μου εἶ, οὐ
δουλεύσεις μοι δωρεάν· ἀπάγγειλόν μοι τίς ὁ μισθός σου
ἐστί. 16 τῷ δὲ Λάβαν ἦσαν δύο θυγατέρες· ὄνομα τῇ μείζονι
Λεία καὶ ὄνομα τῇ νεωτέρᾳ Ῥαχήλ. 17 οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ
Λείας ἀσθενεῖς, Ῥαχὴλ δὲ ἦν καλὴ τῷ εἴδει καὶ ὡραία τῇ
ὄψει σφόδρα. 18 ἠγάπησε δὲ Ἰακὼβ τὴν Ῥαχήλ, καὶ εἶπε
Δουλεύσω σοι ἑπτὰ ἔτη περὶ τῆς Ῥαχὴλ τῆς θυγατρός σου
τῆς νεωτέρας. 19 εἶπε δὲ αὐτῷ Λάβαν Βέλτιον δοῦναί με

1 *κατεφιλησεν* mt | 2 *εκλαυσεν* AEmt^{1} | 2 *ανηγγειλεν* AE, *απηγγειλεν* mt | 2 ante *τη* + *ιακωβ* mt | 2 *την ραχηλ* z, *αυτη ιακωβ* E | 2/3 *αδελφος του πατρος αυτης εστι και οτι* > z | 3 *του πατρος* > E | 3 *εστιν* utroque loco AEmt^{1} | 3 *και οτι υιος ρεβεκκας εστι* > a [non y] | 3/4 *ρεβεκκας εστιν αδελφης του πατρος αυτης και δραμουσα* z | 4 *και*] *η δε* E | 4 *ανηγγειλεν* D [GR] E. ex A Baberus in uolumine I *απηγγειλεν* adfert, in uolumine IV *ανηγγειλεν*, illius *απηγγειλεν* mentione in uolumine IV non facta. uulgo de his tacent. *απηγγειλεν* t^{1} | 5 *εγενετο δε* Eabcmtz, *και εγενετο* A | 5 *ηκουσεν* AE | 6 *υιου της* manu prima in rasura A | 6 *συναντησιν αυτου* Acmz [sed t *αυτωι*] | 7 *εφιλησεν αυτον* E | 7 *εφιλησεν* AEcz, *κατεφιλησεν* t^{1}, *κατεφιλησε* mt^{2} | 7 *αυτον* alterum > E | 8 *τω* > Emtz | 9 *τουτους*] *αυτου* c | 9 *οστεων* Ec | 11 *ειπε δε* abcmt^{2}, *ειπεν δε* At^{1}, *και ειπεν* D [GR] E, *και ειπε* z | 11 post *ει* + *συ* z | 12 *δουλευσης μου* m | 12 *τί σου ο μισθος* c | 12 *τι* z | 13 *εστιν* AEmt^{1} | 13 *δυο θυγατερες ησαν* c | 13 *θυγατεραις* m | 14 *λια* AE, *λιαν* z | 14 *νεωτερα*] *δευτερα* cz | 14 *οι δε οφθαλμοι* > z | 15 *λιας* E, *η δε λιαν* z | 15 *ασθενης* z | 15 *ην* > Ec | 15 *τω ειδει καλη* E | 15 *ιδει* A, *ειδη* z^{1} | 16 *σφοδρα* > AD [GR] | 16 *ηγαπησεν* AEt^{1} | 16 *δε την ραχηλ ο ιακωβ* c | 16 *ειπεν* AEmt^{1} | 17 *σοι* > z | 17 *περι* AEabcmtz, *υπερ* D [GR] | 17 *της* prius > AD [GR] Ecmtz | 18 *ειπεν* AEt^{1} | 18 *αυτω* > D [GR] cmt | 18/1 *βελτιον σοι δουναι με αυτην ἤ* c | 18 *με δουναι* E, *δουναι μοι* a [y = b] m [t = b] z

αὐτὴν σοὶ ἢ δοῦναί με αὐτὴν ἀνδρὶ ἑτέρῳ· οἴκησον μετ' ἐμοῦ. 20 καὶ ἐδούλευσεν Ἰακὼβ περὶ Ῥαχὴλ ἑπτὰ ἔτη· καὶ ἦσαν ἐναντίον αὐτοῦ ὡς ἡμέραι ὀλίγαι παρὰ τὸ ἀγαπᾶν αὐτὸν αὐτήν. 21 εἶπε δὲ Ἰακὼβ τῷ Λάβαν Δός μοι τὴν γυναῖκά μου (πεπλήρωνται γὰρ αἱ ἡμέραι), ὅπως εἰσέλθω πρὸς αὐτήν. 22 συνήγαγε δὲ Λάβαν πάντας τοὺς ἄνδρας τοῦ τόπου καὶ ἐποίησε γάμον. 23 καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ λαβὼν Λείαν τὴν θυγατέρα αὐτοῦ εἰσήγαγεν πρὸς Ἰακώβ, καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτὴν Ἰακώβ. 24 ἔδωκε δὲ Λάβαν Λείᾳ τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ Ζελφὰν τὴν παιδίσκην αὐτοῦ αὐτῇ παιδίσκην. 25 ἐγένετο δὲ πρωί, καὶ ἰδοὺ ἦν Λεία. εἶπε δὲ Ἰακὼβ τῷ Λάβαν Τί τοῦτο ἐποίησάς μοι; οὐ περὶ Ῥαχὴλ ἐδούλευσα παρὰ σοί; καὶ ἵνα τί παρελογίσω με; 26 ἀπεκρίθη δὲ Λάβαν Οὐκ ἔστιν οὕτως ἐν τῷ τόπῳ ἡμῶν, δοῦναι τὴν νεωτέραν πρὶν ἢ τὴν πρεσβυτέραν. 27 συντέλεσον οὖν τὰ ἕβδομα ταύτης, καὶ δώσω σοι καὶ ταύτην ἀντὶ τῆς ἐργασίας ἧς ἐργᾷ παρ' ἐμοὶ ἔτι ἑπτὰ ἔτη ἕτερα. 28 ἐποίησε δὲ Ἰακὼβ οὕτως, καὶ ἀνεπλή-

1 σοι] συ z | 1 δουναι μοι z | 1 αυτην alterum] αὐτῇι t | 1 ετερω ανδρι E | 1 post οικησον + ουν z | 2 εδουλευσεν δε ιακωβ E | 2 ετη επτα D [GR] cmt | 2/4 quae inter και alterum 2 et αυτην 4 media, > A | 3 ωσει E | 4 ειπεν AEt¹ | 4/5 comma 21 > a, habet y | 4 τῳ] προς Ecz | 4 δος bc, αποδος AD [GR] Eyz, παράδως mt | 4 μοι > Emty | 5 post ημεραι + μου AD [GR] mty | 6 συνηγαγεν AEt¹ | 7 εποιησεν AE | 7 γαμον] „Aquila et Symmachus ποτον“ b | 7 loco και prioris E ως δε | 7 εσπερα εγενετο E | 7 και alterum > E | 7 post λαβων + λαβαν D [?GR] Eamtyz | 7 λιαν Ez | 8 εισηγαγε c | 8 post εισηγαγεν + αυτην AD [GR] Eamtyz | 8 ιακωβ] αυτον z | 8/9 και εισηλθε προς αυτην ιακωβ > z | 8 εισηλθεν AEt¹ | 8/9 ιακωβ προς αυτην E | 9 ante ιακωβ + ο m | 9 εδωκεν AEt¹ | 9 post λαβαν + ζελφαν Aay | 9 λειαν ζελφαν τηι t [sic] | 9 λειᾳ τη θυγατρι αυτου > D hoc loco, habet loco αυτη uersu sequenti [GR]. τη θυγατρι αυτου λια E | 9 λιαν z | 10 ζελφαν > Aaty | 10 αυτου αυτη παιδισκην > ay | 10 αυτη > t | 10 εγενετο δε] και εγενετο δε c [sic] | 11 τοπρωι c | 11 λια Ez | 11 ειπε δε] και ειπεν mt | 11 ειπεν AE | 11 τῳ > A, προς τον c | 12 παρα > AEctz | 13 και > z | 13 ινα τι] ἵτι D [GR] | 13 „schol ενηδρευσας με“ b | 13 με > z, μαι E | 13 απεκριθη ab, ειπεν AD [GR] Et¹, ειπε cmt²z | 13 εσται E | 14 ημων] τουτω c | 14 ἢ] ι E, > c | 14/15 της πρεσβυτερας c | 16 αντι] απο c | 16 εργασει D [GR: "σαι?], εργασω E | 16 ετι > Ecm [habet t] z | 17 ετη επτα Ecmz | 17 εποιησε δε ιακωβ ουτως > m [habet t] | 17 εποιησεν ADEt¹ | 17/1 ανεπληρωσεν ADEt¹, ενεπληρωσε z

*ρωσε τὰ ἕβδομα ταύτης· καὶ ἔδωκεν αὐτῷ Λάβαν Ῥαχὴλ
τὴν θυγατέρα αὐτοῦ αὐτῷ γυναῖκα. 29 ἔδωκε δὲ Λάβαν τῇ
θυγατρὶ αὐτοῦ Βαλλὰν τὴν παιδίσκην αὐτοῦ αὐτῇ παιδίσκην.
30 καὶ εἰσῆλθε πρὸς Ῥαχήλ· ἠγάπησε δὲ Ῥαχὴλ μᾶλλον ἢ
Λείαν· καὶ ἐδούλευσεν αὐτῷ ἑπτὰ ἔτη ἕτερα. 31 ἰδὼν δὲ
κύριος ὁ θεὸς ὅτι ἐμισεῖτο Λεία, ἤνοιξε τὴν μήτραν αὐτῆς·
Ῥαχὴλ δὲ ἦν στεῖρα. 32 καὶ συνέλαβε Λεία καὶ ἔτεκεν υἱὸν
τῷ Ἰακώβ· ἐκάλεσε δὲ τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ῥουβὴν λέγουσα
Διότι εἶδέ μου κύριος τὴν ταπείνωσιν καὶ ἔδωκέ μοι υἱόν·
νῦν οὖν ἀγαπήσει με ὁ ἀνήρ μου. 33 καὶ συνέλαβε πάλιν καὶ
ἔτεκεν υἱὸν δεύτερον τῷ Ἰακώβ, καὶ εἶπεν ὅτι Ἤκουσε κύριος
ὅτι μισοῦμαι, καὶ προσέδωκέ μοι καὶ τοῦτον· καὶ ἐκάλεσε
τὸ ὄνομα αὐτοῦ Συμεών. 34 καὶ συνέλαβεν ἔτι καὶ ἔτεκεν
υἱόν, καὶ εἶπεν Ἐν τῷ νῦν καιρῷ πρὸς ἐμοῦ ἔσται ὁ ἀνήρ
μου, τέτοκα γὰρ αὐτῷ τρεῖς υἱούς· διὰ τοῦτο ἐκάλεσε τὸ
ὄνομα αὐτοῦ Λευεί. 35 καὶ συλλαβοῦσα ἔτι ἔτεκεν υἱόν, καὶ
εἶπε Νῦν ἔτι τοῦτο ἐξομολογήσομαι κυρίῳ· διὰ τοῦτο ἐκά-*

1 *αυτης* c | 1 *εδωκε* mt^2 | 1 *αυτω* > AEmt, habet etiam D | 2 init *τηι θυγατρι* t, sero correctum | 2 *αυτου* > m^1 | 2 *γυναικι* z | 2/3 *εδωκε δε λαβαν τη θυγατρι αυτου* > E | 2 *εδωκεν* ADt^1 | 2 post *λαβαν* + *ραχηλ* Acmtz | 2 a *τη* usque ad finem commatis 33 omnia > D [GR] | 2/3 *την θυγατερα* z | 3 ante *βαλλαν* + *και* E | 3 *βαλαν* z | 3 *αυτου αυτω παιδισκην* > ay | 3 *αυτῃ*] *αυτην* t | 4 *εισηλθεν* AEt^{1}z | 4 ante *προς* + *ιακωβ* z | 4 post *προς* + *την* c | 4 *ραχηλ* prius] *αυτην ιακωβ* E | 4 *ηγαπησεν* AEt^1 | 5 *λιαν* Ez | 5 *και εδουλευσεν αυτω επτα ετη ετερα* > Em | 6 *ο θεος* > c | 6 *εμισειτο* b, *μισειτε* A [non, ut uulgo traditur, *μισειται*], *μισειται* Eacmtz | 6 *λια* E, *λιαν* z | 6 *ηνοιξεν* AE | 6 *μητρα* m | 7 *συνελαβεν* AEt^1 | 7 *λια* Ez | 7/8 *τω ιακωβ υιον* E | 8 *εκαλεσε δε*] *και εκαλεσε* c | 8 *εκαλεσεν* AEt^1 | 8 *ρουβιμ* amtz | 9 *ειδεν* At^1, *ιδεν* E | 9 *μου* > Ecz | 9 post *ταπεινωσιν* + *μου* cz | 9 *και εδωκε μοι υιον* > Ac | 9 *εδωκεν* Et^1 | 10 *ουν* > AEcz | 10 *με αγαπησει* cz | 10 *συνελαβεν* AEt^1 | 10 post *παλιν* + *λεια* Aacmt, + *λια* Ez | 11 *ετεκε* z | 11 *δευτερον υιον* z | 11 *τωι ιακωβ δευτερον* mt | 11 *ηκουσεν* AEt^1 | 12 *μεισουμαι* A | 12 *προσεδωκεν* At^1, *προσεθηκεν* E | 12 *και* tertium > Ecz | 12 *εκαλεσεν* At^1, *εκαλεσεν δε* E, *εκαλεσε δε* cz | 13 *συλλαβουσα ετι ετεκεν* D [GR] | 13 *ετι* > E | 14 *καιρου* ay | 14 *προς εμου εσται*] *προσκειται προς με* E | 15 *ετεκον* Ecz | 15 *εκαλεσεν* Et^1, *εκληθη* A | 16 *λευι* AD [GR] cmtz, *λευιν* E | 16 *ετι* > Emtz | 17 *ειπεν* AEt^1 | 17 *τουτο* prius > Ez | 17 *εξομολογησωμαι* E | 17 ante *κυριω* + *τω* D [GR] mz | 17 post *κυριω* + *τω θεω* E | 17/1 *εκαλεσεν* AEt^1

30 λεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰούδαν. καὶ ἔστη τοῦ τίκτειν. 1 ἰδοῦσα δὲ Ῥαχὴλ ὅτι οὐ τέτοκε τῷ Ἰακώβ, καὶ ἐζήλωσε Ῥαχὴλ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς, καὶ εἶπε τῷ Ἰακὼβ Δός μοι τέκνα· εἰ δὲ μή, τελευτήσω ἐγώ. 2 θυμωθεὶς δὲ Ἰακὼβ τῇ Ῥαχὴλ εἶπεν αὐτῇ Μὴ ἀντὶ θεοῦ ἐγώ εἰμι, ὃς ἐστέρησέ σε καρπὸν κοιλίας; 3 εἶπε δὲ Ῥαχὴλ τῷ Ἰακὼβ Ἰδοὺ ἡ παιδίσκη μου Βαλλά· εἴσελθε πρὸς αὐτήν, καὶ τέξεται ἐπὶ τῶν γονάτων μου, καὶ τεκνοποιήσομαι κἀγὼ ἐξ αὐτῆς. 4 καὶ ἔδωκεν αὐτῷ Βαλλὰν τὴν παιδίσκην αὐτῆς αὐτῷ γυναῖκα, καὶ εἰσῆλθε πρὸς αυτὴν Ἰακώβ. 5 καὶ συνέλαβε Βαλλὰ ἡ παιδίσκη Ῥαχὴλ καὶ ἔτεκε τῷ Ἰακὼβ υἱόν. 6 καὶ εἶπε Ῥαχὴλ Ἔκρινέ μοι ὁ θεὸς καὶ ἐπήκουσε τῆς φωνῆς μου καὶ ἔδωκέ μοι υἱόν· διὰ τοῦτο ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Δάν. 7 καὶ συνέλαβεν ἔτι Βαλλὰ ἡ παιδίσκη Ῥαχὴλ καὶ ἔτεκεν υἱὸν δεύτερον τῷ Ἰακώβ. 8 καὶ εἶπε Ῥαχὴλ Συναντελάβετό μου ὁ θεός, καὶ συνανεστράφην τῇ ἀδελφῇ μου, καὶ ἠδυνάσθην· καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Νεφθαλεί. 9 εἶδε δὲ Λεία ὅτι ἔστη τοῦ τίκτειν, καὶ ἔλαβε Ζελφὰν τὴν παιδίσκην αὐτῆς καὶ ἔδωκεν αὐτὴν τῷ Ἰακὼβ

1 *ιουδα* AD [GR] E | 1 *τεκειν* c | 2 initio *ραχηηλ* z[1], *ραχιηλ* z[2] | 2 *τετοκεν* AEt[1], *τετεκε* a | 2 *και* > Ez | 2 *εζηλωσεν* AEt[1] | 2 ante *ραχηλ* alterum + *λειαν* mt | 2 in fine *ραχιηλ* z | 2 ante *την* + *λιαν* z | 2/3 *η αδελφη* t | 3 *ειπεν* AEt[1] | 3 *τω ιακωβ* > E | 3 *τεκνον* Ec | 4 *θυμωθεις* aby, *εθυμωθη* AD [GR] Ecmtz | 4 *την ραχηλ* t | 4 ante *ειπεν* + *και* AD [GR] Ecmtz | 5 *αιτη* > E | 5 ante *θεου* + *του* AD [GR] | 5 *εστερησεν* AEt[1] | 6 *ειπεν* AEt[1] | 6 *ραχηλ* > z | 6 *τω ιακωβ*] *αυτω* z | 6 *βαλλα* > z | 7/8 *και τεκνοποιησομαι* Eabmtyz, *ινα τεκνοποιησωμαι* A, *και τεκνοποιηθησομαι* c | 8 *και εγω* D [GR], *καγω* > c | 8 *εδωκε* c | 8 *αυτω* > c | 8 *βαλαν* z | 9 *αυτω γυναικα* > z | 9 *και* > Ecmt | 9 *εισηλθεν* A, *εισηλθεν δε* Et[1], *εισηλθε δε* cmt[2] | 10 *συνελαβεν* AEt[1] | 10 *βαλα* z | 10 *παδισκη* E | 10 *ετεκεν* AEt[1]z | 11 *υιον τω ιακωβ* z | 11 *ειπεν* AEt[1] | 11 *εκρινεν* AEt[1] | 11 *ο θεος*] *κυριος* E | 12 *επηκουσεν* AE, *εισηκουσε* m | 12 *εδωκεν* AE, *εδοκεν* t[1], *εδοκε* t[2] | 12 *τουτο*] *του* E | 12/13 *εκαλεσεν* AEt[1] | 13 *βαλα* z | 15 *ειπεν* AEt[1] | 15 *ραχηλ* > Ec | 15 *συναντελαβετο μου* bmt, *συνεβαλετο μοι* A [*β* prima manu super uersum], *συναντιλαβοιτο μοι* z, *συνελαβετο μοι* D [GR] Eacy. „ita [ut b] LL UU et Ioannes Chrysostomus. in aliis est *συνελαβετο μοι*. Aquila *συνανεστρεψεν με*“ b | 15 *συνεστραφην* ayz | 15 post *μου* + *και ειπον* z | 16 *εδυνασθην* cmt, *εδυνηθην* z | 16 *εκαλεσεν* AEt[1] | 17 *νεφθαλεμ* E, *νεφθαλειμ* acmtyz | 17 *ιδεν* AE, *ειδεν* t[1] | 17 *λια* Ez | 17 *απεστη* c, *ἔστι* z | 17 *ελαβεν* AEt[1] | 18 *ζελφαν* > c

γυναῖκα. 10 καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτήν· καὶ συνέλαβε Ζελφὰ ἡ παιδίσκη Λείας καὶ ἔτεκε τῷ Ἰακὼβ υἱόν. 11 καὶ εἶπε Λεία Ἐν τύχῃ· καὶ ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Γάδ. 12 καὶ συνέλαβεν ἔτι Ζελφὰ ἡ παιδίσκη Λείας καὶ ἔτεκε τῷ Ἰακὼβ υἱὸν δεύτερον. 13 καὶ εἶπε Λεία Μακαρία ἐγώ, ὅτι μακαριοῦσί με αἱ γυναῖκες· καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἀσήρ. 14 ἐπορεύθη δὲ Ῥουβὴν ἐν ἡμέρᾳ θερισμοῦ πυρῶν καὶ εὗρε μῆλα μανδραγορῶν ἐν τῷ ἀγρῷ, καὶ ἤνεγκεν αὐτὰ πρὸς Λείαν τὴν μητέρα αὐτοῦ. εἶπε δὲ Ῥαχὴλ τῇ Λείᾳ τῇ ἀδελφῇ αὐτῆς Δός μοι τῶν μανδραγορῶν τοῦ υἱοῦ σου. 15 εἶπε δὲ Λεία Οὐχ ἱκανόν σοι ὅτι ἔλαβες τὸν ἄνδρα μου; μὴ καὶ τοὺς μανδραγόρας τοῦ υἱοῦ μου λήψῃ; εἶπε δὲ Ῥαχὴλ Οὐχ οὕτως· κοιμηθήτω μετὰ σοῦ τὴν νύκτα ταύτην ἀντὶ τῶν μανδραγορῶν τοῦ υἱοῦ σου. 16 εἰσῆλθεν δὲ Ἰακὼβ ἐξ ἀγροῦ ἑσπέρας,

1 και εισηλθε προς αυτην > D [GB] Eacy | 1 και prius > Amtz | 1 εισηλθεν δε At¹, εισηλθε δε mt²z | 1 post δε suum + ιακωβ z | 1 post αυτην + ιακωβ Amt | 1 και alterum > Ecz | 1 συνελαβεν At¹, συνελαβεν δε E, συνελαβε δε cz | 2 λιας E [z = b] | 2 ετεκεν AEt | 2 ειπεν AEt¹ | 2 λια Em, λιαν z | 3 εν τυχη] ευτυχηκα cmtz. „ita [ut b] LL UU et Hieronymus. AA LL ευτυχηκα. Theodoretus ευτυχηκα ου του ιακωβ εστι ρημα, αλλα της λειας γυναικος εν δυσσεβειᾳ τραφεισης και κατα βραχυ τα θεια παιδευομενης. ουτω και ο ταυτης πατηρ εφη το οιωνισαμην“ b | 3 επωνομασεν AE²t¹, επονομαςεν E¹, επονομασε z | 3 גד Lagarde gesammelte abhandlungen 16, 23 | 3/4 συνελαβε mt² | 4 ετι > D [GB] Emt | 4 λιας Ez | 4 ετεκε abcz, ετεκεν E, ετεκεν ετι AD [GB] mt | 5 ειπεν AEt¹ | 5 λια Ez | 5/6 μακαριουσι bmtz, μακαριζουσιν AD [GB] E, μακαριζουσι acy. „ita [ut b] LL UU, Ioannes Chrysostomus, Cyrillus et Philo. in aliis est μακαριζουσι με. et ita Hieronymus“ b | 6 ante αι + πασαι AE | 6 αι > m¹ | 6 και > E | 6 εκαλεσεν At¹, εκαλεσεν δε E | 6 ασειρ ay. in margine b ασειρ [!] addita hac adnotatione „AA LL addunt ὅ εστι πλουτος. quod improbat Hieronymus“ | 6 post ασηρ + πλουτος Ez | 7 ρουβιμ Eamtz | 7 ημεραις AD [GB] Ez | 7 ευρεν AEmt¹ | 8 μανδραγορου AD [GB] Eay, μανδραγουρων z. Lagarde gesammelte abhandlungen 67, 8 | 8 λιαν Ez | 9 ειπεν AEt¹ | 9 τη λειᾳ > z | 9 τη prius > c | 9 λια E | 9 τη αδελφη αυτης > AD [GB] E | 10 uulgo non docent A hoc loco μανδραγορων habere. μανδραγουρων z | 10 ειπε δε] και ειπε z | 10 ειπεν AEt¹ | 10 λια E, λιαν z | 11 σοι > t | 11 μη] αλλα E | 11/12 τας μανδραγουρας z | 11/12 μανδραγορους AD [GB] | 12 λημψη AE | 12 ειπεν AEt¹, και ειπεν z | 12 δε ραχηλ > z | 13 τη νυκτι ταυτη z | 14 εισηλθεν ADEabt¹y, εισηλθε cmt²z. de b uulgo errant | 14 δε > ay

καὶ ἐξῆλθε Λεία εἰς συνάντησιν αὐτῷ καὶ εἶπε Πρὸς ἐμὲ
εἰσελεύσῃ σήμερον· μεμίσθωμαι γάρ σε ἀντὶ τῶν μανδρα-
γορῶν τοῦ υἱοῦ μου· καὶ ἐκοιμήθη μετ' αὐτῆς τὴν νύκτα
ἐκείνην. 17 καὶ ἐπήκουσεν ὁ θεὸς Λείας, καὶ συλλαβοῦσα
ἔτεκε τῷ Ἰακὼβ υἱὸν πέμπτον. 18 καὶ εἶπε Λεία Δέδωκέ
μοι ὁ θεὸς τὸν μισθόν μου ἀνθ' οὗ ἔδωκα τὴν παιδίσκην
μου τῷ ἀνδρί μου· καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰσσάχαρ,
ὅ ἐστι μισθός. 19 καὶ συνέλαβεν ἔτι Λεία καὶ ἔτεκεν υἱὸν
ἕκτον τῷ Ἰακώβ. 20 καὶ εἶπε Λεία Δεδώρηται ὁ θεός μοι
δῶρον καλὸν ἐν τῷ νῦν καιρῷ· αἱρετιεῖ με ὁ ἀνήρ μου,
τέτοκα γὰρ αὐτῷ υἱοὺς ἕξ· καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ
Ζαβουλών. 21 καὶ μετὰ τοῦτο ἔτεκε θυγατέρα, καὶ ἐκάλεσε
τὸ ὄνομα αὐτῆς Δεῖνα. 22 ἐμνήσθη δὲ ὁ θεὸς τῆς Ῥαχήλ· καὶ
ἐπήκουσεν αὐτῆς ὁ θεὸς καὶ ἀνέῳξεν αὐτῆς τὴν μήτραν·
23 καὶ συλλαβοῦσα ἔτεκε τῷ Ἰακὼβ υἱόν. εἶπε δὲ Ῥαχὴλ
Ἀφεῖλεν ὁ θεὸς μου τὸ ὄνειδος· 24 καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα
αὐτοῦ Ἰωσὴφ λέγουσα Προσθέτω ὁ θεός μοι υἱὸν ἕτερον.
25 ἐγένετο δέ, ὡς ἔτεκε Ῥαχὴλ τὸν Ἰωσήφ, εἶπεν Ἰακὼβ τῷ
Λάβαν Ἀπόστειλόν με, ἵνα ἀπέλθω εἰς τὸν τόπον μου καὶ
εἰς τὴν γῆν μου. 26 ἀπόδος τὰς γυναῖκάς μου καὶ τὰ παιδία

1 εξηλθεν ADEt[1], εισηλθε ay, ηλθε z | 1 λια Ez [D=b] | 1 αυτου z [D=b] | 1 ειπεν ADEt[1]z | 1 ante προς + αυτω z | 1 εμε] με Dcmtz | 2 ελευση a | 2 μεμεισθωμαι t | 3 και εκοιμηθη] εκοιμηθη δε E | 3/4 τη νυκτι εκεινη z | 4 ο θεος λειας abcmt, αυτης ο θεος A, ο θεος της λιας E, ο θεος λιας z | 5 ετεκεν AD [Tischendorf κεν edidit, sed non uidit] Ect[1] | 5 τω ιακωβ c post πεμπτον ponit | 5 ειπεν ADEmt[1] | 5 λια Ez [D=b] | 5 δεδωκεν Az, εδωκεν DEamt[1], εδωκε t[2] | 6 μοι > DEamz, habet t | 6 μου] μοι E | 6 ου DEabmtz, ων Ac | 7 εκαλεσεν ADEt[1], ονομασε z | 7 ισαχαρ z | 8 εστιν ADE. scr ἔστιν Ἔστι | 8 λια A, „ε inseruit [supra uersum] manus uetusta“. λια Ez | 9 εκτον > E | 9 ειπεν AEt[1] | 9 λια Ez | 9 μοι ο θεος D [GR] Ecz | 10 ερετιει D [GR], αιρετισει E | 11 ετεκον cz | 11 εξ υιους c | 11 και > E | 11 εκαλεσεν At[1], εκαλεσεν δε E | 12 τουτον a [y=b] | 12 ετεκεν AEct[1] | 12 εκαλεσεν AEt[1] | 13 δῖνα c, δῖνα z | 13 post δεινα + και εστη του τικτειν A | 13 της > Ac | 14 αυτη ο θεος ay | 14 ηνεωξεν D [GR] E | 14 την μητραν αυτης D [GR] | 14 μητρα m | 15 ετεκεν AEct[1]z | 15 υιον τω ιακωβ cz | 15 ειπεν At[1], και ειπεν E | 15 δε > E | 16 αφηλεν E | 16 αφειλε μου ο θεος c, αφειλε μοι ο θεος z | 16 μου post το ονειδος ponit m | 16 εκαλεσεν AEt[1] | 16 τω ονομα z | 17 προσεθετο cz, προσθητω mt | 17 μοι ο θεος D [GR] Ecmtz | 17 υιον > z | 18 ετεκεν AEct[1] | 18/19 το λαβαν z | 19 με] μοι z | 20 post αποδος + μοι AD [GR] Ec | 20 μου alterum > AE

μου, περὶ ὧν δεδούλευκά σοι, ἵνα ἀπέλθω· σὺ γὰρ γινώσκεις τὴν δουλείαν, ἣν δεδούλευκά σοι. [27] *εἶπε δὲ αὐτῷ Λάβαν Εἰ εὗρον χάριν ἐναντίον σου, οἰωνισάμην ἄν· εὐλόγησε γάρ με ὁ θεὸς ἐπὶ τῇ σῇ εἰσόδῳ.* [28] *διάστειλον τὸν μισθόν σου πρὸς μέ, καὶ δώσω.* [29] *εἶπε δὲ Ἰακὼβ Σὺ γινώσκεις, ἃ δεδούλευκά σοι καὶ ὅσα ἦν κτήνη σου μετ' ἐμοῦ.* [30] *μικρὰ γὰρ ἦν, ὅσα σοι ἐναντίον ἐμοῦ, καὶ ηὐξήθη εἰς πλῆθος· καὶ εὐλόγησέ σε κύριος ὁ θεὸς ἐπὶ τῷ ποδί μου. νῦν οὖν πότε ποιήσω κἀγὼ ἐμαυτῷ οἶκον;* [31] *καὶ εἶπεν αὐτῷ Λάβαν Τί σοι δώσω; εἶπε δὲ αὐτῷ Ἰακὼβ Οὐ δώσεις μοι οὐθέν· ἐὰν ποιήσῃς μοι τὸ ῥῆμα τοῦτο, πάλιν ποιμανῶ τὰ πρόβατά σου καὶ φυλάξω.* [32] *παρελθέτω πάντα τὰ πρόβατά σου σήμερον, καὶ διαχώρισον ἐκεῖθεν πᾶν πρόβατον φαιὸν ἐν τοῖς ἀρνάσι καὶ πᾶν διάλευκον καὶ ῥαντὸν ἐν ταῖς αἰξίν· ἔσται μοι μισθός.* [33] *καὶ ἐπακούσεταί μοι ἡ δικαιοσύνη μου ἐν τῇ*

1 *μου* > AEamtyz | 1 *εδουλευσα* Eay | 1 *ινα*] *και* cz | 1 *γινωσκης* m | 2 *δουλιαν* AE | 2 *εδουλευσα* E | 2 *ειπε δε αυτω λαβαν* bis z[1] | 2 *ειπεν* AEt[1] | 3 *ευρον*] *εὗ* m | 3 *οιωνισαιμην* c, *οιωνησαμην* z | 3 *ευλογησεν* AEt[1] | 3 *γαρ* > cmt | 4 *επι* > AEac | 4 *οδω* E | 4 ante *διαστειλον* + *και ειπεν* D [GR] mt [*ν* radendo deletum in t] | 4/5 comma 28 > z | 4/5 *διαστειλον μου τον μισθον προς* E | 4 *διαστειλον*] „Aquila *επονομασον*. Symmachus *ορισον*“ b | 5 *με*] *σε* D [GR] | 5 post *δωσω* + *σοι* AD [GR] | 5 *ειπεν* AD [GR] Emt[1] | 5 post *δε* + *αυτω* AD [GR] Ecz | 5 *γινωσκης* m | 5 post *γινωσκεις* + *την δουλειαν* c | 5 *α*] *ει* E, *ην* c | 6 post *ην* + *τα* z | 7 *ην* > m [non t] | 7 post *οσα* + *ην* AE, post *σοι* + *ην* D [teste Grabio] acmtz | 7 *σοι* > AE | 7 *μου* AEcz | 7 *ηυξηνθη* z | 7/8 *ηυλογησεν* AD [GR], *ευλογησεν* Et[1] | 8 *κυριος* > E | 8 *ο θεος* > AD [GR] cmz | 8 *ποδει* A, *ποδιω* E | 9 *καγω εμαυτω* manu secunda in rasura A, manus secunda etiam *οικον* scripsit. *και εγω* D [GR] z | 9 *ἐμάυτὸ*≡ t, *ἐμαυτὸν* z | 9 *ειπε λαβαν αυτω* c | 9/10 *τι σοι δω* am[2]yz, *τι ποιησω σοι* E, *τι σοι δῶι* m[1]t | 10 *ειπεν* At[1], *και ειπεν* E | 10 *δε* > E | 10 *αυτω* > mt | 10 *ου δωσεις μοι* > m | 10 *ου*] *και* z | 10 *ουδεν* D [GR] Ez | 11 *ποιησεις* Az | 11 *μοι* > Em | 12 *και* E *κα* scribit | 12 *παρελθατω* AD [GR] E | 12 post *παρελθετω* + *σημερον* mt | 12 *παντα* > Amtz | 12 *σου* alterum > E | 12/13 *σημερον* > mt | 13 *διαχωρησονται* E, *διαχωρισω* ay, *διαχωρησον* z | 13 *εκειθεν* > E | 13 post *προβατον* + *εκειθεν ον* E | 13 *φαιον* > E. „schol *ποικιλον, περκον*“ b | 14 *αρνασιν* AEz | 14 post *ραντον* + *εν τοις αρνασι και* a [non y] | 14 *διαλευκον και ραντον* Eb, *διαραντον και λευκον* A | 14 *αιξαισιν* E | 14 ante *εσται* + *και* D [GR] | 15 *μοι* prius] *σοι* t | 15 ante *μισθος* + *ο* z | 15 *σ* alterum uocis *μισθος* in rasura A

ἡμέρᾳ τῇ ἐπαύριον, ὅτι ἐστὶν ὁ μισθός μου ἐνώπιόν σου· πᾶν, ὃ ἐὰν μὴ ᾖ ῥαντὸν καὶ διάλευκον ἐν ταῖς αἰξὶ καὶ φαιὸν ἐν τοῖς ἀρνάσι, κεκλεμμένον ἔσται παρ' ἐμοί. 34 εἶπε δὲ αὐτῷ Λάβαν Ἔστω κατὰ τὸ ῥῆμά σου. 35 καὶ διέστειλεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τοὺς τράγους τοὺς ῥαντοὺς καὶ τοὺς διαλεύκους καὶ πάσας τὰς αἶγας τὰς ῥαντὰς καὶ τὰς διαλεύκους καὶ πᾶν, ὃ ἦν φαιὸν ἐν τοῖς ἀρνάσι, καὶ πᾶν, ὃ ἦν λευκὸν ἐν αὐτοῖς, καὶ ἔδωκε διὰ χειρὸς τῶν υἱῶν αὐτοῦ. 36 καὶ ἀπέστησεν ὁδὸν τριῶν ἡμερῶν καὶ ἀνὰ μέσον αὐτῶν καὶ ἀνὰ μέσον Ἰακώβ· Ἰακὼβ δὲ ἐποίμαινε τὰ πρόβατα Λάβαν τὰ ὑπολειφθέντα. 37 ἔλαβε δὲ ἑαυτῷ Ἰακὼβ ῥάβδον στυρακίνην χλωρὰν καὶ καρυΐνην καὶ πλατάνου, καὶ ἐλέπισεν αὐτὰς Ἰακὼβ λεπίσματα λευκά· καὶ περισύρων τὸ χλωρόν, ἐφαίνετο ἐπὶ ταῖς ῥάβδοις τὸ λευκόν, ὃ ἐλέπισε, ποικίλον. 38 καὶ παρέθηκε τὰς ῥάβδους, ἃς ἐλέπισεν, ἐν τοῖς ληνοῖς τῶν ποτιστηρίων τοῦ ὕδατος, ἵνα, ὡς ἂν ἔλθωσι τὰ πρόβατα πιεῖν,

manu secunda | 15 post μισθος + και εσται μοι ay | 15 uulgo και omittunt contra b | 15 επακουσετε z | 15 μοι alterum] μου cmtz

1 τῃ] ταυτη z | 1 επαυριον ab, αυριον AD [GB] Emtz, υάριον c | 1 ο > E | 1 εναντιον E | 2 εαν > D [GB], αν cmtz | 2 και prius] η c | 2 αιξιν At[1]z, αιξεσιν E | 3 αρνασιν AE | 3 κεκλεισμενον z | 3 ειπεν AEt[1] | 4 αυτῳ > E | 4 εσται D [GB] | 5 γ uocis τραγους manu secunda in rasura A | 5/6 „Symmachus λευκοποδας“ b | 5/6 λευκους E | 6 και πασας τας αιγας τας ραντας και τας διαλευκους > z | 6 τας tertium > ay | 7 και παν ο ην φαιον εν τοις αρνασιν [sic] AE post αυτοις 8 ponit. ita D [Grabii] amt, nisi quod αρνασι | 7 παν φαιον ο ην εν c | 7/8 και παν ο ην λευκον εν αυτοις > z | 8 εδωκεν AEt[1] | 8 post αυτου + ποιμνιον καταμονας cz | 8/9 α uocis απεστησεν in rasura „a correctore antiquo“ A | 9 και prius > AD [GB] Ecmtz | 9/10 αυτων et ιακωβ in E locos mutant | 10 δε usque 31, 12 προβατα > D [GB] | 10 εποιμαινεν At[1], εποιμενεν E | 11 ελαβεν AEt[1] | 11 ιακωβ ἀντω z | 11 αυτω AEay | 11/12 quae inter ραβδον 11 et ιακωβ 12/13 media, > a [non y] | 12 χλωραν > E | 12 καρυινην] „schol αμυγδαλινην“ b | 12 ελεπησεν z | 13 λεπησματα z | 13 λευκα] χλωρα z | 13 και > AEcmtz | 13 περισυρας z | 13 χλωρον] λευκον ay. „ita [ut b] LL UU et Ioannes Chrysostomus. in aliis est το λευκον“ b | 13 post χλωρον + το επι των σκυταλων z | 14 ante επι + δε AEcmtz | 14 επι] εν E | 14 τας ραβδους z | 14 ταις Eabcmt, τοις A | 14 λευκον] χλωρον E | 14 ελεπισεν AE, ελ∎επισε∎ t, ελεπησε z | 14/15 παρεθηκεν AEt[1] | 15 ελεπεισεν E, ελεπησεν z | 15 τοις bcy, ταις AEamtz | 15/16 ποτηριων t, ποτηστηριων z | 16 ελθωσιν AE, ελθῃ z | 16 πινειν mt, πειειν z

ἐνώπιον τῶν ῥάβδων ἐλθόντων αὐτῶν εἰς τὸ πιεῖν, ἐγκισσή-
σωσι τὰ πρόβατα εἰς τὰς ῥάβδους. 39 καὶ ἐνεκίσσων τὰ
πρόβατα εἰς τὰς ῥάβδους, καὶ ἔτικτον τὰ πρόβατα διάλευκα
καὶ ποικίλα καὶ σποδοειδῆ ῥαντά. 40 τοὺς δὲ ἀμνοὺς διέ-
στειλεν Ἰακώβ, καὶ ἔστησεν ἐναντίον τῶν προβάτων κριὸν
διάλευκον καὶ πᾶν ποικίλον ἐν τοῖς ἀμνοῖς· καὶ διεχώρισεν
ἑαυτῷ ποίμνια καθ᾽ ἑαυτόν, καὶ οὐκ ἔμιξεν αὐτὰ εἰς τὰ
πρόβατα Λάβαν. 41 ἐγένετο δὲ ἐν τῷ καιρῷ ᾧ ἐνεκίσσων
τὰ πρόβατα ἐν γαστρὶ λαμβάνοντα ἔθηκεν Ἰακὼβ τὰς ῥάβδους
ἐναντίον τῶν προβάτων ἐν τοῖς ληνοῖς, τοῦ ἐγκισσῆσαι αὐτὰ
κατὰ τὰς ῥάβδους. 42 ἡνίκα δ᾽ ἂν ἔτεκε τὰ πρόβατα, οὐκ
ἐτίθει· ἐγένετο δὲ τὰ μὲν ἄσημα τοῦ Λάβαν, τὰ δὲ ἐπίσημα
τοῦ Ἰακώβ. 43 καὶ ἐπλούτησεν ὁ ἄνθρωπος σφόδρα σφόδρα· καὶ
ἐγένετο αὐτῷ κτήνη πολλὰ καὶ βόες καὶ παῖδες καὶ παιδίσκαι
καὶ κάμηλοι καὶ ὄνοι. 1 ἤκουσε δὲ Ἰακὼβ τὰ ῥήματα τῶν 31
υἱῶν Λάβαν λεγόντων Εἴληφεν Ἰακὼβ πάντα τὰ τοῦ πατρὸς
ἡμῶν, καὶ ἐκ τῶν τοῦ πατρὸς ἡμῶν πεποίηκε πᾶσαν τὴν
δόξαν ταύτην. 2 καὶ εἶδεν Ἰακὼβ τὸ πρόσωπον τοῦ Λάβαν,

1 post *ραβδων* + *και* A | 1 *αυτον* E[1] | 1 *εις το* > m | 1 *πινειν* z | 1/2 *ενκισσησωσιν* A, *εκκισσησωσιν* E, *εγκισησωσι* mt, *εγγισωσι* z | 2/3 *και* usque *ραβδους* > Aacyz | 2 loco *ενεκισσων* E *ελθοντων εις το πιειν εκισσησαν* | 3 post *προβατα* alterum + *ποικιλα* E | 4 *σποδοει* A[1], prima manu correctum. *σποδη* z[2]? | 4 *δε* > E | 5 *εστησεν*] *εθηκεν* cz | 5 *εναντιων* t | 5 *κροιῶν* z | 6 *και παμποικιλον* m | 6 *διεχωρησεν* tz | 8 post *καιρῳ* + *εν* m, + *εκεινω* z | 8 *ῳ ενεκισσων*] *ὡς ἂν ἐκίσσησε* z | 9 *ν* uocis *εν* in rasura A: fueratne *γ*? | 9 post *εθηκεν* + *δε* E | 10 *εναντιων* t | 10 *τοις* bc, *ταις* AEmtyz. aldinam uix dubito *ταις* uoluisse, nam ɔɔ numquam pro *οις* scriptum me reperire memini | 10 *ενκισσησαι* A, *εγγισσησαι* z | 10 *αυτα*] *αὐτῷ* m | 11 *δ αν ετεκον* Ec, *δε ετικτε* z, *γαρ ετεκον* A, mt[2] = b [*ετεκεν* t[1]] | 12 *ετιθη* t | 12 *μεν* > AEacmtyz | 12 *ασημα*] „Aquila *οψιμα*, Symmachus *δευτερογονα*“ b | 12 *του*] *τω* E | 13 *του*] *τω* E | 13 *επλουτισεν* z | 14 *και* primum > E | 14 *και* secundum et tertium > a | 14 *και* secundum > mty | 15 *και* prius > amtyz | 15 post *ονοι* + *και ημιονοι* c | 15 *ηκουσεν* AEt[1] | 16 *τα* > z | 16 „litera *π* uocis *πατρος* nouo atramento obducta est a manu recenti“ A | 17 *και εκ των του πατρος ημων* > z | 17 *εκ των* manu secunda in rasura A | 17 *των* > E | 17 *πεποιηκεν* A, *εποιησεν* E, *εποιησε* z | 18 *ταυτην* > mt | 18 literae *ειδ* uocis *ειδεν* manu prima in rasura septem elementorum capaci A ita, ut singula elementa rescripta singulae literae radendo deletae et praecedant et sequantur. *ιδεν* Ez | 18 *του* > AEmz, habet t

ἐσμεν. [5] εἶπε δὲ αὐτοῖς Γινώσκετε Λάβαν τὸν υἱὸν Ναχώρ; οἱ δὲ εἶπαν Γινώσκομεν. [6] εἶπε δὲ αὐτοῖς Ὑγιαίνει; οἱ δὲ εἶπαν Ὑγιαίνει· καὶ ἰδοὺ Ῥαχὴλ ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ ἤρχετο μετὰ τῶν προβάτων. [7] καὶ εἶπεν Ἰακὼβ Ἔτι ἐστὶν ἡμέρα πολλή, οὔπω ὥρα συναχθῆναι τὰ κτήνη· ποτίσαντες τὰ πρόβατα ἀπελθόντες βόσκετε. [8] οἱ δὲ εἶπαν Οὐ δυνησόμεθα ἕως τοῦ συναχθῆναι πάντας τοὺς ποιμένας, καὶ ἀποκυλίσουσι τὸν λίθον ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ φρέατος, καὶ ποτιοῦμεν τὰ πρόβατα. [9] ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος αὐτοῖς, καὶ ἰδοὺ Ῥαχὴλ ἡ θυγάτηρ Λάβαν ἤρχετο μετὰ τῶν προβάτων τοῦ πατρὸς αὐτῆς· αὐτὴ γὰρ ἔβοσκε τὰ πρόβατα τοῦ πατρὸς αὐτῆς. [10] ἐγένετο δέ, ὡς εἶδεν Ἰακὼβ τὴν Ῥαχὴλ τὴν θυγατέρα Λάβαν ἀδελφοῦ τῆς μητρὸς αὐτοῦ καὶ τὰ πρόβατα Λάβαν τοῦ ἀδελφοῦ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ προσελθὼν Ἰακὼβ ἀπεκύλισε τὸν λίθον ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ φρέατος, καὶ ἐπότιζε τὰ πρόβατα Λάβαν τοῦ ἀδελφοῦ τῆς μητρὸς

1 *εσμεν* > c | 1 *ειπεν* AEt¹ | 1 post *αυτοις* + *ιακωβ* E | 1 post *αυτοις* + *μη* c | 1 *γινωσκεται* z | 1 *ἀχωρ* c | 2 *οι δε ειπον* z | 2 med *ειπεν* AEt¹ | 2 *υγιαινη* z | 3 *ειπον* cz | 3 *υγιαινη* z | 3 ante *και* + *ετι αυτου λαλουντος* AE | 3 *ραχιηλ* m | 3/4 *και* 3 usque ad *προβατων* 4 > D | 4 post *προβατων* + *του πατρος αυτης αυτη γαρ εβοσκεν τα προβατα του πατρος αυτης* A, + *του πατρος αυτης* Ecz | 4 post *ειπεν* + *αυτοις* c | 5 post *ουπω* + *εστιν* mt | 5 *ωρα* > c | 5 *κτηνη*] *ποιμνια* c | 6 *προβατα*] *κτηνη* E | 6 *βοσκεται* E | 6 *οι δε ειπαν* AEabmt, *ειπαν δε* D [GR], *οι δε ειπον* cz | 6 *δυναμεθα* c, *δυνησωμεθα* z | 7 *ποιμαινας* m¹? certe *ε* prima manu in rasura | 7/8 *αποκυλισωσι* Acmt, *αποκυλισωσιν* D [GR] E, *αποκυλισωμεν* z | 8 *του στοματος* > c | 8 *του φρεατος* > E | 9 *ποβατα* E¹? | 9 *ιδου* > Aamtz | 10 *η θυγατηρ λαβαν* > mt | 10 *η* > c | 11/12 *αυτη* 11 usque ad *αυτης* 12 > E | 11 *αὔτη* mt, *ἀυτή* z | 11 *εβοσκεν* At¹ | 12 *ιδεν* AD [GR] E | 12 *την* prius > c | 12 *την* alterum > AD [GR?] cmtz | 12/15 *την θυγατερα* 12 usque ad *ιακωβ* 15 > E | 12/13 a uoce *θυγατερα* usque ad *ημερων* 113, 10 in D „omnia sunt exesa et charta insuper recentior folio obducta, exceptis uerbis 113, 4 *και δραμουσα ανηγγειλεν τω πατρι αυτης*" | 13 *αδελ'*▮▮▮*φ*▮*ο*▮*υ*▮ A. „syllabam *φου* fini lineae praecedentis olim adscriptam manus prima derasit, scalpro deleuit etiam manus eadem literas quasdam in initio lineae sequentis mendose exaratas, earumque loco ultimam syllabam uocis *αδελφου* rescripsit" | 13/14 *και τα προβατα λαβαν του αδελφου της μητρος αυτου* > Amt | 14 *λαβαν του αδελφου της μητρος* > z | 14 *και* > z | 15 *απεκυλισεν* A, *απεκυλησεν* E | 16 *εποτισεν* AE [m¹?], *εποτισε* cmz, *εποτησε* t

αὐτοῦ. [11] καὶ ἐφίλησεν Ἰακὼβ τὴν Ῥαχήλ, καὶ βοήσας τῇ φωνῇ αὐτοῦ ἔκλαυσε. [12] καὶ ἀπήγγειλε τῇ Ῥαχὴλ ὅτι ἀδελφὸς τοῦ πατρὸς αὐτῆς ἐστί, καὶ ὅτι υἱὸς Ῥεβέκκας ἐστί. καὶ δραμοῦσα ἀπήγγειλε τῷ πατρὶ αὐτῆς κατὰ τὰ ῥήματα ταῦτα. [13] ἐγένετο δέ, ὡς ἤκουσε Λάβαν τὸ ὄνομα Ἰακὼβ τοῦ υἱοῦ τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ, ἔδραμεν εἰς συνάντησιν αὐτῷ, καὶ περιλαβὼν αὐτὸν ἐφίλησε, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ· καὶ διηγήσατο τῷ Λάβαν πάντας τοὺς λόγους τούτους. [14] καὶ εἶπεν αὐτῷ Λάβαν Ἐκ τῶν ὀστῶν μου καὶ ἐκ τῆς σαρκός μου εἶ σύ. καὶ ἦν μετ' αὐτοῦ μῆνα ἡμερῶν. [15] εἶπε δὲ Λάβαν τῷ Ἰακὼβ Ὅτι γὰρ ἀδελφός μου εἶ, οὐ δουλεύσεις μοι δωρεάν· ἀπάγγειλόν μοι τίς ὁ μισθός σου ἐστί. [16] τῷ δὲ Λάβαν ἦσαν δύο θυγατέρες· ὄνομα τῇ μείζονι Λεία καὶ ὄνομα τῇ νεωτέρᾳ Ῥαχήλ. [17] οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ Λείας ἀσθενεῖς, Ῥαχὴλ δὲ ἦν καλὴ τῷ εἴδει καὶ ὡραία τῇ ὄψει σφόδρα. [18] ἠγάπησε δὲ Ἰακὼβ τὴν Ῥαχήλ, καὶ εἶπε Δουλεύσω σοι ἑπτὰ ἔτη περὶ τῆς Ῥαχὴλ τῆς θυγατρός σου τῆς νεωτέρας. [19] εἶπε δὲ αὐτῷ Λάβαν Βέλτιον δοῦναί με

1 κατεφιλησεν mt | 2 εκλαυσεν AEmt¹ | 2 ανηγγειλεν AE, απηγγειλεν mt | 2 ante τη + ιακωβ mt | 2 την ραχηλ z, αυτη ιακωβ E | 2/3 αδελφος του πατρος αυτης εστι και οτι > z | 3 του πατρος > E | 3 εστιν utroque loco AEmt¹ | 3 και οτι υιος ρεβεκκας εστι > a [non y] | 3/4 ρεβεκκας εστιν αδελφης του πατρος αυτης και δραμουσα z | 4 και] η δε E | 4 ανηγγειλεν D [GB] E. ex A Baberus in uolumine I απηγγειλεν adfert, in uolumine IV ανηγγειλεν, illius απηγγειλεν mentione in uolumine IV non facta. uulgo de his tacent. απηγγειλεν t¹ | 5 εγενετο δε Eabcmtz, και εγενετο A | 5 ηκουσεν AE | 6 υιου της manu prima in rasura A | 6 συναντησιν αυτου Acmz [sed t αυτωι] | 7 εφιλησεν αυτον E | 7 εφιλησεν AEcz, κατεφιλησεν t¹, κατεφιλησε mt² | 7 αυτον alterum > E | 8 τω > Emtz | 9 τουτους] αυτου c | 9 οστεων Ec | 11 ειπε δε abcmt², ειπεν δε At¹, και ειπεν D [GB] E, και ειπε z | 11 post ει + συ z | 12 δουλευσης μου m | 12 τί σου ο μισθος c | 12 τι z | 13 εστιν AEmt¹ | 13 δυο θυγατερες ησαν c | 13 θυγατεραις m | 14 λια AE, λιαν z | 14 νεωτερα] δευτερα cz | 14 οι δε οφθαλμοι > z | 15 λιας E, η δε λιαν z | 15 ασθενης z | 15 ην > Ec | 15 τω ειδει καλη E | 15 ιδει A, ειδη z¹ | 16 σφοδρα > AD [GB] | 16 ηγαπησεν AEt¹ | 16 δε την ραχηλ ο ιακωβ c | 16 ειπεν AEmt¹ | 17 σοι > z | 17 περι AEabcmtz, υπερ D [GB] | 17 της prius > AD [GB] Ecmtz | 18 ειπεν AEt¹ | 18 αυτω > D [GB] cmt | 18/1 βελτιον σοι δουναι με αυτην ἢ c | 18 με δουναι E, δουναι μοι a [y = b] m [t = b] z

αὐτὴν σοὶ ἢ δοῦναί με αὐτὴν ἀνδρὶ ἑτέρῳ· οἴκησον μετ' ἐμοῦ. [20] καὶ ἐδούλευσεν Ἰακὼβ περὶ Ῥαχὴλ ἑπτὰ ἔτη· καὶ ἦσαν ἐναντίον αὐτοῦ ὡς ἡμέραι ὀλίγαι παρὰ τὸ ἀγαπᾶν αὐτὸν αὐτήν. [21] εἶπε δὲ Ἰακὼβ τῷ Λάβαν Δός μοι τὴν γυναῖκά μου (πεπλήρωνται γὰρ αἱ ἡμέραι), ὅπως εἰσέλθω πρὸς αὐτήν. [22] συνήγαγε δὲ Λάβαν πάντας τοὺς ἄνδρας τοῦ τόπου καὶ ἐποίησε γάμον. [23] καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ λαβὼν Λείαν τὴν θυγατέρα αὐτοῦ εἰσήγαγεν πρὸς Ἰακώβ, καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτὴν Ἰακώβ. [24] ἔδωκε δὲ Λάβαν Λείᾳ τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ Ζελφὰν τὴν παιδίσκην αὐτοῦ αὐτῇ παιδίσκην. [25] ἐγένετο δὲ πρωί, καὶ ἰδοὺ ἦν Λεία. εἶπε δὲ Ἰακὼβ τῷ Λάβαν Τί τοῦτο ἐποίησάς μοι; οὐ περὶ Ῥαχὴλ ἐδούλευσα παρὰ σοί; καὶ ἵνα τί παρελογίσω με; [26] ἀπεκρίθη δὲ Λάβαν Οὐκ ἔστιν οὕτως ἐν τῷ τόπῳ ἡμῶν, δοῦναι τὴν νεωτέραν πρὶν ἢ τὴν πρεσβυτέραν. [27] συντέλεσον οὖν τὰ ἕβδομα ταύτης, καὶ δώσω σοι καὶ ταύτην ἀντὶ τῆς ἐργασίας ἧς ἐργᾷ παρ' ἐμοὶ ἔτι ἑπτὰ ἔτη ἕτερα. [28] ἐποίησε δὲ Ἰακὼβ οὕτως, καὶ ἀνεπλή-

1 *σοι*] *συ* z | 1 *δουναι μοι* z | 1 *αυτην* alterum] *ἀυτῆι* t | 1 *ετερω ανδρι* E | 1 post *οικησον* + *ουν* z | 2 *εδουλευσεν δε ιακωβ* E | 2 *ετη επτα* D [GR] cmt | 2/4 quae inter *και* alterum 2 et *αυτην* 4 media, > A | 3 *ωσει* E | 4 *ειπεν* AEt¹ | 4/5 comma 21 > a, habet y | 4 *τω*] *προς* Ecz | 4 *δος* bc, *αποδος* AD [GR] Eyz, *παράδως* mt | 4 *μοι* > Emty | 5 post *ημεραι* + *μου* AD [GR] mty | 6 *συνηγαγεν* AEt¹ | 7 *εποιησεν* AE | 7 *γαμον*] „Aquila et Symmachus *ποτον*“ b | 7 loco *και* prioris E *ως δε* | 7 *εσπερα εγενετο* E | 7 *και* alterum > E | 7 post *λαβων* + *λαβαν* D [?GR] Eamtyz | 7 *λιαν* Ez | 8 *εισηγαγε* c | 8 post *εισηγαγεν* + *αυτην* AD [GR] Eamtyz | 8 *ιακωβ*] *αυτον* z | 8/9 *και εισηλθε προς αυτην ιακωβ* > z | 8 *εισηλθεν* AEt¹ | 8/9 *ιακωβ προς αυτην* E | 9 ante *ιακωβ* + *ο* m | 9 *εδωκεν* AEt¹ | 9 post *λαβαν* + *ζελφαν* Aay | 9 *λειαν ζελφαν τηι* t [sic] | 9 *λειᾳ τη θυγατρι αυτου* > D hoc loco, habet loco *αυτη* uersu sequenti [GR]. *τη θυγατρι αυτου λια* E | 9 *λιαν* z | 10 *ζελφαν* > Aaty | 10 *αυτου αυτη παιδισκην* > ay | 10 *αυτη* > t | 10 *εγενετο δε*] *και εγενετο δε* c [sic] | 11 *τοπρωι* c | 11 *λια* Ez | 11 *ειπε δε*] *και ειπεν* mt | 11 *ειπεν* AE | 11 *τω* > A, *προς τον* c | 12 *παρα* > AEctz | 13 *και* > z | 13 *ινα τι*] *ϊτι* D [GR] | 13 „schol *ενηδρευσας με*“ b | 13 *με* > z, *μαι* E | 13 *απεκριθη* ab, *ειπεν* AD [GR] Et¹, *ειπε* cmt²z | 13 *εσται* E | 14 *ημων*] *τουτω* c | 14 *ἤ*] *ἰ* E, > c | 14/15 *της πρεσβυτερας* c | 16 *αντι*] *απο* c | 16 *εργασει* D [GR: "*σαι*?], *ειργασω* E | 16 *ετι* > Ecm [habet t] z | 17 *ετη επτα* Ecmz | 17 *εποιησε δε ιακωβ ουτως* > m [habet t] | 17 *εποιησεν* ADEt¹ | 17/1 *ανεπληρωσεν* ADEt¹, *ενεπληρωσε* z

ρωσε τὰ ἕβδομα ταύτης· καὶ ἔδωκεν αὐτῷ Λάβαν Ῥαχὴλ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ αὐτῷ γυναῖκα. [29] ἔδωκε δὲ Λάβαν τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ Βαλλὰν τὴν παιδίσκην αὐτοῦ αὐτῇ παιδίσκην. [30] καὶ εἰσῆλθε πρὸς Ῥαχήλ· ἠγάπησε δὲ Ῥαχὴλ μᾶλλον ἢ Λείαν· καὶ ἐδούλευσεν αὐτῷ ἑπτὰ ἔτη ἕτερα. [31] ἰδὼν δὲ κύριος ὁ θεὸς ὅτι ἐμισεῖτο Λεία, ἤνοιξε τὴν μήτραν αὐτῆς· Ῥαχὴλ δὲ ἦν στεῖρα. [32] καὶ συνέλαβε Λεία καὶ ἔτεκεν υἱὸν τῷ Ἰακώβ· ἐκάλεσε δὲ τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ῥουβὴν λέγουσα Διότι εἶδέ μου κύριος τὴν ταπείνωσιν καὶ ἔδωκέ μοι υἱόν· νῦν οὖν ἀγαπήσει με ὁ ἀνήρ μου. [33] καὶ συνέλαβε πάλιν καὶ ἔτεκεν υἱὸν δεύτερον τῷ Ἰακώβ, καὶ εἶπεν ὅτι Ἤκουσε κύριος ὅτι μισοῦμαι, καὶ προσέδωκέ μοι καὶ τοῦτον· καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Συμεών. [34] καὶ συνέλαβεν ἔτι καὶ ἔτεκεν υἱόν, καὶ εἶπεν Ἐν τῷ νῦν καιρῷ πρὸς ἐμοῦ ἔσται ὁ ἀνήρ μου, τέτοκα γὰρ αὐτῷ τρεῖς υἱούς· διὰ τοῦτο ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Λευεί. [35] καὶ συλλαβοῦσα ἔτι ἔτεκεν υἱόν, καὶ εἶπε Νῦν ἔτι τοῦτο ἐξομολογήσομαι κυρίῳ· διὰ τοῦτο ἐκά-

1 αυτης c | 1 εδωκε mt^{2} | 1 αυτῳ > AEmt, habet etiam D | 2 init τηι θυγατρι t, sero correctum | 2 αυτου > m^{1} | 2 γυναικι z | 2/3 εδωκε δε λαβαν τη θυγατρι αυτου > E | 2 εδωκεν ADt^{1} | 2 post λαβαν + ραχηλ Acmtz | 2 a τῃ usque ad finem commatis 33 omnia > D [GR] | 2/3 την θυγατερα z | 3 ante βαλλαν + και E | 3 βαλαν z | 3 αυτου αυτῳ παιδισκην > ay | 3 αυτῇ] αυτην t | 4 εισηλθεν AEt^{1}z | 4 ante προς + ιακωβ z | 4 post προς + την c | 4 ραχηλ prius] αυτην ιακωβ E | 4 ηγαπησεν AEt^{1} | 5 λιαν Ez | 5 και εδουλευσεν αυτω επτα ετη ετερα > Em | 6 ο θεος > c | 6 εμισειτο b, μισειτε A [non, ut uulgo traditur, μισειται], μισειται Eacmtz | 6 λια E, λιαν z | 6 ηνοιξεν AE | 6 μητρα m | 7 συνελαβεν AEt^{1} | 7 λια Ez | 7/8 τω ιακωβ υιον E | 8 εκαλεσε δε] και εκαλεσε c | 8 εκαλεσεν AEt^{1} | 8 ρουβιμ amtz | 9 ειδεν At^{1}, ιδεν E | 9 μου > Ecz | 9 post ταπεινωσιν + μου cz | 9 και εδωκε μοι υιον > Ac | 9 εδωκεν Et^{1} | 10 ουν > AEcz | 10 με αγαπησει cz | 10 συνελαβεν AEt^{1} | 10 post παλιν + λεια Aacmt, + λια Ez | 11 ετεκε z | 11 δευτερον υιον z | 11 τωι ιακωβ δευτερον mt | 11 ηκουσεν AEt^{1} | 12 μεισουμαι A | 12 προσεδωκεν At^{1}, προσεθηκεν E | 12 και tertium > Ecz | 12 εκαλεσεν At^{1}, εκαλεσεν δε E, εκαλεσε δε cz | 13 συλλαβουσα ετι ετεκεν D [GR] | 13 ετι > E | 14 καιρου ay | 14 προς εμου εσται] προσκειται προς με E | 15 ετεκον Ecz | 15 εκαλεσεν Et^{1}, εκληθη A | 16 λευι AD [GR] cmtz, λευιν E | 16 ετι > Emtz | 17 ειπεν AEt^{1} | 17 τουτο prius > Ez | 17 εξομολογησωμαι E | 17 ante κυριῳ + τω D [GR] mz | 17 post κυριῳ + τω θεω E | 17/1 εκαλεσεν AEt^{1}

30 λεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰούδαν. καὶ ἔστη τοῦ τίκτειν. [1]ἰδοῦσα δὲ Ῥαχὴλ ὅτι οὐ τέτοκε τῷ Ἰακώβ, καὶ ἐζήλωσε Ῥαχὴλ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς, καὶ εἶπε τῷ Ἰακὼβ Δός μοι τέκνα· εἰ δὲ μή, τελευτήσω ἐγώ. [2]θυμωθεὶς δὲ Ἰακὼβ τῇ Ῥαχὴλ εἶπεν αὐτῇ Μὴ ἀντὶ θεοῦ ἐγώ εἰμι, ὃς ἐστέρησέ σε καρπὸν κοιλίας; [3]εἶπε δὲ Ῥαχὴλ τῷ Ἰακὼβ Ἰδοὺ ἡ παιδίσκη μου Βαλλά· εἴσελθε πρὸς αὐτήν, καὶ τέξεται ἐπὶ τῶν γονάτων μου, καὶ τεκνοποιήσομαι κἀγὼ ἐξ αὐτῆς. [4]καὶ ἔδωκεν αὐτῷ Βαλλὰν τὴν παιδίσκην αὐτῆς αὐτῷ γυναῖκα, καὶ εἰσῆλθε πρὸς αυτὴν Ἰακώβ. [5]καὶ συνέλαβε Βαλλὰ ἡ παιδίσκη Ῥαχὴλ καὶ ἔτεκε τῷ Ἰακὼβ υἱόν. [6]καὶ εἶπε Ῥαχὴλ Ἔκρινέ μοι ὁ θεὸς καὶ ἐπήκουσε τῆς φωνῆς μου καὶ ἔδωκέ μοι υἱόν· διὰ τοῦτο ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Δάν. [7]καὶ συνέλαβεν ἔτι Βαλλὰ ἡ παιδίσκη Ῥαχὴλ καὶ ἔτεκεν υἱὸν δεύτερον τῷ Ἰακώβ. [8]καὶ εἶπε Ῥαχὴλ Συναντελάβετό μου ὁ θεός, καὶ συνανεστράφην τῇ ἀδελφῇ μου, καὶ ἠδυνάσθην· καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Νεφθαλεί. [9]εἶδε δὲ Λεία ὅτι ἔστη τοῦ τίκτειν, καὶ ἔλαβε Ζελφὰν τὴν παιδίσκην αὐτῆς καὶ ἔδωκεν αὐτὴν τῷ Ἰακὼβ

1 *ιουδα* AD [GR] E | 1 *τεκειν* c | 2 initio *ραχηηλ* z[1], *ραχιηλ* z[2] | 2 *τετοκεν* AEt[1], *τετεκε* a | 2 *και* > Ez | 2 *εζηλωσεν* AEt[1] | 2 ante *ραχηλ* alterum + *λειαν* mt | 2 in fine *ραχιηλ* z | 2 ante *την* + *λιαν* z | 2/3 *η αδελφη* t | 3 *ειπεν* AEt[1] | 3 *τω ιακωβ* > E | 3 *τεκνον* Ec | 4 *θυμωθεις* aby, *εθυμωθη* AD [GR] Ecmtz | 4 *την ραχηλ* t | 4 ante *ειπεν* + *και* AD [GR] Ecmtz | 5 *αιτη* > E | 5 ante *θεου* + *του* AD [GR] | 5 *εστερησεν* AEt[1] | 6 *ειπεν* AEt[1] | 6 *ραχηλ* > z | 6 *τω ιακωβ*] *αυτω* z | 6 *βαλλα* > z | 7/8 *και τεκνοποιησομαι* Eabmtyz, *ινα τεκνοποιησωμαι* A, *και τεκνοποιηθησομαι* c | 8 *και εγω* D [GR], *καγω* > c | 8 *εδωκε* c | 8 *αυτω* > c | 8 *βαλαν* z | 9 *αυτω γυναικα* > z | 9 *και* > Ecmt | 9 *εισηλθεν* A, *εισηλθεν δε* Et[1], *εισηλθε δε* cmt[2] | 10 *συνελαβεν* AEt[1] | 10 *βαλα* z | 10 *παδισκη* E | 10 *ετεκεν* AEt[1]z | 11 *υιον τω ιακωβ* z | 11 *ειπεν* AEt[1] | 11 *εκρινεν* AEt[1] | 11 *ο θεος*] *κυριος* E | 12 *επηκουσεν* AE, *εισηκουσε* m | 12 *εδωκεν* AE, *εδοκεν* t[1], *εδοκε* t[2] | 12 *τουτο*] *του* E | 12/13 *εκαλεσεν* AEt[1] | 13 *βαλα* z | 15 *ειπεν* AEt[1] | 15 *ραχηλ* > Ec | 15 *συναντελαβετο μου* bmt, *συνεβαλετο μοι* A [*β* prima manu super uersum], *συναντιλαβοιτο μοι* z, *συνελαβετο μοι* D [GR] Eacy. „ita [ut b] LL UU et Ioannes Chrysostomus. in aliis est *συνελαβετο μοι*. Aquila *συνανεστρεψεν με*" b | 15 *συνεστραφην* ayz | 15 post *μου* + *και ειπον* z | 16 *εδυνασθην* cmt, *εδυνηθην* z | 16 *εκαλεσεν* AEt[1] | 17 *νεφθαλεμ* E, *νεφθαλειμ* acmtyz | 17 *ιδεν* AE, *ειδεν* t[1] | 17 *λια* Ez | 17 *απεστη* c, *ἔστι* z | 17 *ελαβεν* AEt[1] | 18 *ζελφαν* > c

γυναῖκα. 10 *καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτήν· καὶ συνέλαβε Ζελφὰ ἡ παιδίσκη Λείας καὶ ἔτεκε τῷ Ἰακὼβ υἱόν.* 11 *καὶ εἶπε Λεία Ἐν τύχῃ· καὶ ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Γάδ.* 12 *καὶ συνέλαβεν ἔτι Ζελφὰ ἡ παιδίσκη Λείας καὶ ἔτεκε τῷ Ἰακὼβ υἱὸν δεύτερον.* 13 *καὶ εἶπε Λεία Μακαρία ἐγώ, ὅτι μακαριοῦσί με αἱ γυναῖκες· καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἀσήρ.* 14 *ἐπορεύθη δὲ Ῥουβὴν ἐν ἡμέρᾳ θερισμοῦ πυρῶν καὶ εὗρε μῆλα μανδραγορῶν ἐν τῷ ἀγρῷ, καὶ ἤνεγκεν αὐτὰ πρὸς Λείαν τὴν μητέρα αὐτοῦ. εἶπε δὲ Ῥαχὴλ τῇ Λείᾳ τῇ ἀδελφῇ αὐτῆς Δός μοι τῶν μανδραγορῶν τοῦ υἱοῦ σου.* 15 *εἶπε δὲ Λεία Οὐχ ἱκανόν σοι ὅτι ἔλαβες τὸν ἄνδρα μου; μὴ καὶ τοὺς μανδραγόρας τοῦ υἱοῦ μου λήψῃ; εἶπε δὲ Ῥαχὴλ Οὐχ οὕτως· κοιμηθήτω μετὰ σοῦ τὴν νύκτα ταύτην ἀντὶ τῶν μανδραγορῶν τοῦ υἱοῦ σου.* 16 *εἰσῆλθεν δὲ Ἰακὼβ ἐξ ἀγροῦ ἑσπέρας,*

1 *και εισηλθε προς αυτην* > D [GR] Eacy | 1 *και* prius > Amtz | 1 *εισηλθεν δε* At^1, *εισηλθε δε* mt^{2}z | 1 post *δε* suum + *ιακωβ* z | 1 post *αυτην* + *ιακωβ* Amt | 1 *και* alterum > Ecz | 1 *συνελαβεν* At^1, *συνελαβεν δε* E, *συνελαβε δε* cz | 2 *λιας* E [z = b] | 2 *ετεκεν* AEt | 2 *ειπεν* AEt^1 | 2 *λια* Em, *λιαν* z | 3 *εν τυχη*] *ευτυχηκα* cmtz. „ita [ut b] LL UU et Hieronymus. AA LL *ευτυχηκα*. Theodoretus *ευτυχηκα ου του ιακωβ εστι ρημα, αλλα της λειας γυναικος εν δυσσεβειᾳ τραφεισης και κατα βραχυ τα θεια παιδευομενης. ουτω και ο ταυτης πατηρ εφη το οιωνισαμην*" b | 3 *επωνομασεν* AE^{2}t^1, *επονομαςεν* E^1, *επονομασε* z | 3 גד Lagarde gesammelte abhandlungen 16, 23 | 3/4 *συνελαβε* mt^2 | 4 *ετι* > D [GR] Emt | 4 *λιας* Ez | 4 *ετεκε* abcz, *ετεκεν* E, *ετεκεν ετι* AD [GR] mt | 5 *ειπεν* AEt^1 | 5 *λια* Ez | 5/6 *μακαριουσι* bmtz, *μακαριζουσιν* AD [GR] E, *μακαριζουσι* acy. „ita [ut b] LL UU, Ioannes Chrysostomus, Cyrillus et Philo. in aliis est *μακαριζουσι με*. et ita Hieronymus" b | 6 ante *αι* + *πασάι* AE | 6 *αι* > m^1 | 6 *και* > E | 6 *εκαλεσεν* At^1, *εκαλεσεν δε* E | 6 *ασειρ* ay. in margine b *ασειρ* [!] addita hac adnotatione „AA LL addunt *ὅ εστι πλουτος*. quod improbat Hieronymus" | 6 post *ασηρ* + *πλουτος* Ez | 7 *ρουβιμ* Eamtz | 7 *ημεραις* AD [GR] Ez | 7 *ευρεν* AEmt^1 | 8 *μανδραγορου* AD [GR] Eay, *μανδραγουρων* z. Lagarde gesammelte abhandlungen 67, 8 | 8 *λιαν* Ez | 9 *ειπεν* AEt^1 | 9 *τη λειᾳ* > z | 9 *τη* prius > c | 9 *λια* E | 9 *τη αδελφη αυτης* > AD [GR] E | 10 uulgo non docent A hoc loco *μανδραγορων* habere. *μανδραγουρων* z | 10 *ειπε δε*] *και ειπε* z | 10 *ειπεν* AEt^1 | 10 *λια* E, *λιαν* z | 11 *σοι* > t | 11 *μη*] *αλλα* E | 11/12 *τας μανδραγουρας* z | 11/12 *μανδραγορους* AD [GR] | 12 *λημψη* AE | 12 *ειπεν* AEt^1, *και ειπεν* z | 12 *δε ραχηλ* > z | 13 *τη νυκτι ταυτη* z | 14 *εισηλθεν* ADEabt^{1}y, *εισηλθε* cmt^{2}z. de b uulgo errant | 14 *δε* > ay

καὶ ἐξῆλθε Λεία εἰς συνάντησιν αὐτῷ καὶ εἶπε Πρὸς ἐμὲ εἰσελεύσῃ σήμερον· μεμίσθωμαι γάρ σε ἀντὶ τῶν μανδραγορῶν τοῦ υἱοῦ μου· καὶ ἐκοιμήθη μετ' αὐτῆς τὴν νύκτα ἐκείνην. 17 καὶ ἐπήκουσεν ὁ θεὸς Λείας, καὶ συλλαβοῦσα ἔτεκε τῷ Ἰακὼβ υἱὸν πέμπτον. 18 καὶ εἶπε Λεία Δέδωκέ μοι ὁ θεὸς τὸν μισθόν μου ἀνθ' οὗ ἔδωκα τὴν παιδίσκην μου τῷ ἀνδρί μου· καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰσσάχαρ, ὅ ἐστι μισθός. 19 καὶ συνέλαβεν ἔτι Λεία καὶ ἔτεκεν υἱὸν ἕκτον τῷ Ἰακώβ. 20 καὶ εἶπε Λεία Δεδώρηται ὁ θεός μοι δῶρον καλὸν ἐν τῷ νῦν καιρῷ· αἱρετιεῖ με ὁ ἀνήρ μου, τέτοκα γὰρ αὐτῷ υἱοὺς ἕξ· καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ζαβουλών. 21 καὶ μετὰ τοῦτο ἔτεκε θυγατέρα, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτῆς Δεῖνα. 22 ἐμνήσθη δὲ ὁ θεὸς τῆς Ῥαχήλ· καὶ ἐπήκουσεν αὐτῆς ὁ θεὸς καὶ ἀνέῳξεν αὐτῆς τὴν μήτραν· 23 καὶ συλλαβοῦσα ἔτεκε τῷ Ἰακὼβ υἱόν. εἶπε δὲ Ῥαχὴλ Ἀφεῖλεν ὁ θεός μου τὸ ὄνειδος· 24 καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωσὴφ λέγουσα Προσθέτω ὁ θεός μοι υἱὸν ἕτερον. 25 ἐγένετο δέ, ὡς ἔτεκε Ῥαχὴλ τὸν Ἰωσήφ, εἶπεν Ἰακὼβ τῷ Λάβαν Ἀπόστειλόν με, ἵνα ἀπέλθω εἰς τὸν τόπον μου καὶ εἰς τὴν γῆν μου. 26 ἀπόδος τὰς γυναῖκάς μου καὶ τὰ παιδία

1 *εξηλθεν* ADEt^1, *εισηλθε* ay, *ηλθε* z | 1 *λια* Ez [D=b] | 1 *αυτου* z [D=b] | 1 *ειπεν* ADEt^{1}z | 1 ante *προς* + *αυτω* z | 1 *εμε*] *με* Dcmtz | 2 *ελευση* a | 2 *μεμεισθωμαι* t | 3 *και εκοιμηθη*] *εκοιμηθη δε* E | 3/4 *τη νυκτι εκεινη* z | 4 *ο θεος λειας* abcmt, *αυτης ο θεος* A, *ο θεος της λιας* E, *ο θεος λιας* z | 5 *ετεκεν* AD [Tischendorf *κεν* edidit, sed non uidit] Ect^1 | 5 *τω ιακωβ* c post *πεμπτον* ponit | 5 *ειπεν* ADEmt^1 | 5 *λια* Ez [D=b] | 5 *δεδωκεν* Az, *εδωκεν* DEamt^1, *εδωκε* t^2 | 6 *μοι* > DEamz, habet t | 6 *μου*] *μοι* E | 6 *ου* DEabmtz, *ων* Ac | 7 *εκαλεσεν* ADEt^1, *ονομασε* z | 7 *ισαχαρ* z | 8 *εστιν* ADE. scr *ἐστιν* Ἔστι | 8 *λια* A, „*ε* inseruit [supra uersum] manus uetusta“. *λια* Ez | 9 *εκτον* > E | 9 *ειπεν* AEt^1 | 9 *λια* Ez | 9 *μοι ο θεος* D [GR] Ecz | 10 *ερετιει* D [GR], *αιρετισει* E | 11 *ετεκον* cz | 11 *εξ υιους* c | 11 *και* > E | 11 *εκαλεσεν* At^1, *εκαλεσεν δε* E | 12 *τουτον* a [y=b] | 12 *ετεκεν* AEct^1 | 12 *εκαλεσεν* AEt^1 | 13 *δῖνα* c, *δΐνα* z | 13 post *δεινα* + *και εστη του τικτειν* A | 13 *της* > Ac | 14 *αυτη ο θεος* ay | 14 *ηνεωξεν* D [GR] E | 14 *την μητραν αυτης* D [GR] | 14 *μητρα* m | 15 *ετεκεν* AEct^{1}z | 15 *υιον τω ιακωβ* cz | 15 *ειπεν* At^1, *και ειπεν* E | 15 *δε* > E | 16 *αφηλεν* E | 16 *αφειλε μου ο θεος* c, *αφειλε μοι ο θεος* z | 16 *μου* post *το ονειδος* ponit m | 16 *εκαλεσεν* AEt^1 | 16 *τω ονομα* z | 17 *προσεθετο* cz, *προσθητω* mt | 17 *μοι ο θεος* D [GR] Ecmtz | 17 *υιον* > z | 18 *ετεκεν* AEct^1 | 18/19 *το λαβαν* z | 19 *με*] *μοι* z | 20 post *αποδος* + *μοι* AD [GR] Ec | 20 *μου* alterum > AE

μου, περὶ ὧν δεδούλευκά σοι, ἵνα ἀπέλθω· σὺ γὰρ γινώσκεις τὴν δουλείαν, ἣν δεδούλευκά σοι. 27 εἶπε δὲ αὐτῷ Λάβαν Εἰ εὗρον χάριν ἐναντίον σου, οἰωνισάμην ἄν· εὐλόγησε γάρ με ὁ θεὸς ἐπὶ τῇ σῇ εἰσόδῳ. 28 διάστειλον τὸν μισθόν σου πρός μέ, καὶ δώσω. 29 εἶπε δὲ Ἰακὼβ Σὺ γινώσκεις, ἃ δεδούλευκά σοι καὶ ὅσα ἦν κτήνη σου μετ' ἐμοῦ. 30 μικρὰ γὰρ ἦν, ὅσα σοι ἐναντίον ἐμοῦ, καὶ ηὐξήθη εἰς πλῆθος· καὶ εὐλόγησέ σε κύριος ὁ θεὸς ἐπὶ τῷ ποδί μου. νῦν οὖν πότε ποιήσω κἀγὼ ἐμαυτῷ οἶκον; 31 καὶ εἶπεν αὐτῷ Λάβαν Τί σοι δώσω; εἶπε δὲ αὐτῷ Ἰακὼβ Οὐ δώσεις μοι οὐθέν· ἐὰν ποιήσῃς μοι τὸ ῥῆμα τοῦτο, πάλιν ποιμανῶ τὰ πρόβατά σου καὶ φυλάξω. 32 παρελθέτω πάντα τὰ πρόβατά σου σήμερον, καὶ διαχώρισον ἐκεῖθεν πᾶν πρόβατον φαιὸν ἐν τοῖς ἀρνάσι καὶ πᾶν διάλευκον καὶ ῥαντὸν ἐν ταῖς αἰξίν· ἔσται μοι μισθός. 33 καὶ ἐπακούσεταί μοι ἡ δικαιοσύνη μου ἐν τῇ

1 μου > AEamtyz | 1 εδουλευσα Eay | 1 ινα] και cz | 1 γινωσκης m | 2 δουλιαν AE | 2 εδουλευσα E | 2 ειπε δε αυτω λαβαν bis z[1] | 2 ειπεν AEt[1] | 3 ευρον] εὗ m | 3 οιωνισαιμην c, οιωνησαμην z | 3 ευλογησεν AEt[1] | 3 γαρ > cmt | 4 επι > AEac | 4 οδω E | 4 ante διαστειλον + και ειπεν D [GR] mt [ν radendo deletum in t] | 4/5 comma 28 > z | 4/5 διαστειλον μου τον μισθον προς E | 4 διαστειλον] „Aquila επονομασον. Symmachus ορισον“ b | 5 με] σε D [GR] | 5 post δωσω + σοι AD [GR] | 5 ειπεν AD [GR] Emt[1] | 5 post δε + αυτω AD [GR] Ecz | 5 γινωσκης m | 5 post γινωσκεις + την δουλειαν c | 5 α] ει E, ην c | 6 post ην + τα z | 7 ην > m [non t] | 7 post οσα + ην AE, post σοι + ην D [teste Grabio] acmtz | 7 σοι > AE | 7 μου AEcz | 7 ηυξηνθη z | 7/8 ηυλογησεν AD [GR], ευλογησεν Et[1] | 8 κυριος > E | 8 ο θεος > AD [GR] cmz | 8 ποδει A, ποδιω E | 9 καγω εμαυτω manu secunda in rasura A, manus secunda etiam οικον scripsit. και εγω D [GR] z | 9 ἐμάυτὸ▮ t, ἐμαυτὸν z | 9 ειπε λαβαν αυτω c | 9/10 τι σοι δω am[2]yz, τι ποιησω σοι E, τι σοι δῶ m[1]t | 10 ειπεν At[1], και ειπεν E | 10 δε > E | 10 αυτω > mt | 10 ου δωσεις μοι > m | 10 ου] και z | 10 ουδεν D [GR] Ez | 11 ποιησεις Az | 11 μοι > Em | 12 και E κα scribit | 12 παρελθατω AD [GR] E | 12 post παρελθετω + σημερον mt | 12 παντα > Amtz | 12 σου alterum > E | 12/13 σημερον > mt | 13 διαχωρησονται E, διαχωρισω ay, διαχωρησον z | 13 εκειθεν > E | 13 post προβατον + εκειθεν ον E | 13 φαιον > E. „schol ποικιλον, περκον“ b | 14 αρνασιν AEz | 14 post ραντον + εν τοις αρνασι και a [non y] | 14 διαλευκον και ραντον Eb, διαραντον και λευκον A | 14 αιξαισιν E | 14 ante εσται + και D [GR] | 15 μοι prius] σοι t | 15 ante μισθος + ο z | 15 σ alterum uocis μισθος in rasura A

ἡμέρᾳ τῇ ἐπαύριον, ὅτι ἐστὶν ὁ μισθός μου ἐνώπιόν σου· πᾶν, ὃ ἐὰν μὴ ᾖ ῥαντὸν καὶ διάλευκον ἐν ταῖς αἰξὶ καὶ φαιὸν ἐν τοῖς ἀρνάσι, κεκλεμμένον ἔσται παρ' ἐμοί. [34] εἶπε δὲ αὐτῷ Λάβαν Ἔστω κατὰ τὸ ῥῆμά σου. [35] καὶ διέστειλεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τοὺς τράγους τοὺς ῥαντοὺς καὶ τοὺς διαλεύκους καὶ πάσας τὰς αἶγας τὰς ῥαντὰς καὶ τὰς διαλεύκους καὶ πᾶν, ὃ ἦν φαιὸν ἐν τοῖς ἀρνάσι, καὶ πᾶν, ὃ ἦν λευκὸν ἐν αὐτοῖς, καὶ ἔδωκε διὰ χειρὸς τῶν υἱῶν αὐτοῦ. [36] καὶ ἀπέστησεν ὁδὸν τριῶν ἡμερῶν καὶ ἀνὰ μέσον αὐτῶν καὶ ἀνὰ μέσον Ἰακώβ· Ἰακὼβ δὲ ἐποίμαινε τὰ πρόβατα Λάβαν τὰ ὑπολειφθέντα. [37] ἔλαβε δὲ ἑαυτῷ Ἰακὼβ ῥάβδον στυρακίνην χλωρὰν καὶ καρυΐνην καὶ πλατάνου, καὶ ἐλέπισεν αὐτὰς Ἰακὼβ λεπίσματα λευκά· καὶ περισύρων τὸ χλωρόν, ἐφαίνετο ἐπὶ ταῖς ῥάβδοις τὸ λευκόν, ὃ ἐλέπισε, ποικίλον. [38] καὶ παρέθηκε τὰς ῥάβδους, ἃς ἐλέπισεν, ἐν τοῖς ληνοῖς τῶν ποτιστηρίων τοῦ ὕδατος, ἵνα, ὡς ἂν ἔλθωσι τὰ πρόβατα πιεῖν,

manu secunda | 15 post *μισθος* + *και εσται μοι* ay | 15 uulgo *και* omittunt contra b | 15 *επακουσετε* z | 15 *μοι* alterum] *μου* cmtz

1 *τη*] *ταυτη* z | 1 *επαυριον* ab, *αυριον* AD [GR] Emtz, *υἄριον* c | 1 *ο* > E | 1 *εναντιον* E | 2 *εαν* > D [GR], *αν* cmtz | 2 *και* prius] *η* c | 2 *αιξιν* At^1z, *αιξεσιν* E | 3 *αρνασιν* AE | 3 *κεκλεισμενον* z | 3 *ειπεν* AEt^1 | 4 *αυτω* > E | 4 *εσται* D [GR] | 5 *γ* uocis *τραγους* manu secunda in rasura A | 5/6 „Symmachus *λευκοποδας*“ b | 5/6 *λευκους* E | 6 *και πασας τας αιγας τας ραντας και τας διαλευκους* > z | 6 *τας* tertium > ay | 7 *και παν ο ην φαιον εν τοις αρνασιν* [sic] AE post *αυτοις* 8 ponit. ita D [Grabii] amt, nisi quod *αρνασι* | 7 *παν φαιον ο ην εν* c | 7/8 *και παν ο ην λευκον εν αυτοις* > z | 8 *εδωκεν* AEt^1 | 8 post *αυτου* + *ποιμνιον καταμονας* cz | 8/9 *α* uocis *απεστησεν* in rasura „a correctore antiquo“ A ¶ 9 *και* prius > AD [GR] Ecmtz | 9/10 *αυτων* et *ιακωβ* in E locos mutant | 10 *δε* usque 31, 12 *προβατα* > D [GR] | 10 *εποιμαινεν* At^1, *εποιμενεν* E | 11 *ελαβεν* AEt^1 | 11 *ιακωβ ἀυτω* z | 11 *αυτω* AEay | 11/12 quae inter *ραβδον* 11 et *ιακωβ* 12/13 media, > a [non y] | 12 *χλωραν* > E | 12 *καρυινην*] „schol *αμυγδαλινην*“ b | 12 *ελεπησεν* z | 13 *λεπησματα* z | 13 *λευκα*] *χλωρα* z | 13 *και* > AEcmtz | 13 *περισυρας* z | 13 *χλωρον*] *λευκον* ay. „ita [ut b] LL UU et Ioannes Chrysostomus. in aliis est *το λευκον*“ b | 13 post *χλωρον* + *το επι των σκυταλων* z | 14 ante *επι* + *δε* AEcmtz | 14 *επι*] *εν* E | 14 *τας ραβδους* z | 14 *ταις* Eabcmt, *τοις* A | 14 *λευκον*] *χλωρον* E | 14 *ελεπισεν* AE, *ελ*[illegible]*επισε*[illegible] t, *ελεπησε* z | 14/15 *παρεθηκεν* AEt^1 | 15 *ελεπεισεν* E, *ελεπησεν* z | 15 *τοις* bcy, *ταις* AEamtz | 15/16 *ποτηριων* t, *ποτηστηριων* z | 16 *ελθωσιν* AE, *ελθη* z | 16 *πινειν* mt, *πειειν* z

ἐνώπιον τῶν ῥάβδων ἐλθόντων αὐτῶν εἰς τὸ πιεῖν, ἐγκισσή-
σωσι τὰ πρόβατα εἰς τὰς ῥάβδους. 39 καὶ ἐνεκίσσων τὰ
πρόβατα εἰς τὰς ῥάβδους, καὶ ἔτικτον τὰ πρόβατα διάλευκα
καὶ ποικίλα καὶ σποδοειδῆ ῥαντά. 40 τοὺς δὲ ἀμνοὺς διέ-
στειλεν Ἰακώβ, καὶ ἔστησεν ἐναντίον τῶν προβάτων κριὸν
διάλευκον καὶ πᾶν ποικίλον ἐν τοῖς ἀμνοῖς· καὶ διεχώρισεν
ἑαυτῷ ποίμνια καθ' ἑαυτόν, καὶ οὐκ ἔμιξεν αὐτὰ εἰς τὰ
πρόβατα Λάβαν. 41 ἐγένετο δὲ ἐν τῷ καιρῷ ᾧ ἐνεκίσσων
τὰ πρόβατα ἐν γαστρὶ λαμβάνοντα ἔθηκεν Ἰακὼβ τὰς ῥάβδους
ἐναντίον τῶν προβάτων ἐν τοῖς ληνοῖς, τοῦ ἐγκισσῆσαι αὐτὰ
κατὰ τὰς ῥάβδους. 42 ἡνίκα δ' ἂν ἔτεκε τὰ πρόβατα, οὐκ
ἐτίθει· ἐγένετο δὲ τὰ μὲν ἄσημα τοῦ Λάβαν, τὰ δὲ ἐπίσημα
τοῦ Ἰακώβ. 43 καὶ ἐπλούτησεν ὁ ἄνθρωπος σφόδρα σφόδρα· καὶ
ἐγένετο αὐτῷ κτήνη πολλὰ καὶ βόες καὶ παῖδες καὶ παιδίσκαι
καὶ κάμηλοι καὶ ὄνοι. 1 ἤκουσε δὲ Ἰακὼβ τὰ ῥήματα τῶν 31
υἱῶν Λάβαν λεγόντων Εἴληφεν Ἰακὼβ πάντα τὰ τοῦ πατρὸς
ἡμῶν, καὶ ἐκ τῶν τοῦ πατρὸς ἡμῶν πεποίηκε πᾶσαν τὴν
δόξαν ταύτην. 2 καὶ εἶδεν Ἰακὼβ τὸ πρόσωπον τοῦ Λάβαν,

1 post ῥαβδων + και A | 1 αυτον E[1] | 1 εις το > m | 1 πινειν z | 1/2 ενκισσησωσιν A, εκκισσησωσιν E, εγκισησωσι mt, εγγισωσι z | 2/3 και usque ῥαβδους > Aacyz | 2 loco ενεκισσων E ελθοντων εις το πιειν εκισσησαν | 3 post προβατα alterum + ποικιλα E | 4 σποδοει A[1], prima manu correctum. σποδη z[2]? | 4 δε > E | 5 εστησεν] εθηκεν cz | 5 εναντιων t | 5 κροιῶν z | 6 και παμποικιλον m | 6 διεχωρησεν tz | 8 post καιρῳ + εν m, + εκεινω z | 8 ῳ ενεκισσων] ὡς ἂν ἐκίσσησε z | 9 ν uocis εν in rasura A: fueratne γ? | 9 post εθηκεν + δε E | 10 εναντιων t | 10 τοις bc, ταις AEmtyz. aldinam uix dubito ταις uoluisse, nam ɔɔ numquam pro οις scriptum me reperire memini | 10 ενκισσησαι A, εγγισσησαι z | 10 αυτα] αὐτῶ m | 11 δ αν ετεκον Ec, δε ετικτε z, γαρ ετεκον A, mt[2] = b [ετεκεν t[1]] | 12 ετιθη t | 12 μεν > AEacmtyz | 12 ασημα] „Aquila οψιμα, Symmachus δευτερογονα“ b | 12 του] τω E | 13 του] τω E | 13 επλουτισεν z | 14 και primum > E | 14 και secundum et tertium > a | 14 και secundum > mty | 15 και prius > amtyz | 15 post ονοι + και ημιονοι c | 15 ηκουσεν AEt[1] | 16 τα > z | 16 „litera π uocis πατρος nouo atramento obducta est a manu recenti“ A | 17 και εκ των του πατρος ημων > z | 17 εκ των manu secunda in rasura A | 17 των > E | 17 πεποιηκεν A, εποιησεν E, εποιησε z | 18 ταυτην > mt | 18 literae ειδ uocis ειδεν manu prima in rasura septem elementorum capaci A ita, ut singula elementa rescripta singulae literae radendo deletae et praecedant et sequantur. ιδεν Ez | 18 του > AEmz, habet t

καὶ ἰδοὺ οὐκ ἦν πρὸς αὐτὸν ὡσεὶ χθὲς καὶ τρίτην ἡμέραν. [3] εἶπε δὲ κύριος πρὸς Ἰακὼβ Ἀποστρέφου εἰς τὴν γῆν τοῦ πατρός σου καὶ εἰς τὴν γενεάν σου, καὶ ἔσομαι μετὰ σοῦ. [4] ἀποστείλας δὲ Ἰακὼβ ἐκάλεσε Λείαν καὶ Ῥαχὴλ εἰς τὸ πεδίον, οὗ ἦν τὰ ποίμνια, [5] καὶ εἶπεν αὐταῖς Ὁρῶ ἐγὼ τὸ πρόσωπον τοῦ πατρὸς ὑμῶν ὅτι οὐκ ἔστι πρὸς ἐμοῦ ὡς ἐχθὲς καὶ τρίτην ἡμέραν· ὁ δὲ θεὸς τοῦ πατρός μου ἦν μετ᾽ ἐμοῦ. [6] καὶ αὐταὶ δὲ οἴδατε ὅτι ἐν πάσῃ τῇ ἰσχύι μου δεδούλευκα τῷ πατρὶ ὑμῶν. [7] ὁ δὲ πατὴρ ὑμῶν παρεκρούσατό με, καὶ ἤλλαξε τὸν μισθόν μου τῶν δέκα ἀμνῶν, καὶ οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ θεὸς κακοποιῆσαί με. [8] ἐὰν οὕτως εἴπῃ Τὰ ποικίλα ἔσται σου μισθός: καὶ τέξεται πάντα τὰ πρόβατα ποικίλα· ἐὰν δὲ εἴπῃ Τὰ λευκὰ ἔσται σου μισθός: καὶ τέξεται πάντα τὰ πρόβατα λευκά. [9] καὶ ἀφείλετο ὁ θεὸς πάντα τὰ κτήνη τοῦ πατρὸς ὑμῶν καὶ ἔδωκέ μοι αὐτά. [10] καὶ ἐγένετο, ἡνίκα ἐνεκίσσων τὰ πρόβατα ἐν γαστρὶ λαμβάνοντα, καὶ εἶδον τοῖς ὀφθαλμοῖς μου ἐν τῷ ὕπνῳ, καὶ ἰδοὺ οἱ τράγοι καὶ οἱ κριοὶ ἀναβαίνοντες ἐπὶ τὰ πρόβατα καὶ τὰς αἶγας διάλευκοι καὶ ποικίλοι καὶ σποδοειδεῖς ῥαντοί. [11] καὶ εἶπέ μοι ὁ ἄγγελος τοῦ θεοῦ καθ᾽ ὕπνον Ἰακώβ. ἐγὼ δὲ εἶπα

1 *και ιδου* Aabcmtyz, *οτι* E | 1 *προς αυτον*] *προσωπον αυτου* ay | 1 *ωσει χθες* aby, *ως εχθες* AE, *ως χθες* cmtz | 2 *ειπεν* AEt[1] | 2/3 *του πατρος* manu prima in rasura A, literae *τ υ*, ut uidetur, in corio intacto | 3 *και εσομαι μετα σου* > E | 4 *εκαλεσεν* AEt[1] | 4 *ραχηλ και λιαν* A | 4 *λιαν* mz [E = b] | 4 *ραχιηλ* z | 5 *παιδιον* A | 5 *ην* > Aamtyz | 5 *αυτοις* ay | 5 *ο* uocis *το* manu prima in rasura A | 6 *ημων* E | 6 *εστιν* AEt[1] | 6 *προς* Eabcmtz, *μετ* A | 6 *εμε* Eayz | 7 *χθες* cmtz | 8 *τη* > AEc | 8/9 *εδουλευσα* E | 9 *παρεκρουσατο* Aabcmtyz, *παρελογισατο* E. „Aquila et Symmachus *παρελογισατο με*" b | 10 *ακυλας Και ηλλαξε την μισθωσιν μου δεκα αριθμους. συμμαχος Και ηλλαξε τον μισθον μου δεκακις αριθμω* m in commentario. „Aquila *δεκα αριθμους*, Symmachus *δεκακις αριθμῳ*. Eusebius *ο συρος δεκακις αντι του πολλακις*" b | 10 *ηλλαξεν* AE, *ηλαξε* c | 11 post *θεος* + *του πατρος μου* ay | 12 *εστω σοι* mt | 13 > z | 13 *ποικειλα* E | 13 *εσται σοι* mt | 14 usque ad *προβατα* [hoc incluso] > z | 14 *αφειλατο* AEz, *αφειλεν* c | 15 *τα κτηνη τα του* z[1], ut uidetur: prima manu mutatum in *τα κτηματα του* | 15 *εδωκεν* AE | 16 *ἔκισσον* z | 16 *εν γαστρι λαμβανοντα* > Aamtyz | 17 init *ιδον* AE | 17 ante *τοις* + *εν* A | 17 *μου* > AEayz | 17 ante *εν* + *αυτα* Eacmty | 18 ante *επι* + *ησαν* AEmtz | 19 *και ποικιλοι* > ay | 19 *σποδεῖς* z[2]?, *δοει* heic ut 121, 4 linea sub uersu ducta deletum | 19 *ειπεν* AEt[1] | 20 *ιακωβ ιακωβ* AEcmt | 20 *ειπον* cz

Τί ἐστι; [12]καὶ εἶπεν Ἀνάβλεψον τοῖς ὀφθαλμοῖς σου, καὶ ἴδε τοὺς τράγους καὶ τοὺς κριοὺς ἀναβαίνοντας ἐπὶ τὰ πρόβατα καὶ τὰς αἶγας διαλεύκους καὶ ποικίλους καὶ σποδοειδεῖς ῥαντούς· ἑώρακα γάρ, ὅσα σοι Λάβαν ποιεῖ. [13]ἐγώ εἰμι ὁ θεὸς ὁ ὀφθείς σοι ἐν τόπῳ θεοῦ, οὗ ἤλειψάς μοι ἐκεῖ στήλην καὶ ηὔξω μοι ἐκεῖ εὐχήν· νῦν οὖν ἀνάστηθι καὶ ἔξελθε ἐκ τῆς γῆς ταύτης καὶ ἄπελθε εἰς τὴν γῆν τῆς γενέσεώς σου, καὶ ἔσομαι μετὰ σοῦ. [14]καὶ ἀποκριθεῖσαι Ῥαχὴλ καὶ Λεία εἶπαν αὐτῷ Μὴ ἔστιν ἡμῖν ἔτι μερὶς ἢ κληρονομία ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς ἡμῶν; [15]οὐχ ὡς αἱ ἀλλότριαι λελογίσμεθα αὐτῷ; πέπρακε γὰρ ἡμᾶς, καὶ καταβρώσει κατέφαγε τὸ ἀργύριον ἡμῶν. [16]πάντα τὸν πλοῦτον καὶ τὴν δόξαν, ἣν ἀφείλετο ὁ θεὸς τοῦ πατρὸς ἡμῶν, ἡμῖν ἔσται καὶ τοῖς τέκνοις ἡμῶν· νῦν οὖν, ὅσα σοι εἴρηκεν ὁ θεός, ποίει. [17]ἀναστὰς δὲ Ἰακὼβ ἔλαβε τὰς γυναῖκας αὐτοῦ καὶ τὰ παιδία αὐτοῦ ἐπὶ τὰς καμήλους· [18]καὶ ἀπήγαγε πάντα τὰ ὑπάρχοντα αὐτῷ καὶ πᾶσαν τὴν ἀποσκευὴν αὐτοῦ, ἣν περιεποιήσατο ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ, καὶ πάντα τὰ αὐτοῦ, ἀπελθεῖν πρὸς Ἰσαὰκ τὸν πατέρα αὐτοῦ εἰς γῆν Χαναάν. [19]Λάβαν

1 εστιν AEt | 1 ειπε μοι αναβλεψον c | 1 αναβλεψας z | 1 τοις οφθαλμοις σου και > z | 4 ἑώρα z | 4 post εγω + δε mt | 5 post θεος + σου ay | 5 τοπῳ θεου ου Ebcmtz, τω τοπω ω A, τῳ τοπῳ θεου ου ay | 5 ηλιψα A, σ minusculo, quod „nunc nimia uetustate pene euanuit“, postea inter literas inserto. ηλιψας D [GE]. ειληψας m [sed prima manu correctum] z | 6 στειλην E | 6 εκει > cz, post ευχην mt | 6/7 απελθε AD [GE] z | 7 εκ της γης ταυτης και απελθε > z | 8 και εσομαι μετα σου > c | 8 αποκριθεισα AD [GE] ayz | 8/9 λια και ραχηλ E, λεια και ραχηλ c, λιαν και ραχηλ z | 9 ειπον Ecmtz | 9 αυτῳ > z | 9 ετι > E | 9 ἤ > c | 9 κληρονομιας c, κληρος mt | 10 τῳ οικῳ] τοις c | 10 υμων a [y = b] | 10 αι > z | 10 syllabâ αι uocis αλλοτριαι incipit F | 11 πεπρακεν AEFt^{1} | 11 κατεφαγεν καταβρωσει AD [GE] EFt^{1}, κατεφαγε καταβρωσει cmt^{2}, κατεφαγε κατα βρῶμα z | 12 ημ uocis ημων in rasura corrector uetustus in A, ita quidem, ut post μ tertia litera olim fuerit | 13 αφειλατο AD [GE] EFz | 14 σοι post θεος ponit A. ex D Grabius ειρηκεν σοι profert. ita EFt^{1} ante ο θεος. σοι ειρηκεν ante ο θεός m, sed prima manu α et β inpositis in ειρηκεν σοι mutatum. ειρηκε σοι t^{2}z | 14 post θεος + σου z | 15 ελαβεν AEFt^{1} | 15 post τας + δυο F | 15 αυτου > A | 16 post αυτου + και ανεβιβασεν αυτας z | 16 απηγαγεν AEFt^{1}, επηγαγε z | 17 αυτῳ aby, αυτου AD [GE] EFcmtz | 17 αποσκευην] „schol κτησιν“ b | 17/18 εποιησεν Eaz | 19 εις γην] εν γη t | 19 γην] την E, την γην z

δὲ ᾤχετο κεῖραι τὰ πρόβατα αὐτοῦ· ἔκλεψε δὲ Ῥαχὴλ τὰ εἴδωλα τοῦ πατρὸς αὐτῆς. 20 ἔκρυψε δὲ Ἰακὼβ Λάβαν τὸν Σύρον, τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι αὐτῷ ὅτι ἀποδιδράσκει. 21 καὶ ἀπέδρα αὐτὸς καὶ τὰ αὐτοῦ πάντα, καὶ διέβη τὸν ποταμόν, καὶ ὥρμησεν εἰς τὸ ὄρος Γαλαάδ. 22 ἀνηγγέλη δὲ Λάβαν τῷ Σύρῳ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ὅτι ἀπέδρα Ἰακώβ. 23 καὶ παραλαβὼν τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ μεθ᾿ ἑαυτοῦ ἐδίωξεν ὀπίσω αὐτοῦ ὁδὸν ἡμερῶν ἑπτά, καὶ κατέλαβεν αὐτὸν ἐν τῷ ὄρει Γαλαάδ. 24 ἦλθε δὲ ὁ θεὸς πρὸς Λάβαν τὸν Σύρον καθ᾿ ὕπνον τὴν νύκτα καὶ εἶπεν αὐτῷ Φύλαξαι σεαυτόν, μήποτε λαλήσῃς μετὰ Ἰακὼβ πονηρά. 25 καὶ κατέλαβε Λάβαν τὸν Ἰακώβ· Ἰακὼβ δὲ ἔπηξε τὴν σκηνὴν αὐτοῦ ἐν τῷ ὄρει, Λάβαν δὲ ἔστησε τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ ἐν τῶ ὄρει Γαλαάδ. 26 εἶπε δὲ Λάβαν τῷ Ἰακὼβ Τί ἐποίησας; ἵνα τί κρυφῇ ἀπέδρας, καὶ ἐκλοποφόρησάς με, καὶ ἀπήγαγες τὰς θυγατέρας μου ὡς αἰχμαλώτιδας μαχαίρᾳ; 27 καὶ εἰ ἀνήγγειλάς μοι, ἐξαπέστειλα ἄν σε μετ᾿ εὐφροσύνης, καὶ μετὰ μουσικῶν καὶ τυμπάνων καὶ κιθάρας. 28 καὶ οὐκ ἠξιώθην καταφιλῆσαι τὰ παιδία μου καὶ τὰς θυγατέρας μου· νῦν δὲ ἀφρόνως ἔπραξας. 29 καὶ νῦν ἰσχύει ἡ χείρ μου κακοποιῆσαί σε· ὁ δὲ θεὸς τοῦ

1 *κηραι* m | 1 *εκλεψεν* AEFt^1 | 2 *ιδωλα* A. „Aquila *μορφωματα*, Symmachus *θεραφειν*“ b | 2 *εκρυψεν* AEt^1, *εκλεψεν* D [GR]. de F lacero non constat utrum *ρυ* an *λε* habuerit, *ν* in fine habere eum scimus | 2 *ιακωβ δε εκρυψεν* E | 3 *απαγγειλαι* t | 3 *διδρασκει* a [y = b] | 4 *τα αυτου παντα* abc, *παντα τα αυτου* AD [GR] Fmtz | 4 ante *και* alterum + *και ανεστη* D [GR] | 6 *τη ημερα τη τριτη* abcz, *τη* [*τηι* mt] *τριτη ημερα* AEFmt | 7 ante *τους* + *παντας* AD [GR] EFamtz, + *τους υιους αυτου και* c | 7 *μεθ αυτου* F, *μετ ἀυτου* c, > z | 7 *κατεδιωξεν* cz | 9 ante uersum + *τω* D [GR] Fmty, + *τῳ* a | 9 *γαλαδ* m | 9 *ηλθεν* AEFt^1 | 9 *ο θεος*] *αγγελος* ay. F lacer | 10 *τη νυκτι* z | 10 *φυλαξε* Az | 10 *σεαυτον* > c, *σεαυτῶ* z | 11 *λαλησεις* tz | 11 *μετα*] *προς* Eacyz | 11 *ιακωβ*] *αυτον* a [y = b] | 11 *πονηρα*] *σκληρα* D [GR] mt, sed mt *σκληρα* suum ante *λαλησῃς* nostrum ponunt | 11 *κατελαβεν* AEFt^1 | 12 *επηξεν* AEFt^1 | 12 *σκηνην*] *οδον της σκευῆς* a, *οδον της σκηνης* y | 13 *εστησεν* AEFt^1 | 14 *ειπεν* ADFt^1, *και ειπεν* E | 14 *δε* > E | 14 post *εποιησας* + *τουτο* z | 14 *κρυβη* Aay. ut b etiam D | 14/15 *απεδρας κρυφη* c | 15 *και και* m | 15 *εκλοποφωρησας* m | 16 *αναγγειλας* z | 17 *μετ᾿*] *μετα* c | 17 *και* alterum > AD [GR] EFamt | 18 post *κιθαρας* D *ο* habet: sequentia desiderantur | 18 *και* alterum > AD [GR] EFcmtz | 18 *ου κατηξιωθην φιλησαι* c | 18/19 *τας θυγατερας μου και τα παιδια μου* E | 20 post

πατρός σου χθὲς εἶπε πρὸς μὲ λέγων Φύλαξαι σεαυτὸν μήποτε λαλήσῃς μετὰ Ἰακὼβ πονηρά. 30 νῦν οὖν πεπόρευσαι· ἐπιθυμίᾳ γὰρ ἐπεθύμησας ἀπελθεῖν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός σου· ἵνα τί ἔκλεψας τοὺς θεούς μου; 31 ἀποκριθεὶς δὲ Ἰακὼβ εἶπε τῷ Λάβαν ὅτι Ἐφοβήθην· εἶπα γὰρ Μήποτε ἀφέλῃ τὰς θυγατέρας σου ἀπ᾽ ἐμοῦ καὶ πάντα τὰ ἐμά. 32 καὶ εἶπεν Ἰακὼβ Παρ᾽ ᾧ ἂν εὕρῃς τοὺς θεούς σου, οὐ ζήσεται ἐναντίον τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν· ἐπίγνωθι τί ἐστι παρ᾽ ἐμοὶ τῶν σῶν καὶ λάβε. καὶ οὐκ ἐπέγνω παρ᾽ αὐτῷ οὐθέν· οὐκ ᾔδει δὲ Ἰακὼβ ὅτι Ῥαχὴλ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἔκλεψεν αὐτούς. 33 εἰσελθὼν δὲ Λάβαν ἠρεύνησεν εἰς τὸν οἶκον Λείας, καὶ οὐχ εὗρεν· καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ οἴκου Λείας, καὶ ἠρεύνησε τὸν οἶκον Ἰακὼβ καὶ ἐν τῷ οἴκῳ τῶν δύο παιδισκῶν, καὶ

νυν + *δε* c | 20 *ισχυι* ADEFz recte, nam datiuus exprimit לאל Hebraeorum. *ισχυσει* mt | 20 ante *κακοποιησαι* + *του* D [GR] z | 20 *σε*] *σοι* z

1 *ειπε χθες* z | 1 *εχθες* AD [GR] EFmt | 1 *ειπεν* ADEFmt^1 | 1 *φυλαξε* Az, *φυλαξα* E^1, *φυλαξον* c | 1 *σεαυτῶ* z | 2 *λαλησεις* t^1? t^2=b | 2 *μετα*] *προς* E | 2 *πονηρα* AFabcmtz, *σκληρα* D | 2 *πεπορευσο* c | 3 *επιθυμια γαρ* > mt | 3 *επιθυμιαν* c | 3 *απελθειν* > Ac | 4 post *σου* + *απελθειν και* A, + *απελθειν* c | 4 *απεκριθη* omisso *δε* c | 5 *ιακωβ ειπεν τω λ* in rasura manu secunda A | 5 *ειπεν* AD [ut uidetur] EFt^1, *και ειπε* c | 5 *οτι εφοβηθην* > ADEFacy | 5 fin *ειπον* z | 6 *αφελης* AD [GR] EFmt, *ἀφελεῖ* z | 6/8 quae inter *και* alterum 6 et *ημων* 8 media, DEcz post *ουθεν* 9 ponunt | 6/7 *και ειπεν* ADFabcmtz, *ειπεν δε* E | 7 post *ειπεν* + *αυτω* A | 7 *ω*] *ον* ay | 7 *αν* abcmtz, *εαν* ADEF | 7 *ευρεθωσιν οι θεοι σου* c | 8 *εναντιων* m, *κ[α]τ[εν]αντι*.. D | 8 *τ* uocis *των* in rasura trium literarum capaci A | 8 post *επιγνωθι* + *ουν* c | 8 ante *τι* + *εἴ* z | 8 *εστιν* AEFt^1 | 8/9 *των σων παρ εμοι* ADEFcz, *των σων παρ ημιν* mt | 9 *παρ* > E | 9 *ουδεν* Ecm^{2}z. iam uide supra 6/8 | 10 *ηδη* z | 10/12 *οτι* 10 usque ad *λειας* 12 [his inclusis] > z | 11 *ηρευνησεν* DEabt, *ηραυνησεν* AF, *ηρευνησε* cm | 11 *εις* > Ecm, habet etiam t | 11 *λιας* E | 12 *ευρε* mt^2 | 12 ante *και* prius + *και εις τον [οικον λει]ας και εις τον οικον των δυο [παιδισκ]ων και ουχ ε[υρ]εν* D. Tischendorfius hoc loco officio suo adcurate edendi non bene functus uidetur. uix credi potest *εις τον οικον λειας* 11 bis adfuisse in D: priori loco palaeographiologus misenensis ille puncta posuit | 12/13 quae inter *και* prius 12 et *ιακωβ* 13 media, > m | 12 *εξηλθεν* DFbmtz, *εξελθων* AEc | 12 *λιας* E, *λεαις* F | 12/1 quae inter *και* alterum 12 et *ευρεν* 1 media, > D | 12/13 quae inter *και* alterum 12 et *παιδισκων* 13 media, > F | 12 *και* alterum > AEc | 12 *ηραυνησεν* A, *ηρευνησεν* t^1, *εισηλθεν* E | 12 in fine uersus + *εις* AE | 13 post *ιακωβ* + *και ουχ ευρεν* t^1, + *και ουχ ευρε* t^2z | 13 ante *εν*

οὐχ εὗρεν· εἰσῆλθε δὲ καὶ εἰς τὸν οἶκον Ῥαχήλ. 34 Ῥαχὴλ δὲ ἔλαβε τὰ εἴδωλα καὶ ἐνέβαλεν αὐτὰ εἰς τὰ σάγματα τῆς καμήλου καὶ ἐπεκάθισεν αὐτοῖς, 35 καὶ εἶπε τῷ πατρὶ αὐτῆς Μὴ βαρέως φέρε, κύριε, οὐ δύναμαι ἀναστῆναι ἐνώπιόν σου, ὅτι τὰ κατ᾽ ἐθισμὸν τῶν γυναικῶν μοι ἐστίν. ἠρεύνησε Λάβαν ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ, καὶ οὐχ εὗρε τὰ εἴδωλα. 36 ὠργίσθη δὲ Ἰακὼβ καὶ ἐμαχέσατο τῷ Λάβαν· ἀποκριθεὶς δὲ Ἰακὼβ εἶπε τῷ Λάβαν Τί τὸ ἀδίκημά μου; καὶ τί τὸ ἁμάρτημά μου, ὅτι κατεδίωξας ὀπίσω μου 37 καὶ ὅτι ἠρεύνησας πάντα τὰ σκεύη τοῦ οἴκου μου; τί εὗρες ἀπὸ πάντων τῶν σκευῶν τοῦ οἴκου σου; θὲς ὧδε ἐνώπιον τῶν ἀδελφῶν σου καὶ τῶν ἀδελφῶν μου, καὶ ἐλεγξάτωσαν ἀνὰ μέσον τῶν δύο ἡμῶν. 38 ταῦτά μοι εἴκοσι ἔτη ἐγώ εἰμι μετὰ σοῦ· τὰ πρόβατά σου καὶ αἱ αἶγές σου οὐκ ἠτεκνώθησαν· κριοὺς τῶν προβάτων σου οὐ κατέφαγον. 39 θηριάλωτον οὐκ ἐνήνοχά σοι· ἐγὼ ἀπετίννυον παρ᾽ ἐμαυτοῦ κλέμματα ἡμέρας καὶ κλέμματα

+ ουχ ευρεν E | 13 post παιδισκων + ηρευνησε z | 13/1 και ουχ ευρεν > E

1 ευρε mt² | 1 εισηλθεν ADEF, και εισηλθεν omisso δε sequenti mt | 1 και > Emt | 1 οικον > F | 2 ελαβεν ADEFt¹ | 2/3 των καμηλων mt | 3 επεκαθεισεν AF, επεκαθησεν m | 3 και alterum > E | 3 ειπεν AD [ut uidetur] Ft¹, ειπεν δε E | 4 post κυριε + μου m | 4 δυναμε E¹ [super uersum est emendatum] mz. δυνησομαι c | 5 τα > m, το aty | 5 καθ A, κατ emendatum manu secunda | 5 αιθισμον z | 5 γυναικιων A [D = b] EFt, γυναικειων cm | 5 μοι abcyz, μου AEFmt, μων D [GR] | 5 ηρευνησεν ADEt¹, ηραυνησεν F | 5/6 ante λαβαν + δε ADEFcmtz | 5/6 post λαβαν + ενωπιον αυτου c | 6 ευρεν ADEFt¹ | 6 ab ωργισθη usque ad comma 38 > D [GR] | 7 εμαχησατο a [y = b, sed ε ita scriptum, ut ab imperitiore possit η legi] z | 7 τῳ > az, habet y | 7/8 αποκριθεις δε ιακωβ ειπε τω λαβαν > Ez, in eorum loco z και ειπεν αυτῶ | 7 και αποκριθεις omisso δε c | 8 ειπεν AFt¹ | 8 τι alterum > z | 9 οτι κατεδιωξας οπισω μου > t | 9 οτι alterum > Emt | 9 ηραυνηκας E, ηραυ F, in quo cetera cum folio sequenti desunt. ηρευνηκας c, ηρευνησες z | 10 του οικου > Ec | 10 ευρηκας E | 11 του οικου > c | 11 ενωπιον bcz, εναντιον AEamt | 11 post ενωπιον + παντων z | 11 post και + εναντιον Emt | 13 ταυτα μοι cum ελεγξατωσαν 12 interpunctione iungit a | 13 post μοι + ετι E, sed ad ι litera η super uersum addita. ετη sequitur | 13 εικοσιν m | 13 ante εγω + ᾱ z | 14 αἱ > c | 14 αιγες] βοαι E [sic] | 15 θηριοβρωτον c, θηροβρωτον mt | 15 ανενηνοχα AD [GR] Emt | 16 απετιννυων m | 16 παρ Eabcmtz, απ A | 16 εμαυτω D [GR] | 16 utroque loco κλεματα z

νυκτός. 40 ἐγενόμην τῆς ἡμέρας συγκαιόμενος τῷ καύματι καὶ τῷ παγετῷ τῆς νυκτός, καὶ ἀφίστατο ὁ ὕπνος μου ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου. 41 ταῦτά μοι εἴκοσι ἔτη ἐγώ εἰμι ἐν τῇ οἰκίᾳ σου· ἐδούλευσά σοι δεκατέσσαρα ἔτη ἀντὶ τῶν δύο θυγατέρων σου καὶ ἓξ ἔτη ἐν τοῖς προβάτοις σου, καὶ παρελογίσω τὸν μισθόν μου δέκα ἀμνάσιν. 42 εἰ μὴ ὁ θεὸς τοῦ πατρός μου Ἀβραὰμ καὶ ὁ φόβος Ἰσαὰκ ἦν μοι, νῦν ἂν κενόν με ἐξαπέστειλας· τὴν ταπείνωσίν μου καὶ τὸν κόπον τῶν χειρῶν μου εἶδεν ὁ θεός, καὶ ἤλεγξέ σε χθές. 43 ἀποκριθεὶς δὲ Λάβαν εἶπε τῷ Ἰακὼβ Αἱ θυγατέρες θυγατέρες μοῦ, καὶ υἱοὶ υἱοὶ μοῦ, καὶ τὰ κτήνη κτήνη μοῦ, καὶ πάντα, ὅσα σὺ ὁρᾷς, ἐμά ἐστι καὶ τῶν θυγατέρων μου· τί ποιήσω ταύταις σήμερον ἢ τοῖς τέκνοις αὐτῶν οἷς ἔτεκον; 44 νῦν οὖν δεῦρο διαθῶμαι διαθήκην ἐγώ τε καὶ σύ, καὶ ἔσται εἰς μαρτύριον ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ. εἶπε δὲ αὐτῷ Ἰδοὺ οὐθεὶς μεθ'

1 ante *νυκτος* + *της* A | 1 *της ημερας* post *καυματι* c | 1 *εγινομην* D [GR] E | 1 *συνκαιομενος* E | 1 *καυματι* Eabcmtz, *καυσωνι* A | 2 *τῳ* > AEt | 2 *παγετος* D [GR] E | 2 *μου* > Ecmtz | 2 *απο*] *εκ* E | 3 *εικοσιν* m | 3 post *ετη* + *ᾶ* z | 3 *ειμι εγω* z | 3/4 *εν τη οικια σου ειμι εγω* D [GR] | 4 *δεκα και τεσσερα* A, *δεκατεσσερα* D [GR], *δεκα και τεσσαρα* E, *ιδ* z | 4 *δυο θυγα* manu secunda in rasura A: manus prima *δυο* non scripserat. *δυο* > cz | 5 *εξ ετη εν*] *ἐξέστιν ἐπὶ* z | 5 *εν* > t | 5 *προβασιν* E | 6 ante *τον* + *παντα* z | 6/13 quae inter *τον* 6 et *τεκνοις* 13 media, desunt in D [GR] | 6 *αμναδας* z, subter *δ* punctum | 7 *ην μοι και ο φοβος ισαακ* Ecmt: ita z, sed omisso *μοι* | 7 *αν*] *ουν* z | 7 *με κενον* E, *με κενον με* z | 7 *απεστειλας* z | 8 *μου* > m | 8 *τον*] *το* a | 8 *κοπον*] *πονον* ctz | 9 *ειδεν ο θεος* > E, *ειδε θεος* z | 9 *ιδεν* A | 9 *ηλεγξεν* AEmt[1]t[3] | 9 *εχθες* E | 9 *αποκριθεις δε*] *και αποκριθεις* z | 10 *ειπεν* AEt[1] | 10 inter utrumque *θυγατερες* + *σου* Az | 11 *υιοι* prius] *οι υιοι σου* A, *οι υιοι* sine *σου* ct, *οι* omisso et *υιοι* priori et *σου* z. ut ct etiam m, sed *οι*, licet prima manu, super uersum additum | 11 inter utrumque *κτηνη* + *σου* A | 11 *κτηνη* alterum > Ez | 11/12 *οσα συ ορας*] *τα συ ορας ολα* E | 11 *συ*] *σοι* m | 12 *εστιν* AE | 12 *ταις θυγατερες* A | 12 *ποιησεις* z | 13 *αυτων* > m | 13 *οις*] *οἳ* z | 14 *διαθωμαι* ab, *διαθησωμεθα* E, *διαθωμεν* c. *διαθωμεθα* A, sed *θα* manu prima in rasura „super spatio plurimarum literarum abrasarum“: Baberus in editione ipsa unam tantum post *α* radendo deletam significat. *διαθωμεθα* D [GR] mtz | 14 *διαθηκην* ante *διαθησωμεθα* suum E | 14 *τε* > AD [GR] Eacmtz | 14 *συ*] *σου* A[1] | 15/1 *ειπε* 15 usque ad *σου* 1 > c | 15 *ειπεν* AEmt[1] | 15 post *αυτῳ* + *ιακωβ* A | 15 *ουδις* D [GR], *ουδεις* mtz | 15 *μεθ*] *μεσον* z

ἡμῶν ἐστίν· ἴδε ὁ θεὸς μάρτυς ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ. 45 λαβὼν δὲ Ἰακὼβ λίθον ἔστησεν αὐτὸν στήλην. 46 εἶπε δὲ Ἰακὼβ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ Συλλέγετε λίθους. καὶ συνέλεξαν λίθους, καὶ ἐποίησαν βουνόν· καὶ ἔφαγον ἐκεῖ ἐπὶ τοῦ βουνοῦ. καὶ εἶπεν αὐτῷ Λάβαν Ὁ βουνὸς οὗτος μαρτυρεῖ ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ σήμερον. 47 καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν Λάβαν Βουνὸς τῆς μαρτυρίας, Ἰακὼβ δὲ ἐκάλεσεν αὐτὸν Βουνὸς μάρτυς. 48 εἶπε δὲ Λάβαν τῷ Ἰακὼβ Ἰδοὺ ὁ βουνὸς οὗτος καὶ ἡ στήλη, ἣν ἔστησα ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ· μαρτυρεῖ ὁ βουνὸς οὗτος, καὶ μαρτυρεῖ ἡ στήλη αὕτη· διὰ τοῦτο ἐκλήθη τὸ ὄνομα Βουνὸς μαρτυρεῖ, 49 καὶ ἡ ὅρασις, ἣν εἶπεν Ἐπίδοι ὁ θεὸς ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ, ὅτι ἀποστησόμεθα ἕτερος ἀφ᾽ ἑτέρου. 50 εἰ ταπεινώσεις τὰς θυγατέρας μου, εἰ λάβῃς γυναῖκας πρὸς ταῖς θυγατράσι μου, ὅρα, οὐθεὶς μεθ᾽ ἡμῶν ἐστὶν ὁρῶν· θεὸς μάρτυς μεταξὺ ἐμοῦ καὶ μεταξὺ σοῦ. 51 καὶ εἶπε Λάβαν τῷ Ἰακὼβ Ἰδοὺ ὁ βουνὸς οὗτος καὶ μάρτυς ἡ στήλη αὕτη. 52 ἐάν τε γὰρ ἐγὼ μὴ διαβῶ πρὸς σὲ μήτε σὺ

1 *ιδε* > E, *ιδου* D [GR] mt, *ο δε* z | 2 ante *στηλην* + *ει* E [sic] | 2 *ειπεν* AEt¹ | 3 *συλλεγετε*] *συναγαγεται* z | 3 *συνηγαγον* z | 4 post *εφαγον* + *και επιον* AEmtz | 4 *εκει* > Ez | 4/5 *τον βουνον* z | 5 post *νοῦ* + *και επιον* c | 5/6 *και* 5 usque ad *σημερον* 6 > c | 5 *μαρτυρων* z | 6 *και σου* > ay | 6 *και εκαλεσεν*] *εκαλεσεν δε* E | 6 ante *λαβαν* in m *ο* radendo deletum | 7 priori loco *βουνον* E, *ο βουνος* mt | 7 *της μαρτυριας* abct, *μαρτυριας* omisso *της* Emz, *μαρτυς* A | 7 *ιακωβ δε*] *ο δε ιακωβ* c, *και ιακωβ* m, sed prima manu (*και* non deleto) *δε* super uersum additum. *και ιακωβ δε* t | 7 *αυτον*] *το ονομα αυτου* E | 8 *μαρτυς* Eabcmtz, *μαρτυρει* A | 8 *ειπεν* AEt¹ | 8 *τῳ ιακωβ ιδου* > c | 9/10 *και* prius 9 usque *αυτη* 10 > c, qui in eorum loco sufficit *μαρτυρει αναμεσον εμου και σου σημερον* | 9 post *στηλη* + *αυτη* A | 9 *εστησας* Etz | 9 *μου* [non *ε*] *και σου* in rasura a correctore antiquo A: ante *κ* spatium elementi unius uacuum | 10 *μαρτυρει*] *μαρτυς* mt | 11 post *ονομα* + *αυτου* Amtz, + *του τοπου εκεινου* E, + *του τοπου* c | 11 *μαρτυριου* E, *μαρτύριον* z | 11 *η* > E | 11 *ειπεν*] *ιδον* D [GR], *ειδεν* E, *ειπεν ο θεος* z | 11 *εφιδοι* A, *επειδοι* cz | 13 *αφ* b, *απο του* AD [GR] Ecmtyz, *του* a | 13 *ταπεινωσης* c | 13 *λαβης* Ebcy, *λαβηις* mt, *λαβοις* D [GR] z, *λημψη* A, *ληψη* a | 14 *γυναικα* a | 14 *προς* b, *επι* AD [GR] Eacmtyz | 14 *τας* z | 14 *θυγατρασιν* AE | 14 *ουδεις* Ez | 15/17 *ορων* 15 usque ad *εγω* 17 desunt in D [GR] | 15/17 quae inter *ορων* 15 et *αυτη* 17 media, > AEmtyz | 15 *ορων* > c | 15 ante *θεος* + *ο* c | 15/16 *μαρτυς αναμεσον εμου και σου και ειπε* c | 16 *βουνος*] *σωρος* a | 16 *μαρτυς* > c | 17 post *στηλη* + *ην εστησα αναμεσον εμου και σου, μαρτυρει. ο βου-*

διαβῇς πρὸς μὲ τὸν βουνὸν τοῦτον καὶ τὴν στήλην ταύτην
ἐπὶ κακίᾳ. [53] ὁ θεὸς Ἀβραὰμ καὶ ὁ θεὸς Ναχὼρ κρίναι
ἀνὰ μέσον ἡμῶν. [54] καὶ ὤμοσεν Ἰακὼβ κατὰ τοῦ φόβου τοῦ
πατρὸς αὐτοῦ Ἰσαάκ. καὶ ἔθυσεν θυσίαν ἐν τῷ ὄρει, καὶ ἐκά-
λεσε τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, καὶ ἔφαγον καὶ ἔπιον. καὶ ἐκοι-
μήθησαν ἐν τῷ ὄρει. [55] ἀναστὰς δὲ Λάβαν τὸ πρωὶ κατε-
φίλησε τοὺς υἱοὺς καὶ τὰς θυγατέρας αὐτοῦ, καὶ εὐλόγησεν
αὐτούς· καὶ ἀποστραφεὶς Λάβαν ἀπῆλθεν εἰς τὸν τόπον
αὐτοῦ. [1] καὶ Ἰακὼβ ἀπῆλθεν εἰς τὴν ὁδὸν ἑαυτοῦ· καὶ ἀνα- 32
βλέψας εἶδε παρεμβολὴν θεοῦ παρεμβεβληκυῖαν, καὶ συνήν-
τησαν αὐτῷ οἱ ἄγγελοι τοῦ θεοῦ. [2] εἶπε δὲ Ἰακώβ, ἡνίκα
εἶδεν αὐτούς, Παρεμβολὴ θεοῦ αὕτη· καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα
τοῦ τόπου ἐκείνου Παρεμβολαί. [3] ἀπέστειλε δὲ Ἰακὼβ ἀγγέ-
λους ἔμπροσθεν αὐτοῦ πρὸς Ἠσαῦ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ εἰς
γῆν Σηεὶρ εἰς χώραν Ἐδώμ· [4] καὶ ἐνετείλατο αὐτοῖς λέγων
Οὕτως ἐρεῖτε τῷ κυρίῳ μου Ἠσαῦ Οὕτως λέγει ὁ παῖς σου

νος ουτος και η στηλη, ην εστησα, ἅυτη μαρτυρει c | 17 *διαβω εγω* omisso *μη* c | 17 *μηδε* AD [GR] Ecmtz

1 *προς με* > m | 1 *ταυτην* > z | 2 *ο θεος* alterum > z | 2 *κρινει* A, *κρινεῖ* cmt | 3 ante *και* + *αυτων*, cui asteriscus praemissus est, G, qui incipit. quousque asteriscus uel obelus ualeat, solet punctis duobus [:] indicari, quae semper adesse credi possunt, nisi ubi contrarium adfirmauero | 3/4 *ισαακ του πατρος αυτου* c | 4 *ισακ* G | 4 *και* prius > E | 4 *εθυσεν* AD [GR] GEabmt, *εθυσε* cz | 4 post *εθυσεν* + *ιακωβ* AD [GR] Gamt, + *δε ιακωβ* E | 4 post *θυσιαν* + *ιακωβ* z | 4 *εν*] *επι* z | 4/5 *εκαλεσεν* AEG, *επεκαλεσε* t | 5 post *αυτου* + *φαγειν αρτον* D [GR], + *του φαγειν αρτον* G | 5 post *εφαγον* + asterisc *αρτον* G | 6 post *ορει* + *εν ειρηνη* z | 6 *τωι πρωι* mt | 6/7 *κατεφιλησεν* AEGt[1] | 7 post *υιους* + *αυτου* AD [GR] Gamt | 7 *ηυλογησεν* EGz | 8 *απηλθεν αποστραφεις λαβαν* G, *απεστραφη λαβαν* omisso *απηλθεν* c | 8 ante *λαβαν* rasura unius literae capax t | 8/9 *τοπον εαυτου* G | 9 *και ιακωβ*] *ιακωβ δε* z | 9 *απηλθε* c | 9 *εις* > c | 9 *εαυτου οδον* Aamt, *οδον αυτου* EGcz | 9/10 *και* alterum 9 usque ad *παρεμβεβληκυιαν* 10 obelo notata G | 10 post *βλεψας* + *τοις οφθαλμοις* A, + *τοις οφθαλμοις αυτου* E, + *ιακωβ* mt | 10 *ιδεν* AD [GR] E, *ειδεν* Gmt[1] | 11 *οι* > z | 11 *ειπεν* AEGt[1] | 12 *ιδεν* AE | 12 *παρεμβολαι θεου αυται* z | 12 *εκαλεσεν* AEGt[1]z | 12 ante *το* + *ιακωβ* z | 13 *εκεινου* > D [GR] | 13 *απεστειλεν* AEGt[1] | 13/14 *αγγελους* > c | 14 *εμπροσθεν αυτου* > A, *εμπροσθεν* > m | 14 *αυτου* prius > c | 14/15 *εις γην*] *εν τη* G | 15 *σιειρ* z | 15 „pro *αυτοις* is, qui litteras renouauit, scripsit *αυτω*“ G. *αυτοις* > m | 16 altero loco *ουτω* A, sed ς minutum uel a librario ipso uel

Ἰακὼβ Μετὰ Λάβαν παρῴκησα καὶ ἐχρόνισα ἕως τοῦ νῦν· 5 καὶ ἐγένοντό μοι βόες καὶ ὄνοι καὶ πρόβατα καὶ παῖδες καὶ παιδίσκαι· καὶ ἀπέστειλα ἀναγγεῖλαι τῷ κυρίῳ μου Ἠσαῦ, ἵνα εὕρῃ ὁ παῖς σου χάριν ἐναντίον σου. 6 καὶ ἀνέστρεψαν οἱ ἄγγελοι πρὸς Ἰακὼβ λέγοντες Ἤλθομεν πρὸς τὸν ἀδελφόν σου Ἠσαῦ, καὶ ἰδοὺ αὐτὸς ἔρχεται εἰς συνάντησίν σου, καὶ τετρακόσιοι ἄνδρες μετ᾽ αὐτοῦ. 7 ἐφοβήθη δὲ Ἰακὼβ σφόδρα καὶ ἠπορεῖτο· καὶ διεῖλε τὸν λαὸν τὸν μεθ᾽ ἑαυτοῦ καὶ τοὺς βόας καὶ τὰς καμήλους καὶ τὰ πρόβατα εἰς δύο παρεμβολάς. 8 καὶ εἶπεν Ἰακὼβ Ἐὰν ἔλθῃ Ἠσαῦ εἰς παρεμβολὴν μίαν καὶ κόψῃ αὐτήν, ἔσται ἡ παρεμβολὴ ἡ δευτέρα εἰς τὸ σῴζεσθαι. 9 εἶπε δὲ Ἰακὼβ Ὁ θεὸς τοῦ πατρός μου Ἀβραὰμ καὶ ὁ θεὸς τοῦ πατρός μου Ἰσαάκ, κύριε σὺ ὁ εἰπών μοι Ἀπότρεχε εἰς τὴν γῆν τῆς γενέσεώς σου, καὶ εὖ σε ποιήσω· 10 ἱκανούσθω μοι ἀπὸ πάσης δικαιοσύνης καὶ ἀπὸ πάσης ἀληθείας ἧς ἐποίησας τῷ παιδί σου· ἐν γὰρ τῇ ῥάβδῳ μου

manu correctoris cuiusdam antiqui super uersum additum. eodem loco *ουτω* z

1 *εχρονησα* mt | 2 *εγινοντο* E | 2 *ποβατα* G[1], prima manu correctum | 2 *παιδες*] *βοες* A [sed *βο* nunc euanuit] | 3 *τω κυριω μου ησαυ απαγγειλαι* [sic] c | 3 *ησαυ* obelo notatum G, sed : deest, eius loco ·, alias coli fini designando inseruiens | 4 *χαριν ο παις σου* E | 4 post *σου* alterum + *κυριε* z | 4 *και ανεστρεψαν* Aab, *απεστρεψαν δε* E, *και υπεστρεψαν* G, *και απεστρεψαν* cmtz | 5/6 *ησαυ τον αδελφον σου* z | 6 *ιδου αυτος* > AG | 6 *αυτος* > D [GR] | 6 *σου* alterum etiam E[1], *σοι* AD [GR] E[2]G | 7 *ῡ* Gz | 7 *εφοβειτο* A | 8 *διειλεν* AEGt[1] | 8 *μετ αυτου* AD [GR: *μετ* Grabius non commemorat] EGctz [m=b] | 8 ante *και* tertium + *και τα προβατα* G | 9 *και τας καμηλους* > AD [GR] acz, post *προβατα* ponit E. *και τους καμηλους* asterisco notatum G | 9 *και τα προβατα* > G | 10 *και ειπεν*] *ειπεν δε* E. post *ειπεν* G ⁖, post *ιακωβ* in eodem a correctore appositum uidetur :, sed „punctum superius foramine periit“ | 10 *μιαν παρεμβολην* E | 11 *εκκοψη* AD [GR] Gamt, *εγκοψη* E, *κοψει* z | 11 ante *εσται* + *και* G | 11 *σωζεσθαι* : G | 12 *ειπεν* AEGt[1] | 12 *ο θεος του πατρος μου αβρααμ και* > mt | 12/13 *ο θεος του πατρος μου* > z | 13 *ισαακ* G | 13 *κυριε* Abc, > z, *ο θεος* D [GR] E, *κυριος* G, *κυριε ο θεος* amty | 13 *συ ο ειπων* b, *ο ειπων* omisso *συ* cz, *ο ειπας* AD [GR] EGay, *εἶπας* m, *εἷπας* t | 13/14 *ανατρεχε* E | 14 *σε*] *σοι* cz | 15 *ικανουσθω* b in textu, calamo correctum. in adnotatione eadem ut nos, ubi „ita LL UU. Cyrillus *ικανουται μοι*. AA LL *ικανος ειμι*“. *ικανουσαι* AGy, *ικανουται* D [GR] E, *ικανος ειμι* a | 15 *μοι* > a, habet y[2], *με* y[1] | 15/16 *και απο πασης αληθειας* prima manu in margine m | 16 *ης*] *ην* E, *και* t

ταύτῃ διέβην τὸν Ἰορδάνην τοῦτον, νυνὶ δὲ γέγονα εἰς δύο παρεμβολάς. [11]ἐξελοῦ με ἐκ χειρὸς τοῦ ἀδελφοῦ μου, ἐκ χειρὸς Ἠσαῦ· ὅτι φοβοῦμαι ἐγὼ αὐτόν, μήποτε ἐλθὼν πατάξῃ με καὶ μητέρα ἐπὶ τέκνοις. [12]σὺ δὲ εἶπας Εὖ σε ποιήσω, καὶ θήσω τὸ σπέρμα σου ὡς τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης, ἣ οὐκ ἀριθμηθήσεται ὑπὸ τοῦ πλήθους. [13]καὶ ἐκοιμήθη ἐκεῖ τὴν νύκτα ἐκείνην. καὶ ἔλαβεν ὧν ἔφερεν δῶρα καὶ ἐξαπέστειλεν Ἠσαῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, [14]αἶγας διακοσίας, τράγους εἴκοσι, πρόβατα διακόσια, κριοὺς εἴκοσι, [15]καμήλους θηλαζούσας καὶ τὰ παιδία αὐτῶν τριάκοντα, βόας τεσσαράκοντα, ταύρους δέκα, ὄνους εἴκοσι καὶ πώλους δέκα. [16]καὶ ἔδωκεν αὐτὰ τοῖς παισὶν αὐτοῦ, ποίμνιον κατὰ μόνας. εἶπε δὲ τοῖς παισὶν αὐτοῦ Προπορεύεσθε ἔμπροσθέν μου, καὶ διάστημα ποιεῖτε ἀνὰ μέσον ποίμνης καὶ ποίμνης. [17]καὶ ἐνετείλατο τῷ πρώτῳ λέγων Ἐάν σοι συναντήσῃ Ἠσαῦ ὁ ἀδελφός μου καὶ ἐρωτᾷ σε λέγων Τίνος εἶ; καὶ ποῦ πορεύῃ; καὶ τίνος ταῦτα τὰ προπορευόμενά σου; — [18]ἐρεῖς Τοῦ παιδός σου Ἰακώβ· δῶρα ἀπέσταλκε τῷ κυρίῳ μου Ἠσαῦ, καὶ ἰδοὺ αὐτὸς ὀπίσω ἡμῶν. [19]καὶ ἐνετείλατο τῷ πρώτῳ καὶ τῷ

1 *ταυτη* > AD [GR] EGamt | 1 *νυν* AEG | 2 initio commatis 11 + *και* z | 2 *εξελου μαι* AD [GR] EGmtz [mtz in unam uocem coniungunt]. m^2=b | 2/3 *εκ χειρος* > AD [GR] Eamtz, habent Gbc | 3 ante *οτι* + *ἵν'* mt | 3 *αυτον εγω* c | 4 *με ⁘ και* G, a correctore mutatum in ⁻ *με και* : | 4 *μητερας* D [GR] EG [ex correctura quarti reuisoris] amtz | 4 ante *ευ* + *καλως* AD [GR: „*θ* loco *ε* scriptum" in *ευ*] Gamz [in amz ad *ειπας* relatum] t | 4 *σε*] *σοι* Ec | 4/5 post *ποιησω* + *καλως* E | 6 post *ουκ* + *αν* E | 6 *αριθμησεται* E | 6 *υπο* bc, *απο* AD [GR] EGamtz | 6 *του* > z | 7 *εφερεν* AEGabt^1, *εφερε* cmt^{2}z | 7 post *εφερεν* + asteriscata *εν χειρι αυτου* G, sine asterisco eadem + a | 7/8 *και εξαπεστειλεν* obelo notatum G | 8/11 numeros Gz *σ κ λ μ ι* scribunt | 9 utroque loco *εικοσιν* m | 9 *προβατα διακοσια* > E | 9 *α* ultimum uocis *διακοσια* in rasura A | 9 *κρειους* G | 10 *λ* t | 10/11 *τεσσερακοντα* AD [GR] E | 11 *δεκα* prius] *εικοσι* c | 11 *εικοσιν* m, *η* [sic] z | 11 *και* > A | 11 *πολους* E | 12 *εδωκε* amt^{2}z | 12 *αυτα* b, *δια χειρος* AD [GR] EGamtyz, *αυτα δια χειρος* c | 12 *ποιμνια* c | 13 *ειπεν* ADEGt^1, *και ειπε* omisso *δε* c | 13 *προπορευεσθαι* AEGt, *πορευεσθε* c | 14 *ποιειται* AE | 15 *τῳ*] *το* z | 15 *συναντησει* z | 16 *ερωτησει* z | 17 *ταυτα* > cm [habet t], post *προπορευομενα* ponit z | 17 *πορευομενα* c | 17 ante *σου* + *εμπροσθεν* cz | 17 ante *ερεις* + *και* Az | 18 *απεσταλκεν* ADEGt^1, *απεσταλε* z | 19 post *ενετειλατο* corrector : adscripsit G | 19 *τω πρωτω* et

δευτέρῳ καὶ τῷ τρίτῳ καὶ πᾶσι τοῖς προπορευομένοις ὀπίσω τῶν ποιμνίων τούτων λέγων Κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο λαλήσατε Ἠσαῦ ἐν τῷ εὑρεῖν ὑμᾶς αὐτόν, [20] *καὶ ἐρεῖτε Ἰδοὺ ὁ παῖς σου Ἰακὼβ παραγίνεται ὀπίσω ἡμῶν· εἶπε γὰρ Ἐξιλάσομαι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐν τοῖς δώροις τοῖς προπορευομένοις αὐτοῦ, καὶ μετὰ τοῦτο ὄψομαι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ· ἴσως γὰρ προσδέξεται τὸ πρόσωπόν μου.* [21] *καὶ προεπορεύετο τὰ δῶρα κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ· αὐτὸς δὲ ἐκοιμήθη τὴν νύκτα ἐκείνην ἐν τῇ παρεμβολῇ.* [22] *ἀναστὰς δὲ τὴν νύκτα ἐκείνην ἔλαβε τὰς δύο γυναῖκας καὶ τὰς δύο παιδίσκας καὶ τὰ ἕνδεκα παιδία αὐτοῦ, καὶ διέβη τὴν διάβασιν τοῦ Ἰαβώχ.* [23] *καὶ ἔλαβεν αὐτοὺς καὶ διέβη τὸν χειμάρρουν, καὶ διεβίβασε πάντα τὰ αὐτοῦ.* [24] *ὑπελείφθη δὲ Ἰακὼβ μόνος, καὶ ἐπάλαιεν ἄνθρωπος μετ᾽ αὐτοῦ ἕως πρωί.* [25] *εἶδε δὲ ὅτι οὐ δύναται πρὸς αὐτόν, καὶ ἥψατο τοῦ πλάτους τοῦ μηροῦ αὐτοῦ, καὶ ἐνάρκησε τὸ πλάτος τοῦ μηροῦ Ἰακὼβ ἐν τῷ παλαίειν αὐτὸν*

sequentia usque ad *τοις* 132, 1 tribus obelis notata G: corrector, qui obelos ultimos deleuit, post *τω πρωτω και* 19 addidit:, ita ut effectum sit ¯*τω πρωτω και* :

1 *πασιν* G | 1 ⁘ *προ:πορευομενοις* G, ubi ¯ et : alterum correctori debentur | 2 *ποιμνηων* t, *ποιμενων* z | 2 *τουτων*] *αυτων* D [GB] | 3 initio + *τω* AG | 3 *σαου* A, prima manu *η* super *σ* scriptum | 3 *ἐρεῖν* t | 3 *υμας ευρειν* E | 3 *αυτον υμας* cm, sed in monacensi prima manu literis *α* et *β* inpositis in ordinem nostrum redactum | 4 *ιακωβ* > c | 4 ⁘ *παραγεινεται* : G | 4 *οπισθεν* E | 4 *ειπεν* AD [ut uidetur] EGt¹ | 4 *εξειλασομαι* AG | 5/6 *εν* 5 usque ad *αυτου* alterum 6 > z | 5 post *δωροις* + *τουτοις* mt | 6 *αυτου* prius > cmt | 6/8 *ισως* 6 usque ad *αυτου* 8 > E | 6/7 „schol *εαν πως εντραπη*" b | 7 *ε* alterum uocis *προσδεξεται* „calamo recenti" in rasura duarum triumue literarum capaci A | 7 *προεπορευοντο* Aamt, *παρεπορευετο* Gcz | 8 post *εκοιμηθη* + *εκει* z | 8/9 *τη νυκτι εκεινη* z | 8 *νυκταν* t | 9 *τη νυκτι εκεινη* z | 10 *ελαβεν* AEGt¹ | 10 *ῑᾱ* Gz | 11 *παιδι* E | 11 *ιαβοκ* AD [GB] EG, *ιαβωθ* a, *ραβωκ* mt, *ιακωβ* yz. in m *ωριγενους*. *ραβωβ* [sic] *ποταμος εστι της αραβιας ο νυν καλουμενος ιαμβυκης* | 11/12 *και ελαβεν αυτους και διεβη τον χειμαρρουν* > z, qui in eorum loco sufficit *και του χειμαρρου* | 12 *διεβη*] *διεβιβασεν αυτους* G | 12 *χιμαρρουν* G | 12 *διεβιβασεν* AG, *διεβηβασεν* E, *διεβηβασε* t | 13 *υπεληφθη* z | 13/14 „Aquila et Symmachus *εκυλιετο ανηρ μετ αυτου*" b | 13 *επαλεεν* G, *επαλεσεν* z | 13/14 *μετ αυτου ανθρωπος* Amt | 13/14 *ανθρωπος*] *αγγελος* D [GB] | 14 *ιδεν* AE, *ειδεν* Gt¹ | 15/16 *αυτου και εναρκησε το πλατος του μηρου* > Gm [t = b] | 16 *εναρκησεν* AEt¹ | 16 *μιρου* z

μετ᾿ αὐτοῦ. 26 καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἀπόστειλόν με· ἀνέβη γὰρ ὁ ὄρθρος. ὁ δὲ εἶπεν Οὐ μή σε ἀποστείλω, ἐὰν μή με εὐλογήσῃς. 27 εἶπε δὲ αὐτῷ Τί τὸ ὄνομά σου ἐστίν; ὁ δὲ εἶπεν Ἰακώβ. 28 καὶ εἶπεν αὐτῷ Οὐ κληθήσεται ἔτι τὸ ὄνομά σου Ἰακώβ, ἀλλ᾿ Ἰσραὴλ ἔσται τὸ ὄνομά σου· ὅτι ἐνίσχυσας μετὰ θεοῦ, καὶ μετὰ ἀνθρώπων δυνατὸς ἔσῃ. 29 ἠρώτησε δὲ Ἰακὼβ καὶ εἶπεν Ἀνάγγειλόν μοι τὸ ὄνομά σου. καὶ εἶπεν Ἵνα τί τοῦτο ἐρωτᾷς σὺ τὸ ὄνομά μου; καὶ εὐλόγησεν αὐτὸν ἐκεῖ. 30 καὶ ἐκάλεσεν Ἰακὼβ τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου Εἶδος θεοῦ· εἶδον γὰρ θεὸν πρόσωπον πρὸς πρόσωπον, καὶ ἐσώθη μου ἡ ψυχή. 31 ἀνέτειλε δὲ αὐτῷ ὁ ἥλιος, ἡνίκα παρῆλθε τὸ εἶδος τοῦ θεοῦ· αὐτὸς δὲ ἐπέσκαζε τῷ μηρῷ αὐτοῦ. 32 ἕνεκεν τούτου οὐ μὴ φάγωσιν υἱοὶ Ἰσραὴλ τὸ νεῦρον, ὃ ἐνάρκησεν, ὅ ἐστιν ἐπὶ τοῦ πλάτους τοῦ μηροῦ, ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης· ὅτι ἥψατο τοῦ πλάτους τοῦ μηροῦ Ἰακώβ, τοῦ νεύρου,

1 ο > G | 2 ο δε] και E | 2/3 ευλογησης με A | 2/3 ευλογησεις z | 3 init ειπεν AEGt[1] | 3 αυτω > mt | 3 το > Gc | 3 σου εστιν] σοι Gc | 3 ο δε ειπεν] ειπε δε c | 4 και ειπεν] ειπεν δε G, ειπε δε cmz | 4 αυτω > amy | 4/5 ουκ ετι ιακωβ κληθησεται το ονομα σου G | 4 ετι > E | 4 τῶ ονομα z | 5 αλλα A | 5 post αλλ + η D [GR] amtz | 5 εσται σου το ονομα obelo notata G | 5 εσται post σου ponit A | 5 σου το ονομα EG. in margine m, qui media pagina ut b habet, γρ εσται σου το ονομα prima manu | 5/6 „Aquila ηρξας μετα θεου. Symmachus ηρξω ισχυι προς θεον“ b | 6 ante θεου + του Ec | 6 εσῃ > AGacty, ante δυνατος m | 6 ηρωτησεν AEGt[1] | 7 απαγγειλον amty | 7 post μοι + τι E | 7 post σου + ⁒ οτι ενισχυσας : G, a correctore quinto punctis inpositis deletum | 8 τουτο > A | 8 συ ερωτας A | 8 συ > D [GR] Gz | 8 post μου + ὃ εστι θαυμαστον a [non y], + και τουτο εστι θαυμαστον m, + και αυτο εστι θαυμαστον z. „schol το ‘και τουτο εστι θαυμαστον’ παρ ουδενι κειται εν τῳ εξαπλῳ“ b | 8 ηυλογησεν AE | 9 in και literae αι in rasura quatuor literarum capaci A | 9 εκαλεσε c | 9 ιακωβ > c | 10 ιδο A, ιδον E | 10 init m comm Ο ακυλας φησι προσωπον ισχυρου Ο συμμαχος φανουηλ. „Aquila προσωπον ισχυρου. Symmachus φανουηλ“ b | 10 ante θεον + τον c | 10 θεον > z | 11 η ψυχη μου Gc | 11 ανετειλεν AEGt[1] | 11 αυτω > ay | 11 ο > z | 11 παρηλθεν AGt[1] | 12 επεσκαζεν AEGt[1] | 13 ante τουτου + γαρ A | 13 φαγονται D [GR], φαγοσιν t | 13 ante υιοι + οι AD [GR] EGcmtz | 13 ισραηλ] ησαν E | 14 το πλατος acy | 14 post μηρου + ιακωβ A, sed ιακωβ hoc et uocabula usque ad αυτου 134, 3 sequentia „a correctore quodam perantiquo“ in rasura scripta sunt, exceptis quatuor syllabis ρου ιακωβ 15 | 14/15 εως 14 usque ad μη-

33 ὃ ἐνάρκησεν. 1 ἀναβλέψας δὲ Ἰακὼβ τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ εἶδε, καὶ ἰδοὺ Ἠσαῦ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἐρχόμενος, καὶ τετρακόσιοι ἄνδρες μετ᾽ αὐτοῦ. καὶ διεῖλεν Ἰακὼβ τὰ παιδία ἐπὶ Λείαν καὶ ἐπὶ Ῥαχὴλ καὶ τὰς δύο παιδίσκας. 2 καὶ ἔθετο τὰς δύο παιδίσκας καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτῶν ἐν πρώτοις, καὶ Λείαν καὶ τὰ παιδία αὐτῆς ὀπίσω, καὶ Ῥαχὴλ καὶ Ἰωσὴφ ἐσχάτους. 3 αὐτὸς δὲ προῆλθεν ἔμπροσθεν αὐτῶν· καὶ προσεκύνησεν ἐπὶ τὴν γῆν ἑπτάκις ἕως τοῦ ἐγγίσαι τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. 4 καὶ προσέδραμεν Ἠσαῦ εἰς συνάντησιν αὐτῷ, καὶ περιλαβὼν αὐτὸν προσέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ κατεφίλησεν αὐτόν· καὶ ἔκλαυσαν ἀμφότεροι. 5 καὶ ἀναβλέψας Ἠσαῦ εἶδε τὰς γυναῖκας καὶ τὰ παιδία, καὶ εἶπε Τί ταῦτά σοι ἐστίν; ὁ δὲ εἶπε Τὰ παιδία, οἷς ἠλέησεν ὁ θεὸς τὸν παῖδά σου. 6 καὶ προσήγγισαν αἱ παιδίσκαι καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν, καὶ προσεκύνησαν. 7 καὶ προσήγγισε Λεία καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς, καὶ προσεκύνησαν· καὶ μετὰ ταῦτα προσήγγισε

ρου 15 > E | 15 *ταυτης* > G, suppletum a correctore quarto | 15 *του πλατους του νευρου του μηρου ιακωβ* mt, nisi quod *ο* + ante *ιακωβ* t, quo loco litera deleta in m

1 *ο* bc, *ου* z, *και* A [correctoris] D [GR] EGamt | 1 *εναρκησε* z | 1 capitis 33 desunt commata 1—8 D [GR] | 1/2 „Aquila *και ηρεν ιακωβ τους οφθαλμους αυτου*. Symmachus *επαρας δε ιακωβ τους οφθαλμους αυτου ειδε φανεντα ησαυ ερχομενον*“ b | 1 *τοις οφθαλμοις αυτου* > A [sed correctoris] Eacz, asteriscata habet G | 2 *ιδεν* A [sed correctoris], *ειδεν* EGt[1] | 2 ante *ιδου* non *και*, sed *κα* A [corr] | 2 post *ιδου* + *ωδε* z | 2 *ο αδελφος αυτου* obelizata G | 2 post *ερχομενος* + *αυτος* A [sed correctoris] | 2/3 *και μετ αυτου υ ανδρες* G | 2/3 ante *τετρακοσιοι* + *οι* E | 2/3 *ῡ* z | 3 *επιδιειλεν* AEGab[mg]mtz. „Aquila *ημισυσεν*“ b | 3 ⁒ *ιακωβ*: G | 4 *λιαν* Ez | 4 *επι* > G | 4 *ραχιηλ* z | 4 ante *τας* + *επι* m [t = b] | 4 *δυο*] *β* G | 4 *εθετο* bz, *εποιησεν* AEGt[1], *εποιησε* acmt[2] | 5 ante *υιους* + *δυο* E | 5 *αυτων* > E, *αυτου* z | 6 *λιαν* Ez | 6 *αυτης* > z | 6 *και ραχηλ*] *ραχηλ δε* c | 7 *παρηλθεν* A, *ηλθεν* t. m = b | 8 *του* > c | 8 *του αδελφου* AEGay | 9 *συνεδραμεν* mt | 9 *συναντησιν αυτου* z | 10 *περιελαβεν* G, prima manu in *περιλαβων* mutatum | 10 post *αυτον* + *εφιλησεν και* AEt[1], + ⁻ *εφιλησεν*: *και* G, + *εφιλησε και* act[2]yz, + *εφιλησεν αυτον και* m | 10 *επεσε* c [sic] | 10/11 *και κατεφιλησεν αυτον* > AEcmtz, habent Gaby | 12 *ησαυ* > AEGamtz | 12 *ιδεν* AE, *ειδεν* Gt[1] | 12 *τας γυναικας και* > t | 12 *ειπεν* AEGmt[1] | 13 *εστι* cz | 13 *ο δε*] *και* cz | 13 *ειπεν* AEGt[1] | 14 *προσηγγεισαν* A, *προσεγγισαν* z | 14 *τεκνα* EGabcmtz, *παιδια* A | 15 *προσηγγεισεν* A, *προσηγγισεν* EGt[1], *ηγγισε* c, *προσηγγεισε* z | 15 *λια* Ez | 16 *μετα ταυτα* > m | 16 *τουτο* cz | 16 *προσηγγεισεν* A, *προσηγγισεν* EGt[1], *προσηγγεισε* z

Ῥαχὴλ καὶ Ἰωσήφ, καὶ προσεκύνησαν. 8 *καὶ εἶπε Τί ταῦτά σοί ἐστιν, πᾶσαι αἱ παρεμβολαὶ αὗται, αἷς ἀπήντηκα; ὁ δὲ εἶπεν Ἵνα εὕρῃ ὁ παῖς σου χάριν ἐναντίον σου, κύριε.* 9 *εἶπε δὲ Ἠσαῦ Ἔστι μοι πολλά, ἀδελφέ· ἔστω σοὶ τὰ σά.* 10 *εἶπε δὲ Ἰακὼβ Εἰ εὗρον χάριν ἐναντίον σου, δέξαι τὰ δῶρα διὰ τῶν ἐμῶν χειρῶν· ἕνεκεν τούτου εἶδον τὸ πρόσωπόν σου ὡς ἄν τις ἴδοι πρόσωπον θεοῦ, καὶ εὐδοκήσεις με·* 11 *λάβε τὰς εὐλογίας μου, ἃς ἤνεγκά σοι, ὅτι ἠλέησέ με ὁ θεὸς καὶ ἔστι μοι πάντα. καὶ ἐβιάσατο αὐτόν, καὶ ἔλαβε.* 12 *καὶ εἶπεν Ἀπάραντες πορευσώμεθα ἐπ' εὐθεῖαν.* 13 *εἶπε δὲ αὐτῷ Ὁ κύριός μου γινώσκει ὅτι τὰ παιδία ἁπαλώτερα, καὶ τὰ πρόβατα καὶ αἱ βόες λοχεύονται ἐπ' ἐμέ· ἐὰν οὖν καταδιώξω αὐτὰ ἡμέραν μίαν, ἀποθανοῦνται πάντα τὰ κτήνη.* 14 *προελθέτω ὁ κύριός μου ἔμπροσθεν τοῦ παιδὸς αὐτοῦ· ἐγὼ δὲ ἐνισχύσω ἐν τῇ ὁδῷ κατὰ σχολὴν τῆς πορεύσεως τῆς ἐναντίον μου καὶ κατὰ πόδα τῶν παιδαρίων, ἕως τοῦ ἐλθεῖν με πρὸς*

1 *ιωσηφ και ραχηλ* G | 1 *ειπεν* AD [ut uidetur] EGt^1 | 2 „pro *εστιν* is, qui inepte literas renouauit, posuit *εσται*“ G. *εστι* cmt^{2}yz | 2 *πασαι* > a | 2 *αυται* > DEy, ante *αι* ponit a | 2 *απηντησα* D [GR] G, *υπηντηκα* c | 3 init *ειπε* z | 3 *χαριν ο παις σου* Gz | 3 *εναντιον* EGabcz, *εν οφθαλμοις* A, *ενωπιον* D [GR: superest *ωπιον*] mt | 3 fin *ειπεν* ADEGt^1 | 4 *εστιν* AEG | 4 *ειπεν* ADEGt^1 | 5 ante *ιακωβ* + *αυτω* D | 5 post *ιακωβ* + asteriscatum *μη δη* G | 5 *ευρον* Gbcz, *ευρηκα* AD [GR: superest *ευρη*] Eamt | 5 *ενωπιον* z | 5 *δεξε* G | 6 post *δωρα* + *ταυτα* mt | 5 *δια* in rasura m | 6 *υμων* > m^1 | 6 post *τουτου* + *οτι* z | 6 *ιδον* AE, D = b | 7 *αν*] *ει* z | 7 *ειδοι* ut uidetur D, *ειδη* z | 7 *ευδοκησις* E, *ευλογησεις* c | 8 *μου* > DE | 8 *ενηνοχα* z | 8 *ηλεησεν* ADEGmt^1 | 8 *εστιν* AEGt^1 [D = b ?] | 9 *ελαβεν* ADEGt^1 | 10 „Symmachus *και πορευθωμεν ινα συνοδευσω σοι.* schol *πορευσομαι εις κατεναντιον σου*“ b | 10 *πορευθωμεν* ADc, *πορευσομεθα* EGz | 10 ante *επ* + asteriscatum *και πορευσομαι* G | 10 *επ* AEGabmtz, *εις* Db^{mg}c | 10 *ευθειας* z | 10 *ειπεν* AD [ut uidetur] EGt^1 | 11 *γεινωσκει* G, *γινωσκεις* t. m = b | 11 *απαλωτερα τα παιδια* c | 11 *απαλοτερα* z | 11/12 *και τα προβατα* post *και αι βοες* m [t = b] | 12 *οι βοες* c | 12 *ροχευονται* G, a correctore quarto (ut uidetur) emendatum. *χωλευονται* ay, *χολευονται* z. D = b | 12 *επ εμε*] *παρ εμοι* mt | 13 *αυτα* abz, *αυτους* ADEGc, *αυτας* mt | 13 post *αυτα* + *εις* z | 13 post *μιαν* + *η δυο* z | 13 ante *παντα* + *εν τη οδω* D | 13/14 *προσελθατω* A^1, *προελθατω* A^{2}E, *προσελθετω* G | 14 *μου* > G | 14 *αυτου* > AG, *σου* DEmt | 15 *εκπορευσεως* z | 15 *εναντιων* z | 16 *και κατα ποδα των παιδαριων* > z | 16 post *παιδαριων* + *μου* c | 16 *του* > c | 16 *ελθειν με* Eaby, *με ελθειν* AGmt, *ελθω* c, *ελθειν* z

τὸν κύριόν μου εἰς Σηείρ. 15 εἶπε δὲ Ἠσαῦ Καταλείψω μετὰ
σοῦ ἀπὸ τοῦ λαοῦ τοῦ μετ᾽ ἐμοῦ. ὁ δὲ εἶπεν Ἵνα τί τοῦτο;
ἱκανὸν ὅτι εὗρον χάριν ἐναντίον σου, κύριε. 16 ἀπέστρεψε
δὲ Ἠσαῦ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ εἰς τὴν ὁδὸν αὐτοῦ εἰς Σηείρ.
17 καὶ Ἰακὼβ ἀπαίρει εἰς Σκηνάς· καὶ ἐποίησεν ἑαυτῷ ἐκεῖ
οἰκίας, καὶ τοῖς κτήνεσιν αὐτοῦ ἐποίησε σκηνάς· διὰ τοῦτο
ἐκάλεσε τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου Σκηναί. 18 καὶ ἦλθεν
Ἰακὼβ εἰς Σαλὴμ πόλιν Σηκίμων, ἥ ἐστιν ἐν γῇ Χαναάν,
ὅτε ἐπανῆλθεν ἐκ τῆς Μεσοποταμίας Συρίας· καὶ παρενέβαλε
κατὰ πρόσωπον τῆς πόλεως. 19 καὶ ἐκτήσατο τὴν μερίδα τοῦ
ἀγροῦ, οὗ ἔστησεν ἐκεῖ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ, παρὰ Ἐμμὼρ πα-
τρὸς Συχὲμ ἑκατὸν ἀμνῶν. 20 καὶ ἔστησεν ἐκεῖ θυσιαστήριον
34 καὶ ἐπεκαλέσατο τὸν θεὸν Ἰσραήλ. 1 ἐξῆλθε δὲ Δεῖνα ἡ
θυγάτηρ Λείας, ἣν ἔτεκε τῷ Ἰακώβ, καταμαθεῖν τὰς θυγα-
τέρας τῶν ἐγχωρίων. 2 καὶ εἶδεν αὐτὴν Συχὲμ ὁ υἱὸς Ἐμμὼρ
ὁ Εὐαῖος, ὁ ἄρχων τῆς γῆς· καὶ λαβὼν αὐτὴν ἐκοιμήθη μετ᾽
αὐτῆς, καὶ ἐταπείνωσεν αὐτήν. 3 καὶ προσέσχε τῇ ψυχῇ
Δείνας τῆς θυγατρὸς Ἰακώβ, καὶ ἠγάπησε τὴν παρθένον,
καὶ ἐλάλησε κατὰ τὴν διάνοιαν τῆς παρθένου αὐτῇ. 4 εἶπε
Συχὲμ πρὸς Ἐμμὼρ τὸν πατέρα αὐτοῦ λέγων Λάβε μοι τὴν

1 σιειρ m [sed ι prius in rasura] tz | 1 ειπεν AEGt¹ | 1 post δε + αυτω z | 1 καταλιψω D [superest ταλιψω] | 2 ειπε c | 3 ευρηκα E | 3 απεστρεψεν AEGt¹ | 4 ησαυ > G | 4 post εκεινη + ησαυ G | 4 εις την οδον αυτου > m [habet t] | 4 σιειρ mtz | 5 εαυτω EGabcz, αυτω Amt | 5 εκει > D [GB] cmt | 6 εποιησεν AEGt¹ | 7 εκαλεσεν AEGt¹, εκαλεν D [sic] | 7 ante εκεινου corrector quintus G obelum addidisse uidetur | 8 σαλειμ z | 8 ante πολιν + την E, + εις z | 8 σικιμων AD [GB] EGat, σηκημων c, σικημων z | 8 γη] τη E | 9 επανηλθεν ab, ηλθεν AD [GB] EGcmtyz | 9 της ante συριας ponit z | 9 παρενεβαλεν AD [GB] EGct¹, παρενελαβε b [sic] | 11 αυτου > mt, εαυτου G | 11 παρ z | 11 εμωρ c. m comm: σικιμα ομοιωσις. Συχεμ οπερ ερμηνευεται ωμος ἢ ωμων ἢ ωμια ἢ σικημα ἢ ωμί. συ σχχόθ | 12 ρ αμναδων G, > m | 13 εξηλθεν AEGt¹ | 13 δῖνα c | 14 λιας Ez | 14 ετεκεν AEGct | 14 τω > t | 14 καταμαθιν A | 15 ενχωριων AE | 15 ιδεν AE | 15 ο > c | 16 ευαιος bc, χορραιος AD [GB] EGam [hic quidem ultimas literas in rasura habet] ty, χετταιος z. in commentario m Εμμωρ ο χορραιος. α΄ ευαιος φησιν. εμμωρ δε ερμηνευεται ορνεον εκ τρωγλης | 17 post αυτης + και ετεκε ay | 17 προσεσχεν AEGt¹ | 18 δινας cz | 18 ηγαπησεν AEGt¹ | 19 ελαλησεν AEGt¹ | 19 αυτην E, αυτης z | 19 ειπεν ADEGt¹ | 20 ante συχεμ + δε ADEGcmtz | 20 συχημ E | 20 προς] ο υιος a | 20 αμμωρ G | 20 post τον + προς a [sic] | 20 αυτων m | 20 σοι m¹?

παῖδα ταύτην εἰς γυναῖκα. [5] *Ἰακὼβ δὲ ἤκουσεν ὅτι ἐμίανεν ὁ υἱὸς Ἐμμὼρ Δεῖναν τὴν θυγατέρα αὐτοῦ· οἱ δὲ υἱοὶ αὐτοῦ ἦσαν μετὰ τῶν κτηνῶν αὐτοῦ ἐν τῷ πεδίῳ· παρεσιώπησε δὲ Ἰακὼβ ἕως τοῦ ἐλθεῖν αὐτούς.* [6] *ἐξῆλθε δὲ Ἐμμὼρ ὁ πατὴρ Συχὲμ πρὸς Ἰακὼβ λαλῆσαι αὐτῷ.* [7] *οἱ δὲ υἱοὶ Ἰακὼβ ἦλθον ἐκ τοῦ πεδίου· ὡς δὲ ἤκουσαν, κατενύγησαν οἱ ἄνδρες, καὶ λυπηρὸν ἦν αὐτοῖς σφόδρα, ὅτι ἄσχημον ἐποίησεν ἐν Ἰσραήλ, κοιμηθεὶς μετὰ τῆς θυγατρὸς Ἰακώβ· καὶ οὐχ οὕτως ἔσται.* [8] *καὶ ἐλάλησεν Ἐμμὼρ αὐτοῖς λέγων Συχὲμ ὁ υἱός μου προείλετο τῇ ψυχῇ τὴν θυγατέρα ὑμῶν· δότε οὖν αὐτὴν αὐτῷ γυναῖκα.* [9] *καὶ ἐπιγαμβρεύσασθε ἡμῖν· τὰς θυγατέρας ὑμῶν δότε ἡμῖν, καὶ τὰς θυγατέρας ἡμῶν λάβετε τοῖς υἱοῖς ὑμῶν.* [10] *καὶ ἐν ἡμῖν κατοικεῖτε, καὶ ἡ γῆ ἰδοὺ πλατεῖα ἐναντίον ὑμῶν· κατοικεῖτε καὶ ἐμπορεύεσθε ἐπ᾽ αὐτῆς καὶ ἐγκτᾶσθε ἐν αὐτῇ.* [11] *εἶπε δὲ Συχὲμ πρὸς τὸν πατέρα αὐτῆς καὶ πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῆς Εὕροιμι χάριν ἐναντίον ὑμῶν, καὶ ὃ*

1 *παιδισκην* AD [GR: superest *σκην*] Eamtz | 1 *εμιανε* cmt[2], qui addunt *συχεμ* | 1 post *εμιανεν* G ⁒ | 2 *εμμωρ*: corrector quintus G | 2 *διναν* Gcz, *δεινα* in rasura m | 3 *ησαν μετα των κτηνων αυτου* > mt | 3 *αυτου* > c | 3 *εις το πεδιον* mt | 3 *παιδιω* AE[1] | 3 *παρεσιωπησεν* ADEGt[1] | 4 *εξηλθεν* ADGt[1], *εξηλθον* E, *εισηλθεν* z | 4 *δε* > z | 4 *ερμων* E | 5 *προς ιακωβ* > D | 5 *αυτον* t | 6 *παιδιου* AE[1] | 6 *κατενυχθησαν* ADEGz, *κατηνυχθησαν* c | 7 *σφοδρα* > z | 7 ante *εν* + *συχεμ* A | 7 post *ισραηλ* + *συχεμ* cz | 8 post *ιακωβ* + *και ειπον και ειπον* z, prius *και ειπον* punctis subpositis deletum | 8 *και* > z | 8 *ουκ* b | 9 *εμμωρ αυτοις* Gabmt, *αυτοις εμμωρ* ADcz, *αυτοις εμμων* E | 9/10 *προειλατο* AD [GR] EG, *προσειλετο* m [t = b] | 10 post *ψυχη* + *αυτου* mt | 10 *ουν* > c | 11 *και* > ADGayz | 11 *επιγαμβρευσατε* ADmt, *επιγαμβρευσασθαι* G | 11 *υμιν τας* z | 12 *δοτε υμιν αυτας και λαβετε* z | 12 *και* > G, corrector addidit | 12 *ημων* prima manu G, quum ipse librarius antea *υμων* uoluisset. post *υημων* suum *και* punctis supernis notatum, id est deletum, additur. post *υμων* + *εκ των θυγατερων ημων εις γυναικας* z | 13 *η γη ιδου* DEGabc, *ιδου η γη* Amtz | 13 *πλατια* E | 14 *κατοικειτε*] *και οικειτε* G | 14 *εμπορευεσθαι* AG | 14 *απ αυτης* m, *εν αυτη* Gz, *εν αυτῃ* c, *εν αυτηι* t. D = b | 14 *εκτασθαι* A [*ν* super *εκ* „manu prima uel sane perantiqua“ additum], *εκτασθε* E, *εγκτησασθαι* G, *κτασθε* c, *εγκιτασθε* m[1]?, *ενκτασθαι* t, *εκτησασθε* z | 15 *επ αυτην* E, *επ αυτη* z | 15 *ειπεν* ADEGt[1] | 15 *προς* alterum > z | 16 post *αυτης* + *λεγων* c | 16 *ευροιμι*] *ει ευρον* z | 16 *εναντιων* z

ἐὰν εἴπητε, δώσομεν. 12 *πληθύνατε τὴν φερνὴν σφόδρα, καὶ δώσω καθότι ἂν εἴπητέ μοι, καὶ δώσετέ μοι τὴν παῖδα ταύτην εἰς γυναῖκα.* 13 *ἀπεκρίθησαν δὲ οἱ υἱοὶ Ἰακὼβ τῷ Συχὲμ καὶ Ἐμμὼρ τῷ πατρὶ αὐτοῦ μετὰ δόλου, καὶ ἐλάλησαν αὐτοῖς, ὅτι ἐμίαναν Δείναν τὴν ἀδελφὴν αὐτῶν.* 14 *καὶ εἶπαν αὐτοῖς Συμεὼν καὶ Λευὶ οἱ ἀδελφοὶ Δείνας Οὐ δυνησόμεθα ποιῆσαι τὸ ῥῆμα τοῦτο, δοῦναι τὴν ἀδελφὴν ἡμῶν ἀνθρώπῳ, ὃς ἔχει ἀκροβυστίαν· ἔστι γὰρ ὄνειδος ἡμῖν.* 15 *μόνον ἐν τούτῳ ὁμοιωθησόμεθα ὑμῖν καὶ κατοικήσομεν ἐν ὑμῖν, ἐὰν γένησθε ὡς ἡμεῖς καὶ ὑμεῖς ἐν τῷ περιτμηθῆναι ὑμῶν πᾶν ἀρσενικόν.* 16 *καὶ δώσομεν τὰς θυγατέρας ἡμῶν ὑμῖν, καὶ ἀπὸ τῶν θυγατέρων ὑμῶν ληψόμεθα ἡμῖν γυναῖκας, καὶ οἰκήσομεν παρ᾽ ὑμῖν, καὶ ἐσόμεθα ὡς γένος ἕν.* 17 *ἐὰν δὲ μὴ εἰσακούσητε ἡμῶν τοῦ περιτεμέσθαι, λαβόντες τὴν θυγατέρα ἡμῶν ἀπελευσόμεθα.* 18 *καὶ ἤρεσαν οἱ λόγοι ἐναντίον Ἐμμὼρ καὶ ἐναντίον Συχὲμ τοῦ υἱοῦ Ἐμμώρ.* 19 *καὶ οὐκ*

1 *αν* cz¹ | 1 ante *δωσομεν* + *ημιν* A | 1 *σφοδρα την φερνην* G | 1 ante *και* + G asteriscatum *και δομα* | 2 *δωσω*] *ποιησω* E | 2 *καθο εαν* E, *καθο αν* c | 2 *ειπηται* A | 2 *μοι* prius > E | 2 *δωσεται* AG, *δοτε* uoluit m¹ | 3 *απεκριθησαν δε*] *και απεκριθησαν* z | 3 *δε* > E¹, in margine suppletum | 3 *οι* > E | 4 *ερμων* E, > m | 4 *μετα .... 5 αυτων* > z | 5 *εμειαναν* Em | 5 *δῖναν* c, > mt | 5 ante *και* obelus erat in G, „sed erasus est. ita certe uidetur" | 6 *ειπον* cz | 6 *αυτοις* > z | 6 ⁞ *συμεων και λευει οι αδελφοι δεινας υιοι λειας* : G | 6 *λευει* Ga | 6 *δινας* c, *αυτης* z | 6 post *δεινας* + *υιοι δε λειας* A, + *υιοι λειας* Dm, *οι υιοι λιας* + E. de G uide supra. *οι υιοι λειας* +.aty | 6/7 *δυναμεθα* z | 7 *το ρημα* > A, habet D | 7 *υμων* t | 8 *ος εχει*] *εχοντι* c | 8 *εχει ακροβυστιαν*] *εν ακροβυστια εστι* z | 8 *ακροβυστειαν* G | 8 *εστιν* AEGt¹, *και* z | 8/10 *μονον* usque ad 10 *υμεις* > z, qui eorum loco habet *εν τω ομοιωθηναι και οικειν μετ αυτου* | 8/9 *μονον* > AD [GR] EGa | 9 *ομοιωθησωμεθα* E | 9 *και κατοικησομεν εν υμιν* obelizata G | 9 *κατοικησωμεν* AE, *οικησομεν* cmt | 10 *γενησεσθε* E, *γενησθαι* G | 10 *καθως* G | 10 *και υμεις* obelizata G | 10 *περιτεμνεσθαι* D | 10 *ημων* z | 11 *δοσομεν* m, *δωσωμεν* z | 11 *ημων* a correctore G, librarius *υμων* dederat. eodem loco *υμων* a | 12 *υμων* > z | 12 *λημψομεθα* ADEG | 12 *ημιν* EGabcmtz, *υμιν* A | 12 ⁞ *γυναικας* : G, > c | 13 *οικησωμεν* Amz. D=b | 13 *ως* > c | 14 *μη* > ay | 14 *εισακουσετε* z | 14 *του*] *και* c | 14 post *του* + *μη* G | 14 *περιτεμνεσθαι* AD [GR] Emtz, *περιτεμνησθε* c | 14/15 *τας θυγατερας* AD [GR] EGamtz | 15 *υμων* mz | 15 *απελευσομεθα*] *πορευσομεθα* c | 16 *εναντιον* > z | 16 ante *συχεμ* + *του* mt | 16 *του υιου εμμωρ* > z

ἐχρόνισεν ὁ νεανίσκος τοῦ ποιῆσαι τὸ ῥῆμα τοῦτο· ἐνέκειτο
γὰρ τῇ θυγατρὶ Ἰακώβ· αὐτὸς δὲ ἦν ἐνδοξότατος πάντων
τῶν ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. 20 *ἦλθε δὲ Ἐμμὼρ καὶ*
Συχὲμ ὁ υἱὸς αὐτοῦ πρὸς τὴν πύλην τῆς πόλεως αὐτῶν, καὶ
ἐλάλησαν πρὸς τοὺς ἄνδρας τῆς πόλεως αὐτῶν λέγοντες 21 *Οἱ*
ἄνθρωποι οὗτοι εἰρηνικοί εἰσι, μεθ᾽ ἡμῶν οἰκείτωσαν ἐπὶ
τῆς γῆς καὶ ἐμπορευέσθωσαν αὐτήν, ἡ δὲ γῆ ἰδοὺ πλατεῖα
ἐναντίον αὐτῶν· τὰς θυγατέρας αὐτῶν ληψόμεθα ἡμῖν γυναῖ-
κας, καὶ τὰς θυγατέρας ἡμῶν δώσομεν αὐτοῖς. 22 *ἐν τούτῳ*
μόνον ὁμοιωθήσονται ἡμῖν οἱ ἄνθρωποι τοῦ κατοικεῖν μεθ᾽
ἡμῶν ὥστε εἶναι λαὸν ἕνα, ἐν τῷ περιτεμέσθαι ἡμῶν πᾶν
ἀρσενικόν, καθὰ καὶ αὐτοὶ περιτέτμηνται. 23 *καὶ τὰ κτήνη*
αὐτῶν καὶ τὰ τετράποδα καὶ τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν οὐχ ἡμῶν
ἔσται; μόνον ἐν τούτῳ ὁμοιωθῶμεν αὐτοῖς, καὶ οἰκήσουσι
μεθ᾽ ἡμῶν. 24 *καὶ εἰσήκουσαν Ἐμμὼρ καὶ Συχὲμ τοῦ υἱοῦ*
αὐτοῦ πάντες οἱ ἐμπορευόμενοι τὴν πύλην τῆς πόλεως αὐτῶν,
καὶ περιετέμοντο τὴν σάρκα τῆς ἀκροβυστίας αὐτῶν πᾶς

1 *εχρονησεν* z | 1 *του* > c | 2 *ην ενδοξοτατος*] *ενδοξος* z | 3 *ηλθεν* ADEGt^1 | 5 *ελαλησεν* G. D = b | 5 *αυτων* > z | 6 *ειρηνικοι*] „Aquila *απηρτισμενοι*“ b | 6 *εισιν* ADEGt^1z | 6 *μεθ ημων* cum *εισιν* coniungunt Aa | 6 *οικητωσαν* Ez | 7 *αυτην* AEGabmtz, *εν αυτη* D [GR: superest *τη* ante *η δε*] c | 7 *πλατεια ιδου* z. D = b | 7 *πλατια* E | 7 post *πλατεια* punctum ponit a, *εναντιον αυτων* cum sequentibus coniungens. + asteriscatum *εν χερσιν* G | 8 *τας θυγατερας αυτων* > ay | 8 *λημψομεθα* A [ut uidetur, etiam D] G | 9 *δωσωμεν* z | 9 post *αυτοις* + *γυναικάς* z | 9/10 *μονον εν τουτω* ADEGcmt, *μονον εν τουτο* z | 10 post *ανθρωποι* + *ουτοι* c | 10 *οικειν* Gcz | 11 *περιτεμνεσθαι* ADEGcmtz | 11 fin *ημιν* z | 12 *περιτετετμηνται* A, si Baberi uolumini primo fides: nam in quarto huius scripturae mentio non fit. *περιτεμνονται* m [t D = b], *περιτεμνηνται* z | 12 post *περιτετμηνται* + *και τα υπαρχοντα αυτων* G | 13 post *αυτων* prius + *και τα υπαρχοντα* A [D = b], + *και τα υπαρχοντα αυτων* z | 13 post *τετραποδα* + *αυτων* A [non D] cz | 13 *και τα υπαρχοντα αυτων* etiam hoc loco A, quod mendum iam antiquo tempore inuentum et lineâ subter uersum ductâ notatum [D = b]. desunt haec uerba hoc loco in Gz | 13 post *και* alterum + *παντα* c | 13 *αυτων* alterum > c | 13 *ουχ* usque ad *ημων* 15 > z | 14 ÷ *εν τουτω* : *μονον* G | 14 *ομοιωθησομεθα* D | 14/15 *οικησωμεν μετ αυτων* D [GR] | 14 *οικησουσιν* AEG | 15 *εισηκουσεν* Aay | 15 *και* alterum > a | 15 *του* > E | 16 ante *παντες* + *και* a | 16 *εκπορευομενοι* AD [GR] EGacmtyz | 16 *την πυλην* > z | 17 *περιετεμνοντο* mt, *περιετεμον* Ec | 17 ÷ *την σαρκα της ακρο-*

ἄρσην. 25 *ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ, ὅτε ἦσαν ἐν τῷ πόνῳ, ἔλαβον οἱ δύο υἱοὶ Ἰακὼβ Συμεὼν καὶ Λευί, ἀδελφοὶ Δείνας, ἕκαστος τὴν μάχαιραν αὐτοῦ, καὶ εἰσῆλθον εἰς τὴν πόλιν ἀσφαλῶς καὶ ἀπέκτειναν πᾶν ἀρσενικόν.* 26 *τόν τε Ἐμμὼρ καὶ Συχὲμ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἀπέκτειναν ἐν στόματι μαχαίρας, καὶ ἔλαβον τὴν Δείναν ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ Συχέμ, καὶ ἐξῆλθον.* 27 *οἱ δὲ υἱοὶ Ἰακὼβ εἰσῆλθον ἐπὶ τοὺς τραυματίας, καὶ διήρπασαν τὴν πόλιν, ἐν ᾗ ἐμίαναν Δείναν τὴν ἀδελφὴν αὐτῶν.* 28 *καὶ τὰ πρόβατα αὐτῶν καὶ τοὺς βόας αὐτῶν καὶ τοὺς ὄνους αὐτῶν, ὅσα τε ἦν ἐν τῇ πόλει καὶ ὅσα ἦν ἐν τῷ πεδίῳ, ἔλαβον.* 29 *καὶ πάντα τὰ σώματα αὐτῶν καὶ πᾶσαν τὴν ἀποσκευὴν αὐτῶν καὶ τὰς γυναῖκας αὐτῶν ᾐχμαλώτευσαν· καὶ διήρπασαν ὅσα τε ἦν ἐν τῇ πόλει καὶ ὅσα ἦν ἐν ταῖς οἰκίαις.* 30 *εἶπε δὲ Ἰακὼβ πρὸς Συμεὼν καὶ Λευί Μισητόν με πεποιήκατε, ὥστε πονηρόν με εἶναι πᾶσι τοῖς κατοικοῦσι τὴν γῆν ἔν τε τοῖς Χαναναίοις καὶ ἐν τοῖς Φερεζαίοις· ἐγὼ δὲ ὀλιγοστός εἰμι ἐν ἀριθμῷ, καὶ συναχθέντες ἐπ᾽ ἐμὲ συγκόψουσί με, καὶ ἐκτριβήσομαι ἐγὼ καὶ ὁ*

βυστειας αυτων : G | 17 *ακροβυστειας* AG | 17/1 *παν αρσεν* Ecz, *παν αρσην* G

1 post *αρσην* + asteriscatum *παντες εξερχομενοι πυλην πολεως αυτου* G | 1 *τῳ* > E | 2 *λαβοντες* c | 2 *δυο* > E | 2 *λευει* D [GR] Ga, *λευις* E | 2 ante *αδελφοι* + *οι* Gcmtz | 3 *δινας* cz | 3 *αυτων* c | 3 *και* > c | 5 *ερμων* E | 5 ante *συχεμ* + *τον* Am | 5 *τον* > m | 5 post *εν* + *τῳ* a | 6 *μαχαιρης* E | 6 *δεινα* A et fortasse m, *δῖναν* c, *δινα* z | 6 *του* alterum > D [GR] mtz | 7 initio *απηλθον* mt | 8 *αφηρπασαν* ay | 8 *εμειναν* z | 8/9 *την αδελφην αυτων διναν* z | 8 *δῖναν* c, *δεινα* m, ⁒ *δειναν* : G | 9 *και* alterum > z | 10 *αυτων* utrumque > z | 10 *και* prius > z | 10 *τε* > Ec | 11 *οσα ην* > z | 11 *παιδιω* A, post *πεδιῳ* + *παντα* m | 11 *αυτων* > z | 11 in fine + *και πασαν την ιππον αυτων* D [GR] | 12 *πασαν* > z | 13 *ηυχ᾽μαλωτευσαν* E | 13 *αφηρπασαν* ay | 13 *τε* > c | 13 *εν* > t | 14 *οσα ην* > z | 14 post *οσα* + *τε* E | 14 *ειπεν* AEGt[1] | 14 *προς* > AD [GR] EGcmtz | 15 *λευει* Ga | 15 *μεισητον* AD [GR] G | 15 *πασι* > AD [GR] Eamt, ⁒ *πασιν* G [corrector punctis inpositis damnauit uocem] | 16 *κατοικουσιν* AEG | 16 ante *την* + G ⁒ *πασαν*, quam uocem corrector punctis inpositis damnauit. ibidem + *πασαν* mt | 16 *τε* > E | 16 *εν* alterum > AD [GR] EGamtz | 16 *τοις* tertium > z | 17 *φερεζεοις* A | 17 *ολιγωστος* z | 17 *ειμι*] *ημιν* E | 18 post *εμε* + *και* z | 18 *συγκοψουσιν* A, *συνκοψουσιν* D [GR] EG | 18 *εκτριβομαι* A

οἶκός μου. 31 οἱ δὲ εἶπαν Ἀλλ᾽ ὡσεὶ πόρνῃ χρήσονται τῇ
ἀδελφῇ ἡμῶν; 1 εἶπε δὲ ὁ θεὸς πρὸς Ἰακὼβ Ἀναστὰς ἀνά- 35
βηθι εἰς τὸν τόπον Βαιθήλ, καὶ οἴκει ἐκεῖ, καὶ ποίησον
ἐκεῖ θυσιαστήριον τῷ θεῷ τῷ ὀφθέντι σοι ἐν τῷ ἀποδι-
δράσκειν σε ἀπὸ προσώπου Ἡσαῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου. 2 εἶπε
δὲ Ἰακὼβ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ καὶ πᾶσι τοῖς μετ᾽ αὐτοῦ Ἄρατε
τοὺς θεοὺς τοὺς ἀλλοτρίους τοὺς μεθ᾽ ὑμῶν ἐκ μέσου ὑμῶν,
καὶ καθαρίσθητε, καὶ ἀλλάξατε τὰς στολὰς ὑμῶν. 3 καὶ
ἀναστάντες ἀναβῶμεν εἰς Βαιθήλ, καὶ ποιήσωμεν ἐκεῖ θυ-
σιαστήριον τῷ θεῷ τῷ ἐπακούσαντί μου ἐν ἡμέρᾳ θλίψεως,
ὃς ἦν μετ᾽ ἐμοῦ καὶ διέσωσέ με ἐν τῇ ὁδῷ ᾗ ἐπορεύθην. 4 καὶ
ἔδωκαν τῷ Ἰακὼβ τοὺς θεοὺς τοὺς ἀλλοτρίους, οἳ ἦσαν ἐν
ταῖς χερσὶν αὐτῶν, καὶ τὰ ἐνώτια τὰ ἐν τοῖς ὠσὶν αὐτῶν·
καὶ κατέκρυψεν αὐτὰ Ἰακὼβ ὑπὸ τὴν τερέβινθον τὴν ἐν Ση-
κίμοις, καὶ ἀπώλεσεν αὐτὰ ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας. 5 καὶ
ἐξῆρεν Ἰσραὴλ ἐκ Σηκίμων· καὶ ἐγένετο φόβος θεοῦ ἐπὶ τὰς
πόλεις τὰς κύκλῳ αὐτῶν, καὶ οὐ κατεδίωξαν ὀπίσω τῶν υἱῶν
Ἰσραήλ. 6 ἦλθε δὲ Ἰακὼβ εἰς Λουζά, ἥ ἐστιν ἐν γῇ Χαναάν,
ἥ ἐστι Βαιθήλ, αὐτὸς καὶ πᾶς ὁ λαός, ὃς ἦν μετ᾽ αὐτοῦ.

1 οι δε] και z | 1 ειπον cz | 1 ωσει] ως αι z | 1 πορναι z? | 1 χρησωνται AD [GR] | 1/2 την αδελφην z | 2 ειπεν ADEGmt[1] | 2 προς > mt | 2/3 αναστηθι z | 3 τον τοπον > G, τον οικον m | 3 βεθηλ cz | 4 εκει > z | 4 θεω] κυριω E | 4/5 σε αποδιδρασκειν DE | 5 σε > acy | 5 ησαυ > E | 5 ειπεν AEGt[1] | 6 πασιν AG | 6 πᾶσι τοὺς z | 6 altero loco εαυτου D [GR] ??? | 7 τους μεθ υμων > AEGac, τους μεθ ημων mz | 7 μεσου ημων z | 8 και primum usque ad υμων > t | 8 καθαρισασθαι A [sic, aliter ac uulgo traditur] G, καθαρισασθε D [GR: superest ισασθε] mz, καθαρισεσθε E | 9 αναβωμεν] απαρωμεν mt | 10 τω θεω] κυριω E, τω κ̅ω̅ z | 10 υπακουσαντι D | 10 μου Gabcmt, μοι AE, με z | 11 και διεσωζεν με obelizata G | 11 διεσωσεν A, εσωσεν E, διεσωζεν G, εσωσε z. ..σεν D | 11 επορευομην AD [GR] a | 13 και τα ενωτια τα εν τοις ωσιν αυτων > mt | 13 τα alterum > E | 14 αυτα > G | 14 τερεμινθον t[1]?G | 14/15 σικιμοις ADGcmt, σικημοις z | 15 και απωλεσεν αυτα εως της σημερον ημερας obelizata G | 15 απολεσεν m | 16 ÷ ισραηλ εκ σικιμων : G, ubi ÷ et obelum uersui praemissum corrector [quintus] uidetur scripsisse | 16 ισραηλ] ιακωβ z | 16 σικιμων A [D?] Ecmt, σικημων z | 16 θεου] κυριου z | 17 αυτων τας κυκλω z | 18 ηλθεν AD [ut uidetur] EGt[1] | 18 λουζαν z | 18 η εστιν > c | 18 ÷ εστιν : G | 18 γη] τη E | 19 η] αυτη E, ο G | 19 εστιν AD [ut uidetur] EG | 19 βεθηλ Dcz | 19 ος ην > G

[7]καὶ ᾠκοδόμησεν ἐκεῖ θυσιαστήριον, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα τοῦ τόπου Βαιθήλ· ἐκεῖ γὰρ ἐφάνη αὐτῷ ὁ θεὸς ἐν τῷ ἀποδιδράσκειν αὐτὸν ἀπὸ προσώπου Ἠσαῦ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. [8]ἀπέθανε δὲ Δεβόῤῥα ἡ τροφὸς Ῥεβέκκας, καὶ ἐτάφη κατώτερον Βαιθὴλ ὑπὸ τὴν βάλανον· καὶ ἐκάλεσεν Ἰακὼβ τὸ ὄνομα αὐτῆς Βάλανος πένθους. [9]ὤφθη δὲ ὁ θεὸς τῷ Ἰακὼβ ἔτι ἐν Λουζά, ὅτε παρεγένετο ἐκ Μεσοποταμίας τῆς Συρίας, καὶ εὐλόγησεν αὐτὸν ὁ θεός. [10]καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ θεὸς Τὶ ὄνομά σου οὐ κληθήσεται ἔτι Ἰακώβ, ἀλλ' Ἰσραὴλ ἔσται τὸ ὄνομά σου· καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰσραήλ. [11]εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ θεὸς Ἐγὼ ὁ θεός σου· αὐξάνου καὶ πληθύνου· ἔθνη καὶ συναγωγαὶ ἐθνῶν ἔσονται ἐκ σοῦ, καὶ βασιλεῖς ἐκ τῆς ὀσφύος σου ἐξελεύσονται. [12]καὶ τὴν γῆν, ἣν ἔδωκα Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαάκ, σοὶ δέδωκα αὐτήν· σοὶ ἔσται, καὶ τῷ σπέρματί σου μετὰ σὲ δώσω τὴν γῆν ταύτην. [13]ἀνέβη δὲ ὁ θεὸς ἀπ' αὐτοῦ ἐκ τοῦ τόπου, οὗ ἐλάλησε μετ' αὐτοῦ. [14]καὶ ἔστησεν Ἰακὼβ στήλην ἐν τῷ τόπῳ ᾧ ἐλάλησε μετ' αὐτοῦ ὁ θεός, στήλην λιθίνην· καὶ ἔσπεισεν ἐπ' αὐτὴν σπονδήν, καὶ ἐπέ-

1 *ωκοδομησαν* D | 1 *εκαλεσεν* ADEGt¹ | 2 post *τοπου* + *εκεινου* Emtz, + asteriscatum *ισχυρος* G | 2 *βεθηλ* z, non D | 2 *επεφανη* AEGamtz, *επεφανεν* D | 2 *αυτον* z ◀ 3 *αυτον αποδιδρασκειν* Emt | 3 post *αυτον* + *αποδιδρασκιν* D, qui antea etiam *αποδιδρασκειν* habuit | 3 ⁒ *ησαυ*: G | 4 *απεθανεν* ADEGt¹ | 4 *δεββωρα* ADGmt, *ρεββωρα* E, *δεβωρρα* ay | 4 *και εταφη* > AEy, habet etiam D, asteriscatum G | 5 *εκαλεσε* m | 5 *ιακωβ* > Gm | 6 *βαλανον* z | 6 *τω* > ADEGcmt | 7 ⁒ *εν λουζα*· G | 7 *εν*] *επι* z | 7 ante *εκ* + *εκεισε* a | 7 post *εκ* + *της* E | 7 *της* > E | 8 *ηυλογησεν* AE | 8 priori loco ⁒ *ο θεος* : G, ubi : a correctore esse uidetur | 8 *ο θεος* alterum > Dz | 9 post *σου* + *ιακωβ* DEGamt | 9 *ετι ιακωβ αλλ* A in rasura manu secunda | 9 *αλλα* c | 9 post *αλλ* + *η* DGmtz | 10 *και εκαλεσε* [" *σεν* G] *το ονομα αυτου ισραηλ* > ADEcmtz, habet asteriscata G, qui : finale omisit | 10 *ειπεν* AD [ut uidetur] EGt¹ | 11 *εγω ο θεος* > G, a correctore primo suppletum | 11 post *σου* + asteriscatum *ικανος* G | 11 ante *εθνη* + *και* AE | 13 *δεδωκα* ADamtz. „schol *ωμοσα*" b | 13 ante *αβρααμ* + *τωι* mt, + *τω* a | 14 ante *ισαακ* + *τω* m, + *τωι* t | 14 *ισακ* G | 14 *σοι δεδωκα αυτην* > z | 14 ante *σοι* alterum + *και* a | 14 *σοι εσται* > AEmt, habet etiam D. ⁒ *σοι εσται* : G. *σ̀υ εσται* z | 15 post *ταυτην* + *εις τας γενεας αυτων* a | 15 *δε* > a | 15/16 *απ αυτου ο θεος* G | 15/16 *απ αυτου* > z | 16 *ελαλησεν* ADEGt¹ | 17 *ελαλησεν* AEGt¹ | 17 *ο θεος* > AD [GR] EGamt | 18 *λιθηνην* t | 18 *εσπισεν* E, *εποιησεν* c, *επεσεν* z | 18 et 1 *αυτης* D [GR], 18 etiam z *αυτης* | 18 *σποδην* E | 18/1 *επεχεν* a, *επεχε*[illegible]*εν* t

χεεν ἐπ᾽ αὐτὴν ἔλαιον. 15 καὶ ἐκάλεσεν Ἰακὼβ τὸ ὄνομα τοῦ τόπου, ἐν ᾧ ἐλάλησε μετ᾽ αὐτοῦ ἐκεῖ ὁ ϑεός, Βαιϑήλ. 16 ἀπάρας δὲ Ἰακὼβ ἐκ Βαιϑὴλ ἔπηξε τὴν σκηνὴν αὐτοῦ ἐπέκεινα τοῦ πύργου Γαδέρ. ἐγένετο δέ, ἡνίκα ἤγγισεν εἰς Χαβραϑὰ τοῦ ἐλϑεῖν εἰς τὴν Ἐφραϑά, ἔτεκε Ῥαχήλ· καὶ ἐδυστόκησεν ἐν τῷ τοκετῷ. 17 ἐγένετο δὲ ἐν τῷ σκληρῶς αὐτὴν τίκτειν εἶπεν αὐτῇ ἡ μαῖα Θάρσει, καὶ γὰρ οὗτός σοι ἐστὶν υἱός. 18 ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἀφιέναι αὐτὴν τὴν ψυχήν, ἀπέϑνησκε γάρ, ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Υἱὸς ὀδύνης μου· ὁ δὲ πατὴρ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Βενιαμίν. 19 ἀπέϑανε δὲ Ῥαχήλ, καὶ ἐτάφη ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ ἱπποδρόμου Ἐφραϑά· αὕτη ἐστὶ Βηϑλεέμ. 20 καὶ ἔστησεν Ἰακὼβ στήλην ἐπὶ τοῦ μνημείου αὐτῆς· αὕτη ἐστὶν ἡ στήλη ἐπὶ τοῦ μνημείου Ῥαχὴλ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. 21 ἐγένετο δέ, ἡνίκα κατῴκησεν Ἰσραὴλ

1 post *αυτην* tres literae radendo deletae et *ελαι* uocis *ελαιον* in rasura G. librarius ipse scripsit | 1 *εκαλεσε* mt^{2} | 1 *ιακωβ* > mt | 2 *ελαλησεν* AEGcmt | 2 *ο θεος μετ αυτου εκει* mt, *μετ αυτου ο θεος εκει* z | 2 *εκει* > ay | 3 *απηρεν* G | 3 *ιακωβ* > G | 3/4 *επηξε* 3 usque ad *γαδερ* 4 > G | 3 *επηξεν* AEt^{1} | 4 *γαβερ* E | 4 *εγενετο δε*] *και εγενετο* G | 4 *ηγγεισεν* A, *ηγγισε* cm^{2}t^{2}z | 4 *εις* > AD [GR] EGcmtz | 5 *χαφραθα* ay | 5 *του ελθειν εις την* bc, *του ελθειν εις γην* az, *ελθειν εις γην* mt, *εις γην ελθειν* AD [GR] EG [Tischendorfius, qui hoc loco adcuratus non est, ab eo, qui scripturam renouauit „inepte“, *την* pro *γην* datum esse refert] | 5 uix crediderim libri m librarium *ευφραθα* hoc loco et in sequentibus uoluisse, licet in nomine minus noto quae scripsit ita legerem | 5 *ετεκεν* AGt^{1}, *ετεχεν* E | 5 post *και* + *εν τω τικτειν* cz | 6 *εδυστοκησε* z | 6 *εν τω τοκετω* > cz | 6 *εγενετο δε*] *και εγενετο* z | 7 *τικτην* E^{1} | 7 *αυτη η μαια θαρσει* A in rasura „manu antiqua“ | 7 *αυτη* > m | 7 *θαρσι* G | 7 *σοι* > A | 7/8 *υιος εστιν* c | 8 *αφειναι* [sic] *αυτης την* E | 8 *αφειεναι* G | 8 *αυτην* > z | 8/9 *απεθνησκεν* AEGt^{1} | 9 *εκαλεσεν* AEGt^{1} | 9 ante *το* + *δε* E | 10 post *πατηρ* + *αυτου* A, ÷ *αυτου* : addit G, in quo prima manu super ÷ asteriscus | 10 *εκαλεσεν* AD [GR] Eabmt, *εκαλεσε* cz | 10 *το ονομα αυτου* bcz, *αυτον* AD [GR] EGamt | 10 *βενιαμειν* AD [GR] G, *βενιαμην* z | 10 *απεθανεν* AEGt^{1} | 11 ad suam scripturam b: „ita LL UU et Hieronymus cap 4 Micheae. Rachel in uia erat et in hippodromo, id est equorum cursu. et ipse Iacob Genes 48 *εγγιζοντος* [*κτέ*, non repeto]. AA LL *εν τη οδω εφραθα*. Aquila *καθ οδον της γης*“ | 11 *του ιπποδρομου* > AD [GR] EGacy, post *εφραθα* ponit z | 12 *εστιν* AEG | 12 *βιθλεεμ* m, *βηθλεμ* t | 13 init *μνημιου* G, *μνηματος* z | 13 *εστι* acmt^{2}yz | 13 *η* > AD [GR] EGacmtyz | 13 *επι του* > AD [GR] EGamtyz | 13 fin *μνημιου* G | 14 *ημερας ταυτης* bcz, *σημερον ημερας* AD [GR] Eamty,

ἐν τῇ γῇ ἐκείνῃ, ἐπορεύθη Ῥουβὴν καὶ ἐκοιμήθη μετὰ Βαλ-
λᾶς τῆς παλλακῆς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἰακώβ· καὶ ἤκουσεν
Ἰσραήλ, καὶ πονηρὸν ἐφάνη ἐναντίον αὐτοῦ. 22 ἦσαν δὲ οἱ
υἱοὶ Ἰακὼβ δώδεκα. 23 υἱοὶ Λείας, πρωτότοκος Ἰακὼβ Ῥου-
βήν, Συμεών, Λευί, Ἰούδας, Ἰσσάχαρ, Ζαβουλών. 24 υἱοὶ δὲ
Ῥαχὴλ Ἰωσὴφ καὶ Βενιαμίν. 25 υἱοὶ δὲ Βαλλᾶς παιδίσκης
Ῥαχὴλ Δὰν καὶ Νεφθαλείμ. 26 υἱοὶ δὲ Ζελφᾶς παιδίσκης
Λείας Γὰδ καὶ Ἀσήρ· οὗτοι υἱοὶ Ἰακώβ, οἳ ἐγένοντο αὐτῷ
ἐν Μεσοποταμίᾳ τῆς Συρίας. 27 ἦλθε δὲ Ἰακὼβ πρὸς Ἰσαὰκ
τὸν πατέρα αὐτοῦ εἰς Μαμβρῆ, εἰς πόλιν τοῦ πεδίου· αὕτη
ἐστὶ Χεβρὼν ἐν γῇ Χαναάν, οὗ παρῴκησεν Ἀβραὰμ καὶ
Ἰσαάκ. 28 ἐγένοντο δὲ αἱ ἡμέραι Ἰσαάκ, ἃς ἔζησεν, ἔτη ἑκατὸν
ὀγδοήκοντα. 29 καὶ ἐκλείπων Ἰσαὰκ ἀπέθανε καὶ προσετέθη
πρὸς τὸ γένος αὐτοῦ πρεσβύτερος καὶ πλήρης ἡμερῶν· καὶ
36 ἔθαψαν αὐτὸν Ἠσαῦ καὶ Ἰακὼβ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ. 1 αὗται δὲ
αἱ γενέσεις Ἠσαῦ· αὐτός ἐστιν Ἐδώμ. 2 Ἠσαῦ δὲ ἔλαβε τὰς
γυναῖκας ἑαυτῷ ἀπὸ τῶν θυγατέρων τῶν Χαναναίων· τὴν

σημερον ÷ *ημερας* G | 14 ante *εγενετο* + *και απηρεν ισραηλ και επηξεν την σκηνην αυτου επεκεινα του πυργου γαδερ* Ga [nisi quod aldina *επεξε*] | 14 *ισραηλ* > E

1 post *εκεινη* + *ισραηλ* E | 1 uocis *επορευθη* literae *π* et *ευ* manu prima in rasura A, ita quidem ut et post et ante *ευ* elementa singula deleta sed non suppleta sint | 1 *ρουβιμ* amtz, *ρουβημ* c | 1/2 *βαλας* z | 2 *ιακωβ* > AD [GR] EGamt | 3 ÷ *και πονηρον εφανη ενωπιον αυτου* : G | 3 *ενωπιον* Gcz | 3 *οι* > EGz | 4 *ιβ* G | 4 *λιας* E | 4/5 *ρουβιμ ο πρωτοτοκος ιακωβ* a | 4 *ιακωβ* alterum > z | 4/5 *ρουβιμ* amtz | 5 ante *συμεων* + *και* c | 5 *λευεις* A, *λευει* D [GR] G, *λευις* E | 5 *ιουδα* E | 5 *ησαχαρ* m, *ισαχαρ* z | 6 *και* > z | 6 *βενιαμειν* AD [GR] EG | 6 *δε* > E | 6 *βαλας* z | 7 *νεφθαλει* G | 7 *δε* > E | 7 *παιδεισκης* z | 8 *λιας* E | 8 post *ουτοι* + *οι* At | 8 *αυτω* > z | 9 *μεσοποταμιας* E | 9 *ηλθεν* AEGt¹ | 9 *ισαχ* G | 10 post *αυτου* + *ετι ζωντος αυτου* D [GR] amtz | 10 *εις πολιν μαυρη του πεδιου* z | 10 *εις* alterum > G | 10 *παιδιου* AD [GR], *εναιου* mt | 11 *εστιν* AEGt¹ | 11 *χευρων* z, *μαν* E | 11 ÷ *εν γη χανααν* : G | 11 post *εν* + *τη* D [GR] E, + *τη* a | 11 *χαναν* m¹ | 12 utroque loco *ισαχ* G | 12 ante *αι* + *πασαι* Gz | 12 ÷ *ας εζησεν* : G | 12 *ετη* > E | 12/13 *ρπ* Gm, *ρν* z | 13 *εκλιπων* AGcmtz | 13 *ισαακ* > AD [GR] Eay, *ισαχ* asteriscatum G | 13 *απεθανεν* AEGct¹ | 15 *οι* > Ez, post *οι* + *δυο* a | 16 *αιδωμ* D [GR], *δωμ* G¹ | 16/17 *ελαβεν εαυτω γυναικας* D [GR] | 16 *ελαβεν* AEGt¹ | 16 *τας* > AEamty | 17 *αἰτῳ* ay, *ἀυτοῦ* c, *αὐτõυ* z, *αυτω* E, > m | 17 *απο*] *εκ* m | 17 *των χαναναιων*] *χανααν* z

Ἀδά, θυγατέρα Αἰλὼμ τοῦ Χετταίου, καὶ τὴν Ὀλιβεμά, θυγατέρα Ἀνὰ τοῦ υἱοῦ Σεβεγὼν τοῦ Εὐαίου, 3 *καὶ τὴν Βασεμάθ, θυγατέρα Ἰσμαήλ, ἀδελφὴν Ναβαιώθ.* 4 *ἔτεκε δὲ αὐτῷ Ἀδὰ τὸν Ἐλιφάς, καὶ Βασεμὰθ ἔτεκε τὸν Ῥαγουήλ,* 5 *καὶ Ὀλιβεμὰ ἔτεκε τὸν Ἰεοὺς καὶ τὸν Ἰεγλὸμ καὶ τὸν Κορέ· οὗτοι υἱοὶ Ἠσαῦ, οἳ ἐγένοντο αὐτῷ ἐν γῇ Χαναάν.* 6 *ἔλαβε δὲ Ἠσαῦ τὰς γυναῖκας αὐτοῦ καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ καὶ τὰς θυγατέρας αὐτοῦ καὶ πάντα τὰ σώματα τοῦ οἴκου αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ καὶ πάντα τὰ κτήνη καὶ πάντα, ὅσα ἐκτήσατο, καὶ πάντα, ὅσα περιεποιήσατο ἐν γῇ Χαναάν· καὶ ἐπορεύθη Ἠσαῦ ἐκ τῆς γῆς Χαναὰν ἀπὸ προσώπου Ἰακὼβ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ.* 7 *ἦν γὰρ αὐτῶν τὰ ὑπάρχοντα πολλὰ τοῦ οἰκεῖν ἅμα, καὶ οὐκ ἠδύνατο ἡ γῆ τῆς παροικήσεως αὐτῶν φέρειν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν ὑπαρχόντων αὐτῶν.* 8 *κατῴκησε δὲ Ἠσαῦ ἐν τῷ ὄρει Σηείρ· Ἠσαῦ αὐτός ἐστιν Ἐδώμ.* 9 *αὗται δὲ αἱ γενέσεις Ἠσαῦ πατρὸς Ἐδὼμ ἐν τῷ*

1 *αδαν* z | 1 *αιλωμ* abm, *ελω* A^{1}, *ελωμ* A^{2} [primae manus: uulgo tacent] ct, *αιδωμ* D [GB], *αιλων* EG, *αλων* z | 1 *του* > G, a correctore additum | 1 *ολιβαιμαν* E, *ολιβεμαν* mt, *ολειβαμαν* G, *ελιβα* c, *ελιβεμαν* z | 2 *ανα*] *εναν* c, *αιναν* z | 2 *σεβαγων* cz, *σεβαιγων* m | 2 *αιβαιου* z | 2/3 *βασεμμαθ* AGamt, *μασεθμαν* E, *βασεματ* z | 3 *ναβαιωρ* D [GB], *ἀβαιωθ* t, *δε ναβωτ* z | 3 *ετεκεν* ADEGt^{1} | 3 *αυτῳ* > ADEGamt | 3 ante *αδα* + *η* a | 4 post *αδα* + *τω* [*τωι* t] *ησαυ* ADEGmt, + *τω ισαυ* a | 4 *ελιφαζ* Ecz, *ελειφαζ* G, *ελισαφ* mt | 4 *βασεμ* A, *μασεμμαθ* D, *βασεμμαθ* at, *μασεθμαθ* E, *βασσεμμαθ* G, .*βεσαμαθ* c, *βασεμματ* z. hoc loco m = b | 4 *ετεκεν* ADEGt^{1} | 4/5 *ολειβαμα* G, *ελιβαμα* c, *ελιβεμαν* z | 5 *ετεκεν* ADEGt^{1} | 5 *ιεουλ* cz, *ιεσβους* E. D = b | 5 *ιεγλουμ* E, *ιεγλωμ* mt, *ιεγωμ* z | 6 *αυτῳ* > z | 6 *γῃ* > z | 6 *ελαβεν* ADEGt^{1} | 7 *αυτου* alterum > ADEGt | 7/8 *και τας θυγατερας αυτου* > z | 8 *αυτου* prius > ADEGcmt | 9 *αυτου* > ADEGc, *αυτω* m | 9 *παντα* prius > Az | 9/10 *και παντα οσα εκτησατο* post *χανααν* 10 ponit z | 10 *και παντα οσα περιεποιησατο* > E | 10 *παντα* > AGay | 10/11 *και επορευθη ησαυ εκ της γης χανααν* > G, corrector quintus *επορευθη δε εκ γης χανααν* suppleuit | 11 *ησαυ* > ADEamtz | 11 *της* > ADEamtz | 11 *ἰακωβ* > E | 12 *αυτων πολλα τα υπαρχοντα* mt | 12 *τα υπαρχοντα αυτων* Gcz | 12 elementa *χοντ πολλ* manu prima in rasura A, ita quidem ut post *λλ* unius literae spatium rasum sed non iterum inscriptum sit | 13 *εδυνατο* ADG | 14 *υπαρχοντων αυτοις* m, *υπαρχοντων αυτους* t | 15 *ωκησεν* AD [GB: superest *ωκησεν*] Gt^{1}, *και κατωκησεν* E, *ωκησε* cmt^{2}z | 15 *δε* > E [non D] | 15 *σιειρ* z | 15 *αυτος*] *ουτος* mt | 16 post *εδωμ* prius + *κατωκει δε ιακωβ εν τῃ γῃ η παρωκησεν ο πατηρ αυτου*

ὄρει Σηείρ. 10 καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν Ἠσαῦ· Ἐλιφάς, υἱὸς Ἀδᾶς γυναικὸς Ἠσαῦ, καὶ Ῥαγουήλ, υἱὸς Βασεμὰθ γυναικὸς Ἠσαῦ. 11 ἐγένοντο δὲ Ἐλιφὰς υἱοί· Θαιμάν, Ὠμάρ, Σωφάρ, Γοθὼμ καὶ Κενέζ. 12 Θαμνὰ δὲ ἦν παλλακὴ Ἐλιφὰς τοῦ υἱοῦ Ἠσαῦ, καὶ ἔτεκε τῷ Ἐλιφὰς τὸν Ἀμαλήκ. οὗτοι υἱοὶ Ἀδᾶς γυναικὸς Ἠσαῦ. 13 οὗτοι δὲ υἱοὶ Ῥαγουήλ· Ναχόθ, Ζαρέ, Σομὲ καὶ Μοζέ· οὗτοι ἦσαν υἱοὶ Βασεμὰθ γυναικὸς Ἠσαῦ. 14 οὗτοι δὲ υἱοὶ Ὀλιβεμᾶς θυγατρὸς Ἀνὰ τοῦ υἱοῦ Σεβεγών, γυναικὸς Ἠσαῦ· ἔτεκε δὲ τῷ Ἠσαῦ τὸν Ἰεοὺς καὶ τὸν Ἰεγλὸμ καὶ τὸν Κορέ. 15 οὗτοι ἡγεμόνες υἱοὶ Ἠσαῦ. υἱοὶ Ἐλιφὰς πρωτοτόκου Ἠσαῦ· ἡγεμὼν Θαιμάν, ἡγεμὼν Ὠμάρ, ἡγεμὼν Σωφάρ, ἡγεμὼν Κενέζ, 16 ἡγεμὼν Κορέ, ἡγεμὼν Γοθώμ, ἡγεμὼν Ἀμαλήκ· οὗτοι ἡγεμόνες Ἐλι-

εν γη χανααν c | 16 *δε* > t [non m] | 16 *νεσεις* z | 16 post *ησαυ* + *του* Ecmt | 16 *πατρος εδωμ* > z

1 *σιειρ* z | 1 ante *ησαυ* + *αυτου* t | 1/2 *ελειφαζ* G, *ελιφαζ* E | 2 ante *υιος* prius > *ο* E | 2 *αδας* DEGabmtz, *αδα* Ac | 2/3 *βασεμμαθ* AGamt, *βασσεμμαθ* E, *βασεματ* z | 3 *ελιφας υιοι* aby, *υιοι ελιφας* cmtz, *οι υιοι ελιφας* A, *υιοι ελειφαζ* G, *υιοι ελιφαθ* E, *οι υιοι* Grabius ex D notauit | 3 *θεμαν* E[1] [*αι* super uersum] ct | 4 *ωμαν* AD [GR] Eamt, *ομαρ* z | 4 *σωφαρ* > z | 4 *γοθομ* AD [GR] EGacz | 4 *και* > Ecz | 4 *κενεζ* AEabmt, *ενεζ* D [GR], *κενετ* G, *καίνεζ* c | 4 *αμνα* z | 4 post *ην* + *η* E, *ἡ* omisso *ην* cmtz | 4 *παλακη* z[1] | 5 utroque loco *ελειφαζ* G : utroque *ελιφαζ* E : priori *ελφαξ*, altero *ελιφαζ* z | 5 *του*] *τω* A | 5 *και* > Gcmt, non D | 5 post *και* + *αὕτη* z | 5 *ετεκεν* ADEt[1], *ετεκεν δε* G | 6 *ουτοι οι υιοι αδα* A. D ut uidetur = b, certe ut Gmtz *αδας* habuit. *αδα* c | 6 post *ουτοι* prius + *δε* E | 7 *ναχομ* A, *ναζεθ* c, *ναγωθ* mt, *ναχετ* z | 7 duo nomina coniungens *ζαρεσομαί* c | 7 *ζορε* z | 7 *σομε* AEabz, *σαμμα* G, *βοσορ* mt | 7 *μοζε* AEabcmtz, *μεζα* G | 7 post *ουτοι* + *δε* z | 7 *ησαν* > z, *εισιν* mt | 7 *βασσεμαθ* acy, *μασεμμαθ* A, *βασεμμαθ* Gmt, *μασσεμαθ* E, *βεσεματ* z | 8 post *δε* + *ησαν* Gcmtz | 8 *ελιβεμας* AEz, *ελειβαμας* G, *ολεβεμας* ay, *λιβεμας* c, *ολικεμας* m [t = b] | 8 *ανα*] *εναν* c, *αιναν* z | 9 *σεβαιγων* mt | 9/11 quae inter *ετεκε* 9 et *υιοι* 11 media, > z | 9 *ετεκεν* AEGt[1] | 10 *ιεους* DEGabmt, *ιευς* A, *ιεουλ* c | 10 *ιεγλωμ* mt | 10 *ηγεμονες υιοι* EGabcm, *οι ηγεμονες υιου* A, *οι ηγεμονες υιοι* t, *ηγεμονες υιων* D [GR: superest *ηγεμονες* post *ουτοι*] | 11 *υιοι ελιφας* > E | 11 *ελιφαζ* D, *ελειφαζ* G, *ελιβας* c, *ελιφαξ* z | 11 *πρωτοτοκος* Ez | 11 post *ησαυ* alterum + *υιοι ελιφαζ πρωτοτοκου ησαυ* z | 11/13 quae inter *ηγεμων* 11 et *κορε* 13 media, > m | 11 *θαμναν* E, *θεμαν* c | 12 *ωμαρ*] *ναμαρ* z | 12 *ηγεμων σωφαρ* > t | 12 *σοφαρ* z | 12 post *σοφαρ* suum + *ηγεμων γοθομ* z | 12/13 *ηγεμον γορε* z | 13 *ηγεμων γοθωμ* hoc

φὰς ἐν γῇ Ἰδουμαίᾳ, οὗτοι υἱοὶ Ἀδᾶς. 17 καὶ οὗτοι υἱοὶ Ῥαγουὴλ υἱοῦ Ἠσαῦ· ἡγεμὼν Ναχώθ, ἡγεμὼν Ζαρέ, ἡγεμὼν Σομέ, ἡγεμὼν Μοζέ· οὗτοι ἡγεμόνες Ῥαγουὴλ ἐν γῇ Ἐδώμ, οὗτοι υἱοὶ Βασεμὰθ γυναικὸς Ἠσαῦ. 18 οὗτοι δὲ υἱοὶ Ὀλιβεμᾶς γυναικὸς Ἠσαῦ· ἡγεμὼν Ἰεούλ, ἡγεμὼν Ἰεγλόμ, ἡγεμὼν Κορέ· οὗτοι ἡγεμόνες Ὀλιβεμᾶς θυγατρὸς Ἀνὰ γυναικὸς Ἠσαῦ. 19 οὗτοι υἱοὶ Ἠσαῦ, καὶ οὗτοι ἡγεμόνες αὐτῶν· οὗτοί εἰσιν υἱοὶ Ἐδώμ. 20 οὗτοι δὲ υἱοὶ Σηεὶρ τοῦ Χορραίου τοῦ κατοικοῦντος τὴν γῆν· Λωτάν, Σωβάλ, Σεβεγών, Ἀνὰ 21 καὶ Δησὼν καὶ Ἀσὰρ καὶ Ῥισών· οὗτοι ἡγεμόνες τοῦ Χορραίου τοῦ υἱοῦ Σηεὶρ ἐν τῇ γῇ Ἐδώμ. 22 ἐγένοντο δὲ υἱοὶ Λωτὰν Χορροὶ καὶ Αἱμάν· ἀδελφὴ δὲ Λωτὰν Θαμνά. 23 οὗτοι δὲ υἱοὶ Σω-

loco > z | 13 *γοθωμ* ab, *γοθα* Acmt, *γοθομ* D [GR] EG [z] | 13 post *γοθομ* suum + *ηγεμων γοθομ* G, sed *μων γοθο* punctis inpositis inprobatum | 13/1 *ελιφαζ* Ez, *ελειφαζ* G

1 ante *εν* + *πρωτοτοκου ησαυ* z | 1 *γη*] *τη* Gyz, *τη* a | 1 *ιδουμαιας* cm [t = b] | 1 ante *υιοι* prius + *οι* E, + *δε* a | 1 *υιοι* alterum > z | 2 *υιου* etiam D, *υιοι* EGacz | 2 *ναχοθ* AD [GR] G, *ναχωρ* E, *ναχετ* z | 2 *ζαρε* AG, *ζαραι* z, *ζερε* D [GR] | 2/3 *ηγεμων σομε* > A | 3 *σομαι* D [GR] z, *σαμμα* G | 3 *μοζαι* D [GR], *σωζε* m | 3 post *μοζε* + *ηγεμων σομε* A | 3 *ουτοι* prius > ay | 3 post *ουτοι* prius + *οι* E | 3 *εν γη εδωμ* > z, *εν τη αιδωμ* c, *εν τηι εδωμ* mt | 3 ante *ουτοι* alterum + *υιοι εδωμ* z | 4 ante *υιοι* prius + *οι* D | 4 *μασεμμαθ* AE, *βασεμμαθ* Gamt; *βασεμας* c, *σεματ* z. *βασεμαθ* etiam D | 4/5 quae inter *ουτοι* 4 et *ησαυ* 5 media, > E | 4 *ελιβεμας* Acz, *ολιβεμμας* D, *λειβαμας* G | 4/5 *γυναικος ησαυ* > z | 5 *ιεουηλ* D, *ιεους* EG, *ιεολ* z | 5 *ιεγλον* G, *ιεγλωμ* mtz | 6 *ελιβεμας* Acz, *ελιβαμας* D, *ολιβεμα* E, *ολειβαμας* G | 6 *θυγατρος ανα γυναικος ησαυ* > AEcz. ante *θυγατρος ανα* asteriscum habet G, cuius haec ultima uerba e Genesi seruata sunt | 6 *ανας* D | 6/7 *ουτοι υιοι ησαυ* > m initio nouae paginae, > t in media pagina. „AA LL *ουτοι υιοι ησαυ. ουτος εστιν εδων* [sic] *και ουτοι υιοι σηειρ*“ b | 6 post *ουτοι* + *δε* A, + *εισιν* a | 7 post *ουτοι* prius + *εισιν* E | 7 ante *ηγεμονες* + *οι* A | 7 post *εισιν* + *οι ηγεμονες αυτων* A | 7 ante *υιοι* alterum + *οι* E | 8 *αιδων* c [sic] | 8 *δε* > z | 8 *σιειρ του χετταιου* z | 9 *ωβαλ* uocis *σωβαλ* in rasura A. *σωλβαν* m, *σοβαν* z | 9 *σεγεγων* E [?], *σεβαιγων* mt, *σεμεγων* z | 9 *λησων* c, *δισων* mt, *δηεισων* z. D = b | 10 *ασαρ* Eabcmt, *σααρ* A, *ασειρ* z | 10 *ρεισων* A, *ρειγων* z | 10 post *ουτοι* + *οι* A | 10 post *ηγεμονες* + *σιειρ* z | 10/11 *του υιου σηειρ* > z | 10 *υιου* > E | 11 *τη* > Dz | 11 *αιδωμ* c | 11 *χορρει* AD [GR], *χορρι* Eacmt, *χωρρη* z. cf Lagarde gesammelte abhandlungen 57, 14 | 12 *εμαν* cz | 12 *αδελφος* z | 12 *δε* prius > Ez | 12 *θεμνα* c | 12/1 *σωλβαν* m, *σοβαλ* z

βάλ· Γωλὰμ καὶ Μαναχὰθ καὶ Γαιβὴλ καὶ Σωφὰρ καὶ Ὠμάρ. [24]*καὶ οὗτοι υἱοὶ Σεβεγών· Ἀϊὲ καὶ Ἀνά· οὗτός ἐστιν Ἀνά, ὃς εὗρε τὸν Ἰαμεὶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, ὅτε ἔνεμε τὰ ὑποζύγια Σεβεγὼν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ·* [25]*οὗτοι δὲ υἱοὶ Ἀνά· Δησὼν καὶ Ὀλιβεμὰ θυγάτηρ Ἀνά.* [26]*οὗτοι δὲ υἱοὶ Δησών· Ἀμαδὰ καὶ Ἀσβὰν καὶ Ἰθρὰν καὶ Χαρράν.* [27]*οὗτοι δὲ υἱοὶ Ἀσάρ· Βα-*

1 *γωλων* A, *γολων* z, *γωλωμ* D [GR] Eamty, *τωλαμ* c | 1 *και* primum secundum tertium > z | 1 *μανναχαθ* A, *μαναχα* E, *μαναχαθ* mt, *μαναχατ* z | 1 *γεβηλ* ctz | 1 *και σωφαρ* b. *σωφαρ* sine *και* ay, *σωφαν* sine *και* c, *σωφ* sine *και* Amtz, *σωρ* sine *και* E, *σωφαν* Grabius ex D profert | 1 *ωμαν* AEac, *ωμαμ* D [GR], *ωμα* mt, *ιωναν* z | 2 *και* prius > z | 2 hoc loco *σεβεγων* etiam E, *σεβαιγων* mt | 2 *ναιε* E, *αιαι* c, *εαι* z | 2 *ανα* prius b, *ωναν* ADamt, *ωνα* E, *εναν* c, *αναν* z | 2 *εστιν* > c | 2 *ανα* alterum Db, *ο ωνας* A, *ωνας* E, *ωναν* amt, *εναν* c, *αιαναν* z | 3 *ευρεν* ADEt[1] | 3 *εαμιν* c, *αιαμιν* z. „Diodorus *ο συρος και ο εβραιος τον ιαμειν υδωρ βουλονται λεγειν αντι του ευρε πηγην εν ερημω. οι δε ερμηνευσαντες αυτην πως την λεξιν την εβραικην τεθεικασι.* Aquila et Symmachus *τους ιαμειν*“ b. in margine m Theodoretus *Ο συρος λεγει πηγην αυτον ευρηκεναι. η γαρ πηγη ανα καλειται* [scribe *αινα* et disce Theodoretum *αιναν* legisse] *τη συρων φωνη. εις το αυτο εν αλλω αντιγραφω ουτω κειται Τις εστιν ουτος ο αἰνὰ ον ευρεν ο ναιν και τα εξης. αλλως. Πανταχου μεν το υδωρ αμμαιμ λεγεται εν τωι εβραικω η δε πηγη μωκωρ* [cf reliquias iuris ecclesiastici graece a me editas 48, 7 XLI. hunc librum ab eis lectum uolo, qui me libros meos nudos in mundum protrudere queruntur]. *εν γαρ τω λε ψαλμω* [Psalm 36, 10] *εις το οτι παρα σοι πηγη ζωης, εν τω εβραικω κειται μωκωρ αιιουμ. ουτε ουν τον ιαμειν κατα διοδωρον ευρον αντι του υδατος ουτε αντι της πηγης το αιναν. κατα θεοδωριτον δε*‸*το αιναν πηγην εδει λεγεσθαι, αλλ η αρα το ιαμειν. ο γαρ αιναν ευρε τον ιαμειν, ουχ ο ιαμειν τον αιναν. Οι ο. Ουτος εστιν ο αιναν ος ευρε τον ιαμειν εν τη ερημω οτε ενεμε τα υποζυγια σεβαιγων του πατρος αυτου. ακυλας αυτος αινας ος ευρε συν τουσιμειμ εν τη ερημωι εν τω βοσκειν αυτον τους ονους του σεβαιγων. Θεοδοτιων Ουτος εστιν ο αιναν ος ευρε τον ιαμειν εν τη ερημω οτε ενεμε τα βουκολια σεβαιγων του πατρος αυτου.* iam secuntur quae b ex Diodoro profert, nomine auctoris non indicato, nisi quod *εν τη ερημω* | 3 *ενεμεν* ADEt[1], *ευρε* c | 3/4 *σεβαιγων* mt: *σεβων* z, sed post *β* manu prima lineola subter uersum | 4 *ανα* etiam D. *εναν* cz | 4 *δαισων* c, *δισων* mt | 4 *και* > z | 5 *ολιβα* E, *ελιβεμαθ* c, *ελιβαμα* z | 5 *εναν* cz. *α*.. D | 5 *δισων* mt. D = b | 5 *αδαμα* E, *αβαδα* c, *αμαλα* z | 6 *ασβα* c, *ασμαμ* [uix *ασβαμ*] z | 6 *ιεθραν* AD [GR] Emt, *ιεσθραν* a, *ιεθραμ* z | 6 *χαραν* z | 6 ante *υιοι* + *οι* t | 6 *ασαρ* DEabcmtz, *σααρ* A | 6/1 *βαλααν* A, *βαλαμ* ay

λαὰμ καὶ Ζουκὰμ καὶ Ἰουκάμ. 28 οὗτοι δὲ υἱοὶ Ῥισών· Ὦς
καὶ Ἀράν. 29 οὗτοι δὲ ἡγεμόνες Χορρί· ἡγεμὼν Λωτάν, ἡγε-
μὼν Σωβάλ, ἡγεμὼν Σεβεγών, ἡγεμὼν Ἀνά, 30 ἡγεμὼν Δη-
σών, ἡγεμὼν Ἀσάρ, ἡγεμὼν Ῥισών· οὗτοι ἡγεμόνες Χορρὶ ἐν
ταῖς ἡγεμονίαις αὐτῶν ἐν γῇ Ἐδώμ. 31 καὶ οὗτοι οἱ βασιλεῖς
οἱ βασιλεύσαντες ἐν Ἐδὼμ πρὸ τοῦ βασιλεῦσαι βασιλέα ἐν
Ἰσραήλ. 32 καὶ ἐβασίλευσεν ἐν Ἐδὼμ Βαλὰκ υἱὸς Βεώρ, καὶ
ὄνομα τῇ πόλει αὐτοῦ Δενναβά. 33 ἀπέθανε δὲ Βαλάκ, καὶ
ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ Ἰωβὰβ υἱὸς Ζαρὰ ἐκ Βοσόρρας.
34 ἀπέθανε δὲ Ἰωβάβ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ Ἀσὼμ
ἐκ τῆς γῆς Θαιμανών. 35 ἀπέθανε δὲ Ἀσώμ, καὶ ἐβασίλευ-
σεν ἀντ' αὐτοῦ Ἀδὰδ υἱὸς Βαρὰδ ὁ ἐκκόψας Μαδιὰμ ἐν τῷ
πεδίῳ Μωάβ· καὶ ὄνομα τῇ πόλει αὐτοῦ Γετθαίμ. 36 ἀπέ-
θανε δὲ Ἀδάδ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ Σαμαδὰ ἐκ Μασ-
σεκκᾶς. 37 ἀπέθανε δὲ Σαμαδά, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ

1 *και* utrumque > z | 1 *ιουκαμ* bc, *ιωυκαμ* AEmtz, *ιεωυκαμ* D [GR], *ιωυκαν* a | 1 post *ιωυκαμ* suum + *και ουκαν* AD [GR: superest *και ουκ* post *υκαμ*] E, eodem loco + *και ουκαμ* amtz | 1 *ρεισων* AD, *ρησων* E, *ρυσων* c, *ρισσων* z | 1 *ους* E | 2 *αραμ* AEmt, *αρραν* cz. *αραν* etiam D | 2 *δε* > AD [GR] Ec | 2 *χορρει* AD, *χωρι* z | 3 *σωβαρ* E, *σοβαλ* z. D=b | 3 *σεβαιγων* mt | 3 *εναν* z. D=b | 3 *ηγεμων* ultimum > z | 3/4 *δισων* mt, *δεσσων* z. D=b | 4 *ηγεμων* utrumque > z | 4 *ασαρ* abcmt, *σααρ* AD, *ασα* E, *ασηρ* z | 4 *ρεισων* AD, *και ρεισων* z, *ρησων* c | 4/5 *χορρι* 4 usque ad *αυτων* 5 > z | 4 *χορρει* AD, *χωρρι* ay | 5 *οι*] *η* E | 6 ante *εδωμ* + *γη* D [GR] z, + *γῃ* a | 6 *βασιλεα* > z | 7 *ισραηλ* Eabcmtz, *ιερουσαλημ* A | 7 *εβασιλευσαν* z | 7 ante *βεωρ* nostrum + *του* AD [GR] Eamt | 7 *βαιωρ* cmt | 7 post *βεωρ* + *βασιλευς μωαβ* z | 8 *απεθανεν* AEt¹ | 8 *δε* > z | 8 *βαλεκ* E, *βαλαακ* ay | 9/10 quae inter *ιωβαβ* 9 et *αυτου* 10 media, > z | 9 *ιωβαδ* A, *ιωβακ* Ea | 9/12 quae inter *ζαρα* 9 et *υιος* 12 media, > E | 9 post *ζαρα* + nunc radendo deletum *ουτος εστιν ιωβ* t, quod ad *ιωβαβ* pertinet | 9 *βοσορας* am¹, *βοσσορας* m²t | 10 *απεθανεν* At¹ | 10 *ασομ* AD [GR] cz, *ασσωμ* t | 11 *της* > Az | 11 *θεμανων* Ac. *α* uocis *θαιμανων* prima manu super uersum m, *θαιμαν* z | 11 *απεθανεν* At¹ | 11 *ασομ* AD [GR] cz, *ασσωμ* t | 11 post *ασωμ* + *ο εκ της θαιμανων* ay | 12 *αδατ* z | 12 *ο*] *και* t | 13 *παιδιω* A | 13 *μωαμ* Ec | 13 *γεθθαιμ* AD [GR] Eamt, *γεθεμ* c | 13/14 *απεθανεν* AEt¹ | 14 *αδαμ* E, *αδατ* z | 14 *σαμαδα* abmt, *σαμαα* c, *σαλαμα* A, *σαμαλα* D [GR], *αδαμα* E, *σαμαλακ ο* z | 14/15 *μασεκκας* AD [GR] Ect, *μασσεκας* m, *μασεκας* z | 15 *απεθανεν* AEt¹ | 15 *σαμαα* b¹c, *σαμαδα* in editione romana e correctura calamo facta, *σαλαμα* A, *σαμαλα* D [GR], *σαλμα* E, *σαμαλακ* z | 15 post *σαμαδα* + *εκ μασσεκας* m, + *εκ μασεκκας* t

Σαοὺλ ἐκ Ῥοωβὼθ τῆς παρὰ ποταμόν. 38 ἀπέθανε δὲ Σαούλ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ Βαλλενὼν υἱὸς Ἀχοβώρ. 39 ἀπέθανε δὲ Βαλλενὼν υἱὸς Ἀχοβώρ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ Ἀρὰδ υἱὸς Βαράδ· καὶ ὄνομα τῇ πόλει αὐτοῦ Φογώρ· ὄνομα δὲ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ Μετεβεήλ, θυγάτηρ Ματραῖθ υἱοῦ Μαιζοώβ. 40 ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν ἡγεμόνων Ἠσαῦ ἐν ταῖς φυλαῖς αὐτῶν κατὰ τόπον αὐτῶν, ἐν ταῖς χώραις αὐτῶν καὶ ἐν τοῖς ἔθνεσιν αὐτῶν· ἡγεμὼν Θαμνά, ἡγεμὼν Γωλά, ἡγεμὼν Ἰεθέρ, 41 ἡγεμὼν Ὀλιβεμάς, ἡγεμὼν Ἡλάς, ἡγεμὼν Φινών, 42 ἡγεμὼν Κενέζ, ἡγεμὼν Θαιμάν, ἡγεμὼν Μαζάρ, 43 ἡγεμὼν Μαγεδιήλ, ἡγεμὼν Ζαφωίν· οὗτοι ἡγεμόνες Ἐδὼμ ἐν ταῖς κατῳκοδομημέναις ἐν τῇ γῇ τῆς κτήσεως αὐτῶν.

1 ροωωθ A¹, ροωβωθ A² [librarius ipse correxit: Baberus in uolumine quarto ρωωθ et ρωβωθ profert], θεβωρ E, ρωωθωθ mt, ροβοτ z | 1 απεθανεν AEt¹ | 2 βαλαεννων Amtz, βαλαενων D [GR], βαλαεννωρ E, βαλλαενων a, βαλενων c | 2/3 υιος αχοβωρ απεθανεν δε βαλαεννων > A¹, prima manu in fine uersus additum | 2/3 απεθανεν AEt¹ | 3 δε > m | 3 βαλαενων D [GR], βαλαεννωρ E, βαλλαενων a, βαλενων c, βαλαεννων Amt, και αυτος z | 3 υιος αχοβωρ > z | 3 χοβωρ A¹D [GR] | 4 αραθ AEc, αδαλ z | 4 βαραθ A, φαραδ z | 4/5 ονομα δε] και ονομα E | 5 δε > c | 5 ματεβουηλ z | 5 ηρ μα uocum θυγατηρ ματραειθ in rasura A | 5 ματραειθ A, μαραιθ E, ματριδαδ z | 5/6 μεζοοβ AEc, μεζοο D [GR: „sed est in fine lineae, ut forsitan β addi debuerit"], μεζοωβ mt, μεζοοφ z | 6 ηγεμονων] υιων m [non t] | 7 τοπων t, προσωπον D [GR] | 7 post αυτων secundum + εν ονομασιν αυτων a | 8 post αυτων + ηγεμων θαιμαν mt | 8 post θαμνα + ηγεμων φεινων mt | 8 ηγεμων, quod ante γωλα nostrum est, > z | 8 γολα z | 8 post γωλα + ηγεμων κενεζ mt | 8/9 ηγεμων > z | 9 ιεβερ A, ιεθαρ a, εθοομ z | 9 post ιεθερ + ηγεμων μαζαρ mt | 9 ελιβεμας AEc, ελειβαμας D [GR], ελειβεμα mt, ελιβαμαν z | 9 post ολιβεμας nostrum + ηγεμων μεγεδιηλ mt | 9 ηγεμων secundum et tertium > z | 9 ολας c, si uersioni latinae credendum, graecum ego ιλας legerem. atque ita mt. ιηλας z | 9/11 quae inter ηγεμων tertium 9 et μαγεδιηλ 11 media, > mt. uide supra. cf me ad prouerbiorum 15, 27 | 9/10 φινες A, φεινων D [GR] [mt] z | 10 κενες c | 10 ηγεμων secundum et tertium > z | 10 θεμαν Ecz | 10 μαξαρ E | 11 ηγεμων utrumque > z | 11 μαγεδιηλ ab, μετοδιηλ A, μαλελιηλ E, [μεγεδιηλ mt], εγεδιηλ z. de cottoniano Grabius „uix legi potest. uidetur esse μετοδιηλ ut in alexandrino. το plane lego, sed με uix est legibile". addit Owenus „haec plane sunt ex secundis Grabii curis, lineis tamen transuersis expuncta" | 11 ζαφωει Aa, ζαφωειν D [GR] Emt, ζοφοειμ z | 12 κατοικησεως Ez, κτισεως t

οντος Ἠσαῦ πατὴρ Ἐδώμ. 1 κατῴκει δὲ Ἰακὼβ ἐν τῇ γῇ, 37
οὗ παρῴκησεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ, ἐν γῇ Χαναάν· 2 αὗται δὲ αἱ
γενέσεις Ἰακώβ. Ἰωσὴφ δὲ δέκα καὶ ἑπτὰ ἐτῶν ἦν, ποι-
μαίνων τὰ πρόβατα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀδελφῶν
αὐτοῦ, ὢν νέος μετὰ τῶν υἱῶν Βαλλᾶς καὶ μετὰ τῶν υἱῶν
Ζελφᾶς τῶν γυναικῶν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ· κατήνεγκαν δὲ
Ἰωσὴφ ψόγον πονηρὸν πρὸς Ἰσραὴλ τὸν πατέρα αὐτῶν.
3 Ἰακὼβ δὲ ἠγάπα τὸν Ἰωσὴφ παρὰ πάντας τοὺς υἱοὺς
αὐτοῦ, ὅτι υἱὸς γήρως ἦν αὐτῷ· ἐποίησε δὲ αὐτῷ χιτῶνα
ποικίλον. 4 ἰδόντες δὲ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ὅτι αὐτὸν ὁ πατὴρ
φιλεῖ ἐκ πάντων τῶν υἱῶν αὐτοῦ, ἐμίσησαν αὐτόν, καὶ οὐκ
ἠδύναντο λαλεῖν αὐτῷ οὐδὲν εἰρηνικόν. 5 ἐνυπνιασθεὶς δὲ
Ἰωσὴφ ἐνύπνιον ἀπήγγειλεν αὐτὸ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ, 6 καὶ

1 *αυτος* mt. de capitis initio uide ad 3 | 1 *κατωικησε* mt² [*ι* > t²], *κατωκησεν* t¹ | 2 ante *ο* + *ισαακ* a | 2 *ο πατηρ αυτου* > E | 2 *δε* > D [GR] c | 3 caput *λζ* uoce *ιωσηφ* exordiuntur abcz | 3 *δε* > AEcmtz | 3 *δεκα και επτα* Eab, *δεκα επτα* AD [GR] cmt, *ιζ* z | 3/4 *ποιμενων* z | 4 *τα προβατα του πατρος αυτου* > AEz, post *αυτου* 5 D [GR] cmt | 5 post *αυτου* + *τα προβατα* AEz | 5 *νεως* z | 5 post *νεως* suum + *μετα των υιων λιας* z | 5 *και* > z | 5 *βαλας* z | 6 *ν* alterum uocis *γυναικων* in rasura A | 6/7 „Symmachus *και εφερεν ιωσηφ διαβολην κατ αυτων πονηραν προς πατερα αυτων*. Aquila *και ηνεγκεν ιωσηφ τον ψογον αυτων πονηρον προς τον πατερα αυτου*. Diodorus *ο συρος και ο εβραιος αντι του κατηνεγκαν κατηνεγκεν εχουσι. τουτ εστιν ο ιωσηφ διεβαλε τους αδελφους τω πατρι ως ουκ ευτακτους οντας, οθεν και εμισηθη παρ αυτων*. Cyrillus alexandrinus *οι απο ζελφας τε και βαλλας ψογον πονηρον κατηγαγον επι τον ιωσηφ*“ b. in margine m *οι ο Κατηνεγκε δε ιωσηφ ψογον αυτων πονηρον προς πατερα αυτων. συμμαχος Και εφερεν ιωσηφ διαβολην πονηραν κατ αυτων προς πατερα αυτων. ακυλας Και ηνεγκεν ιωσηφ ψογον αυτων πονηρον προς πατερα αυτου. θεοδοτιων Κατηνεγκαν δε ψογον πονηρον ιωσηφ προς τον πατερα αυτων*. eodem loco etiam quae e Diodoro b adfert | 6 *κατηνεγκε* cz | 6 post *δε* + *κατα* a | 7 *ψογον πονηρον ιωσηφ* z | 7 *αυτου* cz | 8 *ιακωβ*] *ισραηλ* D [GR] | 8 *ηγαπα*] *ηγα* A | 8 *υιους*] *αδελφους* D [GR] E | 9 *γηρους* AD [GR] Ecmt | 9 *εποιησεν* AEmt¹ | 10 *ποικιλον*] „Aquila *αστραγαλειον*“ b | 10 *ειδοντες* A | 10 *δε* > z | 10 post *δε* + *αυτον* D [GR] | 10/11 *αυτον ο πατηρ φιλει* Eabt, *αυτον εφιλει ο πατηρ αυτου* A, *αυτον φιλει ο πατηρ* c, *αυτον ο πατηρ αυτου φιλει* m, *φιλει αυτον ο πατηρ* z | 11 *εμεισησαν* D [GR] | 11 post *αυτον* + *οι αδελφοι αυτου* D [GR] c, + *οι αδελφοι* z | 12 *εδυναντο* Az | 12 *ουθεν* D [GR] | 13 *απηγγειλε* amt² | 13 *αυτο* > D [GR] amt, *αυτω* E¹

εἶπεν αὐτοῖς Ἀκούσατε τοῦ ἐνυπνίου τούτου οὗ ἐνυπνιάσθην. [7] ᾤμην ὑμᾶς δεσμεύειν δράγματα ἐν μέσῳ τῷ πεδίῳ· καὶ ἀνέστη τὸ ἐμὸν δράγμα καὶ ὠρθώθη· περιστραφέντα δὲ τὰ δράγματα ὑμῶν προσεκύνησαν τὸ ἐμὸν δράγμα. [8] εἶπαν δὲ αὐτῷ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ Μὴ βασιλεύων βασιλεύσεις ἐφ' ἡμᾶς ἢ κυριεύων κυριεύσεις ἡμῶν; καὶ προσέθεντο ἔτι μισεῖν αὐτὸν ἕνεκεν τῶν ἐνυπνίων αὐτοῦ καὶ ἕνεκεν τῶν ῥημάτων αὐτοῦ. [9] εἶδε δὲ ἐνύπνιον ἕτερον, καὶ διηγήσατο αὐτὸ τῷ πατρὶ αὐτοῦ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ, καὶ εἶπεν Ἰδοὺ ἐνυπνιασάμην ἐνύπνιον ἕτερον· ὥσπερ ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη καὶ ἕνδεκα ἀστέρες προσεκύνουν με. [10] καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ εἶπεν αὐτῷ Τί τὸ ἐνύπνιον τοῦτο, ὃ ἐνυπνιάσθης; ἆρά γε ἐλθόντες ἐλευσόμεθα ἐγώ τε καὶ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου προσκυνῆσαί σοι ἐπὶ τὴν γῆν; [11] ἐζήλωσαν δὲ αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, ὁ δὲ πατὴρ αὐτοῦ διετήρησε τὸ ῥῆμα. [12] ἐπορεύθησαν δὲ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ βόσκειν τὰ πρόβατα τοῦ πατρὸς αὐτῶν εἰς Συχέμ. [13] καὶ εἶπεν Ἰσραὴλ πρὸς Ἰωσὴφ Οὐχὶ οἱ ἀδελφοί σου ποιμαίνουσιν εἰς Συχέμ; δεῦρο ἀποστείλω σε πρὸς αὐτούς. εἶπε δὲ αὐτῷ Ἰδοὺ ἐγώ. [14] εἶπε δὲ αὐτῷ Ἰσραὴλ Πορευθεὶς ἴδε εἰ ὑγιαίνουσιν οἱ ἀδελφοί σου καὶ τὰ πρόβατα, καὶ ἀνάγγειλόν μοι. καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν ἐκ τῆς κοιλάδος τῆς Χεβρών· καὶ

1 *τουτου* > z | 1 *ηνυπνιασθην* D [GR], *ενυπνιασαμην* cz | 2 *ημας* m | 2 *δραχματα* AD [GR] E | 2 *εμμεσω* A, *εν* sine *μεσω* D [GR] | 2 *του πεδιου* Ez | 2 *παιδιω* A, *παιδιωι* m [Crusius non defuit!] | 3 *δραχμα* AD [GR] E | 3 *ανορθωθη* z | 3 *δε* > z | 4 *δραγχματα* A, si primo Baberi uolumini fides, nam in quarto *δραχματα* profert. *δραχματα* E | 4 *δραγχμα* A, si primo Baberi uolumini fides, nam in quarto *δραχμα* profert. *δραιμα* E | 4 *ειπον* cz | 5 *αυτω* > t | 5 *αυτου* > Az | 5 *βασιλευων* > z | 5 *βασιλευσης* cmt | 6 *κυριευεις* E, *κυριευσης* cmt | 7 *ρηματων*] *λογων* E | 8 *ιδεν* AE, *ειπε* a, *ειδεν* ct[1] | 8 post *δε* + *και* z | 8 *αυτο* > Eat, *αυτῶ* z | 10 *ενυπνιασθην* Amt | 11 ante *ενδεκα* + *οι* m [non t] | 11 *επετειμησεν* A | 12 *αυτω* > A | 12/13 *ενυπνιασθεις* z[1], *η* prima manu super uersum | 13 *ελευσωμεθα* z | 15 *αυτου* alterum > z | 16 *διετηρησεν* At[1], *διετηρει* E | 17 *εις*] *εν* z | 18 *ουχ* AD [GR] Ect | 18/19 *προσμενουσιν* z | 19 *εις* Eabcmt, *εν* Az | 19 *αποστελω* mtz | 19 *ειπεν* AEt[1] | 20 *αυτω* prius] *ιωσηφ* z | 20 *ειπεν* AEmt[1] | 20 *αυτω* alterum > mt | 20/21 „schol *την ειρηνην των αδελφων σου και την ειρηνην των βοσκηματων*" b | 21 *και* alterum > z, *ει* A | 21 *απαγγειλον* D [GR] cz | 22 *κιλαδος* ut uidetur m, nunc *οι* colore

ἦλθεν εἰς Συχέμ. [15] καὶ εὗρεν αὐτὸν ἄνθρωπος πλανώμενον ἐν τῷ πεδίῳ· ἠρώτησε δὲ αὐτὸν ὁ ἄνθρωπος λέγων Τί ζητεῖς; [16] ὁ δὲ εἶπε Τοὺς ἀδελφούς μου ζητῶ· ἀπάγγειλόν μοι ποῦ βόσκουσιν. [17] εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ ἄνθρωπος Ἀπήρκασιν ἐντεῦθεν· ἤκουσα γὰρ αὐτῶν λεγόντων Πορευθῶμεν εἰς Δωθαείμ. καὶ ἐπορεύθη Ἰωσὴφ κατόπισθε τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ, καὶ εὗρεν αὐτοὺς ἐν Δωθαείμ. [18] προεῖδον δὲ αὐτὸν μακρόθεν πρὸ τοῦ ἐγγίσαι αὐτὸν πρὸς αὐτούς· καὶ ἐπονηρεύοντο τοῦ ἀποκτεῖναι αὐτόν. [19] εἶπε δὲ ἕκαστος πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Ἰδοὺ ὁ ἐνυπνιαστὴς ἐκεῖνος ἔρχεται· [20] νῦν οὖν δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτόν, καὶ ῥίψωμεν αὐτὸν εἰς ἕνα τῶν λάκκων, καὶ ἐροῦμεν Θηρίον πονηρὸν κατέφαγεν αὐτόν, καὶ ὀψόμεθα τί ἔσται τὰ ἐνύπνια αὐτοῦ. [21] ἀκούσας δὲ Ῥουβὴν ἐξείλετο αὐτὸν ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῶν, καὶ εἶπεν Οὐ πατάξωμεν αὐτὸν εἰς ψυχήν. [22] εἶπε δὲ αὐτοῖς Ῥουβὴν Μὴ ἐκχέητε αἷμα· ἐμβάλλετε αὐτὸν εἰς ἕνα τῶν λάκκων τούτων τῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ,

graeco [non atramento tenui tubingensis ueteratoris] super literam *ι* scriptum | 22 *της* alterum > z | 22 *χευρων* z

1 *πλανομενον* E [1] z | 2 *παιδιω* AE [1] | 2 *ηρωτησεν* AE, *και ηρωτησεν* mt | 2 *δε* > mt | 2 *λεγων* > c | 3 *ειπεν* ADEmt [1] | 3 *αναγγειλον* D [GR: superest *αναγγειλο*] cz | 4 *ειπεν* ADEt [1] | 4 *ο* > a | 5 *δοθαειμ* a, *δοθαημ* z | 6 > E | 6 *κατοπισθεν* Ac, *οπισθεν* mt | 6/7 *φων αυτου και ευρεν* in A „est correctio librarii, qui primo scripsisse uidetur *αδελφων αυτου εις κτλ*, sed, cum errorem suum animaduertisset, *φων αυτου* literis minimis ad finem lineae praecedentis addidit et, derasis literis *φω* in initio lineae sequentis, margini interiori coniunctionem *και* adscripsit et postea super spatio raso *ευρεν* rescripsit“ | 7 *ευρεν αυτους εν δωθαειμ* > E | 7 *αυτους*] *αυτου* A | 7 *εν* abcz, *εις* AD [GR] mt | 7 *δοθαημ* z | 7/9 quae inter *προειδον* 7 et *αυτον* 9 media, > z | 7 *προιδον* A [D = b] | 7 *δε αυτων* E | 8 *αυτον* > D [GR] Eamt | 8 *επονηρευοντο* DEabc, *επορευοντο* A, *επονηρευσαντο* mt et b in margine! ubi „schol *εδολιευσαντο*“ | 8 *του* alterum > A | 9 *ειπαν* AD [GR] Emt, *ειπον* z | 9 *αδελφων* z, *πλησιον* mt | 10 *ενυπνιασθεις* cz | 10 *δευτε* > m [non t] | 11 init *αυτων* t | 11 *ριψομεν* A [DE = b] z | 12 *εφαγεν* t | 13 *εσται* DEabcmtz, *εστιν* A | 13 *ρουβημ* a, *ρουβιμ* mtz | 13 *εξειλατο* ADEz | 14 init *αυτων εκ* t | 14 *παταξομεν* AD [GR] Eatz | 15 *ειπε δε αυτοις ρουβην* > z | 15 *ειπεν* AEt [1] | 15 *ρουβημ* a, *ρουβιμ* mt | 15 *εκχεηται* A, *εκχεεται* z | 15/16 *εμβαλετε* AEcmt, *εμβαλατε* D ut uidetur [*εμβαλλατε* Grabii error typographicus uideatur]. *εμβαλατε* z | 16 ante *αυτον* + *δε* Ac | 16 *ενα* > Eamtz, habet D | 16 *τον λακκον τουτον τον* Eamtz. D = b | 16 *τουτων* > A

χεῖρα δὲ μὴ ἐπενέγκητε αὐτῷ· ὅπως ἐξέληται αὐτὸν ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῶν καὶ ἀποδῷ αὐτὸν τῷ πατρὶ αὐτοῦ. 23 ἐγένετο δέ, ἡνίκα ἦλθεν Ἰωσὴφ πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, ἐξέδυσαν Ἰωσὴφ τὸν χιτῶνα τὸν ποικίλον τὸν περὶ αὐτόν, 24 καὶ λαβόντες αὐτὸν ἔρριψαν εἰς τὸν λάκκον· ὁ δὲ λάκκος κενός, ὕδωρ οὐκ εἶχε[ν]. 25 ἐκάθισαν δὲ φαγεῖν ἄρτον· καὶ ἀναβλέψαντες τοῖς ὀφθαλμοῖς εἶδον, καὶ ἰδοὺ ὁδοιπόροι Ἰσμαηλῖται ἤρχοντο ἐκ Γαλαάδ, καὶ αἱ κάμηλοι αὐτῶν ἔγεμον θυμιαμάτων καὶ ῥητίνης καὶ στακτῆς· ἐπορεύοντο δὲ καταγαγεῖν εἰς Αἴγυπτον. 26 εἶπε δὲ Ἰούδας πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ Τί χρήσιμον, ἐὰν ἀποκτείνωμεν τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν καὶ κρύψωμεν τὸ αἷμα αὐτοῦ; 27 δεῦτε ἀποδώμεθα αὐτὸν τοῖς Ἰσμαηλίταις τούτοις· αἱ δὲ χεῖρες ἡμῶν μὴ ἔστωσαν ἐπ᾽ αὐτόν, ὅτι ἀδελφὸς ἡμῶν καὶ σὰρξ ἡμῶν ἐστίν. ἤκουσαν δὲ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, 28 καὶ παρεπορεύοντο οἱ ἄνθρωποι οἱ Μαδιηναῖοι ἔμποροι, καὶ ἐξείλκυσαν καὶ ἀνεβίβασαν τὸν Ἰωσὴφ ἐκ τοῦ λάκκου· καὶ ἀπέδοντο τὸν Ἰωσὴφ τοῖς Ἰσμαηλίταις εἴκοσι χρυσῶν· καὶ κατήγαγον τὸν Ἰωσὴφ εἰς Αἴγυπτον. 29 ἀνέστρεψε δὲ Ῥουβὴν ἐπὶ τὸν λάκκον, καὶ οὐχ ὁρᾷ τὸν Ἰωσὴφ ἐν τῷ λάκκῳ· καὶ διέρρηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ. 30 καὶ ἐπέ-

1 *ενεγκετε* z | 1 ante *οπως* + *εζητει γαρ* a [non y] | 1 *εξεληтε* D, *εξελειται* Em | 2 *πατρι αυτων* z | 2/3 *εγενετο δε* > z | 3 post *ηνικα* + *δε* z | 4 ante *ιωσηφ* + *τον* AEamt | 4 *χιτονα* E | 4 post *χιτωνα* + *αυτου* D | 4 *αυτω* z | 5 post *ερριψαν* + *αυτον* a [D = b] | 5 *κενος* DEabcmt, *εκεινος* Az | 6 *ειχε* ab | 6 *εκαθεισαν* A, *εκαθησαν* a | 7 *ιδον* ADE | 7 *ισμαηλειται* A, *ισμαιληται* m | 8 ante *ηρχοντο* + *εμποροι* z | 8 post *εκ* + *γης* a | 8 *αι* DEabctz, *οι* A, *αι* m prima manu in rasura | 8/9 *θυμιαματων*] „Aquila *στυρακος*" b | 9 *και* prius > z | 9 *ριτινης* AEz, *ρυτηνης* c. manu recenti super uersum t *κηριν* | 9 *στακτη* E. manu recenti super uersum t *πιαγαριν* | 9 *καταγειν* Ec | 10 *ειπεν* AEt^1 | 10/11 „Aquila *τί πλεονεκτημα;* alii interpretes *τί κερδος;*" b. *ο ακυλας το τι χρησιμον τί πλεονεκτημα εκδεδωκεν, οι λοιποι τί κερδος* m | 11 *αποκτεινομεν* t | 11 *αδελφων* E^{1}t | 11 *κρυψομεν* z | 12 *αποδωμεν* z | 13 *επι τουτον* m | 14 *ημων* prius > Dc | 14 *οι αδελφοι* > D, post *αυτου* 15 periit | 15 *οι ανθρωποι* > E | 15 *μαδιναιοι* cmtz. „schol *ισμαηλιται*" b, *ισμαηλιται* habet in textu E | 16 ante *εμποροι* + *οι* AD [GR] cmt | 16 *εμποροι* > E | 16 *ανεβηβασαν* t, *ανεβιβισαν* z | 17 *τον ιωσηφ*] *αυτον* a | 17 *κ̄* z | 18/19 *ανεστρεψεν* AE, ex D superest *εν* | 19 *ρουβημ* a, *ρουβιμ* mtz | 19 *εν τω λακκω* z | 19 *ορα*] *ευρε* c. D = b | 19 *τον ιωσηφ*] *αυτον* z. D = b | 20 *διερρηξεν* ADE,

*στρεψε πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ καὶ εἶπε Τὸ παιδάριον
οὐκ ἔστιν· ἐγὼ δὲ ποῦ πορεύομαι ἔτι; 31 λαβόντες δὲ τὸν
χιτῶνα τοῦ Ἰωσὴφ ἔσφαξαν ἔριφον αἰγῶν, καὶ ἐμόλυναν τὸν
χιτῶνα τῷ αἵματι. 32 καὶ ἀπέστειλαν τὸν χιτῶνα τὸν ποικί-
λον καὶ εἰσήνεγκαν τῷ πατρὶ αὐτῶν καὶ εἶπαν Τοῦτον εὕρο-
μεν, ἐπίγνωθι εἰ χιτὼν τοῦ υἱοῦ σου ἐστὶν ἢ οὔ. 33 καὶ
ἐπέγνω αὐτὸν καὶ εἶπε Χιτὼν τοῦ υἱοῦ μου ἐστί· θηρίον
πονηρὸν κατέφαγεν αὐτόν, θηρίον ἥρπασε τὸν Ἰωσήφ. 34 διέρ-
ρηξε δὲ Ἰακὼβ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἐπέθετο σάκκον ἐπὶ τὴν
ὀσφὺν αὐτοῦ, καὶ ἐπένθει τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἡμέρας πολλάς.
35 συνήχθησαν δὲ πάντες οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ αἱ θυγατέρες,
καὶ ἦλθον παρακαλέσαι αὐτόν· καὶ οὐκ ἤθελε παρακαλεῖσθαι,
λέγων ὅτι Καταβήσομαι πρὸς τὸν υἱόν μου πενθῶν εἰς ᾅδου.
καὶ ἔκλαυσεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ. 36 οἱ δὲ Μαδιηναῖοι
ἀπέδοντο τὸν Ἰωσὴφ εἰς Αἴγυπτον τῷ Πετεφρῆ τῷ σπάδοντι
Φαραὼ ἀρχιμαγείρῳ. 1 ἐγένετο δὲ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ κατέβη* 38
*Ἰούδας ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ, καὶ ἀφίκετο ἕως πρὸς
ἄνθρωπόν τινα Ὀδολλαμίτην, ᾧ ὄνομα Εἰράς. 2 καὶ εἶδεν ἐκεῖ
Ἰούδας θυγατέρα ἀνθρώπου Χαναναίου, ᾗ ὄνομα Σαυά· καὶ*

διερριξε t | 20/1 *ανεστρεψεν* AEt[1], *υπεστρεψεν* D [GB], *ανεστρεψε* mt[2], *απεστρεψε* z

1 *αυτου* > t | 1 *ειπεν* AEcmt | 2 „a uerbis *ουκ εστιν* omnia desunt usque 38, 5" D | 2 *εστι* z | 2 post *εστιν* + *εν τω* [*τῳ* c] *λακκω* Ecm, + *εν τωι λακκωι* t | 2 *πεπορευμαι* E, *πορευσομαι* cmtz | 3 *του* > z, *τω* E | 3 *αιριφον* A | 4 ante *τῳ* + *εν* z | 4 *τῳ αιματι* > c | 4 *τῳ* > A | 4/5 *και απεστειλαν τον χιτωνα τον ποικιλον* > E, *και απεστειλαν τον χιτωνα* > c | 5 *εισηνεγκε* z | 5 *αυτου* cz | 5 *ειπον* Ec, *ειπε* z | 5/6 *ευρωμεν* z | 6 *ει*] *η* E | 7 *ειπεν* AEcmt[1] | 7 *εστιν* AEmt[1] | 7 post *θηριον* + *το* a | 8 post *θηριον* + *πονηρον* m [non t] z | 8 *ηρπασεν* AEt[1] | 8/9 *διερρηξεν* AEt[1] | 9 *επεθηκε* z | 10 *επενθη* E | 10 *υιον αυτου*] *ιωσηφ* z | 10 *ημερρας* z | 10 *πολλας* Eabcmtz, *τινας* A | 11 post *θυγατερες* + *αυτου* Ea | 12 *ηθελεν* AEt[1] | 12 post *ηθελε* nostrum *παρακληθηναι* mt | 13 *αδην* z | 14 *μαδηναιοι* E, *μαδιναιοι* cmt, *ισμαηλιται εμποροι* z | 15 *τον ιωσηφ* > m | 15 *τῳ* prius > Ec | 15 *πετρεφη* A, *πεντεφρη* a, *πεντεφρι* z | 15 *σπαροντι* E, *ἐπάδοντι* z. *τω σπαδον* suum m prima manu in rasura scriptum habet | 16 *αρχιμαγηρω* E, *αρχοντι μαγειρων* m [ubi *ει* prima manu in rasura] t, *τω αρχιμαγω* z, *αρχιμαχειρω* a | 17 *αφειχετο* A | 18 *τινα οδολλαμιτην* in rasura A e correctione recenti | 18 *οδολλαμειτην* si nescio quis ex A profert, fallitur. *οδολαμιτην* amt, *οδολλαβητην* z | 18 *ιρας* Ez | 18 *ιδεν* AE | 19 *θυγατεραν* z | 19 *χαναναιου ανθρωπου* E | 19 *σαβα* az

ἔλαβεν αὐτὴν καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτήν. [3]καὶ συλλαβοῦσα ἔτεκεν υἱόν, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἤρ. [4]καὶ συλλαβοῦσα ἔτεκεν υἱὸν ἔτι, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Αὐνάν. [5]καὶ προσθεῖσα ἔτεκεν υἱόν, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Σηλώμ· αὕτη δὲ ἦν ἐν Χασβί, ἡνίκα ἔτεκεν αὐτούς. [6]καὶ ἔλαβεν Ἰούδας γυναῖκα Ἢρ τῷ πρωτοτόκῳ αὐτοῦ, ᾗ ὄνομα Θάμαρ. [7]ἐγένετο δὲ Ἢρ πρωτότοκος Ἰούδα πονηρὸς ἔναντι κυρίου, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτὸν ὁ θεός. [8]εἶπε δὲ Ἰούδας τῷ Αὐνὰν Εἴσελθε πρὸς τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου καὶ ἐπιγάμβρευσαι αὐτήν, καὶ ἀνάστησον σπέρμα τῷ ἀδελφῷ σου. [9]γνοὺς δὲ Αὐνὰν ὅτι οὐκ αὐτῷ ἔσται τὸ σπέρμα, ἐγένετο, ὅταν εἰσήρχετο πρὸς τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ἐξέχεεν ἐπὶ τὴν γῆν τοῦ μὴ δοῦναι σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. [10]πονηρὸν δὲ ἐφάνη ἐναντίον τοῦ θεοῦ ὅτι ἐποίησε τοῦτο, καὶ ἐθανάτωσε καὶ τοῦτον. [11]εἶπε δὲ Ἰούδας Θάμαρ τῇ νύμφῃ αὐτοῦ Κάθου χήρα ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρός σου ἕως μέγας γένηται Σηλὼμ ὁ υἱός μου· εἶπε γὰρ Μήποτε ἀποθάνῃ καὶ οὗτος ὥσπερ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ. ἀπελθοῦσα δὲ Θάμαρ ἐκάθητο ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς αὐτῆς. [12]ἐπληθύνθησαν δὲ αἱ ἡμέραι καὶ ἀπέθανε Σαυὰ ἡ γυνὴ Ἰούδα· καὶ παρα-

1 *εισηλθεν* AEct[1] | 2 *εκαλεσεν* AEt[1] | 3 *ετεκεν υιον ετι* ab, *ετι ετεκεν υιον* Acm, *ετεκεν υιον δευτερον* E, *ετεκεν υιον* t, *ετεκεν ετερον υιον* z | 3 *εκαλεσεν* AEt[1] | 3 *ανναν* a, *αυναυν* t | 4 post *προσθεισα* + *ετι* AEamt | 4 post *υιον* + *ετερον τριτον* a | 4 *εκαλεσεν* AEt[1] | 5 *σιλωμ* c, *σηλων* z | 5 *δε* > E | 5 *χασβη* z | 5 *ηνηκα* z | 6 *ιουδας* > E | 6 post *ηρ* + *τωι υιωι αυτου* t | 6 *αυτου* > t | 7 post *ηρ* + *ο* mtz | 7 *εναντιον* ADcmt | 8 *ειπεν* A [D ?] Et[1] | 8 *τω* etiam D, *προς* mt | 9 *ανναν* a | 9 *προς*] *εις* z | 9/10 *επιγαμβρευσαι* abcmt, *γαμβρευσαι* AE, *γαμβρευσον* D, *επιγαμβρευσον* z | 11 *αννὰν* a, *αυνα* t | 11 *αυτου* c | 11 *εγινετο* AEmt, *εγεινετο* D [GR: superest *ινετο*] | 12 *εισηλθε* c | 12 *αυτου* > m | 13 *μη* > m | 13/14 *πονηρος* z | 14 post *εφανη* + *το ρημα* Aa, + *τουτο* m [non t] | 14 *ενωπιον* z [non D] | 14 ante *του* + *κυριου* z | 14 *εποιησεν* AEt[1] | 15 *εθανατωσεν* ADE | 15 *ειπεν* ADEt[1] | 15 *την νυμφην* t | 16 post *αυτου* + *μετα το αποθανειν τους δυο υιους αυτου* D [GR: omnia supersunt praeter *υς αυτου*] a | 16 *ηρα* A[1], manus prima *χ* super uersum addidit | 17 *σιλων* c, *σηλων* z. D=b | 17 *ειπεν* AEt[1] | 17 post *γαρ* + *εν τῃ διανοιᾳ αυτου* a | 18 ante *ωσπερ* + *ως* m | 18 *και* > Aa | 19 *επλησθησαν* mt | 20 *απεθανεν* ADEt[1] | 20 *σαβα* z

κληθεὶς Ἰούδας ἀνέβη ἐπὶ τοὺς κείροντας τὰ πρόβατα αὐτοῦ, αὐτὸς καὶ Εἱρὰς ὁ ποιμὴν αὐτοῦ ὁ Ὀδολλαμίτης, εἰς Θαμνά. [13] καὶ ἀπηγγέλη Θάμαρ τῇ νύμφῃ αὐτοῦ λέγοντες Ἰδοὺ ὁ πενθερός σου ἀναβαίνει εἰς Θαμνὰ κεῖραι τὰ πρόβατα αὐτοῦ. [14] καὶ περιελομένη τὰ ἱμάτια τῆς χηρεύσεως ἀφ᾽ ἑαυτῆς περιέβαλε τὸ θέριστρον καὶ ἐκαλλωπίσατο, καὶ ἐκάθισε πρὸς ταῖς πύλαις Αἰνάν, ἥ ἐστιν ἐν παρόδῳ Θαμνά· [ε]ἶδε γὰρ ὅτι μέγας γέγονε Σηλώμ, αὐτὸς δὲ οὐκ ἔδωκεν αὐτὴν αὐτῷ γυναῖκα. [15] καὶ ἰδὼν αὐτὴν Ἰούδας ἔδοξεν αὐτὴν πόρνην εἶναι· κατεκαλύψατο γὰρ τὸ πρόσωπον αὐτῆς, καὶ οὐκ ἐπέγνω αὐτήν. [16] ἐξέκλινε δὲ πρὸς αὐτὴν τὴν ὁδὸν καὶ εἶπεν αὐτῇ Ἔασόν με εἰσελθεῖν πρὸς σέ· οὐ γὰρ ἔγνω ὅτι νύμφη αὐτοῦ ἐστίν. ἡ δὲ εἶπε Τί μοι δώσεις, ἐὰν εἰσέλθῃς πρὸς μέ; [17] ὁ δὲ εἶπεν Ἐγώ σοι ἀποστελῶ ἔριφον αἰγῶν ἐκ τῶν προβάτων μου. ἡ δὲ εἶπεν Ἐὰν δῷς μοι ἀρραβῶνα ἕως τοῦ ἀποστεῖλαί σε. [18] ὁ δὲ εἶπε Τίνα τὸν ἀρραβῶνά σοι δώσω; ἡ δὲ εἶπε Τὸν δακτύλιόν σου καὶ τὸν ὁρμίσκον καὶ τὴν ῥάβδον

1 *ιουδα* A[1], *σ* super uersum manu prima | 1 *επι*] *προς* Emt | 1 *κιροντας* E, *κηροντας* mtz[1] | 2 *αυτος* > mt | 2 post *και* + *κατεβη* amt | 2 *ιρας* E, *ηρας* cz | 2 *οδολλαμειτης* A, *οθολλαμιτης* E, *οδολαμιτης* amt, *οδολλατης* z | 2 *θαιμνα* A, *θαμναι* z | 2 post *θαμνα* + *μετ αυτου* amt | 3 *απηγγελλη* tz | 4 *ανεβη* AEcmt | 4 *κηραι* m | 4 post *αυτου* + *αυτος και ειρας ο ποιμην αυτου* mtz [nisi quod *ηρας* m[1]z] | 5 post *χηρευσεως* + *αυτης* mtz | 5 *αφ εαυτης* > z | 6 *περιεβαλετο θεριστρω* A, *περιεβαλλετο θεριστρον* z, *περιεβαλετο το θεριστρον* E | 6 *περιεβαλεν* t[1] | 6 *θεριστρον*] „schol *σπαθαρισκον*“ b | 6 *εκαλλοπισατο* Etz | 6 *και εκαθισε* > c | 6 *εκαθεισαν* A, *εκαθισεν* Et[1]z | 7 *τας πυλας* c | 7 *εναν* cz | 7 *εστι* t[2] | 7 *εν* > t [habet m] | 7 *θαμναν* c | 7 *ιδεν* A, *ειδεν* D [GR] t[1], *ιδε* Eab, *ειδε* cmt[2]z | 8 *γεγονεν* AEmt, *εγενετο* c | 8 *σιλωμ* c, *ο σηλωμ* mt, *σηλων* z | 8 post *σηλωμ* + *ο υιος αυτου* Amt | 8 fin *εαυτω* z | 10 *κατεκαλυψε* z | 10 *εαυτης* D [GR] | 11 *εξεκλεινεν* A, *εξεκλινεν* Et. hebraica emendauit Lagarde anmerkungen zur griechischen übersetzung der proverbien in initio praefationis | 12 *ελθειν* z | 12 *σε*] *με* A | 12 *ου γαρ εγνω*] *και ουκ επεγνω* E | 12 ante *νυμφη* + *η* AD [GR] amtz | 13 *ειπεν* AEt[1] | 13 *δωσεις μοι* D [GR] | 13 *δωσις* E | 13 *ο δε*] *και* cz | 14 *αποστελλω* AD [GR] Ea | 14 *αιριφον* A | 14 *αιγων* > z | 14 *των* > m [non t] | 15 *μου* > Amtz | 15 *μοι* > AD [GR] Eamtz | 15 *αρραβων* E | 16 *σε*] *σοι* z | 16 *ειπεν* AEct[1] | 16 *αραβωνα* z[1] | 16 *δω* D [GR] a, *δοσω* Ez | 16 *η δε*] *και* z | 17 *ειπεν* AEt[1] | 17 „Aquila *την σφραγιδα σου και στρεπτον σου* [Lagarde gesammelte abhandlungen 40, 15 beiträge zur baktrischen lexikographie 47, 14]. schol *αλλως φησιν τον ορμι-*

τὴν ἐν τῇ χειρί σου. καὶ ἔδωκεν αὐτῇ, καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτήν· καὶ ἐν γαστρὶ ἔλαβεν ἐξ αὐτοῦ. [19] *καὶ ἀναστᾶσα ἀπῆλθε, καὶ περιείλετο τὸ θέριστρον αὐτῆς ἀφ' ἑαυτῆς, καὶ ἐνεδύσατο τὰ ἱμάτια τῆς χηρεύσεως αὐτῆς.* [20] *ἀπέστειλε δὲ Ἰούδας τὸν ἔριφον ἐξ αἰγῶν ἐν χειρὶ τοῦ ποιμένος αὐτοῦ τοῦ Ὀδολλαμίτου, κομίσασθαι παρὰ τῆς γυναικὸς τὸν ἀρραβῶνα· καὶ οὐχ εὗρεν αὐτήν.* [21] *ἐπηρώτησε δὲ τοὺς ἄνδρας τοὺς ἐκ τοῦ τόπου Ποῦ ἔστιν ἡ πόρνη ἡ γενομένη ἐν Αἰνὰν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ; καὶ εἶπαν Οὐκ ἦν ἐνταῦθα πόρνη.* [22] *καὶ ἀπεστράφη πρὸς Ἰούδαν καὶ εἶπεν Οὐχ εὗρον, καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ ἐκ τοῦ τόπου λέγουσι μὴ εἶναι ὧδε πόρνην.* [23] *εἶπε δε Ἰούδας Ἐχέτω αὐτά, ἀλλὰ μήποτε καταγελασθῶμεν· ἐγὼ μὲν ἀπέσταλκα τὸν ἔριφον τοῦτον, σὺ δὲ οὐχ εὕρηκας.* [24] *ἐγένετο δὲ μετὰ τρίμηνον ἀνηγγέλη τῷ Ἰούδᾳ λέγοντες Ἐκπεπόρνευκε Θάμαρ ἡ νύμφη σου, καὶ ἰδοὺ ἐν γαστρὶ ἔχει ἐκ πορνείας.*

σκον ωραριον [Casaubonus et Salmasius ad scriptt histor augustae II 135, 12 editionis Eyssenhardtianae: uide Codinum]. *ο δε αγιος Κυριλλος κοσμηματι τω περι την δερριν εθει χαλδαικω κοσμουμενω τω ιουδα. χρυσω γαρ ουτοι και χειρας και δερριν καταλαμπρυνουσι και αυτην την τριχα στεφανουσιν εσθ οτε*" b | 17 *αρμισκον* c | 17 *ραβδον*] „Symmachus *εγχειριδιον*" b

1 *αυτῇ*] *αυτην* a | 1 *εισηλθεν* AEt¹ | 2 *εγ γαστρι* A | 2 *αναστας* A¹, [*α* super uersum manu uel prima uel certe perantiqua quadam additum] E | 3 *απηλθεν* AEt¹ | 3 *περιειλατο* D [GR] Ez, *περιεβαλετο* A, *περιεῖλε* mt | 3 *θεριστον* z | 3 *αυτης* > AEamtz | 4 *χειρευσεως* E | 4 *αυτης αφ εαυτης* A, *αφ εαυτης* omisso *αυτης* E | 4 *απεστειλεν* ADEt¹ | 5 *τον*] *την* z | 5 *αιριφον* A | 5 *εξ*] *εκ των* D [GR], *των* z | 5 *ποιμαινος* Am | 5 *του* alterum > a | 6 *οδολλαμειτου* A [D = b], *οδολλαμητου* E, *οδολομιτου* a, *οδολαμιτου* mt | 6 *κωμησασθαι* E | 6 *τον αρραβωνα παρα της γυναικος* ADEcm [nisi quod *αραβωνα* m¹] tz | 7 *επηρωτησεν* ADEt¹ | 7 *εκ*] *επι* A | 8 ante *που* + *και ειπεν αυτοις* D [GR: superest *και ει ις*] a | 8 *η πορνη*] „Aquila *η ενδιηλλαγμενη*" b | 8 *εναν* c | 9 *ειπον* z | 9 *ην*] *ηλθεν* z | 9 *επεστραφη* D [GR] | 10 *ανθρωποι*] *ανδρες* mtz | 10 *οι* alterum > t [non m] | 10 *εκ* > a | 11 *του* > c | 11 *λεγουσιν* AEtz | 11 „Aquila *ουκ ην εν τουτω διηλλαγμενη*" b | 11 *ωδε*] *ενταυθα* AE | 11 *ειπεν* AEt | 12 *με* uocis *καταγελασθωμεν* manu prima in rasura A. „Aquila et Symmachus *γενωμεθα εις εξουδενωσιν*" b | 12 post *μεν* + *γαρ* Ez | 13 *αιριφον* A | 13 *ευρικας* Et, *ευρες* z | 13 *δε* alterum > c, *γαρ* z | 14 *απηγγελη* Acm, *απηγγελλη* t, *λεγουσι* z | 14 *του ιουδα* E | 14 *τω* > D [GR] | 14 *λεγοντες* > z | 14 post *λεγοντες* + *οτι* a | 14 *εκπεπορνευκεν* AEt¹ | 15 *εγ γαστρι* A | 15 *πορνιας* E

εἶπε δὲ Ἰούδας Ἐξαγάγετε αὐτὴν καὶ κατακαυθήτω. [25] αὐτὴ
δὲ ἀγομένη ἀπέστειλε πρὸς τὸν πενθερὸν αὐτῆς λέγουσα Ἐκ
τοῦ ἀνθρώπου, οὗτινος ταῦτά ἐστιν, ἐγὼ ἐν γαστρὶ ἔχω· καὶ
εἶπεν Ἐπίγνωθι τίνος ὁ δακτύλιος καὶ ὁ ὁρμίσκος καὶ ἡ
ῥάβδος αὕτη. [26] ἐπέγνω δὲ Ἰούδας καὶ εἶπε Δεδικαίωται
Θάμαρ ἢ ἐγώ, οὗ ἕνεκεν οὐκ ἔδωκα αὐτὴν Σηλὼμ τῷ υἱῷ
μου· καὶ οὐ προσέθετο ἔτι τοῦ γνῶναι αὐτήν. [27] ἐγένετο δέ,
ἡνίκα ἔτικτε, καὶ τῇδε ἦν δίδυμα ἐν τῇ γαστρὶ αὐτῆς. [28] ἐγέ-
νετο δὲ ἐν τῷ τίκτειν αὐτὴν ὁ εἷς προεξήνεγκε τὴν χεῖρα·
λαβοῦσα δὲ ἡ μαῖα ἔδησεν ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ κόκκινον
λέγουσα Οὗτος ἐξελεύσεται πρότερος. [29] ὡς δὲ ἐπισυνήγαγε
τὴν χεῖρα, καὶ εὐθὺς ἐξῆλθεν ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ. ἡ δὲ εἶπε
Τί διεκόπη διὰ σὲ φραγμός; καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ
Φαρές. [30] καὶ μετὰ τοῦτο ἐξῆλθεν ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, ἐφ' ᾧ
ἦν ἐπὶ τῇ χειρὶ αὐτοῦ τὸ κόκκινον· καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα
αὐτοῦ Ζαρά. [1] Ἰωσὴφ δὲ κατήχθη εἰς Αἴγυπτον· καὶ ἐκτή- 39
σατο αὐτὸν Πετεφρῆς ὁ εὐνοῦχος Φαραὼ ὁ ἀρχιμάγειρος,

1 ειπεν AEt¹ | 1 κατακαμφθητω z | 1/2 αυτης δε αγομενης c | 2 απαγομενη D [GR] | 2 απεστειλεν AEt¹ | 2 πενθερον] „schol κυριον" b | 3 ουτινος] τινος AD [GR] Eacz | 3 εγω] ἃ εχω z | 3 εγγαστρι At | 3 εχω > z | 4 επιγνωθη E. utrumque ι uocis t in rasura | 5 ειπεν AEt¹ | 6 θαμαρ] ἀυτὴ z | 6 ειvεκεν AD [GR] Ecmtz | 6 ου δεδωκα z | 6 σιλων c | 7 ου > A, super uersum + „corrector antiquus" | 7 προσεθετω E | 8 ετικτεν DEt¹, ετεκεν Ac | 8 διδημα z | 8 γαστρι DEabcmtz, κοιλια A | 8/9 εγενετο δε] και z | 9 προεξηνεγκεν ADE, προεξηγαγε t [non m] | 9 post χειρα + αυτου Ecmtz | 10 εδεισεν m | 10 κοκκινον επι την χειρα αυτου E | 10 ante κοκκινον + το mt | 11 πρωτος mtz | 11 επισυνηγαγεν ADE, επεισηγαγε t [non m], επησυνηγαγε z | 12 και > D | 12 ευθεως c | 12 ειπεν ADEt¹ | 13 „schol ο συρος και ο εβραιος· τί διεκοπη επι σε διακοπη; Aquila τί διεκοψας επι σε διακοπην; aliud schol αλλως· τί διηπλωσας καθ' ημων απλωμα;" b. ultima etiam m | 13 διακοπτει z | 13 εκαλεσεν ADEt¹ | 14 εξηλθε z, qui + και ante ὁ | 14 τουτο A¹, sed „corrector quidam uetustus" ν „minusculum inter lineas inseruit". τουτον Ea, ταυτα m [non t] | 14 ᾧ] ὃν mt, ὧν z | 15 ην το κοκκινον επι της χειρος αυτου z | 15 επι] εν E | 15 την χειρα A | 15 εκαλεσεν ADEt¹ | 16 κατηνεχθη a | 16/17 εκτισατο z | 17 πεντεφρης a, πεντεφρις z | 17 ευνουχος φαραω ο > E, qui mox φαραω post αρχιμαγηρος suum ponit. sed Tischendorf [αρχιμαγηρος φαραω] et ante ανηρ 160, 1 ... edidit | 17 „schol ο μεν συρος μιᾳ προσηγοριᾳ τον τε σπαδοντα και τον πιστον ανδρα λεγει τοις δεσποταις [hincne Iesu dictum Matth 19, 12 explicandum?].

τὴν ἐν τῇ χειρί σου. καὶ ἔδωκεν αὐτῇ, καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτήν· καὶ ἐν γαστρὶ ἔλαβεν ἐξ αὐτοῦ. [19] καὶ ἀναστᾶσα ἀπῆλθε, καὶ περιείλετο τὸ θέριστρον αὐτῆς ἀφ' ἑαυτῆς, καὶ ἐνεδύσατο τὰ ἱμάτια τῆς χηρεύσεως αὐτῆς. [20] ἀπέστειλε δὲ Ἰούδας τὸν ἔριφον ἐξ αἰγῶν ἐν χειρὶ τοῦ ποιμένος αὐτοῦ τοῦ Ὀδολλαμίτου, κομίσασθαι παρὰ τῆς γυναικὸς τὸν ἀρραβῶνα· καὶ οὐχ εὗρεν αὐτήν. [21] ἐπηρώτησε δὲ τοὺς ἄνδρας τοὺς ἐκ τοῦ τόπου Ποῦ ἐστιν ἡ πόρνη ἡ γενομένη ἐν Αἰνὰν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ; καὶ εἶπαν Οὐκ ἦν ἐνταῦθα πόρνη. [22] καὶ ἀπεστράφη πρὸς Ἰούδαν καὶ εἶπεν Οὐχ εὗρον, καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ ἐκ τοῦ τόπου λέγουσι μὴ εἶναι ὧδε πόρνην. [23] εἶπε δε Ἰούδας Ἐχέτω αὐτά, ἀλλὰ μήποτε καταγελασθῶμεν· ἐγὼ μὲν ἀπέσταλκα τὸν ἔριφον τοῦτον, σὺ δὲ οὐχ εὕρηκας. [24] ἐγένετο δὲ μετὰ τρίμηνον ἀνηγγέλη τῷ Ἰούδᾳ λέγοντες Ἐκπεπόρνευκε Θάμαρ ἡ νύμφη σου, καὶ ἰδοὺ ἐν γαστρὶ ἔχει ἐκ πορνείας.

σκον ωραριον [Casaubonus et Salmasius ad scriptt histor augustae II 135, 12 editionis Eyssenhardtianae: uide Codinum]. ο δε αγιος Κυριλλος κοσμηματι τῳ περι την δερριν εθει χαλδαικῳ κοσμουμενῳ τῳ ιουδᾳ. χρυσῳ γαρ ουτοι και χειρας και δερριν καταλαμπρυνουσι και αυτην την τριχα στεφανουσιν εσθ οτε" b | 17 αρμισκον c | 17 ραβδον] „Symmachus εγχειριδιον" b

1 αυτῇ] αυτην a | 1 εισηλθεν AEt[1] | 2 εγ γαστρι A | 2 αναστας A[1], [α super uersum manu uel prima uel certe perantiqua quadam additum] E | 3 απηλθεν AEt[1] | 3 περιειλατο D [GB] Ez, περιεβαλετο A, περιεῖλε mt | 3 θεριστον z | 3 αυτης > AEamtz | 4 χειρευσεως E | 4 αυτης αφ εαυτης A, αφ εαυτης omisso αυτης E | 4 απεστειλεν ADEt[1] | 5 τον] την z | 5 αιριφον A | 5 εξ] εκ των D [GB], των z | 5 ποιμαινος Am | 5 του alterum > a | 6 οδολλαμειτου A [D = b], οδολλαμητου E, οδολομιτου a, οδολαμιτου mt | 6 κωμησασθαι E | 6 τον αρραβωνα παρα της γυναικος ADEcm [nisi quod αραβωνα m[1]] tz | 7 επηρωτησεν ADEt[1] | 7 εκ] επι A | 8 ante που + και ειπεν αυτοις D [GB: superest και ει ις] a | 8 η πορνη] „Aquila η ενδιηλλαγμενη" b | 8 εναν c | 9 ειπον z | 9 ην] ηλθεν z | 9 επεστραφη D [GB] | 10 ανθρωποι] ανδρες mtz | 10 οι alterum > t [non m] | 10 εκ > a | 11 του > c | 11 λεγουσιν AEtz | 11 „Aquila ουκ ην εν τουτῳ διηλλαγμενη" b | 11 ωδε] ενταυθα AE | 11 ειπεν AEt | 12 με uocis καταγελασθωμεν manu prima in rasura A. „Aquila et Symmachus γενωμεθα εις εξουδενωσιν" b | 12 post μεν + γαρ Ez | 13 αιριφον A | 13 ευρικας Et, ευρες z | 13 δε alterum > c, γαρ z | 14 απηγγελη Acm, απηγγελλη t, λεγουσι z | 14 του ιουδα E | 14 τῳ > D [GB] | 14 λεγοντες > z | 14 post λεγοντες + οτι a | 14 εκπεπορνευκεν AEt[1] | 15 εγ γαστρι A | 15 πορνιας E

εἶπε δὲ Ἰούδας Ἐξαγάγετε αὐτὴν καὶ κατακαυθήτω. 25 αὐτὴ
δὲ ἀγομένη ἀπέστειλε πρὸς τὸν πενθερὸν αὐτῆς λέγουσα Ἐκ
τοῦ ἀνθρώπου, οὗτινος ταῦτά ἐστιν, ἐγὼ ἐν γαστρὶ ἔχω· καὶ
εἶπεν Ἐπίγνωθι τίνος ὁ δακτύλιος καὶ ὁ ὁρμίσκος καὶ ἡ
ῥάβδος αὕτη. 26 ἐπέγνω δὲ Ἰούδας καὶ εἶπε Δεδικαίωται
Θάμαρ ἢ ἐγώ, οὗ ἕνεκεν οὐκ ἔδωκα αὐτὴν Σηλὼμ τῷ υἱῷ
μου· καὶ οὐ προσέθετο ἔτι τοῦ γνῶναι αὐτήν. 27 ἐγένετο δέ,
ἡνίκα ἔτικτε, καὶ τῇδε ἦν δίδυμα ἐν τῇ γαστρὶ αὐτῆς. 28 ἐγέ-
νετο δὲ ἐν τῷ τίκτειν αὐτὴν ὁ εἷς προεξήνεγκε τὴν χεῖρα·
λαβοῦσα δὲ ἡ μαῖα ἔδησεν ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ κόκκινον
λέγουσα Οὗτος ἐξελεύσεται πρότερος. 29 ὡς δὲ ἐπισυνήγαγε
τὴν χεῖρα, καὶ εὐθὺς ἐξῆλθεν ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ. ἡ δὲ εἶπε
Τί διεκόπη διὰ σὲ φραγμός; καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ
Φαρές. 30 καὶ μετὰ τοῦτο ἐξῆλθεν ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, ἐφ' ᾧ
ἦν ἐπὶ τῇ χειρὶ αὐτοῦ τὸ κόκκινον· καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα
αὐτοῦ Ζαρά. 1 Ἰωσὴφ δὲ κατήχθη εἰς Αἴγυπτον· καὶ ἐκτή- 39
σατο αὐτὸν Πετεφρῆς ὁ εὐνοῦχος Φαραὼ ὁ ἀρχιμάγειρος,

1 ειπεν AEt[1] | 1 κατακαμφθητω z | 1/2 αυτης δε αγομενης c | 2 απαγομενη D [GB] | 2 απεστειλεν AEt[1] | 2 πενθερον] „schol κυριον“ b | 3 ουτινος] τινος AD [GB] Eacz | 3 εγω] ἃ εχω z | 3 εγγαστρι At | 3 εχω > z | 4 επιγνωθη E. utrumque ι uocis t in rasura | 5 ειπεν AEt[1] | 6 θαμαρ] ἀυτὴ z | 6 ειvεκεν AD [GB] Ecmtz | 6 ου δεδωκα z | 6 σιλων c | 7 ου > A, super uersum + „corrector antiquus“ | 7 προσεθετω E | 8 ετικτεν DEt[1], ετεκεν Ac | 8 διδημα z | 8 γαστρι DEabcmtz, κοιλια A | 8/9 εγενετο δε] και z | 9 προεξηνεγκεν ADE, προεξηγαγε t [non m] | 9 post χειρα + αυτου Ecmtz | 10 εδεισεν m | 10 κοκκινον επι την χειρα αυτου E | 10 ante κοκκινον + το mt | 11 πρωτος mtz | 11 επισυνηγαγεν ADE, επεισηγαγε t [non m], επησυνηγαγε z | 12 και > D | 12 ευθεως c | 12 ειπεν ADEt[1] | 13 „schol ο συρος και ο εβραιος· τί διεκοπη επι σε διακοπη; Aquila τί διεκοψας επι σε διακοπην; aliud schol αλλως· τί διηπλωσας καθ' ημων απλωμα;“ b. ultima etiam m | 13 διακοπτει z | 13 εκαλεσεν ADEt[1] | 14 εξηλθε z, qui + και ante ὁ | 14 τουτο A[1], sed „corrector quidam uetustus“ ν „minusculum inter lineas inseruit“. τουτον Ea, ταυτα m [non t] | 14 ῳ] ὃν mt, ὧν z | 15 ην το κοκκινον επι της χειρος αυτου z | 15 επι] εν E | 15 την χειρα A | 15 εκαλεσεν ADEt[1] | 16 κατηνεχθη a | 16/17 εκτισατο z | 17 πεντεφρης a, πεντεφρις z | 17 ευνουχος φαραω ο > E, qui mox φαραω post αρχιμαγηρος suum ponit. sed Tischendorf [αρχιμαγηρος φαραω] et ante ανηρ 160, 1 ... edidit | 17 „schol ο μεν συρος μια προσηγορια τον τε σπαδοντα και τον πιστον ανδρα λεγει τοις δεσποταις [hincne Iesu dictum Matth 19, 12 explicandum?].

ἀνὴρ αἰγύπτιος, ἐκ χειρῶν τῶν Ἰσμαηλιτῶν, οἳ κατήγαγον αὐτὸν ἐκεῖ. 2 καὶ ἦν κύριος μετὰ Ἰωσήφ, καὶ ἦν ἀνὴρ ἐπιτυγχάνων· καὶ ἐγένετο ἐν τῷ οἴκῳ παρὰ τῷ κυρίῳ αὐτοῦ τῷ αἰγυπτίῳ. 3 ᾔδει δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ ὅτι ὁ κύριος ἦν μετ' αὐτοῦ, καὶ ὅσα ἐὰν ποιῇ, κύριος εὐοδοῖ ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ. 4 καὶ εὗρεν Ἰωσὴφ χάριν ἐναντίον τοῦ κυρίου αὐτοῦ καὶ εὐηρέστησεν αὐτῷ· καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἐπὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ, καὶ πάντα ὅσα ἦν αὐτῷ ἔδωκε διὰ χειρὸς Ἰωσήφ. 5 ἐγένετο δὲ μετὰ τὸ καταστῆναι αὐτὸν ἐπὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ καὶ ἐπὶ πάντα, ὅσα ἦν αὐτῷ, καὶ ηὐλόγησε κύριος τὸν οἶκον τοῦ αἰγυπτίου διὰ Ἰωσήφ· καὶ ἐγενήθη εὐλογία κυρίου ἐν πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτῷ ἐν τῷ οἴκῳ καὶ ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ. 6 καὶ ἐπέτρεψε πάντα ὅσα ἦν αὐτῷ εἰς χεῖρας Ἰωσήφ, καὶ οὐκ ᾔδει τῶν καθ' αὐτὸν οὐδὲν πλὴν τοῦ ἄρτου οὗ ἤσθιεν αὐτός. καὶ ἦν Ἰωσὴφ καλὸς τῷ εἴδει καὶ ὡραῖος τῇ ὄψει σφόδρα. 7 καὶ ἐγένετο μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα καὶ ἐπέβαλεν ἡ γυνὴ τοῦ κυρίου αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς ἐπὶ Ἰωσήφ,

ο δε εβραιος αληθως ευνουχον και τουτον απο της πιστεως, επειδη φιλει το των ευνουχων γενος μαλιστα πιστευεσθαι τα τιμιωτερα των κτηματων και αυτην την βασιλεων σωτηριαν" b | 17 *ο* alterum > D [GR] cmt | 17 *αρχιμαγηρος* E, *αρχιμαχειρος* a

1 *αιγυπτιων* z | 1 *χειρος* D [GR] cz | 1 *των* > AD [GR] Eacmtz | 1 *ισμαηλειτων* A, *ισμαηλ λεγων* E, *ισμαιλητων* m | 1 οἳ] ὃν a | 2/3 „Aquila *κατευθυνομενος*. Symmachus *ευοδουμενος*" b | 3 *τῳ* secundum > E | 3 *κυριω* in m *υριω* manu recentiori in rasura scriptum habet | 3 *αυτου* > AEmtz | 4 *ηδη* z | 4 *κυριος* prius in m *υριος* manu recentiori in rasura scriptum habet | 4 *ο* alterum > ADEcmtz | 4 *ην* > AD [GR] Emtz | 5 ante *και* + *εστι* mt², + *εστιν* t¹ | 5 *οσα*] *ο* z | 5 *εαν* Eabz, *αν* Acmt | 5 *ποιει* Emz | 5 *ευωδοι* c, *κατευοδοι* m, *ευοδει* z | 6 *χαριν ιωσηφ* c | 6 *ενωπιον* D | 6/7 *και ευηρεστησεν* [ut uidetur: superest *εστησεν αυ*] D, *ευηρεστει δε* Am, *ευηρεστη δε* E, *και ευηρεστει* a, *ευηρεστησε δε* ctz | 7 *της οικιας* Ez, *τον οικον* mt | 7 *αυτου* > z | 8 post *ην* + *εν* mt | 8 post *αυτῳ* + *επι του οικου αυτου* z | 8 *εδωκεν* AEt¹ | 9 *κατασταθηναι* AD [GR: superest *κατα*[illegible]*τα*] Ecmtz, *καταστησαι* a | 9 *τον οικον* z | 9 *και* > t | 10 *ηυλογησεν* AE: ex D superest *ευλογη*: *ευλογησεν* c, *ευλογησε* mtz | 10 *του* > z | 11 *ευλογεια* D | 11 ante *κυριου* + *παρα* z | 11 *εν* omisso *πασι* c, *επι πασιν* A | 12 *αυτῳ*] *αυτου* D | 12 *αυτου* > A [habet D] Emtz | 13 *επεστρεψεν* AE, *επεστρεψε* c | 13 post *εις* + *τας* z | 14 *καθ εαυτον* A, *κατ αυτον* DE, *καθ εαυτου* c | 14 *κατησθιεν* c | 15 *αυτος* > D | 15 *τῶι ἤιδει* t | 16 *επεβλεψεν* z sequentibus non mutatis

καὶ εἶπεν Κοιμήθητι μετ' ἐμοῦ. 8 ὁ δὲ οὐκ ἤθελεν, εἶπε δὲ τῇ γυναικὶ τοῦ κυρίου αὐτοῦ Εἰ ὁ κύριός μου οὐ γινώσκει δι' ἐμὲ οὐδὲν ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ πάντα, ὅσα ἐστὶν αὐτῷ, ἔδωκεν εἰς τὰς χεῖράς μου, 9 καὶ οὐχ ὑπερέχει ἐν τῇ οἰκίᾳ ταύτῃ οὐθὲν ἐμοῦ οὐδὲ ὑπεξῄρηται ἀπ' ἐμοῦ οὐδὲν πλὴν σοῦ διὰ τὸ σὲ γυναῖκα αὐτοῦ εἶναι: καὶ πῶς ποιήσω τὸ ῥῆμα τὸ πονηρὸν τοῦτο καὶ ἁμαρτήσομαι ἐναντίον τοῦ θεοῦ; 10 ἡνίκα δὲ ἐλάλει τῷ Ἰωσὴφ ἡμέραν ἐξ ἡμέρας: καὶ οὐχ ὑπήκουεν αὐτῇ καθεύδειν μετ' αὐτῆς τοῦ συγγενέσθαι αὐτῇ. 11 ἐγένετο δὲ τοιαύτη τις ἡμέρα, καὶ εἰσῆλθεν Ἰωσὴφ εἰς τὴν οἰκίαν ποιεῖν τὰ ἔργα αὐτοῦ, καὶ οὐθεὶς ἦν τῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ ἔσω. 12 καὶ ἐπεσπάσατο αὐτὸν τῶν ἱματίων λέγουσα Κοιμήθητι μετ' ἐμοῦ. καὶ καταλιπὼν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῆς ἔφυγε καὶ ἐξῆλθεν ἔξω. 13 καὶ ἐγένετο, ὡς εἶδεν ὅτι καταλιπὼν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῆς ἔφυγε καὶ ἐξῆλθεν ἔξω, 14 καὶ ἐκάλεσε τοὺς ὄντας ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ

1 init ειπε ct[2]z | 1 ante κοιμηθητι + αυτῳ a | 1 ηθελησεν m [Dt = b], ειθελεν z | 1 fin ειπεν ADEt[1] | 2 τη γυναικι του κυριου αυτου] ἀυτῇ z | 2 τη γυναικι] η γυνη E | 2/3 ουδεν δι εμε z | 2/3 δι εμε > E | 3 ουθεν D, > c | 3 ante εν + των Eamt | 3 και] αλλα a | 3 εστιν Aabcmtz, ην E | 3 post εστιν + εν a | 3 αυτῳ] εν τωι οικω αυτου mt [οικωι t] | 4 δεδωκεν atz | 4 ουκ Ecz | 4 υπαρχει D [GB] ac | 5 ταυτη Dabcmtz, αυτου AE | 5 ουθεν εμου > c | 5 ουδεν mtz | 5 post ουθεν + εκτος a | 5 υπεξειρηται AE, υφεξηρηται D [GB], υπεξαιρεῖται c, υπεξηιρηται mt, υπηξηρηται z | 5 ουδεν απ εμου z | 5 ουδεν] ουθεν E | 6 δια το σε γυναικα αυτου ειναι > z | 6 και > a | 6 πως > E | 6/7 το ρημα > z | 7 τουτον E | 8 ελαλη m. in t ει in rasura manu recentiori | 8 τῳ > A | 8 ιοσηφ E[1] | 8 και > mt | 9 ex D superest πηκουσεν. υπηκουσεν Ecmtz | 9 αυτη prius] αυτης E | 9 καθευδευειν z | 9 μεθ εαυτης E | 9 αυτη alterum] αυτου z | 10 εγενηθη z | 10 τοιαυτη της ημερας z | 10 και > ADEaz | 11 ante ποιειν + του A [non D] | 11 ουδεις cmtz [D = b] | 11 των > Am | 12 και > z | 12 αυτον] αυτου t | 12 των ιματιων > E | 12 post ιματιων + αυτου A | 13 και] ο δε a | 13 καταλειπων AE | 13 αυτου > Ez | 13/14 εν ταις χερσιν αυτης > A [non D, nam superest της ante εφυγεν] | 14 εφυγεν ADEct[1] | 14/16 comma 13 > a | 14 και εγενετο] εγενετο δε z | 14 ιδεν D [GB] | 15 κατελειπεν AE, κατελιπεν Dt[1], κατελιπε mt[2]z | 15 εν ταις χερσιν αυτης εφυγε > t | 15 post αυτης + και ADEm | 15/16 εφυγε και εξηλθεν εξω > z | 15 εφυγεν A [D?] Ec | 16 και secundum > D [GB] z | 16 εκαλεσεν AEt[1] | 16 post οικιᾳ + ως ἴδεν οτι κατελιπε τα ιματια αυτου εν ταις χερσιν αυτης a

εἶπεν αὐτοῖς λέγουσα Ἴδετε, εἰσήγαγεν ἡμῖν παῖδα ἑβραῖον ἐμπαίζειν ἡμῖν· εἰσῆλθε πρός με λέγων Κοιμήθητι μετ' ἐμοῦ· καὶ ἐβόησα φωνῇ μεγάλῃ. 15 ἐν δὲ τῷ ἀκοῦσαι αὐτὸν ὅτι ὕψωσα τὴν φωνήν μου καὶ ἐβόησα, καταλιπὼν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ παρ' ἐμοὶ ἔφυγε καὶ ἐξῆλθεν ἔξω. 16 καὶ καταλιμπάνει τὰ ἱμάτια παρ' ἑαυτῇ ἕως ἦλθεν ὁ κύριος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. 17 καὶ ἐλάλησεν αὐτῷ κατὰ τὰ ῥήματα ταῦτα λέγουσα Εἰσῆλθε πρός με ὁ παῖς ὁ Ἑβραῖος, ὃν εἰσήγαγες πρὸς ἡμᾶς, ἐμπαῖξαί μοι, καὶ εἶπέ μοι Κοιμηθήσομαι μετὰ σοῦ. 18 ὡς δὲ ἤκουσεν ὅτι ὕψωσα τὴν φωνήν μου καὶ ἐβόησα, καταλιπὼν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ παρ' ἐμοὶ ἔφυγε καὶ ἐξῆλθεν ἔξω. 19 ἐγένετο δέ, ὡς ἤκουσεν ὁ κύριος αὐτοῦ τὰ ῥήματα τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, ὅσα ἐλάλησε πρὸς αὐτὸν λέγουσα Οὕτως ἐποίησέ μοι ὁ παῖς σου, καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ. 20 καὶ λαβὼν ὁ κύριος Ἰωσὴφ ἐνέβαλεν αὐτὸν εἰς τὸ ὀχύρωμα, εἰς τὸν τόπον, ἐν ᾧ οἱ δεσμῶται τοῦ βασιλέως κατέχονται ἐκεῖ ἐν τῷ ὀχυρώματι. 21 καὶ ἦν κύριος μετὰ Ἰωσὴφ καὶ κατέχεεν αὐτοῦ ἔλεος, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ χάριν ἐναντίον τοῦ ἀρχιδεσμοφύλακος. 22 καὶ ἔδωκεν ὁ ἀρχιδεσμοφύλαξ τὸ δεσμωτήριον διὰ χειρὸς Ἰωσὴφ καὶ πάντας τοὺς ἀπηγμένους, ὅσοι ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ,

1 ειδετε AD | 2 εμπεζειν E | 2 εισηλθεν ADEt[1] | 2 λεγων > z | 2 κοιμηθησομαι μετα σου c, καθευδειν μετ εμου z | 4 καταλειπων AE | 5 εφυγεν ADEct[1] | 5/6 καταλειμπανει E, καταλειπει z | 6 post ιματια + αυτου E | 6 παρ αυτης z, αρ prima manu super uersum | 6 post κυριος + ιωσηφ D, + αυτου Ez | 6 εις τον οικον > mt | 8 εισηλθεν A [D?] Et[1] | 8/9 προς ημας > E | 9 εμπεξαι A [D = b], ἐμπαῖξε z | 9 ειπεν ADEt[1] | 9 μοι alterum > c | 9 κοιμηθητι μετ εμου A [D = b] | 9 κυμηθησομαι m | 10 φωνη E | 10 μου > t | 10/11 κατελειπεν AE, κατελ[ιπ]εν D, κατελιπε mt[2]z, κατελιπεν t[1] | 11 post εμοι + και ADEmtz | 11 εφυγεν ADEct[1] | 11 εξω > c | 12/13 της γυναικος αυτου] ταυτα z | 12 αυτου > A [D, ut constat e spatio, = b] | 13 ελαλησεν ADEt[1] | 13 post λεγουσα + η γυνη αυτου z | 13/14 εποιησεν ADE | 14 και prius > E | 14 ελαβεν A [D = b] | 14/15 ο κυριος > z | 15 ante ιωσηφ + τον z | 15 ante ενεβαλεν + και A | 15 post οχυρωμα + και c | 16 κατειχοντο E, κατερχονται z | 18 ελαιον z | 18 του αρ prima manu in rasura t, χ uetustum, ι non scribitur in his uocabulis, si abbreuiantur | 18 δεσμοφυλακος E | 19 αρ in rasura t, χιδεσμοφυλαξ in corio intacto manu prima | 20 απηγμενους Aabcmtz, εγκεκλισμενους D [teste Grabio: superest εγκεκ νου], εγκεκλεισμενους E. „Symmachus δεδεμενους“ b | 20 οσοι > c

καὶ πάντα, ὅσα ποιοῦσιν ἐκεῖ, αὐτὸς ἦν ποιῶν. 23 οὐκ ἦν ὁ
ἀρχιδεσμοφύλαξ τοῦ δεσμωτηρίου γινώσκων δι' αὐτὸν οὐθέν·
πάντα γὰρ ἦν διὰ χειρὸς Ἰωσὴφ διὰ τὸ τὸν κύριον μετ'
αὐτοῦ εἶναι· καὶ ὅσα αὐτὸς ἐποίει, ὁ κύριος εὐώδου ἐν ταῖς
χερσὶν αὐτοῦ. 1 ἐγένετο δὲ μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα, ἥμαρτεν 40
ὁ ἀρχιοινοχόος τοῦ βασιλέως Αἰγύπτου καὶ ὁ ἀρχισιτοποιὸς
τῷ κυρίῳ αὐτῶν, βασιλεῖ Αἰγύπτου. 2 καὶ ὠργίσθη Φαραὼ
ἐπὶ τοῖς δυσὶν εὐνούχοις αὐτοῦ, ἐπὶ τῷ ἀρχιοινοχόῳ καὶ ἐπὶ
τῷ ἀρχισιτοποιῷ. 3 καὶ ἔθετο αὐτοὺς ἐν φυλακῇ εἰς τὸ
δεσμωτήριον, εἰς τὸν τόπον, οὗ Ἰωσὴφ ἀπῆκτο ἐκεῖ. 4 καὶ
συνέστησεν ὁ ἀρχιδεσμώτης τῷ Ἰωσὴφ αὐτούς, καὶ παρέστη
αὐτοῖς· ἦσαν δὲ ἡμέρας ἐν τῇ φυλακῇ. 5 καὶ εἶδον ἀμφότε-
ροι ἐνύπνιον ἐν μιᾷ νυκτί· ἡ δὲ ὅρασις τοῦ ἐνυπνίου τοῦ
ἀρχιοινοχόου καὶ ἀρχισιτοποιοῦ, οἳ ἦσαν τῷ βασιλεῖ Αἰγύ-
πτου, οἱ ὄντες ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ, ἦν αὕτη. 6 εἰσῆλθε πρὸς

1 *αυτος ην ποιων* > ADEmtz | 2 *αρχιδεσμωφυλαξ* t | 2 *του δεσμωτηριου* > A, habet D | 2 *γινώσκον* z | 2 *ουδεν* cz, D=b | 3 *το* > D | 4 post *οσα* + *αν* mt, non D | 4 *αυτος* > z | 4 *εποει* z | 4 *ο* > ADEacz | 4 *ευοδοι κυριος* z | 4 *ευοδοι* ADE | 4 *ταις* > a | 6 *ο αρχιοινοχοος και ο αρχισιτοποιος*] „Aquila *ο ποτιστης και ο πεσσων*“ b | 6 *αρχινοχοος* m[1], sero correctum | 7 ante *βασιλει* + *τω* Dz | 7 *φαραω* > mt | 8/9 *επι τω αρχιοινοχοω και επι τω αρχισιτοποιω* > E | 8 *επι* primum > Dz | 8 *αυτου* > z | 8 *επι* secundum et tertium > z | 8 *αρχινοχοω* m[1], sero correctum | 9 *τω* > c | 9 *αρχισιτωποιω* z' | 9 post *εν* + *τη* c | 9 *φυλακὶ* m | 9 post *φυλακη* + *παρα τω αρχιδεσμοφυλακει* A [sic, aliter ac uulgo traditur] E [nisi quod hic *αρχιδεσμοφυλακι*], + *παρα τωι δεσμοφυλακι* D [*τω* D] mt, + *παρα τω αρχιμαγειρω* z | 10 *εις τον τοπον* > m | 10 ante *ου* + *εν τω οχειρωματι* z | 10 *ου*] *οπου* D | 10 *ιωσηφ επεκειτο εκει* c, *ην ιωσηφ* E | 11 *παρεστησεν* Ea | 11 ante *ο* + *αυτους* z | 11 *τω* > z | 11 *αυτους* > z | 11/12 *και παρεστη αυτοις* > D | 12 *αυτοις*] *αυτους αυτω* a, *αυτους* t | 12 post *δε* + *εκει* z | 12 post *ημερας* + *πλειστους* z | 12 post *φυλακη* + *πλειους* mt | 12 *ιδον* AE | 12/13 *αμφοτεροι* > Ez | 13 init *ενυπνια* t | 13 post *ενυπνιον* + *εκατερος ενυπνιον* ADE, + *εκατεροι ενυπνιον* mt | 13 *νυκτι*] *φυλακη* D | 13/14 *νυκτι ἓν· ὧν αι ορασεις του ενυπνιου αυτων. ο οινοχοος και ο σιτοποιος ησαν* c | 13/14 „AALL *ορασις του ενυπνιου αυτων. ο αρχιοινοχοος και ο αρχισιτοποιος, οἳ ησαν τω βασιλει αιγυπτου, οι οντες εν τοις δεσμωτηριοις*“ b | 13/15 quae inter *η* 13 et *αυτη* 15 media, > z | 13 *η δε* > ADEmt | 13 *του* alterum] *αυτου* AEmt | 14 *ο αρχιοινοχοος και ο αρχισιτοποιος* A [non D] Em [nisi quod *αρχινοχοος* m[1]] t | 14 post *και* + *του* D | 14 post *ησαν* + *εν* t | 15 *οι* > c | 15 *τοις δεσμωτηριοις* mt | 15 *ην αυτη* > ADEcmt | 15 *εισηλθεν* ADEt[1] | 15 post *εισηλθε* + *δε* AD [GB] Ecmtz | 15/1 *ιωσηφ προς αυτους* E

αὐτοὺς Ἰωσὴφ τὸ πρωί, καὶ εἶδεν αὐτοὺς καὶ ἦσαν τεταραγμένοι. [7] καὶ ἠρώτα τοὺς εὐνούχους Φαραώ, οἳ ἦσαν μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ φυλακῇ παρὰ τῷ κυρίῳ αὐτοῦ, λέγων Τί ὅτι τὰ πρόσωπα ὑμῶν σκυθρωπὰ σήμερον; [8] οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ Ἐνύπνιον εἴδομεν, καὶ ὁ συγκρίνων οὐκ ἔστιν αὐτό. εἶπε δὲ αὐτοῖς Ἰωσὴφ Οὐχὶ διὰ τοῦ θεοῦ ἡ διασάφησις αὐτῶν ἐστί; διηγήσασθε οὖν μοι. [9] καὶ διηγήσατο ὁ ἀρχιοινοχόος τὸ ἐνύπνιον αὐτοῦ τῷ Ἰωσὴφ καὶ εἶπεν Ἐν τῷ ὕπνῳ μου ἦν ἄμπελος ἐναντίον μου. [10] ἐν δὲ τῇ ἀμπέλῳ τρεῖς πυθμένες, καὶ αὐτὴ θάλλουσα ἀνενηνοχυῖα βλαστούς· πέπειροι οἱ βότρυες σταφυλῆς. [11] καὶ τὸ ποτήριον Φαραὼ ἐν τῇ χειρί μου· καὶ ἔλαβον τὴν σταφυλὴν καὶ ἐξέθλιψα αὐτὴν εἰς τὸ ποτήριον, καὶ ἔδωκα τὸ ποτήριον εἰς τὴν χεῖρα Φαραώ. [12] καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἰωσὴφ Τοῦτο ἡ σύγκρισις αὐτοῦ. οἱ τρεῖς πυθμένες τρεῖς ἡμέραι εἰσίν. [13] ἔτι τρεῖς ἡμέραι καὶ μνησθήσεται Φαραὼ τῆς ἀρχῆς σου, καὶ ἀποκαταστήσει σε ἐπὶ τὴν ἀρχιοινοχοΐαν σου, καὶ δώσεις τὸ ποτήριον Φαραὼ εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ κατὰ τὴν ἀρχήν σου τὴν προτέραν, ὡς ἦσθα οἰνοχοῶν. [14] ἀλλὰ μνήσθητί μου διὰ σεαυτοῦ, ὅταν εὖ γένηταί σοι, καὶ ποιήσεις ἐν ἐμοὶ ἔλεος, καὶ μνησθήσῃ περὶ

1 το πρωι ιωσηφ A [non D] | 1 το πρωι > m, το > c, τω πρωι E^{1} | 1 ιδεν AE | 1/2 „Aquila εμβρασσομενοι. Symmachus σκυθρωποι“ b | 2 ηρωτησε z | 3 εν τη φυλακη παρα τω κυριω αυτου > c | 3 φυλακὶ m | 3 του κυριου D | 3 κῡρι in m υρι manu recentiori scriptum habet | 4 ημων m | 4 ειπον DEmz | 4 αυτω > cm | 5 ιδομεν A [D = b], ειδο[illegible]μεν t | 5 αυτο ουκ εστιν A [D = b] c | 5 αὐτῶ z | 5 ειπεν $ADEt^{1}$ | 6 αυτοις > mtz | 6 ιωσηφ αυτοις E | 6 διασαφησεις A [D = b] | 6 fin αυτου Ecmt | 6 εστιν $ADEmt^{1}$ | 7 διηγησασθαι Az^{1} | 7 αρχινοχοος m^{1} | 8 τω ιωσηφ > z | 8 post ειπεν + αυτῶ ουτως c | 8 ενυπνιω z | 8/9 αμπελος ην E | 9 πυθμεναις D. „Aquila et Symmachus κληματιδες“ b | 10/11 „AA LL ανενηνοχυια βλαστους, πεπειρους βοτρυας σταφυλης“ b. atque ita complutensis | 10 θαλουσα z | 10 ανενηχυια E, ενηνοχυια z | 10 post βλαστους + και a | 10 πεπιροι A [D = b] | 11 ante σταφυλης + της DE | 12 την > m | 12/13 post ποτηριον + φαραω amtz | 13 και εδωκα το ποτηριον εις την χειρα φαραω > m | 13 το ποτηριον] αυτο z | 13 τας χειρας ADaz | 14 ante οι + ουτοι m | 15 ησιν E^{1} | 16 αποκαταστηση t, καταστήσε [sic] z | 16 σαι A | 17 την αρχην της οινοχοιας σου mt | 17 αρχιονοχοιαν A, αρχιοινοχοειαν a | 17 φαραω > D | 18 αυτου] φαραω D | 18 ante κατα + και a | 18 πρωτεραν E | 18 οισθα mz | 19/20 σοι γενηται ADcz | 20 ποιησης

ἐμοῦ πρὸς Φαραώ, καὶ ἐξάξεις με ἐκ τοῦ ὀχυρώματος τούτου. 15 ὅτι κλοπῇ ἐκλάπην ἐκ γῆς Ἑβραίων, καὶ ὧδε οὐκ ἐποίησα οὐδέν, ἀλλ' ἐνέβαλόν με εἰς τὸν λάκκον τοῦτον. 16 καὶ εἶδεν ὁ ἀρχισιτοποιὸς ὅτι ὀρθῶς συνέκρινε, καὶ εἶπε τῷ Ἰωσὴφ Κἀγὼ εἶδον ἐνύπνιον, καὶ ᾤμην τρία κανᾶ χονδριτῶν αἴρειν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου. 17 ἐν δὲ κανῷ τῷ ἐπάνω ἀπὸ πάντων τῶν γενῶν ὧν Φαραὼ ἐσθίει, ἔργον σιτοποιοῦ· καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατήσθιεν αὐτὰ ἀπὸ τοῦ κανοῦ τοῦ ἐπάνω τῆς κεφαλῆς μου. 18 ἀποκριθεὶς δὲ Ἰωσὴφ εἶπεν αὐτῷ Αὕτη ἡ σύγκρισις αὐτοῦ. τὰ τρία κανᾶ τρεῖς ἡμέραι εἰσίν. 19 ἔτι τριῶν ἡμερῶν καὶ ἀφελεῖ Φαραὼ τὴν κεφαλήν σου ἀπὸ σοῦ, καὶ κρεμάσει σε ἐπὶ ξύλου, καὶ φάγεται τὰ ὄρνεα τοῦ οὐρανοῦ τὰς σάρκας σου ἀπὸ σοῦ. 20 ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἡμέρα γενέσεως ἦν Φαραώ, καὶ ἐποίει πότον πᾶσι τοῖς παισὶν αὐτοῦ· καὶ ἐμνήσθη τῆς ἀρχῆς τοῦ οἰνοχόου καὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ σιτοποιοῦ ἐν μέσῳ τῶν παίδων αὐτοῦ. 21 καὶ ἀποκατέστησε τὸν ἀρχιοινοχόον ἐπὶ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ, καὶ ἔδωκε τὸ ποτήριον εἰς τὴν χεῖρα Φαραώ. 22 τὸν

επ εμε E, ποιησεις μετ εμου c, ποιησεις εις εμε z. D=b | 20 ελεον z | 20 μνησθεις c [και 165, 1 non abest], μνησθησει m | 20 περι > m

1 εμου προς > E | 1 προς > A [habet D] a | 2 κλωπη m | 2 ουκ > D | 3 αλλα D, ελλ c [sic], και z | 3 ενεβαλλον z | 3 εις τον οικον του λακκου τουτου cz | 4 ιδεν AE | 4 συνεκρινεν AEt[1] | 4 ειπεν AEt[1] | 5 και εγω z | 5 ιδον AD [GR] E | 5 και > D [GR] cz | 5/6 „Aquila τρεις κοφινοι γυρεως. Symmachus τρια κανᾶ βαϊνά“ b. Ο ακυλας Τρεις κωφινους γυρεως m | 5/6 χονδρύτων z | 6 αιρειν > t | 6 ante κανῳ + τω AD [GR] Ez, + τῳ a, + τωι mt | 7 των γενων > D [GR] E | 7 γενηματων A, γεν≡ων t | 7 post ων + ο βασιλευς AD [GR] Eamtz | 7 εσθιει φαραω c | 7 εργω c | 8 του ουρανου > D [GR] Eamt | 8 κατησθιον cm[2]tz, κατισθιον m[1] | 9 του επανω > c | 9 επανω] επι Ez | 9 ante ιωσηφ + ο m | 10 συγκρισεις A | 10 τα > E | 10 τρις A | 11 και > AEamtz | 11 αφελειτε D [GR], αφελειται c | 12 σε > z | 12 post και alterum + παν E, sed punctis inpositis deletum | 12 φαγονται Ec | 13 ορνεα] πετεινα E | 13 σου prius > a | 14 εν > mt | 14 γενεσεως ημερα c. Ουδαμου δικαιος φαινεται γενεθλιων αγειν ημεραν m | 14 εποιευ A, εποιησεν E, εποιη z | 15 της αρχης > c | 15 του > z | 16 αρχιοινοχοου AD [GR] cm[2]t, ονοχοου E, αρχινοχοου m[1] | 16 της αρχης > Ez | 16 αρχισιτοποιου AD [GR] Ecmt | 16 εμ μεσω AE | 17 αυτου > E | 17 απεκατεστησεν ADEz, αποκατεστησεν t[1] | 17 αρχινοχοον m[1], prima manu correctum | 18 εδωκεν A [D?] Et[1] | 18 τας χειρας mt | 18 φαραω] αυτου z

δὲ ἀρχισιτοποιὸν ἐκρέμασεν, καθὰ συνέκρινεν αὐτοῖς Ἰωσήφ.
[23]καὶ οὐκ ἐμνήσθη ὁ ἀρχιοινοχόος τοῦ Ἰωσήφ, ἀλλ᾽ ἐπελά-
41 θετο αὐτοῦ. [1]ἐγένετο δὲ μετὰ δύο ἔτη ἡμερῶν Φαραὼ εἶδεν
ἐνύπνιον. ᾤετο ἑστάναι ἐπὶ [τοῦ] ποταμοῦ, [2]καὶ ἰδοὺ ὥσπερ
ἐκ τοῦ ποταμοῦ ἀνέβαινον ἑπτὰ βόες καλαὶ τῷ εἴδει καὶ
ἐκλεκταὶ ταῖς σαρξί, καὶ ἐβόσκοντο ἐν τῷ ἄχει. [3]ἄλλαι δὲ
ἑπτὰ βόες ἀνέβαινον μετὰ ταύτας ἐκ τοῦ ποταμοῦ, αἰσχραὶ
τῷ εἴδει καὶ λεπταὶ ταῖς σαρξί, καὶ ἐνέμοντο παρὰ τὰς βόας
ἐπὶ τὸ χεῖλος τοῦ ποταμοῦ. [4]καὶ κατέφαγον αἱ ἑπτὰ βόες
αἱ αἰσχραὶ καὶ λεπταὶ ταῖς σαρξὶ τὰς ἑπτὰ βόας τὰς καλὰς
τῷ εἴδει καὶ τὰς ἐκλεκτὰς ταῖς σαρξί. ἠγέρθη δὲ Φαραώ,
[5]καὶ ἐνυπνιάσθη τὸ δεύτερον. καὶ ἰδοὺ ἑπτὰ στάχυες ἀνέβαι-

1 εκρεμασε cmt[2]z | 1 post εκρεμασεν + επι ξυλου Ea | 1 συνεταξεν E | 2 και > ADEamtz | 2 ante ο + δε AD [GR] Eamtz | 2 τω ιωσηφ E | 2 αλλα A | 3 ετη > a | 3 ιδεν ADE | 4 ῳετο] ὥςε z | 4 επι και ποταμου b, και manu deletum, του in exemplo meo b non additum habent ceteri | 5 εκ] επι Ea | 5 αναβαινον A [D = b], ανεβεννον E | 5 καλαι τω ειδει] „schol στερέμνιοι κρεει και παχειαι σαρξιν" b | 5 τω ειδει] τη οψει Dz | 6 τοις z | 6 σαρξιν ADEct[1] | 6 ενεμοντο Ecz | 6 τω αχι c, τη οχθη a, τῶ ἕλει t, τῶ ἀχὶ z | 6 εν τω αχει] „AA LL εν τη οχθη. et ita legit Philo. schol εν τω ἕλει. aliud schol αχος εστι το λεπτον και βοτανωδες φυταριον. in Iob cap 8 transfertur βουτομον. ἦ υψωθησεται βουτομον ανευ ποτου, quod Aquila uertit ἦ πληθυνθησεται ἕλος. latina editio carectum, et in Ecclesiast cap 40 pro αχι επι παντος υδατος latina editio habet: super omnem aquam uiriditas" b | 6 αλλαι δε] και ιδου E | 7 βοες επτα c | 7 post βοες + ετεραι E | 7 ανεβενον E | 7 μετ αυτας c, οπισω αυτων E | 7 αισχραι] πονηραι E | 7 post αισχραι + δε z | 8 ειδη m | 8 λεπραι z | 8 και alterum usque ad 9 ποταμου > z | 8 σαρξιν ADEct[1] | 8/9 και ενεμοντο παρα τας βοας επι το χειλος του ποταμου > E, qui eorum loco habet οιας ουκ ειδον τοιαυτας εν ολη τη γη αιγυπτου αισχροτερας | 8 παρα τας βοας Dabcmt, αι βοες A | 8 post βοας + τας καλας τω ειδει και εκλεκτας m | 9 > t | 9 επι το χειλος του ποταμου > m | 9 επι] παρα ADc | 9 post ποταμου + εν τω αχει A [non D] | 9 εφαγον z | 9 αι usque ad σαρξι 10 > z | 9 βοες > m | 10 αι usque ad βοας > t | 10 εσχραι ADE | 10 ante και + τη ορασει D | 10 ταις σαρξι > m | 10 σαρξιν ADEc | 10 post βοας + τας πρωτας m | 11 τω ειδει > m | 11 ιδει A [D = b] | 11 τας > Dmz | 11 ταις σαρξι > A [D?] Ecmt | 11 σαρξι abz | 11 ante ηγερθη + και ου διαδηλοι εγενοντο οτι εισηλθον εις τας κοιλιας αυτων Etz. ita a, nisi quod και ιδου αδηλοι. eodem loco + m εισηλθον δε εις τας κοιλιας αυτων και ου διαδηλοι εγενοντο οτι εισηλθον εις τας κοιλιας αυτων | 12 ηνυπνιασθη D, ενυπνιαθη E | 12 και alterum usque ad καλοι 1 > z | 12/1 ανεβεννον E

νον ἐν τῷ πυθμένι ἑνὶ ἐκλεκτοὶ καὶ καλοί. 6 καὶ ἰδοὺ ἑπτὰ στάχυες λεπτοὶ καὶ ἀνεμόφθοροι ἀνεφύοντο μετ' αὐτούς. 7 καὶ κατέπιον οἱ ἑπτὰ στάχυες οἱ λεπτοὶ καὶ ἀνεμόφθοροι τοὺς ἑπτὰ στάχυας τοὺς ἐκλεκτοὺς καὶ τοὺς πλήρεις. ἠγέρθη δὲ Φαραώ, καὶ ἦν ἐνύπνιον. 8 ἐγένετο δὲ πρωί, καὶ ἐταράχθη ἡ ψυχὴ αὐτοῦ· καὶ ἀποστείλας ἐκάλεσε πάντας τοὺς ἐξηγητὰς Αἰγύπτου καὶ πάντας τοὺς σοφοὺς αὐτῆς, καὶ διηγήσατο αὐτοῖς Φαραὼ τὸ ἐνύπνιον αὐτοῦ· καὶ οὐκ ἦν ὁ ἀπαγγέλλων αὐτὸ τῷ Φαραώ. 9 καὶ ἐλάλησεν ὁ ἀρχιοινοχόος πρὸς Φαραὼ λέγων Τὴν ἁμαρτίαν μου ἀναμιμνήσκω σήμερον. 10 Φαραὼ ὠργίσθη τοῖς παισὶν αὐτοῦ καὶ ἔθετο ἡμᾶς ἐν φυλακῇ ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ ἀρχιμαγείρου, ἐμέ τε καὶ τὸν ἀρχισιτοποιόν. 11 καὶ εἴδομεν ἐνύπνιον ἀμφότεροι ἐν νυκτὶ μιᾷ, ἐγὼ καὶ αὐτός·. ἕκαστος κατὰ τὸ αὐτοῦ ἐνύπνιον εἴδομεν. 12 ἦν δὲ ἐκεῖ μεθ' ἡμῶν νεανίσκος παῖς ἑβραῖος τοῦ ἀρχιμαγείρου, καὶ διηγησάμεθα αὐτῷ, καὶ συνέκρινεν ἡμῖν. 13 ἐγενήθη δέ, καθὼς συνέκρινεν ἡμῖν, οὕτω καὶ συνέβη, ἐμέ τε ἀποκατασταθῆναι ἐπὶ τὴν ἀρχήν μου, ἐκεῖνον δὲ κρεμασθῆ-

1 τῳ > ADEcmt | 1 και ιδου] αλλοι δε ADEamt | 2 σταχυαις m | 2 ανεμοφθοροι] „schol εφθαρμενοι καυσωνι, πεφρυγμενοι ανεμῳ“ b | 2 ανεφυοντο μετ αυτους > z | 2 [μετα] τουτους D | 3 > z | 3 κατεπινον mt | 3 σταχυαις m | 3 οι λεπτοι και ανεμοφθοροι > mt | 3 και ανεμοφθοροι > a | 4 τους επτα σταχυας > mt | 4 ηγηρθη E, ηγερθει m | 5/6 εταραχθιη c. „schol κατεπαρη“ b | 6 εκαλεσεν A [D ?] E | 7 εξηγητας] „Aquila κρυφιαστας, Symmachus μαγους“ b. in m Ακυλας κρυφιαστας. Συμμαχος μαγους σοφους | 7 σοφιστας z | 8 αυτου > AEaz | 9 απαγγελων m, ἀναγγέλων z | 9 αυτῶ z | 11 οργησθη t, οργισθη z | 11 ante τοις + προς E | 11 εθεντο z | 11 post εν + τη z | 12 αρχιμαχειρου a, αρχιδεσμοφυλακος A, αρχιμαγου z | 13 ιδομεν AEz | 13 post ειδομεν + ε[κ]ασ[τος] D, + εκατερος mt | 13 αμφοτεροι > ADcmt | 14 post εγω + τε DEcmtz | 14 εκαστος > A¹, „manus quaedam antiquissima margini intercolumnari“ adscripsit. habet D | 14 αυτο A¹, υ super uersum additum. post ενυπνιον ponit αυτου D. εαυτου cm | 14 ιδομεν A [D = b], ιδωμεν z | 15 εκει > z | 15 εβραιος παις z | 15 post εβραιος + δουλος mt | 15/16 αρχιμαχειρου a | 16 αφηγησαμεθα a | 16 post αυτῳ + ενυπνιον m, το manu recentiori super uersum adscriptum | 16 επεκρινεν z | 16 ημιν] „AA LL addunt τα ενυπνια ημων. ανδρι κατα το ενυπνιον αυτου επελυσεν“ b. haec mt | 17 ante καθως + και a | 17 καθα z | 17 ουτως AD [ϐʙ] Ectz | 18 κατασταθηναι z | 18 επι] εις Emtz | 18 μου > Ea | 18 δε] τε m

ναι. 14 ἀποστείλας δὲ Φαραὼ ἐκάλεσε τὸν Ἰωσήφ. καὶ ἐξήγαγον αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὀχυρώματος, καὶ ἐξύρησαν αὐτὸν καὶ ἤλλαξαν τὴν στολὴν αὐτοῦ· καὶ ἦλθε πρὸς Φαραώ. 15 εἶπε δὲ Φαραὼ πρὸς Ἰωσὴφ Ἐνύπνιον ἑώρακα, καὶ ὁ συγκρίνων οὐκ ἔστιν αὐτό· ἐγὼ δὲ ἀκήκοα περὶ σοῦ λεγόντων ἀκούσαντά σε ἐνύπνια συγκρῖναι αὐτά. 16 ἀποκριθεὶς δὲ Ἰωσὴφ τῷ Φαραὼ εἶπεν Ἄνευ τοῦ θεοῦ οὐκ ἀποκριθήσεται τὸ σωτήριον Φαραώ. 17 ἐλάλησε δὲ Φαραὼ τῷ Ἰωσὴφ λέγων Ἐν τῷ ὕπνῳ μου ᾤμην ἑστάναι παρὰ τὸ χεῖλος τοῦ ποταμοῦ, 18 καὶ ὥσπερ ἐκ τοῦ ποταμοῦ ἀνέβαινον ἑπτὰ βόες καλαὶ τῷ εἴδει καὶ ἐκλεκταὶ ταῖς σαρξί, καὶ ἐνέμοντο ἐν τῷ ἄχει. 19 καὶ ἰδοὺ ἑπτὰ βόες ἕτεραι ἀνέβαινον ὀπίσω αὐτῶν ἐκ τοῦ ποταμοῦ, πονηραὶ καὶ αἰσχραὶ τῷ εἴδει καὶ λεπταὶ ταῖς σαρξίν, οἵας οὐκ εἶδον τοιαύτας ἐν ὅλῃ γῇ Αἰγύπτου αἰσχροτέρας. 20 καὶ κατέφαγον αἱ ἑπτὰ βόες αἱ αἰσχραὶ καὶ λεπταὶ τὰς ἑπτὰ βόας τὰς πρώτας τὰς καλὰς καὶ τὰς ἐκλεκτάς, 21 καὶ εἰσῆλθον εἰς τὰς κοιλίας αὐτῶν· καὶ οὐ διάδηλοι ἐγένοντο ὅτι εἰσῆλθον εἰς τὰς κοιλίας αὐτῶν, καὶ αἱ ὄψεις αὐτῶν αἰσχραὶ καθὰ καὶ τὴν ἀρχήν. ἐξεγερθεὶς δὲ ἐκοιμήθην.

1 *εκαλεσεν* ADEt¹ | 1/2 *εξηγαγεν* Amt [D habet ... *ηγαγον*]. „schol *δρομη ηγαγον*" b | 2 *απο*] *εκ* ADE [et b ipse in margine!] cmtz | 2 *εξηρησεν* z | 3 *ηλθεν* AE, *εισηλθεν* t¹, *εισηλθε* t² [m = b] | 3 *φαω* z | 3 *ειπεν* AEt¹ | 4 *προς*] *τω* AD [GR] Ecz, *τωι* t [non m] | 4 *εορακα* D | 4 *συγκρινας* z | 5 *αυτο ουκ εστιν* Az | 6 *συγκρινειν* z | 7 *ειπε τω φαραω* cz | 8 *ελαλησεν* ADEt¹ | 9 *ενυπνιω* z | 9 *παρα*] *επι* AD, *περι* z | 10 *ωσπερ*] *ιδου* mt, *ιδου ωσπερ* z | 10 *ανεβεννον* E | 10/11 *βοες εκλεκται ταις σαρξιν και καλαι τω ειδει* c, *βοες εκλεκτοι ταις σαρξι και καλαι τω ειδει* z | 11 *ιδει* A [D = b] | 11 *σαρξιν* AEct¹ | 11 *τω αχι* cz, *τη οχθη* a | 12 *ετεροι βοες επτα* z | 12 *βο ετερ* m¹, prima manu correctum | 12 *ανεβεννον* E, *ἀναίβαινον* z | 13 *εσχραι* A | 13 *ιδει* A [D = b] | 13 post *ειδει* + *σφοδρα* Da | 13/14 *και λεπται ταις σαρξιν* > t | 14 post *σαρξιν* + *και ενεμοντο εν τω αχει* A, sed „manus peruetusta" asteriscum margini adscripsit | 14 *οιδον* z | 14 *γη* > A, habet D [GR]. *τηγη* E, *τηι γη* mt [*γηι* t] | 14 *αιγυπτω* AD [GR: superest *γυπτω*] z | 15 *αι* prius > a | 15 *εσχραι* E | 15 *λεπται και αισχραι* Dcz | 16 *τας πρωτας* > z | 16 *τας καλας τας πρωτας* a | 16 ante *τας* tertium rasura trium literarum capax t | 16 *τας* tertium] *και* E | 16 *και τας εκλεκτας* > E | 16 *τας* quartum > Aamt, habet D | 17 *και εισηλθον*] *εισηλθον δε* mt | 18 *εισηλθοσαν* z | 18 post *κοιλιας* + *ας* D, si Tischendorfio fides | 19 *καθαπερ* c

[22] καὶ εἶδον πάλιν ἐν τῷ ὕπνῳ μου, καὶ ὥσπερ ἑπτὰ στά-
χυες ἀνέβαινον ἐν πυθμένι ἑνὶ πλήρεις καὶ καλοί. [23] ἄλλοι
δὲ ἑπτὰ στάχυες λεπτοὶ καὶ ἀνεμόφθοροι ἀνεφύοντο ἐχόμε-
νοι αὐτῶν. [24] καὶ κατέπιον οἱ ἑπτὰ στάχυες οἱ λεπτοὶ καὶ
ἀνεμόφθοροι τοὺς ἑπτὰ στάχυας τοὺς καλοὺς καὶ τοὺς πλή-
ρεις. εἶπα οὖν τοῖς ἐξηγηταῖς, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἀπαγγέλλων μοι
αὐτό. [25] καὶ εἶπεν Ἰωσὴφ τῷ Φαραὼ Τὸ ἐνύπνιον Φαραὼ
ἕν ἐστιν· ὅσα ὁ θεὸς ποιεῖ, ἔδειξε τῷ Φαραώ. [26] αἱ ἑπτὰ
βόες αἱ καλαὶ ἑπτὰ ἔτη ἐστί, καὶ οἱ ἑπτὰ στάχυες οἱ καλοὶ
ἑπτὰ ἔτη ἐστί· τὸ ἐνύπνιον Φαραὼ ἕν ἐστι. [27] καὶ αἱ ἑπτὰ
βόες αἱ λεπταὶ αἱ ἀναβαίνουσαι ὀπίσω αὐτῶν ἑπτὰ ἔτη ἐστί,
καὶ οἱ ἑπτὰ στάχυες οἱ λεπτοὶ καὶ ἀνεμόφθοροι ἑπτὰ ἔτη
ἐστί[ν]· ἔσονται ἑπτὰ ἔτη λιμοῦ. [28] τὸ δὲ ῥῆμα, ὃ εἴρηκα Φα-
ραώ· ὅσα ὁ θεὸς ποιεῖ ἔδειξε τῷ Φαραώ. [29] ἰδοὺ ἑπτὰ ἔτη
ἔρχεται εὐθηνία πολλὴ ἐν πάσῃ γῇ Αἰγύπτου. [30] ἥξει δὲ
ἑπτὰ ἔτη λιμοῦ μετὰ ταῦτα, καὶ ἐπιλήσονται τῆς πλησμονῆς
τῆς ἐσομένης ἐν ὅλῃ Αἰγύπτῳ, καὶ ἀναλώσει ὁ λιμὸς τὴν
γῆν. [31] καὶ οὐκ ἐπιγνωσθήσεται ἡ εὐθηνία ἐπὶ τῆς γῆς ἀπὸ

1 ιδον A [D = b] E | 1 μου > mt | 1 ante ωσπερ + ιδου a | 2/3 quae inter ανεβαινον 2 et σταχυες 3 media, > E | 2 Αλλος φησιν εν καλαμω ενι m | 2 και > z | 2 αλλοι] ετεροι mt | 3 λεπτοι] ακυλας Εφθαρμενοι καυσωνι. συμμαχος Πεφρυγμενοι ανεμωι m | 3 εφυοντο Ea, ανηρχοντο mt | 4 οι λεπται z | 5 τους tertium > D | 5/6 πληρης D | 6 ειπον z | 6 post ουν + πασι z | 6 τοις εξηγηταις] „Aquila προς τους κρυφιαστας. Symmachus μαγους“ b | 6 απαγελλων m, απαγγελων z | 7 αυτο > AD [GR] Emtz | 7/8 quae inter το 7 et φαραω 8 media, > t | 8 ποιησει a | 8 εδειξεν A [D?] E | 9 εστιν ADEc, εισι amt², εισιν t¹ | 9 οι prius] αι t | 9 fin ἑπὰ z | 9 σταχυαις t | 10 post ετη habent εστιν AEc, εισι amt², εισιν t¹ | 10 το ενυπνιον φαραω εν εστι > E | 10 εν εστιν Act¹, εν ενεστι D [GR], εστι omisso εν z | 11 αι λεπται post αυτων ponit z | 11 αι alterum > a | 11 ετη] εστη A [Baberus in uolumine IV tacet] | 11 εστιν ADEc, εισιν t¹, εισι t² | 12/13 επτα ετη εστιν > A | 13 εστι ab, εισιν t | 13 ante εσονται + και a | 13 λιμος Emt | 13 post ρημα + μου z | 14 οσα usque ad φαραω > t | 14 ποιησει a | 14 εδειξεν ADE | 14 τω > m | 15 ευθηνια πολλη ερχεται E | 15 ερχονται Dz | 15 ευθυνια z | 15 παση τηι γηι mt, nil nisi τη E, πᾶσι γῆ z | 15 αιγυπτω ADE | 15 ηξη z | 16 λιμος mt | 16 επιλησθησονται A [D = b] | 17 της εσομενης > ADc, της γενομενης z | 17 post της + μετα ταυτα mt | 17 ολη > [D?] E | 17 αιγυπτῳ] τη γη αιγυπτω AD [in quo τη nunc deletum], γη αιγυπτω Emt ["πτωι t], γη αιγυπτου cz | 18 επιγνωσεται m

τοῦ λιμοῦ τοῦ ἐσομένου μετὰ ταῦτα· ἰσχυρὸς γὰρ ἔσται σφόδρα. 32 περὶ δὲ τοῦ δευτερῶσαι τὸ ἐνύπνιον Φαραὼ δίς, ὅτι ἀληθὲς ἔσται τὸ ῥῆμα τὸ παρὰ τοῦ θεοῦ, καὶ ταχυνεῖ ὁ θεὸς τοῦ ποιῆσαι αὐτό. 33 νῦν οὖν σκέψαι ἄνθρωπον φρόνιμον καὶ συνετόν, καὶ κατάστησον αὐτὸν ἐπὶ γῆς Αἰγύπτου. 34 καὶ ποιησάτω Φαραὼ καὶ καταστησάτω τοπάρχας ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἀποπεμπτωσάτωσαν πάντα τὰ γεννήματα τῆς γῆς Αἰγύπτου τῶν ἑπτὰ ἐτῶν τῆς εὐθηνίας, 35 καὶ συναγαγέτωσαν πάντα τὰ βρώματα τῶν ἑπτὰ ἐτῶν τῶν ἐρχομένων τῶν καλῶν τούτων· καὶ συναχθήτω ὁ σῖτος ὑπὸ χεῖρα Φαραώ, βρώματα ἐν ταῖς πόλεσι φυλαχθήτω. 36 καὶ ἔσται τὰ βρώματα τὰ πεφυλαγμένα τῇ γῇ εἰς τὰ ἑπτὰ ἔτη τοῦ λιμοῦ, ἃ ἔσονται ἐν γῇ Αἰγύπτου, καὶ οὐκ ἐκτριβήσεται ἡ γῆ ἐν τῷ λιμῷ. 37 ἤρεσε δὲ τὸ ῥῆμα ἐναντίον Φαραὼ καὶ ἐναντίον πάντων τῶν παίδων αὐτοῦ. 38 καὶ εἶπε Φαραὼ πᾶσι τοῖς παισὶν αὐτοῦ Μὴ εὑρήσομεν ἄνθρωπον τοιοῦτον, ὃς ἔχει πνεῦμα θεοῦ ἐν αὐτῷ; 39 εἶπε δὲ Φαραὼ τῷ Ἰωσὴφ Ἐπειδὴ ἔδειξεν ὁ θεός σοι πάντα ταῦτα, οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος φρονιμώτερος καὶ συνετώτερός σου. 40 σὺ ἔσῃ ἐπὶ τῷ οἴκῳ μου,

3 „schol ετοιμον το ρημα. βεβαιος ο λογος“ b | 3 εστι Eam | 3 το alterum > c | 3 του > m | 4 του] τουτο m | 4/5 φρονημον z | 5 καταστησεις a | 5 ante γης + της A [non D] mt | 5 loco γης z ολης της | 5 αιγυπτου > m | 6 > m | 6 τοπαρχας] „schol επισκοπους“ b | 6/7 την γην z | 7 γης prius > m | 7 αποπεμπετωσαν Ea, αποπεμποσατωσαν z | 7 γενηματα ADEamtz | 8 ευθυνιας z | 9 βρωματα] „schol γεννηματα“ b | 9/10 των καλων των ερχομενων D | 11 uersui praemittit και a | 11 πολεσιν ADEt^1 | 11 φυλαχθητω] συναχθητω AD | 11/12 τα βρωματα τα > mt | 12 τα πεφυλαγμενα] „Aquila εις παραθηκην. Symmachus εις ενθηκην“ b | 12 τα prius > ADEcz | 12 ante τη + εν a | 12 α > A [non D] | 13 εν prius > E | 13 ante γη + τη Em, + τηι t | 13 αιγυπτω A [D = b] z | 13 ουκ > z, sed signum omissionis adest | 13/14 γη απο του λιμου E, γη εκ του λιμου a | 14 λειμω A | 14 ηρεσεν A [D?] Et^1 | 14 τα ρηματα AD [τα super uersum, prima (ut uidetur) manu] cz | 14 εναντιον alterum > z | 15 παντων > Dm | 15 ειπεν A [D?] Et^1 | 15 πασιν ADE, > c | 16 ευρομεν E, ευρησωμεν z | 17 εν in rasura prima manu z | 17 εαυτω m, αυτωι t^1, εαυτωι t^2 [prima manu] | 17 ειπεν ADEt^1 | 18 εδειξε mt^2z | 18 σοι ο θεος ταυτα παντα E | 18 σοι ο θεος mtz | 18/19 φρονημος m, φρονημοτερος z | 19 σου και συνετωτερος A [D = b] | 19 συνετοτερος E | 19 post συ + δε a | 19 επι] εν a | 19 του οικου Dz

καὶ ἐπὶ τῷ στόματί σου ὑπακούσεται πᾶς ὁ λαός μου· πλὴν τὸν θρόνον ὑπερέξω σου ἐγώ. [41] εἶπε δὲ Φαραὼ τῷ Ἰωσὴφ Ἰδοὺ καθίστημί σε σήμερον ἐπὶ πάσῃ γῇ Αἰγύπτου. [42] καὶ περιελόμενος Φαραὼ τὸν δακτύλιον ἀπὸ τῆς χειρὸς αὐτοῦ περιέθηκεν αὐτὸν ἐπὶ τὴν χεῖρα Ἰωσήφ, καὶ ἐνέδυσεν αὐτὸν στολὴν βυσσίνην, καὶ περιέθηκε κλοιὸν χρυσοῦν περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ. [43] καὶ ἀνεβίβασεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἅρμα τὸ δεύτερον τῶν αὐτοῦ, καὶ ἐκήρυξεν ἔμπροσθεν αὐτοῦ κήρυξ· καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἐφ' ὅλης γῆς Αἰγύπτου. [44] εἶπε δὲ Φαραὼ τῷ Ἰωσὴφ Ἐγὼ Φαραώ, ἄνευ σοῦ οὐκ ἐξαρεῖ οὐθεὶς τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ πάσης γῆς Αἰγύπτου. [45] καὶ ἐκάλεσε Φαραὼ τὸ ὄνομα Ἰωσὴφ Ψονθομφανήχ· καὶ ἔδωκεν αὐτῷ τὴν Ἀσενὲθ θυγατέρα Πετεφρῆ ἱερέως Ἡλιουπόλεως αὐτῷ εἰς γυναῖκα. [46] Ἰωσὴφ δὲ ἦν ἐτῶν τριάκοντα, ὅτε ἔστη ἐναντίον Φαραὼ βασιλέως Αἰγύπτου. ἐξῆλθε δὲ Ἰωσὴφ ἀπὸ προσώπου Φαραώ, καὶ διῆλθε πᾶσαν γῆν Αἰγύπτου. [47] καὶ ἐποίησεν ἡ γῆ ἐν τοῖς ἑπτὰ ἔτεσι τῆς εὐθηνίας δράγματα. [48] καὶ συνήγαγε πάντα τὰ βρώματα τῶν ἑπτὰ ἐτῶν, ἐν οἷς ἦν ἡ εὐθηνία ἐν τῇ γῇ Αἰγύπτου, καὶ ἔθηκε τὰ βρώματα ἐν ταῖς

1 στοματι] ρηματι mt | 2 ειπεν A [D?] Et[1] | 3 σε] σοι z | 3 πασης γης Aamtz, πασης της γης Ec | 4 post δακτυλιον + αυτου z | 4 αυτου > z | 5 τω ιωσηφ επι την χειρα z | 6 περιεθηκεν AEct[1] | 6 περι] επι mtz | 7 ανεβηβασεν Et[1] | 7 αυτο A[1], ν si non prima, at perantiqua manu super uersum additum: αυτον > m | 8 δευτερευον cz | 8 των > z[1] | 8 εκηρυσσεν mt | 9 ante γης + της A, της omisso γης mtz | 9 ειπεν AEt[1] | 10 ανευ ξου E | 10 ουδεις z | 11 παση γη Ac, παση τη γη Ez | 11 εκαλεσεν AE | 12 το ονομα ιωσηφ > A, „literis minusculis additum a correctore quodam peruetusto". si uolumen primum Baberi sequaris, αραω ab eodem scriptum | 12 ψονο ομ'φανηχ E, ψομθομφανηχ mt, ψονθομφαγηκ z. „schol ο συρος εχει ο ειδως τα κρυπτα. Philo κρυπτων ευρετης ἢ ονειροκριτης" b. ita m, nisi quod ἢ ὁ | 13 ασεννεθ A, ασενεκ z | 13 πετρεφη A, πεντεφρη az | 13 ιλιουπολεως A, sed λι manu prima super uersum | 13 εις > Ecmtz | 14 λ z | 15 post αιγυπτου + comma 47 z, quod postea omittit | 15 εξηλθεν ADEt[1], και εξηλθεν z omisso δε | 15 απο Db [m[1]?] z, εκ AEacm [sed m in rasura prima manu] t | 16 διηλθεν A [D?] Et[1]z | 16 γην > Dz, την γην E, την omisso γην mt | 16 αιγυπτ[ον] D, αιγυπτον mtz | 17 ετεσιν ADE | 17 δραχματα DE, τα δραγματα mt | 18 συνηγαγεν ADE | 18 επτα > z | 18 η > Dmtz | 19 ευθηνεια A | 19 τη > ADEcmt, eius loco παση z | 19 αιγυπτω Em, αιγυπτωι t | 19 εθηκεν ADt[1], εθετο E | 19 τα > m | 19/1 εις τας πολεις E | 19 τοις m

πόλεσι· βρώματα τῶν πεδίων τῆς πόλεως τῶν κύκλῳ αὐτῆς ἔθηκεν ἐν αὐτῇ. 49 καὶ συνήγαγεν Ἰωσὴφ σῖτον ¦ὡσεὶ τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης πολὺν σφόδρα, ἕως οὐκ ἠδύνατο ἀριθμηθῆναι· οὐ γὰρ ἦν ἀριθμός. 50 τῷ δὲ Ἰωσὴφ ἐγένοντο υἱοὶ δύο πρὸ τοῦ ἐλθεῖν τὰ ἑπτὰ ἔτη τοῦ λιμοῦ, οὓς ἔτεκεν αὐτῷ Ἀσενὲθ ἡ θυγάτηρ Πετεφρῆ ἱερέως Ἡλιουπόλεως. 51 ἐκάλεσε δὲ Ἰωσὴφ τὸ ὄνομα τοῦ πρωτοτόκου Μανασσῆ, ὅτι ἐπιλαθέσθαι με ἐποίησεν ὁ θεὸς πάντων τῶν πόνων μου καὶ πάντων τῶν τοῦ πατρός μου. 52 τὸ δὲ ὄνομα τοῦ δευτέρου ἐκάλεσεν Ἐφραΐμ, ὅτι ηὔξησέ με ὁ θεὸς ἐν γῇ ταπεινώσεώς μου. 53 παρῆλθον δὲ τὰ ἑπτὰ ἔτη τῆς εὐθηνίας, ἃ ἐγένοντο ἐν τῇ γῇ Αἰγύπτου, 54 καὶ ἤρξατο τὰ ἑπτὰ ἔτη τοῦ λιμοῦ ἔρχεσθαι, καθὰ εἶπεν Ἰωσήφ. καὶ ἐγένετο λιμὸς ἐν πάσῃ τῇ γῇ· ἐν δὲ πάσῃ τῇ γῇ Αἰγύπτου ἦσαν ἄρτοι. 55 καὶ ἐπείνασε πᾶσα ἡ γῆ Αἰγύπτου, ἔκραξε δὲ ὁ λαὸς πρὸς Φαραὼ περὶ ἄρτων· εἶπε δὲ Φαραὼ πᾶσι τοῖς Αἰγυπτίοις Πορεύεσθε πρὸς Ἰωσήφ, καὶ ὃ ἐὰν εἴπῃ ὑμῖν, ποιήσατε.

1 *πολεσιν* ADc | 1 *παιδιων* AE [m¹? m certe *ε* prima manu in rasura habet] | 2 ante *εθηκεν* + *ων* A | 2 *εν* > Eat | 2 [*ως*] D, si Tischendorfio fides. *ως* D [GR] z | 3 *πολλην* c | 3 *εδυνατο* D, *ηδυναντο* amt | 3/4 *αριθμησαι* AD [GR: *σαι* non conspicuum, *αριθμη*' in fine uersus] Eacmtz | 4 *ου δε γαρ* c | 4 post *ην* + *ο* m | 5 *ζ* z | 5 *της λιμου* E | 6 *ασεννεθ* AE | 6 *η* > AEcz | 6 *πετρεφη* A', *πεντεφρη* a, *πεντεφρι* z | 6 *ιερεως* > E | 6 *ιλιουπολεως* A | 7 *εκαλεσεν* AEt¹ | 7 *του πρωτοτοκου*] *αυτου* z | 7 *μαννασση* A, *μανασση* c | 8 ante *οτι* + *λεγων* Aaz | 8 *επελαθεσθαι* A [in uolumine IV Baberus tacet], *επελαθεσθε* z | 8 *εποιησε με* mt², *εποιησεν με* t¹ | 8/9 *παντων των πονων μου και* > m | 10 ante *οτι* + *λεγων* az | 10 *ηυξησεν* Et¹, *υψωσεν* A | 11 *παρηλθε* cz | 11 *ευθηνειας* A [Tischendorfius editionem codicis E a typographo conspurcari passus est] | 12 *εγενετο* Az | 12 *τη* > AEcmtz | 12 *αιγυπτω* AEmz, *αιγυπτωι* t | 12 *ηρξαντο* AEtz | 13 *φ* uocis *ιωσηφ* in aldina typo manu in plagulâ iam expressâ chartae admoto scriptum uidetur | 13 *και εγενετο*] *εγενετο δε* E | 14 *τη γη εν δε παση* > m | 14 *τη* alterum > Ab^mg cmtz | 14 *αιγυπτω* Em, *αιγυπτωι* t, *αιγυπου* c | 14 ante *ησαν* + *ουκ* AEamt. „ita [ut b] LL UU et Ioannes Chrysostomus et Augustinus. AÀ LL *ουκ ησαν αρτοι*" b | 15 *επινασεν* A, *επεινασεν* Et². *ει* t in rasura manu recenti | 15 *η* > z | 15 *εκεκραξεν* AEt¹, *εκεκραξε* mt², *και εκεκραξεν* omisso *δε* z | 15 ante *ο* + *πας* AE | 16 *ειπε δε*] *και ειπε* mt², *και ειπεν* t¹ | 16 *ειπεν* AE | 17 *πορευεσθαι* A [m?] z | 17 *ιωσηφ* ut uersu 13 a | 17 *ὃ ἂν* c | 17 *ειπη*] *λεγει* E | 17 ante *ποιησατε* + *τουτο* E

56 καὶ ὁ λιμὸς ἦν ἐπὶ προσώπου πάσης τῆς γῆς· ἀνέῳξε δὲ
Ἰωσὴφ πάντας τοὺς σιτοβολῶνας, καὶ ἐπώλει πᾶσι τοῖς
Αἰγυπτίοις. 57 καὶ πᾶσαι αἱ χῶραι ἦλθον εἰς Αἴγυπτον
ἀγοράζειν πρὸς Ἰωσήφ· ἐπεκράτησε γὰρ ὁ λιμὸς ἐν πάσῃ
τῇ γῇ. 1 ἰδὼν δὲ Ἰακὼβ ὅτι ἐστὶ πρᾶσις ἐν Αἰγύπτῳ, εἶπε 42
τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ Ἵνα τί ῥᾳθυμεῖτε; 2 ἰδοὺ ἀκήκοα ὅτι ἐστὶ
σῖτος ἐν Αἰγύπτῳ· κατάβητε ἐκεῖ καὶ πρίασθε ἡμῖν μικρὰ
βρώματα, ἵνα ζήσωμεν καὶ μὴ ἀποθάνωμεν. 3 κατέβησαν δὲ
οἱ ἀδελφοὶ Ἰωσὴφ οἱ δέκα πρίασθαι σῖτον ἐξ Αἰγύπτου.
4 τὸν δὲ Βενιαμὶν τὸν ἀδελφὸν Ἰωσὴφ οὐκ ἀπέστειλε μετὰ
τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ· εἶπε γὰρ Μήποτε συμβῇ αὐτῷ μαλακία.
5 ἦλθον δὲ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀγοράζειν μετὰ τῶν ἐρχομένων· ἦν
γὰρ ὁ λιμὸς ἐν γῇ Χαναάν. 6 Ἰωσὴφ δὲ ἦν ὁ ἄρχων τῆς γῆς,
οὗτος ἐπώλει παντὶ τῷ λαῷ τῆς γῆς· ἐλθόντες δὲ οἱ ἀδελ-
φοὶ Ἰωσὴφ προσεκύνησαν αὐτῷ ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν.
7 ἰδὼν δὲ Ἰωσὴφ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ ἐπέγνω, καὶ ἠλλο-
τριοῦτο ἀπ᾿ αὐτῶν καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς σκληρά, καὶ εἶπεν
αὐτοῖς Πόθεν ἥκατε; οἱ δὲ εἶπον Ἐκ γῆς Χαναάν, ἀγοράσαι
βρώματα. 8 ἐπέγνω δὲ Ἰωσὴφ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, αὐτοὶ
δὲ οὐκ ἐπέγνωσαν αὐτόν. 9 καὶ ἐμνήσθη Ἰωσὴφ τῶν ἐνυ-

1 *και ο*] *ο δε* mt | 1 *προσωπον* D [GR: superest *πον*] E, *πρωσωπον* z | 1 *ανεωξεν* AEt¹ | 2 *σιτοβολονας* z | 2 *εποлει* t, *επωλευσε* z | 2 *πασιν* D?, > mt | 2 *ι* in *τοις* et *ι* tertium in *αιγυπτιοις* 3 recentius t | 3 *ανηλθον* c, *εισηλθον* mt | 3 *εις* prima manu in rasura m | 4 *επεκρατησεν* AEt¹ | 4 *γαρ*] *δε* z | 5 *οτι εστι πρασις εν αιγυπτω* > m | 5 *εστιν* AE | 5 ante *πρασις* + *σιτου* a | 5 *πρασεις* A | 5 post *πρασις* + *σιτου* cz | 5 *ειπεν* AEt | 5 fin + *ιακωβ* t | 6 *προς τους υιους* c | 6 *ραθυμειται* D [GR], *ραθυμητε* mt | 6 *εστιν* ADEt¹ | 7 post *εν* + *γη* z | 7 *πριασασθε* z, *αγορασατε* c | 7 *ημιν* > t, *υμιν* z | 7 post *ημιν* + *εκειθεν* a | 8 *ζωμεν* A [D = b] Eacmtz | 9 *οι* alterum > a | 9 *πριασθε* E, *πριασασθαι* cz | 10 *βενιαμειν* ADE | 10 *απεστειλεν* ADEt¹ | 10 ante *μετα* + *ιακωβ* D | 11 *ειπεν* ADEt¹ | 11 *μαλακια*] „Aquila *συμπτωμα*. Symmachus *κινδυνος*“ b | 11 post *μαλακια* + *εν τη οδω* Ea [*ῃ ῳ* a] | 12 *οι* > z | 12 post *υιοι* + *του* z | 12 post *ισραηλ* + *εις αιγυπτον* DEcmtz | 12 ante *μετα* + *σιτον* c | 13 post *γαρ* + *και* mt | 13 *ο* prius > z | 13 ante *εν* + *και* z | 13 post *εν* + *τη* mz, + *τηι* t | 13 *γη* > t | 13 *ο* alterum > ADamt | 13 *γης*] *αιγυπτου* mt | 14 *της γης* > z | 15 *επι προσωπον* > z | 15 *επι* prius] *εις* t | 16 *ειδων* t, sed *ει* recens in rasura | 16 post *επεγνω* + *αυτους* D | 17 *απ αυτον* E¹, *επ αυτων* c | 17 *ειπαν* D [GR]?? | 18 *ηκετε* z | 18 *ειπαν* AD [GR?] Ecmt | 20 *εγνωσαν* E

πνίων αὐτοῦ ὧν εἶδεν αὐτός, καὶ εἶπεν αὐτοῖς Κατάσκοποί ἐστε, κατανοῆσαι τὰ ἴχνη τῆς χώρας ἥκατε. 10 *οἱ δὲ εἶπαν Οὐχί, κύριε· οἱ παῖδές σου ἤλθομεν πρίασθαι βρώματα.* 11 *πάντες ἐσμὲν υἱοὶ ἑνὸς ἀνθρώπου, εἰρηνικοί ἐσμεν· οὐκ εἰσὶν οἱ παῖδές σου κατάσκοποι.* 12 *εἶπε δὲ αὐτοῖς Οὐχί, ἀλλὰ τὰ ἴχνη τῆς γῆς ἤλθετε ἰδεῖν.* 13 *οἱ δὲ εἶπαν Δώδεκά ἐσμεν οἱ παῖδές σου ἀδελφοὶ ἐν γῇ Χαναάν· καὶ ἰδοὺ ὁ νεώτερος μετὰ τοῦ πατρὸς ἡμῶν σήμερον, ὁ δὲ ἕτερος οὐχ ὑπάρχει.* 14 *εἶπε δὲ αὐτοῖς Ἰωσὴφ Τοῦτό ἐστιν, ὃ εἴρηκα ὑμῖν λέγων ὅτι κατάσκοποί ἐστε.* 15 *ἐν τούτῳ φανεῖσθε· νὴ τὴν ὑγίειαν Φαραώ, οὐ μὴ ἐξέλθητε ἐντεῦθεν, ἐὰν μὴ ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν ὁ νεώτερος ἔλθῃ ὧδε.* 16 *ἀποστείλατε ἐξ ὑμῶν ἕνα, καὶ λάβετε τὸν ἀδελφὸν ὑμῶν· ὑμεῖς δὲ ἀπάχθητε ἕως τοῦ φανερὰ γενέσθαι τὰ ῥήματα ὑμῶν, εἰ ἀληθεύετε ἢ οὔ· εἰ δὲ μή, νὴ τὴν ὑγίειαν Φαραώ, ἦ μὴν κατάσκοποί ἐστε.* 17 *καὶ ἔθετο αὐτοὺς ἐν φυλακῇ ἡμέρας τρεῖς.* 18 *εἶπε δὲ αὐτοῖς τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ Τοῦτο ποιήσατε, καὶ ζήσεσθε· τὸν θεὸν γὰρ ἐγὼ φοβοῦμαι.* 19 *εἰ εἰρηνικοί ἐστε, ἀδελφὸς ὑμῶν κατασχεθήτω εἷς ἐν τῇ φυλακῇ, αὐτοὶ δὲ βαδίσατε*

1 *αυτου* > ADcz | 1 *ιδεν* A [D = b] | 1 *αυτοις* > z | 1 *κατασκοποι*] „Aquila *εφοδευται*“ b | 2 *εσται* E¹ | 2 *κατανοησαι*] *και κατασκοπησαι* z | 2 *χωρας*] *γ[ης]* D, *γης* Emt | 2 *ειπον* z | 3 *ουχι*] *ου* mt | 3 *πριασασθαι* A [D = b] z, *πριασθε* E | 4 *απαντες* mt | 4 post *παντες* + *γαρ* a | 4 *ενως* t | 4 *ειρηνικοι*] „Aquila *ορθοι*. Symmachus *απλοι*“ b | 5 *ειπε δε αυτοις* > E | 5 *ειπεν* ADt¹ | 6 *τα ιχνη*] „Aquila et Symmachus *τα κρυπτα*“ b | 6 *ηλθατε* ADE | 6 *ιδειν*] *μαθειν* mt | 6 *ειπον* z | 7 *αδελφοι* > tz | 7 *γη* > E | 7/8 post *νεωτερος* + *ημων* amtz | 9 *ειπεν* ADEt | 9 *αυτοις* > z | 9 *ο*] *το* A | 10 *ημιν* z | 10 uoce *οτι* F iterum incipit | 10 *εσται* Az | 10 *τουτο* t | 10 *φανησεσθε* E, *φαινησθε* z. „Aquila et Symmachus *δοκιμασθησεσθε*“ b | 11 „Aquila *ζῇ φαραώ*“ b | 11 *νη* Aabz, *μα* DEFcmt | 11 *υγιαν* ADFc, *υγειαν* Ez | 11 post *μη* alterum + *ελθη* z | 12 *νεοτερος* z | 12 *ελθη* > z | 12/13 *ενα εξ υμων* z | 13 *λαβετε*] *αγαγετω* z | 13 *απαχθητε*] „Aquila et Symmachus *δεθησεσθε*“ b | 14 *του* > E | 14 *αληθευεται* E | 15 *νη* AD [GR] Fabcmtz, *μα* E | 15 *υγιαν* AFc, *υγειαν* E | 15 *η μην* > E | 15 *η* Dabcmtz, *ει* AF | 16 post *εν* + *τη* z | 16 *ειπεν* A [D?] EFt¹ | 16 syllabâ *αυ* desinit E | 17 post *αυτοις* + *ιωσηφ* D | 17 *ποιησετε* z | 17 *ζησεσθαι* D | 18 *γαρ θεον* Dc | 18 *εἰ*] *η* A | 18 *ειρηνικαι εσται* z | 19 *εις κατασχεθητω* AD [Grabii, quem Tischendorfius errasse dicit: ipse edidit ut b habet] Fcmtz

καὶ ἀπαγάγετε τὸν ἀγορασμὸν τῆς σιτοδοσίας ὑμῶν, 20 καὶ τὸν ἀδελφὸν ὑμῶν τὸν νεώτερον ἀγάγετε πρὸς μέ, καὶ πιστευθήσονται τὰ ῥήματα ὑμῶν· εἰ δὲ μή, ἀποθανεῖσθε. ἐποίησαν δὲ οὕτως. 21 καὶ εἶπεν ἕκαστος πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Ναί, ἐν ἁμαρτίαις γὰρ ἐσμὲν περὶ τοῦ ἀδελφοῦ ἡμῶν, ὅτι ὑπερείδομεν τὴν θλίψιν τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, ὅτε κατεδέετο ἡμῶν καὶ οὐκ εἰσηκούσαμεν αὐτοῦ· καὶ ἕνεκεν τούτου ἐπῆλθεν ἐφ' ἡμᾶς ἡ θλίψις αὕτη. 22 ἀποκριθεὶς δὲ Ῥουβὴν εἶπεν αὐτοῖς Οὐκ ἐλάλησα ὑμῖν λέγων Μὴ ἀδικήσητε τὸ παιδάριον; καὶ οὐκ εἰσηκούσατέ μου· καὶ ἰδοὺ τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐκζητεῖται. 23 αὐτοὶ δὲ οὐκ ᾔδεισαν ὅτι ἀκούει Ἰωσήφ· ὁ γὰρ ἑρμηνευτὴς ἀνὰ μέσον αὐτῶν ἦν. 24 ἀποστραφεὶς δὲ ἀπ' αὐτῶν ἔκλαυσεν Ἰωσήφ. καὶ πάλιν προσῆλθε πρὸς αὐτοὺς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· καὶ ἔλαβε τὸν Συμεὼν ἀπ' αὐτῶν, καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐναντίον αὐτῶν. 25 ἐνετείλατο δὲ Ἰωσὴφ ἐμπλῆσαι τὰ ἀγγεῖα αὐτῶν σίτου καὶ ἀποδοῦναι τὸ ἀργύριον αὐτῶν ἑκάστῳ εἰς τὸν σάκκον αὐτοῦ καὶ δοῦναι αὐτοῖς ἐπισιτισμὸν εἰς τὴν ὁδόν. καὶ ἐγενήθη αὐτοῖς οὕτως. 26 καὶ ἐπιθέντες τὸν σῖτον ἐπὶ τοὺς ὄνους αὐτῶν ἀπῆλθον ἐκεῖθεν. 27 λύσας δὲ εἷς τὸν μάρσιππον αὐτοῦ, δοῦναι χορτάσματα τοῖς ὄνοις αὐτοῦ, οὗ κατέλυσαν, καὶ εἶδε τὸν δεσμὸν τοῦ ἀργυρίου αὐτοῦ, καὶ ἦν ἐπάνω τοῦ στόματος τοῦ μαρσίππου. 28 καὶ εἶπε τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ Ἀπεδόθη μοι τὸ ἀργύριον, καὶ ἰδοὺ τοῦτο ἐν τῷ μαρσίππῳ μου. καὶ ἐξέστη ἡ καρδία

1 *επαγαγετε* a | 2 *καταγαγετε* A, *αγαγεται* D | 2/3 *πιστευθησεται* z | 3 *αποθανεισθαι* D | 4 *ειπαν* c. *ειπεν* in t *ν* manu recenti in rasura scriptum habet | 4 *αδελφον*] *πλησιον* z | 5 *ναι*] *ναιον* a [sic] | 5 *αμαρτια* AD, *αμαρτιᾳ* a | 5 *γαρ* > z | 6 *υπεριδομεν* A [D = b] | 6 *τη* A¹, manu prima *ν* super uersum additum | 6 pro *οτε* A¹ *οτι* scripserat [D = b] | 7 *ηκουσαμεν* z | 7 in *αυτου* desinit F | 7 *και* alterum > AD[GR] mtz | 7/8 *απηλθεν* a | 8 ante *η* + *πασα* z | 8 *ρουβημ* a, *ρουβιμ* mtz | 10 *καὶ ουκ εισηκουσατε μου* > mt | 10 *και* alterum > c | 11 *εκζιτιται* A¹, *εκζιτειται* A², *εκζ[ητ]ειτε* D | 12 *ερμηνευς* Dz | 12 *αυτων*] *αμφοτερων* z | 12 *αποκριβεις* z | 13 *προσηλθεν* At | 14 *και ειπεν αυτοις* > z | 14 post *αυτοις* + *καθως προτερον* t | 14 *ελαβεν* At¹ | 16 *αγγια* A | 16 ante *το* + *εκαστω* z | 17 *αυτων* > Acmtz | 17 *εκάστου* A, > z | 18 *εγενετο* z | 18 ante *εις* + *εις πλησμονην* a | 19 *ονους*] *ωμους* z | 20 *μαρσιππον*] „Aquila *θυλακον*, Symmachus *σακκον*“ b | 20 *ατου* c | 21 *οἶνοις* a | 21 *αυτων* t | 21 *και* > Aamtz | 21 *ιδεν* A, *ειδεν* t¹ | 23 *ειπεν* At¹ | 24 *καρδια*] *διανοια* mt

αὐτῶν, καὶ ἐταράχθησαν πρὸς ἀλλήλους λέγοντες Τί τοῦτο
ἐποίησεν ὁ θεὸς ἡμῖν; [29] ἦλθον δὲ πρὸς Ἰακὼβ τὸν πατέρα
αὐτῶν εἰς γῆν Χαναὰν καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ πάντα τὰ
συμβάντα αὐτοῖς λέγοντες [30] Λελάληκεν ὁ ἄνθρωπος ὁ κύριος
τῆς γῆς πρὸς ἡμᾶς σκληρά, καὶ ἔθετο ἡμᾶς ἐν φυλακῇ ὡς
κατασκοπεύοντας τὴν γῆν. [31] εἴπαμεν δὲ αὐτῷ Εἰρηνικοί
ἐσμεν, οὐκ ἐσμὲν κατάσκοποι. [32] δώδεκα ἀδελφοί ἐσμεν,
υἱοὶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν· ὁ εἷς οὐχ ὑπάρχει, ὁ δὲ μικρὸς μετὰ
τοῦ πατρὸς ἡμῶν σήμερον ἐν γῇ Χαναάν. [33] εἶπε δὲ ἡμῖν
ὁ ἄνθρωπος ὁ κύριος τῆς γῆς Ἐν τούτῳ γνώσομαι ὅτι εἰρη-
νικοί ἐστε· ἀδελφὸν ἕνα ἄφετε ὧδε μετ' ἐμοῦ, τὸν δὲ ἀγο-
ρασμὸν τῆς σιτοδοσίας τοῦ οἴκου ὑμῶν λαβόντες ἀπέλθατε
[34] καὶ ἀγάγετε πρὸς μὲ τὸν ἀδελφὸν ὑμῶν τὸν νεώτερον, καὶ
γνώσομαι ὅτι οὐ κατάσκοποί ἐστε, ἀλλ' ὅτι εἰρηνικοί ἐστε·
καὶ τὸν ἀδελφὸν ὑμῶν ἀποδώσω ὑμῖν καὶ τῇ γῇ ἐμπορεύ-
σεσθε. [35] ἐγένετο δὲ ἐν τῷ κατακενοῦν αὐτοὺς τοὺς σάκκους
αὐτῶν, καὶ ἦν ἑκάστου ὁ δεσμὸς τοῦ ἀργυρίου ἐν τῷ σάκκῳ
αὐτῶν· καὶ εἶδον τοὺς δεσμοὺς τοῦ ἀργυρίου αὐτῶν αὐτοὶ καὶ
ὁ πατὴρ αὐτῶν, καὶ ἐφοβήθησαν. [36] εἶπε δὲ αὐτοῖς Ἰακὼβ
ὁ πατὴρ αὐτῶν Ἐμὲ ἠτεκνώσατε· Ἰωσὴφ οὐκ ἔστι, Συμεὼν

1 uoce *εταραχθησαν* iterum incipit F | 1 post *τουτο* + δ mt | 2 *ο θεος εποιησεν* D [GR] | 2 *ημιν ο θεος* z | 2 ante *ηλθον* + *και ην επανω του στοματος του μαρσιππου* z | 3 *εις γην*] *εν γη* D Grabii: Owenius „hae uoces *εις γην* perfodiuntur calamo in ms [Grabii]. an uoces *εν γη* perfodi quoque debeant, nescio". *εν γη* t [non m] | 3 *ανηγγειλαν* F | 4 *συμβεβηκοτα* At [non m] z | 4 *λελαληκε* z | 4/5 *προς ημας ο ανθρωπος ο κυριος της γης* z | 4 *ο ανθρωπος* > m | 5 *εις φυλακην* m | 6 *κατασκοπουντας* z | 6 *ειπομεν* z | 7 *δωκα αδελφοι* F | 8 *μικροτερος* AD [GR] cz | 9 *σημερον* > z | 9 post *σημερον* + *εστιν* c | 9 *εν χη* t[1]?, in quo nunc *εν*■*η*. *εις γην* A | 9 *ειπε* usque ad *της* 10 > F, membranâ abscissâ | 9 *ειπεν* At[1] | 9 *ημιν* > t [non m] | 10 post *γης* + *προς ημας* t | 10 *τουτο* t | 10 *γνωσομεθα* A | 10 *οτι*] *ει* t | 11 post *αδελφον* + *υμων* D [GR] cz, + *ημων* a | 11 *αφετε ενα* a | 12 *του οικου* > A, ante *της σιτοδοσιας* ponit z | 12 *απελθετε* acm | 13 *αναγαγετε* c | 13 *προς με* post *νεωτερον* D [GR] z | 14 *ουκ εστε κατασκοποι* z | 14 *ου* > F[1], super uersum suppletum | 15 ante *τη* + *εν* z | 15/16 *εμπορευεσθε* AD [GR] Facmt, *πορευεσθε* z | 16 *καταkαινουν* A | 16 *αυτους* > D [GR] m | 17 post *αργυριου* + *αυτου* a | 18 *αυτων* prius] *αυτου* z | 18 *ιδον* A, *ιδοντες* t. ex D superest *ει ν* | 19 *και* non omittit t | 19 *ειπεν* AFt[1] | 20 *ητεκνοσατε* z | 20 fin *στι[ν] συμ* incendio deleta in t | 20 *εστιν* AF

οὐκ τι. καὶ τὸν Βενιαμὶν λήψεσθε; ἐπ' ἐμὲ ἐγένετο ταῦτα
πάντα. 37 εἶπε δὲ Ῥουβὴμ τῷ πατρὶ αὐτῶν λέγων Τοὺς δύο
υἱούς μου ἀπόκτεινον, ἐὰν μὴ ἀγάγω αὐτὸν πρὸς σέ. δὸς
αὐτὸν εἰς τὴν χεῖρά μου, κἀγὼ ἀνάξω αὐτὸν πρὸς σέ. 38 ὁ δὲ
εἶπεν Οὐ καταβήσεται ὁ υἱός μου μεθ' ὑμῶν, ὅτι ὁ ἀδελ-
φὸς αὐτοῦ ἀπέθανε, καὶ αὐτὸς μόνος καταλέλειπται· καὶ
συμβήσεται αὐτὸν μαλακισθῆναι ἐν τῇ ὁδῷ ᾗ ἐὰν πορεύησθε,
καὶ κατάξετέ μου τὸ γῆρας μετὰ λύπης εἰς ᾅδου. 1 ὁ δὲ 43
λιμὸς ἐνίσχυσεν ἐπὶ τῆς γῆς. 2 ἐγένετο δέ, ἡνίκα συνετέλεσαν
καταφαγεῖν τὸν σῖτον, ὃν ἤνεγκαν ἐξ Αἰγύπτου, καὶ εἶπεν
αὐτοῖς ὁ πατὴρ αὐτῶν Πάλιν πορευθέντες πρίασθε ἡμῖν
μικρὰ βρώματα. 3 εἶπε δὲ αὐτῷ Ἰούδας λέγων Διαμαρτυρίᾳ
μεμαρτύρηται ἡμῖν ὁ ἄνθρωπος ὁ κύριος τῆς γῆς λέγων Οὐκ
ὄψεσθε τὸ πρόσωπόν μου, ἐὰν μὴ ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν ὁ νεώτε-
ρος μεθ' ὑμῶν ᾖ. 4 εἰ μὲν οὖν ἀποστέλλῃς τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν
μεθ' ἡμῶν, καταβησόμεθα καὶ ἀγοράσομέν σοι βρώματα,
5 εἰ δὲ μὴ ἀποστέλλῃς τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν μεθ' ἡμῶν, οὐ
πορευσόμεθα· ὁ γὰρ ἄνθρωπος εἶπεν ἡμῖν λέγων Οὐκ ὄψε-
σθέ μου τὸ πρόσωπον, ἐὰν μὴ ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν ὁ νεώτερος

1 *εστιν* AFt[1] | 1 *βενιαμειν* AD [GR] F | 1 *λημψεσθαι* A [aliter ac uulgo traditur], *λημψεσθε* F | 1 *εγενοντο* mt | 1/2 *παντα ταυτα* AD | 2 *ειπεν* ADFt[1] | 2 *ρουβειμ* a, *ρουβιμ* cmtz | 2 *αυτου* ADFcmtz | 3 *μου υιους* t | 3 *αναγαγω* mt | 3 *αυτον* > z | 3 post *σε* + *τον βενιαμιν* z | 3 *δος* usque ad *προς σε* 4 > m, habet t | 4 *και εγω* z | 4 *αξω* D [GR: spatium adsentitur] cmt | 6 *απεθανεν* A [D?] Ft[1] | 6 *καταλεληπται* t | 7 *μαλακισθηναι αυτον* z | 7 *ᾗ*] *υἱὲ* z | 7 *εαν* Fabtz, *αν* ADcm | 7 *πορευεσθαι* A [aliter ac uulgo traditur], *πορευσησθε* c, *πορευη*▮*σθαι* z[1], *πορευη*▮*σθε* z[2] | 8 *και* > z | 8 *καταξεται* D [GR], *ηξεται* m, *ἥξετε* t | 8 *μου* post *το γηρας* mt | 10 *φαγειν* z | 11 post *αυτοις* + *ιακωβ* Dz | 11 *πορευεσθε* F | 11 *πριασθε* etiam F, qui *πριασθαι* debuit: *αγορασατε* D, *πριασασθε* cz | 12 *ειπεν* A [D?] Ft[1] | 12 *λεγων* > Dm | 13 *διαμεμαρτυρηται* AFmt, [*διεμα*]*ρτυρατο* D, *διεμαρτυρατο* cz | 13 *ημιν* post *λεγων* ponit z | 13 *ο κυριος της γης* > ADFcz | 14 *οψεσθαι* A | 15 *μεθ υμων η* Fbcmty, *μεθ υμων ει* z, *μεθ υμων ελθη* a, *καταβη προς με* A | 15/178, 1 commata 4 et 5 > z. infra 178, 6 partem habet. scripturae discrepantiam hoc loco insero | 15 *ουν* > D [GR] | 15 *αποστελλεις* AD [GR] Fmt, *ἀποστέλεις* z | 16 *μεθ ημων* > D [GR] | 16 *αγορασωμεν* AFz | 16 *σοι* > z | 17 *αποστελλεις* AFmt, *αποστειλης* z | 17 *μεθ ημων* > t [habet m] z | 18 *πορευσωμεθα* z | 18/19 *οψεσθαι* A | 19 *το προσωπον μου* c

μεθ' ὑμῶν ᾖ. 6 εἶπε δὲ Ἰσραὴλ Τί ἐκακοποιήσατέ με, ἀναγγείλαντες τῷ ἀνθρώπῳ ὅτι ἐστὶν ὑμῖν ἀδελφός; 7 οἱ δὲ εἶπαν Ἐρωτῶν ἐπηρώτησεν ἡμᾶς ὁ ἄνθρωπος καὶ τὴν γενεὰν ἡμῶν λέγων Εἰ ἔτι ὁ πατὴρ ὑμῶν ζῇ καὶ εἰ ἔστιν ὑμῖν ἀδελφός; καὶ ἀπηγγείλαμεν αὐτῷ κατὰ τὴν ἐπερώτησιν ταύτην. μὴ ᾔδειμεν ὅτι ἐρεῖ ἡμῖν Ἀγάγετε τὸν ἀδελφὸν ὑμῶν; 8 εἶπε δὲ Ἰούδας πρὸς Ἰσραὴλ τὸν πατέρα αὐτοῦ Ἀπόστειλον τὸ παιδάριον μετ' ἐμοῦ, καὶ ἀναστάντες πορευσόμεθα, ἵνα ζῶμεν καὶ μὴ ἀποθάνωμεν καὶ ἡμεῖς καὶ σὺ καὶ ἡ ἀποσκευὴ ἡμῶν. 9 ἐγὼ δὲ ἐκδέχομαι αὐτόν, ἐκ χειρός μου ζήτησον αὐτόν· ἐὰν μὴ ἀγάγω αὐτὸν πρὸς σὲ καὶ στήσω αὐτὸν ἐναντίον σου, ἡμαρτηκὼς ἔσομαι εἰς σὲ πάσας τὰς ἡμέρας. 10 εἰ μὴ γὰρ ἐβραδύναμεν, ἤδη ἂν ὑπεστρέψαμεν δίς. 11 εἶπε δὲ αὐτοῖς Ἰσραὴλ ὁ πατὴρ αὐτῶν Εἰ οὕτως ἐστί, τοῦτο ποιήσατε· λάβετε ἀπὸ τῶν καρπῶν τῆς γῆς ἐν τοῖς ἀγγείοις ὑμῶν, καὶ καταγάγετε τῷ ἀνθρώπῳ δῶρα τῆς ῥητίνης καὶ τοῦ μέλιτος, θυμίαμά τε καὶ στακτὴν καὶ τερέβινθον καὶ κάρυα. 12 καὶ τὸ ἀργύριον δισσὸν λάβετε ἐν ταῖς χερσὶν ὑμῶν, καὶ τὸ ἀργύριον τὸ ἀποστραφὲν ἐν τοῖς μαρσίπποις ὑμῶν ἀποστρέψατε μεθ' ὑμῶν, μήποτε ἀγνόημά ἐστι. 13 καὶ τὸν ἀδελφὸν ὑμῖν

1 *ειπεν* AFt^1 | 1 *με* > F, *μοι* A | 1/2 *απαγγειλαντες* D [GR] Fmt | 2 *οτι*] *ει* AD [GR] Famtz | 2 post *εστιν* + *εν* mt | 2 *ειπον* tz | 3 et 4 > t, qui in eorum loco habet *αυτος ηρωτησεν ημιν*: ueri simile uidetur librarium ex archetypo lacero describentem, quae non inueniret et deesse intellegeret, propriis uerbis suppleuisse | 3 *επερωτησεν* z | 4 *ημων ζη* z | 4 *και* > AD [GR] Fam | 4 post *εστιν* + *εν* m | 4 *ημιν* z | 5 *ανηγγειλαμεν* c, *απαγγειλαμεν* z. *ιλα* periit in F | 5 *ατα* uocis *κατα* periit F | 5 *ερωτησιν* mtz | 5 *ταυτην*] *αυτου* At | 5 *μη* > z | 6 *ηδειμεν* usque ad *υμων* > z, qui eorum loco habet comma 4 et quinti initium usque ad *πορευσομεθα* nostrum 177, 18 | 6 *ειδειμεν* Dt^1, *ειδομεν* c | 6 *οτι*] *ει* ADay | 6 *ειπεν* A [D?] Ft^1 | 8 *μεθ ημων* t | 8 *πορευσωμεθα* z | 8 *ινα ζωμεν* > mt | 10 *δε* > c | 11 *προς σε* > z | 11 *ενωπιον* z | 12 *ημαρτηκος* tz | 12 *εις*] *προς* A | 13 *επεστρεψαμεν* z. primum elementum periit in F | 13 *δις* periit in F | 13 *ειπεν* A [D?] t^1, *πεν* F, in quo *ει* periit | 13 *αυτοις* > t | 14 *ισραηλ* > A^1, in margine „librarius" suppleuit | 14 *ουτω* z^1, serius correctum | 14 *εστιν* ADFt^1 | 15 *αγγιοις* AD [GR] F | 16 *καταγετε* c | 16 *ριτινης* AFz | 17 uersui praemittit *και* c | 17 *τε* > AD [GR] Fcmtz | 17 *τερεμινθον* AD [GR], *τερμινθον* F, *τερενβινθον* m | 17 *καρια* z. „Aquila *αμυγδαλα*" b | 18 *δυσσον* z | 18 *χερσην* t^1 | 18 *και* > AD [GR] Famtz | 19 *μαρσιποις* t | 20 *μεθ ημων* z | 20 *εστιν* AFc [non t]

λάβετε, καὶ ἀναστάντες κατάβητε πρὸς τὸν ἄνθρωπον. 14 ὁ δὲ θεός μου δῴη ὑμῖν χάριν ἐναντίον τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ἀποστείλαι τὸν ἀδελφὸν ὑμῶν τὸν ἕνα καὶ τὸν Βενιαμίν· ἐγὼ μὲν γὰρ καθάπερ ἠτέκνωμαι, ἠτέκνωμαι. 15 λαβόντες δὲ οἱ ἄνδρες τὰ δῶρα ταῦτα καὶ τὸ ἀργύριον διπλοῦν ἔλαβον ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν καὶ τὸν Βενιαμίν· καὶ ἀναστάντες κατέβησαν εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἔστησαν ἐναντίον Ἰωσήφ. 16 εἶδε δὲ Ἰωσὴφ αὐτοὺς καὶ τὸν Βενιαμὶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ τὸν ὁμομήτριον, καὶ εἶπε τῷ ἐπὶ τῆς οἰκίας αὐτοῦ Εἰσάγαγε τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὴν οἰκίαν καὶ σφάξον θύματα καὶ ἑτοίμασον· μετ᾽ ἐμοῦ γὰρ φάγονται οἱ ἄνθρωποι ἄρτους τὴν μεσημβρίαν. 17 ἐποίησε δὲ ὁ ἄνθρωπος καθὰ εἶπεν Ἰωσήφ, καὶ εἰσήγαγε τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὸν οἶκον Ἰωσήφ. 18 ἰδόντες δὲ οἱ ἄνδρες ὅτι εἰσήχθησαν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ἰωσὴφ εἶπαν Διὰ τὸ ἀργύριον τὸ ἀποστραφὲν ἐν τοῖς μαρσίπποις ἡμῶν τὴν ἀρχὴν ἡμεῖς εἰσαγόμεθα, τοῦ συκοφαντῆσαι ἡμᾶς καὶ ἐπιθέσθαι ἡμῖν, τοῦ λαβεῖν ἡμᾶς εἰς παῖδας καὶ τοὺς ὄνους ἡμῶν. 19 προσελθόντες δὲ πρὸς τὸν ἄνθρωπον τὸν ἐπὶ τοῦ οἴκου τοῦ Ἰωσὴφ ἐλάλησαν αὐτῷ ἐν τῷ πυλῶνι τοῦ

2 *χαριν* > z | 2 *τω ανθρωπω* z | 2 *και* > z | 3 *τον* tertium > m | 3 *βενιαμειν* AF | 4 *καθα* AFamt, *καθο* D [GB], > z | 4 *ητεκνωμαι* alterum > z | 5 *ανδρες*] *ανθρωποι* z | 5 *διπλουν* 178, 18 *δισσον*: Lagarde ad prouerbiorum 22, 20 | 5/6 *ελαβον εν ταις χερσιν αυτων* > z | 6 *τον* > a [non y] | 6 *βενιαμειν* AF | 6 *και* alterum > z | 7 in uoce *εναντιον* incipit x. hic codex quum formulas *εἰς τὸν*, *πρὸς τὴν* et similes antiquo more *εισον προσην* scribat, postea inuentus est, qui ς in ς τ dispesceret. huius correctoris nugas numquam curabo. neque notarum marginalium de narratis breuiter referentium exemplum cum lectoribus meis communicabo | 7 *ιδεν* A, *ειδεν* Ft^{1}x^1 | 8 *αυτους ιωσηφ* z | 8 *αυτου* uocis *αυτους* manu prima in rasura A. loco *αυτους* D [GB] *τους αδελφους αυτου* | 8 *τον* primum > z | 8 *βενιαμειν* AFx | 8/9 *τον ομομητριον* > axy | 9 *ειπεν* Ft^{1}x^1, *ενετειλατο* A | 9 ante *τῳ* + *τω ανθρωπω* z | 9 *εισαγαγειν* A | 10 post *ανθρωπους* + *τουτους* mt | 11 *φαγωνται* t | 11 post *ανθρωποι* + *ουτοι* AD [GB] mt | 12 *μεσημεριαν* t | 12 *εποιησεν* AFt^{1}x^1 | 12 post *ειπεν* + *αυτω* z | 13 *εισηγαγεν* AFt^{1}x, *εισηνεγκεν* D [GB] | 13 ante *τους* + *ο ανηρ* x | 13 *την οικιαν* Amt | 13 ante *ιωσηφ* + *τον* D [GB] F, + *του* cm | 13/14 *ιωσηφ και ιδοντες δε* a | 14 *ανδρες*] *ανθρωποι* A [quod uulgo in commentariis absentiâ clarum] xz | 14 *εισηνεχθησαν* AD [GB] c | 14 *του* > AFamtxz | 15 *ειπον* z | 15 *μαρσιποις* z | 16 *ημων* > mt | 16 *συκοφαντισαι* z | 17 *βαλειν* z | 19 *του* secundum > Az

οἴκου [20] λέγοντες Δεόμεθα, κύριε. κατέβημεν τὴν ἀρχὴν πρίασθαι βρώματα. [21] ἐγένετο δέ, ἡνίκα ἤλθομεν εἰς τὸ καταλῦσαι καὶ ἠνοίξαμεν τοὺς μαρσίππους ἡμῶν, καὶ τόδε τὸ ἀργύριον ἑκάστου ἐν τῷ μαρσίππῳ αὐτοῦ. τὸ ἀργύριον ἡμῶν ἐν σταθμῷ ἀπεστρέψαμεν νῦν ἐν ταῖς χερσὶν ἡμῶν, [22] καὶ ἀργύριον ἕτερον ἠνέγκαμεν μεθ' ἑαυτῶν ἀγοράσαι βρώματα· οὐκ οἴδαμεν τίς ἐνέβαλεν τὸ ἀργύριον εἰς τοὺς μαρσίππους ἡμῶν. [23] εἶπε δὲ αὐτοῖς Ἵλεως ὑμῖν, μὴ φοβεῖσθε· ὁ θεὸς ὑμῶν καὶ ὁ θεὸς τῶν πατέρων ὑμῶν ἔδωκεν ὑμῖν θησαυροὺς ἐν τοῖς μαρσίπποις ὑμῶν, καὶ τὸ ἀργύριον ὑμῶν εὐδοκιμοῦν ἀπέχω. καὶ ἐξήγαγε πρὸς αὐτοὺς τὸν Συμεών, [24] καὶ ἤνεγκεν ὕδωρ νίψαι τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ ἔδωκε χορτάσματα τοῖς ὄνοις αὐτῶν. [25] ἡτοίμασαν δὲ τὰ δῶρα ἕως τοῦ ἐλθεῖν τὸν Ἰωσὴφ μεσημβρίας· ἤκουσαν γὰρ ὅτι ἐκεῖ μέλλει ἀριστᾶν. [26] εἰσῆλθε δὲ Ἰωσὴφ εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ τὰ δῶρα, ἃ εἶχον ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν, εἰς τὸν οἶκον καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν. [27] ἠρώτησε δὲ αὐτοὺς Πῶς ἔχετε; καὶ εἶπεν αὐτοῖς Εἰ ὑγιαίνει ὁ πατὴρ

2 *πριασθε* A, *πριασασθαι* z | 2 *εγενετο δε*] *και εγενετο* A | 2 *ηνικα* > z | 2 *εις το* > mt, *του* z | 3 *και* prius > z | 3 *αρσιππους* [non *μ*] in rasura manu prima A. *μαρσιπους* z^1 | 3 *ημων* > z | 3 *τοδε*] *το* D Grabii, sed Tischendorfius „uidetur *το δε* deesse notandum fuisse" | 3 *το* > mt. in x manu recentiori super rasura, sed librarius uetus *δετο* in unum iunxisse uidetur, quod correctori quum displiceret, radendo deletum et denuo inscriptum uidetur | 4 *εκαστω* x | 4 post *ημων* + *ενταυθα* mt | 5 *ταις χερσιν*] *τοις μαρσιπποις* A | 6 *μεθ εαυτων* x post *βρωματα* ponit | 7 *ουκ* etiam y, *ου γαρ* a | 7 *ενεβαλε* t^2x^2, non b | 7 ante *το* + *ημιν* Fm, + *ημιν μετα χειρας* ay | 7 post *αργυριον* + *ημιν* t, + *ημων* x | 7 *εν τοις μαρσιπποις* mt | 8 *ειπεν* AFt^1x^1 | 8 post *αυτοις* + *ο ανθρωπος* A | 8 *ιλεως ημιν* z | 8 *φοβεισθαι* A | 10 *εις τους μαρσιππους* x | 10 *και το*] *το δε* AD [GB] Fcmtxz | 11 *εξηγαγεν* At^1 [x^1?], *εξηνεγκεν* F | 11 *τον* > A | 11 *σιμεων* c | 11 post *συμεων* + *και εισηγαγεν ο ανηρ τους ανδρας εις τον οικον ιωσηφ* x | 11 *ηνεγκαν* D [GB] Fayz | 12 *νιψασθαι* z | 12 *εδωκεν* Ft^1x^1, *ηνεγκεν* A | 13 *εισελθειν* D [GB] Fcy | 13 *τον* > AD [GB] Fcmtxz, *εις* ay | 14 > x | 14 *μεσημβρια* AD [GB] | 14 *γαρ*] *δε* ay | 14 *αν* uocis *αρισταν* A manu secunda „super spatio plurimarum [ni fallor, trium] literarum rasarum" | 15 *εισηλθε δε* > x | 15 *εισηλθεν* AFt^1 | 15 *εισηνεγκαν* z | 16 *τα* > mt | 16 *ι ν εν ταις χερ ιν αυτων εις ον οικον και* periere in F | 16 *αυτων* > x | 17 *ηρωτησεν* AFt^1x^1 | 18 post *αυτους* + *ιωσηφ* D [GB] | 18 *αυτοις* > c | 18 *ει* > D [GB] amty

ὑμῶν ὁ πρεσβύτης, ὃν εἴπατε Ἔτι ζῇ; 28 οἱ δὲ εἶπαν Ὑγιαίνει ὁ παῖς σου ὁ πατὴρ ἡμῶν, ἔτι ζῇ. καὶ εἶπεν Εὐλογημένος ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος τῷ θεῷ. καὶ κύψαντες προσεκύνησαν αὐτῷ. 29 ἀναβλέψας δὲ τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ Ἰωσὴφ εἶδε Βενιαμὶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ τὸν ὁμομήτριον, καὶ εἶπεν Οὗτος ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν ὁ νεώτερος, ὃν εἴπατε πρὸς μὲ ἀγαγεῖν; καὶ εἶπεν Ὁ θεὸς ἐλεήσαι σε, τέκνον. 30 ἐταράχθη δὲ Ἰωσήφ· συνεστρέφετο γὰρ τὰ ἔγκατα αὐτοῦ ἐπὶ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, καὶ ἐζήτει κλαῦσαι· εἰσελθὼν δὲ εἰς τὸ ταμεῖον ἔκλαυσεν ἐκεῖ. 31 καὶ νιψάμενος τὸ πρόσωπον ἐξελθὼν ἐνεκρατεύσατο, καὶ εἶπε Παράθετε ἄρτους. 32 καὶ παρέθηκαν αὐτῷ μόνῳ, καὶ αὐτοῖς καθ᾽ ἑαυτούς, καὶ τοῖς Αἰγυπτίοις τοῖς συνδειπνοῦσι μετ᾽ αὐτοῦ καθ᾽ ἑαυτούς· οὐ γὰρ ἐδύναντο οἱ Αἰγύπτιοι συνεσθίειν μετὰ τῶν Ἑβραίων ἄρτους· βδέλυγμα γάρ ἐστι τοῖς Αἰγυπτίοις. 33 ἐκάθισαν δὲ ἐναντίον αὐτοῦ, ὁ πρωτότοκος κατὰ τὰ πρεσβεῖα αὐτοῦ καὶ ὁ νεώτερος κατὰ τὴν νεότητα αὐτοῦ· ἐξίσταντο δὲ οἱ ἄνθρωποι ἕκαστος πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. 34 ἦραν δὲ μερίδας παρ᾽ αὐτοῦ πρὸς

1 *πρεσβυτερος* AD [GR] cm [t = b] xz. F ut uidetur = b | 1 *ετη* z | 1 *ζη* „ex emendatione manus secundae" A, *ζην* amt^{1}z, *ζειν* t^2 | 1 *ειπον* xz | 2 *υμων* t | 2/3 *ευλογητος* AD [GR] Facxy | 4 *αυτω* > AFz | 4 *και αναβλειψας* omisso *δε* z | 4 *αυτου* > AD [GR] Fay | 4 *ιωσηφ* > cxz | 4 *ιδεν* AD [GR] c, *ειδεν* Ft^{1}x^1 | 5 *βενιαμειν* AF, > x | 5 ante *και* + *τον βενιαμειν* x | 5 post *ειπεν* + *αυτοις* A | 6 post *ουτος* + *εστιν* Aa [non xy] | 6 *νεω*, post quae elementa unius elementi spatium uacuum uidetur, „ex emendatione manus perantiquae" A | 6 *ειπατε προ* periit in F | 6/7 *με αγαγειν* et 7 *ειπεν ο θεος* periere in F | 7 *ελεησει* z | 7 *σε* > F | 8 *γαρ* > b^{mg} | 8 *εγκατα*] *εντερα* AD [GR] Facxy, *σπλαγχνα* mt, *ενδον* z. „AA LL *τα σπλαγχνα*. in aliis est *τα εντερα*" b | 9 *εζητει κλαυσαι* A manu secunda in rasura, quae rasura post *εζη* tria, post *κλαυσαι* quindecim elementa alia olim inscripta habuerat | 9 *ταμιειον* AFxz | 9 ante *εκλαυσεν* + *αυτου* cz | 10 *εκει* > c | 10 post *προσωπον* + *αυτου* mtz | 11 *ειπεν* AFcmt^{1}x^1 | 13 *συνδειπνουσιν* ADFcmtx^1 | 13 *μετ αυτου* > m, *αυτωι* t | 13 *ου γαρ εδυναντο*] *και γαρ ου δυνανται* z | 13 *ηδυναντο* c. D = b | 14 *γ* uocis *αιγυπτιοι* in rasura A | 14 *συνεσθιειν* ante *αρτους* ponit x | 15 *εστιν* ADF [t = b] x^1 | 15 *τοις αιγυπτιοις*] *αυτοις* D | 15 post *αιγυπτιοις* + *πας ποιμην προβατων* Aamtz [non xy]. „ita [ut b] LL UU et Ioannes Chrysostomus et Augustinus" b | 15 *εκαθεισαν* AF, *εκαθισεν* D [GR] | 15 *εναντιον αυτου* post *αυτου* 16 D [GR] | 15 *ενωπιον* z | 17 *εξηστaντο* cm | 17 *οι ανθρωποι* > m [non Dt] | 18 *μεριδα* A [D = b] mt | 18 *παρ* > b^{mg}

ἑαυτούς· ἐμεγαλύνθη δὲ ἡ μερὶς Βενιαμὶν παρὰ τὰς μερίδας
πάντων, πενταπλασίως πρὸς τὰς ἐκείνων. ἔπιον δὲ καὶ ἐμε-
44 θύσθησαν μετ᾽ αὐτοῦ. 1 καὶ ἐνετείλατο ὁ Ἰωσὴφ τῷ ὄντι
ἐπὶ τῆς οἰκίας αὐτοῦ λέγων Πλήσατε τοὺς μαρσίππους τῶν
ἀνθρώπων βρωμάτων, ὅσα ἐὰν δύνωνται ἆραι, καὶ ἐμβάλετε
ἑκάστου τὸ ἀργύριον ἐπὶ τοῦ στόματος τοῦ μαρσίππου. 2 καὶ
τὸ κόνδυ μου τὸ ἀργυροῦν ἐμβάλετε εἰς τὸν μάρσιππον τοῦ
νεωτέρου καὶ τὴν τιμὴν τοῦ σίτου αὐτοῦ. ἐγενήθη δὲ κατὰ
τὸ ῥῆμα Ἰωσὴφ καθὼς εἶπε. 3 τὸ πρωὶ διέφαυσε, καὶ οἱ
ἄνθρωποι ἀπεστάλησαν, αὐτοὶ καὶ οἱ ὄνοι αὐτῶν. 4 ἐξελθόν-
των δὲ αὐτῶν τὴν πόλιν οὐκ ἀπέσχον μακράν, καὶ Ἰωσὴφ
εἶπε τῷ ἐπὶ τῆς οἰκίας αὐτοῦ Ἀναστὰς ἐπιδίωξον ὀπίσω
τῶν ἀνθρώπων καὶ καταλήψῃ αὐτούς, καὶ ἐρεῖς αὐτοῖς Τί
ὅτι ἀνταπεδώκατε πονηρὰ ἀντὶ καλῶν; ἵνα τί ἐκλέψατέ μου
τὸ κόνδυ τὸ ἀργυροῦν; 5 οὐ τοῦτό ἐστιν, ἐν ᾧ πίνει ὁ κύριός
μου; αὐτὸς δὲ οἰωνισμῷ οἰωνίζεται ἐν αὐτῷ· πονηρὰ συντε-
τελέκατε ἃ πεποιήκατε. 6 εὑρὼν δὲ αὐτοὺς εἶπεν αὐτοῖς κατὰ

1 *αυτους* ADFcmt. b in margine „AA LL *πρὸς ἀυτους*“ | 1 *εμεγαληνθη* z | 1 *βενιαμειν* ADFx | 2 *προς τας εκεινων* > x | 2/3 *επιον δε και εμεθυσθησαν μετ αυτου* > z | 3 *ο* > AD [GR] Fcmtxz | 3 *οντι* > c | 4 *οικειας* A | 4 *μαρσιπους* z | 5 post *ανθρωπων* + *τουτων* mt | 5 *βρωματων*] *σιτου* mt | 5 *οσον* mt | 5 *αν δυνανται αραι* cz, *αν αρωσιν* mt[1], *αν αρωσι* t[2] | 5 *εμβαλαται* A [aliter ac uulgo traditur], *εμβαλατε* D [GR], *εμβαλεις* mt | 6 *το αργυριον εκαστου* z, *αργυριον εκαστου* omisso *το* x | 6 *αγυριον* c | 6 *μαρσιπου* z | 6 post *μαρσιππου* + *αυτου* A | 7 *κονδυ* Lagarde abhandlungen 212, 11. „Aquila *σκυφος*, Symmachus *φιαλην*“ b | 7 *εμβαλατε* AD [GR], *εμβαλεῖς* mt, *εμβαλε* z | 7 *το μαρσιππιον* z | 8 *αυτου* > F | 8 *εγεννηθη* a [non xy] | 9 *ειπεν* AFt[1]x[1] | 9 *τω πρωι* m, *τωι πρωι* t, *το δε πρωι* z | 9 *διεφαυσεν* AFct[1]x[1], *δε εφαυσε* ay [*εν* y] | 10 *ανθρωποι*] *ανδρες* z | 10 *εξαπεσταλησαν* Famt | 10 *ονοι*] *ανθρωποι* a. clarum eum *ανοι* cum *ονοι* confudisse | 10/11 *αυτων δε εξελθοντων* x | 11 post *αυτων* + *εις* m | 11/12 *ειπεν ιωσηφ* x | 12 *ειπεν* AEmt[1] | 12 post *αυτου* + *λεγων* Aayz | 12 *καταδιωξον* m, *επιδειωξον* t | 13 post *ανθρωπων* + *τουτων* z | 13 post *και* prius + *ει* m | 13 *καταλημψη* AF, *καταμεμψη* ay, *καταληψει* t, *καταλειψει* z | 14 *απεδωκατε* xz | 14 ante *πονηρα* + *μοι* A | 14 *μου* > F | 15 *εστιν* > D [GR] | 15 *πιννει* ut uidetur x[1] | 16 *εν*] *επ* mt | 16/17 *συντετελεσθαι* A, *συντετελεσθε* D [GR] F, *συνετελεσασθε* cx [in x *θ* recentius?], *συνετελεσατε* mt, *συντετελεσται* z | 17 *δε* > t | 17 post *αυτους* + *ο ανθρωπος* a | 17 *ειπε* m | 17 *αυτοις* > m

τὰ ῥήματα ταῦτα. 7 *οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ Ἵνα τί λαλεῖ ὁ κύριος*
κατὰ τὰ ῥήματα ταῦτα; μὴ γένοιτο τοῖς παισί σου ποιῆσαι
κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο. 8 *εἰ τὸ μὲν ἀργύριον, ὃ εὕρομεν ἐν τοῖς*
μαρσίπποις ἡμῶν, ἀπεστρέψαμεν πρὸς σὲ ἐκ γῆς Χαναάν,
πῶς ἂν κλέψαιμεν ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ κυρίου σου ἀργύριον ἢ
χρυσίον; 9 *παρ' ᾧ ἂν εὕρῃς τὸ κόνδυ τῶν παίδων σου, ἀπο-*
θνησκέτω· καὶ ἡμεῖς δὲ ἐσόμεθα παῖδες τῷ κυρίῳ ἡμῶν.
10 *ὁ δὲ εἶπε Καὶ νῦν ὡς λέγετε, οὕτως ἔσται· παρ' ᾧ ἂν*
εὑρεθῇ τὸ κόνδυ, ἔσται μου παῖς, ὑμεῖς δὲ ἔσεσθε καθαροί.
11 *καὶ ἔσπευσαν καὶ καθεῖλαν ἕκαστος τὸν μάρσιππον αὐτοῦ*
ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἤνοιξαν ἕκαστος τὸν μάρσιππον αὐτοῦ.
12 *ἠρεύνησε δὲ ἀπὸ τοῦ πρεσβυτέρου ἀρξάμενος ἕως ἦλθεν*
ἐπὶ τὸν νεώτερον, καὶ εὗρε τὸ κόνδυ ἐν τῷ μαρσίππῳ τοῦ
Βενιαμίν. 13 *καὶ διέρρηξαν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἐπέθηκαν*
ἕκαστος τὸν μάρσιππον αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ὄνον αὐτοῦ, καὶ ἐπέ-
στρεψαν εἰς τὴν πόλιν. 14 *εἰσῆλθε δὲ Ἰούδας καὶ οἱ ἀδελφοὶ*
αὐτοῦ πρὸς Ἰωσήφ, ἔτι αὐτοῦ ὄντος ἐκεῖ· καὶ ἔπεσον ἐναν-
τίον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν. 15 *εἶπε δὲ αὐτοῖς Ἰωσὴφ Τί τὸ*

1 syllaba *τα* uocis *ταῦτα* et integrum comma 7 in rasura a correctore peruetusto A. post *τα* illud octo, post *κυ* uocis *κυριος* duorum, post *ταυτα* 2 quinque, post *ποι* uocis *ποιησαι* 2 duorum, post *τουτο* 3 duodecim elementorum radendo deletorum spatium uacuum | 1 *ειπον* A [sed correctoris] xz | 1 *λαλει*] *λεγει* mt | 1 *κς* F, *υριο* sûper uersum | 1 post *κυριος* + *μου* D [GR] | 2 *παισιν* A [correctoris] DF [non t] x^1 | 3 *κατα το ρημα* > z | 3 *κατα* > A correctoris | 3 *μεν το* z | 3 *ευραμεν* A, *ευρωμεν* z | 4 *μαρσιποις* z | 4 *ημων* > t, *υμων* a | 4 *σε*] *υμας* D [GR] | 4 *χαναν* F | 5 *πως δ αν* z | 5 *εκλεψαμεν* F | 6 *αν*] *εαν* D [GR] Fx | 6 *ευρεθη* AD [GR: superest *η* ante *το*] Fcxz | 7 *ημεις διεσωμεθα* z | 7 *δε* > F | 7 *τῳ κυριω ημων παιδες* cxz [*τω* xz] | 7 fin *υμων* ay | 8 *ειπεν* ADFct^1x^1 | 8 *λεγεται* t | 8 ante *παρ* + *ο ανθρωπος* ADFamtz | 8 *αν*] *εαν* D [GR] x | 9 post *κονδυ* + *μου* x | 9 ante *εσται* + *αυτος* ADFamtz | 9 *εσεσθαι* ADt | 10 *καθειλον* ayz, *καθηλαν* t | 11 > mt | 11 *και ηνοιξαν εκαστος τον μαρσιππον αυτου* > x | 11 *ηνοιξεν* AD [GR] cz | 12 *ηραυνα* AFm, *ηρευνα* D [GR: superest *ηρε*] atxyz | 13 *επι*] *εις* z | 13 ante *και* + *συντελεσας* x, post *και* + idem a | 13 *ευρεν* AFt^1x^1 | 13/14 *τω βενιαμειν* AF, et ut uidetur x^1, *τωι βενιαμιν* m, *βενιαμιν* omisso articulo z, *του βενιαμειν* x nunc, in quo *ου* recens | 15 *την ονον* z | 15/16 *υπεστρεψαν* D [GR: superest *υπε*] z, *απεστρεψαν* cm [t = b] | 16 *εισηλθεν* AFt^1x^1 | 17 *ετι* > z | 17 *επεσαν* ex. D...*σον* | 18 *ειπεν* AFt^1x^1 | 18 ante *ιωσηφ* + *ο* mt

πρᾶγμα τοῦτο ἐποιήσατε; οὐκ οἴδατε ὅτι οἰωνισμῷ οἰωνιεῖται ὁ ἄνθρωπος οἷος ἐγώ; [16]εἶπε δὲ Ἰούδας Τί ἀντεροῦμεν τῷ κυρίῳ ἢ τί λαλήσομεν ἢ τί δικαιωθῶμεν; ὁ θεὸς δὲ εὗρε τὴν ἀδικίαν τῶν παίδων σου· ἰδού ἐσμεν οἰκέται τῷ κυρίῳ ἡμῶν, καὶ ἡμεῖς καὶ παρ' ᾧ εὑρέθη τὸ κόνδυ. [17]εἶπε δὲ Ἰωσὴφ Μή μοι γένοιτο ποιῆσαι τὸ ῥῆμα τοῦτο· ὁ ἄνθρωπος παρ' ᾧ εὑρέθη τὸ κόνδυ, αὐτὸς ἔσται μου παῖς· ὑμεῖς δὲ ἀνάβητε μετὰ σωτηρίας πρὸς τὸν πατέρα ὑμῶν. [18]ἐγγίσας δὲ αὐτῷ Ἰούδας εἶπε Δέομαι, κύριε· λαλησάτω ὁ παῖς σου ῥῆμα ἐναντίον σου, καὶ μὴ θυμωθῇς τῷ παιδί σου, ὅτι σὺ εἶ μετὰ Φαραώ, [19]κύριε. σὺ ἠρώτησας τοὺς παῖδάς σου λέγων Εἰ ἔχετε πατέρα ἢ ἀδελφόν; [20]καὶ εἴπαμεν τῷ κυρίῳ Ἔστιν ἡμῖν πατὴρ πρεσβύτερος, καὶ παιδίον γήρους νεώτερον αὐτῷ, καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἀπέθανεν, αὐτὸς δὲ μόνος ὑπελείφθη τῇ μητρὶ αὐτοῦ, ὁ δὲ πατὴρ αὐτὸν ἠγάπησεν. [21]εἶπας δὲ τοῖς παισί σου Καταγάγετε αὐτὸν πρὸς μέ, καὶ ἐπιμελοῦμαι αὐτοῦ. [22]καὶ εἴπαμεν τῷ κυρίῳ Οὐ δυνήσεται τὸ παιδίον καταλιπεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ· ἐὰν δὲ καταλίπῃ τὸν πατέρα, ἀποθανεῖται. [23]σὺ δὲ εἶπας τοῖς παισί σου

1 post τουτο + ο D [GR] z | 1/2 οιωνιειτε A, οιωνιζεται Damtz. „AA LL οιωνισμῳ οιωνιζεται. schol το σαμαρειτικον Και αυτος πειρασμῳ πειραζει εν αυτῳ. aliud schol και γαρ εγνωτε οτι πειρασμῳ πειραζεται ομοιος εμοι“ b | 2 ο > Amt | 2 οις εγω z | 2 ειπεν AFt^{1}x^1 | 3 λαλησωμεν AD [GR: superest ωμεν] Fctx^{1}z | 3 θεος δε] δε θεος AD [GR] Fcmtxz | 3 ευρεν ADFc [non t] x^1 | 4 ιδου] ου z | 4 οἰκέτε t | 5 ν uocis ημων in rasura A | 5 ηυρεθη D [GR] | 5 ειπεν AFt^{1}x^1 | 7 μου] μοι z | 7 ημεις a | 8 αναβαινετε x | 8 ημων z^1? | 8 εγγισας] επιστας z | 9 αυτῳ > t | 9 ειπεν AFct^{1}x^1 | 10 ρημα > a [non x], ρηματα D [GR] c | 10 θυμωθεις z | 10 οτε mt | 11 ει] ης m, ἦις t | 11 κυριε > x | 11 ερωτησας m | 11 σου > A, prima manu lacuna indicata | 12 εχεται t | 12 ειπομεν x, ειπῶμεν z | 12 τῳ κυριῳ > m | 12 post κυριῳ + οτι a, + υμων [sic] z | 13 εστι πατηρ ημιν m | 13 παιδαριον γηρως D [GR], παιδιον γηρως Fx, παιδιον εκ γηρως ay, παιδιον εκ γηρους z | 13/14 νεωτερον γηρως A | 14/15 υπελειφθη δε αυτος μονος x | 15 υπεληφθη mt | 15 τῃ μητρι] τω πατρι Az | 15 πατηρ αυτου ηγαπησεν αυτον x | 16 παισιν AFx^1 | 16 post σου + οτι A | 17 ante ου + μου c | 18 παιδαριον D [GR] txz | 18 καταλειπειν D [GR] x^1 [sero in hoc correctum] | 18 αυτου > AD [GR] Famtx | 18 fin καταλειπη AD [GR] Fx^1 [sero correctum], καταλειπει z | 19 post πατερα + αυτου x | 19 αποθανειτε A | 19 παισιν AFx^1 | 19 post σου + οτι a

Ἐὰν μὴ καταβῇ ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν ὁ νεώτερος μεθ' ὑμῶν, οὐ προσθήσεσθε ἰδεῖν τὸ πρόσωπόν μου. [24]ἐγένετο δέ, ἡνίκα ἀνέβημεν πρὸς τὸν παῖδά σου, πατέρα ἡμῶν, ἀπηγγείλαμεν αὐτῷ τὰ ῥήματα τοῦ κυρίου ἡμῶν. [25]εἶπε δὲ ὁ πατὴρ ἡμῶν Βαδίσατε πάλιν καὶ ἀγοράσατε ἡμῖν μικρὰ βρώματα. [26]ἡμεῖς δὲ εἴπομεν Οὐ δυνησόμεθα καταβῆναι· ἀλλ' εἰ μὲν ὁ ἀδελφὸς ἡμῶν ὁ νεώτερος καταβαίνει μεθ' ἡμῶν, καταβησόμεθα. οὐ γὰρ δυνησόμεθα ἰδεῖν τὸ πρόσωπον τοῦ ἀνθρώπου, τοῦ ἀδελφοῦ ἡμῶν τοῦ νεωτέρου μὴ ὄντος μεθ' ἡμῶν. [27]εἶπε δὲ ὁ παῖς σου, πατὴρ ἡμῶν, πρὸς ἡμᾶς Ὑμεῖς γινώσκετε ὅτι δύο ἔτεκέ μοι ἡ γυνή. [28]καὶ ἐξῆλθεν ὁ εἷς ἀπ' ἐμοῦ, καὶ εἴπατε ὅτι θηριόβρωτος γέγονεν, καὶ οὐκ [ε]ἶδον αὐτὸν ἄχρι νῦν. [29]ἐὰν οὖν λάβητε καὶ τοῦτον ἐκ τοῦ προσώπου μου καὶ συμβῇ αὐτῷ μαλακία ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ κατάξετέ μου τὸ γῆρας μετὰ λύπης εἰς ᾅδου. [30]νῦν οὖν, ἐὰν εἰσπορεύωμαι πρὸς τὸν παῖδά σου, πατέρα δὲ ἡμῶν, καὶ τὸ παιδίον μὴ ᾖ μεθ' ἡμῶν, ἡ δὲ ψυχὴ αὐτοῦ ἐκκρέμαται ἐκ τῆς τούτου ψυχῆς: [31]καὶ ἔσται ἐν τῷ ἰδεῖν αὐτὸν μὴ ὂν τὸ παιδίον μεθ' ἡμῶν, τελευτήσει, καὶ κατάξουσιν οἱ παῖδές σου τὸ γῆρας τοῦ παι-

2 *προσθησεθαι* A^1, prima manus ante *θ* alterum supra uersum *σ* addidit | 2 ante *ιδειν* nostrum + *ετι* AD [GR] Famtxz | 2 *ειδειν* AF | 3 ante *πατερα* + *τον* z | 3 post *πατερα* + *δε* AD [GR] Famtx | 4 post *αυτω* + *κατα* x | 4 in *κυριου* apud A *ρ* in rasura trium literarum capaci „manu perantiqua" | 4 *ημων* prius > AD [GR] Famtz, *μου* x | 4 *ειπεν* AFt^{1}x^1 | 4 post *δε* + *ημιν* AD [GR] Famtx, + *ο παις σου* z | 5 *βαδισατε* > z | 5 *και* > AD [GR] Facmtxz | 5 *αγορασατε*] *πορευθεντες πριασασθε* z | 6 *ειπαμεν* AD [GR] Fcmtz | 6 *ου δυνησομεθα καταβηναι* > mt | 7 *καταβαινη* c, *καταταβαινει* F | 9 *ημων* prius > AD [GR] Famtz | 9 *ειπεν* AFt^{1}x^1 | 10 *ο παις σου* ay post *ημων* | 10 ante *πατηρ* + *ο* AD [GR] acmtxyz | 10 post *πατηρ* + *δε* F | 10 *προς υμας* m, > x | 11 *ετεκεν* AFt^{1}x^1 | 11 post *γυνη* + *μου* D [GR] x | 12 post *ειπατε* + *μοι* a | 12 *οτι* > Amt | 12 *θηριοβροτος* tz | 12 *γεγονε* mt^{2}x^{2}z, *εγενετο* a | 12 *ιδον* AD [GR] ab [x^1?], *οιδον* z | 12/13 *αχρι νυν* bc, *ετι* Amtz, *ουκετι* D [GR], *ετι και νυν* F, *ετι αχρι και νυν* ay, *ετι αχρι νυν* x | 13 *εαν ουν*] *και νυν ουν εαν* D [GR] mz, *και νυν εαν* t | 13 *και τουτον*] *αυτον* z | 13 *του* > Acx | 14 post *οδω* + *η αν πορευησθε* Fz | 14 *καταξητε* D [GR], *καταξεται* mt | 15 *εαν* > m [non t] | 15 *εισπορευομαι* A, *εκπορευομαι* mt, *πορευομαι* z | 15 *προς*] *εις* c | 16 *παιδιον*] *παιδαριον* AD [GR] z | 16 *ῃ*] *ει* m | 17 *εκκρεμμαται* t. „Aquila *συνδεδεμενη*. Symmachus *ενδεδεται*" b | 17 *εκ*] *απο* x | 17 *ψυχης τουτου* cx | 18 *εστε* A | 18 *παιδαριον* AD [GR: ?] xz | 19 *σου* > F

δός σου, πατρὸς δὲ ἡμῶν, μετὰ λύπης εἰς ᾅδου. 32 ὁ γὰρ
παῖς σου παρὰ τοῦ πατρὸς λέγων ἐκδέδεκται τὸ παιδίον
Ἐὰν μὴ ἀγάγω αὐτὸν πρὸς σὲ καὶ στήσω αὐτὸν ἐνώπιόν σου,
ἡμαρτηκὼς ἔσομαι εἰς τὸν πατέρα πάσας τὰς ἡμέρας. 33 νῦν
οὖν παραμενῶ σοι παῖς ἀντὶ τοῦ παιδίου, οἰκέτης τοῦ κυ-
ρίου· τὸ δὲ παιδίον ἀναβήτω μετὰ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ.
34 πῶς γὰρ ἀναβήσομαι πρὸς τὸν πατέρα, τοῦ παιδίου μὴ
ὄντος μεθ' ἡμῶν; ἵνα μὴ ἴδω τὰ κακά, ἃ εὑρήσει τὸν πατέρα
45 μου. 1 καὶ οὐκ ἠδύνατο Ἰωσὴφ ἀνέχεσθαι πάντων τῶν παρε-
στηκότων αὐτῷ, ἀλλ' εἶπεν Ἐξαποστείλατε πάντας ἀπ' ἐμοῦ·
καὶ οὐ παρειστήκει οὐδεὶς τῷ Ἰωσήφ, ἡνίκα ἀνεγνωρίζετο τοῖς
ἀδελφοῖς αὐτοῦ. 2 καὶ ἀφῆκε φωνὴν μετὰ κλαυθμοῦ· ἤκουσαν
δὲ πάντες οἱ Αἰγύπτιοι, καὶ ἀκουστὸν ἐγένετο εἰς τὸν οἶκον
Φαραώ. 3 εἶπε δὲ Ἰωσὴφ πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ Ἐγώ
εἰμι Ἰωσήφ· ἔτι ὁ πατήρ μου ζῇ; καὶ οὐκ ἠδύναντο οἱ ἀδελ-
φοὶ ἀποκριθῆναι αὐτῷ· ἐταράχθησαν γάρ. 4 εἶπε δὲ Ἰωσὴφ

1 *μετα οδυνης* m, *μετ οδυνης* AD [GB:?] Fayz | 2 post *σου* + *ο πατηρ ημων* a | 2 *παρα του πατρος λεγων* post *παιδιον* AD [GB] Fmtxy, > az. c ut ADFmtx, nisi quod *μου* addit post *πατρος* | 2 *εκδεχεται* F | 2 *παιδαριον* z | 2 post *παιδιον* + *παρ εμου ειποντος αυτῳ* a | 3 ante *εαν* + *και* z | 3 *αυτο προς* z | 3 *σε*] *αυτον* z | 3 *και στησω αυτον ενωπιον σου* > c | 3 *αυτον* alterum > z | 3 *εναντιον* AD [GB] Faz | 3 *σου*] *αυτου* z | 4 *ημαρτηκος* z | 4 *εις*] *προς* AD [GB] F[1] [sed corrector substituit *εις*] cmtz | 5/6 *κυρ* uocis *κυριου* manu prima in rasura A. post *κυριου* + *μου* cx | 6 *δε* > m [non t] | 6 *αυτου* > AD [GB] Famtxz | 7 post *γαρ* + *αν* z | 7 *προς*] *ιδειν* z | 7 ante *μη* + *του νεωτερου* z | 8 *οντως* m | 8 *μη* > z | 8 *τα κακα ιδω* z | 8 *ι* uocis *ιδω* nunc euanidum F | 9 *εδυνατο* x | 9 ante *ιωσηφ* + *ο* t | 9 *αναχεσθαι* D [GB: „fortasse potius *ανασχεσθαι*“ Tdf], *ανεσχεσθαι* c | 9 *των* > z | 10 init *ἀτῷ* c | 10 *εξαπεστειλατε* z | 10 *παντες* z | 10 *απ εμου* > z | 11 *παριστηκει* AD [GB] t [x[1]?], *παρεστηκει* c | 11 post *ουδεις* + *ετι* AD [GB] F[2]amtxz, + *επι* F[1] | 11 *τῳ ιωσηφ*] *αυτω* x | 11 *εγνωριζετο* z | 11 ante *τοις* + *ιωσηφ* Ax | 12 post *αυτου* + *του δευτερου* z | 12 *και* > z | 12 *αφηκεν* AFt[1]x[1] | 12 *μετα*] *μεγαλην* F | 12 *κλαθμου* A. certe Baberus in uolumine IV „erratum typographicum“ non adscribit neque uero etiam ullam eius mentionem inicit. *κλαθμου* etiam m [non t] | 13 *παντες* > x | 14 *ειπεν* AFt[1]x[1] | 14 *προς τους αδελφους*] *τοις αδελφοις* F | 15 post *ιωσηφ* + *ο αδελφος υμων ον απεδοσθε εις αιγυπτον* A, sed haec uerba et sequentia usque ad finem commatis in rasura manu perantiqua | 15 *εδυναντο* A [correctoris] D [GB] x | 16 post *φοι* + *αυτου* D [GB] cmtxz | 16 *ανταποκριθηναι* t | 16 post *γαρ* +

πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ Ἐγγίσατε πρός μέ. καὶ ἤγγισαν, καὶ εἶπεν Ἐγώ εἰμι Ἰωσὴφ ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν, ὃν ἀπέδοσθε εἰς Αἴγυπτον. 5 νῦν οὖν μὴ λυπεῖσθε μηδὲ σκληρὸν ὑμῖν φανήτω ὅτι ἀπέδοσθέ με ὧδε· εἰς γὰρ ζωὴν ἀπέστειλέ με ὁ θεὸς ἔμπροσθεν ὑμῶν. 6 τοῦτο γὰρ δεύτερον ἔτος λιμὸς ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἔτι λοιπὰ πέντε ἔτη, ἐν οἷς οὐκ ἔστιν ἀροτρίασις οὐδὲ ἀμητός. 7 ἀπέστειλε γάρ με ὁ θεὸς ἔμπροσθεν ὑμῶν, ὑπολείπεσθαι ὑμῖν κατάλειμμα ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐκθρέψαι ὑμῶν κατάλειψιν μεγάλην. 8 νῦν οὖν οὐχ ὑμεῖς με ἀπεστάλκατε ὧδε, ἀλλὰ ὁ θεός, καὶ ἐποίησέ με ὡς πατέρα Φαραὼ καὶ κύριον παντὸς τοῦ οἴκου αὐτοῦ καὶ ἄρχοντα πάσης γῆς Αἰγύπτου. 9 σπεύσαντες οὖν ἀνάβητε πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ εἴπατε αὐτῷ Τάδε λέγει ὁ υἱός σου Ἰωσὴφ Ἐποίησέ με ὁ θεὸς κύριον πάσης γῆς Αἰγύπτου· κατάβηθι οὖν πρὸς μέ, καὶ μὴ μείνῃς. 10 καὶ κατοικήσεις ἐν γῇ Γεσὲμ Ἀραβίας, καὶ ἔσῃ ἐγγύς μου σὺ καὶ οἱ υἱοί σου καὶ οἱ υἱοὶ τῶν υἱῶν σου, τὰ πρόβατά σου καὶ οἱ βόες σου καὶ ὅσα σοί ἐστι. 11 καὶ ἐκθρέψω σε ἐκεῖ (ἔτι γὰρ πέντε ἔτη λιμός) ἵνα μὴ ἐκτριβῇς σὺ καὶ οἱ υἱοί σου καὶ πάντα τὰ ὑπάρχοντά σου. 12 ἰδοὺ οἱ ὀφθαλμοὶ ὑμῶν βλέπουσι καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ Βενιαμὶν τοῦ ἀδελφοῦ μου ὅτι τὸ στόμα μου τὸ λαλοῦν πρὸς

απο προσωπου αυτου x | 16 *ειπε* usque ad *ηγγισαν* 1 > A | 16 *ειπεν* Ft^{1}x^1

1 *ηγγεισαν* F | 1 fin + *προς αυτον* Fz | 2 *ημων* z | 3 *μη* manu prima in rasura x | 3 *λυπεισθαι* A, *λυπησθε* a | 3/4 *φανητω υμιν* c | 4 *φανειτω* z | 4 *με* prius] *μαι* t | 4 *ζωην*] „Aquila *ζωωσιν*, Symmachus *σωτηριαν*“ b | 4 *απεστειλεν* AFt^1, *απεσταλκεν* x^1, *απεσταλκε* x^2 | 6 *ετι λοιπα*] *ἐπίλοιπα* x | 6 *ετι*] *ετη* aldina sequentibus non mutatis | 6 *εστιν*] *εσται* AD [GR] Fcxz | 7 *αμιτος* z | 7 *απεστειλεν* AFt^{1}x^1 | 8 *υμιν*] *υμων* AFx | 8 *καταλιμμα* x^{1}y | 8 *επι της γης* > mt | 9 *υμων*] *υμιν* c | 9 *καταλιψιν* AF, *καταληψιν* t | 9 post *ουχ* + *ως* t | 10 *αλλ η* Axz, *αλλ* cmt | 10 *και* > mt | 10 *εποιησεν* AF [non t] x^1 | 12 *γης* > t | 13 *ο* > c | 13/14 *εποιησεν* AFt^{1}x^1 | 14 *κυριος* D [GR] | 14 *γης* etiam D, *της* F, *της γης* c | 15 *μη* > D [GR] | 15 *ει* uocis *μεινης* x recentius in rasura | 15 *κατοικησον* F | 15 *γεσσε* t | 16 *αραβειας* F, > c, *αρραβιας* t, *αρραβια* z | 16 *οι* alterum > cz^1 | 17 ante *τα* + *και* x | 17 *και οι βοες σου* > x | 17 *αι βοες* At | 18 *εστιν* Fct^{1}x^1, *εκει* A | 18 *διαθρεψω* z | 18 post *λιμος* + *εσται επι της γης* a, + *εσται και* z | 19 *οι* > c | 19 post *σου* + *και ο οικος σου* z | 20 *σου*] *σοι* ay | 20 *βλεπουσιν* AFct^{1}x^1 | 21 *βενιαμειν* AFx, sed x post *του αδελφου μου* ponit

ὑμᾶς. [13] *ἀπαγγείλατε οὖν τῷ πατρί μου πᾶσαν τὴν δόξαν*
μου τὴν ἐν Αἰγύπτῳ καὶ ὅσα [ε]ἴδετε, καὶ ταχύναντες κατα-
γάγετε τὸν πατέρα μου ὧδε. [14] *καὶ ἐπιπεσὼν ἐπὶ τὸν τρά-*
χηλον Βενιαμὶν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτῷ, καὶ
Βενιαμὶν ἔκλαυσεν ἐπὶ τῷ τραχήλῳ αὐτοῦ. [15] *καὶ καταφιλή-*
σας πάντας τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτοῖς, καὶ
μετὰ ταῦτα ἐλάλησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ πρὸς αὐτόν. [16] *καὶ*
διεβοήθη ἡ φωνὴ εἰς τὸν οἶκον Φαραὼ λέγοντες Ἥκασιν οἱ
ἀδελφοὶ Ἰωσήφ. ἐχάρη δὲ Φαραὼ καὶ ἡ θεραπεία αὐτοῦ.
[17] *εἶπε δὲ Φαραὼ πρὸς Ἰωσὴφ Εἰπὸν τοῖς ἀδελφοῖς σου*
Τοῦτο ποιήσατε· γεμίσατε τὰ φορεῖα ὑμῶν καὶ ἀπέλθετε εἰς
γῆν Χαναάν, [18] *καὶ ἀναλαβόντες τὸν πατέρα ὑμῶν καὶ τὰ*
ὑπάρχοντα ὑμῶν ἥκετε πρὸς μέ· καὶ δώσω ὑμῖν πάντων
τῶν ἀγαθῶν Αἰγύπτου, καὶ φάγεσθε τὸν μυελὸν τῆς γῆς.
[19] *σὺ δὲ ἔντειλαι ταῦτα, λαβεῖν αὐτοῖς ἁμάξας ἐκ γῆς Αἰγύ-*
πτου τοῖς παιδίοις ὑμῶν καὶ ταῖς γυναιξὶν ὑμῶν, καὶ ἀνα-
λαβόντες τὸν πατέρα ὑμῶν παραγίνεσθε. [20] *καὶ μὴ φείσησθε*
τοῖς ὀφθαλμοῖς τῶν σκευῶν ὑμῶν· τὰ γὰρ πάντα ἀγαθὰ

1 post *υμας* + *ταυτα* z | 1 *δοξαν*] *τιμην* D [GR] | 2 *ιδετε* AFbxz, *οιδατε* a, *ειδετε* cmt | 3 *επιπισων* a?, *επιπεσον* t | 4 *βενιαμειν* AFx, *του βενιαμιν* c | 4 *εκλαυσε* x², *επεπεσεν* A, praecedentibus non mutatis | 4 *επ αυτῳ* > x | 5 *βενιαμειν* AFx | 5 *τραχειλωι* t | 6 *επ αυτους* mt | 7 *λελαληκασιν* a | 7 *αυτου προς* > m, *προς* Crusius in libro mutuo accepto super uersum addidit | 8 *λεγοντες* > mt | 9 ante *η* + *πασα* F | 9 *ει* uocis *θεραπεια* recentius in rasura x | 10 *ειπε δε*] *και ειπε* mt², *και ειπεν* t¹ | 10 *ειπεν* AFx¹ | 10 *προς*] *τω* c | 10 post *σου* + *οτι* x | 11 *γεμεισατε* t | 11 *πορια* A, *πορεια* D [GR] Famtxy, *φορτια* z. „ita [ut bc] LL UU et ita Hieronymus [in editione Erasmi, non in mea] in quaest hebr testatur uertisse septuaginta et interpretatur uehicula. AA LL *πορεια*. in aliis est *φορτια*. Ambrosius: mandat impleri eorum sarcinas tritico" b | 11 post *υμων* + *σιτου* cz | 11 *απελθατε* AD [GR] Fxz | 12 ante *γην* + *την* m [non t] | 12 *παραλαβοντες* AD [GR] Fcmtxz | 12 ante *τα* + *παντα* z | 13 *υμων*] *ημων* A | 13 *ηκατε* ctz | 14 *των* > x | 14 *αιγυπτου*] *της γης* m | 14 *φαγεσθαι* A | 15 *εντειλε* D [GR] tz | 15 *αυτους* cmtxz | 15/16 *εκ γης αιγυπτου αμαξας* xz | 15 ante *γης* + *της* c | 16 *γυναιξι* mt² x² z | 16 *υμων* alterum > AFcmtxz | 17 *παραγεινεσθαι* [aliter ac uulgo traditur] A [Baberus in uolumine IV *παραγινεσθαι*], *παραγεινεσθε* D [GR], *παραγενεσθε* z | 17/18 *και* 17 usque ad *υμων* 18 > z | 17/18 *τοις οφθαλμοις· μη φεισησθε* x | 17 *φισησθε* F | 18 *τοις οφθαλμοις* > t | 18 *υμων των σκευων* A | 18 *αποσκευων* c | 18 *αγαθα παντα* x

Αἰγύπτου ὑμῖν ἔσται. [21]*ἐποίησαν δὲ οὕτως οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ· ἔδωκε δὲ Ἰωσὴφ αὐτοῖς ἁμάξας κατὰ τὰ εἰρημένα ὑπὸ Φαραὼ τοῦ βασιλέως, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ἐπισιτισμὸν εἰς τὴν ὁδόν.* [22]*καὶ πᾶσιν ἔδωκε δισσὰς στολάς, τῷ δὲ Βενιαμὶν ἔδωκε τριακοσίους χρυσοῦς καὶ πέντε ἐξαλλασσούσας στολάς.* [23]*καὶ τῷ πατρὶ αὐτοῦ ἀπέστειλε κατὰ τὰ αὐτά, καὶ δέκα ὄνους αἴροντας ἀπὸ πάντων τῶν ἀγαθῶν Αἰγύπτου, καὶ δέκα ἡμιόνους αἰρούσας ἄρτους τῷ πατρὶ αὐτοῦ εἰς ὁδόν.* [24]*ἐξαπέστειλε δὲ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ καὶ ἐπορεύθησαν· καὶ εἶπεν αὐτοῖς Μὴ ὀργίζεσθε ἐν τῇ ὁδῷ.* [25]*καὶ ἀνέβησαν ἐξ Αἰγύπτου, καὶ ἦλθον εἰς γῆν Χαναὰν πρὸς Ἰακὼβ τὸν πατέρα αὐτῶν,* [26]*καὶ ἀνήγγειλαν αὐτῷ λέγοντες ὅτι Ὁ υἱός σου Ἰωσὴφ ζῇ, καὶ αὐτὸς ἄρχει πάσης γῆς Αἰγύπτου. καὶ ἐξέστη τῇ διανοίᾳ Ἰακώβ· οὐ γὰρ ἐπίστευσεν αὐτοῖς.* [27]*ἐλάλησαν δὲ αὐτῷ πάντα τὰ ῥηθέντα ὑπὸ Ἰωσήφ, ὅσα εἶπεν αὐτοῖς· ἰδὼν δὲ τὰς ἁμάξας, ἃς ἀπέστειλεν Ἰωσὴφ ὥστε ἀναλαβεῖν αὐτόν, ἀνεζωπύρησε τὸ πνεῦμα Ἰακὼβ τοῦ πατρὸς αὐτῶν.* [28]*εἶπε δὲ Ἰσραὴλ Μέγα μοί ἐστιν, εἰ ἔτι Ἰωσὴφ ὁ υἱός μου*

1 *οι* > z | 2 *εδωκεν* AFt^1, *και εδωκεν* x | 2 *δε* > x | 2 *αυτοις ιωσηφ* D [GR] x, *αυτοις ιωσηφ αυτοις* z | 2 *υπο* > a | 3 *του βασιλεως* > D [GR] x | 3 *του* > Fam | 3 ante *και* + *αιγυπτου* Famtz | 4 *εδωκεν* AFt^1x^1 | 4 *αυτω* z | 4 *τω δε βενιαμειν* Fx, *και τω βενιαμειν* A | 5 *εδωκεν* AFt^1x^1 | 5 „schol *ο συρος πεντε ζυγὰς στολων και διακοσιους χρυσινους*“ b. idem habet m | 5 *πεντε*] *ε* m | 5 *αλλασσουσας* A, *ξαλ* nunc deest in F | 5 *ας στο* desideratur nunc in F | 6 *αι τω πατρι* nunc desiderantur in F | 6 *απεστειλεν* AF [nunc *απεστει* desideratur in F] x^1, *εξαπεστειλε* mt^2, *εξαπεστειλεν* t^1, > a [non y] | 6 *κατα τα αυτα*] „AA LL *κατα ταῦτα*“ b | 6/7 *και δεκα ονους αιροντας απο* in rasura „corrector coaeuus“ A | 7 post *αιγυπτου* + *αιροντας* A | 8 post *αρτους* + *και τροφην* x | 8 ante *οδον* + *την* az | 8/9 *εξαπεστειλεν* AFt^1x^1z | 9 *δε* > z | 9 ante *τους* + *ιωσηφ* amtz | 10 *οργιζεσθαι* A | 11 *ηλθοσαν* z | 11 ante *γην* + *την* z | 12 *απηγγειλαν* F | 12/13 *ιωγηφ* b | 13 *αυτος*] *ουτος* Amt | 13 ante *γης* + *της* A | 13 *γης* > at | 14 *η διανοια* AF [*δ* nunc desideratur in F] | 14 ante *ιακωβ* + *ο* a | 14 *ου* nunc desideratur in F | 14 *σεν αυ* nunc desideratur in F | 14 *ελαλησεν* A, uox nunc desideratur in F, omnino > mt | 15 > mt | 15 ante *τα* + *τα ρηματα* a | 15 *ρηθεντα*] *ρηματα* z | 15 post *ρηθεντα* + *αυτοις* D [GR] | 15 *υπο* > z | 15 *οσα*] *α* D [GR] | 17 init *αυτους* z | 17 *ανεζωπυρισεν* AFt^1, *ανεζωπυρισε* t^2, *ανεζωπυρησεν* x^1 | 17 *τον πνευμα* a | 18 *ειπεν* AFt^1x^1 | 18 *ο υιος μου ιωσηφ* Ac | 18 ante *ιωσηφ* + *ι* m

46 ζῇ· πορευθεὶς ὄψομαι αὐτὸν πρὸ τοῦ ἀποθανεῖν με. 1 ἀπάρας δὲ Ἰσραήλ, αὐτὸς καὶ πάντα τὰ αὐτοῦ, ἦλθεν ἐπὶ τὸ φρέαρ τοῦ ὅρκου, καὶ ἔθυσε θυσίαν τῷ θεῷ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἰσαάκ. 2 εἶπε δὲ ὁ θεὸς τῷ Ἰσραὴλ ἐν ὁράματι τῆς νυκτὸς εἰπὼν Ἰακὼβ Ἰακώβ. ὁ δὲ εἶπε Τί ἐστιν; 3 ὁ δὲ λέγει αὐτῷ Ἐγώ εἰμι ὁ θεὸς τῶν πατέρων σου· μὴ φοβοῦ καταβῆναι εἰς Αἴγυπτον· εἰς γὰρ ἔθνος μέγα ποιήσω σε ἐκεῖ. 4 καὶ ἐγὼ καταβήσομαι μετὰ σοῦ εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἐγὼ ἀναβιβάσω σε εἰς τέλος, καὶ Ἰωσὴφ ἐπιβαλεῖ τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς σου. 5 ἀνέστη δὲ Ἰακὼβ ἀπὸ τοῦ φρέατος τοῦ ὅρκου, καὶ ἀνέλαβον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὸν πατέρα αὐτῶν καὶ τὴν ἀποσκευὴν καὶ τὰς γυναῖκας αὐτῶν ἐπὶ τὰς ἁμάξας, ἃς ἀπέστειλεν Ἰωσὴφ ἆραι αὐτόν. 6 καὶ ἀναλαβόντες τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν καὶ πᾶσαν τὴν κτῆσιν, ἣν ἐκτήσαντο ἐν γῇ Χαναάν, εἰσῆλθον εἰς Αἴγυπτον, Ἰακὼβ καὶ πᾶν τὸ σπέρμα αὐτοῦ μετ’ αὐτοῦ, 7 υἱοὶ καὶ υἱοὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ μετ’ αὐτοῦ, θυγατέρες καὶ θυγατέρες τῶν θυγατέρων

1 *οψομε* A | 1 *με* > c, ante *αποθανειν* ponunt m [t=b] x | 2 *ισραηλ*] *ιακωβ* F | 2 *αυτος* > cmtx | 2 *ηλθον* Ax | 2 *επι*] *εις* mt | 2 *το* > c | 3 *εθυσεν* AFt¹x¹ | 3 ante *θυσιαν* + *εκει* A | 4 *ειπεν* AFt¹x¹ | 4 *τω* > AFa, eius loco *προς* D [GR] x | 4 *της* > D [GR] Fx | 5 *εἰπὼν* > mtz, *ειπας* AFx, *λεγων* D [GR] c | 5 *ειπεν* AFt¹x¹ | 5 *εστι* mt²x²z | 5/6 *ο δε λεγει*] *λεγων* AFmtx, *ο δε ειπεν* D [GR], *ειπεν* c, *και ειπεν* z | 6 *αυτω* > AFmtxz. de D nihil traditur | 6 post *αυτω* + *ο θεος λεγων* c | 6 *ειμι* > F, *εμι* c | 7 *εις* alterum usque ad *αιγυπτον* 8 > t | 8 *καγω* x | 8 *καταβησωμαι* m | 8/9 *καγω* x | 9 *αναβιβασω σε*] *πορευθησομαι μετα σου εις αιγυπτον και εγω πορευθησομαι* z | 9 *αναβιβω* D [GR] F | 9 *και* > z | 10 *αυτου* > D [GR] Fmt, *σου* A | 11 *ορχου* A. Baberus in uolumine IV tacet | 11 post *ισραηλ* + *ιακωβ* cxz, *ιακωβ* loco illius *ισραηλ* mt | 12 *πατερα εαυτων* mt | 13 *απεστειλε* x² | 13 *ιωσηφ* > x | 13 post *αυτον* + *και τα κτηνη αυτων και κατεβησαν εις αιγυπτον* mt | 14 *ανελαβον* Fc | 14 syllabis *την κτη* desinit F | 14 *κτισιν* z | 14 post *κτησιν* + *αυτων* mtz | 15 *εκτισατο* z | 15 *εν γη χανααν* > mt | 15 *εκ γης* Az | 15 ante *εισηλθον* + *και* c | 15 *εισηλθεν εις αιγυπτον ιακωβ* mtx, *και εισηλθεν ιακωβ εις αιγυπτον* A | 16 *υιοι* prius] *οι υιοι αυτου* D [GR] t, *υιοι αυτου* x | 16 ante *υιοι* alterum + *οι* AD [GR] mt | 17 *μετ αυτου* > z | 17 *και* > t | 17 ante *θυγατερες* utrumque + *αι* a, ante alterum + *αι* mt | 17 priori loco *θυγατεραις* z | 17 post *θυγατερες* prius + *αυτου* D [GR] tx | 17 *θυγατερων*] *υιων* A

αὐτοῦ· καὶ πᾶν τὸ σπέρμα αὐτοῦ ἤγαγεν εἰς Αἴγυπτον.
8 ταῦτα δὲ τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ τῶν εἰσελθόντων εἰς
Αἴγυπτον ἅμα Ἰακὼβ τῷ πατρὶ αὐτῶν. Ἰακὼβ καὶ οἱ υἱοὶ
αὐτοῦ· πρωτότοκος Ἰακὼβ Ῥουβήν. 9 υἱοὶ δὲ Ῥουβήν· Ἐνὼχ
καὶ Φαλλός, Ἀσρὼν καὶ Χαρμί. 10 υἱοὶ δὲ Συμεών· Ἰεμουὴλ
καὶ Ἰαμεὶν καὶ Ἀὼδ καὶ Ἰχεὶν καὶ Σαὰρ καὶ Σαοὺλ υἱὸς
τῆς Χανανίτιδος. 11 υἱοὶ δὲ Λευί· Γηρσών, Κ[α]ὰθ καὶ Με-
ραρί. 12 υἱοὶ δὲ Ἰούδα· Ἢρ καὶ Αὐνὰν καὶ Σηλὼμ καὶ
Φαρὲς καὶ Ζαρά· ἀπέθανε δὲ Ἢρ καὶ Αὐνὰν ἐν γῇ Χα-
ναάν· ἐγένοντο δὲ υἱοὶ Φαρὲς Ἐσρὼν καὶ Ἰεμουήλ. 13 υἱοὶ δὲ
Ἰσσάχαρ· Θωλὰ καὶ Φουὰ καὶ Ἀσοὺμ καὶ Σαμβράν. 14 υἱοὶ
δὲ Ζαβουλών· Σερὲδ καὶ Ἀλλὼν καὶ Ἀχοήλ. 15 οὗτοι υἱοὶ
Λείας, οὓς ἔτεκε τῷ Ἰακὼβ ἐν Μεσοποταμίᾳ τῆς Συρίας,
καὶ Δείναν τὴν θυγατέρα αὐτοῦ· πᾶσαι αἱ ψυχαί, υἱοὶ καὶ
θυγατέρες, τριάκοντα τρεῖς. 16 υἱοὶ δὲ Γάδ· Σαφὼν καὶ
Ἀγγὶς καὶ Σαννὶς καὶ Θασοβὰν καὶ Ἀηδεὶς καὶ Ἀροηδεὶς

1 post αυτου prius + μετ αυτου Ax | 1 παν > x | 1 εισηγαγεν m | 2 εισπορευομενων z | 3 αμα ιακωβ τω πατρι αυτων > AD [GB] mtxy | 3/4 ιακωβ και οι υιοι αυτου > z, ουτοι δε εισιν υιοι αυτου a | 3 οι > y | 4 ante πρωτοτοκος + ο a | 4 πρωτοκος m | 4 ρουβιμ utroque loco amtz | 4 ante υιοι + οι t | 4 δε > z | 5 φαλλουδ A, φαλλους D [GB] amtxz, φαλλου c | 5 ασρωμ x | 5 χαρμη a | 6 ιαμιν cxz | 6 ιαωδ mtz, λωδ A [Baberus IV et Grabius tacent], αωρ x | 6 και tertium et quartum > z | 6 ιαχειν D [GB] amt, ιαχειμ A, αχιν cz | 6 ασααρ mt, ασαρ x | 6 σααλ D [GB] | 6 σαουλ] σαμουηλ A | 6 υιος] ο εκ z | 7 δε > z | 7 λευει D [GB] | 7 γηρσων] γεδεων z | 7 ante κααθ + και D [GB] c | 7 καθ ab, κααδ mt | 7/8 μεραρει A | 8 δε > z | 8 και ter > z | 8 ανναν a | 8 σηλων c | 9 απεθανεν At¹x¹, απεθανον a | 9 ανναν a | 10 ασρων AD [GB] amt¹, εσρωμ cx, ασρον t², ασρωμ z | 11 εσσαχαρ a, ισαχαρ cz | 11 φωλα x | 11 και primum et secundum > D [GB] | 11 και secundum > xz | 11 ιασουμ x, ιασουφ A, ιασουβ D [GB] amtz | 11 ζαμβραν D [GB] amt, ζαμβραμ Ax, σαμβραμ c, ταμβραμ z | 12 εσρεδ D [GB], σερεθ mt, σαδαρ x | 12 και prius > z | 12 αλλων] ασρων A, αδων z | 12 αχοηλ] αλοηλ A, εηλ D [GB], αιηλ amtz, ιαηλ x | 13 λιας z | 13 ετεκεν At¹x¹, εγεννησε a | 13 post εν + τη x | 14 διναν c, δυναν z | 14 ante πασαι + και mt | 14 αι > z | 15 praemittit αι A | 15 λγ z | 15 γαδ] γαλ a | 15 αφων z | 15 και > z | 16 αγγεις AD [GB] | 16 και σαννις usque ad finem uersus > t | 16 και quater > z | 16 σαυνις Acmz, σαννεις D [GB] x | 16 αηδις AD [GB], αηδης c, αιδης z | 16 και quartum > x | 16 αροηδις A, αναρις D [GB], αορηδεις a, αροηδης c, > x, αροιδης z

καὶ Ἀρεηλείς. 17 υἱοὶ δὲ Ἀσήρ· Ἰεμνά, Ἰεσσουὰ καὶ Ἰεοὺλ καὶ Βαριὰ καὶ Σάρα ἀδελφὴ αὐτῶν. υἱοὶ δὲ Βαριά· Χοβὸρ καὶ Μελχιίλ. 18 οὗτοι υἱοὶ Ζελφᾶς, ἣν ἔδωκε Λάβαν Λείᾳ τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ, ἣ ἔτεκε τούτους τῷ Ἰακώβ, δεκαὲξ ψυχάς. 19 υἱοὶ δὲ Ῥαχὴλ γυναικὸς Ἰακώβ· Ἰωσὴφ καὶ Βενιαμίν. 20 ἐγένοντο δὲ υἱοὶ Ἰωσὴφ ἐν γῇ Αἰγύπτου, οὓς ἔτεκεν αὐτῷ Ἀσενὲθ θυγάτηρ Πετεφρῆ ἱερέως Ἡλιουπόλεως, τὸν Μανασσῆ καὶ τὸν Ἐφραΐμ. ἐγένοντο δὲ υἱοὶ Μανασσῆ, οὓς ἔτεκεν αὐτῷ ἡ παλλακὴ ἡ Σύρα, τὸν Μαχίρ· Μαχὶρ δὲ ἐγέννησε τὸν Γαλαάδ. υἱοὶ δὲ Ἐφραΐμ ἀδελφοῦ Μανασσῆ· Σουταλαὰμ καὶ Ταάμ, υἱοὶ δὲ Σουταλαάμ· Ἐδώμ. 21 υἱοὶ δὲ Βενιαμίν· Βαλὰ καὶ Βοχὸρ καὶ Ἀσβήλ. ἐγένοντο δὲ υἱοὶ Βαλὰ Γηρὰ καὶ Νοεμὰν καὶ Ἀγχὶς καὶ Ῥὼς καὶ Μαμφίμ· Γηρὰ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀράδ. 22 οὗτοι υἱοὶ Ῥαχήλ, οὓς ἔτεκε τῷ Ἰακώβ· πᾶσαι αἱ ψυχαὶ δεκαοκτώ. 23 υἱοὶ δὲ Δάν·

1 αρσηλεις A, αριηλις D [GR], αροηλης c, αροηλις mt, αροηλεις x, αραηλης z | 1 υιοι δε] ουτοι δε υιοι x | 1 δε > mt | 1 ιεσσουα] και ιεσσαι A, και ιεσουα D [GR] mtx, ιεσουα a, και εσσουα c, ιεσουαρ z | 1 και alterum > z | 1 fin + και ιεουχ D [GR] | 2 και prius > z | 2 utroque loco βαρεια D [GR] mtx | 2 σαρρα D [GR] z, σααρ A | 2 ἀδελφοὶ a | 2 δε > z | 2 χοβωρ Ac, χοβολ D [GR] | 3 μελχιηλ Acmtxz, μελχειηλ D [GR], μελχιλ a | 3 εδωκεν At^1x^1 | 3 λαβαν λια A atque ita quidem, ut αν λια manus prima in rasura scripserit | 3 λια z | 4 ετεκεν At^1x^1 | 4 τω > z | 4 δεκα και εξ c, ις z | 4/5 ψυχαι D [GR] | 5/6 βενιαμειν Ax | 6 αιγυπτω AD [GR] mxz, αιγυπτωι t | 7 ασεννεθ AD [GR] x | 7 πετρεφη A, πεντεφρη a, πεντεφρι z | 7 ιλιουπολεως A | 8 utroque loco μαννασση A | 8 ante υιοι + οι t | 8 εφραιμ haud scio an in ἐφρὲμ mutaturus sim in editione mea | 8 ους] ην z | 9 αυτον z | 9 η prius > z | 9 παλακη mt | 9 utroque loco μαχειρ AD [GR] amtx, priori μαχηρ z | 9/10 εγεννησεν At^1x^1 | 10 γαλδαδ mt, γαλιδ z | 10 μαννασση A | 10/11 σουταλαμ mt | 11 σουταλαμ mt | 11 ταλαμ z | 11 εδεμ AD [GR] acxz | 11 δε > D [GR] | 12 βενιαμειν AD [GR] x | 12 βαλακ x | 12 και prius > c | 12 βοχωρ c, χοβορ amz, χοβωρ At, χοβωλ D [GR], βορωκ x | 12 ασφηλ a, ασβη c, ασβαηλ z | 12/13 εγενοντο δε υιοι βαλα > c | 13 βαλακ x | 13 και quater > z | 13 νοεμαν] μοσμαν D [GR] | 13 αγχεις A, αγχειν D [GR] mt, ειγχειμ a, αχιν z | 13 και tertium > c | 13 μαμφειν AD [GR] ay, μανφιν c, μαμφην mt, μαμφιν z | 13 fin + και οφιμιν Ac, + και οφμειν D [GR], + και οφειμειμ ay, + και φιμειμ mt, + και αφημιμ x, + και οφιμημ z | 14 εγεννησεν A [non t] x^1 | 14 αραμ xz | 14/15 ετεκε τω] εγεννησεν A. ετεκε m, qui τω habet, manu prima in rasura. ετεκεν τωι t^1, ετε-

Ἀσόμ. 24καὶ υἱοὶ Νεφθαλί· Ἀσιὴλ καὶ Γωνὶ καὶ Ἰσσάαρ καὶ Σολλήμ. 25οὗτοι υἱοὶ Βαλλᾶς, ἣν ἔδωκε Λάβαν Ῥαχὴλ τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ, ἣ ἔτεκε τούτους τῷ Ἰακώβ· πᾶσαι αἱ ψυχαὶ ἑπτά. 26πᾶσαι δὲ ψυχαὶ αἱ εἰσελθοῦσαι μετὰ Ἰακὼβ εἰς Αἴγυπτον, οἱ ἐξελθόντες ἐκ τῶν μηρῶν αὐτοῦ, χωρὶς τῶν γυναικῶν υἱῶν Ἰακώβ, πᾶσαι αἱ ψυχαὶ ἑξηκονταέξ. 27υἱοὶ δὲ Ἰωσὴφ οἱ γενόμενοι αὐτῷ ἐν γῇ Αἰγύπτῳ ψυχαὶ ἐννέα. πᾶσαι ψυχαὶ οἴκου Ἰακὼβ αἱ εἰσελθοῦσαι μετὰ Ἰακὼβ εἰς Αἴγυπτον ψυχαὶ ἑβδομηκονταπέντε. 28τὸν δὲ Ἰούδαν ἀπέστειλεν ἔμπροσθεν αὐτοῦ πρὸς Ἰωσὴφ συναντῆσαι αὐτῷ καθ' Ἡρώων πόλιν εἰς γῆν Ῥαμεσσῆ. 29ζεύξας δὲ Ἰωσὴφ τὰ ἅρματα αὐτοῦ ἀνέβη εἰς συνάντησιν Ἰσραὴλ τῷ πατρὶ αὐτοῦ καθ' Ἡρώων πόλιν· καὶ ὀφθεὶς αὐτῷ ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ ἔκλαυσε κλαυθμῷ πίονι. 30καὶ εἶπεν Ἰσραὴλ πρὸς Ἰωσὴφ Ἀποθανοῦμαι ἀπὸ τοῦ νῦν, ἐπεὶ ἑώρακα τὸ πρόσωπόν σου· ἔτι γὰρ σὺ ζῇς. 31εἶπε δὲ Ἰωσὴφ πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ Ἀναβὰς ἀπαγγελῶ τῷ

κεν τω x^1 | 15 *αι* > Axz | 15 *δεκα και εννεα* D [GB], *δεκατεσσαρες* x *ιη* z. ante *υιοι* + *και* x [sic] z | 15 *δε* > z | 15 *δαν*] *δαιδαν* A

1 *ασωμ* c | 1 *και υιοι*] *υιοι δε* mt, *υιοι* x | 1 *νεφθαλειμ* D [GB] mtx, *νεφθαλὶμ* acz | 1 *ασειηλ* D [GB], *ασηλ* a, *μασιηλ* x | 1 *γωυνι* Aacmtxz, *γωυνει* D [GB] | 1 *ισσαχαρ* a, *ιασσααρ* m, *ασσααρ* t | 2 *συλλημ* AD [GB] ax, *σελλημ* c, *συλλειμ* mt, *συλιμ* z | 2 *βαλας* z | 2 *εδωκεν* At^{1}x^1 | 3 ἥ] *ην* A^1, *και* x | 3 *ετεκεν* At^{1}x^1 | 3 *αι* > Ax | 4 *ζ* z | 4 post *δε* + *αι* D [GB] cmtz | 4 *εισηλθουσαι* z | 5 *εξλθοντες* A^1, prima manu correctum | 6 *των* > mt | 6 ante *υιων* + *των* cmtx | 6 *ιακωβ* etiam t, *ισραηλ* m | 6 *αι* > Aaxz | 6 *ξς* mz | 7 *γη* > c | 7 *αιγυπτου* a | 7/8 *ψυχαι εννεα* > a | 8 *θ* z | 8 ante *ψυχαι* + *αι* D [GB] cmt | 8 *οικου ιακωβ* > m [non t] | 8/9 *μετα ιακωβ* > Ac, post *εις αιγυπτον* 9 ponunt D [GB] mt | 9 *εις αιγυπτον* > x | 9 *ψυχαι* > Acmtxz | 9 *οε* mz | 10 *αυτων* A | 11 *εις γην ραμεσση* > D [GB] | 11 *ρακεσση* a, *ρεμεσση* m, *ραμεση* t, *ραμεσην* z | 12 *ισραηλ* > m | 13 *καθ ηρωων πολιν* > z | 13 *ωφθεις* z | 13/14 *επεσεν* cmt | 14 *εκλαυσεν* Act^{1}x^1 | 14 ante *κλαυθμω* + *εν* D [GB] | 14 *πιονι* b [sed non B], *πλιονι* A, *πλειονει* D [GB], *πλειονι* acmtxz. „ita [ut b] L U. in aliis *πιονι* mutatum est in *πλειονι* ut in Psalm 77 ex *απεκτεινεν εν τοις πιοσιν αυτων* simili mutatione factum est *απεκτεινεν εν τοις πλειοσιν αυτων*. at in LL UU ibi est *πιοσιν*, pro quo latina editio habet ‘ occidit pingues eorum“ b | 15 „Aquila *αποθανοιμι*“ b | 16 *ειπεν* At^{1}x^1

Φαραὼ καὶ ἐρῶ αὐτῷ Οἱ ἀδελφοί μου καὶ ὁ οἶκος τοῦ πα-
τρός μου, οἳ ἦσαν ἐν γῇ Χαναάν, ἥκασι πρὸς μέ. [32] οἱ δὲ
ἄνδρες εἰσὶ ποιμένες· ἄνδρες γὰρ κτηνοτρόφοι ἦσαν· καὶ τὰ
κτήνη καὶ τοὺς βόας καὶ πάντα τὰ αὐτῶν ἀγηόχασιν. [33] ἐὰν
οὖν καλέσῃ ὑμᾶς Φαραὼ καὶ εἴπῃ ὑμῖν Τί τὸ ἔργον ὑμῶν
ἐστί[ν]; [34] ἐρεῖτε Ἄνδρες κτηνοτρόφοι ἐσμὲν οἱ παῖδές σου ἐκ
παιδὸς ἕως τοῦ νῦν, καὶ ἡμεῖς καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν· ἵνα
κατοικήσητε ἐν γῇ Γεσὲμ Ἀραβίας. βδέλυγμα γάρ ἐστιν
47 *Αἰγυπτίοις πᾶς ποιμὴν προβάτων. [1] ἐλθὼν δὲ Ἰωσὴφ*
ἀπήγγειλε τῷ Φαραὼ λέγων Ὁ πατήρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί
μου καὶ τὰ κτήνη καὶ οἱ βόες αὐτῶν καὶ πάντα τὰ αὐτῶν
ἦλθον ἐκ γῆς Χαναάν, καὶ ἰδού εἰσιν ἐν γῇ Γεσέμ. [2] ἀπὸ
δὲ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ παρέλαβε πέντε ἄνδρας καὶ ἔστησεν
αὐτοὺς ἐναντίον Φαραώ. [3] καὶ εἶπε Φαραὼ τοῖς ἀδελφοῖς
Ἰωσὴφ Τί τὸ ἔργον ὑμῶν; οἱ δὲ εἶπαν τῷ Φαραὼ Ποιμένες
προβάτων οἱ παῖδές σου, καὶ ἡμεῖς καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν.
[4] εἶπαν δὲ τῷ Φαραὼ Παροικεῖν ἐν τῇ γῇ ἥκαμεν· οὐ γὰρ
ἔστι νομὴ τοῖς κτήνεσι τῶν παίδων σου· ἐνίσχυσε γὰρ ὁ
λιμὸς ἐν γῇ Χαναάν. νῦν οὖν κατοικήσομεν ἐν γῇ Γεσέμ.
[5] εἶπε δὲ Φαραὼ τῷ Ἰωσὴφ Κατοικείτωσαν ἐν γῇ Γεσέμ· εἰ

1 ante *οι* + *οτι* a | 1 *ο* articulus > A, in exemplo Baberi berolinensi calamo super uersum additus est | 2 *οἳ* > a | 2 post *χαναάν* + *νυν δε* a | 2 *ηκασιν* At[1]x[1] | 3 *εισιν* Ax[1], *εισι* c | 3 *ποιμαινες* Am | 3 *ησαν*] *εισι* cz | 4 *παντα* > x | 4 ante *αυτων* + *υπαρχοντα* cx | 4 *αγιοχασιν* D [GR]. *η* euanidum in A | 5 *ουν* > z | 5 *υμιν* > c | 5 *το* > c | 6 *εστιν* > AD [GR] amtx. *ἔστι* b | 6 *εσμεν* post *σου* ponit A | 8 *γεσεν* D [GR] | 8 *αραβια* AD [GR], *αρραβιας* t, *αρραβια* z | 8 *εστι* x[1]z, > c | 9 praemittit *τοις* Axz | 9 *ιωσηφ*] *φαραω* A | 10 *απηγγειλεν* Ax[1], *ανηγγειλεν* D [GR], *ανηγγειλε* a | 10 *τω* > Amt | 10 *φαραω*] *ιωσηφ* A | 11 *και παντα τα αυτων* > D [GR] | 11 *τα* alterum > x | 12 *ηλθον*] *ηκασιν* cz | 12 ante *γη* + *τη* a | 13 *παρελαβεν* At[1]x[1] | 13 *παρεστησεν* a | 14 *ειπεν* At[1]x[1] | 15 *ειπον* az | 15 *τω φαραω* > z | 15 *ποιμαινες* Am | 15 fin + *εσμεν* z | 16 post *σου* + *εκ παιδος εως του νυν* mt | 16 fin + *εκ παιδιοθεν εως του νυν* A, + *εκ παιδος εως του νυν* axz | 17 *ειπον* z | 17 *τω* > c | 17 *τη* > x | 17 post *γη* + *γεσεμ* x | 17 *ηκομεν* c | 17 *γαρ* Baberus uolum IV ‸*α*‸ scribit, id est *γ ρ* euanuisse refert; sed uolum I ‸*α* est, addito *ρ* (calamo ut uidetur) super uersum | 18 *εστιν* Ax[1] | 18 *κτηνεσιν* Ax[1] | 18 *ενισχυσεν* A [D? sed t=b] x[1] | 19 *κατοικησωμεν* Aamz | 19 ante *εν* alterum + *οι παιδες σου* AD [GR] acmtxz | 19 *γεσσεμ* a | 20 usque ad *γεσεμ* [incl]

δὲ ἐπίστῃ ὅτι εἰσὶν ἐν αὐτοῖς ἄνδρες δυνατοί, κατάστησον αὐτοὺς ἄρχοντας τῶν ἐμῶν κτηνῶν. ἦλθον δὲ εἰς Αἴγυπτον πρὸς Ἰωσὴφ Ἰακὼβ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ· καὶ ἤκουσε Φαραὼ βασιλεὺς Αἰγύπτου. καὶ εἶπε Φαραὼ πρὸς Ἰωσὴφ λέγων Ὁ πατήρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἥκασι πρὸς σέ. 6 *ἰδοὺ ἡ γῆ Αἰγύπτου ἐναντίον σου ἐστίν, ἐν τῇ βελτίστῃ γῇ κατοίκισον τὸν πατέρα σου καὶ τοὺς ἀδελφούς σου.* 7 *εἰσήγαγε δὲ Ἰωσὴφ Ἰακὼβ τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ ἔστησεν αὐτὸν ἐναντίον Φαραώ· καὶ ηὐλόγησεν Ἰακὼβ τὸν Φαραώ.* 8 *εἶπε δὲ Φαραὼ τῷ Ἰακὼβ Πόσα ἔτη ἡμερῶν τῆς ζωῆς σου;* 9 *καὶ εἶπεν Ἰακὼβ τῷ Φαραὼ Αἱ ἡμέραι τῶν ἐτῶν τῆς ζωῆς μου, ἃς παροικῶ, ἑκατὸν τριάκοντα ἔτη· μικραὶ καὶ πονηραὶ γεγόνασιν αἱ ἡμέραι τῶν ἐτῶν τῆς ζωῆς μου, οὐκ ἀφίκοντο εἰς τὰς ἡμέρας τῶν ἐτῶν τῆς ζωῆς τῶν πατέρων μου, ἃς ἡμέρας παρῴκησαν.* 10 *καὶ εὐλογήσας Ἰακὼβ τὸν Φαραὼ ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ.* 11 *καὶ κατῴκισεν Ἰωσὴφ τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς κατάσχεσιν ἐν γῇ Αἰγύπτῳ ἐν τῇ βελτίστῃ γῇ, ἐν γῇ Ῥαμεσσῇ, καθὰ προσέταξε Φαραώ.* 12 *καὶ ἐσιτομέτρει Ἰωσὴφ τῷ πατρὶ αὐτοῦ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς καὶ παντὶ τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ σῖ-*

> z | 20 *ειπε δε*] *και ειπε* c | 20 *ειπεν* A [D?] t^{1}x^1 | 20 *τῳ*] *προς* c | 20 post *ιωσηφ* ea, quae inter *λεγων* 4 et *σου* alterum 7 media, + ac | 20 post *ιωσηφ* + *λεγων* mt | 20 *κατοικητωσαν* ct

1 *επιστασε* D [GB], *επισιασαι* a, *επιστησαι* mt | 1 *εν αυτοις* > z | 2 *εμων* > z | 2 post *κτηνων* + *ημων* z | 2 *ηλθον* usque ad *αιγυπτου* 4 > c | 2 *ηλθε* a | 3 *οι* > z | 3 *ηκουσεν* Ax^1 | 4 *και ειπε φαραω προς ιωσηφ* > ac | 4 *ειπεν* At^{1}x^1 | 4 post *φαραω* + *βασιλευς αιγυπτου* m [non t] | 4 *προς*] *τω* D [GB] mxz, *τωι* t | 4 quae inter *λεγων* 4 et *σου* alterum 7 media, hoc loco > ac | 5 *ηκασιν* A [D = b : GB] t^{1}x^1 | 5/7 comma sextum > x | 6 *γη* > z | 6 *κατοικησον* Acmtz | 7 *εισηγαγεν* At^{1}x^1 | 7 *δε* bis m | 8 *ιακωβ* > mt | 9 *ευλογησεν* AD [GB] cmtxz | 9 *ειπεν* At^{1}x^1 | 10 *ποσαι ημεραι ετων ζωης σου* x | 10 *της* > Am^1 [m prima manu super uersum habet] x | 11 *τῳ φαραω* > z | 11 „Aquila *ημεραι ετων της προσηλυτευσεως μου*" b | 12 *ρλ* mz, sed z *ετη* ante *ρλ* ponit | 13 *αφειχετο* A, *αφειχοντο* D [GB] | 13 *τας* > m | 14 „pro *ημερας* [utro?] est *ημεραι ας*" D [GB] | 14 *της ζωης*] *των ετων* D [GB] | 16 *κατωκησεν* Acmtz | 16 *αυτου* alterum > At | 17 *γη* > mt | 18 *αιγυπτου* c | 18 *γη* prius > x | 18 *εν γη ραμεσση* > D [GB] | 18 ante *γη* alterum + *τη* c | 18 *ραμεση* t | 18/19 *προσεταξεν* At^{1}x^1, *συνεταξε* c | 19 ante *φαραω* + *αυτω* D [GB] | 19 *εσιτομετρι* A | 19 *αυτου* > AD [GB] cmtxz [non a] | 20 post *αδελφοις* + *αυτου* AD [GB] acmtxz

τον κατὰ σῶμα. 13 σῖτος δὲ οὐκ ἦν ἐν πάσῃ τῇ γῇ· ἐνίσχυσε γὰρ ὁ λιμὸς σφόδρα· ἐξέλιπε δὲ ἡ γῆ Αἰγύπτου καὶ ἡ γῆ Χαναὰν ἀπὸ τοῦ λιμοῦ. 14 συνήγαγε δὲ Ἰωσὴφ πᾶν τὸ ἀργύριον τὸ εὑρεθὲν ἐν γῇ Αἰγύπτου καὶ ἐν γῇ Χαναὰν τοῦ σίτου οὗ ἠγόραζον, καὶ ἐσιτομέτρει αὐτοῖς· καὶ εἰσήνεγκεν Ἰωσὴφ πᾶν τὸ ἀργύριον εἰς τὸν οἶκον Φαραώ. 15 καὶ ἐξέλιπε πᾶν τὸ ἀργύριον ἐκ γῆς Αἰγύπτου καὶ ἐκ γῆς Χαναάν. ἦλθον δὲ πάντες οἱ Αἰγύπτιοι πρὸς Ἰωσὴφ λέγοντες Δὸς ἡμῖν ἄρτους, καὶ ἵνα τί ἀποθνήσκομεν ἐναντίον σου; ἐκλέλοιπε γὰρ τὸ ἀργύριον ἡμῶν. 16 εἶπε δὲ αὐτοῖς Ἰωσὴφ Φέρετε τὰ κτήνη ὑμῶν, καὶ δώσω ὑμῖν ἄρτους ἀντὶ τῶν κτηνῶν ὑμῶν, εἰ ἐκλέλοιπε τὸ ἀργύριον ὑμῶν. 17 ἤγαγον δὲ τὰ κτήνη αὐτῶν πρὸς Ἰωσήφ, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς Ἰωσὴφ ἄρτους ἀντὶ τῶν ἵππων καὶ ἀντὶ τῶν προβάτων καὶ ἀντὶ τῶν βοῶν καὶ ἀντὶ τῶν ὄνων· καὶ ἐξέθρεψεν αὐτοὺς ἐν ἄρτοις ἀντὶ πάντων τῶν κτηνῶν αὐτῶν ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἐκείνῳ. 18 ἐξῆλθε δὲ τὸ ἔτος ἐκεῖνο, καὶ ἦλθον πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ ἔτει τῷ δευτέρῳ καὶ εἶπαν αὐτῷ Μήποτε ἐκτριβῶμεν ἀπὸ τοῦ κυρίου ἡμῶν; εἰ γὰρ ἐκλέλοιπε τὸ ἀργύριον ἡμῶν καὶ τὰ ὑπάρχοντα καὶ τὰ κτήνη πρὸς σὲ τὸν κύριον, καὶ οὐχ ὑπολέλειπται ἡμῖν ἐναντίον τοῦ κυρίου ἡμῶν, ἀλλ' ἢ τὸ ἴδιον σῶμα καὶ ἡ γῆ ἡμῶν. 19 ἵνα οὖν μὴ ἀποθάνωμεν ἐναντίον σου καὶ ἡ γῆ ἐρημωθῇ, κτῆσαι ἡμᾶς καὶ τὴν γῆν ἡμῶν ἀντὶ ἄρτων, καὶ ἐσόμεθα

1 σωματα a | 1 ενισχυσεν Acx^1 | 2 εξελειπεν AD [GB] x^1, εξελιπεν t^{1}z, ἐξέλιπε e correctura seriori x^2 | 3 συνηγαγεν Ax^1, συνεισηγαγεν t^1, συνεισηγαγε t^{2}z | 4 αιγυπτω AD [GB] mxz, αιγυπτωι t | 4 post χανααν + απο c | 5 εισηγαγεν c | 6 εξελειπεν AD [GB], εξελιπεν t^{1}x^1 | 7 παν > Aax | 7 post αργυριον + ωστε αναλωθηναι mt | 9 εκλελοιπεν At^{1}x^1 | 10 ημων > D [GB] xz | 10 ειπεν At^1 [x^1?] 10 ιωσηφ > z | 12 uoce ει iterum incipit F | 12 εκλελοιπεν AFt^{1}x^1, εκλελιπε m | 12 ημων A, Baberus in uolumine IV tacet. υμων > D [GB] Facmtxz | 12 αυτων > AD [GB] Fmtxz | 14 αντι secundum > z | 15 ante εν + ιωσηφ x | 16 εξηλθεν AFt^{1}x [sic] | 17 ετος] εχες A [sic] | 17 ετει] ενιαυτω z | 18 και ειπαν αυτῳ > x | 18 ειπον z | 18 αὐτὸ m | 19 εκλελοιπεν AFt^{1}x^1 | 19 το αργυριον] τα παιδαρια F | 19 ημων > AD [GB] Facmtxz | 19 ante τα alterum + παντα z | 20 προς σε τον κυριον > F | 20 σε > x | 20 post κυριον + ημων cmt | 20 υπολειπεται Amt | 20 ημιν > A | 22 post σου + και γε ημεις αυτοι x | 22 post γη + ημων mt | 22 ερημωθησεται AD [GB] Famtx | 23 > z

ἡμεῖς καὶ ἡ γῆ ἡμῶν παῖδες τῷ Φαραώ· δὸς σπέρμα, ἵνα
σπείρωμεν καὶ ζῶμεν καὶ μὴ ἀποθάνωμεν, καὶ ἡ γῆ οὐκ
ἐρημωθήσεται. 20 καὶ ἐκτήσατο Ἰωσὴφ πᾶσαν τὴν γῆν τῶν
Αἰγυπτίων τῷ Φαραώ· ἀπέδοντο γὰρ οἱ Αἰγύπτιοι τὴν γῆν
αὐτῶν τῷ Φαραώ, ἐπεκράτησε γὰρ αὐτῶν ὁ λιμός, καὶ ἐγέ-
νετο ἡ γῆ τῷ Φαραώ. 21 καὶ τὸν λαὸν κατεδουλώσατο αὐτῷ
εἰς παῖδας, ἀπ᾽ ἄκρων ὁρίων Αἰγύπτου ἕως τῶν ἄκρων,
22 χωρὶς τῆς γῆς τῶν ἱερέων μόνον. οὐκ ἐκτήσατο ταύτην
Ἰωσήφ· ἐν δόσει γὰρ ἔδωκε δόμα τοῖς ἱερεῦσι Φαραώ, καὶ
ἤσθιον τὴν δόσιν, ἣν ἔδωκεν αὐτοῖς Φαραώ· διὰ τοῦτο οὐκ
ἀπέδοντο τὴν γῆν αὐτῶν. 23 εἶπε δὲ Ἰωσὴφ πᾶσι τοῖς Αἰγυ-
πτίοις Ἰδοὺ κέκτημαι ὑμᾶς καὶ τὴν γῆν ὑμῶν σήμερον τῷ
Φαραώ, λάβετε ἑαυτοῖς σπέρμα καὶ σπείρατε τὴν γῆν. 24 καὶ
ἔσται τὰ γενήματα αὐτῆς, καὶ δώσετε τὸ πέμπτον μέρος
τῷ Φαραώ· τὰ δὲ τέσσαρα μέρη ἔσται ὑμῖν αὐτοῖς εἰς
σπέρμα τῇ γῇ καὶ εἰς βρῶσιν ὑμῖν καὶ πᾶσι τοῖς ἐν τοῖς
οἴκοις ὑμῶν. 25 καὶ εἶπαν Σέσωκας ἡμᾶς, εὕρομεν χάριν
ἐναντίον τοῦ κυρίου ἡμῶν, καὶ ἐσόμεθα παῖδες τῷ Φαραώ.
26 καὶ ἔθετο αὐτοῖς Ἰωσὴφ εἰς πρόσταγμα ἕως τῆς ἡμέρας

1 usque ad *φαραω* > z | 1 ante *ημεις* + *και* cmt | 1 *τω* > AD [GB] Fxz | 1 post *δος* + *ημιν* mt | 1 *σπερματα* AD [GB] | 2 *σπειρωμεν και ζωμεν και* > mt | 2 *ζησωμεν* AD [GB] a, *ζησομεν* z | 2 *ουκ* > A^{1}, manu prima correctum | 3 ante *και* + quae 196, 23 197, 1 omiserat, z | 3 *των* > m | 4 *τω* > mtz | 4 *απεδοντο* usque ad *φαραω* 5 > mt | 5 *επεκρατησεν* AFcx^{1} | 5 *γαρ* > c | 5 *ο λιμος αυτων* A | 5 med *αυτων* > m | 6 *τω* > D [GB] | 6 *εαυτω* cx, *αυτων* A, > t | 7 *απο* mt | 7 *ὀρέων* z | 7 *αιγυπτιων* m | 7 ante *εως* + *και* c | 7 *των* > Fmt | 8 *μονων* amt, *μονης* z | 8/9 *ταυτην γαρ ουκ εκτησατο ιωσηφ* m. ita omisso *γαρ* tz | 8 *ταυτην* > AD [GB] Fax | 9 „Aquila *ακριβασμος γαρ τοις ιερευσιν*. Symmachus *συνταξις γαρ ην τοις ιερευσιν*. schol *και γαρ μερις ην τοις ιερευσιν εκ συγχωρησεως φαραω*" b | 9 *δωσει* m | 9 *εδωκεν* AFt^{1}x^{1} | 9 *δοματα* Acz, *δωμα* m | 9 *ιερευσιν* A [non F] x^{1} | 9 *και* > t | 10 *δεδωκεν* c | 11 *ειπεν* AFt^{1}x^{1} | 11 *πασι* > cmtz | 12 post *υμας* + *σημερον* x | 12 *σημερον* > x | 12 *τω* > mt | 13 *ἀυτοις* z | 13 *σπερματα* Acmt | 13 *την γην*] *αυτην* x | 14 ante *εσται* + *εαν* z | 14 *γενηματα* AFabxz, *γεννηματα* cmt | 14 *και* > AFmtx | 14 *δωσεται* A, *δοσετε* c | 14 *πεμπτος* A, *ε* sub *τ* m | 15 *τω* > A | 15 *τεσσερα* AF, *δ* sub *τ* [sic] m | 16 *σπερματα* Aat | 16 *τη γη* > x | 16 *πασιν* A | 16 *εν τοις* > F | 17 post *υμων* + *και εις βρωσιν τοις νηπιοις υμων* mtx | 17 *ειπον* z | 17 *ευραμεν* A | 18 *τω* > mt | 19 *αυτους* z | 19 *ιωσηφ* > a

ταύτης ἐπὶ γῆς Αἰγύπτου τῷ Φαραὼ ἀποπεμπτοῦν, χωρὶς
τῆς γῆς τῶν ἱερέων μόνον· οὐκ ἦν τῷ Φαραώ. [27]*κατῴκησε*
δὲ Ἰσραὴλ ἐν γῇ Αἰγύπτῳ ἐπὶ γῆς Γεσέμ· καὶ ἐκληρονόμη-
σαν ἐπ' αὐτῆς, καὶ ηὐξήθησαν καὶ ἐπληθύνθησαν σφόδρα.
[28]*ἐπέζησε δὲ Ἰακὼβ ἐν γῇ Αἰγύπτῳ δεκαεπτὰ ἔτη, καὶ ἐγέ-*
νοντο αἱ ἡμέραι Ἰακὼβ ἐνιαυτῶν τῆς ζωῆς αὐτοῦ ἑκατὸν
τεσσαρακονταεπτὰ ἔτη. [29]*ἤγγισαν δὲ αἱ ἡμέραι Ἰσραὴλ τοῦ*
ἀποθανεῖν, καὶ ἐκάλεσε τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ἰωσὴφ καὶ εἶπεν
αὐτῷ Εἰ εὕρηκα χάριν ἐναντίον σου, ὑπόθες τὴν χεῖρά σου
ὑπὸ τὸν μηρόν μου, καὶ ποιήσεις ἐπ' ἐμὲ ἐλεημοσύνην καὶ
ἀλήθειαν τοῦ μή με θάψαι ἐν Αἰγύπτῳ. [30]*ἀλλὰ κοιμηθή-*
σομαι μετὰ τῶν πατέρων μου, καὶ ἀρεῖς με ἐξ Αἰγύπτου
καὶ θάψεις με ἐν τῷ τάφῳ αὐτῶν. ὁ δὲ εἶπεν Ἐγὼ ποιήσω
κατὰ τὸ ῥῆμά σου. [31]*εἶπε δὲ Ὄμοσόν μοι. καὶ ὤμοσεν*
αὐτῷ· καὶ προσεκύνησεν Ἰσραὴλ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου
48 *αὐτοῦ.* [1] *ἐγένετο δὲ μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα καὶ ἀπηγγέλη*

1 *γης*] *την γην* c | 1 *αποπεμπτουν τω φαραω* AFmt [*τωι* t], *αποπεμπουσι* [sic] *τω φαραω* z | 2 *μονων* Aaz | 2 ante *ουκ* + *ἦ* c | 2 *κατωκησεν* AFt¹x¹ | 3 *ισραηλ*] *ιακωβ* z | 3 *γη* > AFamt | 3 *αιγυπτου* c | 3 ante *γης* + *της* Fz | 3/4 *εκληρονομηθησαν* Aacmtxz. ad sua b „AA LL *εκληρονομηθησαν*. Aquila *κατεσχεθησαν και ηυξηθησαν*“. Aquilae uersio etiam in m | 4 *υπ αυτης* z | 4 *ευξηθησαν* A [Baberus IV tacet] [x¹? *η* in rasura], *ουξηθησαν* a, *ηυξηνθησαν* mz | 4 *και επληθυνθησαν* > z | 5 *επεζησεν* AFt¹x¹, *επεζυσε* a | 5 *γη* > x | 5 *αιγυπτου* ac | 5 *ετη ιζ* z | 5 *ιζ* m | 5/6 *και εγενοντο*] *εγενοντο δε* x | 6 ante *αι* + *πασαι* m | 6 *της* > F | 6/7 *ετη ρμζ* x | 6/7 *ρμζ* m | 7 *τεσσερακονταεπτα* AF | 7 *ηγγεισαν* A | 7 *ισραηλ* > z | 8 *εκαλεσεν* AFct¹x | 8 *ιωσηφ τον υιον αυτου* x | 10 *υπο*] *επι* a | 10 *των μηρων* z | 10 *επ*] *μετ* mt | 10 *ελαιημοσυνην* A | 11 *θαψαι με* Acm [t = b] z, *με θαψειν* x | 14 *ειπεν* AFt¹x¹ | 14 post *δε* + *αυτῳ* a, + *αυτω* cm, + *αυτωι* t | 14 *ωμοσον μοι* z | 15/16 „Aquila *προσεκυνησεν ισραηλ επι κεφαλην της κλινης*. Symmachus *επι το ακρον της κλινης*. Paulus sequutus Septuaginta ad Hebr cap 11 scripsit *επι το ακρον της ραβδου*“ b. *ακυλας προσεκυνησεν ισραηλ επι την κεφαλην της κλινης. συμμαχος Και προσεκυνησεν ισραηλ επι το ακρον της κλινης* m. ad catenae locum in ea pagina obuium, quae uoce *επι* 15 incipit, m *ση οτι εως ωδε ελλιπες ην το ανθιβολον* [sic] *εξ ετερου εγραφη* prima manu minio. et mox ad alium eiusdem catenae locum *εν ετερω των ʽλοιπων* [pro *των ι*] *γρ*, ut uideas librarium adcuratum fuisse | 15 ante *ισραηλ* + *αυτω* z | 15 *τῶ ακρον* z | 16 *ανηγγελη* AD [GB] Faxz, *απηγγελει* m

τῷ Ἰωσὴφ ὅτι ὁ πατήρ σου ἐνοχλεῖται· καὶ ἀναλαβὼν τοὺς δύο υἱοὺς αὐτοῦ, τὸν Μανασσῆ καὶ τὸν Ἐφραΐμ, ἦλθε πρὸς Ἰακώβ. 2 ἀπηγγέλη δὲ τῷ Ἰακὼβ λέγοντες Ἰδοὺ ὁ υἱός σου Ἰωσὴφ ἔρχεται πρὸς σέ· καὶ ἐνισχύσας Ἰσραὴλ ἐκάθισεν ἐπὶ τὴν κλίνην. 3 καὶ εἶπεν Ἰακὼβ τῷ Ἰωσὴφ Ὁ θεός μου ὤφθη μοι ἐν Λουζᾶ ἐν γῇ Χαναάν, καὶ εὐλόγησέ με 4 καὶ εἶπέ μοι Ἰδοὺ ἐγὼ αὐξανῶ σε καὶ πληθυνῶ σε καὶ ποιήσω σε εἰς συναγωγὰς ἐθνῶν, καὶ δώσω σοι τὴν γῆν ταύτην καὶ τῷ σπέρματί σου μετὰ σὲ εἰς κατάσχεσιν αἰώνιον. 5 νῦν οὖν οἱ δύο υἱοί σου οἱ γενόμενοί σοι ἐν γῇ Αἰγύπτῳ πρὸ τοῦ με ἐλθεῖν πρὸς σὲ εἰς Αἴγυπτον ἐμοί εἰσιν, Ἐφραῒμ καὶ Μανασσῆ, ὡς Ῥουβὴν καὶ Συμεὼν ἔσονταί μοι. 6 τὰ δὲ ἔκγονα, ἃ ἐὰν γεννήσῃς μετὰ ταῦτα, ἔσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματι τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν, κληθήσονται ἐπὶ τοῖς ἐκείνων κλήροις. 7 ἐγὼ δὲ ἡνίκα ἠρχόμην ἐκ Μεσοποταμίας τῆς Συρίας, ἀπέθανε Ῥαχὴλ ἡ μήτηρ σου ἐν γῇ Χαναάν, ἐγγίζοντός μου κατὰ τὸν ἱππόδρομον Χαβραθὰ τῆς γῆς τοῦ ἐλθεῖν Ἐφραθά· καὶ κατώρυξα αὐτὴν ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ ἱπποδρόμου, αὕτη ἐστὶ Βηθλεέμ. 8 ἰδὼν δὲ Ἰσραὴλ τοὺς υἱοὺς Ἰωσὴφ εἶπε Τίνες σοι οὗτοι; 9 εἶπε δὲ Ἰωσὴφ τῷ πατρὶ αὐτοῦ Υἱοί μου εἰσίν, οὓς ἔδωκέ μοι ὁ

1 τῳ > mt | 1 σου] αυτου D [GB] | 1 ενοχλειτε z | 2 post αυτου + μετ αυτου A, + μεθ εαυτου D [GB] cx | 2 τον εφραιμ και τον μανασση m, sed prima manu α et β literis inpositis in nostrum ordinem redacta | 2 μαννασση A, μανασσην x e correctura seriori | 2 ηλθεν AFt¹x¹ | 3 απηγγελλη t | 4 ισραηλ] ιακωβ mt | 4 εκαθεισεν AF, εκαθησεν mt¹z | 5 κλινην] κοιτην mt | 5 μου > D [GB] ct | 6 uoce ωφθη desinit F | 6 εν λουζα post χανααν A, > z | 6 λουζᾶι mt | 6 ηυλογησεν A, ευλογησεν t¹x¹ | 7 ειπεν At¹x¹ | 8 συναγωγην a | 8 ταυτην > z | 9 εις τασχεσιν z | 10 σου υιοι m | 10 γεγεννημενοι σου z | 10 γη > D [GB] x | 10 αιγυπτου act | 12 μαννασση A, μανασσης amtz et e correctura seriori x [in quo super η radendo deletum ˢ scriptum] | 12 ρουβειμ a, ρουβιμ mtz | 12 post και + ως AD [GB] | 13 εγγονα c | 13 εαν] αν AD [GB] cxz | 13 γεννησεις tz, γενησης x¹ [ν super ν manune recentiori scr?] | 13 ante εσονται + σοι AD [GB] acmtxz | 14 αδελφω A | 14 επι] εν AD [GB] acmtxz | 14 κληρωσιν z | 15 ερχομην z | 15 εν μεσοποταμια x | 15 της > D [GB] | 15/16 απεθανεν At¹x | 16 ραχηρ a | 16 η μητηρ σου ραχηλ D [GB] x | 17 χαβρατα D [GB] | 17 post γης + προ c | 17 post ελθειν + εις mtxz | 17/18 κατωρηξα z | 18 ante εν + εκει c | 18 οδῳ] γη m [t = b] z | 18 εστιν At¹x¹ | 18 βιθλεεμ m¹? | 19 ειπεν At¹x¹ utroque loco | 19 σοι > cz, ησιν D [GB: sic] | 20 τῳ πατρι αυτου > z | 20 εδωκεν Ax¹, δεδωκε t

θεὸς ἐνταῦθα. καὶ εἶπεν Ἰακὼβ Προσάγαγέ μοι αὐτούς, ἵνα εὐλογήσω αὐτούς. [10] οἱ ὀφθαλμοὶ δὲ Ἰσραὴλ ἐβαρυώπησαν ἀπὸ τοῦ γήρως, καὶ οὐκ ἠδύνατο βλέπειν· καὶ ἤγγισεν αὐτοὺς πρὸς αὐτόν, καὶ ἐφίλησεν αὐτοὺς καὶ περιέλαβεν αὐτούς. [11] καὶ εἶπεν Ἰσραὴλ πρὸς Ἰωσὴφ Ἰδοὺ τοῦ προσώπου σου οὐκ ἐστερήθην, καὶ ἰδοὺ ἔδειξέ μοι ὁ θεὸς καὶ τὸ σπέρμα σου. [12] καὶ ἐξήγαγεν αὐτοὺς Ἰωσὴφ ἀπὸ τῶν γονάτων αὐτοῦ, καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τῆς γῆς. [13] λαβὼν δὲ Ἰωσὴφ τοὺς δύο υἱοὺς αὐτοῦ, τόν τε Ἐφραῒμ ἐν τῇ δεξιᾷ, ἐξ ἀριστερῶν δὲ Ἰσραήλ, τὸν δὲ Μανασσῆ ἐξ ἀριστερῶν, ἐκ δεξιῶν δὲ Ἰσραήλ, ἤγγισεν αὐτοὺς αὐτῷ. [14] ἐκτείνας δὲ Ἰσραὴλ τὴν χεῖρα τὴν δεξιὰν ἐπέβαλεν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν Ἐφραΐμ (οὗτος δὲ ἦν ὁ νεώτερος) καὶ τὴν ἀριστερὰν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν Μανασσῆ, ἐναλλὰξ τὰς χεῖρας. [15] καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς καὶ εἶπεν Ὁ θεός, ᾧ εὐηρέστησαν οἱ πατέρες μου ἐνώπιον αὐτοῦ Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαάκ, ὁ θεὸς ὁ τρέφων με ἐκ νεότητος ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, [16] ὁ ἄγγελος ὁ ῥυόμενός με ἐκ πάντων τῶν κακῶν, εὐλογήσαι τὰ παιδία ταῦτα· καὶ ἐπικληθήσεται ἐν αὐτοῖς τὸ ὄνομά μου καὶ τὸ ὄνομα τῶν πατέρων μου Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαάκ, καὶ πληθυνθείησαν

1 *προσαγαγετε* z | 2 *δε οφθαλμοι* D [GR] cx | 2 *ισραηλ*] *αυτου* AD [GR] amt, *ιακωβ* z | 2 *εβαρυνθησαν* cz, *εβαρυοπησαν* t | 3 *γηρους* c | 3/7 a *και* priori 3 usque ad *γο* uocis *γονατων* 7 in rasura A „manu perantiqua“, quae in corio intacto usque ad *προσεκυνησαν* 8 scripsit | 3 *ουχ εδυναντο* A [corr] | 3 *ηδυναντο* D [GR] ax. ita m, si lineolam uoci *ηδυνατο* inpositam contra morem librarii, qui in mediis uocibus *ν* numquam hoc modo exprimit, *ν* uelis legere. *εδυναντο* z | 3 *εγγεισεν* A [corr], *ηγγεισεν* z | 3 ante *αυτους* + *δε* A [corr] | 5 *το προσωπον* tz | 6 *εδειξεν* A [corr] x[1] | 6 *και* alterum > m[1] | 7 *απο*] *εκ* a | 8 *την γην* D [GR] mtz | 9 *τε*] *μεν* c | 10 post *δεξια* + *αυτου* c | 10 *εξ* prius > t | 10/11 *τον τε μανασση τη αριστερα* D[GR] | 10 *μαννασση* A, *μανασσην* mt [x[2]??] z | 10/11 *εν τη αριστερα* Aa [qui *η ᾳ*] c [qui *ῃ*] mt [qui *τηι*] xz | 11 *δε*] *του* z | 11 ante *ηγγισεν* + *και* c | 11 *ηγγεισεν* Az | 12 *την δεξιαν χειρα* D [GR] x | 12 *επελαβεν* a, *επεθηκεν* c | 13 *ο* > a | 14 *μαννασση* A | 14 *εναλλαξας* D [GR] cxz | 14 post *χειρας* + *οτι μανασση* [? corrector recens super ■ [s] pinxit] *ο πρωτοτοκος* x, + *οτι μεν ει συ ο πρωτοτοκος* z | 14 *και* > a | 14/15 *ηυλογησεν* A | 16 *εναντιον* D [GR] x | 17 post *νεοτητος* + *μου* D [GR] acz | 17/18 „schol *ο αγχιστευς*“ b | 17/18 *ρυσαμενος* c | 18 post *κακων* + *μου* z | 19 *εν* > a, *επ* c | 20 *πλυνθυνθειησαν* m [uel *πληνθ*" ?]

εἰς πλῆϑος πολὺ ἐπὶ τῆς γῆς. [17]ἰδὼν δὲ Ἰωσὴφ ὅτι ἐπέ-
βαλεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ τὴν χεῖρα τὴν δεξιὰν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν
κεφαλὴν Ἐφραΐμ, βαρὺ αὐτῷ κατεφάνη· καὶ ἀντελάβετο Ἰω-
σὴφ τῆς χειρὸς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἀφελεῖν αὐτὴν ἀπὸ τῆς
κεφαλῆς Ἐφραΐμ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν Μανασσῆ. [18]εἶπε δὲ
Ἰωσὴφ τῷ πατρὶ αὐτοῦ Οὐχ οὕτως, πάτερ· οὗτος γὰρ ὁ
πρωτότοκος· ἐπίϑες τὴν δεξιάν σου ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.
[19]καὶ οὐκ ἠϑέλησεν, ἀλλ' εἶπεν Οἶδα, τέκνον, οἶδα· καὶ οὗ-
τος ἔσται εἰς λαόν, καὶ οὗτος ὑψωϑήσεται· ἀλλ' ὁ ἀδελφὸς
αὐτοῦ ὁ νεώτερος μείζων αὐτοῦ ἔσται, καὶ τὸ σπέρμα αὐτοῦ
ἔσται εἰς πλῆϑος ἐϑνῶν. [20]καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς ἐν τῇ
ἡμέρᾳ ἐκείνῃ λέγων Ἐν ὑμῖν εὐλογηϑήσεται Ἰσραὴλ λέγοντες
Ποιήσαι σε ὁ ϑεὸς ὡς Ἐφραΐμ καὶ ὡς Μανασσῆ· καὶ ἔϑηκε
τὸν Ἐφραΐμ ἔμπροσϑεν τοῦ Μανασσῆ. [21]εἶπε δὲ Ἰσραὴλ
τῷ Ἰωσὴφ Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποϑνήσκω, καὶ ἔσται ὁ ϑεὸς μεϑ'
ὑμῶν καὶ ἀποστρέψει ὑμᾶς εἰς τὴν γῆν τῶν πατέρων ὑμῶν.
[22]ἐγὼ δὲ δίδωμί σοι Σίκιμα ἐξαίρετον ὑπὲρ τοὺς ἀδελφούς
σου, ἣν ἔλαβον ἐκ χειρὸς Ἀμορραίων ἐν μαχαίρᾳ μου καὶ
τόξῳ. [1]ἐκάλεσε δὲ Ἰακὼβ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ καὶ εἶπεν αὐτοῖς 49
Συνάχϑητε, ἵνα ἀναγγείλω ὑμῖν τί ἀπαντήσει ὑμῖν ἐπ' ἐσχά-

1/2 επεβαλε m | 2 ο πατηρ αυτου > m | 2 αυτου prius > ct | 2 την χειρα > D [GR] mtxz | 2 αυτου την δεξιαν c, tria uocabula > z | 3 „Symmachus αηδες αυτῳ. Aquila εκακωϑη" b | 3 αὐτὸ m | 4 αυτην > z | 5 μαννασση A | 5 ειπεν At[1]x[1] | 6 ουχ ουτος t, ουχ ουτω z | 7 ϑες mt | 7 post επιϑες + την χειρα z | 7 σου manu prima in rasura z | 8 εϑελησεν a | 8 ante αλλ + ο πατηρ αυτου x | 8 και alterum > c | 8/9 αυτος D [GR] c | 9 και αυτος c | 9 αλλα Amt | 10 νεοτερος z | 10 μεῖζον mt | 11 εσται > mt, ἐστὶ z | 11 ηυλογησεν A | 12 ημιν z | 12 ante ισραηλ + πας mtz | 13 ως alterum > xz | 13 μαννασση A, μανασσην m | 13/14 και εϑηκε τον εφραιμ εμπροσϑεν του μανασση > x | 13 εϑηκεν At[1] | 14 εμπροσϑε z | 14 του > z | 14 μαννασση A | 14 post μανασση + εν τη ευλογια m, + εν τηι ευλογιαι t | 14 ειπεν At[1]x[1] | 15 εποϑνησκω c | 15/16 μεϑ ημων z | 16 ημας z | 16 post και α uersuum fines laesi in A | 16 post υμας + εκ της γης ταυτης AD [GR], + ο ϑεος εκ της γης ταυτης amtz | 16 uoce των iterum incipit F | 16 υμων alterum] ημω m, cui ν super uersum additum. ημων z | 17 δωμι D [GR] | 17 σικημα tz | 18 post χειρος + των x | 18 αμμορραιων z | 18 μαχαιρη AD [GR] x [ubi η nunc radendo deletum] | 19 εκαλεσεν AFt[1]x[1] | 19 ειπε amt[2]z | 19 αυτοις > AD [GR] Facmtxz | 20 σηναχϑητε c | 20 post ινα + εγω a | 20 απαγγειλω D [GR] m [t = b] x | 20 απαντησεται m [t = b] z | 20/1 εσχατω F, εσχατου cmtz

των τῶν ἡμερῶν. 2 συνάχθητε καὶ ἀκούσατέ μου, υἱοὶ Ἰακώβ· ἀκούσατε Ἰσραήλ, ἀκούσατε τοῦ πατρὸς ὑμῶν. 3 Ῥουβὴν πρωτότοκός μου, σὺ ἰσχύς μου καὶ ἀρχὴ τέκνων μου, σκληρὸς φέρεσθαι καὶ σκληρὸς αὐθάδης. 4 ἐξύβρισας ὡς ὕδωρ, μὴ ἐκζέσῃς· ἀνέβης γὰρ ἐπὶ τὴν κοίτην τοῦ πατρός σου, τότε ἐμίανας τὴν στρωμνήν, οὗ ἀνέβης. 5 Συμεὼν καὶ Λευὶ ἀδελφοὶ συνετέλεσαν ἀδικίαν ἐξαιρέσεως αὐτῶν. 6 εἰς βουλὴν αὐτῶν μὴ ἔλθοι ἡ ψυχή μου, καὶ ἐπὶ τῇ συστάσει αὐτῶν μὴ ἐρίσαι τὰ ἥπατά μου· ὅτι ἐν τῷ θυμῷ αὐτῶν ἀπέκτειναν ἀνθρώπους, καὶ ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ αὐτῶν ἐνευροκόπησαν ταῦρον. 7 ἐπικατάρατος ὁ θυμὸς αὐτῶν ὅτι αὐθάδης, καὶ ἡ μῆνις αὐτῶν ὅτι ἐσκληρύνθη· διαμεριῶ αὐτοὺς ἐν Ἰακώβ, καὶ διασπερῶ αὐτοὺς ἐν Ἰσραήλ. 8 Ἰούδα, σὲ αἰνέσαισαν οἱ ἀδελφοί σου· αἱ χεῖρές σου ἐπὶ νώτου τῶν ἐχθρῶν σου,

1 *συναχθητε*] *αθροισθητε* AFcmtxz | 1 *μου* > AFacmtxz | 2 *ακουσατε ισραηλ* > D [GR] a | 2 *ακουσατε* alterum > AD [GR] Fcmtxz | 2 ante *του* + *περι* a | 2 sqq „Diodorus *ο συρος εχει ρουβην πρωτοτοκος μου, η δυναμις μου και αρχη της ισχυος. επλανηθης ως υδωρ, μη παραμεινης, αντι του μη ζησης. ὁ ακυλας συ ισχυς μου και κεφαλαιον λυπης μου. περισσος αρσει και περισσος κρατει. εθαμβευσας ως υδωρ, μη περισσευσης. ο συμμαχος. ρουβην πρωτοτοκος μου και αρχη οδυνης. περισσα λαβειν. και εκ περισσου υπερζεσας ως υδωρ, ουκ εσῃ περισσοτερος*“ b | 2/3 *ρουβιμ* amtz | 3 *συ* > mt | 3 *και* > mt | 3 ante *τεκνων* + *των* c | 3 *τεκνον* z | 4 utroque loco *σκληρως* a | 4 *και* > m | 4 *σκληρος* alterum > z | 5 *ζ* uocis *εκζεσης* manu secunda in rasura A | 6 *στρομνην* tz | 6 ante *ου* litera una radendo deleta A | 6 *ανεβης* manu prima in rasura A | 6 *λευει* D [GR] | 7 *εξερεσεως* A, *εξ αιρεσεως* „spatio quodam interiecto“ D [GR]. ita a. ctz = b, *ἐξὰ*" m, *ἐξὰ*" x | 8 *ελθη* ctz | 8 *η* > c | 8/9 „Hieronymus sequutus septuaginta uertit ‘non aemuletur iecur meum’. et Ambrosius ‘non contendant uiscera mea’. AA LL *μη ερεισαι*, quam scripturam expressit Tertullianus aduersus Iudaeos ‘non incubuerint uiscera mea’. et Origenis interpres ‘non innitantur uiscera mea’“ b | 9 *ερισαι* etiam D [GR], *ερεισαι* amtz | 9 *υπατα* z | 10 *τη* > F^{1} | 10 *ενευροκοπηκάν* c | 10/11 „schol *εξερριζωσαν τειχος*“ b | 12 *μηνυς* z | 12 *εσκληρυνθησαν* z^{1}? nunc rasura post *εσκληρυνθη* | 13 *διασπερω*] *διασκορπιω* A | 13/2 *σαισαν* usque ad *ανεβης* m in forma crucis scribit, ut saepe solet crucis sacra forma uti. in crucis ora sinistra, si lector iudicat *Ο εβραιος ιουδα σοι εξομολογησονται οι αδελφοι σου αι χειρες σου επι τα μεταφρενα των εχθρων σου* | 13 *ινε* uocis *αινεσαισαν* nunc periit in F. *αινεσουσι* c, *αινεσασαν* z | 14 *ελ*, *ει* et *ώ* articuli *τῷ* nunc perierunt in F, talia deinceps tacebo | 14 *επι τ[ω] νωτω* F

προσκυνήσουσί σοι οἱ υἱοὶ τοῦ πατρός σου. [9] σκύμνος λέοντος Ἰούδα· ἐκ βλαστοῦ, υἱέ μου, ἀνέβης· ἀναπεσὼν ἐκοιμήθης ὡς λέων καὶ ὡς σκύμνος· τίς ἐγερεῖ αὐτόν; [10] οὐκ ἐκλείψει ἄρχων ἐξ Ἰούδα καὶ ἡγούμενος ἐκ τῶν μηρῶν αὐτοῦ, ἕως ἐὰν ἔλθῃ τὰ ἀποκείμενα αὐτῷ, καὶ αὐτὸς προσδοκία ἐθνῶν. [11] δεσμεύων πρὸς ἄμπελον τὸν πῶλον αὐτοῦ καὶ τῇ ἕλικι τὸν πῶλον τῆς ὄνου αὐτοῦ, πλυνεῖ ἐν οἴνῳ τὴν στολὴν αὐτοῦ καὶ ἐν αἵματι σταφυλῆς τὴν περιβολὴν αὐτοῦ. [12] χαροποιοὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὑπὲρ οἶνον, καὶ λευκοὶ οἱ ὀδόντες αὐτοῦ ἢ γάλα. [13] Ζαβουλὼν παράλιος κατοικήσει καὶ αὐτὸς παρ' ὅρμον πλοίων, καὶ παρατενεῖ ἕως Σιδῶνος. [14] Ἰσσάχαρ τὸ καλὸν ἐπεθύμησεν, ἀναπαυόμενος ἀνὰ μέσον τῶν κλήρων. [15] καὶ ἰδὼν τὴν ἀνάπαυσιν ὅτι καλή, καὶ τὴν γῆν ὅτι πίων, ὑπέθηκε τὸν ὦμον αὐτοῦ εἰς τὸ πονεῖν, καὶ ἐγενήθη ἀνὴρ

1 praemittit *και* x | 1 *προσκυνησουσιν* AFt^{1}x^1, *προσκυνηνσουσι* a | 1 *σοι* etiam D [GR], *σε* AFacz | 1 *οι* > Fmt | 2 *ιουδας* D [GR] | 2 *μου*] *μοι* F | 2/3 *εκοιμηθη* a | 3/4 „schol *ακυλας. σκη[πτρον σκη]πτρον δε η φυλη ονομαζεται*" b, in quo [ ] calamo in margine columnae addita | 3/4 *εκλιψει* AD [GR] F | 4 [*α*?]*ρχων εξ ιουδα* prima manu in rasura A, post *α* alterum unius elementi spatium abrasum sed uacuum | 4 *αρχον* z | 5 *εαν*] *αν* AD [GR] Fcmtxz | 5 *τα αποκειμενα αυτω*] „sic legit Cyprianus et Cyrillus in Glaphyris, Clemens alexandrinus, Eusebius caesariensis et Origenes. AA LL *ω αποκειται*, ut legit Ignatius, Irenaeus, Tertullianus de trinitate, Leo papa, Ambrosius et Theodoretus. Iustinus uero martyr agnoscit utramque lectionem et s item Augustinus". mtz horum trium uocabulorum loco *ὃ ἀπόκειται*. in margine x manu recentiori *γρά ὧ ἀπόκειται* | 6 *πολον* z | 6 *ελικει* A, *ελικη* D [GR] | 7 *πολον* z | 8 *την περιβολην*] *το περιβολαιον* mt | 8/9 „ita LL UU et ita legit Cyrillus in Glaphyris. Irenaeus item cum uertit 'laetificabuntur oculi eius a uino'. Ambrosius habet hilares et Origenis interpres gratifici. Diodorus quoque tarsensis legit *χαροποιοι* et ita explicat *δεικνυσι την απο του παθους γενομενην ευθυμιαν. ευφροσυνη γαρ της οικουμενης το σωτηριον παθος*. AA LL *χαροποι*. schol *θερμοι διαπυροι φοβεροι*. in Cypriani ueteribus libris manu scriptis est formidolosi. Hieronymus c 55 Esai habet gratiosi. s uero Augustinus modo fului, modo fulgentes" b | 8 *χαροποι* tx^2 [e rasura hic] | 9 *υπερ οινον*] *απο οινου* AD [GR] Facmtxz | 9 *αυτου* alterum > D [GR] F | 10 post *παραλιος* + *θαλασσων* x | 10 *παροικησει* D [GR] | 11 *ορμων* z | 11 *παρατενιεῖ* x | 11 *ισαχαρ* F^{1}ax^2 [hic e rasura] z | 12 *αναπαβομενος* z, *ἵνα πανομενος* a | 12 *ανα μεσον*] *εμ μεσω* A, *μεσον* omisso *ανα* m [t=b], *εν μεσω* z | 14 *υπεθηκεν* AFt^{1}x^1 | 14 *πονιν* A | 14 *εγενη* F | 14/1 „schol *ανθρωπος εις φορον δουλευων*. Aquila et Symmachus *και εστι γεωρ-*

γεωργός. 16 *Δὰν κρινεῖ τὸν λαὸν αὐτοῦ, ὡσεὶ καὶ μία φυλὴ ἐν Ἰσραήλ.* 17 *καὶ γενηθήτω Δὰν ὄφις ἐφ' ὁδοῦ, ἐγκαθήμενος ἐπὶ τρίβου, δάκνων πτέρναν ἵππου· καὶ πεσεῖται ὁ ἱππεὺς εἰς τὰ ὀπίσω,* 18 *τὴν σωτηρίαν περιμένων κυρίου.* 19 *Γάδ, πειρατήριον πειρατεύσει αὐτόν· αὐτὸς δὲ πειρατεύσει αὐτὸν κατὰ πόδας.* 20 *Ἀσήρ, πίων αὐτοῦ ὁ ἄρτος· καὶ αὐτὸς δώσει τρυφὴν ἄρχουσι.* 21 *Νεφθαλὶ στέλεχος ἀνειμένον, ἐπιδιδοὺς ἐν τῷ γεννήματι κάλλος.* 22 *υἱὸς ηὐξημένος Ἰωσήφ, υἱὸς ηὐξημένος μου ζηλωτός, υἱός μου νεώτατος, πρὸς μὲ ἀνάστρεψον.* 23 *εἰς ὃν διαβουλευόμενοι ἐλοιδόρουν, καὶ ἐνεῖχον αὐτῷ κύριοι τοξευμάτων.* 24 *καὶ συνετρίβη μετὰ κράτους τὰ τόξα αὐτῶν, καὶ ἐξελύθη τὰ νεῦρα βραχιόνων χειρὸς αὐτῶν διὰ χεῖρα δυνάστου Ἰακώβ· ἐκεῖθεν ὁ κατισχύσας Ἰσραὴλ παρὰ θεοῦ τοῦ πατρός σου.* 25 *καὶ ἐβοήθησέ σοι ὁ θεὸς ὁ ἐμός, καὶ εὐλόγησέ σε εὐλογίαν οὐρανοῦ ἄνωθεν καὶ εὐλογίαν γῆς ἐχούσης πάντα, εἵνεκεν εὐλογίας μαστῶν καὶ μήτρας*

γος υπηρετειν“ b. scholion habet etiam m, addito *φησιν* post *ανος*. qui mox *το σαμαρειτικον και εστι γεωργος υπηρετειν*

1 *κρινι* A | 1 *εαυτου λαον* D [GR] | 2 *ι γενηθητω δαν* nunc periere in F | 2 *γενηθητω*] *εγενηθη τω* A [*η* alterum nunc euanuit] z, *εγενηθη τῳ* a | 2 *εφ*] *επ* A | 2/3 *καθημενος* t | 3 *πεσειτε* A | 4 *οπισθια* D [GR] Famtxz | 4 ante *περιμενων* + *περιαν* F | 5 *πειρατηριον*] „Aquila *ευζωνος*. Symmachus *λοχος*“ b | 5 *αυτος δε* > z, *και αυτος* F | 5 fin *πιρατευσει* A, > z | 6 *αυτον* > z, *αυτων* AD [GR] x¹, *αυτῳ* a | 6 *ασσηρ* a, *ασειρ* m | 7 *διαδωσει τροφην* Aa, *διαδιδωσιν τροφην* D [GR], *δωσει τροφην* Fcmtxz | 7 *τρυφην*] „sic est in latina quoque editione. AA LL *τροφην*“ b | 7 *αρχουσιν* Ab^mg x | 7 *νεφθαλειμ* Aamtz, *νεφθαλει* D [GR]. x¹ *νεφθαλι* habuisse uidetur, nunc x² e correctura seriori *νεφθαλειμ* | 7 *ανιμενον* c | 8 *επιδους* z | 8 *γενηματι* D [GR] Famtxz, z deinceps addit *αυτου* | 8 *κάλος* z | 8 *ιωσηφ υιος ηυξημενος* amz | 9 *υιος ηυξημενος* > mz | 9 *μου* prius > AD [GR] Facmtx, *μοι* z | 9 *νεωτος* A, *νε* in spatio „circa trium literarum abrasarum“, „manu quadam perantiqua“. „librarius prius, suspicor, *ζηλωτος* uitiose exarauerat“. *νεωτερος* c, *νεοτατος* z | 10 *αναστρεφων* z | 10 *εις ον δι* periit in F | 10 *διαβουλομενοι* z | 10 post *ελοιδορουν* + *και διεδικασαντο* x | 10/11 „schol *το σαμαρειτικον και εμισησαν αυτον κατοχοι μεριδων και διεμεινεν εν βαθει τοξευμα αυτου*“ b | 10/11 *ενιχον* A | 11 *σινετριβη* A | 12 *τοξευματα* F | 12 *εξεχυθη* m¹ [m²t = b] | 12 *χειρων* AD [GR] Facmtxz | 13 *χειρος* D [GR] | 13 *κατισχυσουν* z | 13 *ισραηλ*] *σε ιακωβ* A | 14 ante *θεου* + *του* Az | 14 *εβοηθησεν* AFmt¹x¹ | 15 *ευλογησεν* Amt¹x¹, *ηυλογησεν* F | 15 ante *ουρανου* + *απ* mt | 16 ante *γης* + *της* A | 16 *ενεκεν* Acmt | 16 *και* > A

τρας, [26] εὐλογίας πατρός σου καὶ μητρός σου· ὑπερίσχυσεν ὑπὲρ εὐλογίας ὀρέων μονίμων καὶ ἐπ' εὐλογίαις θινῶν ἀενάων· ἔσονται ἐπὶ κεφαλὴν Ἰωσὴφ καὶ ἐπὶ κορυφῆς ὧν ἡγήσατο ἀδελφῶν. [27] Βενιαμὶν λύκος ἅρπαξ, τὸ πρωινὸν ἔδεται ἔτι καὶ εἰς τὸ ἑσπέρας δίδωσι τροφήν. [28] πάντες οὗτοι υἱοὶ Ἰακὼβ δώδεκα, καὶ ταῦτα ἐλάλησεν αὐτοῖς ὁ πατὴρ αὐτῶν καὶ εὐλόγησεν αὐτούς· ἕκαστον κατὰ τὴν εὐλογίαν αὐτοῦ εὐλόγησεν αὐτούς. [29] καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ἐγὼ προστίθεμαι πρὸς τὸν ἐμὸν λαόν· θάψετέ με μετὰ τῶν πατέρων μου ἐν τῷ σπηλαίῳ, ὅ ἐστιν ἐν τῷ ἀγρῷ Ἐφρὼν τοῦ Χετταίου, [30] ἐν τῷ σπηλαίῳ τῷ διπλῷ τῷ ἀπέναντι Μαμβρῇ ἐν γῇ Χαναάν, ὃ ἐκτήσατο Ἀβραὰμ τὸ σπήλαιον παρὰ Ἐφρὼν τοῦ Χετταίου ἐν κτήσει μνημείου. [31] ἐκεῖ ἔθαψαν Ἀβραὰμ καὶ Σάρραν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ· ἐκεῖ ἔθαψαν Ἰσαὰκ καὶ Ῥεβέκκαν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ· ἐκεῖ ἔθαψαν Λείαν, [32] ἐν κτήσει τοῦ

1 *ευλογειας* D | 2 *υπερ ευλογιας* bcmt, *υπερ ευλογιαν* z, *επ ευλογιαις* AD [GR] Fa, *ευλογιαις* x | 2 *ορεων* > A | 2 *και επ ευλογιαις θινων* > D [GR] | 2 fin *επι ευλογιας* z | 2 *θηνων* a, *βουνων* x | 2 fin *αιωνιων* D [GR] Facmtxz | 3 praemittunt *αἳ* az | 3 ante *κεφαλην* + *την* D [GR] | 3 *κεφαλην* Fabmtxz, *κεφαλης* Ac | 3 *κορυφην* F | 4 *βενιαμειν* AD [GR] Fx | 4/5 *ο συρος το εδεται εσπερας αρπασει φησι και το πρωινον μεριει σκυλα* m [sic] | 4 *προινον* Fz | 4 *εδετε* t | 4 ante *ετι* interpungit F | 4 *ετει* A | 5 *διδωσι τροφην*] „Aquila *διαμεριει λαφυρα*. Symmachus *μεριει σκυλα*. aliud schol *ο συρος εσπερας αρπασεται και το πρωινον μεριει σκυλα*“ b | 5 *διδωσι* b, *διαδωσει* AD [GR] cmtxz, *διαδιδωσιν* F, *διασωσει* a | 5 *ουτοι*] *οι* A | 6 post *ιακωβ* + *φυλαι* tz | 6 *ιβ* z | 6 post *ταυτα* + *α* x | 6 *αυτοις ελαλησεν* A | 6 *αυτους* F | 6 fin + *και ευλογησεν ο πατηρ αυτων* c | 7 *ηυλογησεν* AF, *ευλοχησεν* z | 7/8 *ευλογησεν αυτους* > z | 7/8 *ηυλογησεν* A, ut uulgo adfertur: sed nec *η* nec *ε* nunc in initio uocis legi potest. *ηυλογησεν* F | 8 ante *και* + *και ενετειλατο αυτοις* x, sequentibus non mutatis | 8 *προστιθεμεν* A, *προστιθεμε* t | 9 *εμον λαον*] *λαον μου* c | 9 *θαψατε* AD [GR] atxz | 9 *με*] *μετα* [sic] F | 10 post *σπηλαιω* + *τω διπλω* z | 10 *εφρων* ante *εν* ponit A | 11 *τω* tertium] *το* t | 11 *μαμβρι* z | 11 ante *γη* + *τη* AD [GR] Fz, + *τῃ* a | 11 *γῃ*] *τη χωρα* x | 11 *χαναα*ν] *των χαναναιων* D [GR] x | 12 *το σπηλαιον* > mt | 12 *παρα* etiam t, *ενκτρὰ* m [sic] | 12 *εφραιμ* z | 12/13 *χατταιου* c | 13 post *ταιου* + *το σπηλαιον* mt | 13 *εις κτησιν* m, *εις κτισιν* t | 13 *μνημιου* F | 14 ante *εκει* + *και* AD [GR] Fact [x=b] z | 14 *εκει* usque ad *αυτου* 15 > m [non t] | 15 ante *εκει* + *και* AD [GR] Facmtxz | 15 *εθραψαν* F | 15 *λιαν* Az | 15 post *εν* + *τῃ* ac, + *τη* mx, + *τηι* t | 15 *η* uocis *κτησει* in rasura t, *κτισει* z

ἀγροῦ καὶ τοῦ σπηλαίου τοῦ ὄντος ἐν αὐτῷ παρὰ τῶν υἱῶν
Χέτ. 33 καὶ κατέπαυσεν Ἰακὼβ ἐπιτάσσων τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ,
καὶ ἐξάρας τοὺς πόδας αὐτοῦ ἐπὶ τὴν κλίνην ἐξέλιπε· καὶ
50 προσετέθη πρὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ. 1 καὶ ἐπιπεσὼν Ἰωσὴφ
ἐπὶ πρόσωπον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἔκλαυσεν αὐτὸν καὶ ἐφί-
λησεν αὐτόν. 2 καὶ προσέταξεν Ἰωσὴφ τοῖς παισὶν αὐτοῦ
τοῖς ἐνταφιασταῖς ἐνταφιάσαι τὸν πατέρα αὐτοῦ· καὶ ἐνετα-
φίασαν οἱ ἐνταφιασταὶ τὸν Ἰσραήλ. 3 και ἐπλήρωσαν αὐτοῦ
τεσσαράκοντα ἡμέρας· οὕτω γὰρ καταριθμοῦνται αἱ ἡμέραι
τῆς ταφῆς· καὶ ἐπένθησεν αὐτὸν Αἴγυπτος ἑβδομήκοντα
ἡμέρας. 4 ἐπεὶ δὲ παρῆλθον αἱ ἡμέραι τοῦ πένθους, ἐλά-
λησεν Ἰωσὴφ πρὸς τοὺς δυνάστας Φαραὼ λέγων Εἰ εὗρον
χάριν ἐναντίον ὑμῶν, λαλήσατε περὶ ἐμοῦ εἰς τὰ ὦτα Φα-
ραὼ λέγοντες 5 Ὁ πατήρ μου ὥρκισέ με λέγων Ἐν τῷ μνη-
μείῳ ᾧ ὤρυξα ἐμαυτῷ ἐν γῇ Χαναάν, ἐκεῖ με θάψεις. νῦν
οὖν ἀναβὰς θάψω τὸν πατέρα μου, καὶ ἐπανελεύσομαι. 6 καὶ
εἶπε Φαραὼ τῷ Ἰωσὴφ Ἀνάβηθι, θάψον τὸν πατέρα σου
καθάπερ ὥρκισέ σε. 7 καὶ ἀνέβη Ἰωσὴφ θάψαι τὸν πατέρα
αὐτοῦ· καὶ συνανέβησαν μετ' αὐτοῦ πάντες οἱ παῖδες Φαραὼ
καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ οἴκου αὐτοῦ καὶ πάντες οἱ πρεσβυ-

1 *αυτῳ*] *αυ* m, quum crucis forma *τῳ* addito laesa foret | 1 ante *παρα* + *το* c, + *του* z | 2 initio + *του* m | 2 *χετταιου* m [t = b] | 2 *τοῖο υιοις* z | 3 post *εξαρας* + *ιακωβ* AD [GB] Famt [non x] z | 3 *τους ποδας* post *κλινην* ponunt mt | 3 *αυτου* > AD [GB] Facmtxz | 3 *εξελειπεν* AD [GB] Fx^{1}, *εξελιπεν* ct^{1} | 5 *επι*] *κατα* x | 5 *προσωπον*] *τον τραχηλον* Amt | 5 *εκλαυσε* a | 5 *αυτον*] praemittunt *επ* Acx, *επ αυτω* Fz, *πικρως επ αυτῳ* a, *επ αυτωι* mt | 6 *προσεταξε* x^{2} | 6 *ιωσηφ* > x | 7 *τοις*] *τοιο* z | 8 „a *τον ισραηλ* usque u. 6 omnia desunt" D [GB] | 8 *ενεπληρωσαν* c | 8 *αυτω* xz | 8/9 *ημερας μ* z | 9 *τεσσερακοντα* AF | 9 *ουτως* Fctx | 9 *αριθμουνται* c | 10 *εβδομηκοντα*] *τεσσαρακοντα* x, *ο* z | 11 *επει δε* Fabcmtx, *επειδη* A, *επειδη γαρ* z | 11 *παρηλθοσαν* c | 12 *προς*] *εις* a | 13 *εναντιων* z | 13 *περι εμου* > Facmtz | 13 *εις τα ωτα*] *προς* x | 14 ante *ο* + *οτι* a | 14 *ωρκισεν* AFx^{1}, *ωρκησε* m | 14 post *με* + *προ του τελευτησαι αυτον* a, idem sine *αυτον* + Acx | 14 *λεγων* > mt | 14/15 *μνημιω* F | 15 *ωρηξα* z | 15 ante *εμαυτῳ* + *εγω* z | 15 *εκει με θαψον εν γη χαναаν* x | 15 *θαψης* z | 16 *επελευσομαι* AFx | 16 commati sexto praemittit *εἶπον ουν τῳ φαραῳ κατα τα ειρημενα υπο του ιωσηφ* a, *και ειπον τουτο τω φαραω* z | 17 *ειπεν* AFt^{1}x^{1} | 17 *τῳ*] *προς* z | 18 *καθοτι* mt | 18 *ωρκισεν* AFt^{1}x^{1}, *ωκισε* z | 20 *οικου*] *λαου* x

τεροι τῆς γῆς Αἰγύπτου [8] *καὶ πᾶσα ἡ πανοικία Ἰωσὴφ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ πᾶσα ἡ οἰκία ἡ πατρικὴ αὐτοῦ καὶ ἡ συγγένεια αὐτοῦ· καὶ τὰ πρόβατα καὶ τοὺς βόας ὑπελίποντο ἐν γῇ Γεσέμ.* [9] *καὶ συνανέβησαν μετ' αὐτοῦ καὶ ἅρματα καὶ ἱππεῖς, καὶ ἐγένετο ἡ παρεμβολὴ μεγάλη σφόδρα.* [10] *καὶ παρεγένοντο εἰς ἅλωνα Ἀτάδ, ὅ ἐστι πέραν τοῦ Ἰορδάνου, καὶ ἐκόψαντο αὐτὸν κοπετὸν μέγαν καὶ ἰσχυρὸν σφόδρα· καὶ ἐποίησε τὸ πένθος τῷ πατρὶ αὐτοῦ ἑπτὰ ἡμέρας.* [11] *καὶ εἶδον οἱ κάτοικοι τῆς γῆς Χαναὰν τὸ πένθος ἐπὶ ἅλωνι Ἀτὰδ καὶ εἶπαν Πένθος μέγα τοῦτό ἐστι τοῖς Αἰγυπτίοις· διὰ τοῦτο ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Πένθος Αἰγύπτου, ὅ ἐστι πέραν τοῦ Ἰορδάνου.* [12] *καὶ ἐποίησαν αὐτῷ οὕτως οἱ υἱοὶ αὐτοῦ.* [13] *καὶ ἀνέλαβον αὐτὸν οἱ υἱοὶ αὐτοῦ εἰς γῆν Χαναάν, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν εἰς τὸ σπήλαιον τὸ διπλοῦν, ὃ ἐκτήσατο Ἀβραὰμ τὸ σπήλαιον ἐν κτήσει μνημείου παρὰ Ἐφρὼν τοῦ Χετταίου, κατέναντι Μαμβρῆ.* [14] *καὶ ὑπέστρεψεν Ἰωσὴφ*

1 *της* > D [GR: sic diserte]. aut *της* aut *γης* aberat a F, qui lacer hoc loco: superest *ης*. *της* > amt | 1 *γης* > Az | 1 *ἡ*] *οἱ* a | 1 *πανοικεια* A, *παροικια* at | 1 *ιωσηφ*] *η πατρικη αυτου* x | 2 *και πασα η οικια η πατρικη αυτου* > x | 2/3 *την συγγενεσιαν* A [aliter ac uulgo traditur: Baberus in uolumine I A cum D facientem facit, in IV, cui hoc loco plus fidei tribuerim, *την συγγενεσιαν* profert], *την συγγενειαν* D [GR] amtz, *την συγγένιαν* F, *την συγγενειεν* c. x = b | 3 *αυτου* > AD [GR] Facmtz | 3 *και τα προβατα* > x | 3 *υπελειποντο* AD [GR] Fat¹x | 4 post *εν* + *τη* a | 4 *και* secundum > D [GR] Famxz¹ [prima manu super uersum] | 6 *παρεγενετο* Am, *εγενετο* x | 6 *εις*] *εφ* AFacmt [in rasura recenti manu etiam x] z, *επ* D [GR] | 6 *αλωνι* xz | 6 *αταт* D [GR], *αταθ* x | 6 *εστιν* AFx¹ | 7 post *αυτον* + *εκει* c | 7 *μεγα* m, *ν* super uersum [serius?] additum | 7 *σφοδρα* > z | 8 *εποιησεν* AFt¹, *εποιησαν* x | 8 *το πενθος* post *αυτου* D [GR] | 8 *αυτων* x | 9 *ιδον* Ac. *ειδοσαν* x, in quo *ει* manu recenti in rasura | 9 *κατοικουντες* x | 9 *της γης* > x | 9 *της* > z | 9/10 *επι αλωνι αταδ* > z | 9 *επι*] *εν* AD [GR] Fcmtx | 10 *αταθ* x | 10 *ειπον* z | 10 *τουτο μεγα εστι* mt | 10 *τουτο εστιν* x¹, *εστιν τουτο* AD [GR] F, *εστι τουτο* cz | 11 *εκαλεσεν* Ax¹, *εκαλεσαν* D [GR] acmtz, *εκληθη* F | 11 *αυτου*] *του τοπου εκεινου* AFacx, *του τοπου* D [GR] mtz | 11 *εστιν* AFx¹ | 12 *οιη* uocis *εποιησαν* recentes in rasura x | 12 *ουτως αυτω* z | 13 *αυτου* prius D [GR], *ισραηλ* Az | 13 ante *και* + *καθως ενετειλατο αυτοις* AD [GR] acmtxz et sine *αυτοις* F. z deinceps addit *και εθαψαν αυτον εκει* | 13 *εις γην*] *εν γη* mt | 13 ante *γην* + *την* D [GR] | 14 *εκτισατο* m | 15 *το σπηλαιον* > mz | 15 *μνημιου* F | 15/16 *παρα εφρων του χετταιου κατεναντι μαμβρη* > z | 16 comma 14—21 > D [GR] | 16 *επεστρεψεν* AFaxz, *απεστρεψεν* mt

εἰς Αἴγυπτον, αὐτὸς καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ οἱ συναναβάντες θάψαι τὸν πατέρα αὐτοῦ. [15] ἰδόντες δὲ οἱ ἀδελφοὶ Ἰωσὴφ ὅτι τέθνηκεν ὁ πατὴρ αὐτῶν, εἶπαν Μήποτε μνησικακήσῃ ἡμῖν Ἰωσὴφ καὶ ἀνταπόδομα ἀνταποδῷ ἡμῖν πάντα τὰ κακά, ἃ ἐνεδειξάμεθα εἰς αὐτόν. [16] καὶ παραγενόμενοι πρὸς Ἰωσὴφ εἶπαν Ὁ πατήρ σου ὥρκισε πρὸ τοῦ τελευτῆσαι αὐτὸν λέγων [17] Οὕτως εἴπατε Ἰωσὴφ Ἄφες αὐτοῖς τὴν ἀδικίαν καὶ τὴν ἁμαρτίαν αὐτῶν, ὅτι πονηρά σοι ἐνεδείξαντο· καὶ νῦν δέξαι τὴν ἀδικίαν τῶν θεραπόντων τοῦ θεοῦ τοῦ πατρός σου. καὶ ἔκλαυσεν Ἰωσὴφ λαλούντων αὐτῶν πρὸς αὐτόν. [18] καὶ ἐλθόντες πρὸς αὐτὸν εἶπαν Οἴδε ἡμεῖς σοὶ οἰκέται. [19] καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ἰωσὴφ Μὴ φοβεῖσθε· τοῦ γὰρ θεοῦ εἰμὶ ἐγώ. [20] ὑμεῖς ἐβουλεύσασθε κατ᾽ ἐμοῦ εἰς πονηρά, ὁ δὲ θεὸς ἐβουλεύσατο περὶ ἐμοῦ εἰς ἀγαθά, ὅπως ἂν γενηθῇ ὡς σήμερον καὶ τραφῇ λαὸς πολύς. [21] καὶ εἶπεν αὐτοῖς Μὴ φοβεῖσθε· ἐγὼ διαθρέψω ὑμᾶς καὶ τὰς οἰκίας ὑμῶν. καὶ παρεκάλεσεν αὐτοὺς καὶ ἐλάλησεν αὐτῶν εἰς τὴν καρδίαν. [22] καὶ κατῴκησεν Ἰωσὴφ ἐν Αἰγύπτῳ, αὐτὸς καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ πᾶσα ἡ πανοικία τοῦ πατρὸς αὐτοῦ· καὶ ἔζησεν Ἰωσὴφ ἔτη ἑκατὸν δέκα. [23] καὶ εἶδεν

1 in αδελ desinit F | 1 ante οι alterum + παντες ac | 1/2 συναβαντες z | 2 post βαντες + παντες A | 2 ιδοντες δε] και ιδοντες x | 3 ειπον z | 3/4 μνησικακησει cz, μνησηκακ[illegible]η m | 4 υμιν ιωσηφ z | 4 ανταποδωμα cz, ανταποδά m | 4 ανταποδωσει cmtx | 5 τα κακα α] οσα m, οσα αν t | 5 εις αυτον] αυτω Aacmtxz [ῳ a, ωι t] | 5 παρεγενοντο x | 6 ειπον z, λεγοντες x | 6 ωρκισεν At[1]x[1], ωρκησε σε z | 7 ante ιωσηφ + τω m, + τωι t | 7/8 την αδικιαν και > mt | 8 και την αμαρτιαν > A | 8 ενεδιξαντο A | 9 των θεραποντων > m [non t] | 9 του θεου > z | 11 ελθοντες προς αυτον > xz | 11 ειπον Amtz. z deinceps addit παλιν αυτω | 11 οἴδε] ἴδε ctz | 12 ιωσηφ > A | 12/13 „Aquila οτι μη αντι θεου εγω; Symmachus μη γαρ αντι θεου ειμι εγω; schol το σαμαρειτικον· μη φοβεισθε, και γαρ φοβουμενος θεον ειμι εγω. aliud schol ακυλας. οτι μη θεος εγω; συμμαχος· μη γαρ αντι θεου εγω;" b. σ μη γαρ αντι θεου. α οτι μη θεος εγω. θ μη φοβεισθε και γαρ φοβουμενος θεον ειμι m | 13 εἰμὴ m | 13 εις > cz | 13 πονηρα] κακα x | 14 θεος δε t | 14 αν > mt | 15 γενηται cx | 15 και τραφη] ινα διατραφη Aacmt [ʺφηι t] z, ινα τραφη x | 16 φοβεισθαι m | 17/18 εις την καρδιαν αυτων c | 18 εις αιγυπτον A | 19 και οι αδελφοι αυτου > c | 19 παροικια a | 20 ατου c, αυτων x | 20 ρι tz | 20 ιδεν AD [GR] c

Ἰωσὴφ Ἐφραῒμ παιδία ἕως τρίτης γενεᾶς· καὶ οἱ υἱοὶ Μαχεὶρ τοῦ υἱοῦ Μανασσῆ ἐτέχθησαν ἐπὶ μηρῶν Ἰωσήφ. [24] καὶ εἶπεν Ἰωσὴφ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ λέγων Ἐγὼ ἀποθνήσκω· ἐπισκοπῇ δὲ ἐπισκέψεται ὁ θεὸς ὑμᾶς, καὶ ἀνάξει ὑμᾶς ἐκ τῆς γῆς ταύτης εἰς τὴν γῆν, ἣν ὤμοσεν ὁ θεὸς τοῖς πατράσιν ἡμῶν, Ἀβραάμ, Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ. [25] καὶ ὥρκισεν Ἰωσὴφ τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ λέγων Ἐν τῇ ἐπισκοπῇ, ᾗ ἐπισκέψηται ὁ θεὸς ὑμᾶς, καὶ συνανοίσετε τὰ ὀστᾶ μου ἐντεῦθεν μεθ' ὑμῶν. [26] καὶ ἐτελεύτησεν Ἰωσὴφ ἐτῶν ἑκατὸν δέκα· καὶ ἔθαψαν αὐτὸν καὶ ἔθηκαν ἐν τῇ σορῷ ἐν Αἰγύπτῳ.

1 „*και* manu recentiori adscriptum“ D [GR] | 1 *οι* > AD [GR] cm [non t] xz | 1/2 *μαχειρ* Aabcmtx, *μαχιρ* z | 2 *του υιου*] *και υιοι* x | 2 *μαννασση* A | 2 *μηρον* mt, *των μηρων* x | 3 *λεγων* > Az | 3 ante *εγω* + *ιδου* c | 4 *υμας ο θεος* cmtx, *ο θεος ημας* z | 4 *εξαξει* t | 5 *την* > D [GR] | 5 *ωμοσε* a, *ειπεν* x, *ωμωσεν* z | 5 *ο θεος* > a | 5/6 *τοις πατρασιν ημων* > A | 5 *τοις*] *τῆς* b | 6 *υμων* z | 6 ante *ισαακ* + *και* AD [GR] mtxz | 6 *ωρκησεν* xz | 7 *επισκεψεται* Acmtxz | 7/8 *υμας ο θεος* cmt | 8 *συνανοισεται* Atx [emendari coeptum in x] z | 9 ante *ετων* + *ων* amxz, post *ετων* + idem c | 9 *ρι* tz | 9/10 „uersus 26 recentiori manu adscriptus … uidetur autem descriptus ex ultimo folio, quod iam deperiit“ D [GR] | 10 *και εθηκαν* > D [GR] a | 10 post *εθηκαν* + *αυτον* Amtxz | subscribitur in A *γενεσις κοσμου.* manu recentiori in t *η γενεσις στιχ δ,τη.* manu recentiori [atramento correctoris?] literis arabicis וסטר מטרוד x.

In codice colbertino 659, qui nunc est regius graecus 5 et apud Holmesium numero 54 notatur, inuenitur synopsis scripturae sacrae, e qua stichorum numeros hosce excerpsi

Genesis non nominantur. manus recentior in fine Genesis fol 95[b] adscripsit esse 4400. [Nicephorus 4300]

Exodi 3400 [Nicephorus 2800]

Leuitici 2700 [ut Nicephorus]

Numerorum 3535 [Nicephorus 3530]

Deuteronomii 3100 [ut Nicephorus]

Iosue 2100 [ut Nicephorus]

Iudicum 2156
Ruth 300 } [ὁμοῦ 2050 secundum Nicephorum]

Regum α quot sint dici non potest, quum folium codicis unum hoc loco perierit.

Regum β 2243 [Regum αβ ὁμοῦ 4240 secundum Nicephorum]

Regum γ 2400
Regum δ 2600 } [Regum γδ ὁμοῦ 2203 uel 2200 secundum Nicephorum!]

Paralipomenon α 2000
Paralipomenon β 3000 } [5500 secundum Nicephorum]

Esdrae α 1300
Esdrae β 1800 } *ὁμοῦ στί" ͵γρ* [secundum Nicephorum 5500!]

Psalterii 5100 [ut Nicephorus]

Prouerbiorum 1750 [1700 secundum Nicephorum]

Ecclesiastae 750 [ζφ secundum Nicephorum editum, quod nihil est]

Cantici 286 [280 secundum Nicephorum]

Iob: *ἔχει δὲ τὸ βιβλίον στίχους ͵αχ χωρὶς ἀστερίσκων, μετὰ δὲ ἀστερίσκων ͵βς* [1800 secundum Nicephorum]

Δωδεκαπροφήτου 3750 [3000 secundum Nicephorum, qui post Danielem ponit]
Isaiae 3800 [3800 secundum Nicephorum]
Hieremiae 3800 [4000 secundum Nicephorum]
Baruch 350 [700 secundum Nicephorum]
Epistula Hieremiae 200 } [non nominat Nicephorus]
Threnorum 360 }
Ezechielis 4000 [ut Nicephorus]
Danielis 1708 [2000 secundum Nicephorum].

sequitur in codice colbertino *ἐτελέσθησαν τὰ βιβλία τῆς παλαιᾶς διαθήκης κβ κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν παρ' Ἑβραίοις στοιχείων. τοσαῦτα γάρ ἐστι παρ' αὐτοῖς στοιχεῖα ὡς προείπομεν* [codex *προεἴπωμεν*: Daniel numero *κβ* insignitur]. sequitur apud Nicephorum *ὁμοῦ τῆς παλαιᾶς διαθήκης βιβλία εἴκοσι δύο*.

excipit uerba modo adlata in codice colbertino *βιβλίον ἐσθήρ*, quo quae res enarrentur exponitur, sed synopsis huius ultima desiderantur. elucet librum Estherae canonis Hebraeorum non fuisse quo tempore hi indices graeci scribebantur: Iudaei eum ab אַנְשֵׁי הַכְּנֶסֶת הַגְּדֹלָה scriptum esse tradunt. uide quae de origine פּוּרִים exposui gesammelte abhandlungen 161, 24 usque ad 165, 21 et quae de בית השואבה (ut uulgatum scribendi modum sequar) et Iohannis 7, 37 e Persarum âberêzân explicandis alio loco expositurus sum.

Hippolyti romani quae feruntur omnia graece. 232 seiten gross oktav. 1858.

Analecta syriaca. accedit appendix arabica. 260 seiten gross oktav. 1858.

1. Die gnomen des Xystus von Rom (unter Hadrian). fragmente von Gregor von neu Caesarea, Iulius von Rom, Hippolytus, Diodor von Tarsus, Theodor von Mopsuhestia. ein brief Georgs, des bischofs von Thai und Tanuch.

II. Pseudo-Aristoteles *περὶ κόσμου*, ein sokratischer dialog über die seele, Isokrates *εἰς Δημόνικον*, Plutarch *περὶ γυμνασίας* und *περὶ ἀοργησίας*, sentenzen des Pythagoras, Diocles, ein leben Alexanders des grossen.

III. Arabische übersetzung der apokalypse nebst fragmenten des Hippolytus.

Reliquiae iuris ecclesiastici antiquissimae syriace. 152 seiten lexikon-oktav. 1856.

Aus einer pariser handschrift.

Reliquiae iuris ecclesiastici antiquissimae graece. 152 seiten lexikon-oktav. 1856.

Zum ersten male vollständig darin veröffentlicht die griechische übersetzung der synode von Karthago unter Cyprian: enthalten sonst ausser apokryphem die kanonischen briefe des Dionysius von Alexandria, Gregor von neuCaesarea, Petrus von Alexandria.

Didascalia apostolorum syriace. 1854. 128 seiten oktav.

Aus einer pariser handschrift.

Bei F. A. Brockhaus in Leipzig erschienen von demselben verfasser:

Gesammelte abhandlungen. 344 seiten gross oktav. 1866.

Inhalt: I. Indische, persische und armenische wörter im syrischen.
II. De novo testamento ad versionum orientalium fidem edendo.
III. De geoponicon versione syriaca.
IV. Die persischen glossen der alten.
V. Einige bemerkungen über eranische sprachen ausserhalb Erâns.

Clementina [die homilien des Clemens von Rom]. 231 seiten lexikon-oktav. 1865.

Die von Cotelier benutzte pariser handschrift ist für diese ausgabe vom herausgeber selbst, die ottobonische wenigstens in den beiden letzten büchern von herrn dr. Ulrich Köhler neu verglichen worden.

Die vier evangelien arabisch aus der wiener handschrift. 175 seiten gross oktav. 1864.

Anmerkungen zur griechischen übersetzung der proverbien. 104 seiten gross oktav. 1863.

Clementis recognitiones syriace. 1861. 175 seiten lexikon-oktav.

Libri veteris testamenti apocryphi syriace. 1861. 312 seiten gross oktav.

Aus sechs dem sechsten bis zehnten jahrhundert angehörigen handschriften des brittischen museums und der londoner polyglotte.

Bei W. Hertz (der Besserschen buchhandlung) in Berlin erschien von demselben verfasser:

Titi bostreni quae ex opere contra Manichaeos edito in codice hamburgensi servata sunt. accedunt Iulii ro-

mani epistulae et Gregorii thaumaturgi *κατὰ μέρος πίστις.* **132 seiten gross oktav. 1859.**

Zum ersten male sind die stücke ausgeschieden, welche durch einen fehler des buchbinders der vatikanischen handschrift in den text des Titus geraten sind und noch von dem neuesten bearbeiter des manichäismus trotz dieser berichtigung als eigentum des bischofs von Bostra behandelt wurden.

HALIS, TYPIS ORPHANOTROPHEI.

HIERONYMI

QUAESTIONES HEBRAICAE IN LIBRO GENESEOS

E RECOGNITIONE

PAULI de LAGARDE.

LIPSIAE

PROSTAT IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI.

1868.

Postquam academia uindobonensis patrum latinorum edendorum consilium cepit, nemo facile sibi libri alicuius recognoscendi curam inponi patietur, quem ab illa in conlectionem suam receptum iri certum sit. neque igitur ego ad Hieronymi quaestiones hebraicas typis exscribendas manum admouissem, nisi propter uersionem septuaginta uirorum, quae dicitur, necessarium uisum esset ex exemplis aliquibus de fide certiorem fieri, qua Hieronymi scripta edita sunt, ad uersionem illam et interpretationes eas cognoscendas, quae illam secutae illius corrumpendae et occasionem et materiam praebuerunt, plurimum facientia. extenderam operam meam ad eiusdem Hieronymi de nominibus hebraicis et de situ et nominibus locorum hebraicorum libros, uerum et aduersa ualetudine et otii mihi concessi breuitate inpeditus sum, quominus illos, quorum partem aliquam iam typis exscribi curaueram, huic opusculo adiungerem. neque me inpeditum esse doleo, quum, si ex alto eorum, quibus mea curae esse deberent, silentio et exiguo uenditorum exemplorum numero iudicium sit faciendum, soleant libri mei totidem paginis longiores uideri, quot habent.

Hieronymi codices edenti ad manus fuerunt tres, nam quartum uix umquam inspexi, quintum uidi tantum.

β berolinensis regius theologicus latinus oblongus 353, saeculi XII, antea sanctorum Cosmae et Damiani martyrum in Lisbern. continentur eo:

Jeronimi Quaestiones in libro geneseos 1[b].
Explanatio de decem temptationibus 21[a].
Item succincta commemoratio x temptationum 22[b].
Explanatio in cantico debborae et barach 22[b].
Questiones de libris malachim id est regum 25[a].
Questiones in dabreiamin 39[b] 47[b].
Quaestiones in abbacuc prophetam 52[b].
Cronica succincte scripta de regno hebraeorum 53[b].
Proemia in libris noui testamenti 54[a].
Prefationes in libris noui testamenti 58[a].
Liber in interpretationibus hebraicorum nominum 59[b].
Liber de locis 84[b].

Bedae Super actus apostolorum de nominibus regionum atque locorum 103[b].

Isidori Liber de ortu uita uel obitu sanctorum patrum 106[a].
Defloratio eiusdem in nominatissimis nominibus legis et euangeliorum ad orosium 113[b].

non memoratus in hoc indice libellus Hieronymi de hebraicis literis folio 59[ab] inueniendus. subscriptum codici 120[a], quod me meis libris tandem aliquando subscribere posse uellem, fessi uiatoris suspirium,

Haec ad scripta tuos, lector, qui flectis ocellos,
Summam scriptori requiem deposce Iohanni.

γ scaphusanus (ecclesiae ad sanctum Iohannem) 13 oblongus. pars antiquior saeculo duodecimo ineunti adsignanda uidetur, media multo illa recentior est, cuius recentioris curam non habui. uide Karoli Halmii librum utilissimum verzeichniss der älteren handschriften latei-

nischer kirchenväter in den bibliotheken der Schweiz (1865) p 37.

μ frisingensis 111, nunc monacensis 6311 satis male habitus, quadratus, saeculi noni. excerpta tantum quaedam praebet ex Hieronymi quaestionibus hebraicis neque a me nisi paucis in locis inspectus est, quum eiusdem familiae sit, cuius frisingensis prior. ita enim uoco

φ frisingensem 99, qui nunc est monacensis 6299. quadratus saeculi octaui exeuntis uel noni ineuntis. quum Halmius me ipso melius sciat quid in hoc libro insit et praeter Halmium uix cuiquam haec curae sint, non describo.

quintum codicem uidi ratisponensem sancti Emmerami 429, nunc monacensem 14429, saeculi noni, et ipsum quadratum. pauca tantum in eo ex Hieronymi quaestionibus delibata sunt, quae temporis angustia praeuentus examinare non potui.

Cur non frisingensem priorem in edendo secutus sim, sed scaphusanum et berolinensem multo illo recentiores duces modestissimae recognitionis meae adhibuerim, id in libro germanice scripto exposui, cui titulum feci vorschläge über die art, auf welche eine für die wissenschaft verwendbare ausgabe der sogenannten septuaginta hergestellt werden zu können scheint.

Scripturae discrepantiam non poteram adicere integram: cur non potuerim, taedet exponere et facile diuinabit qui fortunam meam per XL iam annos aduersam nouit. id uero liquido constat quam exigui pretii adparatus sit qualis hic meus ex arbitrio, paupertate, infirmitate editoris selectus. meis rationibus quae inseruirent omnia cum lectore communicasse mihi uideor. orthographica plura adieci quam par erat in tantis angustiis, sed sciebam amicorum quorun-

dam meorum haec nosse uel maximum referre, nec ego is sum, qui amicorum desideriis, si modo possim, non coner satisfacere.

Schleusingae Francorum ante diem VI Kal Apriles 1868, die mihi ante hos XIV annos unice faustissimo.

Lagarde.

Hieronymi hebraicae quaestiones in libro Geneseos.

Qui in principiis librorum debebam secuturi operis argumenta proponère, cogor prius respondere maledictis, Terentii quippiam sustinens, qui comoediarum prologos in defensionem sui scenis dabat. urguebat enim eum Luscius Lanuinus, nostro Luscio similis, et quasi publici aerarii poetam furem criminabatur. hoc idem passus est ab aemulis et mantuanus uates, ut, cum quosdam uersus Homeri transtulisset ad uerbum, conpilator ueterum diceretur. quibus ille respondit magnarum esse uirium clauam Herculi extorquere de manu. sed et Tullius, qui in arce eloquentiae romanae stetit, rex oratorum et latinae linguae inlustrator, repetundarum accusatur a Graecis. non mirum ergo, si contra me paruum homunculum inmundi sues grunniant et pedibus margaritas conculcent, cum aduersus doctissimos uiros et qui gloria inuidiam superare debuerant, liuor exarserit. uerum hoc illis merito accidit, quorum in theatris, curia, contione, pro rostris eloquentia pertonabat: semper enim in propatulo fortitudo aemulos habet, *feriuntque summos fulgura montes*: me uero procul ab urbibus, foro, litibus, turbis remotum, *sic quoque* (ut Quintilianus ait) *latentem inuenit inuidia.* unde lectorem obsecro (*si quis tamen haec quoque, si quis captus amore leget*) ut in libris hebraicarum

19 Horat carm β 10, 11 12 | 21 Quintil? | 22 Uergil ecl 6, 9 10

* 1 *Qui titulus praefixus sit ab Hieronymo ipso, nescio.* incipit Liber questionum Hebraicarum φ, Sofronii Eusebii Hieronimi in Libris hebraicarum questionum. Incipit Prologus. ante se inauditis tam grecis quam Latinis β. *inscriptione carent* μγ. β *in indice librorum uolumini praemisso* Ieronimi Questiones in libro geneseos, φ *eodem loco* Liber quaestionum ebraicarum | 2 debebam βγμ, debeam φ | 2 secuturi $\beta\gamma^{2}$, secucuturi γ^{1}, securi φ, secuti μ | 5 eum > μφ | 5 lustius φ | 5/6 lanuinus $\beta^{1}\gamma\mu\varphi$, lanuuinus β^{2} | 6 lustio φ, lucio β | 7 ęmulo μ, *cauda ad* e *serius addita et ante* e *litera radendo deleta* | 14 immundae φ, inmundę μ | 15 margaritam μφ | 15 aduersum φ

quaestionum, quos in omnem scripturam sanctam disposui scribere, non quaerat eloquentiam, non oratorum leporem, sed magis inimicis pro nobis ipse respondeat nouo operi ueniam concedendam. ut enim nos, humiles atque pauperculi, nec habemus diuitias nec oblatas dignamur accipere, ita et illi nouerint non posse se notitiam scripturarum, id est diuitias Christi, cum mundi pariter habere diuitiis. studii ergo nostri erit uel eorum, qui de libris hebraicis uaria suspicantur, errores refellere uel ea, quae in latinis et graecis codicibus scatere uidentur, auctoritati suae reddere, etymologias quoque rerum, nominum atque regionum, quae in nostro sermone non resonant, uernaculae linguae explanare ratione. et quo facilius emendatio cognoscatur, ipsa primum, ut apud nos sunt, testimonia proponimus, et ex conlatione eorum, quae secuntur, quid in illis aut minus aut plus aut aliter sit, indicabimus. neque uero LXX interpretum, ut inuidi lacerant, errores arguimus, nec nostrum laborem illorum repraehensionem putamus, cum illi Ptolomaeo regi Alexandriae mystica quaeque in scripturis sanctis prodere noluerint et maxime ea, quae Christi aduentum pollicebantur, ne uiderentur Iudaei et alterum deum colere: quos ille Platonis sectator magni idcirco faciebat, quia unum deum colere dicerentur. sed et euangelistae et dominus quoque noster atque saluator nec non et Paulus apostolus multa quasi de ueteri testamento proferunt, quae in nostris codicibus non habentur: super quibus in suis locis plenius disseremus. ex quo perspicuum est illa magis uera esse exemplaria, quae cum noui testamenti auctoritate concordant. accedit ad hoc quod quoque Iosephus, qui LXX interpretum proponit histo-

30 Iosephus αρχαιολ ιβ 2

14 proponimus βγ, proponemus μφ | 14 et > μφ | 15 secuntur βγ, sequentur μφ | 16 indicantia μφ | 17 interpretum ... errores βγ, interpretes ... erroris φ, interpretes ... errores μ | 17 lacerant βγμφ, latrant ς | 20 sanctis > μφ | 29/30 hoc quod quoque iosephus γ, hoc quoque quod iosephus β, hoc quod Iosippus μ, hoc quod iosephus φ | 30 ponit μφ

riam, quinque tantum ab eis libros Moysi translatos refert, quos nos quoque confitemur plus quam ceteros cum hebraicis consonare. sed et hi, qui postea interpretes extiterunt, Aquilam loquor et Symmachum et Theodotionem, longe aliter habent quam nos legimus. ad extremum (quod etiam obtrectatores nostros placare potest) peregrinae merces tantum uolentibus nauigent: balsamum, piper et poma palmarum rustici non emant. de Adamantio autem sileo, cuius nomen (*si parua licet conponere magnis*) meo nomine inuidiosius est, quod, cum in homiliis suis, quas ad uulgum loquitur, communem editionem sequatur, in tomis, id est in disputatione maiori, hebraica ueritate superatus et suorum circumdatus agminibus, interdum linguae peregrinae quaerit auxilia. hoc unum dico, quod uellem cum inuidia nominis eius habere etiam scientiam scripturarum, flocci pendens imagines umbrasque laruarum, quarum natura esse dicitur terrere paruulos et in angulis garrire tenebrosis.

In principio fecit deus caelum et terram. plerique aestimant, sicut in altercatione quoque Iasonis et Papisci scriptum est et Tertullianus in libro contra Praxeam disputat nec non Hilarius in expositione cuiusdam psalmi affirmat, in hebraeo haberi *in filio fecit deus caelum et terram*: quod falsum esse rei ipsius ueritas comprobat. nam et LXX interpretes et Symmachus et Theodotion *in principio* transtulerunt et in hebraeo scriptum est *bresith*, quod Aquila interpretatur *in capitulo*, et non *baben*, quod appellatur *in filio.* magis itaque secundum sensum quam secundum uerbi translationem de Christo accipi potest: qui tam in ipsa fronte Geneseos, quae caput librorum omnium est, quam

9 Uergil Georg *δ* 176 | 18 Genes 1, 1 | 19 ? | 20 Tertullian contra Praxeam 5 | 21 Hilarius in expositione psalmi 2

1 mosi *φ* | 7 nauigant *μφ* | 7 De adamantio *βγ*, Adamantio *μ*, De origene *φ* | 12 superatus *βγμφ*, stipatus ς | 16 naturae *μ* | 18 *praecedit in β* Incipiunt hebraicę questiones In Libro Geneseos, *in γ* Incipiunt hebraicę questiones in libris geneseos | 16 deus fecit *μφ* | 17 altergatione *φ* | 25 bresiht μ^{1} | 26 beben *μ* | 29 omnium librorum *β*

etiam in principio Iohannis euangelistae caeli et terrae conditor approbatur. unde et in psalterio de se ipso ait *in capitulo libri scriptum est de me*, id est in principio Geneseos, et in euangelio *omnia per ipsum facta sunt, et sine ipso factum est nihil.* sed et hoc sciendum quod apud Hebraeos liber hic *bresith* uocatur, hanc habentes consuetudinem, ut uoluminibus ex principiis eorum nomina inponant.

Et spiritus dei ferebatur super aquas. pro eo, quod in nostris codicibus scriptum est *ferebatur*, in hebraeo habet *marahaefeth*, quod nos appellare possumus incubabat siue confouebat, in similitudinem uolucris oua calore animantis. ex quo intellegimus non de spiritu mundi dici, ut non nulli arbitrantur, sed de spiritu sancto, qui et ipse *uiuificator omnium* a principio dicitur. si autem uiuificator, consequenter et conditor. quod si conditor, et deus: *emittes enim* ait *spiritum tuum et creabuntur.*

Et congregationes aquarum uocauit maria. notandum quod omnis congregatio aquarum, siue salsae sint siue dulces, iuxta idioma linguae hebraicae maria nuncupentur. frustra igitur Porphyrius euangelistas ad faciendum ignorantibus miraculum eo, quod dominus super mare ambulauerit, pro lacu Genesareth mare appellasse calumniatur, cum omnis lacus et aquarum congregatio maria nuncupentur.

Et consummauit deus in die sexta opera sua, quae fecit. pro die sexta in hebraeo diem septimam habet. artabimus igitur Iudaeos, qui de otio sabbati gloriantur, quod iam tunc in principio sabbatum dissolutum sit, dum deus operatur in sabbato, complens opera sua in eo et benedicens ipsi diei, quia in illo uniuersa compleuerit.

Et plantauit dominus deus paradisum in eden contra orientem. pro paradiso hortum habet, id est *gan.* porro *eden* deliciae interpretantur, pro quo Symmachus transtulit para-

1 Ioh 1, 3 | 2 Psalm 40, 8 | 4 Ioh 1, 3 | 8 Gen 1, 2 | 13? | 15 Psalm 104, 30 | 17 Gen 1, 10 | 21 Matth 14, 25 | 24 Gen 2, 2 | 30 Gen 2, 8

2 ipse μφ | 6 habentium μ, abentium φ | 8 superferebatur super μ | 10 marahaefeth βγ, merefeth μφ | 14/15 consequenter > φ | 15 emittis μ | 19 nuncupantur β | 24 sexto βγ | 25 sexto γ | 29 illo βγμφ

disum florentem. nec non, quod sequitur, *contra orientem* in hebraeo, *mimizra* scribitur, quod Aquila posuit ἀπὸ ἀρχῆθεν et nos ab exordio possumus dicere, Symmachus uero ἐκ πρώτης et Theodotion ἐν πρώτοις, quod et ipsum non orientem, sed principium significat. ex quo manifestissime comprobatur quod prius quam caelum et terram deus faceret, paradisum ante condiderat, sicut et legitur in hebraeo *plantauerat autem dominus deus paradisum in eden a principio.*

Nomen uni Fison. hunc esse Indiae fluuium Gangen putant.

Ubi est carbunculus et lapis prasinus. pro carbunculo et lapide prasino βδέλλιον et ὄνυχα alii transtulerunt.

Et sumpsit dominus deus hominem et posuit eum in paradiso uoluptatis. pro uoluptate in hebraeo habet *eden.* ipsi igitur nunc LXX *eden* interpretati sunt uoluptatem, Symmachus uero, qui paradisum paulo ante florentem transtulerat, hic posuit ἐν τῷ παραδείσῳ τῆς ἀκτῆς, quod et ipsum amoenitatem et delicias sonat.

In quacumque autem die comederis ex eo, morte morieris. melius interpretatus est Symmachus dicens *mortalis eris.*

Et misit dominus deus ἔκστασιν super Adam. pro extasi, id est mentis excessu, in hebraeo habet *thardema*, quod Aquila καταφοράν, Symmachus κάρον, id est grauem et profundum soporem, interpretati sunt.

Denique sequitur *et dormiuit.* id ipsum uerbum et in Ionae stertentis somno positum est.

9 Gen 2, 11 | 11 Gen 2, 12 | 13 Gen 2, 15 | 19 Gen 2, 17 | 21 Gen 2, 21 | 25 Gen 2, 21 | 26 Ionas 1, 5

2 mimizra βγ, meccedem φ | 2/3 αρχηθεν *frisingensis prior*, αρχηον *scaphusanus et berolinensis* | 4 προτης *berolinensis* | 5 manifeste β | 11 Ibi φ | 12 bdellion et onix βγ: *quae edidi, ex frisingensi priori* | 15 nunc φ, > βγ | 16 florentem paulo ante φ | 18 ΕΝΤωπapadicωΤΗCΑΚΤΗC *frisingensis prior, sed* d *in rasura manu prima*: ΕΝγω πρωαιΕωπΕCΑΚΤΗC *scaphusanus*, ΕΝγωπρωΔΙΕπΕ CΑΚΤΗC *berolinensis* | 22 εχστασιν *frisingensis prior*, extasin γβ², > β¹ | 23 thardema φ, tardema βγ | 24 katororan βγ, karon β, garon γ: *frisingensis prior hoc loco literis graecis ita utitur, ut Graeci ipsi correctius pingere uix potuissent*

Hoc nunc os ex ossibus meis et caro ex carne mea: haec uocabitur mulier, quoniam ex uiro sumpta est. non uidetur in graeco et in latino sonare, cur mulier appelletur, quia ex uiro sumpta sit, sed ἐτυμολογία in hebraeo sermone seruatur. uir quippe uocatur *his* et mulier *hissa.* recte igitur ab *his* appellata est mulier *hissa.* unde et Symmachus pulchre ἐτυμολογίαν etiam in graeco uoluit custodire dicens *haec uocabitur* ἀνδρίς, ὅτι ἀπὸ ἀνδρὸς ἐλήμφθη, quod nos latine possumus dicere: haec uocabitur uirago, quia ex uiro sumpta est. porro Theodotion aliam etymologiam suspicatus est dicens *haec uocabitur assumptio, quia ex uiro sumpta est.* potest quippe *hissa* secundum uarietatem accentus et assumptio intellegi.

Serpens autem erat sapientior cunctis bestiis super terram. pro sapiente in hebraeo habet *arom*, quod Aquila et Theodotion πανοῦργον interpretati sunt, hoc est nequam et uersipellem. magis itaque ex hoc uerbo calliditas et uersutia quam sapientia demonstratur.

Et audierunt uocem domini dei ambulantis in paradiso ad uesperam. in plerisque codicibus Latinorum pro eo, quod hic posuimus *ad uesperam, post meridiem* habet: quia τὸ δειλινὸν graecum sermonem ad uerbum transferre non possumus: pro quo in hebraeo scriptum est *barua haium*, quod Aquila interpretatus est τῷ ἀνέμῳ τῆς ἡμέρας, id est in uento diei, Symmachus uero διὰ πνεύματος ἡμέρας, id est

1 Gen 2, 23 | 14 Gen 3, 1 | 19 Gen 3, 8

3 resonare φ | 5 hys βγ | 5 hyssa β | 6 hyssa β | 8 aNdpeιcoτιaπo aNdpoceΛHMΦΘH *frisingensis, cuius* M *hic et in sequentibus* ΛΛ *similius est quam* M: aNΛpEICOπω · aπωaNa POCEΛIOΘE *scaphusanus:* aNΔPeICOπω aπω aNΔPOCeaIOΘe *berolinensis* | 9 haec uocabitur > φ | 14 cunctis βγ, omnibus μφ | 15 arom βγ, aiom μ, aromN φ | 16 πaNOYPCON *berolinensis et scaphusanus*, paNUION *frisingensis alter*, πaNOVPION *frisingensis prior* | 21 habetur β | 21/22 toaιaeNON *berolinensis*, TOAIZHNON *scaphusanus*, TOdιaHNON *frisingensis prior* | 23 barua haium βγ, laroeaiom φ | 24 tωaNeMωΘHC · EMePac *berolinensis*, TωaNEMωTHCMEPAC *scaphusanus*, TωaNeMωTHCHMepac *frisingensis prior* | 25 ΔιaπNeMaΘOC · HMHPac *berolinensis*, aιanNEYMaTOC · HMEPAC *scaphusanus*, dιaπNYMaTOCHMepac *frisingensis prior*

per spiritum diei, porro Theodotion manifestius *ἐν τῷ πνεύματι πρὸς κατάψυξιν τῆς ἡμέρας*, ut meridiano calore transacto refrigerium aurae spirantis ostenderet.

Super pectus tuum et uentrem tuum ambulabis. uentrem LXX interpretes addiderunt: ceterum in hebraeo pectus tantum habet, ut calliditatem et uersutias cogitationum eius aperiret: quod omnes gressus ipsius nequitiae essent et fraudis.

Sed et id, quod sequitur, *terram manducabis*, pro terra *afar* scriptum est, quod nos fauillam possumus dicere et puluerem.

Ipse seruabit caput tuum, et tu seruabis eius calcaneum. melius habet in hebraeo *ipse conteret caput tuum, et tu conteres eius calcaneum*, quia et nostri gressus praepediuntur a colubro et *dominus conteret satanan sub pedibus nostris uelociter.*

Multiplicans multiplicabo tristitias tuas et gemitus tuos. pro tristitia et gemitu in hebraeo *dolores et conceptus* habet.

Et ad uirum conuersio tua. pro conuersione Aquila societatem, Symmachus appetitum uel impetum transtulerunt.

Maledicta terra in operibus tuis. opera hic non ruris colendi, ut plerique putant, sed peccata significant, ut in hebraeo habet. et Aquila non discordat dicens *maledicta humus propter te*, et Theodotion *maledicta adama in transgressione tua.*

Et uocauit Adam nomen uxoris suae uitam, quia ipsa est mater omnium uiuentium. quare Eua uita sit appellata, demonstrat eo, quod sit mater omnium uiuentium. Eua quippe transfertur in uitam.

Et eiecit Adam et habitare fecit contra paradisum uoluptatis. et statuit cherubin et flammeam romphaeam, quae uertitur ad custodiendam uiam ligni uitae. alius multo sen-

4 Gen 3, 14 | 9 Gen 3, 14 | 12 Gen 3, 15 | 15 Rom 16, 20 | 17 Gen 3, 16 | 19 Gen 3, 16 | 21 Gen 3, 17 | 26 Gen 3, 20 | 30 Gen 3, 24

2 τῆς > γ | 7 omnis .... esset φ | 10/11 possumus et puluerem dicere φ | 22 significat μφ | 27 eua id est uita φ | 28 eo > φ | 29 transfertur in uitam βμφ, uita interpretatur γ

sus in hebraeo est quam hic intellegitur. ait enim *et eiecit Adam* (haud dubium quin dominus) *et habitare fecit ante paradisum uoluptatis cherubin et flammeum gladium, qui uerteretur et custodiret uiam ligni uitae.* non quod ipsum Adam, quem eiecerat deus, habitare fecerit contra paradisum uoluptatis, sed quod illo eiecto ante fores paradisi cherubin et flammeum gladium posuerit ad custodiendum paradisi uestibulum, ne quis posset intrare.

Et concepit et peperit Cain et dixit Adquisiui (siue *possedi*) *hominem per deum.* Cain adquisitio siue possessio interpretatur, id est κτῆσις, unde etymologiam ipsius exprimens ait *canithi*, id est possedi, hominem per deum.

Et respexit deus super Abel et super munera eius, super Cain autem et super sacrificia eius non respexit. et contristatus est Cain ualde. unde scire poterat Cain quod fratris eius munera suscepisset deus et sua repudiasset, nisi illa interpretatio uera est, quam Theodotion posuit *et inflammauit dominus super Abel et super sacrificium eius, super Cain uero et super sacrificium eius non inflammauit*? ignem autem ad sacrificium deuorandum solitum uenire de caelo et in dedicatione templi sub Salomone legimus et quando Helias in monte Carmeli construxit altare.

Et dixit dominus ad Cain Quare concidit uultus tuus? nonne si recte offeras, non recte autem diuidas, peccasti? quiesce, ad te conuersio eius: et tu dominaberis eius. necessitate conpellimur in singulis diutius inmorari, siquidem et nunc multo alius in hebraeo quam in LXX translatoribus sensus est *ait enim dominus ad Cain Quare irasceris et quare concidit uultus tuus? nonne si bene egeris, dimittetur tibi, et si non bene egeris, ante fores peccatum tuum sedebit, et ad te societas eius: sed tu magis dominare eius.* quod autem dicit, hoc est. quare irasceris et inuidiae in fratrem liuore cru-

9 Gen 4, 1 | 13 Gen 4, 4 5 | 20 Paral β 7, 1 | 21 Reg γ 18, 38 | 23 Gen 4, 6 7

4 *et* 6 quo φ | 11 κιτηcιc *berolinensis*, κτηcιc *frisingensis prior*, κιτηcιc *scaphusanus* | 12 canith φ | 15 poterat βγ, potuit μφ | 15 eius + μφ | 17 est γφ, sit β, esset μ | 22 carmelo μφ

ciatus, uultum demittis in terram? nonne si bene feceris, dimittetur tibi omne delictum tuum, siue, ut Theodotion ait, *acceptabile erit*, id est munus tuum suscipiam, ut suscepi fratris tui? quod si male egeris, ilico peccatum ante uestibulum tuum sedebit, et tali ianitore comitaberis. uerum quia liberi arbitrii es, moneo ut non tui peccatum, sed tu peccato domineris. quod autem in LXX interpretibus fecit errorem, illud est, quia peccatum, id est *hatath*, in hebraeo generis masculini est, in graeco feminini, et qui interpretati sunt, masculino illud, ut erat in hebraeo, genere transtulerunt.

Et dixit Cain ad Abel fratrem suum. subauditur: ea, quae locutus est dominus. superfluum ergo est quod in Samaritanorum et nostro uolumine reperitur *transeamus in campum.*

Omnis qui occiderit Cain, septem uindictas exsoluet. pro septem uindictis Aquila *septempliciter* interpretatus est, Symmachus *septimum*, Theodotion *per hebdomadem:* super quo capitulo extat epistula nostra ad episcopum Damasum.

Et habitauit in terra Naid. quod LXX Naid transtulerunt, in hebraeo *Nod* dicitur, et interpretatur σαλευόμενος, id est instabilis et fluctuans ac sedis incertae. non est igitur terra Naid, ut uulgus nostrorum putat, sed expletur sententia dei, quod huc atque illuc uagus et profugus oberrauit.

Et uocauit nomen eius Seth: Suscitauit enim mihi deus semen aliud pro Abel, quem occidit Cain. Seth proprie θέσις, id est positio, dicitur. quia igitur posuerit eum deus pro Abel, propterea Seth, id est positio, appellatur. denique Aquila *et uocauit* inquit *nomen eius Seth dicens quia Posuit mihi dominus semen alterum.*

12 Gen 4, 8 | 16 Gen 4, 15 | 20 Gen 4, 16 | 26 Gen 4, 25

1 demittis φ, dimittis βγ | 8 haiath γ, harath β, attath φ | 14 et in nostro φ | 18 epdomadem β, eptomadem γ, ebdomadem φ | 21 Saleuomenus μ | 24/25 oberrauit βγ, oberrarit φ *et fortasse* μ[1], oberraret μ[2] | 27 θεϲειϲ *frisingensis prior*

Et uocauit nomen eius Enos: hic sperauit inuocare nomen domini dei. quo modo Adam homo interpretatur, ita et Enos iuxta hebraeae linguae uarietatem homo uel uir dicitur. et pulchre, quia hoc uocabulum habuit, de eo scriptum est *tunc initium fuit inuocandi nomen domini*: licet plerique Hebraeorum aliud arbitrentur quod tunc primum in nomine domini et in similitudine eius fabricata sint idola.

Uirum et mulierem fecit eos, et benedixit eos, et uocauit nomen eorum Adam, id est homo. hominis autem nomen tam uiro quam feminae conuenit.

Uixit autem Adam CC et XX annos, et genuit ad imaginem et similitudinem suam, et uocauit nomen eius Seth. sciendum quod usque ad diluuium, ubi in nostris codicibus CC et quod excurrit annorum genuisse quis dicitur, in hebraeo habeat C annos et reliquos, qui secuntur.

Fuerunt autem dies Adam, postquam genuit Seth, DCC anni. quia in CC errauerat, consequenter hic posuit DCC, cum in hebraeo hic habeat DCCC et supra C.

Et uixit Mathusalam annis CLXVII et genuit Lamech. et uixit Mathusala, postquam genuit Lamech, annos DCCCII et genuit filios et filias. et fuerunt omnes dies Mathusalae, quos uixit, anni DCCCCLXVIIII, et mortuus est. famosa quaestio et disputatione omnium ecclesiarum uentilata quod iuxta diligentem subputationem XIIII annos post diluuium Mathusala uixisse referatur. etenim cum esset Mathusala annorum CLXVII, genuit Lamech. rursum Lamech, cum esset annorum CLXXXVIII, genuit Noe. et fiunt usque ad diem natiuitatis Noe anni uitae Mathusalae CCCLV. sexcentesimo autem anno uitae Noe diluuium factum est. ac per hoc habita subputatione

1 Gen 4, 26 | 8 Gen 5, 2 | 11 Gen 5, 3 | 16 Gen 5, 4 | 19 Gen 5, 25—27

7 sint $\gamma\varphi$, sunt β | 8 benedixit eis $\mu\varphi$ | 11 *post* genuit *prima manu in margine* > filium β | 19 *nomen* מתושלח *quo modo in codicibus exhibeatur, mea referre nil interest neque curo exponere quo modo numeri in* φ *scribantur, cuius* sescentessimus decim *cetera procul dubio ex aliis codicibus aetate paribus iam nota sunt* | 23 ecclesiarum omnium $\mu\varphi$ | 26 esset C. LXXXVIII. annorum β

per partes, DCCCCLV anno Mathusalae diluuium fuisse conuincitur. cum autem supra DCCCCLXVIIII annis uixisse sit dictus, nulli dubium est XIIII eum annos uixisse post diluuium. et quo modo uerum est quod octo tantum animae in arca saluae factae sunt? restat ergo ut quomodo in plerisque, ita et in hoc sit error in numero. siquidem et in hebraeis et Samaritanorum libris ita scriptum repperi *et uixit Mathusala CLXXXVII annis et genuit Lamech. et uixit Mathusala, postquam genuit Lamech, DCCLXXXII annos, et genuit filios et filias. et fuerunt omnes dies Mathusalae anni DCCCCLXVIIII, et mortuus est. et uixit Lamech CLXXXII annos et genuit Noe.* a die ergo natiuitatis Mathusalae usque ad diem natiuitatis Noe sunt anni CCCLXIX: his adde DC annos Noe, quia in sexcentesimo uitae eius anno diluuium factum est: atque ita fit, ut DCCCCLXIX anno uitae suae Mathusala mortuus sit, eo anno quo coepit esse diluuium.

Et uocauit nomen eius Noe dicens Iste requiescere nos faciet ab operibus nostris. Noe requies interpretatur. ab eo igitur, quod sub illo omnia retro opera quieuerunt per diluuium, appellatus est requies.

Uidentes autem filii dei filias hominum quia bonae sunt. uerbum hebraicum *eloim* communis est numeri: et deus quippe et di similiter appellantur: propter quod Aquila plurali numero filios *deorum* ausus est dicere, deos intellegens sanctos siue angelos. *deus enim stetit in synagoga deorum: in medio autem deos discernit.* unde et Symmachus istius modi sensum sequens ait *uidentes filii potentium filias hominum* et reliqua.

Et dixit dominus deus Non permanebit spiritus meus in hominibus istis in aeternum, quia carnes sunt. in hebraeo scriptum est *non iudicabit spiritus meus homines istos in sempiternum, quoniam caro sunt:* hoc est, quia fragilis est in homine condicio, non eos ad aeternos seruabo cruciatus,

18 Gen 5, 29 | 22 Gen 6, 2 | 26 Psalm 82, 1 | 30 Gen 6, 3

34 conditio *βγφ*

sed hic illis restituam quod merentur. ergo non seueritatem, ut in nostris codicibus legitur, sed clementiam dei sonat, dum peccator hic pro suo scelere uisitatur. unde et iratus deus loquitur ad quosdam *non uisitabo filias eorum, cum fuerint fornicatae, et sponsas eorum, cum adulterauerint.* et in alio loco *uisitabo in uirga iniquitates eorum et in flagellis peccata eorum, uerumtamen misericordiam meam non auferam ab eis.*

Porro ne uideretur in eo esse crudelis, quod peccantibus locum poenitentiae non dedisset, adiecit *sed erunt dies eorum CXX anni*, hoc est habebunt CXX annos ad agendam poenitentiam. non igitur humana uita, ut multi errant, in CXX annos contracta est, sed generationi illi CXX anni ad poenitentiam dati sunt: siquidem inuenimus quod post diluuium Abraham uixerit annos CLXXV et ceteri amplius CC et CCC annis. quia uero poenitentiam agere contempserunt, noluit deus tempus expectare decretum: sed XX annorum spatiis amputatis, induxit diluuium anno centesimo agendae poenitentiae destinato.

Gigantes autem erant super terram in diebus illis: et post haec quo modo ingrediebantur filii dei ad filias hominum, et generabant eis. illi erant gigantes a saeculo, homines nominati. in hebraeo ita habet *cadentes erant in terra in diebus illis*, id est *nifilim. et post haec ut ingrediebantur filii deorum ad filias hominum, et generabant eis: hi erant fortes a principio, uiri nominati.* pro cadentibus siue gigantibus uiolentos interpretatus est Symmachus. et angelis et sanctorum liberis conuenit nomen cadentium.

Noe uir iustus atque perfectus in generatione sua, deo placuit. signanter ait *in generatione sua*, ut ostenderet non iuxta iustitiam consummatam, sed iuxta generationis suae eum iustum fuisse iustitiam. et hoc est, quod in hebraeo dicitur *Noe uir iustus, perfectus erat in generationibus suis: cum deo ambulabat Noe*: hoc est illius uestigia sequebatur.

4 Osee 4 14 | 6 Psalm 89, 33 34 | 10 Gen 6, 3 | 20 Gen 6, 4 | 29 Gen 6, 9

9 quo φ | 12 igitur γμφ, enim β | 24 nifilim β, nisisim γ, annafilim φ

Fac tibi arcam de lignis quadratis. pro quadratis lignis *bituminatis* legimus in hebraeo.

Colligens facies arcam et in cubito consummabis eam desuper. pro eo, quod est *colligens facies arcam*, in hebraeo habet *meridianum facies arcae*, quod manifestius interpretatus est Symmachus dicens *διαφανές*, hoc est dilucidum, *facies arcae*, uolens fenestram intellegi.

Et quieuit aqua et reuelati sunt fontes abyssi et cataractae caeli. pro reuelatis fontibus clausos et obturatos omnes interpretes transtulerunt. et pro eo, quod sequitur *cessauit aqua super terram* et reliqua, scriptum est *et reuersae sunt aquae de terra, euntes et reuertentes.* nota secundum Ecclesiasten quod *omnes aquae* atque torrentes per occultas uenas *ad* matricem *abyssum* reuertantur.

Post quadraginta dies aperuit Noe ostium arcae, quod fecit, et emisit coruum, et egressus non rediit ad eum, donec siccaretur aqua de terra. pro ostio fenestra scripta est in hebraeo. et de coruo aliter dicitur *emisit coruum et egressus est exiens et reuertens, donec siccarentur aquae de terra.*

Et erant filii Noe, qui egressi sunt de arca, Sem, Cham et Iafeth. frequenter LXX interpretes, non ualentes heth literam, quae duplicem aspirationem sonat, in graecum sermonem uertere, chi graecam literam addiderunt, ut nos docerent in istius modi uocabulis aspirare debere: unde et in praesenti colo Cham transtulerunt pro eo quod est Ham, a quo et Aegyptus usque hodie Aegyptiorum lingua Ham dicitur.

Dilatet deus Iafeth, et habitet in tabernaculis Sem. de Sem Hebraei, de Iafeth populus gentium nascitur. quia igitur lata est multitudo credentium, a latitudine, quae Iafeth dicitur, latitudo nomen accepit. quod autem ait *et habitet in tabernaculis Sem*, de nobis prophetatur, qui in eruditione et scientia scripturarum eiecto Israhele uersamur.

1 Gen 6, 14 | 3 Gen 6, 16 | 8 Gen 8, 1 2 | 10 Gen 8, 3 | 13 Eccl 1, 7 | 15 Gen 8, 6 7 | 20 Gen 9, 18 | 28 Gen 9, 27

6 ΔΙΑΦΑΝΑΙΟ *frisingensis prior* | 16 reddiuit *φ* | 19 et non reuertens *β*[2] | 25 colo *φ*, loco *βγ*

Et facti sunt omnes dies Noe DCCCCL anni. ecce post diluuium CCCL annis uixit Noe. ex quo perspicuum est CXX annos generationi illi, ut supra diximus, ad poenitentiam datos et non uitae mortalium constitutos.

Filii Iafeth Gomer et Magog et Madai et Iauan et Thubal et Mosoch et Thiras. Iafeth filio Noe nati sunt septem filii, qui possederunt terram in Asia ab Amano et Tauro Syriae Coeles et Ciliciae montibus usque ad fluuium Tanain, in Europa uero usque ad Gadira, nomina locis et gentibus relinquentes: e quibus postea inmutata sunt plurima, cetera permanent ut fuerunt. sunt autem Gomer Galatae, Magog Scythae, Madai Medi, Iauan Iones, qui et Graeci (unde et mare ionium), Thubal Iberi, qui et Hispani, a quibus Celtiberi, licet quidam Italos suspicentur: Mosoch Cappadoces, unde et urbs usque hodie apud eos Mazaca dicitur (porro LXX interpretes Captorim Cappadoces arbitrantur): Thiras Thraces, quorum non satis inmutatum uocabulum est. scio quendam Gog et Magog tam de praesenti loco quam de Ezechiel ad Gothorum nuper in terra nostra uagantium historiam rettulisse: quod utrum uerum sit, proelii ipsius fine monstratur. et certe Gothos omnes retro eruditi magis Getas quam Gog et Magog appellare consueuerant. hae itaque septem gentes, quas de Iafeth uenire stirpe memoraui, ad aquilonis partem habitant.

Filii Gomer Ascenez et Rifath et Thogorma. Ascenez Graeci Reginos uocant, Rifath Paphlagonas, Thogorma Phrygas.

Filii Iauan Elisa et Tharsis, Cethim et Dodanim. ab his diuisae sunt insulae nationum in terris suis, uir secundum

1 Gen 9, 29 | 5 Gen 10, 2 | 25 Gen 10, 3 | 28 Gen 10, 4 5

5 *uide Lagardii gesammelte abhandlungen locis in indice indicatis et de Magog eiusdem beiträge zur baktrischen lexikographie* 72 | 13 hiberi $\beta\gamma\varphi$ | 15 Mazaca ς. *cf Mosen chorenensem, qui Mažak et Mažaẖ scribit.* mazeca $\gamma\varphi$, mazecha β | 16 captorim $\beta\gamma$, chaptoriim φ | 17 immutatum uocabulum est γ, uocabulum immutatum est β | 19 iezechiel φ | 19 uagantium $\beta\gamma$, bacchantium φ | 21 monstrabitur φ | 22 consueuerant $\beta\gamma$, consuerunt φ | 25 aschenech β, ascenez γ [z *antiquum illud* ᶜh *simile*], aschanaz φ | 25 rifan φ | 25 gothorma φ

linguam suam et cognationem suam et gentem suam. de Ionibus, id est de Graecis, nascuntur Elisei, qui uocantur Aeolides: unde et quinta lingua Graeciae aeolis appellatur, quam illi uocant *πέμπτην διάλεκτον..* Tharsis Iosephus Cilicas arbitratur, ϑ aspirationis literam uitiose a posteris in tau dicens fuisse corruptam: unde et metropolis eorum ciuitas Tarsus appellatur, Paulo apostolo gloriosa. Cethim Citii, a quibus hodieque urbs Cypri Citium nominatur. Dodanim Rhodii: ita enim LXX interpretes transtulerunt. legamus Uarronis de antiquitatibus libros, et Sinnii Capitonis et graecum Phlegonta ceterosque eruditissimos uiros, et uidebimus omnes poene insulas et totius orbis litora terrasque mari uicinas graecis accolis occupatas, qui (ut supra diximus) ab Amano et Tauro montibus omnia maritima loca usque ad oceanum possedere britannicum.

Filii Cham Chus et Mesraim et Fut et Chanaan. Chus usque hodie ab Hebraeis Aethiopia nuncupatur, Mesraim Aegyptus, Fut Libyes, a quo et Mauritaniae fluuius usque in praesens Fut dicitur omnisque circa eum regio futensis. multi scriptores tam graeci quam latini huius rei testes sunt. quare autem in una tantum climatis parte antiquum Libyae nomen resederit et reliqua terra uocata sit Africa, disserere non huius loci nec temporis est. porro Chanaan optinuit terram, quam Iudaei deinceps possederunt, eiectis Chananaeis.

Filii Chus Saba et Euila, Sabatha, Rehema, Sabathaca. Saba, a quo Sabaei: de quibus Uergilius *solis est thurea uirga Sabaeis.* et alibi *centumque sabaeo thure calent arae.* Euila Gaetuli: in parte remotioris Africae, heremo cohaerentes. Sabatha, a quo Sabatheni, qui nunc Astabari nominantur. Rehema uero et Sabathaca paulatim antiqua

4 Iosephus *αρχ α* 6, 1 | 16 Gen 10, 6 | 26 Gen 10, 7 | 27 Uergil georg *β* 117 | 28 Uergil aeneid *α* 416 417

4 uocantur *post διαλεκτον frisingensis prior* | 4 πεμεθηνataaekθον *berolinensis*, πεμτηνaταaεκτον *scaphusanus* | 6 tau *βγ*, ταv *φ* | 27 uirgilius *βγφ*

uocabula perdidere, et quae nunc pro ueteribus habeant, ignoratur.

Filii Rehema Saba et Dadan. hic Saba per sin literam scribitur, supra uero per samech, a quo diximus appellatos Sabaeos. interpretatur ergo nunc Saba Arabia. nam in septuagesimo primo psalmo, ubi nos habemus *reges Arabum et Saba munera offerent,* in hebraeo scriptum est *reges Saba et Saba:* primum nomen per sin, secundum per samech. Dadan gens est Aethiopiae in occidentali plaga.

Et Chus genuit Nemrod. iste coepit esse potens in terra. et post paululum *et fuit* inquit *caput regni ipsius Babel et Arach et Achad et Chalanne in terra Sennaar.* Nemrod filius Chus arripuit insuetam primus in populo tyrannidem regnauitque in Babylone, quae ab eo, quod ibi confusae sunt linguae turrim aedificantium, Babel appellata est. Babel enim interpretatur confusio. regnauit autem et in Arach, hoc est in Edessa, et in Achad, quae nunc dicitur Nisibis, et in Chalanne, quae postea uerso nomine a Seleuco rege est dicta Seleucia, uel certe, quae nunc *Κτησιφῶν* appellatur.

De terra illa exiuit Assur et aedificauit Niniuen et Rooboth ciuitatem. de hac terra Assyriorum pullulauit imperium, quod ex nomine Nini Beli filii Ninum condiderunt, urbem magnam, quam Hebraei appellant Niniuen. ad cuius uel ruinam uel poenitentiam tota Ionae pertinet prophetia. quod autem ait *Niniuen et Rooboth ciuitatem,* non putemus duas esse urbes: sed quia Rooboth plateae interpretantur, ita legendum est *et aedificauit Niniuen et plateas ciuitatis.*

Et Mesraim genuit Ludim et Anamim et Labaim et Nefthuim et Fetrosim et Chasloim, e quibus egressi sunt Philistiim et Captorim. exceptis Labaim, a quibus Libyes postea nomi-

3 Gen 10, 7 | 6 Psalm 72, 10 | 10 Gen 10, 8 | 11 Gen 10, 10 | 21 Gen 10, 11 | 26 Gen 10, 11 | 29 Gen 10, 13 14

3 dadan *γφ*, dedan *β* | 8 et Saba > *βγ*, *habet* *φ* | 14 populo *βγ*, populos *φ* | 16 turrem *μφ* | 17 edissa *βγ*, aedissa *φ*, aedessa *μ* | 19 ΚΙΝCΙΦωΝ *berolinensis*, ΚΙΝCΙΦωΗ *scaphusanus* | 23 qui *φ* | 24 26 nineuen *μφ* | 28 nineuen *φ* | 31 *hoc loco* laabim *φ*

nati sunt, qui prius Futhei uocabantur, et Chasloim, qui deinceps Philistiim appellati sunt, quos nos corrupte Palaestinos dicimus, ceterae sex gentes ignotae nobis sunt, quia bello aethiopico subuersae usque ad obliuionem praeteritorum nominum peruenere. possederunt autem terram a Gaza usque ad extremos fines Aegypti.

Et Chanaan genuit Sidona primogenitum suum et Chettaeum et Iebusaeum et Amorraeum et Gergesaeum et Euaeum et Aracaeum et Sinaeum et Aradium et Samaraeum et Amathaeum. de Chanaan primus natus est Sidon, a quo urbs in Phoenice Sidon uocatur. dein Aracaeus, qui Arcas condidit, oppidum contra Tripolim in radicibus Libani situm. a quo haud procul alia ciuitas fuit nomine Sini, quae postea uario euentu subuersa bellorum, nomen tantum modo loco pristinum reseruauit. Aradii sunt, qui Aradum insulam possederunt, angusto freto a Phoenicis litore separatam. Samaraei Emissa nobilis Syriae Coeles ciuitas. Amath usque ad nostrum tempus tam a Syris quam ab Hebraeis ita; ut apud ueteres dicta fuerat, appellatur: hanc Macedones, qui post Alexandrum in oriente regnauerunt, Epiphaniam nuncupauerunt. non nulli Antiochiam ita appellatam putant. alii, licet non uere, tamen opinionem suam quasi ueri simili uocabulo consolantes, Emas primam ab Antiochia mansionem Edessam pergentibus appellari putant et eandem esse, quae apud ueteres dicta sit Emath.

Et fuit terminus Chananaeorum a Sidone donec uenias in Gerara usque ad Gazam pergentibus Sodomam et Gomorram et Adamam et Seboim usque ad Lecem. quia ceterae ciuitates, Sidon uidelicet et Gerara et Sodoma et Gomorra et Adama et Seboim, notae sunt omnibus, hoc tantum adnotandum uidetur quod Lece ipsa sit, quae nunc Callirhoe

7 Gen 10, 15—18 | 26 Gen 10, 19

1 futhei $\beta\gamma$, futei φ | 9 asinaeum φ | 11 dein $\beta\varphi$, deinde γ | 13 haut β, haud γ, hau φ | 17 aemath φ | 23 emas $\beta\gamma$, emmas φ | 24 edessam γ, edissam β, aedissam φ | 25 dictas itemathi φ, *puncto serius ante* e *addito* | 28 lecem $\beta\gamma\varphi$ | 31 lece $\beta\gamma\varphi$ | 31 callirhoe $\beta\gamma$, galli rohe φ

dicitur, ubi aquae calidae prorumpentes in mare mortuum defluunt.

Filii Sem Elam et Assur et Arfaxad et Ludim et Aram. hi ab Euphrate fluuio partem Asiae usque ad indicum oceanum tenent. est autem Elam, a quo Elamitae principes Persidis. de Assur ante iam dictum est quod Ninum urbem condiderit. Arfaxad, a quo Chaldaei. Ludim, a quo Lydia. Aram, a quo Syri: quorum metropolis est Damascus.

Filii Aram Hus et Ul et Gether et Mes. Hus, Trachonitidis et Damasci conditor, inter Palaestinam et Coelen Syriam tenuit principatum, a quo LXX interpretes in libro Iob, ubi in hebraeo scribitur *terra Hus*, regionem Ausitidem quasi Husitidem transtulerunt. Ul, a quo Armenii. Gether, a quo Acarnanii seu Carii. porro Mes, pro quo LXX interpretes Mosoch dixerunt, qui nunc uocantur Maeones.

Arfaxad genuit Sela, et Sela genuit Heber. ex Heber nati sunt duo filii: nomen uni Phaleg, quia in diebus eius diuisa est terra, et nomen fratris eius Iectan. Heber, a quo Hebraei, uaticinio quodam filio suo Phaleg nomen inposuit, qui interpretatur diuisio, ab eo, quod in diebus eius linguae in Babylone diuisae sunt.

Iectan genuit Helmodath et Salef et Asermoth et Iare et Aduram et Uzal et Decla, Ebal, Abimahel, Seba, Ofir, Euila, Iobab. harum gentium posteriora nomina inuenire non potui, sed usque in praesens, quia procul a nobis sunt, uel ita uocantur ut primum, uel quae immutata sunt, ignorantur. possederunt autem a Cophene fluuio omnem Indiae regionem, quae uocatur Ieria.

Et mortuus est Aran ante patrem suum in terra, qua natus est, in regione Chaldaeorum. pro eo, quod legimus *in*

3 Gen 10, 22 | 9 Gen 10, 23 | 12 Iob 1, 1 | 16 Gen 10, 24 25 | 22 Gen 10, 26—29 | 29 Gen 11, 28

3 ludim $\beta\gamma$, ludi φ | 7 *ut* 3 | 9 hus *utroque loco* $\beta\gamma$, us φ | 12 terram us φ | 13 usitidem $\beta^2\gamma\varphi$, utidem β^1 | 14 acarnanii $\beta\gamma$, carnani φ | 16 ex $\beta\gamma$, et φ | 18 iectan $\beta\gamma$, gecthan φ | 22 Iectan β, Sectan γ, Jecthan φ | 22 helmodath $\beta\gamma$, elmodad φ | 22 asermath φ | 28 hieria φ | 29 arran φ

regione Chaldaeorum, in hebraeo habet *in ur Chesdim*, id est in igne Chaldaeorum. tradunt autem Hebraei ex hac occasione istius modi fabulam quod Abraham in ignem missus sit, quia ignem adorare noluerit, quem Chaldaei colunt, et dei auxilio liberatus de idololatriae igne profugerit — quod in sequentibus scribitur egressum esse Tharam cum sobole sua de regione Chaldaeorum pro eo, quod in hebraeo habetur *de incendio Chaldaeorum* — et hoc esse, quod nunc dicitur *mortuus est Aran ante conspectum Tharae patris sui in terra natiuitatis suae in igne Chaldaeorum*: quod uidelicet ignem nolens adorare igne consumptus sit. loquitur autem postea dominus ad Abraham *ego sum, qui eduxi te de igne Chaldaeorum.*

Et sumpserunt Abram et Nachor sibi uxores: nomen uxoris Abram Sarai et nomen uxoris Nachor Melcha filia Aran. pater autem Melchae ipse est pater Iescae. Aran filius Tharae, frater Abraham et Nachor, duas filias genuit, Melcham et Sarai cognomento Iescam διώνυμον. e quibus Melcham accepit uxorem Nachor et Sarai Abraham: nec dum quippe inter patruos et fratrum filias nuptiae fuerant lege prohibitae, quae in primis hominibus etiam inter fratres et sorores initae sunt.

Erat autem Abram LXXV annorum, quando egressus est ex Carra, indissolubilis nascitur quaestio. si enim Thara pater Abrahae, cum adhuc esset in regione Chaldaea, LXX annorum genuit Abraham et postea in Carra CCV aetatis suae anno mortuus est, quo modo nunc post mortem Tharae Abraham exiens de Carra, LXXV annorum fuisse memoratur, cum a natiuitate Abrahae usque ad mortem patris eius CXXXV anni fuisse doceantur? uera

9 Gen 11, 28 | 12 Gen 15, 7 | 14 Gen 11, 29 | 23 Gen 12, 4

5 idolatrię βγ, idolatriae φ | 6 subole φ | 9 arran φ | 12 te eduxi φ | 14 *et* 15 abraham βγφ | 16 arran φ | 17 nachoris φ | 18 dιΔyONIMωN *berolinensis, sed* di *spongia deletum*: ayoHIMON *scaphusanus*, dιωNY mon φ | 20 patrum filias φ | 23 abraham βγφ | 24 carra βγ, charrant φ | 25 thara βγφ | 25 habrahe φ | 26 abram φ | 26 carra βγ, charran φ | 28 habraham φ | 28 carra βγ, charran φ | 29 habrahe φ

est igitur illa Hebraeorum traditio, quam supra diximus, quod egressus sit Thare cum filiis suis de igne Chaldaeorum et quod Abraham babylonio uallatus incendio, quia illud adorare nolebat, dei sit auxilio liberatus et ex illo tempore ei dies uitae et tempus reputetur aetatis, ex quo confessus est dominum, spernens idola Chaldaeorum. potest autem fieri ut, quia scriptura reliquit incertum, ante paucos annos Thara de Chaldaea profectus uenerit in Charran, quam mortem obiret, uel certe statim post persecutionem in Charran uenerit et ibi diutius sit moratus. si quis ergo huic expositioni contrarius est, quaerat aliam solutionem: et tunc recte ea, quae a nobis dicta sunt, inprobabit.

Et proficiscens Abram abiit in desertum: et fames facta est super terram. et in praesenti et in plurimis aliis locis pro deserto *ad austrum* scriptum est in hebraeo. hoc igitur notare debemus.

Et uiderunt eam principes Pharaonis et laudauerunt eam ad Pharaonem et introduxerunt eam in domum Pharaonis, et Abram benefecit propter eam: et fuerunt ei oues et armenta et asini et serui et ancillae, muli et cameli. licet corpus sanctarum mulierum non uis maculet, sed uoluntas, et excusari possit Sarai, quod famis tempore sola regi in peregrinis locis, marito coniuente, resistere nequiuerit, tamen potest et aliter foeda necessitas excusari: quod iuxta librum Esther, quaecumque mulierum placuisset regi apud ueteres, *sex mensibus unguebatur oleo myrteo et sex mensibus in pigmentis uariis erat et curationibus feminarum, et tunc demum ingrediebatur ad regem.* atque ita potest fieri ut Sarai postquam placuerat regi, dum per annum eius ad regem praeparatur introitus, et Abrahae Pharao multa donauerit, et Pharao postea sit percussus a domino, illa adhuc intacta ab eius concubitu permanente.

13 Gen 12, 9 10 | 17 Gen 12, 15 16 | 25 Esther 2, 12 13

2 thara φ | 8 thara $\beta\gamma\varphi$ | 8 charran $\beta\gamma\varphi$ | 10 charran $\beta\gamma$, charram φ | 14 in *alterum* $>\varphi$ | 19 *ut* 13 abraham $\beta\gamma\varphi$ | 23 coniuente $\beta\gamma\varphi^{1}$, conuente φ^{2} | 24 excussari *hoc loco* φ | 24 esther φ, hester $\beta\gamma$ | 26 ungebatur $\beta\varphi$

Et ascendit Abram ex Aegypto ipse et uxor eius, et omnia, quae illius erant, et Lot cum eo in desertum. erat autem Abram diues ualde pecore et argento et auro et abiit, unde uenit, in desertum usque Bethel. pulchre de Aegypto liberatus ascendisse dicitur. sed occurrit huic sensui illud, quod sequitur: quo modo potuerit exiens de Aegypto fuisse diues ualde? quod soluitur illa hebraica ueritate, in qua scribitur *Abram grauis uehementer*, hoc est *βαρὺς σφόδρα*: Aegypti enim pondere grauabatur. et licet uideantur esse diuitiae pecoris, auri, et argenti, tamen, si aegyptiae sunt, uiro sancto graues sunt. denique non (ut in LXX legimus) *abiit, unde uenerat, in desertum usque Bethel*, sed sicut in hebraeo scriptum est *abiit in itinere suo per austrum usque Bethel.* idcirco enim de Aegypto profectus est, ut non desertum ingrederetur, quod cum Aegypto reliquerat, sed ut per austrum, qui aquiloni contrarius est, ueniret ad domum dei, *ubi fuerat tabernaculum eius in medio Bethel et Ai.*

Et uiri Sodomorum mali et peccatores in conspectu dei uehementer. superflue hic in LXX interpretibus additum est *in conspectu dei*: siquidem Sodomorum coloni apud homines mali et peccatores erant, ille autem dicitur in conspectu dei peccator, qui potest apud homines iustus uideri, quo modo de Zacharia et Elisabeth in praeconio ponitur quod fuerint *iusti ambo in conspectu dei*, et in psalterio dicitur *non iustificabitur in conspectu tuo omnis uiuens.*

Leua oculos tuos et uide a loco, in quo nunc es, ad aquilonem et ad austrum et ad orientem et ad mare: quia omnem terram, quam tu uides, tibi dabo eam et semini tuo. quatuor climata mundi posuit, orientem et occidentem, septentrionem et meridianum. quod autem in omnibus scripturis legitur, hic semel dixisse sufficiat mare semper

1 Gen 13, 1—3 | 7 Gen 13, 2 | 16 Gen 13, 3 | 18 Gen 13, 13 | 24 Luc 1, 6 | 25 Psalm 143, 2 | 26 Gen 13, 14 15

1 2 7 abraham *βγφ* | 8 bapvccφodpa *frisingensis*, BAPIC · εφοΔPA *berolinensis*, BAPIC · EΦOAPA *scaphusanus* | 17 ai *βγ*, gai *φ* | 20/21 homines *βγ*, oms̄ *φ* | 23 et de helisabeth *φ* | 26 nunc es *γ*, tu nunc es *β*, nunc tu es *φ*

pro occidente poni ab eo, quod Palaestinae regio ita sita sit, ut mare in occidentis plaga habeat.

Et rex Bale, haec est Segor. omnes hi consenserunt apud uallem salsam, hoc est mare salis. Bale lingua hebraea κατάποσις, id est deuoratio dicitur. tradunt igitur Hebraei hanc eandem in alio scripturarum loco Salissam nominari, dicique rursum μοσχάδα τρισσεύουσαν, id est uitulam conternantem, quod scilicet tertio motu terrae absorpta sit et ex eo tempore, quo Sodoma et Gomorra, Adama et Seboim diuino igne subuersae sunt, illa paruula nuncupetur: siquidem Segor transfertur in paruam, quae lingua syra Zoara dicitur. uallis autem salinarum (sicut in hoc eodem libro scribitur), in qua fuerunt ante putei bituminis, post dei iram et sulphuris pluuiam in mare mortuum uersa est, quod a graecis λίμνη ἀσφαλτῖτις (id est stagnum bituminis) appellatur.

Et conciderunt gigantes in Astaroth Carnaim et gentes fortes simul cum eis et Ommaeos in Sauhe ciuitate, antequam Sodomam peruenirent. quatuor reges profecti de Babylone interfecerunt gigantes, hoc est Rafaim, robustos quosque Arabiae, et Zozim in Hom et Emim in ciuitate Sauhe, quae usque hodie sic uocatur. Zozim autem et Emim terribiles et horrendi interpretantur: pro quo LXX, sensum magis quam uerbum ex uerbo transferentes, gentes fortissimas posuerunt. porro *bahem,* pro quo dixerunt μετ' αὐτοῖς (hoc est cum eis) putauerunt scribi per he, ducti elementi similitudine, cum per heth scriptum sit. *bahem* enim cum

3 Gen 14, 2 3 | 6 Reg α 9, 4 | 17 Gen 14, 5

1 sita βγ, > φ | 6 salissam βγ, salisa φ | 7 ΜΟCΧΑdΑΝ · ΤΡΙCCΕVΟVCΑΝ *frisingensis*, ΜΟΧΑΔΑtΡΙCΕΟΥCΑΝ *berolinensis*, ΜΟCΧΑΛΑΤΡΙCΕΟΥCΑΝ *scaphusanus* | 11 zoara βγ, zoira φ, *in quo manu prima super* oi *scriptum est* a, *super* ra *autem* o. *nolui mutare*: *Theodorus Noeldeke uiderit.* זְעִירָא | 12 hoc βφ, > γ | 14 sulpuris φ | 15 ΛΙΜΝΕΑC · ΟΦΑΛtΙΤΕC *berolinensis*, *in quo* o *deletum*, ΑΙΜΗΝΑCΦΑΑΤΙΤΗC *scaphusanus*, ΑΙΜΝΗΑCΦΑΛΤΙΤΙC *frisingensis* | 17 astharoht φ | 18 omineos βγ | 18 ciuitate > φ | 22 uocantur φ | 23 interpretatur φ | 25 bahem βγ, baem φ | 25 μετ' αὐτοῖς *e berolinensi et scaphusano sumpsi*, ΑΜΑΑVΤΟΙC *frisingensis* | 27 heth litteram scriptum φ | 27 bahem βγφ | 27 cum βγ, quod φ

per tres literas scribitur, si mediam he habet, interpretatur in eis, si autem heth (ut in praesenti), locum significat, id est in Hom.

Et reuertentes uenerunt ad fontem iudicii, haec est Cades. per anticipationem dicitur, quod postea sic uocatum est. significat autem locum apud Petram, qui fons iudicii nominatur, quia ibi deus populum iudicauit.

Et percusserunt omnem regionem Amalecitarum et Amorraeum sedentem in Asason thamar. hoc oppidum est, quod nunc uocatur Engaddi, balsami et palmarum fertile. porro Asason thamar in lingua nostra resonat urbs palmarum. *thamar* quippe palma dicitur. sciendum autem pro eo, quod post paululum sequitur *et direxerunt contra eos aciem ad bellum in ualle salinarum* in hebraeo haberi *in ualle Sedim:* quod Aquila interpretatur *τῶν πρινεώνων*, Theodotion *τῶν ἀκτῶν*, amoena nemora significantes.

Et tulerunt omnem equitatum Sodomorum et Gomorrae. pro equitatu in hebraeo habet *rachus*, id est substantiam.

Et qui fugerat, nuntiauit Abram transitori: ipse uero sedebat ad quercum Mambre Amorraei fratris Eschol et fratris Aunan, qui erant coniurati Abrae. pro eo, quod nos posuimus, *transitori*, in hebraeo scriptum est *Hebraeo*: hoc enim transitor exprimitur. quod autem ait *apud quercum Mambre Amorraei*, melius in hebraeo legimus *apud quercum Mamre Amorraei fratris Eschol et fratris* (non *Aunan*, ut LXX transtulerunt, sed) *Aner*: ut ostenderet Mambre et

4 Gen 14, 7 | 8 Gen 14, 7 | 13 Gen 14, 8 | 17 Gen 14, 11 | 19 Gen 14, 13

3 in hom *βγ*, hō hom *φ* (*inter uocabula corii lacuna media*) | 10 aeng addi *φ* | 14 sedim *βγ*, seddim *φ* | 15 *τῶν πρινεώνων Lagarde, etsi πρινεὼν in lexicis desit ut πορνών, ab eodem Lagardio in psalmo Salomonis quinto* (*ἀντὶ πορνῶνος αὔτη*) *restitutum. cogitauit Aquila de ilice* (כנדין *Lagarde gesammelte abhandlungen* 71, 34). τωΝΑ·ΑπΡΙΝΕΑΙΝΟΝ *berolinensis*, ΤωΝΑΑπΡΙΝΕΑΙΝΟΝ *scaphusanus*, ΤωΝπΡΙΝΕωΗΟΝ *frisingensis: sequitur Aquilam in codice suo non* שרים *sed* שרין *habuisse* | 15 theodosio *φ* | 16 ΑΚωΝ *fris* | 18 equitatum *φ* | 19 nuntiauit *βγφ* | 19 abraham *βφ*, abrahę *γ* | 21 abrę *βγ*, abrahae *φ* | 22 *in fine* hebręo *γ*, hebreo *β*, ĪN *frisingensis* | 24 amorrei *βγ*, amori *φ*

Eschol et Aner Amorraeos atque germanos socios fuisse Abrahae.

Et persecutus est eos usque Dan. ad Phoenicis oppidum, quod nunc Paneas dicitur. Dan autem unus e fontibus est Iordanis. nam et alter uocatur Ior, quod interpretatur ῥεῖθρον, id est riuus. duobus ergo fontibus, qui haud procul a se distant, in unum riuulum foederatis, Iordan is deinceps appellatur.

Et Melchisedec rex Salem protulit panem et uinum, et ipse sacerdos dei excelsi, et benedixit ei. quia semel opusculum nostrum uel quaestionum hebraicarum uel traditionum congregatio est, propterea quid Hebraei de hoc sentiant inferamus. aiunt hunc esse Sem filium Noe, et supputantes annos uitae ipsius ostendunt eum ad Isaac usque uixisse, omnesque primogenitos Noe, donec sacerdotio fungeretur Aaron, fuisse pontifices. porro Salem rex Hierusalem dicitur, quae prius Salem appellabatur. Melchisedec autem beatus apostolus ad Hebraeos, *sine patre et matre* commemorans, ad Christum refert et per Christum ad gentium ecclesiam (omnis enim capitis gloria refertur ad membra) eo, quod praeputium habens Abrahae benedixerit circumciso et in Abraham Leui et per Leui Aaroni, de quo postea sacerdotium: ex quo colligi uult sacerdotium ecclesiae habentis praeputium benedixisse circumciso sacerdotio synagogae. quod autem ait *tu es sacerdos in aeternum secundum ordinem Melchisedec*, mysterium nostrum in uerbo ordinis significatur, nequaquam per Aaron inrationabilibus uictimis immolandis, sed oblato pane et uino, id est corpore et sanguine domini Iesu.

Domine deus, quid dabis mihi? et ego uado sine liberis: et filius Masec uernaculae meae hic Damascus Eliezer. et dixit Abram Ecce mihi non dedisti semen: et filius uernaculae meae haeres meus erit. ubi nos habemus *et filius Masec*

3 Gen 14, 14 | 9 Gen 14, 18 19 | 18 Hebr 7, 3 | 25 Ps 110, 4 | 30 Gen 15, 2 3

6 ΡΙΘΡΟΝ βγ, ριφρον φ | 7 haut β, haud γ, hau φ | 7/8 Iordan is *Lagarde*, iordanis βγ, iordanes φ | 9 melchisedech βγ | 9 panes φ | 13 inferamus βγ, inferemus φ | 15 primogenitos a noe φ | 20 capitis βγ, corporis φ

uernaculae meae haeres meus erit, in hebraeo scriptum est *mesech bethi*, quod Aquila transtulit *υἱὸς τοῦ ποτίζοντος οἴκου μου*, id est filius potum dantis domui meae, Theodotion uero *ὁ υἱὸς τοῦ ἐπὶ τῆς οἰκίας μου*, id ẻst et filius eius, qui super domum meam est. quod autem dicit, hoc est: ego sine liberis moriar, et filius procuratoris mei uel uillici, qui uniuersa dispensat et distribuit cibaria familiae, uocaturque Damascus Eliezer, hic meus heres erit. porro Eliezer interpretatur deus meus adiutor. ab hoc aiunt Damascum et conditam et nuncupatam.

Ego deus, qui eduxi te de regione Chaldaeorum. hoc est, quod paulo ante iam diximus in hebraeo haberi *qui eduxi te de ur chesdim*, id est de incendio Chaldaeorum.

Et posuit ea contra faciem inuicem: aues uero non diuisit. descenderunt autem uolucres super cadauera, et super diuisiones eorum: et sedit cum eis Abram. non pertinet ad praesens opusculum huius expositio sacramenti: hoc tantum dicimus quia pro his, quae posuimus, in hebraeo habet *et descenderunt uolucres super cadauera: et abigebat eas Abram.* illius enim merito saepe de angustiis liberatus est Israhel.

Ad occasum autem solis ἔκστασις cecidit super Abram. pro extasi in hebraeo *tardema*, id est *καταφορά*, legitur, quam supra uertimus in soporem.

Generatione autem quarta reuertentur huc. haud dubium quin hi, qui de semine fuerint Abrahae. quaeritur quo modo in Exodo scriptum sit *quinta autem generatione egressi sunt*

11 Gen 15, 7 | 14 Gen 15, 10 11 | 21 Gen 15, 12 | 24 Gen 15, 16 | 26 Ex 13, 18

2 mesech bethi *βγ*, ubenam mesec b&hi *φ* | 2/3 yoctoyποθιζον · Δoc · yκoy · μωy *berolinensis*, yocτoyπoτιzoν · aoc · yκoy · μoy *scaphusanus*, καιoc τoν πoτιzoντoc oικoικειac μoy *frisingensis*, *in quo super* ιo *primae uocis* yι *scriptum.* > *φ* *sequentia usque ad finem eorum, quae ex Theodotione adferuntur. facile uides eum ab οικου Aquilae ad οικιας* (*οιχειας scriptum*) *Theodotionis transiliuisse* | 4 θoy . oyιccι · oyηπιθeoικyac μωy *berol*, ρ *inter* ηπ *super uersum addito.* τoyoyιccιoyερπιθεoικyacμoy *scaphus* | 6 moriar *βγ*, morior *φ* | 7 uilici *φ* | 12 iam > *φ* | 14 in inuicem *φ* | 16 *et* 21 abraham *βγφ* | 19 abegit *φ* | 19 abraham *γφ*, habraham *β²*, habraam *β¹* | 21 ekcτacιc *frisingensis*, extasis *βγ* | 22 extasi *βγ*, ekcτacic *frisingensis* | 22 tardema *βγ*, thardem *φ* | 22 καθaρoρa *berolin*, κaτaρoρa *scaphusanus* | 24 hau *φ*, haut *β* | 26 exhodo *φ*

filii Israhel de terra Aegypti. super quo capitulo paruum uolumen edidimus.

Ecce conclusit me dominus, ut non pariam: ingredere ergo ad ancillam meam, ut habeam filios ex ea. diligenter nota quod procreatio filiorum in hebraeo aedificatio scripta est: legitur enim ibi *ingredere ad ancillam meam, si quo modo aedificer ex ea.* et ne forte hoc sit, quod in Exodo dicitur *benedixit deus obstetricibus, et aedificauerunt sibi domos.*

Et inuenit eam angelus domini super fontem aquae in deserto ad fontem in uia Sur. consequenter Aegyptia in uia Sur, quae per heremum ducit ad Aegyptum, ire festinabat.

Et uocauit nomen eius Ismahel, quia exaudiuit deus humilitatem meam. Ismahel interpretatur exauditio dei.

Hic erit rusticus homo: manus eius super omnes, et manus omnium super eum: et contra faciem omnium fratrum suorum habitabit. pro rustico scriptum habet in hebraeo *fara*, quod interpretatur onager. significat autem semen eius habitaturum in heremo, id est Sarracenos uagos incertisque sedibus, qui uniuersas gentes, quibus desertum ex latere iungitur, incursant, et inpugnantur ab omnibus.

Et locutus est ei dicens Ecce testamentum meum tecum, et eris pater multitudinis gentium, et non uocabitur adhuc nomen tuum Abram, sed erit nomen tuum Abraham, quia patrem multarum gentium posui te. notandum quod ubicumque in graeco testamentum legimus, ibi in hebraeo sermone sit foedus siue pactum, id est *berith.* dicunt autem Hebraei quod ex nomine suo deus, quod apud illos tetragrammum est, he literam Abrahae et Sarae addiderit: dicebatur enim primum Abram, quod interpretatur pater excelsus, et postea uocatus est Abraham, quod transfertur

3 Genes 16, 2 | 8 Exod 1, 21 | 9 Genes 16, 7 | 12 Genes 16, 11 | 14 Gen 16, 12 | 21 Gen 17, 3—5

7 uide + *post* et ς | 7 exhodo φ | 11 ad egyptum ire in egyptum festinabat φ | 16 in hebraeo scriptum habet φ, scriptum est in hebreo β | 17 fara μφ, faran βγ, *quorum* n *e linea ortum uidetur super uocabula peregrina pingi solita* | 18 saracenos φ | 20 incursantes inpugnantur φ | 21 dominus + *post* ei ς *contra* βγφ | 25 hebraico φ | 28 sarrae φ

pater multarum: nam quod sequitur, gentium, non habetur in nomine, sed subauditur. nec mirandum quare, cum apud Graecos et nos A litera uideatur addita, nos he literam hebraeam additam dixerimus: idioma enim linguae illius est, per E quidem scribere, sed per A legere: sicut e contrario A literam saepe per E pronuntiant.

Et dixit deus ad Abraham: Sarai uxorem tuam non uocabis eam Sarai, sed Sara erit nomen eius. errant qui putant primum Saram per unum R scriptam fuisse et postea ei alterum R additum et, quia R apud Graecos centenarius numerus est, multas super nomine eius ineptias suspicantur: cum utique, utcumque uolunt ei uocabulum commutatum, non graecam, sed hebraeam debeat habere rationem, cum ipsum nomen hebraicum sit. nemo autem in altera lingua quempiam uocans, ἐτυμολογίαν uocabuli sumit ex altera. Sarai igitur primum uocata est per sin res ioth: sublato ergo ioth, id est I elemento, addita est he litera, quae per A legitur, et uocata est Saraa. causa autem ita nominis immutati haec est, quod antea dicebatur princeps mea, unius tantum modo domus mater familiae, postea uero dicitur absolute princeps, id est ἄρχουσα.

Sequitur enim *dabo tibi ex ea filium et benedicam ei: et erit in gentes, et reges populorum erunt ex eo.* signanterque non, ut in graeco legimus *dixit deus ad Abraham: Sarai uxor tua non uocabitur nomen eius Sarai*, in hebraeo habetur *non uocabis nomen eius Sarai,* id est non dices ei Princeps mea es": omnium quippe gentium futura iam princeps est. quidam pessime suspicantur ante eam lepram fuisse uocitatam et postea principem: cum lepra *sarath* dicatur, quae in nostra quidem lingua uidetur aliquam habere similitudinem, in hebraeo autem penitus est diuersa. scribitur enim per sade et ain et res et thau: quod multum a superiori-

7 Gen 17, 15 | 22 Gen 17, 16

7 habraham φ^1 | 7 uxor tua φ | 8 sed sarra erit φ | 14 in $>$ φ | 15 sarrai φ | 16 *et* 17 ioth $\beta\gamma$, iod φ | 17 he ς, e $\beta\gamma\varphi$ | 18 saraa $\beta\gamma$, sara φ | 20 mater et familiae φ | 23 ex ea φ | 24 25 26 sarrai φ | 27 gentium $>$ β^1, futura $>$ β, iam $>$ γ | 32 thau $\beta\varphi$, tau γ

bus tribus literis, id est sin res et he, quibus Saraa scribitur, discrepare manifestum est.

Et cecidit Abraham super faciem suam et risit et dixit in corde suo Si centenario nascetur filius, et Saraa nonagenaria pariet? et post paululum *et uocabis nomen eius Isaac.* diuersa opinio, sed una etymologia, quare appellatus sit Isaac. interpretatur enim Isaac risus. alii dicunt, quia Saraa riserit, ideo eum risum uocatum esse, quod falsum est. alii uero quod riserit Abraham, quod et nos probamus. postquam enim ad risum Abrahae uocatus est filius eius Isaac, tunc legimus risisse et Saram. sciendum tamen quod IIII in ueteri testamento absque ullo uelamine nominibus suis ante quam nascerentur, uocati sunt: Ismahel, Isaac, Salomon et Iosias. lege scripturas.

Et dixit ei Festina, tres mensuras farinae similae commisce. quia tres mensurae absolute hic dictae uidentur, et est incerta mensura, propterea addidi quod in hebraeo *tria sata* habeat, id est tres amphoras, ut idem mysterium et hic et in euangelio, ubi mulier tria sata fermentare dicitur, agnoscamus.

Dixit autem Reuertens ueniam ad te in tempore hoc et in hora, et habebit filium Sara. pro hora uitam legimus in hebraeo, ut sit ordo uel sensus Reuertar ad te in tempore uitae: quasi dixerit Si uixero, si fuerit uita comitata: haec autem ἀνθρωποπαθῶς, quo modo et cetera.

Risit autem Sara in semet ipsa dicens Necdum mihi factum est usque nunc, et dominus meus senex est. aliter multo legitur in hebraeo *et risit Sara in semet ipsa dicens Postquam attrita sum, facta est mihi uoluptas?* simul nota quod, ubi nos posuimus uoluptatem, *eden* scriptum est in hebraeo.

3 Gen 17, 17 | 5 Gen 17, 19 | 15 Gen 18, 6 | 19 Matth 13, 33 | 21 Gen 18, 10 | 26 Gen 18, 12

1 sara φ | 4 et saraa βγ, et si sara φ | 5 ysaac βγ, iaae φ | 7/8 sara φ | 11 saram βγφ | 11 tamen βγ, autem φ | 14 isaa[illegible]e φ | 14 salamon φ | 20 cognoscamus φ | 21/22 et in hora βγ, in hore φ | 22 habebit filium sara γ, habebi filium saram φ, habebit saraa filium β | 28 sarra φ | 30 edem βγ

Symmachus hunc locum ita transtulit *postquam uetustate consenui, facta est mihi adolescentia?*

Et dixit Numquid est, domine, si loquor? quod graece scriptum est *μήτι, κύριε, ἐὰν λαλήσω.* secundo Abraham sic est locutus ad dominum: quod non uidetur manifeste sonare quid dicat. in hebraeo igitur plenius scribitur *ne quaeso irascaris, domine, si locutus fuero.* quia enim uidebatur interrogans dominum artare responsione, temperat praefatione quod quaerit.

Et locutus est ad generos suos, qui acceperant filias eius. quia postea duae filiae Lot uirgines fuisse dicuntur, de quibus et ipse dudum ad Sodomaeos dixerat *ecce duae filiae meae, quae non cognouerunt uirum,* et nunc scriptura commemorat eum habuisse generos, non nulli arbitrantur illas, quae uiros habuerant, in Sodomis remansisse, et eas exisse cum patre, quae uirgines fuerunt. quod cum scriptura non dicat, hebraea ueritas exponenda est, in qua scribitur *egressus est Lot et locutus est ad sponsos, qui accepturi erant filias eius.* necdum ergo uirgines filiae matrimonio fuerant copulatae.

Et dixit ei Ecce admiratus sum faciem tuam. in hebraeo habet *ecce suscepi faciem tuam,* id est: adquiesco precibus tuis. quod Symmachus secundum sensum interpretans ait *δράσει ἐδυσωπήθην τὸ πρόσωπόν σου.*

Et ecce ascendebat flamma de terra quasi uapor fornacis. pro quo legimus in hebraeo *ecce ascendebat citor quasi*

3 Gen 18, 30 | 10 Gen 19, 14 | 12 Gen 19, 8 | 21 Gen 19, 21 | 25 Gen 19, 28

2 adulescentia φ | 4 ΜΗπΚΕΕΑΝΛΑΛΗCω *frisingensis*, ΜΗ ty · ky[illegible]ΡΥΕ · ΑΜΗCΟ *berolinensis* (fuerat ΚΥΡΡΥΕ), ΜΝΤΥ · ΚΥΡΡΥΕ · ΑΜΝCΟ *scaphusanus* | 5 loquutus φ | 5 deum φ | 6 plenius βγ, planius φ | 7 loquutus φ | 8 responso φ | 10 loquutus φ | 11 loth βγφ: *postea tacebo de hoc nomine* | 12 sodomenos γφ, sodoméos β | 15 habuerant βγ, habuerint φ | 16 fuerant β, fuerunt γ, fuerint φ | 18 loquutus φ | 21 admiratus γ, ammiratus βφ | 24 ωΡΑΗΙ · ΕΔΙCΟΝπΕωΝ · ΡΟΘωπΟΝCΟΥ *berolinensis, in quo* Ν *ante* π *spongia deletum.* ΟΡΑΕΙΕΑΙCΟΝΕΟΗΤΟΝΡΟΤΟπΟΝ coy *scaphus.* opa · eiedyc ωπΗΟΗΝΤΟ πΡΟΕωπΟΝCΟΥ *frisingensis* | 25 et > φ

ἀναθυμίασις fornacis: quod nos uaporem uel fumum siue fauillam possumus dicere.

Et ascendit Lot de Segor et sedit in monte et duae filiae eius cum eo: timuit enim sedere in Segor. quaeritur, quare, cum primum fugae montis Segor praetulerit et eam in habitaculum suum uoluerit liberari, nunc de Segor rursum ad montem migret? respondebimus ueram esse illam Hebraeorum coniecturam de Segor quod frequenter terrae motu subruta, Bale primum et postea Salissa appellata sit, timueritque Lot dicens Si cum ceterae adhuc urbes starent, ista saepe subuersa est, quanto magis nunc in communi ruina non poterit liberari? et hanc occasionem infidelitatis etiam in filias coitus dedisse principium. qui enim ceteras uiderat subrui ciuitates et hanc stare seque dei auxilio erutum, utique de eo, quod sibi concessum audierat, ambigere non debuit. illud igitur, quod pro excusatione dicitur filiarum, eo quod putauerint defecisse humanum genus et ideo cum patre concubuerint, non excusat patrem.

Denique Hebraei quod sequitur *et nesciuit cum dormisset cum ea et cum surrexisset ab eo* adpungunt desuper quasi incredibile et quod rerum natura non capiat coire quempiam nescientem.

Et conceperunt duae filiae Lot de patre suo, et genuit primogenita filium: et uocauit nomen eius Moab. iste est pater Moabitarum usque in hanc diem. et minor et ipsa peperit filium et uocauit nomen eius Ammon, id est filius populi mei. ipse est pater filiorum Ammon. Moab interpretatur ex patre, et totum nomen etymologiam habet, Ammon uero, cuius quasi causa nominis redditur filius generis mei siue (ut melius est in hebraeo) filius populi mei, sic deriuatur, ut

3 Gen 19, 30 | 19 Gen 19, 33 | 23 Gen 19, 36 — 38

1 ΑΝΑΘΥΜΑCΙΗ *berolinensis*, ΑΝΑΘΥΜΑCΙΕ *scaphusanus*, ΑΝΑ ΘΥΜΙΑΤΙC *frisingensis*: *correxit ~~Lagarde~~* | 8 salissa βγ, salisa φ | 15/16 excussatione φ | 17 excussat φ | 20 ea βγ, eo φ | 20/21 ingredibili φ | 21 accipiat φ | 26 ammon id est > φ | 27 est > φ

ex parte sensus nominis et ex parte ipse sit sermo. *ammi* enim, a quo dicti sunt Ammanitae, uocatur populus meus.

Etenim uere soror mea est de patre, sed non ex matre. id est fratris eius est Aran filia, non sororis. sed quia in hebraeo habet *uere soror mea est, filia patris mei et non filia matris meae* et magis sonat quod soror Abrahae fuerit, in excusationem eius dicimus nēcdum illo tempore tales nuptias lege prohibitas.

Et uidit Sara filium Agar aegyptiae, quem peperit Abrahae, ludentem. quod sequitur *cum Isaac filio suo,* non habet in hebraeo. dupliciter itaque hoc ab Hebraeis exponitur — siue quod idola ludo fecerit, iuxta illud, quod alibi scriptum est *sedit populus manducare et bibere, et surrexerunt ludere* — siue quod aduersum Isaac, quasi maioris aetatis, ioco sibi et ludo primogenita uendicaret. quod quidem Sara audiens non tulit: et hoc ex ipsius approbatur sermone dicentis *eice ancillam hanc cum filio suo. non enim heres erit filius ancillae cum filio meo Isaac.*

Et sumpsit panes et utrem aquae et dedit Agar, ponens super umerum eius et paruulum, et dimisit eam. quando Isaac natus est, XIII annorum erat Ismahel. et post ablactationem eius iste cum matre expellitur domo. inter Hebraeos autem uaria opinio est, asserentibus aliis quinto anno ablactationis tempus statutum et aliis XII annum uendicantibus. nos igitur, ut breuiorem eligamus aetatem, post XVIII annos Ismahel supputauimus eiectum esse cum matre, et non conuenire iam adolescenti matris sedisse ceruicibus. uerum est igitur illud Hebraeorum linguae idioma quod omnis filius ad comparationem parentum infans uocetur et paruulus. nec miremur habere barbaram linguam

3 Gen 20, 12 | 9 Gen 21, 9 | 13 Exod 32, 6 | 17 Gen 21, 10 | 19 Gen 21, 14

1 et > φ | 1 ammini βγ | 2 ammanitae γφ, ammonitę β | 3 ex matre βγ, de matre φ | 4 eius > φ | 4 arran φ | 5 et βγ, sed φ | 7 excussationem φ | 11 hoc > φ | 12 ludo ς, luto βγφ | 13 manducare βγ, comedere φ | 15 uendicaret βγ, uindicarit φ | 17/18 erit heres φ | 21 tredecim φ | 24/25 uidicantibus φ^{1}, uindicantibus φ^{2} | 25 elegamus φ | 26 decim et octo φ | 27 adulescentem φ

proprietates suas, cum hodieque Romae omnes filii uocentur infantes. posuit ergo Abraham panes et utrem super umerum Agar: et hoc facto *dedit puerum* matri, hoc est in manu eius tradidit, commendauit, et ita emisit e domo.

Quod autem sequitur *et proiecit puerum subter abietem et abiens sedit de contra longe quasi iactu sagittae. dixit enim Non uidebo mortem paruuli mei" et sedit contra eum* et statim iungitur *exclamauit puer et fleuit: et audiuit deus uocem pueri de loco, ubi erat: et dixit angelus dei ad Agar de caelo* et reliqua, nullum moueat: in hebraeo enim post hoc, quod scriptum est *non uidebo mortem paruuli mei,* ita legitur quod ipsa Agar sederit contra puerum·et.leuauerit uocem suam et fleuerit et exaudierit deus uocem paruuli. flente enim matre et mortem filii miserabiliter praestolante, deus exaudiuit puerum, de quo pollicitus fuerat Abrahae dicens *sed et filium ancillae tuae in gentem magnam faciam.* alioquin et ipsa mater non suam mortem, sed filii deplorabat. pepercit igitur ei deus, pro quo fuerat et fletus.

Denique in consequentibus dicitur *Surge et tolle puerum et tene manum eius.* ex quo manifestum est eum, qui tenetur, non oneri matri fuisse, sed comitem. quod autem manu parentis tenetur, sollicitus monstratur affectus.

Et dixit Abimelech et Ochozath pronubus eius et Phicol princeps exercitus eius. excepto Abimelech et Phicol, tertium nomen, quod hic legitur, in hebraeo uolumine non habetur.

Et dixit Septem oues has accipies a me, ut sint in testimonium mihi quia ego fodi puteum istum. ideo cognominauit nomen loci illius Puteus iuramenti, quia ibi iurauerunt ambo. ubi hic legitur *puteus iuramenti*, in hebraeo habet *ber sabee.* duplex autem causa, cur ita appellatus sit. siue, quia septem agnas Abimelech de manu Abrahae acceperit: septem

3 Gen 21, 14 | 5 Gen 21, 15—17 | 15 Gen 17, 20 | 19 Gen 21, 18 | 23 Gen 21, 22 | 27 Gen 21, 30 31

4 manus igitur eius eum tradidit φ | 11 paruuli $\beta\gamma$, pueri φ | 16 alioqui φ | 17 ei igitur φ | 23 phicol γ, phycol β, fichul φ | 24 *hoc loco* fichol φ | 29 iurauerunt ibi γ, ibi iurauerant φ | 31 quur φ

enim dicuntur *sabee* — siue, quod ibi iurauerint: quia et iuramentum *sabee* similiter appellatur. quod si ante hanc causam supra nomen hoc legimus, sciamus per prolempsim dictum esse, sicut et Bethel et Galgala, quae utique usque ad tempus, quo ita appellatae sunt, aliter uocabantur. notandum autem et ex prioribus et ex praesenti loco quod Isaac non sit natus ad quercum Mambre siue in aulone Mamre, ut in hebraeo habetur, sed in Geraris: ubi et Bersabee usque hodie oppidum est. quae prouincia ante non grande tempus ex diuisione praesidum Palaestinae salutaris est dicta. huius rei scriptura testis est, quae ait *et habitauit Abraham in terra Philistinorum.*

Et dixit ei deus Tolle filium tuum unigenitum, quem diligis, Isaac, et uade in terram excelsam et offer illum ibi in holocaustum super unum de montibus, quem ego tibi dicam. difficile est idioma linguae hebraeae in latinum sermonem uertere. ubi nunc dicitur *uade in terram excelsam*, in hebraeo habet *moria*, quod Aquila transtulit τὴν καταφανῆ, hoc est lucidam, Symmachus τῆς ὀπτασίας, hoc est uisionis. aiunt ergo Hebraei hunc montem esse, in quo postea templum conditum est in area Ornae Iebusaei, sicut et in Paralipomenis scriptum est *et coeperunt aedificare templum in mense secundo in secunda die mensis in monte Moria.* qui idcirco inluminans interpretatur et lucens, quia ibi est *dabir* (hoc est oraculum dei) et lex et spiritus sanctus, qui docet homines ueritatem et inspirat prophetas.

Et abiit ad locum, quem dixit ei deus in die tertia. notandum quod de Geraris usque ad montem Moria, id est sedem templi, iter dierum trium sit et consequenter illuc die tertio peruenisse dicatur. male igitur quidam Abraham putant illo tempore ad quercum habitasse Mambre, cum

11 Gen 21, 34 | 13 Gen 22, 2 | 22 Paral β 3, 1 | 27 Gen 22, 3 4

1 sabee sibi quod φ | 3 prolempsim βγ, prolempsin φ | 7 siue in aulone mãre φ, siue in aulone mamrę β, > γ | 12 filistinorum diebus multis φ | 13 ei > φ | 17 dicitur et uade φ | 18 την καταφανη *ex fris*: ΙΝΗΚΑΘΑΦΑΝΗ *berolinensis*, ΙΝΝΚΑΤΑΦΑΝΝ *scaphusanus* | 19 ΤΗΣ · ΟΠΤΑΣΕΙΑΣ *frisingensis*, ΘΗΣΟΠΘΑΘΙΑΣ *berolinensis*, ΤΗΣΟΠΤΑΤΙΑΣ *scaphusanus* | 27 Eth abiit in locum φ | 31 habitasse ad quercum φ

inde usque ad montem Moria uix unius diei iter plenum sit.

Et eleuauit Abraham oculos suos, et ecce aries post tergum eius tenebatur in uirgulto sabech cornibus suis. ridiculam rem in hoc loco emisenus Eusebius est locutus, *sabech* inquiens *dicitur hircus, qui rectis cornibus et ad carpendas arboris frondes sublimis attollitur.* rursus Aquila συχνεῶνα interpretatus est, quem nos ueprem possumus dicere uel spinetum et (ut uerbi uim interpretemur) condensa et inter se implexa uirgulta. unde et Symmachus in eandem ductus opinionem *et apparuit* ait *aries post hoc retentus in rete cornibus suis.* uerum quibusdam in hoc dumtaxat loco melius uidentur interpretati esse LXX et Theodotion, qui ipsum nomen *sabech* posuerunt, dicentes *in uirgulto sabech cornibus suis*: etenim σιχνεὼν siue rete, quod Aquila posuit et Symmachus, per sin literam scribi, hic uero samech literam positam: ex quo manifestum esse non interpretationem stirpium condensarum et in modum retis inter se uirgulta contexta uerbum *sabech*, sed nomen sonare uirgulti, quod ita hebraice dicitur. ego uero diligenter inquirens σιχνεῶνα per samech literam scribi crebro repperi.

Et uocauit Abraham nomen loci illius „dominus uidet", ut dicant hodie „in monte dominus uidet". pro eo quod hic habet *uidet*, in hebraeo *uidebitur* scriptum est. hoc autem apud Hebraeos exiuit in prouerbium, ut, si quando in angustia constituti sunt et domini optant auxilio subleuari, dicant „in monte dominus uidebitur", hoc est: sicut Abrahae misertus est, miserebitur et nostri. unde et in signum dati arietis solent etiam nunc cornu clangere.

Et nuntiauerunt Abraham dicentes Ecce peperit Melcha et ipsa filios Nachor fratri tuo, Hus primogenitum eius et Buz

3 Gen 22, 13 | 22 Gen 22, 14 | 30 Gen 22, 20—22

5 emesenus φ | 5 loquutus φ | 7 rursum φ | 9 uim uerbi β | 10 uirculta φ, *manu recenti mutatum* | 11 rete βγφ | 14 uirculto φ, *manu recenti mutatum* | 16 literam scribi hic uero samech > φ | 20 *post* inquirens + et φ | 22 23 *et* 24 uidit φ | 24 *et* 27 uidebitur φ, uidebit βγ | 30 nuntiauerunt βγφ | 31 us φ

fratrem illius et Camuhel patrem Syrorum et Caseth. primogenitus Nachor fratris Abraham de Melcha uxore eius filia Aran natus est Hus: de cuius stirpe Iob descendit, sicut scriptum est in exordio uoluminis eius *uir fuit in terra Hus Iob nomine.* male igitur quidam aestimant Iob de genere esse Esau: siquidem illud, quod in fine libri ipsius habetur, eo, quod de syro sermone translatus est et quartus sit ab Esau et reliqua, quae ibi continentur, in hebraeis uoluminibus non habentur. secundus natus est de Melcha Buz, quem LXX Bauz transferre uoluerunt. et ex huius genere est Balaam ille diuinus, ut Hebraei tradunt, qui in libro Iob dicitur Heliu, primum uir sanctus et prophetes dei, postea per inoboedientiam et desiderium munerum, dum Israhel maledicere cupit, diuini uocabulo nuncupatur: diciturque in eodem libro *et iratus Heliu filius Barachiel Buzites,* de huius uidelicet Buzi radice descendens. Camuhel uero pater est Damasci: ipsa enim uocatur Aram, quae hic pro Syria scripta est, et ipso nomine legitur in Isaia. Caseth quoque quartus est, a quo Casdim, id est Chaldaei postea uocati sunt.

Et mortua est Sara in ciuitate Arboc, quae est in ualle, haec est Chebron in terra Chanaan. hoc, quod hic positum est *quae est in ualle*, in authenticis codicibus non habetur. nomen quoque ciuitatis Arboc paulatim a scribentibus legentibusque corruptum est. neque enim putandum LXX interpretes nomen ciuitatis hebraeae barbare atque corrupte et aliter, quam in suo dicitur, transtulisse. Arboc enim nihil omnino significat. sed dicitur *arbee*, hoc est quatuor, quia ibi Abraham et Isaac et Iacob conditus est et ipse princeps humani generis Adam: ut in Hiesu libro apertius demonstrabitur.

4 Iob 1, 1 | 15 Iob 32, 2 | 18 Isai 7, 1 | 20 Gen 23, 2

1 camuhel β, chamuhel γ, camuel φ | 1 caseth βγφ | 3 aran β, aram γ, Arran φ | 3 us φ | 3 iob stirpe φ | 4 us φ | 5 iob nomine βγ, iob nomen eius φ | 5 existimant φ | 7 equod φ | 7 translatus sit φ | 12 helius φ | 13 isrli φ | 16 chamuel β, chamuhel γ, Camuhel $φ^{1}$, Camuel $φ^{2}$ | 18 caseth βγφ | 19 casdim βφ, chasdim γ | 20 arboch φ | 21 crebron γ | 23 arboch φ | 26 transtullisse arboch φ

Audi nos, domine, rex a deo tu es nobis, in electo sepulchro nostro sepeli mortuum tuum. pro rege principem habet in hebraeo siue ducem: *nasin* quippe non rex, sed dux dicitur.

Et audiuit Abraham Efron, et appendit Abraham Efran argentum, quod locutus est in auribus filiorum Heth. in hebraeo, sicut hic posuimus, primum nomen eius scribitur Efron, secundum Efran. postquam enim pretio uictus est, ut sepulchrum uenderet et acciperet argentum, licet cogente Abraham, uau litera, quae apud illos pro o legitur, ablata de eius nomine est, et pro Efron appellatus est Efran: significante scriptura non eum fuisse consummatae perfectaeque uirtutis, qui potuerit memorias uendere mortuorum. sciant igitur, qui sepulchra uenditant et non coguntur ut accipiant pretium, sed a nolentibus quoque extorquent, inmutari nomen suum et perire quid de merito eorum, cum etiam ille repraehendatur occulte, qui inuitus acceperit.

Et posuit seruus manum suam sub femore Abrahae domini sui et iurauit ei super uerbo hoc. tradunt Hebraei quod in sanctificatione eius, hoc est in circumcisione iurauerit, nos autem dicimus, iurasse eum in semine Abrahae, hoc est in Christo, qui ex illo nasciturus erat iuxta euangelistam Matthaeum loquentem *liber generationis Iesu Christi filii Dauid filii Abraham.*

Et tulit uir inaurem auream, didragmum pondus eius. bace, quod in hoc loco pro didragmo scribitur, semuncia est, *secel* uero, qui latino sermone siclus corrupte appellatur, unciae pondus habet.

1 Genes 23, 6 | 5 Genes 23, 16 | 18 Genes 24, 9 | 23 Mth 1, 1 | 25 Gen 24, 22

1 es tu φ | 3 in hebraeo > φ | 3 nasin β, Nasin γ, NASIN φ | 6 loquutus φ | 6 eth βγ, ceth φ | 9 et argentum acciperet β | 10 o βγ, ω *frisingensis* | 18 femore βγφ | 18 habrahe φ | 19 iurauit eis φ | 22/23 matheum βγφ | 23 generationis *et* christi > φ | 25 *post* eius φ didragmum semuncia seclum uncia, *quae punctis sub uersu positis deleta et manu prima in margine repetita* | 26 Lagarde gesammelte abhandlungen 199, 18[n] | 26 Lagarde lc 199, 7 | 27 corrupte βγ, corrupto sermone φ

Ecce ego sto super fontem aquae, et filiae hominum ciuitatis egredientur ad hauriendam aquam: et erit uirgo, cui ego dixero Da mihi bibere paululum aquae de hydria tua et cetera. in hebraeo scriptum est *ecce ego stans iuxta fontem aquae, et erit adolescentula, quae egredietur ad hauriendum, et dixero ei Da mihi bibere paululum aquae de hydria tua* et cetera. pro adolescentula quoque, quae graeco sermone νεᾶνις dicitur, ibi legimus *alma*, quod quidem et in Isaia habetur. nam in eo loco, ubi in nostris codicibus scriptum est *ecce uirgo concipiet et pariet,* Aquila transtulit *ecce adolescentula concipiet et pariet,* in hebraeo legitur *ecce alma concipiet et pariet.* notandum ergo quod uerbum *alma* numquam nisi in uirgine scribitur et habet etymologiam ἀπόκρυφος, id est abscondita. scriptum siquidem est in Iob *et sapientia unde inuenietur? et quis locus intellectus? et absconditur ab oculis omnis uiuentis.* ubi nunc diximus *absconditur*, in hebraeo propter declinationem uerbi aliter figuratum *naalma* dicitur. huic quid simile, licet masculino genere declinetur, et in regnorum libris scriptum est, ex persona Helisaei loquentis ad Giezi *et dominus abscondit a me.* ergo *alma*, quod interpretatur abscondita, id est uirgo nimia diligentia custodita, maioris mihi uidetur laudis esse quam uirgo. uirgo quippe iuxta apostolum potest esse corpore et non spiritu, abscondita uero, quae uirgo est, ἐπίτασιν uirginitatis habet, ut et uirgo sit et abscondita, et quae abscondita est, iuxta idioma linguae hebraeae consequenter et uirgo est, quae autem uirgo, non statim sequitur ut abscondita sit. hoc idem uerbum et in Exodo de Maria sorore Moysi uirgine legimus. ostendant igitur Iudaei in scripturis alicubi positum *alma,*

1 Gen 24, 43 | 9 Is 7, 14 | 14 Iob 28, 20 21 | 19 Reg δ 4, 27 | 23? | 28 Ex 2, 8

2 ad hauriendum aquam φ | 4 iuxta βγ, super φ | 5 adulescentula φ | 5 egreditur φ | 7 adulescentula φ | 7 ΝΕΑΝΥC *berolinensis et scaphusanus*, neanic *frising* | 8 aalma φ | 10 *ante* aquila + et φ | 10 adulescentula φ | 11 aalma φ | 12 aalma φ | 13 ἐτυμολογίαν *indicat frisingensis* | 14 scriptum est. Siquidem et in iob φ | 15 abscondetur βγ | 16 absconditur φ, abscondetur βγ | 20 aalma φ | 21 abscondita > γ | 27 ut et abscondita φ | 28 exhodo φ | 28 mosi φ | 29 aalma φ

ubi adolescentulam tantum et non uirginem sonet: et concedimus eis illud, quod in Isaia apud nos dicitur *ecce uirgo concipiet et pariet*, non absconditam uirginem, sed adolescentulam signare iam nuptam.

Et dimiserunt Rebeccam sororem suam et substantiam eius et seruum Abraham et uiros, qui cum eo erant. in hebraeo habet *et dimiserunt Rebeccam sororem suam et nutricem eius et seruum Abrahae et uiros illius.* decens quippe erat ut ad nuptias absque parentibus uirgo proficiscens nutricis solacio foueretur.

Et ipse habitabat in terra austri: et egressus est Isaac exerceri in campo ad uesperam. terra austri Geraram significat, unde a patre ad immolandum quondam fuerat abductus. quod autem ait *et egressus est, ut exerceretur in campo,* quod graece dicitur ἀδολεσχῆσαι, in hebraeo legitur *et egressus est Isaac, ut loqueretur in agro declinante iam uespera.* significat autem secundum illud, quod dominus solus orabat in monte, etiam Isaac, qui in typo domini fuit, ad orationem quasi uirum iustum domo egressum et uel nona hora uel ante solis occasum spirituales deo uictimas optulisse.

Et tulit theristrum et operuit se. theristrum pallium dicitur, genus etiam nunc arabici uestimenti, quo mulieres prouinciae illius uelantur.

Et adiecit Abraham et accepit uxorem, et nomen eius Cetura: et peperit ei Zamram et Iecsan et Madan et Madian et Iesboc et Sue. et Iecsan genuit Saba et Dadan. et filii Dadan fuerunt Asurim et Latusim et Laomim. et filii Madian Gefar et Afer et Saba et Enoch et Abida et Aledea. omnes hi filii Ceturae. et dedit Abraham uniuersa, quae habuit, Isaac, filiis autem concubinarum, quas habuit, dedit munera et dimisit eos ab Isaac filio suo, cum adhuc uiueret in oriente, ad

2 Isai 7, 14 | 5 Gen 24, 59 | 11 Gen 24, 62 63 | 17 Marc 6, 46 | 20 Petr α 2, 5 | 21 Gen 24, 65 | 24 Gen 25, 1—6

1 3/4 adulescentulam φ | 8 Degens φ | 9 solatio βγφ | 16 inclinante φ | 20 spiritales φ | 25 c&tura φ, cethura βγ: *deinceps tacebo* | 25 iecxan φ | 26 suae φ | 26 iecxan φ | 27 latosim φ | 27 laomin β, laommiim φ | 28 eledea φ

terram orientalem. Cetura hebraeo sermone copulata interpretatur aut uincta. quam ob causam suspicantur Hebraei mutato nomine eandem esse Agar, quae Saraa mortua de concubina transierit in uxorem. et uidetur depositi iam Abrahae excusari aetas, ne senex post mortem uxoris suae uetulae nouis arguatur nuptiis lasciuisse. nos quod incertum est relinquentes hoc dicimus quod de Cetura nati filii Abraham iuxta historicos Hebraeorum occupauerint τρωγλοδύτιν et Arabiam, quae nunc uocatur εὐδαίμων, usque ad maris rubri terminos. dicitur autem unus ex posteris Abrahae, qui appellabatur Afer, duxisse aduersus Libyam exercitum et ibi uictis hostibus consedisse eiusque posteros ex nomine ataui Africam nuncupasse. huius rei testis est Alexander, qui dicitur polyhistor, et Cleodemus cognomento Malchus, graeco sermone barbaram historiam retexentes. quod autem ait *et filii Dadan fuerunt Asurim et Latusim et Laomim,* Asurim in negotiatores transferri putant, Latusim aeris ferrique metalla cudentes, Laomim uero φυλάρχους, id est principes multarum tribuum atque populorum. alii ab hoc Asurim uocatos Syros esse contendunt et a plerisque filiis Abrahae ex Cetura occupatas Indiae regiones.

Et mortuus est Abraham in senectute bona, senex et plenus, et collectus est ad populum suum. male in LXX interpretibus additum est *et deficiens mortuus est Abraham,* quia non conuenit Abrahae deficere et imminui. illud quoque, quod nos posuimus *in senectute bona senex et plenus,* in graecis codicibus ponitur *plenus dierum.* quod cum sensum uideatur exponere, eo quod luce et diei operibus plenus occubuerit, tamen magis ad ἀναγωγὴν facit, si simpliciter ponatur *plenus.*

16 Gen 25, 3 | 22 Gen 25, 8

2 iuncta γ *et ut uidetur* β, uincta *ut uidetur* φ. קטר *Syris* ἔδησε | 4 ad uxorem φ | 4 depositi βγφ, decrepiti ς | 5 habrahe excussari φ | 5 suae > φ | 8 τρωro dντhN *frisingensis,* ΘΡωΓΟΔΙΘΗΝ *berolin,* ΤΡωΤΟΛΙΝΝ *scaphus* | 10 habrahae φ | 11 aduersum φ | 14 malchas φ | 16 asurim βγφ | 16/17 latosim et laommim φ | 16/17 loamim γ | 17 asorim φ | 17 latosim φ | 18 laommim φ | 18 fylarchus φ, filarchos βγ | 22 habraham φ | 24 abraham mortuus est β | 29 ἀναγωγὴν *graece frising,* anagogen βγ

Et haec nomina filiorum Ismahel in nominibus suis et in generationibus suis. primogenitus Ismahelis Nabaioth et Cedar et reliqui usque ad eum locum ubi ait *et habitauerunt ab Euila usque Sur, quae est contra faciem Aegypti uenientibus in Assyrios, in conspectu omnium fratrum suorum cecidit.* duodecim filii nascuntur Ismahelo, e quibus primogenitus fuit Nabaioth, a quo omnis regio ab Euphrate usque ad mare rubrum Nabathena usque hodie dicitur, quae pars Arabiae est. nam et familiae eorum oppidaque et pagi ac minuta castella et tribus eorum appellatione celebrantur ab uno quoque: ex his Cedar in deserto et Duma alia regio et Theman ad austrum et Cedema ad orientem plaga dicitur. quod autem in extremo huius capituli iuxta LXX legimus *contra faciem omnium fratrum suorum habitauit,* uerius est illud, quod nos posuimus *coram omnibus fratribus suis occubuit,* id est in manibus omnium filiorum suorum mortuus est, superstitibus liberis et nullo prius morte praerepto. fratres autem pro filiis appellari, Iacob quoque ad Laban demonstrat dicens *quod est peccatum meum, quia persecutus es post me et quia scrutatus es omnia uasa mea? quid inuenisti de uniuersis uasis domus tuae? ponatur coram fratribus meis et fratribus tuis, et diiudicent inter nos.* nec enim possumus credere, ut scriptura commemorat, quod Iacob exceptis liberis secum fratres aliquos habuerit.

Et concepit Rebecca uxor eius, et mouebantur filii eius in ea. pro motione LXX interpretes posuerunt ἐσκίρτων, id est ludebant siue calcitrabant: quod Aquila transtulit *confringebantur filii in utero eius,* Symmachus uero διέπλεον, id est in similitudine nauis in superficie ferebantur.

Et egressus est primus rubeus totus sicut pellis pilosus. ubi nos pilosum posuimus, in hebraeo habet *seir.* unde Esau, sicut et alibi legimus, Seir, id est pilosus, est dictus.

1 Gen 25, 13-18 | 13 Gen 25, 18 | 19 Gen 31, 36 37 | 25 Gen 25, 21 22 | 30 Gen 25, 25

1 hismahel φ | 2 hismahelis φ | 2 nabeoth φ | 3 reliqui βγφ | 6 ismaheli β | 7 aboth φ[1], naboth φ[2] | 8 nabethena φ | 9 eorum βγ, ipsorum φ | 9 minuta βφ, munita γ | 10 eorum βγ, horum φ | 12 orientem plaga φ, orientalem plagam βγ | 19 persequutus φ | 28 ΔΥΗπΑΕωΝ *berol*, ΑΙΕπΑΕΟΝ *scaphus*, dieπλeoN *frising* | 29 similitudinem φ | 30 robeus φ

Et dixit Esau Iacob Da mihi gustum de coctione rubea ista, quia deficio. propterea uocatum est nomen eius Edom. rubrum siue fuluum lingua hebraea *edom* dicitur. ab eo igitur, quod rubeo cibo uendiderit primitiua sua, fului, id est Edom, sortitus est nomen.

Seminauit autem Isaac in terra illa, et inuenit in anno illo centuplum hordei. licet in aliena terra seminauerit Isaac, tamen non puto quod tanta ei fertilitas hordei fuerit. unde melius puto illud esse, quod habetur in hebraeo et Aquila quoque transtulit *et inuenit in anno illo centuplum aestimatum*, id est ἑκατὸν εἰκασμούς. licet enim eisdem literis et aestimatio scribatur et hordeum, tamen aestimationes *saarim* leguntur, hordea uero *sorim*. tacens autem scriptura genus frugum, quod centuplicauerit, uidetur mihi cunctarum in illo uirtutum ostendisse multiplicationem. denique sequitur *et benedixit ei dominus, et magnus factus est uir et ambulabat uadens et magnificatus, donec magnus fieret uehementer.* felicitas autem multiplicati hordei ignoro si quem possit facere gloriosum.

Et abiit inde Isaac et uenit in uallem Gerarorum et habitauit ibi. pro ualle torrentem habet in hebraeo. neque enim Isaac, postquam magnificatus est, habitare poterat in ualle. habitauit autem in torrente, de quo scriptum est *de torrente in uia bibit:* de quo etiam Helias tempore famis bibit. sed quia Helias non erat perfectus ut Christus, ideo ei torrens ille aruit. dominus uero noster etiam in torrente traditus est, dedicans regenerationem nostram et baptismi sacramentum.

Et foderunt pueri Isaac in ualle Geraron, et inuenerunt ibi puteum aquae uiuae. et hic pro ualle torrens scriptus

1 Gen 25, 30 | 6 Gen 26, 12 | 16 Gen 26, 12 13 | 20 Gen 26, 17 | 23 Ps 110, 7 | 24 Reg γ 17, 7 | 29 Gen 26, 19

1 robea φ | 3 Robeum φ | 4 robeo cibi φ | 8 fertulitas φ | 11 *εκατον εικασμους frisingensis*, ΗΚΘωΝΗγΑCΜωΘΗ *berol*, ΕΚΤΟΝΕγ. ΑC ΜΟΤΕ *scaph. uulgo εκατον εικασμενον* | 14 centiplicauerit φ | 18 quem βγ, quidem φ | 20 habiit φ | 20 gerarorum φ, gerarum βγ | 22 magnificatus βγ, magnus factus φ | 24 in uia bibit βγ, bibet in uia φ | 25 ei βγ, et φ | 29 geraron βγφ | 30 scriptum φ

est. numquam enim in ualle inuenitur puteus aquae uiuae.

Et foderunt puteum alterum et altercati sunt etiam super eo: et uocauit nomen eius Inimicitiae. pro inimicitiis, quod Aquila et Symmachus τὴν ἀντικειμένην et ἐναντίωσιν transtulerunt, id est aduersum atque contrarium, in hebraeo habet satanan. ex quo intellegimus satanan contrarium interpretari.

Et foderunt puteum alium: et non litigauerunt cum eis, et uocauit nomen eius latitudo. pro latitudine in hebraeo habet *rooboth* ad probandum illud, quod supra diximus *ipse aedificauit Niniuen ciuitatem et rooboth*, hoc est plateas eius.

Et Abimelech iuit ad eum de Geraris et Ochozath pronubus eius et Fichol princeps militiae eius. pro Ochozath pronubo in hebraeo habet *collegium amicorum eius*, ut non tam hominem significet quam amicorum turbam, quae cum rege uenerat, in quibus fuit et Fichol princeps exercitus eius.

Et uenerunt pueri Isaac et nuntiauerunt ei de puteo, quem foderunt, et dixerunt ei Inuenimus aquam, et uocauit nomen eius Saturitas. nescio quo modo in LXX interpretibus habeatur *et uenerunt pueri Isaac et nuntiauerunt ei de puteo, quem foderunt, et dixerunt ei Non inuenimus aquam: et uocauit nomen eius Iuramentum.* quae enim ἐτυμολογία est propterea uocari iuramentum, quod aquam non inuenissent? e contrario in hebraeo, cui interpretationi Aquila quoque consentit et Symmachus, hoc significat quod inuenerint aquam et propterea appellatus sit puteus ipse saturitas et uocata ciuitas Bersabee, hoc est puteus saturitatis: licet enim supra ex uerbo iuramenti siue ex septenario ouium numero, quod

3 Gen 26, 21 | 9 Gen 26, 22 | 11 Gen 10, 14 | 13 Gen 26, 26 | 19 Gen 26, 32 33

5 ΤΝΝΑΝΤΙΚΙΜΕΝΝΝ *fris*, ΙΗ ΝΑΝΘΙ · ΚΑΥΜΗΝΙ *berol*, ΙΝΝΑΝΤΙΚΑΥΜΕΝΙΝ *scaphus. de αντιχειμενην uehementer dubito, possis τὴν ἀντίκλασιν elicere* | 7 *initio* sathanan β, satanan γ, satan φ | 7 *media* sathanan β | 12 nineuen φ | 12 et rooboth $\beta\gamma$, emo oboth φ | 17 quibus $\beta\gamma$, quis φ | 18 eius $\beta\gamma$, illius φ | 19 pueri $\beta\gamma$, serui φ | 19 22 nunciauerunt γ | 22 annuntiauerunt β | 25 inuenerint φ | 26 aliqua φ

sabee dicitur, asseruerimus Bersabee appellatam, tamen nunc ex eo, quod aqua inuenta est, Isaac ad nomen ciuitatis, quae ita uocabatur alludens, declinauit paululum literam, et pro stridulo Hebraeorum sin, a quo *sabee* incipitur, graecum simma, id est hebraeum samech posuit. alioquin et iuxta allegoriae legem post tantos puteos in fine uirtutum nequaquam congruit ut Isaac aquam minime reppererit.

Ecce Esau frater meus uir pilosus, et ego sum uir leuis. ubi nos pilosum legimus, in hebraeo scriptum est *seir.* unde postea montis Seir regio, in qua uersabatur, est dicta: diximus de hoc et supra.

Et sumpsit Rebecca uestimenta Esau filii sui maioris, quae erant desiderabilia apud se domi. et in hoc loco tradunt Hebraei primogenitos functos officio sacerdotum et habuisse uestimentum sacerdotale, quo induti deo uictimas offerebant, antequam Aaron in sacerdotium eligeretur.

Et dixit Esau Iuste uocatum est nomen eius Iacob, supplantauit enim me ecce secundo. Iacob supplantator interpretatur. ab eo igitur, quod fratrem arte deceperit, allusit ad nomen, qui ideo Iacob ante uocatus est, quod in ortu plantam fratris appraehenderat.

Et fratri tuo seruies: et erit quando depones et solues iugum illius de collo tuo. significat quod Idumaei seruituri sint Iudaeis, et tempus esse uenturum, quando de collo iugum seruitutis abiciant eorumque imperio contradicant. secundum LXX autem interpretes, qui dixerunt *erit autem cum deposueris et solueris iugum de collo tuo,* uidetur pendere sententia nec esse completa.

Et uocauit Iacob nomen loci illius Bethel, et Ulammaus erat nomen ciuitatis prius. ab eo, quod supra dixerat *quam terribilis est locus iste: non est hic nisi domus dei et haec porta caeli* nunc loco nomen inponit *et uocauit illum Bethel,*

8 Gen 27, 11 | 12 Gen 27, 15 | 17 Gen 27, 35 | 22 Gen 27, 40 | 29 Gen 28, 19 | 30 Gen 28, 17

1 aseruerimus φ, asseuerimus β^1, asseruerimus β^2, asseueremus γ | 5 simma $\beta\gamma\varphi^2$, imma φ^1 | 8 lenis $\beta\gamma$ | 10 montes seir et regio φ | 13 *ante* apud + ualde φ | 17 iuxte φ | 31 orribilis φ | 31 hic $\beta\gamma$, haec φ | 32 uocat φ

id est domum dei: *qui locus uocabatur ante Luza,* quod interpretatur nux siue *ἀμύγδαλον.* unde ridicule quidam uerbum hebraicum *ulam* nomen esse urbis putant, cum *ulam* interpretetur prius. ordo itaque iste est lectionis *et uocauit nomen loci illius Bethel, et prius Luza uocabulum ciuitatis.* antiquae omnes scripturae uerbo *ulam* siue *elem* plenae sunt, quod nihil aliud significat nisi ante aut prius uel uestibulum siue superliminare uel postes.

Comple ergo hebdomadem istius et dabo etiam hanc tibi. postquam Liam Iacob fraude deceptus pro Rachel uxorem acceperat, dicitur ei a socero Laban ut septem dies post nuptias sororis prioris expleat et sic accipiat Rachel, pro qua iterum septem annis aliis seruiturus sit. non igitur, ut quidam male aestimant, post septem annos alios Rachel accepit uxorem, sed post septem dies nuptiarum uxoris primae. nam sequitur *et ingressus est ad Rachel: et dilexit Rachel magis quam Liam, et seruiuit ei septem annis aliis.*

Et concepit et peperit filium et uocauit nomen eius Ruben. omnium patriarcharum propter compendium lectionis etymologias nominum uolo pariter dicere. *et uocauit* inquit *Ruben nomen eius dicens quia Uidit dominus humilitatem meam.* Ruben interpretatur uisionis filius.

Et concepit inquit *alterum filium et dixit Quoniam exaudiuit me dominus eo, quod odio me haberet uir meus, et dedit mihi etiam hunc: et uocauit nomen eius Symeon.* ab eo, quod sit exaudita, Symeoni nomen inposuit. Symeon quippe interpretatur auditio.

De tertio uero sequitur *et concepit adhuc et peperit filium et dixit Nunc mecum erit uir meus, quia peperi ei tres filios: ideo uocauit nomen eius Leui.* ubi nos legimus *apud me erit uir meus,* Aquila interpretatus est *applicabitur mihi uir meus,* quod

9 Gen 29, 27 | 16 Gen 29, 30 | 18 Gen 29, 32 | 20 Gen 29, 32 | 23 Gen 29, 33 | 28 Gen 29, 34

2 amygdolon φ, amigdalon βγ | 3 urbis esse φ | 6 elem βγ, aelam φ | 9 eptomadem βγ, obdomadem φ | 15 uxoris > φ | 20 inquid φ | 20/21 nomen eius ruben φ | 21 in humilitate mea φ

hebraice dicitur *illaue* et a doctoribus Hebraeorum aliter transfertur, ut dicant „prosequetur me uir meus“, id est non ambigo de amore in me uiri mei, erit mihi in hac uita comes, et eius dilectio me ad mortem usque deducet et prosequetur, tres enim filios genui ei.

Concepit et peperit et genuit filium et dixit Nunc super hoc confitebor domino“, et ob id uocauit nomen eius Iuda. Iuda confessio dicitur. a confessione itaque confessoris nomen est dictum. uerum tamen hic confessio pro gratiarum actione aut pro laude accipitur, ut frequenter in psalmis, et in euangelio *confiteor tibi, domine pater caeli et terrae*, id est gratias ago tibi siue glorifico te.

Et concepit Bala et peperit Iacob filium: et dixit Rachel Iudicauit me dominus et exaudiuit uocem meam et dedit mihi filium“: propterea uocauit nomen eius Dan. causam nominis expressit ut ab eo, quod iudicasset se dominus, filio ancillae iudicii nomen inponeret: Dan quippe interpretatur iudicium.

Et concepit adhuc et peperit Bala ancilla Rachel filium secundum Iacob: et dixit Rachel Habitare me fecit deus habitatione cum sorore mea, et inualui“: et uocauit nomen eius Neptalim. causa nominis Neptali alia hic multo exponitur quam in libro hebraeorum nominum scripta est. unde et Aquila ait *συνανέστρεψέν με ὁ θεὸς συναναστροφήν*, pro quo in hebraeo scriptum est *neptule eloim neptalti.* unde a conuersione siue a comparatione, quia utrumque sonat, comparationem siue conuersionem, hoc est Neptali, filio nomen inposuit.

Quod autem sequitur *et peperit Zelfa ancilla Liae Iacob filium: et dixit Lia In fortuna“, et uocauit nomen eius Gad.*

6 Gen 29, 35 | 11 Matth 11, 25 | 13 Gen 30, 5 6 | 19 Gen 30, 7 8 | 29 Gen 30, 10 11

1 ellaue φ | 5 ei filios genui φ | 5 et concepit et φ | 11 pater domine φ | 13 balla φ | 14 deus φ | 15 Causa φ | 19 balla φ | 22 neptalim βγ, nefthali φ | 22 neptali $β^2γφ$, > $β^1$ | 24 *graeca facile leguntur in* βγφ, *articulum omisit* φ | 25 neptule eloym neptali β, neptule eloim neptali γ, nepthali eloim neptalim φ | 25/26 conuersatione φ | 26 a > φ | 27 conuersationem φ | 27 neptalim φ | 27 filio > φ

ubi nos posuimus *in fortuna* et graece dicitur ἐν τύχῃ, quae potest euentus dici, in hebraeo habet *bagad*, quod Aquila interpretatur *uenit accinctio*, nos autem dicere possumus in procinctu. *ba* enim potest et praepositionem sonare in et uenit. ab euentu ergo siue procinctu, qui *gad* dicitur, Zelfae filius Gad uocatus est.

Sequitur *et peperit Zelfa ancilla Liae filium secundum Iacob: et dixit Lia Beata ego, quia beatificant me mulieres, et uocauit nomen eius Aser, diuitiae.* male additae sunt diuitiae, id est πλοῦτος, cum etymologia nominis Aser scripturae auctoritate pandatur dicentis *Beata sum ego, et beatificant me mulieres* et ab eo, quod beata dicatur ab hominibus, filium suum beatum uocauerit. Aser ergo non diuitiae, sed beatus dicitur, dumtaxat in praesenti loco. nam in aliis secundum ambiguitatem uerbi possunt et diuitiae sic uocari.

Et audiuit deus Liam, et concepit et peperit Iacob filium quintum, et dixit Lia Dedit deus mercedem meam, quia dedi ancillam meam uiro meo": et uocauit nomen eius Issachar. etymologiam huius nominis LXX interpretes ediderunt *est merces.* non utique, ut plerique addito pronomine male legunt, aestimandum est ita scriptum esse quod *is est merces*, sed totum nomen interpretatur *est merces. is* quippe dicitur est et *sachar* merces. hoc autem ideo, quia mandragoris filii Ruben introitum, qui Racheli debebatur, ad se uiri emerat.

Sequitur *et concepit adhuc Lia et peperit filium sextum Iacob, et dixit Lia Dotauit me deus dote bona: en hoc tempore habitabit mecum uir meus, quia peperi ei sex filios", et uocauit nomen eius Zabulon.* ubi nos posuimus *habitabit mecum* et LXX interpretati sunt *diliget me*, in hebraeo habet *iezbuleni.* et est sensus: quia sex filios genui Iacob, pro-

7 Gen 30, 12 13 | 16 Gen 30, 17 18 | 26 Gen 30, 19 20

1 ENTYXh *frising*, EYΘYKH *berol*, EYTIXN *scaphus* | 3 possumus dicere φ | 8 beatifigant φ | 10 παωyθoc *berol*, ΠΛΟΥΤΟC *scaphus*, πλΟΥFΟC *frising* | 12 hominibus βγ, omnibus φ | 20 utique βγ, igitur φ | 21/22 is est merces β, is demerces γ, est merces φ | 22/23 is .... merces > γ | 22/23 is qui predicitur φ | 27 en βγ, in φ

pter ea iam secura sum: habitabit enim mecum uir meus. unde et filius meus uocatur habitaculum. male igitur et uiolenter in libro nominum Zabulon fluxus noctis interpretatur.

Et post hoc peperit filiam et uocauit nomen eius Dina. haec transfertur in causam, quam significantius Graeci δίκην uocant. iurgii enim in Sicimis causa extitit.

Post filios et parentum ponenda sunt nomina. Lia interpretatur laborans, Rachel ouis, cuius filius Ioseph ab eo, quod sibi alium addi mater optauerat, uocatur augmentum.

Transibo in uniuerso pecore tuo hodie, separa inde omne pecus uarium et discolorum et omne pecus unius coloris in agnis et uarium et discolorum in capris et erit merces mea: et respondebit mihi iustitia mea in die crastino, cum uenerit merces mea coram te: omne, in quo non fuerit uarium et discolor in capris et in agnis, furtum erit apud me et cetera. multum apud LXX interpretes confusus est sensus, et usque in praesentem diem nullum potui inuenire nostrorum, qui ad liquidum, quid in hoc loco diceretur, exponeret. uis, inquit Iacob, me seruire tibi etiam alios septem annos: fac quod postulo. separa omnes discolores et uarias tam oues quam capras et trade in manus filiorum tuorum, rursumque ex utroque grege alba et nigra pecora, id est unius coloris, da mihi. si quid igitur ex albis et nigris, quae unius coloris sunt, uarium natum fuerit, meum erit: siquid uero unius coloris, tuum. rem non difficilem postulo. tecum facit natura pecorum, ut alba ex albis et nigra nascantur ex nigris: mecum iustitia mea, dum' deus humilitatem meam respicit et laborem. optionem Laban datam libenter arripuit et ita, ut Iacob postulabat, faciens trium dierum iter inter Iacob et filios suos separauit, ne quis ex uicinitate pecoris nasceretur dolus. itaque Iacob nouam stropham commentus

5 Gen 30, 21 | 11 Gen 30, 32 33

5 post hoc γφ, post hęc β | 6 grece φ | 6 ΑΥΚΗΝ *berolinens*, ΔΙΚΗΝ *scaphusan*, dikhn *frisingensis* | 7 exstitit φ | 8 ponenda nomina sunt γ | 12 *et* 13 discolorem φ | 14 mea > φ | 14 crastina φ | 22 Rursum φ | 31 suos filios φ | 32 commentatus βγ

est et contra naturam albi et nigri pecoris naturali arte pugnauit. tres enim uirgas, populeas et amygdalinas et mali granati, quamquam LXX styracinas et nucineas et plataninas habeant, ex parte decorticans uarium uirgarum fecit colorem, ut, ubicumque in uirga corticem reliquisset, antiquus permaneret color, ubi uero tulisset corticem, color candidus panderetur. obseruabat ergo Iacob, et tempore, quo ascendebantur pecora, et post calorem diei ad potandum auida pergebant, discolores uirgas ponebat in canalibus et admissis arietibus et hircis in ipsa potandi auiditate oues et capras faciebat ascendi, ut ex duplici desiderio, dum auide bibunt et ascenduntur a maribus, tales foetus conciperent, quales umbras arietum et hircorum desuper ascendentium in aquarum speculo contemplabantur. ex uirgis enim in canalibus positis uarius erat etiam imaginum color. nec mirum hanc in conceptu feminarum esse naturam, ut quales perspexerint siue mente conceperint in extremo uoluptatis aestu quae concipiunt, talem sobolem procreent, cum hoc ipsum etiam in equarum gregibus apud Hispanos dicatur fieri, et Quintilianus in ea controuersia, in qua accusabatur matrona, quod Aethiopem pepererit, pro defensione illius argumentetur hanc conceptuum esse naturam, quam supra diximus. postquam autem nati fuerant haedi et agni uarii et discolores ex albis et unius coloris gregibus, separabat illos Iacob et procul esse faciebat a pristino grege, si qui autem nascebantur unius coloris, id est albi siue nigri, tradebat in manibus filiorum Laban: et ponebat uirgas, quas decoriauerat in canalibus, ubi effundebantur aquae, et

20 Quintilianus

3 nucineas *βγ*, nuceas *φ* | 10 ammissis *φ* | 10 arientibus *φ* | 12 auidae *φ*, *quod non multum probat*, *quum φ saepe* ae *pro* e *scribat* | 13 qualis *φ* | 15 positus *φ* | 18 subolem *φ* | 20 quintillianus *φ* | 20/21 accussatur *φ* | 23 *post* diximus + *Erasmus contra βγφ* et scriptum reperitur in libris Hippocratis quod quaedam suspicione adulterii fuerat punienda, cum pulcherrimum peperisset, utrique parenti generique dissimilem, nisi memoratus medicus soluisset quaestionem monens quaerere ne forte talis pictura esset in cubiculo, qua inuenta mulier a suspicione liberata est | 28 decoriauerat *βγ*, discoriauerat *φ*

ueniebant ad potandum contra pecora, ut conciperent eo tempore, cum uenirent ad potandum.

Et concipiebant pecora contra uirgas Iacob, uirgas, quas posuerat coram pecoribus in canalibus ad concipiendum in eis: et in serotinis ouibus non ponebat. et fiebant serotina Laban et temporanea Iacob. hoc in LXX interpretibus non habetur, sed pro serotinis et temporaneis aliud nescio quid, quod ad sensum non pertinet, transtulerunt. quod autem dicit scriptura, hoc est: Iacob prudens et callidus, iustitiam et aequitatem etiam in noua arte seruabat. si enim omnes agnos et haedos uarios pecora procreassent, erat aliqua suspicio doli, et aperte huic rei Laban inuidus contraisset. ergo ita omnia temperauit, ut et ipse fructum sui laboris acciperet et Laban non penitus spoliaretur. si quando oues et caprae primo tempore ascendebantur, quia melior uernus est foetus, ante ipsas ponebat uirgas, ut uaria soboles nasceretur. quaecumque autem oues et caprae sero quaerebant marem, ante harum oculos non ponebat, ut unius coloris pecora nascerentur. et quicquid primum nascebatur, suum erat, quia discolor et uarium erat, quicquid postea, Laban. unius enim tam in nigro quam in albo coloris pecus oriebatur. in eo autem loco, ubi scriptum est *ut conciperent in uirgis,* et in hebraeo habet *iaeahamena,* uim uerbi hebraici nisi circuitu exprimere non possum. *iaeahamena* enim proprie dicitur extremus in coitu calor, quo corpus omne concutitur et patranti uoluptatem uicinus est finis.

Et pater uester mentitus est mihi et mutauit mercedem meam decem uicibus, et non dedit ei deus ut noceret mihi. si dixerit Hoc uarium pecus erit merces tua", nascetur omne pecus uarium. et si dixerit Unius coloris erit merces tua", nascetur omne pecus unius coloris. pro eo, quod nos posuimus *mutauit mercedem meam decem uicibus,* LXX interpretes posuerunt *decem agnis,* nescio qua opinione ducti, cum uer-

3 Gen 30, 41 42 | 27 Gen 31, 7 8

4 peccoribus γ, peccore φ [*qui plerumque* peccus *scribit*] | 9 aequalitatem φ | 14 exspoliaretur φ | 16 suboles φ | 19 20 quidquid φ | 23 et > βγ | 23 iaamena φ | 24 Jaamena φ | 26 uoluptati βγφ

bum hebraicum *moni* numerum magis quam agnos sonet. denique et ex consequentibus hic magis sensus probatur quod per singulos foetus semper Laban condicionem mutauerit. si uidebat uarium nasci pecus, post foetum dicebat Uolo ut in futurum mihi uaria nascantur. rursum cum uidisset unius coloris nasci pecora (Iacob quippe hoc audito uirgas in canalibus non ponebat) dicebat ut futuros foetus unius coloris sibi pecora procrearent. et quid plura? usque ad uices decem semper a Laban pecoris sui siue Iacob mutata condicio est. et quodcumque sibi proposuerat ut nasceretur, in colorem contrarium uertebatur. ne cui autem in sex annis decem pariendi uices incredibiles uideantur, lege Uergilium, in quo dicitur *bis grauidae pecudes.* natura autem italicarum ouium et Mesopotamiae una esse traditur.

Et furata est Rachel idola patris sui. ubi nunc idola legimus, in hebraeo *therafim* scriptum est, quae Aquila *μορφώματα*, id est figuras uel imagines interpretatur. hoc autem ideo, ut sciamus quid in iudicum libro *therafim* sonet.

Et transiuit fluuium et uenit in montem Galaad. non quod eo tempore Galaad mons diceretur, sed per anticipationem, ut frequenter diximus, illo uocatur nomine, quo postea nuncupatus est.

Et mutasti mercedem meam decem agnis. idem error qui supra: numerus enim pro agnis legendus est.

Et dixit Iacob fratribus suis Colligamus lapides. et congregatis lapidibus fecerunt aceruum et comederunt super eum, et uocauit illum Laban aceruus testimonii, et Iacob uocauit illum aceruus testis. aceruus lingua hebraea *gal* dicitur, *aad* uero testimonium. rursum lingua syra aceruus *igar* appellatur, *sedutha* testimonium: Iacob igitur aceruum testi-

13 Uerg georg β 150 | 15 Gen 31, 19 | 18 Iud 17, 5 | 20 Gen 31, 21 | 24 Gen 31, 41 | 26 Gen 31, 46 47

2 hinc $\beta\gamma$ | 5 futuro φ | 12 incredibile uideatur φ | 13 uirgilium $\beta\gamma$ | 13 dicit urbis grauidae φ | 21 quo φ | 23 nuncupandus φ | 25 est $> \varphi$ | 28 aceruum φ | 29 gai φ | 31 seduth testimonium $\beta\gamma$, testimonium seductha φ

monii, hoc est *Galaad* lingua appellauit hebraea, Laban uero id ipsum, id est aceruum testimonii, *igar sedutha* gentis suae sermone uocauit. erat enim Syrus, et antiquam linguam parentum prouinciae, in qua habitabat, sermone mutauerat.

Et occurrerunt ei angeli dei. et dixit Iacob, ut uidit eos, Castra dei haec sunt, et uocauit nomen loci eius castra. ubi hic castra posita sunt, in hebraeo habet *manaim*, ut sciamus, si quando ininterpretatum in alio loco ponitur, quem locum significet. et pulchre ad fratrem iturus inimicum angelorum se comitantium excipitur choris.

Et dixit Iacob Deus patris mei Isaac, domine, qui dixisti ad me Reuertere in terram tuam et benedicam tibi": minor sum omni misericordia tua et omni ueritate tua, quam fecisti pro seruo tuo. pro eo, quod nos posuimus *minor sum*, aliud nescio quid, quod sensum turbet, in graecis et latinis codicibus continetur.

Et dixit ei Quod nomen tibi? qui ait: Iacob. dixit autem ei Iam non uocabitur Iacob nomen tuum, sed uocabitur nomen tuum Israhel, quia inualuisti cum deo et cum hominibus ualebis. Iosephus in primo antiquitatum libro Israhel ideo appellatum putat, quod aduersum angelum steterit: quod ego diligenter excutiens in hebraeo penitus inuenire non potui. et quid me necesse est opiniones quaerere singulorum, cum etymologiam nominis exponat ipse, qui posuit: *non uocabitur* inquit *nomen tuum Iacob, sed Israhel erit nomen tuum.* quare interpretatur Aquila ὅτι ἦρξας μετὰ θεοῦ, Symmachus ὅτι ἦρξω πρὸς θεόν, LXX et Theodotion ὅτι ἐνίσχυσας μετὰ θεοῦ. *sarith* enim, quod ab Isra-

6 Gen 32, 2 3 | 12 Gen 32, 10 11 | 18 Gen 32, 28 29 | 21 Iosephus *αρχαιολ α* 20, 2 | 26 Gen 32, 29

2 igar seduth a $\beta\gamma$ | 7 domini φ | 8 posita sunt castra β | 27—29 *frisingensis graeca ita scribit:* OTINPξACM ETAΘY *et* OTIHPξωΠPOCΘN *et* CXYCACMETAΘY. *berolinensis* (*ξ literae formam neque in hoc neque in scaphusano possum imitari: rastrum pingunt*) OΠHPξACMHIΛEY *et* OΠHPξωICΘPOCΘH *et* OΠHNIXYCACMHΘA ωY. *scaphusanus* OΓIHP ξACMEYΛEY *et* OΠNPξA ωICTPOCΘN *et* OTE NICXYCACMEtΛOY

hel uocabulo deriuatur, principem sonat. sensus itaque hic est: non uocabitur nomen tuum subplantator, hoc est Iacob, sed uocabitur nomen tuum princeps cum deo, hoc est Israhel. quomodo enim ego princeps sum, sic et tu, qui mecum luctari potuisti, princeps uocaberis. si autem mecum, qui deus sum siue angelus (quoniam plerique uarie interpretantur) pugnare potuisti, quanto magis cum hominibus, hoc est cum Esau, quem formidare non debes. illud autem, quod in libro nominum interpretatur Israhel uir uidens deum siue mens uidens deum, omnium paene sermone detritum, non tam uere quam uiolenter mihi interpretatum uidetur. hic enim Israhel per has literas scribitur, iod sin res aleph lamed, quod interpretatur princeps dei siue directus dei, hoc est ἐνθύτατος θεοῦ. uir uero uidens deum his literis scribitur, ut uir ex tribus literis scribatur, aleph iod sin, ut dicatur *eis*, uidens ex tribus, res aleph he, et dicatur *raha*. porro *el* ex duabus, aleph et lamed, et interpretetur deus siue fortis. quamuis igitur grandis auctoritatis sint et eloquentiae ipsorum umbra nos opprimat, qui Israhel uirum siue mentem uidentem deum transtulerunt, nos magis scripturae et angeli uel dei, qui Israhel ipsum uocauit, auctoritate ducimur, quam cuiuslibet eloquentiae saecularis.

Illud quoque quod postea sequitur *et benedixit eum ibi, et uocauit Iacob nomen loci illius Facies dei: Uidi enim deum facie ad faciem, et salua facta est anima mea* in hebraeo dicitur *Fanuhel*, ut sciamus ipsum esse locum qui in ceteris scripturae sanctae uoluminibus ita, ut in hebraeo scriptum est, Fanuhel legitur in graeco.

Et diuisit pueros super Liam et super Rachel et super duas ancillas et posuit ancillas et filios earum primas, Liam uero et pueros nouissimos, et Rachel et Ioseph nouissimos, et ipse transiuit ante eos. non, ut plerique aestimant, tres turmas fecit, sed duas. denique, ubi nos habemus *diuisit,*

24 Gen 32, 30 31 | 30 Gen 33, 1—3

1 hic > β | 4 ego > β | 13 17 lamech $\beta\gamma$ | 16 *init* et dicatur φ | 16 eis $\beta^1\gamma$, is $\beta^2\varphi$ | 17 ra φ | 21 uel > φ^1 | 27 29 fanuel $\beta\varphi$

Aquila posuit ἡμίσευσεν, id est *dimidiauit,* ut unum cuneum faceret ancillarum cum paruulis suis et alium Liae et Rachel, quae liberae erant cum filiis earum, primasque ire faceret ancillas, secundas liberas, ipse autem ante utrumque gregem fratrem adoraturus occurreret.

Et aedificauit ibi Iacob domum, et pecoribus suis aedificauit tabernacula. ideo uocauit nomen loci illius tabernacula. ubi nos tabernacula habemus, in hebraeo legitur *socoth.* est autem usque hodie ciuitas trans Iordanen hoc uocabulo inter partes Scythopoleos, de qua in libro locorum scripsimus.

Et uenit Iacob Salem ciuitatem Sychem in terra Chanaan, cum uenisset de Mesopotamia Syriae. error oboritur, quo modo Salem Sychem ciuitas appelletur, cum Hierusalem, in qua regnauit Melchisedec, Salem ante sit dicta. aut igitur unius utraque urbs nominis est (quod etiam de pluribus Iudaeae locis possumus inuenire, ut idem urbis et loci nomen in alia atque alia tribu sit) aut certe istam Salem, quae nunc pro Sychem nominatur, dicimus hic interpretari consummatam atque perfectam et illam, quae postea Hierusalem dicta est, pacificam nostro sermone transferri. utrumque enim accentu paululum declinato hoc uocabulum sonat. tradunt Hebraei quod claudicantis femur Iacob ibi conualuerit et sanatum sit, propterea eandem ciuitatem curati atque perfecti uocabulum consecutam.

Et uenit Emmor et Sychem filius eius ad portam ciuitatis suae et locuti sunt ad uiros ciuitatis dicentes Uiri isti pacifici nobis sunt. ubi nunc LXX interpretes pacificos transtulerunt, Aquila interpretatus est ἀπηρτισμένους, id est consummatos atque perfectos, pro quo in hebraeo legitur

6 Gen 33, 17 | 12 Gen 33, 18 | 26 Gen 34, 20 21

1 ʜɪᴍɪᴄᴇʏᴄᴇɴ *frising*, ʜᴍʏᴄʏᴄᴇɴ *scaphus*, ʜᴍʏᴄʏᴄʜɴ *berol* | 6 sibi φ | 6 domum iacob β | 8 socoth β, sochoth γ, sochchoth φ | 10 inter φ, in βγ | 10 qua γ [?] φ, quo β | 16 urbs utraque φ | 19 dicemus φ | 25 consequutam φ | 26 emor β | 27 loquuti φ | 28 nobiscum φ | 29 aπhpᴛɪᴄᴍ enoyc *frising*, ᴀπʜᴘᴛᴇᴀᴀᴇɴoyc *scaphus*, aπʜᴘΘʜᴀᴀyeɴωyc *berol*, *in quo* y *prius spongia deletum*

salamin. ex quo perspicuum est uerum esse illud, quod supra de Salem diximus.

Et introgressi sunt ciuitatem diligenter et interfecerunt omnem masculum. pro eo, quod in graecis legitur ἀσφαλῶς, id est diligenter, in hebraeo scriptum est *bete*, id est audacter et confidenter.

Et uenit Iacob in Luzam in terra Chanaan, quae est Bethel. ecce manifestissime comprobatur Bethel non Ulammaus, ut supra dictum est, sed Luzam, id est ἀμύγδαλον ante uocitatam.

Et mortua est Debbora nutrix Rebeccae et sepulta est iuxta Bethel. si mortua est nutrix Rebeccae nomine Debbora, ut LXX quoque hic interpretes transtulerunt et ipsum uerbum est hebraicum *menecha*, scire non possumus quare ibi substantiam posuerint, hic nutricem.

Et dixit ei deus Iam non uocabitur nomen tuum Iacob, sed Israhel erit nomen tuum et uocauit nomen eius Israhel. dudum nequaquam ei ab angelo nomen inponitur, sed quod inponendum a deo sit praedicatur. quod igitur ibi futurum promittitur, hic docetur expletum.

Et factum est, dum appropinquaret Chabratha in terra Chanaan, ut ueniret Efratha, peperit Rachel. uerbum hebraicum *chabratha* in consequentibus, ubi Iacob loquitur ad Ioseph *ego autem cum uenirem de Mesopotamia Syriae, mortua est mater tua Rachel in terra Chanaan, in uia hippodromi, ut uenirem Ephratham,* nescio quid uolentes hippodromum LXX interpretes transtulerunt: et statim ibi, ubi in hebraeo dicitur *et sepelierunt eam in uia Ephratha, haec est Bethleem,* rursum LXX interpretes pro Ephratha posuerunt hippodromum: cum utique si chabratha hippodromus est, Ephratha hippodromus esse non possit. Aquila autem hoc ita transtulit *et factum*

3 Gen 34, 25 | 7 Gen 35, 6 | 11 Gen 35, 8 | 16 Gen 35, 10 | 21 Gen 35, 16 | 24 Gen 48, 7 | 28 Gen 35, 19

1 salamim φ | 4 omne masculinum φ | 9 amigdalon βγ, amrrdaʌon *fris* | 10 uocatam β | 12 iuxta βγ, subtus φ | 14 men&cath φ | 19 predicitur φ | 21 cum φ

est *καθ' ὁδὸν τῆς γῆς*, id est in itinere terrae, *introiens in Ephratham.* sed melius est, si transferatur „in electo terrae tempore, cum introiret Ephratham". porro uernum tempus significat, cum in florem cuncta rumpuntur et anni tempus electum est, uel cum transeuntes per uiam carpunt et eligunt e uicinis agris quodcumque ad manum uenerit, diuersis floribus inuitati. Ephratha uero et Bethleem unius urbis uocabulum est sub interpretatione consimili. si quidem in frugiferam et in domum panis uertitur propter eum panem, qui de caelo descendisse se dicit.

Et factum est, cum dimitteret eam anima (siquidem moriebatur), uocauit nomen eius Filius doloris mei, pater uero eius uocauit nomen eius Beniamin. in hebraeo similitudo nominis resonat: filius enim doloris mei, quod nomen moriens mater inposuit, dicitur *Benoni*, filius uero dexterae, hoc est uirtutis, quod Iacob mutauit, appellatur *Beniamin.* unde errant, qui putant Beniamin filium dierum interpretari. cum enim dextera appelletur *iamin* et finiatur in N literam, dies quidem appellantur et ipsi *iamim*, sed in M literam terminantur.

Et profectus est Israhel: et extendit tabernaculum suum trans turrim Ader. hunc locum esse Hebraei uolunt, ubi postea templum aedificatum est, et turrim Ader turrim gregis significari, hoc est congregationis et coetus: quod et Michaeas propheta testatur dicens *et tu turris gregis nebulosa, filia Sion* et cetera: illoque tempore Iacob trans locum, ubi postea templum aedificatum est, habuisse tentoria. sed si sequamur ordinem uiae, pastorum iuxta Bethleem locus est, ubi uel angelorum grex in ortu domini cecinit uel Iacob pecora sua pauit, loco nomen inponens, uel (quod uerius est) quodam uaticinio futurum iam tunc mysterium monstrabatur.

Et uenit Iacob ad Isaac patrem suum in Mambre ciuitatem Arbee, haec est Chebron. pro *arbee* in LXX campum habet,

10 Ioh 6, 51 | 11 Gen 35, 18 | 21 Gen 35, 21 | 25 Mich 4, 8 | 33 Gen 35, 27

1 kaθodonThc гhc *fris*, kaθω ΔΟΝΘΗϹΘΗϹ *berol*, *in quo* ΘΗϹ *alterum deletum: tolerabiliter leguntur in scaphusano* | 18 appellatur *βγ* | 19 iamin *γ*, iammim *φ* | 22 23 turrem *φ* | 25 tu > *φ*

cum Chebron in monte sita sit. eadem autem ciuitas dicitur et Mambre, ab amico Abrahae ita antiquitus appellata.

Et peperit Ada Esau Elifaz. iste est Elifaz, cuius scriptura in Iob uolumine recordatur.

Isti filii Esau, et isti principes eorum: ipse est Edom: et hi filii Seir. Esau et Edom et Seir unius nomen est hominis, et quare uarie nuncupetur, supra dictum est.

Quod autem sequitur *et Chorraei habitantes terram* et reliqua, postquam enumerauit filios Esau, altius repetit et exponit, qui ante Esau in Edom terra principes fuerint ex genere Chorraeorum, qui in lingua nostra interpretantur liberi. legamus diligenter Deuteronomium, ubi manifestius scribitur quo modo uenerint filii Esau et interfecerint Chorraeos ac terram eorum hereditate possederint.

Et fuerunt filii Lotan Borri et Omman, et soror Lotan Themna. haec est Themna, de qua supra dictum est *et Themna erat concubina Elifaz filii primogeniti Esau, et ex ipsa natus est Amalec.* idcirco autem Chorraeorum recordatus est, quia primogenitus filiorum Esau ex filiabus eorum acceperat concubinam. quod autem dicitur *Theman et Cenez et Amalec* et reliqua, sciamus postea regionibus Idumaeorum ex his uocabula inposita.

Ipse est Ana, qui inuenit Iamin in deserto, cum pasceret asinos Sebeon patris sui. multa et uaria apud Hebraeos de hoc capitulo disputantur, apud Graecos quippe et nostros super hoc silentium est. alii putant *iamim* maria appellata: isdem enim literis scribuntur maria, quibus et nunc hic sermo descriptus est. et uolunt illum, dum pascit asinos patris sui in deserto, aquarum congregationes repperisse, quae iuxta idioma linguae hebraicae maria nuncupantur: quod scilicet stagnum reppererit, cuius rei inuentio

3 Gen 36, 4 | 5 Gen 36, 19 | 8 Gen 36, 20 | 12 Deut 2, 22 | 15 Gen 36, 22 | 16 Gen 36, 12 | 20 Gen 36, 11 12 | 23 Gen 36, 24

15 *init* lothan β, iothan γ | 15 borri $\gamma\varphi$, horri β | 15 ommon $\beta\gamma$ | 15 *fin* lothan $\beta\gamma$ | 21 *post* regionibus + et gentibus φ | 24 sepegon φ | 26 iamin β | 27 scribuntur litteris φ | 29 in deserto patris sui φ | 30/31 nuncupentur φ

in heremo difficilis est. non nulli putant aquas calidas iuxta punicae linguae uiciniam, quae hebraeae contermina est, hoc uocabulo significari. sunt qui arbitrentur onagros ab hoc admissos esse ad asinas et ipsum per istius modi repperisse concubitum, ut uelocissimi ex his asini nascerentur, qui uocantur *iamim*. plerique putant quod equarum greges ab asinis in deserto ipse fecerit primus ascendi, ut mulorum inde noua contra naturam animalia nascerentur. Aquila hunc locum ita transtulit *ipse est Ana, qui inuenit σὺν τοὺς ἡμίν*. et Symmachus similiter *τοὺς ἡμίν*, quae interpretatio pluralem numerum significat. LXX uero et Theodotion aequaliter transtulerunt dicentes *τὸν ἰαμίν*, quod indicat numerum singularem.

Et regnauit pro eo Iobab filius Zare de Bosra. hunc quidam suspicantur esse Iob, ut in fine uoluminis ipsius additum est. contra Hebraei asserunt de Nachor eum stirpe generatum, ut iam supra dictum est.

Et Israhel dilexit Ioseph super omnes filios suos, quia erat filius senectutis, et fecit ei tunicam uariam. pro uaria tunica Aquila interpretatus est *tunicam ἀστράγαλον*, id est tunicam talarem, Symmachus *tunicam manicatam*, siue quod ad talos usque descenderet et manibus artificis mira esset uarietate distincta siue quod haberet manicas: antiqui enim magis colobiis utebantur.

Et uendiderunt Ioseph Ismahelitis XX aureis. pro aureis in hebraeo argenteos habet. neque uiliore metallo dominus uenum dari debuit quam Ioseph.

Madianaei autem uendiderunt Ioseph in Aegypto Phutiphar eunucho Pharaonis archimagiro. in plerisque locis archima-

14 Gen 36, 33 | 18 Gen 37, 3 | 25 Gen 37, 28 | 28 Gen 36, 36

4 ammissos φ | 9 cynтovehмin *frising*, cynθoychmin *berolin*, cynтo ych min *scaphus* | 10 *post* similiter + qui inuenit φ | 10 тovc · hmn *frising*, θoychmyc *berol*, тoycnmin *scaphus* | 12 toniamin βγφ | 14 bostra φ | 19/20 tunica uaria β | 20 astragalon βγφ | 21 tunicam *prius* > φ | 22 descenderit βγ | 23 esset γφ, est β | 25 hismaelitis φ | 25 xx β¹γ, uiginti φ, xxx β² | 26 in hebraeo > φ | 27 uenundari βγφ | 28 puthiphar γ, photifar φ

giros (id est cocorum principes) pro magistris exercitus scriptura commemorat: μαγειρεύειν quippe graece interpretatur occidere. uenditus est igitur Ioseph principi exercitus et bellatorum, non Petefre, ut in latino scriptum est, sed Phutiphar eunucho. ubi quaeritur quo modo postea uxorem habere dicatur. tradunt Hebraei emptum ab hoc Ioseph ob nimiam pulchritudinem in turpe ministerium et a domino uirilibus eius arefactis postea electum esse iuxta morem hierophantarum in pontificatum Heliopoleos: et huius filiam esse Aseneth, quam postea Ioseph uxorem acceperit.

Et adiecit et peperit filium, et uocauit nomen eius Selom: haec autem erat in Chazbi, quando peperit eos. uerbum hebraeum hic pro loci uocabulo positum est, quod Aquila pro re transtulit dicens *et uocauit nomen eius Selom. et factum est ut mentiretur in partu, postquam genuit eum.* postquam enim genuit Selom, stetit partus eius. Chazbi ergo non nomen loci, sed mendacium dicitur. unde et in alio loco scriptum est *mentietur opus oliuae*, id est fructum oliua non faciet.

Et consolatus Iudas ascendit ad eos, qui tondebant oues eius, ipse et Hiras pastor eius Odollamites. pro pastore amicus legitur. sed uerbum ambiguum est, quia isdem literis utrumque nomen scribitur: uerum amicus *re*, pastor *ro* legitur.

Et sedit ad portam Enan, quae est in transitu Thamna. sermo hebraicus *enaim* transfertur in oculos. non est igitur nomen loci, sed est sensus: sedit in biuio, siue in compito, ubi diligentius debet uiator aspicere, quod iter gradiendi capiat.

Cognouit autem Iudas et dixit Iustior est illa quam ego, eo quod non dedi eam Selom filio meo. in hebraeo habet *iu-*

11 Gen 38, 5 | 18 Ambacum 3, 17 | 20 Gen 38, 12 | 25 Gen 38, 14 | 30 Gen 38, 26

1 coquorum φ | 4 p&ephre φ | 5 photifar φ | 6 emptum > β | 10 asenech βγ, asenec φ | 10 accepit β | 12/13 hebraicum β | 15 postquam genuit eum > φ | 16 Cazbi β, cazib φ | 17 dicitur βφ, est γ | 21 thyras βγ, thiras φ | 21 adollamites γ | 24 ro βγ, roe φ | 25 aenan φ | 26 aenaim φ, ęnaim β | 30 illa βγ, > φ

stificata est ex me, non quod iusta fuerit, sed quod conparatione illius minus mali fecerit, nequaquam uagam turpitudinem, sed liberos requirendo.

Et ecce egressus est frater eius, et dixit Ut quid diuisa est propter te maceria? et uocauit nomen eius Phares. pro maceria diuisionem Aquila et Symmachus transtulerunt, quod hebraice dicitur Phares. ab eo igitur quod diuiserit membranulam secundarum, diuisionis nomen accepit. unde et Pharisaei, qui se quasi iustos a populo separauerant, diuisi appellabantur.

Post hoc exiit frater eius, in cuius manu erat coccinum: et uocauit nomen eius Zara. hoc nomen interpretatur oriens. siue igitur, quia primus apparuit, siue quod plurimi iusti ex eo nati sunt, ut in libro Paralipomenon continetur, Zara, id est oriens, appellatus est.

Post uerba haec peccauit princeps uinariorum regis Aegypti. ubi nos posuimus principem uinariorum, in hebraeo scriptum habet *masech,* illud uerbum, quod in nomine serui Abraham dudum legimus, quem nos possumus more uulgi uocare pincernam. nec uile putetur officium, cum apud reges barbaros usque hodie maximae dignitatis sit regi poculum porrexisse, poetae quoque de Catamito et Ioue scriptitent, quod amasium suum huic officio manciparit.

Et ecce uitis in conspectu meo, et in uite tres fundi, et ipsa germinans. tres fundos tria flagella et tres ramos siue propagines hebraeo sermone significat, quae ab illis uocantur *sariagim.*

Et uidebar mihi tria canistra chondritorum portare in capite meo. pro tribus canistris chondritorum *tres cophinos farinae* in hebraeo habet.

Et ecce de fluuio ascendebant septem boues speciosae ad uidendum et electae carnibus, et pascebantur in achi. bis in

4 Gen 38, 29 | 11 Gen 38, 30 | 14 Paral α 2, 5 | 16 Gen 40, 1 | 24 Gen 40, 9 10 | 28 Gen 40, 16 | 31 Gen 41, 2

5 et uocauit nomen eius Phares > β | 13/14 ex eo iusti φ | 19 posuimus γ | 26 hebraeus sermo φ | 27 sariagim βγ, sarigin φ | 28 et 29 condritorum βφ, conditorum γ. *in β super uersum* uel di

Genesi scriptum est *achi* et nec graecus sermo est nec latinus. sed et hebraeus ipse corruptus est: dicitur enim *in ahu*, hoc est in palude. sed quia u litera apud Hebraeos et i similes sunt et tantum magnitudine differunt, pro *ahu ahi* LXX interpretes transtulerunt et secundum consuetudinem suam ad exprimendam duplicem aspirationem heth hebraeae literae chi graecam literam copulauerunt.

Et respondit Ioseph Pharaoni dicens Sine deo non respondebitur salutare Pharaoni. in hebraeo aliter habet *sine me deus respondebit pacem Pharaoni.* denique Symmachus more suo apertius transtulit *non ego, sed deus respondebit pacem Pharaoni.*

Ecce septem anni uenient abundantiae magnae in omni terra Aegypti. miror quo modo uerbum hebraicum *sabee,* quod nos supra abundantiam siue satietatem in puteo, quem foderunt extremum serui Isaac, interpretati sumus, nunc LXX rectissime transferentes, ibi iuramentum interpretati sunt: cum et iuramentum et septem et satietas et abundantia, prout locus et ordo flagitauerit, possit intellegi. sed et in consequentibus, ubicumque abundantia legitur, in hebraeo idem uerbum scriptum habet.

Et clamauit ante eum praeco, et constituit eum super omnem terram Aegypti. pro quo Aquila transtulit *et clamauit in conspectu eius adgeniculationem,* Symmachus ipsum hebraicum sermonem interpretans ait *et clamauit ante eum abrech.* unde mihi uidetur non tam praeco siue adgeniculatio, quae in salutando uel adorando Ioseph accipi potest, intellegenda, quam illud, quod Hebraei tradunt, dicentes patrem tenerum ex hoc sermone transferri. *ab* quippe dicitur pater, *rech* delicatus siue tenerrimus, significante scriptura quod iuxta prudentiam quidem pater omnium fuerit, sed iuxta aetatem tenerrimus adolescens et puer.

8 Gen 41, 16 | 13 Gen 41, 29 | 22 Gen 41. 43

1 graecus est sermo *β* | 2,3 in hau *φ* | 3 uau *β* | 3 palude *ultimum est uerbum, quod uetus librarius codicis scaphusani in hoc libro scripsit: recentiora non contuli* | 7 conpulauerunt *φ* | 10 respondebit deus *β* | 11 respondet *φ* | 14 sabe *φ* | 26 abrac *β*, arbech *φ* | 30 rechi *β*, rech *φ* | 30 diligatus *φ*

Et uocauit Pharao nomen Ioseph Zapfanethfane et dedit ei Aseneth filiam Phutiphare sacerdotis Heliopoleos in uxorem. licet hebraice hoc nomen absconditorum reppertorem sonet, tamen quia ab Aegyptio ponitur, ipsius linguae debet habere rationem. interpretatur ergo sermone aegyptio Zapfanethfane siue (ut LXX transferre uoluerunt) Psontonphanech saluator mundi, eo quod orbem terrae ab imminente famis excidio liberarit. notandum autem quod domini quondam et emptoris sui filiam uxorem acceperit, qui ad id locorum pontifex Heliopoleos erat. neque enim fas absque eunuchis idoli illius esse antistites, ut uera illa Hebraeorum super eo, quod ante iam diximus, suspicio comprobetur.

Et Ioseph nati sunt duo filii, antequam uenirent anni famis, quos peperit ei Aseneth filia Phutiphare sacerdotis Heliopoleos. uocauit autem Ioseph nomen primogeniti Manasse, quia Obliuisci me fecit deus omnium laborum meorum et omnis domus patris mei. nomen autem secundi uocauit Ephraim, Quia crescere me fecit deus in terra humilitatis meae. obserua propter quaestionem, quae post paululum de Ioseph filiis proponenda est, quod ante famis tempus, quo Iacob intrauit in Aegyptum, duos tantum Ioseph filios habuerit, Manassen et Ephraim, Manassen uocans ab eo, quod sit oblitus laborum suorum (ita enim hebraice uocatur obliuio), Ephraim, eo quod auxerit eum deus: et ex hoc enim uocabulo in linguam nostram transfertur augmentum.

Et deferte uiro munera, aliquid resinae et mellis, thymiama et stacten et terebinthum et nuces, siue, ut Aquila et Symmachus transtulerunt, *amygdala.* idcirco hoc capitulum posuimus, ut sciamus, ubi in nostris codicibus habetur thymiama, in hebraeo esse *nechota*, quod Aquila storacem transtulit, ex quo domus *nechota*, quae in Isaia legi-

1 Gen 41, 45 | 13 Gen 41, 50—52 | 26 Gen 43, 11 | 31 Isai 39, 2

1 zapfanethfané β, safnech · fane · φ | 2 asenech β, asenec φ | 2 phutipharę β, putifare φ | 2 10 14/15 heliupoleos φ | 5/6 zapfaneth fané β, safaneth fane φ | 6 psomtho · fanech φ | 14 asenech βφ | 14 phutiphares β, putifare φ | 19/20 filiis ioseph β | 22 manasse *utroque loco* β | 28 amygdalas φ | 30 31 nechotha φ

tur, manifestissime cella thymiamatis siue storacis intellegitur, quod in illa aromata diuersa sint condita.

Et biberunt et inebriati sunt cum eo. idioma est linguae hebraicae, ut ebrietatem pro satietate ponat, sicut ibi *in stillicidiis eius inebriabitur germinans*, haud dubium quin terra pluuiis irrigata.

Et pone argentum uniuscuiusque in ore sacculi, et condy meum argenteum mitte in sacculum iunioris. pro sacculo peronem uel follem in hebraeo habet. pro *condy*, id est poculo, quod etiam in Isaia legimus, Aquila *scyphum*, Symmachus *phialam* transtulerunt.

Descende ergo ad me: ne steteris: et habitabis in terra Gesen Arabiae. hic Arabiae additum est: in hebraeis enim uoluminibus non habetur, unde et error increbruit, quod terra Gesen in Arabia sit. porro si (ut in nostris codicibus est) per extremum м scribitur *gesem* (quod mihi nequaquam placet), terram significat conplutam. *gesem* enim in imbrem uertitur.

Dixit autem Pharao ad Ioseph Dic fratribus tuis Hoc facite: onerate uehicula uestra, et ite in terram Chanaan. pro uehiculis, quae LXX et Theodotion τὰ πορεῖα interpretati sunt, *iumenta* reliqui transtulerunt.

Et dedit eis cibaria in uia. uerbum *seda*, quod hic omnes ore consono ἐπισιτισμόν, id est cibaria uel sitarcia interpretati sunt, in psalterio quoque habetur. ubi enim nostri legunt *uiduam eius benedicens benedicam*, licet in plerisque codicibus pro uidua (hoc est χήρα) nonnulli legant θήραν, in hebraeo habet *seda*, id est *cibaria eius benedicens benedicam.* porro θήρα uenationem magis potest sonare quam fruges, tam etsi moris sit Aegyptiorum θήραν etiam far uocare, quod nunc corrupte atheran nuncupant.

3 Gen 43, 34 | 4 Psalm 65, 11 | 7 Gen 44, 1 2 | 10 Isai 51, 17 | 12 Gen 45, 9 10 | 19 Gen 45, 17 | 23 Gen 45, 21 | 26 Psalm 132, 15

5 eius φ, suis β | 5 haut β, hau φ | 8/9 perionem φ | 13 gesen β, gosen φ | 14 increbiuit $β^1$, increbruit $β^2φ$ | 15 gesen βφ | 16 17 gesem βφ | 21 тaтopιa *frisingens*, θaπopιa *berolin* | 24 sistarcia β | 30 sint $φ^1$, sit $φ^2$, est β

Omnes ergo animae, quae ingressae sunt cum Iacob Aegyptum et quae exierunt de femoribus eius, absque mulieribus filiorum Iacob, animae sexaginta sex: filii autem Ioseph, qui nati sunt ei in Aegypto, animae nouem. omnes ergo animae, quae ingressae sunt cum Iacob Aegyptum, septuaginta et quinque. quod excepto Ioseph et filiis eius sexaginta sex animae, quae egressae sunt de femoribus Iacob, introierint Aegyptum, nulla dubitatio est. ita enim et paulatim per singulos supputatus numerus approbat, et in hebraeis uoluminibus inuenitur. hoc autem, quod in LXX legimus *filii autem Ioseph, qui nati sunt ei in Aegypto, animae nouem,* sciamus in hebraeo pro nouem esse duas. Ephraim quippe et Manasse, antequam Iacob intraret Aegyptum et famis tempus ingrueret, nati sunt de Aseneth filia Phutiphare in Aegypto. sed et illud, quod supra legimus *facti sunt autem filii Manasse, quos genuit ei concubina Syra Machir: et Machir genuit Galaad: filii autem Ephraim fratris Manasse Sutalaam et Taam: filii uero Sutalaam Edem* additum est, si quidem id, quod postea legimus, quasi per anticipationem factum esse describitur. neque enim tempore illo, quo ingressus est Iacob Aegyptum, eius aetatis erant Ephraim et Manasse, ut filios generare potuerint. ex quo manifestum est, omnes animas, quae ingressae sunt Aegyptum de femoribus Iacob, fuisse LXX, dum LXVI postea ingressae sunt et reppererunt in Aegypto tres animas, Ioseph scilicet cum duobus filiis eius, septuagesimus autem ipse fuerit Iacob. hanc rem, ne uideamur aduersum scripturae auctoritatem loqui, etiam LXX interpretes transtulerunt in Deuteronomio quod *in LXX animabus ingressus est Israhel in Aegyptum.* si quis igitur nostrae sententiae refragatur, scripturam inter se contrariam faciet. ipsi enim LXX interpretes, qui hic LXXV animas

1 Gen 46, 26 27 | 10 Gen 46, 27 | 28 Deut 10, 22

7 introierint βφ | 9 approbabit φ | 12 esse pro nouem duas φ | 14 asenech βφ | 14 phutiphare β, petefre φ | 17 suta lam φ^1, suta laam φ^2, suthalaam β | 17 & haā φ, t *super* & *scripto*: et thaam β | 18 ędem φ | 20 illo tempore φ | 26 *post* ne + cui φ | 28 in deuteronomio transtulerunt φ

per πρόλημψιν cum Ioseph et posteris suis Aegyptum ingressas esse dixerunt, in Deuteronomio LXX tantum introisse memorant. quod si e contrario nobis illud opponitur, quo modo in actibus apostolorum in contione Stephani dicatur ad populum LXXV animas ingressas esse Aegyptum, facilis excusatio est. non enim debuit sanctus Lucas, qui ipsius historiae scriptor est, in gentes actuum apostolorum uolumen emittens contrarium aliquid scribere aduersus eam scripturam, quae iam fuerat gentilibus diuulgata. et utique maior opinionis illo dumtaxat tempore LXX interpretum habebatur auctoritas quam Lucas, qui ignotus et uilis et non magnae fidei in nationibus ducebatur. hoc autem generaliter obseruandum quod ubicumque sancti apostoli aut apostolici uiri locuntur ad populos, his plerumque testimoniis abutuntur, quae iam fuerant in gentibus diuulgata, licet plerique tradant Lucam euangelistam ut proselytum hebraeas literas ignorasse.

Iudam uero misit ante se ad Ioseph, ut occurreret ei ad urbem heroum in terra Ramesse. in* hebraeo nec urbem habet heroum nec terram Ramesse, sed tantum modo Gosen. non nulli Iudaeorum asserunt Gosen nunc Thebaidem uocari. et id, quod postea sequitur *dedit eis ut possiderent Aegypti terram optimam in Ramesse,* pagum Arsenoiten sic olim uocatum autumant.

Et dixit ei Iura ergo mihi. et iurauit ei, et adorauit Israhel contra summitatem uirgae eius. et in hoc loco quidam frustra simulant adorasse Iacob summitatem sceptri Ioseph, quod uidelicet honorans filium potestatem eius adorauerit, cum in hebraeo multo aliter legatur *et adorauit* inquit *Israhel ad caput lectuli*: quod scilicet, postquam iurauerit ei filius, securus de petitione, quam rogauerat, adorarit deum contra caput lectuli sui. sanctus quippe et deo deditus uir oppressus senectute sic habebat lectulum posi-

4 Act 7, 14 | 18 Gen 46, 28 | 22 Gen 47, 11 | 25 Gen 47, 31

1 προλημψιν *et berolinensis et frisingensis indicat* | 3 memorarunt φ | 4 contentione φ | 6 excussatio φ | 8 aduersum φ | 9 gentilibus β, in gentibus φ | 12 dicebatur β | 14 loquuntur φ | 20 21 gosen βφ

tum, ut ipse iacentis habitus absque difficultate ulla ad orationem esset paratus.

Et nuntiatum est Ioseph Ecce pater tuus aegrotat: et tulit duos filios suos secum, Manassen et Ephraim. ex hoc loco illud, quod supra diximus, demonstratur quia Ioseph ad id locorum duos tantum filios habuerit, Ephraim et Manassen. si enim post multos annos moriente Iacob patre suo duos tantum modo filios duxit ad benedictionem, utique illo tempore, cum filii eius generare non quiuerant, paruuli atque lactantes, in ingressu patris et fratrum nepotes ex eis habere non potuit.

Et confortatus Israhel sedit super lectulum. causam cur LXX interpretes idem uerbum aliter atque aliter ediderint, nescio: hoc unum audacter dico quod ipsum uerbum *metta*, quod hic in lectulum transtulerunt, supra, ubi diximus adorasse Iacob, uirgam potius quam lectulum nominauerunt.

Et nunc ecce duo filii tui, qui nati sunt tibi in terra Aegypti, antequam uenirem ad te in Aegypto, mei sunt: Ephraim et Manasse quasi Ruben et quasi Symeon erunt mihi. quos autem generaueris post haec, tui erunt, in nomine fratrum suorum uocabuntur. si quis ambigebat quod LXX animae introissent Aegyptum filiorum Israhel et quod Ioseph eo tempore, quo ingressus est Iacob, non nouem, sed duos tantum filios habuerit, praesenti capitulo confirmatur, siquidem ipse Iacob loquitur duos eum filios habuisse, non nouem. quod autem dicit *Ephraim et Manasse sicut Ruben et Symeon erunt mihi*, illud significat: sicut Ruben et Symeon duae tribus erunt et ex suis uocabulis appellabuntur, sic Ephraim et Manasse duae tribus erunt, duosque populos procreabunt et sic hereditabunt repromissionis terram, sicut et filii mei. reliquos autem, ait, filios, quos post mortem meam genueris, ostendens necdum illo tempore procreatos, *tui erunt, in nomine fratrum suorum uocabuntur in hereditate sua.* non, inquit, accipient separatim terram, nec fu-

3 Gen 48, 1 | 12 Gen 48, 2 | 17 Gen 48, 5 6 | 33 Gen 48, 6

4 suos > φ | 4 *ante* ex + Et φ | 4 loco > φ | 14 metha β, m&ta φ

niculos habebunt proprios, ut reliquae tribus, sed in tribubus Ephraim et Manasse, quasi adpendices populi commiscebuntur.

Et ego dedi tibi Sicimam praecipuam super fratres tuos, (plus quam fratribus tuis) *quam accepi de manibus Amorraeorum in gladio meo et sagitta.* Sicima iuxta graecam et latinam consuetudinem declinata est, alioquin hebraice Sychem dicitur, ut Iohannes quoque euangelista testatur, licet uitiose ut Sychar legatur, error inoleuit: et est nunc Neapolis urbs Samaritanorum. quia igitur Sychem lingua hebraea transfertur in umerum, pulchre allusit ad nomen, dicens *et ego dabo tibi umerum unum.* pro praecipuo enim, id est ἐξαιρέτῳ, *aad,* id est unum scribitur in hebraeo. quod autem dicit se eam in arcu et gladio possedisse, arcum hic et gladium iustitiam uocat, per quam meruit peregrinus et aduena interfecto Sychem et Emmor de periculo liberari. timuit enim (ut supra legimus) ne uicina oppida atque castella ob euersionem foederatae urbis aduersus se consurgerent: et dominus non dedit eis ut nocerent illi. uel certe sic intellegendum: dabo tibi Sicimam, quam emi in fortitudine mea, hoc est in pecunia quam multo labore et sudore quaesiui. quod autem ait *super fratres tuos,* ostendit absque sorte dedisse eam tribui Ioseph. siquidem eodem loco sepultus est Ioseph: et mausoleum eius ibi hodieque cernitur.

Ruben primogenitus meus: tu fortitudo mea et principium filiorum meorum: durus ad ferendum, et durus procacitate et iniuria, sicut aqua non ebullias. ascendisti enim super lectulum patris tui, tunc uiolasti stratum meum, cum ascendisti. in hebraeo ita scriptum est *Ruben primogenitus meus, fortitudo mea, et capitulum in liberis meis: maior ad portandum et maior robore: effusus es sicut aqua, ne adicias. ascendisti enim cubile patris tui et contaminasti stratum in ascensu.* est autem sensus hic: tu es primogenitus meus, maior in liberis, et sedebas iuxta ordinem natiuitatis tuae

4 Gen 48, 22 | 8 Ioh 4, 5 | 15 Gen 34 | 22 Gen 48, 22 | 25 Gen 49, 3 4

6 sicimam φ | 7 alioqui φ | 12 eξeρeτω aod φ, eξeρнeω · aad β

et hereditatem, quae primogenitis iure debebatur, sacerdotium accipere et regnum: hoc quippe in portando onere et praeualido robore demonstratur. uerum quia peccasti et quasi aqua, quae uasculo non tenetur, uoluptatis effusus es impetu, idcirco tibi praecipio ne ultra pecces sisque in fratrum numero, poenam ex peccato luens, quod primogeniti ordinem perdidisti.

Symeon et Leui fratres consummauerunt iniquitatem adinuentionis suae: in consilium eorum non ueniat anima mea, et in congregatione eorum non aemuletur iecur meum: quia in furore suo interfecerunt homines et in desiderio suo subneruauerunt taurum. necessitate compellimur iuxta propositum operis longius ea repetere, quae ab hebraea ueritate discordant. legitur enim ibi *Symeon et Leui fratres, uasa iniquitatis arma eorum. in arcanum eorum ne intret anima mea et in conuentu eorum ne dissoluatur gloria mea: quia in furore suo interfecerunt uirum et in libidine sua suffoderunt murum.* significat autem non sui fuisse consilii quod Sychem et Emmor foederatos uiros interfecerint contraque ius pacis et amicitiarum sanguinem fuderint innocentem et quasi quodam furore, sic crudelitate raptati, muros hospitae urbis euerterint.

Unde sequitur et dicit *maledictus furor eorum, quia procax, et ira eorum, quia dura: diuidam eos in Iacob et dispergam eos in Israhel.* Leui enim hereditatem propriam non accepit, sed in omnibus sceptris paucas urbes ad habitandum habuit: de Symeon uero in libro Hiesu scriptum est quod et ipse proprium funiculum non fuerit consecutus, sed de tribu Iuda quiddam acceperit, in Paralipomenis autem manifestius scribitur quod, cum multiplicatus fuisset et non haberet possessionis locum, exierit in desertum. quidam prophetice interfectos homines apostolos et subneruatum taurum a Pharisaeis Christum interpretantur.

Iuda, te laudabunt fratres tui. quia Iuda confessio siue laus interpretatur, consequenter scribitur *Iuda tibi confite-*

8 Gen 49, 5 6 | 22 Gen 49, 7 | 26 Iosue 19, 1 | 28 Paral α 4 42 | 33 Gen 49, 8

16 desoletur φ | 18 sichem et emor β | 21 raptati βφ | 27 consequutus φ

buntur fratres tui uel *te laudabunt fratres tui. adorabunt te filii patris tui. catulus leonis Iuda, ex germine fili mi ascendisti. procumbens ut leo et quasi catulus leonis: quis suscitabit eum?* licet de Christo grande mysterium sit, tamen iuxta literam prophetatur, quod reges ex Iuda per Dauid stirpem generentur et quod adorent eum omnes tribus. non enim ait filii matris tuae, sed *filii patris tui.* et quod ait *ex germine, fili mi,* in hebraeo habet *de captiuitate, fili mi, ascendisti,* ut ostenderet eum captiuos populos esse ducturum et (iuxta intellegentiam sacratiorem) ascendisse in altum, captiuam duxisse captiuitatem. siue (quod melius puto) captiuitas passionem, ascensus resurrectionem significat.

Alligans ad uitem pullum suum et funiculo pullum asinae. in hebraeo ita habet *alligans ad uitem pullum suum et in sorec, fili mi, asinam suam*: quod uidelicet pullum asinae, cui supersedit Iesus, hoc est gentilium populum, uineae apostolorum, qui ex Iudaeis sunt, copulauerit et ad sorec, id est electam uitem, alligauerit asinam, cui supersedit, ecclesiam ex nationibus congregatam. quod autem dicit *fili mi,* ἀποστροφὴν ad ipsum Iudam facit quod Christus sit haec uniuersa facturus. sed et hoc sciendum quod, ubi nos legimus *alligans ad uitem pullum suum,* pro pullo in hebraeo possit legi *urbem suam,* iuxta eundem sensum aliis uerbis ecclesia demonstrata, de qua alibi scriptum est *non potest ciuitas abscondi super montem posita* et *fluminis impetus laetificat ciuitatem dei.*

Issachar bonum desiderauit, requiescens inter medios cleros: et uidens requiem quia bona et terram quia pinguis, supposuit umerum suum ad laborandum et factus est uir agricola. in hebraeo ita scriptum est *Issachar asinus osseus recumbens inter terminos: et uidens requiem quia bona est et terram quia pulchra, inclinauit umerum suum ad portandum:*

2 Gen 49, 9 | 10 Ps 68, 19 Eph 4, 8 | 13 Gen 49, 11 | 24 Matth 5, 14 | 25 Psalm 46, 5 | 27 Gen 49, 14 15

7 ait *β*, sequitur *φ* | 15 sorec *φ*, soreth *β*[1], sorech *β*[2] | 17 sorec *φ*, sorech *β* | 20 ατιοστροφην *frising*, apostrophen *β* | 27 Isachar *β* | 30 ysachar *β*

et factus est in tributum seruiens. quia supra de Zabulon dixerat quod maris magni esset litora possessurus, Sidonem quoque et reliquas Phoenicis urbes contingeret, nunc ad mediterraneam prouinciam redit et Issachar, quia iuxta Neptalim pulcherrimam in Galilaea regionem possessurus est, benedictione sua habitatorem facit. asinum autem osseum uocat et umerum ad portandum deditum, quia in labore terrae et uehendis ad mare oneribus, quae in suis finibus nascebantur, plurimum laboraret, regibus quoque tributa comportans. aiunt Hebraei per metaphoram significari quod scripturas sanctas die ac nocte meditans studium suum dederit ad laborandum, et ideo ei omnes tribus seruiant, quasi magistro dona portantes.

Dan iudicabit populum suum, sicut unum ex sceptris Israhel. fiat Dan coluber in uia, regulus in semita, mordens ungulas equi, et cadet ascensor eius retrorsum. salutare tuum expectabo, domine. Samson iudex Israhel de tribu Dan fuit. hoc ergo dicit: nunc uidens in spiritu comam nutrire Samson nazareum tuum, caesis hostibus triumphare, quod in similitudinem colubri regulique obsidentis uias nullum per terram Israhel transire permittat, sed etiam si quis temerarius uirtute sua quasi equi uelocitate confisus eam uoluerit praedonis more populari, effugere non ualebit. totum autem per metaphoram serpentis et equitis loquitur. uidens ergo tam fortem nazareum tuum quod et ipse propter meretricem mortuus est et moriens nostros occidit inimicos, putaui, o deus, ipsum esse Christum filium tuum, uerum quia mortuus est et non resurrexit et rursus captiuus ductus est Israhel, alius mihi saluator mundi et mei generis praestolandus est, ut ueniat *cui repositum est et ipse erit expectatio gentium.*

Gad latrunculus latrocinabitur eum: et ipse latrocinabitur plantam. iuxta hebraeum interpretati sumus. sed ubi

1 Gen 49, 13 | 14 Gen 49, 17 18 | 30 Gen 49, 10 | 32 Gen 49, 19

2 posessurus *φ* | 4 ysachar *β* | 5 nefthali *φ* | 7 ut umerum *φ*, et humerum *β* | 12 idcirco *φ* | 14 ex *β*, de *φ* | 16 salutare *βφ* | 19 25 nazoreum *φ* | 28 rursum *φ*

nos latrunculum posuimus, ibi scriptum est *gedud*, ut ad Gad nomen alluderet, qui significantius εὔζωνος, id est accinctus siue expeditus exprimi potest. totum autem illud est, quod ante Ruben et dimidiam tribum Manasse ad filios, quos trans Iordanen in possessionem dimiserat, post XIV annos reuertens praelium aduersus eos gentium uicinarum grande reppererit et uictis hostibus fortiter dimicarit. lege librum Hiesu Naue et Paralipomena. non ignoro plura in benedictionibus patriarcharum esse mysteria, sed ad praesens opusculum non pertinet.

Nepthalim uirgultum resolutum, dans in generatione pulchritudinem. in hebraeo ita scriptum est *Nepthali ager irriguus, dans eloquia pulchritudinis*, significans quod aquae calidae in ipsa nascuntur tribu siue quod super lacum Genesareth fluento Iordanis irrigua sit. Hebraei autem uolunt propter Tiberiadem, quae legis uidebatur habere notitiam, agrum irriguum et eloquia pulchritudinis prophetari. porro, ubi nos agrum irriguum et LXX στέλεχος, id est uirgultum resolutum, posuerunt, in hebraeo legitur *aiala selua*, quod potest et ceruus emissus transferri, propter temporaneas fruges uelocitatem terrae uberioris ostendens. sed melius, si ad doctrinam saluatoris cuncta referamus, quod ibi uel maxime docuerit: ut in euangelio quoque scriptum est.

Filius auctus Ioseph, filius auctus super fontem, filiae gradu composito incedentes super murum. et exacerbauerunt eum et contenderunt: et irascebantur aduersus eum habentes sagittas. sedit in forti arcus eius, et dirupta sunt uincula manuum eius, a manibus fortis Iacob: inde pascetur lapis Israhel a deo patris tui et reliqua. quia LXX interpretes

8 Iosue 13, 24 | 8 Paral α 5, 11 | 11 Gen 49, 21 | 23 Matth 4, 15 | 25 Gen 49, 22—26

6 aduersum φ | 8 paralipomenon φ | 11 Neptalim β, Nefthali φ | 11 uirgultum *etiam hoc loco* uircultum *scriptum uidetur, sed lineola ad sinstram descendens manu prima inter scribendum addita* | 12 Neptali β, nefthali φ | 14 nascantur φ | 15 gennesareth φ | 16 uideatur φ | 18 stelechos φ, thelectas β. *ἀνειμένον uulgatae non additur* | 20 aiala selua βφ | 27 aduersum φ | 28 uincula β, brachia φ

in plerisque dissentiunt, pro interpretatione eorum, ut in hebraeo habetur, expressimus. et est sensus capituli: o Ioseph, qui ideo sic uocaris, quia adauxit te mihi dominus, siue quia inter fratres tuos maior futurus es (fortissima siquidem fuit tribus Ephraim, ut in Regnorum et Paralipomenon libris legimus), o inquam fili mi Ioseph, qui tam pulcher es, ut te tota de muris et turribus ac fenestris puellarum Aegypti turba prospectet, inuiderunt tibi et te ad iracundiam prouocauerunt fratres tui, habentes liuoris sagittas et zeli iaculis uulnerati. uerum tu arcum tuum et arma pugnandi posuisti in deo, qui fortis est propugnator, et uincula tua, quibus te ligauerunt fratres, ab ipso soluta sunt et dirupta, ut ex tuo semine tribus nascatur Ephraim, fortis et stabilis et instar lapidis durioris inuicta, imperans quoque decem tribubus Israhel.

Beniamin lupus rapax, mane comedet adhuc, et ad uesperam dabit escam. quamquam de Paulo apostolo manifestissima prophetia sit, quod in adolescentia persecutus ecclesiam, in senectute praedicator euangelii fuerit, tamen in hebraeo sic legitur *Beniamin lupus rapax* (siue *capiens*), *in matutino praedam comedet et ad uesperam diuidet spolia.* quod ita Hebraei edisserunt: altare, in quo immolabantur hostiae et uictimarum sanguis ad basim illius fundebatur, in parte Beniamin fuit. hoc, inquiunt, ergo significat quod sacerdotes mane immolent hostias et ad uesperam diuidant ea, quae sibi a populo ex lege conlata sunt, lupum sanguinarium, lupum uoracem super altaris interpretatione ponentes et spoliorum diuisionem super sacerdotibus, qui seruientes altari, uiuant de altari.

16 Gen 49, 27

12 fratres ligauerant φ | 18 persequutus φ | 21 comedet praedam φ | 23 basem φ | 28/29 seruiantes β^1, *quod adnoto quia iam ad* sergeant serjeant *uiam monstrat.*

Corollarium.

Ut omnes Hieronymi libri, si modo haberemus ad codicum antiquissimorum fidem excussos, ad historiam linguae hebraicae cognoscendam plurimum essent facturi, ita et is, quem statim de manu depositurus es. ne paginae albedine oculi laedantur, unum exemplum iuuat protrahere. nam 66, 12 *aad* est in berolinensi = אֶחֹד. uides quam recte gesammelte abhandlungen 238, 8 Ádadum Macrobii ex Achado corruptum dixerim, qui idem in Isaia 66, 17 occurrit. אחד enim eorum, qui in hortis מתקדשים ומטהרים, ipse est Adonis. noti *κῆποι Ἀδώνιδος* non e Suida et Iuliano tantum, sed e Platonis Phaedro 275[b]. neque cur illi carnibus suillis uescantur, cuiquam poterit obscurum esse, quum Adonis a Marte inmisso sue (a quo mensis חֲזִירָן) interemtus in omnium poetarum carminibus celebretur. idem יָחִיד, de cuius luctu totiens Hebraei locuntur.

Halle, Druck der Waisenhaus-Buchdruckerei.

Halle, Druck der Waisenhaus-Buch